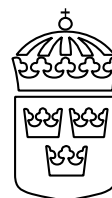

Regeringens proposition 2017/18:220

En omreglerad spelmarknad

Prop.
2017/18:220

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 5 april 2018

Stefan Löfven

Ardalan Shekarabi
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny spelreglering. Den nya regleringen bygger på ett licenssystem där alla som agerar på den svenska spelmarknaden ska ha en licens, och aktörer utan licens ska stängas ute. Regleringen ska vara tillämplig på allt spel som tillhandahålls i Sverige, även spel över internet som riktas till den svenska marknaden.

Spelverksamhet ska vara lämplig ur allmän synpunkt samt bedrivs på ett sunt och säkert sätt under offentlig kontroll. Krav på ett starkt konsumentskydd och en hög säkerhet ska ställas på spelen. De negativa konsekvenserna av spelande ska begränsas. Spelmarknaden delas upp mellan en konkurrensutsatt del, som främst omfattar spel online och vad-hållning, en del som förbehålls spel för allmännyttiga ändamål och som främst omfattar lotterier och bingo samt en del som förbehålls staten och som främst omfattar de statliga kasinona och spel på värdeautomater.

En licenshavare ska ha en långtgående skyldighet att skydda spelarna mot överdrivet spelande. Höga krav på måttfullhet ska gälla vid marknadsföring av spel. En statlig spelmyndighet ska besluta om licenser och utöva tillsyn enligt lagen. Straffen för olovlig spelverksamhet skärps. Den som vidtar en åtgärd som är ägnad att påverka utgången av ett spel, s.k. matchfixning, ska kunna dömas för spelfuskbrott.

Punktskatt ska tas ut på licenspliktigt spel med 18 procent av skillnaden mellan de sammanlagda insatserna och de sammanlagda utbetalningarna. Spel förbehållet allmännyttiga ändamål ska fortsatt vara skattebefriat.

Den nya regleringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2019. Ansökningar om licens ska kunna lämnas in efter den 1 augusti 2018.

1	Förslag till riksdagsbeslut	8
2	Lagtext	9
2.1	Förslag till spellag	9
2.2	Förslag till lag om skatt på spel	38
2.3	Förslag till lag om ändring i brottsbalken.....	40
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel.....	41
2.5	Förslag till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078).....	44
2.6	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	46
2.7	Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).....	50
2.8	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	52
2.9	Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696).....	53
2.10	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).....	56
2.11	Förslag till lag om ändring i kameraövervakningslagen (2013:460).....	59
2.12	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).....	61
2.13	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.....	62
2.14	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:90) om insyn i finansiering av partier.....	68
2.15	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:000) om ändring i lagen (2017:1229) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).....	69
3	Ärendet och dess beredning	71
4	Behovet av en ny spelreglering	72
4.1	Spel – nöje och problem	72
4.2	Den svenska spelmarknaden	72
4.3	Gällande rätt	73
4.4	Spelformer	75
4.5	Aktörer på den svenska spelmarknaden	77
4.6	Utredningar	79
4.7	Det behövs en ny spelreglering	81
5	En ny spellag.....	83
5.1	En ramlag för spel om pengar	83
5.2	Lagens tillämpningsområde	86
5.2.1	Huvudsakligt tillämpningsområde.....	86

5.2.2	Särskilda undantag från tillämpningsområdet	88
5.3	Kraven på spelverksamhet	89
5.4	Licensfria spel	92
5.5	Pyramidspel	95
5.6	Registreringslotterier	97
5.7	Vinståterbetalning och riskklassificering	97
6	Förutsättningar för licens	100
6.1	Licenshavarens lämplighet	100
6.2	Hinder mot licens	103
6.3	Representanter för licenshavare från tredjeland	105
6.4	Licensprövningen	107
6.5	Licensen	108
6.6	Personlig inställelse	109
6.7	Anmälningsskyldighet	110
7	Licenser	110
7.1	Spel som är förbehållet staten	110
7.1.1	Kasinson	110
7.1.2	Värdeautomater	114
7.1.3	Lotterier	115
7.1.4	Begränsade möjligheter till licens	116
7.2	Spel för allmännyttiga ändamål	117
7.3	Registreringslotterier	120
7.4	Kommersiellt onlinespel	121
7.5	Vadhållning	123
7.6	Landbaserat kommersiellt spel	126
7.7	Spel på fartyg i internationell trafik	129
8	Licenshavares samarbetspartner	130
8.1	Internationellt samarbete	130
8.2	Spelombud	132
8.3	Uppdragsavtal	135
8.4	Underleverantörer	136
9	Spelarregistrering och spelkonton	139
9.1	Registrering av spelare	139
9.2	Spelkonton för onlinespel	141
9.2.1	Grundläggande bestämmelser	141
9.2.2	Tillfälliga spelkonton	143
9.2.3	Skydd för spelares pengar	144
9.2.4	Avslutande av spelkonton	145
10	Spelansvar	146
10.1	Problem i samband med spel	146
10.2	Omsorgsplikt	148
10.3	Åldersgränser	149
10.4	Informationsskyldighet	150
10.5	Utformning av spel	151
10.6	Insatser och vissa gränser	151
10.7	Kreditförbud	153
10.8	Bonuserbjudanden	154

10.9	Självttest.....	156
10.10	Självavstängning	157
10.11	Kundtjänst	159
10.12	Utbildning	159
10.13	Särskilda bestämmelser för anställda	160
10.14	Kontrollrutiner och rapportering	161
11	Marknadsföring.....	161
11.1	Bestämmelser om marknadsföring.....	161
11.2	Måttfull marknadsföring.....	163
11.3	Direktreklam	164
11.4	Informationsskyldighet.....	166
11.5	Otillbörlig marknadsföring.....	166
11.6	Sponsring.....	167
11.7	Reklam, sponsring och produktplacering i radio och tv	168
12	Tekniska krav, personuppgifter och sekretess.....	171
12.1	Tekniska krav	171
12.2	Personuppgifter	173
12.2.1	Regler om behandling av personuppgifter tas in i spellagen	173
12.2.2	Personuppgiftsansvar, behörighetstilldelning och sökförbud	176
12.2.3	Rättslig grund och särskilda ändamål med personuppgiftsbehandlingen.....	178
12.2.4	Undantag från rätten för den enskilde till tillgång till personuppgifter	185
12.2.5	Bevarande av uppgifter.....	186
12.3	Sekretess i självavstängningsregistret	188
13	En statlig spelmyndighet.....	189
13.1	Ansvarsområde och organisation	189
13.2	Spelmyndigheten ska ha rutiner för anställdas spel.....	190
13.3	Samverkan.....	191
13.3.1	Ett spelmarknadsråd inrättas.....	191
13.3.2	Ett särskilt råd mot matchfixning inrättas.....	191
13.3.3	Samverkan vid tillsyn	192
14	Tillsyn.....	193
14.1	Tillsynsmyndighet.....	193
14.2	Undersökningar och upplysningar.....	194
14.3	Upplysningar från en koncern	195
14.4	Redovisning och revision	196
14.5	Kontrollköp	198
14.6	Tillsyn över registreringslotterier	200
14.7	Ingripanden på grund av åsidosättande av skyldighet enligt spellagen.....	200
14.8	Interimistisk återkallelse av en licens.....	201
14.9	Återkallelse i vissa särskilda fall	202
14.10	Ingripanden avseende ledande personer	204
14.11	Ingripanden vid penningtvätt.....	205
14.12	Övriga ingripanden.....	206

14.13	Vite	206
14.14	Omedelbart gällande beslut	207
14.15	Särskilda ingripanden mot olicensierat spel	208
	14.15.1 Betalningsblockering	208
	14.15.2 Varningsmeddelanden	209
14.16	Förbud mot spel på enskilda spelobjekt	213
15	Avgifter och överklagande	213
	15.1 Avgifter	213
	15.2 Överklagande	214
16	Straff och sanktioner	215
	16.1 Nuvarande straffrättsliga bestämmelser	215
	16.2 Behovet av ett effektivt sanktionssystem	217
	16.3 Brott mot spellagen	218
	16.4 Bestämmelserna om dobbleri och grovt dobbleri ska upphävas	225
	16.5 Spelfusk	225
	16.6 Övriga straffrättsliga bestämmelser	228
	16.7 Beslag	230
	16.8 Förverkande	231
	16.9 Sanktionsavgift	231
	16.10 Sanktionsavgiftens storlek	234
	16.11 Förseningsavgift	237
	16.12 Betalning av sanktions- och förseningsavgift	237
17	Skatt på spel	238
	17.1 Gällande rätt	238
	17.2 Lagen om skatt på spel	241
	17.3 Inkomstbeskattning av spelföretag	258
	17.4 Inkomstbeskattning av spelare	262
	17.5 Statsstödsreglerna och spel för allmännyttiga ändamål	265
	17.6 Skatteförfarandet	267
18	Statens bolag och ägande	269
	18.1 AB Svenska Spel	269
	18.2 AB Trav och Galopp	271
	18.3 Statligt ägande i olicensierade bolag	272
19	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser samt uppföljning....	272
	19.1 Ikraftträdande	272
	19.2 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser för spellagen	273
	19.3 Övergångsbestämmelser för övriga författningar	275
	19.4 Uppföljning	277
20	Konsekvenser	279
	20.1 Myndigheter och domstolar	279
	20.2 Kommunerna	282
	20.3 Spelbranschen	282
	20.4 Spelare	284
	20.5 Offentligfinansiella konsekvenser	285
	20.6 Konsekvenser för konkurrensen	288

Prop. 2017/18:220	20.7	Övriga intressenter	288
	20.8	Övriga konsekvenser	288
21		Författningskommentar	290
	21.1	Förslaget till spellag	290
	21.2	Förslaget till lag om skatt på spel	361
	21.3	Förslaget till lag om ändring i brottsbalken.....	365
	21.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel.....	366
	21.5	Förslaget till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078)	366
	21.6	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	367
	21.7	Förslaget till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)	371
	21.8	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	372
	21.9	Förslaget till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)	372
	21.10	Förslaget till lag om ändring i skatteförarandelagen (2011:1244)	374
	21.11	Förslaget till lag om ändring i kameraövervakningslagen (2013:460)	376
	21.12	Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförarandelagen (2011:1244)	377
	21.13	Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism	377
	21.14	Förslaget till lag om ändring i lag (2018:90) om insyn i finansiering av partier.....	378
	21.15	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:000) om ändring i lagen (2017:1229) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförarandelagen (2011:1244)	379
Bilaga 1		Sammanfattning av betänkandet En omreglerad spelmarknad (SOU 2017:30).....	381
Bilaga 2		Lagförslagen i betänkandet	400
Bilaga 3		Förteckning över remissinstanserna avseende betänkandet	453
Bilaga 4		Sammanfattning av promemorian En enhetlig punktskatt på spel anordnat av kommersiella aktörer.....	456
Bilaga 5		Lagförslagen i promemorian	457
Bilaga 6		Förteckning över remissinstanserna avseende promemorian	461
Bilaga 7		Lagförslagen i lagrådsremissen En omreglerad spelmarknad	462
Bilaga 8		Lagrådets yttrande över lagrådsremissen En omreglerad spelmarknad	521

Regeringen föreslår att riksdagen
dels antar regeringens förslag till

1. spellag,
2. lag om skatt på spel,
3. lag om ändring i brottsbalken,
4. lag om ändring i lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel,
5. lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078),
6. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
7. lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486),
8. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
9. lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696),
10. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),
11. lag om ändring i kameraövervakningslagen (2013:460),
12. lag om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),
13. lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism,
14. lag om ändring i lagen (2018:90) om insyn i finansiering av partier,
15. lag om ändring i lagen (2018:000) om ändring i lagen (2017:1229) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),

dels godkänner att AB Svenska Spel, direkt eller indirekt, på affärs-
mässiga grunder, ska anordna spel om pengar och andra vinster med ett
värde i pengar samt utöva annan därmed förenlig verksamhet (av-
snitt 18.1).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till spellag

1 kap. Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller spel om pengar och andra vinster med ett värde i pengar.

2 § Lagen ska tillämpas på spel som tillhandahålls i Sverige, om inte annat följer av 3, 4 eller 5 §. Onlinespel som inte riktas till den svenska marknaden ska inte anses tillhandahållna i Sverige.

3 § Lagen är tillämplig på spel som tillhandahålls på svenska fartyg och svenska luftfartyg, oavsett var fartyget befinner sig.

Lagen är inte tillämplig på spel som tillhandahålls på utländska luftfartyg som flyger över svenskt territorium utan att trafikera en svensk flygplats.

4 § Bestämmelserna i överenskommelsen om automatspel på passagerarfartyg i reguljär linjetrafik mellan Sverige och Finland ska gälla för sådant spel på fartyg i internationell trafik som omfattas av den överenskommelsen.

5 § Lagen är inte tillämplig på köp av svenska statens premieobligationslån eller vadhållning på det framtida värdet av finansiella aktiviteter.

Lagen är inte heller tillämplig på automatspel som omfattas av lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel.

6 § Bestämmelser om vissa skyldigheter för den som driver verksamhet enligt denna lag finns i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Vissa bestämmelser om skatt på spel finns i lagen (2018:000) om skatt på spel.

2 kap. Uttryck i lagen

1 § Med *spel* avses i denna lag lotteri, vadhållning, kombinationsspel och pyramidspel.

Med *onlinespel* avses spel som tillhandahålls genom användning av elektroniska kommunikationsmedel och som spelas av en spelare och den som tillhandahåller spelet eller av flera spelare.

2 § Med *spelmyndighet* avses den myndighet som regeringen bestämmer ska fullgöra de uppgifter som anges i denna lag och i föreskrifter meddelade med stöd av lagen.

1. *affärssystem*: elektroniskt system som används av en licenshavare eller för en licenshavares räkning som stöd i spelverksamheten utan att utgöra en del av spelsystemet,

2. *bingo*: lotteri där deltagarna är närvarande på spelplatsen och köper bingobrickor och där möjligheten att vinna är beroende av att de nummer som dras av den som tillhandahåller spelet sammanfaller med numren på brickan, och där de deltagare som vinner genast gör anspråk på sin vinst,

3. *bonus*: rabatt eller liknande ekonomiskt incitament som är direkt kopplat till spelet,

4. *dragningsutrustning*: mekanisk eller annan icke-elektronisk utrustning som används av en licenshavare eller för en licenshavares räkning för att fastställa utfall i spel,

5. *insats*: betalning för att få delta i ett spel,

6. *intervallspel*: särskild vadhållning där spelaren ska förutsäga ett resultat inom ett visst intervall,

7. *kasino*: särskild lokal för kasinospel,

8. *kasinospel*: roulettspel, tärningsspel, kortspel och liknande spel,

9. *kombinationsspel*: spel där deltagarna har chans att vinna ett pris och där sannolikheten att vinna beror på en kombination av skicklighet och slump,

10. *licenshavare*: den som har licens att tillhandahålla spel enligt denna lag,

11. *lokalt poolspel*: lotteri som tillhandahålls i en viss kommun och där vinsten delas mellan vinnarna eller där hela eller delar av vinsten beror på storleken av de totala insatserna,

12. *lotteri*: aktivitet där deltagarna har en chans att vinna ett pris och där sannolikheten att vinna beror på slumpen,

13. *onlinebingo*: lotteri där deltagarna köper bingobrickor online och där sannolikheten att vinna är beroende av att de nummer som dras sammanfaller med numren på brickan,

14. *penningautomat*: automat som betalar ut vinst i form av pengar och där sannolikheten att vinna beror på slumpen,

15. *pyramidspel*: spel där vinsten härrör från framtida deltagares insatser och där sannolikheten att vinna beror på antalet deltagare som efterhand träder in i spelet,

16. *spelombud*: den som åt en licenshavare säljer spel, tar emot insatser eller förmedlar vinster,

17. *spelsystem*: elektroniskt system som används av en licenshavare eller för en licenshavares räkning för

a) registrering, lagring, bearbetning, delning, överföring eller inhämtning av spel, kundinformation eller kundhistorik,

b) generering, överföring eller behandling av slumpal, eller

c) fastställande, lagring eller annan behandling av utfall i spel,

18. *tilläggsspel*: spel med separat insats som man endast kan delta i genom att delta i ett annat spel där sannolikheten att vinna på tilläggs-spelet helt beror på slumpen,

19. *vadhållning*: aktivitet där deltagarna har chans att vinna ett pris och där man satsar på utfallet av en framtida händelse eller på att en särskild händelse ska eller inte ska inträffa i framtiden,

20. *varuspelsautomat*: automat som betalar ut vinst i form av varor och där sannolikheten att vinna helt eller delvis beror på slumpen, och

21. *värdeautomat*: automat som betalar ut vinst bara i form av överföring till spelkonto eller motsvarande, värdebevis, spelpolletter eller liknande och där sannolikheten att vinna beror på slumpen.

4 § Med *prisbasbelopp* avses i denna lag prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

3 kap. Krav på spelverksamhet

1 § Spelverksamhet ska vara lämplig ur allmän synpunkt samt bedrivas på ett sunt och säkert sätt under offentlig kontroll. Detta innebär bl.a. att

1. spelen ska ha ett starkt konsumentskydd,
2. det ska råda hög säkerhet i spelen,
3. de negativa konsekvenserna av spelande ska begränsas, och
4. spel inte ska användas som ett stöd för kriminell verksamhet.

2 § Av 5 och 6 kap. framgår att vissa spel ska vara förbehållna staten och allmännyttiga ändamål.

3 § För att tillhandahålla spel enligt denna lag krävs licens, om inte annat följer av lagen eller annan författning.

Spelombud behöver inte ha licens för att tillhandahålla spel för en licenshavares räkning.

4 § Licens krävs inte för spel

1. där deltagande inte kräver betalning av en insats,
2. som sker under privata former med en nära inbördes gemenskap mellan deltagarna, som inte har en organiserad eller professionell prägel och som sker på annat sätt än online och med låga belopp, eller
3. som utgör ett kombinationsspel i periodisk skrift, radio eller tv, där spelet inte är huvudinnehållet och där betalningen sker genom en informations- och innehållsbaserad tjänst med integrerad betalning eller genom en mobil betalningslösning där betalningen inte överskrider 1/3 000 prisbasbelopp per telefonnummer och dag.

5 § Licens krävs inte heller för spel

1. som tillhandahålls av en sådan juridisk person som avses i 6 kap. 2 § och där värdet av varje insats uppgår till högst 1/4 000 prisbasbelopp, vinsten endast utgörs av varor, värdet av den högsta vinsten uppgår till högst 1/6 prisbasbelopp och som utgörs av ett lotteri som bedrivs inom en viss kommun och i samband med

a) en tillställning eller en sammankomst som en sådan juridisk person anordnar eller deltar i, eller

b) ett bingospel som den juridiska personen tillhandahåller, eller

2. där värdet av varje insats uppgår till högst 1/4 000 prisbasbelopp, vinsten endast utgörs av varor, värdet av högsta vinsten uppgår till högst 1/60 prisbasbelopp och som utgörs av ett lotteri som tillhandahålls i en viss kommun och i samband med

- Prop. 2017/18:220
- a) en offentlig nöjeställning,
 - b) en offentlig tillställning till förmån för ett allmännyttigt ändamål, eller
 - c) en allmän sammankomst för framförande av ett konstnärligt verk till förmån för ett allmännyttigt ändamål.

6 § Licens får inte ges för pyramidspel.

4 kap. Licensgivning

Förutsättningar för licens

1 § Licens får ges endast till den som

1. bedöms ha den kunskap, erfarenhet och organisation som krävs för att driva verksamheten,
2. kan antas komma att driva verksamheten i enlighet med lag och andra författningar som reglerar verksamheten, och
3. i övrigt bedöms lämplig att driva verksamheten.

2 § Licens får inte ges till den som

1. är i konkurs,
2. är under 18 år,
3. har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,
4. i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet, eller
5. har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet.

3 § För en juridisk person gäller kraven i 1 § 3 och 2 § 1 även den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess styrelse eller ledning.

För en juridisk person gäller kraven i 2 § 2–5 den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess styrelse eller ledning.

Med ett kvalificerat innehav avses detsamma som i 1 kap. 5 § 15 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Representant för licenshavare från tredjeland

4 § En licenshavare som saknar bosättning eller etablering i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) ska ha en fysisk representant som är bosatt i Sverige. Representanten ska uppfylla de krav som anges i 1 och 2 §§.

5 § Licenshavaren ska utfärda fullmakt för representanten att i alla frågor som rör verksamheten enligt licensen företräda licenshavaren inför svenska myndigheter, handla på licenshavarens vägnar samt ta emot stämning för licenshavaren och själv eller genom någon annan tala och svara för denne.

Prövning av ansökan

6 § Frågor om licens prövas av spelmyndigheten.

7 § Spelmyndigheten ska i beslut att bevilja licens ange vilka spel licensen omfattar. Prop. 2017/18:220

8 § En licens ska avse en viss tid och får, om inte annat anges i denna lag, ges för högst fem år.

9 § Spelmyndigheten får förena en licens med villkor för hur spelverksamheten ska bedrivas.

10 § Om det finns särskilda skäl får spelmyndigheten vid prövningen av licensansökan begära personlig inställelse av

1. sökanden om denne är en fysisk person,
2. den krets som anges i 3 §, om sökanden är en juridisk person, eller
3. en sådan representant som anges i 4 §.

Anmälningsskyldighet

11 § En licenshavare ska senast 14 dagar efter en förändring i den personkrets som avses i 3 och 4 §§ anmäla förändringen till spelmyndigheten.

5 kap. Spel som är förbehållet staten

Licens

1 § Licens för statligt spel får ges för att tillhandahålla kasinospel på ett kasino, spel på värdeautomater och andra lotterier än bingo, onlinebingo, datorsimulerat automatspel, lokalt poolspel och penningautomater.

2 § Licens enligt 1 § får endast ges till ett direkt eller indirekt helägt statligt aktiebolag.

Den som har licens enligt 1 § får inte samtidigt ha licens enligt 6-10 kap.

Spel på kasinon

3 § Det får finnas högst fyra kasinon i Sverige.

4 § På ett kasino får endast kasinospel och spel på värdeautomater tillhandahållas.

5 § Licenshavaren ska övervaka kasinospelen och lokalerna med hjälp av kameror i syfte att förebygga, förhindra och avslöja brott. Övervakningen ska även kunna användas som hjälpmedel vid tvistlösning.

6 § Licenshavaren ska föra ett register över besökarna på ett kasino i syfte att förebygga och avslöja brott. Registret får föras med hjälp av automatiserad behandling.

Registret ska innehålla uppgifter om besökarens namn, personnummer eller annat identifieringsnummer och postadress. Det ska också innehålla ett fotografi av besökaren samt uppgift om tidpunkt för besöket.

7 § Licens att tillhandahålla spel på en värdeautomat på andra platser än på ett kasino får ges om

1. spelet tillhandahålls i samband med hotell- och restaurangverksamhet, om det för rörelsen finns serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) eller i samband med bingo,

2. högst fem värdeautomater placeras på varje spelplats,

3. värdeautomaten kan kontrolleras genom elektroniska kommunikationsmedel,

4. värdeautomaten förses med licenshavarens namn eller något annat kännetecken,

5. värdeautomaten inte används för något annat ändamål än vad den enligt ansökan är avsedd för, och

6. det råder god ordning på den plats där spelet ska bedrivas.

8 § Värdeautomater som är placerade i bingohallar får inte ge en högre avkastning än avkastningen på det bingospel som bedrivs i hallen.

Lotterier

9 § Vid lotteri med licens enligt 1 § är det, med undantag för spel på kasino eller på värdeautomater, inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess spelombud.

6 kap. Spel för allmännyttiga ändamål

Licens

1 § Licens att tillhandahålla spel till förmån för allmännyttiga ändamål får omfatta andra lotterier än

1. kasinospel,
2. onlinebingo,
3. penningautomater,
4. värdeautomater, eller
5. datorsimulerat automatspel.

2 § Licens enligt 1 § får ges endast till en ideell förening eller ett registrerat trossamfund som

1. enligt sina stadgar har till huvudsakligt syfte att främja allmännyttiga ändamål inom landet,

2. bedriver verksamhet som huvudsakligen tillgodoser sådant ändamål,

3. inte vägrar någon inträde som medlem, om det inte finns särskilda skäl för detta med hänsyn till arten eller omfattningen av föreningens eller trossamfundets verksamhet eller syfte eller av någon annan orsak, och

4. för sin verksamhet behöver intäkter från spel.

Licens får ges också till en annan juridisk person än en sådan som anges i första stycket eller till en juridisk person som har till huvudsakligt syfte att främja ett allmännyttigt ändamål utomlands, om det finns särskilda skäl för det.

3 § Licens att tillhandahålla ett lotteri förutom bingo enligt 1 § får ges, Prop. 2017/18:220
om

1. vinstandelen anges på lottsedlarna, lottlistorna eller där lotteriet bedrivs, och

2. det kan antas att lotteriet kommer att ge licenshavaren skälig avkastning och att denna kommer att användas för det allmännyttiga ändamålet.

Kravet enligt första stycket 2 på skälig avkastning gäller inte om det finns särskilda skäl för annat.

4 § Vid lotteri enligt 1 §, med undantag för bingo, är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess spelombud.

Bingo

5 § Licens att tillhandahålla bingo enligt 1 § får ges om

1. vinstplanen anslås i spellokalen, och

2. det kan antas att bingon kommer att ge skälig avkastning, om det inte finns särskilda skäl för annat.

Förekommer det spel på värdeautomater enligt 5 kap. 7 § i spellokalen ska vid bedömningen enligt första stycket 2 även den ersättning beaktas som upplåtelsen av spelplats för sådant spel kan antas komma att ge.

6 § Vid prövning av licens för att tillhandahålla bingo enligt 1 § ska särskild hänsyn tas till licenshavarens behov av inkomster från bingo för sin verksamhet.

Om utrymmet för bingo på marknaden är begränsat ska vid bedömningen av behovet av inkomster från bingo hänsyn tas främst till omfattningen av sådan ungdomsverksamhet vars ändamål naturligen kan förenas med ungdomsverksamhet. Företråde ska dessutom ges den som bedriver verksamhet som främjar förståelsen för och underlättar anpassningen i samhället för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

7 § Efter särskilt beslut av spelmyndigheten får en eller flera licenshavare enligt 1 § tillhandahålla samordnad bingo på flera platser.

Lokalt poolspel

8 § Vid prövningen av licens att tillhandahålla lokalt poolspel på hästar enligt 1 § gäller inte kraven enligt 4 kap. 1–3 §§, om inte annat följer av andra stycket. En sådan licens meddelas för ett specifikt antal tävlingsdagar per år.

För den som omfattas av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, ska dock kraven i 4 kap. 2 § 4 och 5 samt 3 § andra stycket tillämpas vid licensprövningen.

Registreringslotterier

9 § En sådan juridisk person som avses i 2 §, och som är verksam huvudsakligen inom en enda kommun, får utan licens, men efter registrering hos en kommun, tillhandahålla sådana lotterier som får omfattas

Prop. 2017/18:220 av en licens enligt 1 § med undantag för bingo och lokalt poolspel på hästar, om

1. lotteriet tillhandahålls bara inom den eller de kommuner där den juridiska personen är verksam,

2. lotteriet inte tillhandahålls från en fast försäljningsplats genom ett serviceföretag,

3. vinstandelen anges på lottsedlarna, lottlistorna eller på den plats där lotteriet tillhandahålls, och

4. det för lotteriet finns en utsedd kontaktperson.

För den som omfattas av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, ska kraven i 4 kap. 2 § 4 och 5 samt 3 § andra stycket tillämpas vid registreringen. Förändringar i den krets av personer som anges i 4 kap. 3 § ska anmälas till kommunen senast 14 dagar efter det att förändringen har skett.

10 § En registrering enligt 9 § ska avse en viss tid. Registrering får beslutas för högst fem år åt gången. Kommunen får förena en registrering med villkor för hur spelverksamheten ska bedrivas.

11 § Vid försäljning av förhandsdragna fysiska lotter enligt 9 § är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av den juridiska personen, såvida inte utrustningen är försedd med en slumpalsgenerator eller ett elektroniskt minne.

7 kap. Kommersiellt onlinespel

1 § Licens för kommersiellt onlinespel får ges för att tillhandahålla kasinospel, onlinebingo och datorsimulerat automatspel.

Licensen får även omfatta annat lotteri online om lotteriet tillhandahålls som ett tilläggsspel till ett spel enligt första stycket.

2 § Vid spel med licens enligt 1 § är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess spelombud.

8 kap. Vadhållning

1 § Licens får ges för att tillhandahålla vadhållning, med undantag för sådan vadhållning som anges i 2 §.

Licens enligt första stycket får även omfatta lotteri i form av tilläggs spel till vadhållningen eller lotteri för att avgöra avbrutna vadhållningsobjekt.

2 § Licens enligt 1 § får inte avse

1. vadhållning på utfallet i ett lotteri utan medgivande från den som tillhandahåller lotteriet,

2. vadhållning på evenemang där den övervägande delen av deltagarna är under 18 år,

3. intervallspel, eller

4. sådan vadhållning på händelser eller evenemang som är stötande eller olämplig från allmän synpunkt. Prop. 2017/18:220

3 § Vid vadhållning är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess spelombud.

9 kap. Landbaserat kommersiellt spel

Licens

1 § Licens att tillhandahålla landbaserat kommersiellt spel får omfatta kasinospel som inte sker på kasino, spel på varuspelsautomater och kortspel i turneringsform.

Kasinospel

2 § Licens enligt 1 § att tillhandahålla kasinospel får ges om spelet tillhandahålls i samband med

1. en offentlig nöjestillställning inom en nöjespark eller liknande anläggning, eller

2. hotell- och restaurangverksamhet, om det för rörelsen finns serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) eller om det ändå kan antas att spelet utan olägenhet kan tillhandahållas i samband med verksamheten.

Varuspelsautomater

3 § Licens enligt 1 § att tillhandahålla spel på varuspelsautomater får ges om

1. spelet tillhandahålls i samband med en offentlig nöjestillställning i form av tivoli eller liknande,

2. varje automat förses med licenshavarens namn,

3. det kan antas att automaten inte kommer att användas för något annat ändamål än vad den enligt ansökan om licens är avsedd för, och

4. det kan antas att god ordning kommer att råda på den plats där spelet ska bedrivas.

4 § Den som har vunnit i ett spel på en varuspelsautomat får inte tillåtas lösa in vinsten mot en annan vara eller kontanter hos

1. licenshavaren,

2. den som innehar den plats eller bedriver näringsverksamhet där spelet tillhandahålls, eller

3. ombud för sådana som avses i 1 och 2.

Kortspel i turneringsform

5 § Licens enligt 1 § att tillhandahålla kortspel i turneringsform får ges om

1. minst 8 och högst 48 spelare deltar i turneringen,

2. det på spelplatsen inte förekommer annat spel som omfattas av denna lag,

3. ingen teknisk utrustning används av spelarna i samband med spelet,
4. endast personer som fyllt 18 år vistas på spelplatsen,
5. god ordning råder på spelplatsen, och
6. licenshavaren eller funktionärer inte deltar i spelet.

6 § En licens enligt 1 § att tillhandahålla kortspel i turneringsform får avse högst två år och högst två turneringar per dag. I beslutet om licens ska det anges hur många turneringar som får tillhandahållas och på vilken plats spelet får ske.

7 § En licenshavare med licens att tillhandahålla kasinospel online får ensam eller tillsammans med en eller flera sådana licenshavare ges licens att tillhandahålla en årlig landbaserad turnering i kortspel. Antalet spelare får då uppgå till högst 10 000 personer.

8 § Vid tillhandahållande av kortspelsturnering får inga andra avgifter än insatsen tas ut.

10 kap. Spel på fartyg i internationell trafik

1 § Licens att tillhandahålla spel på fartyg i internationell trafik får omfatta spel på penning- och värdeautomater samt kasinospel som inte sker online eller på ett kasino.

2 § För fartyg i internationell trafik gäller bestämmelserna i 11 kap. 7 § om krav på tillstånd för innehav av penning-, värde- och varuspelsautomater.

11 kap. Licenshavares samarbetspartner

Internationellt samarbete

1 § Licens att tillhandahålla spel enligt 5 kap 1 §, förutom licens för kasino och spel på värdeautomater, samt spel enligt 7 kap. 1 § och 8 kap. 1 §, får omfatta tillhandahållande av spel tillsammans med en organisation eller ett företag som tillhandahåller spel i ett annat EES-land. För sådant samarbete krävs att licenshavarens samarbetspartner har tillstånd till motsvarande spel, har rätt att samarbeta internationellt och inte tillhandahåller spel utan nödvändig licens enligt denna lag.

Spelombud

2 § För att en licenshavare som omfattas av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska få tillhandahålla spel genom spelombud, måste spelombudet vara registrerat hos spelmyndigheten. Licenshavaren ska ansöka om registrering av spelombudet hos myndigheten.

3 § När licenshavaren får kännedom om att förändringar har skett i förhållande till en ansökan eller registrering enligt 2 §, ska licenshavaren anmäla förändringen till spelmyndigheten.

4 § Spelmyndigheten ska registrera ett spelombud som uppfyller de krav som föreskrivits med stöd av 21 kap. 9 § och därför är lämpligt att tillhandahålla spel. Om kraven inte längre är uppfyllda, eller om licenshavaren eller spelombudet begär det, ska spelmyndigheten avregistrera spelombudet.

5 § Ett spelombud får inte tillhandahålla spel i utrymmen som omfattas av ett serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622). Detta gäller dock inte för spel på värdeautomater och spel på travbanor och galoppbanor.

Uppdragsavtal

6 § En licenshavare får uppdra åt någon annan att utföra arbete eller operativa funktioner i licenshavarens verksamhet enligt denna lag. Ett sådant uppdrag får ges om licenshavaren ansvarar för

1. den anförtrodda verksamheten mot spelaren,
2. att verksamheten drivs av uppdragstagaren under kontrollerade och säkerhetsmässigt betryggande former, och
3. att uppdraget inte försämrar spelmyndighetens möjligheter att övervaka att licenshavaren följer de regler som gäller för verksamheten.

Tillstånd för innehav av automater

7 § Penning-, värde- och varuspelsautomater får innehas bara av den som har tillstånd för detta.

Sådan automat får dock innehas utan tillstånd av

1. den som har licens enligt denna lag för ett spel som tillhandahålls på automaten,
2. automatinnehavares dödsbo under en tid av längst ett år från dödsfallet,
3. automatinnehavares konkursbo längst till dess att konkursen har avslutats, eller
4. den som har fått sitt tillstånd att inneha automaten återkallat, till dess att tre månader har gått från det att beslutet om återkallelsen fick laga kraft.

8 § Tillstånd enligt 7 § kan ges till den som har yrkesmässig befattning med sådana automater och som uppfyller kraven i 4 kap. 1–3 §§.

Om det finns särskilda skäl får tillstånd också ges till den som driver musei- eller annan samlarverksamhet.

9 § Frågor om tillstånd enligt 7 § prövas av spelmyndigheten.

10 § Spelmyndigheten får förena ett tillstånd med villkor för innehavet.

12 kap. Registrering av spelare

1 § En licenshavare ska registrera den som vill delta i spel. Endast fysiska personer som är bosatta eller stadigvarande vistas i Sverige får registreras för onlinespel.

2 § Vid registreringen ska spelaren uppge namn, adress och personnummer eller motsvarande.

Licenshavaren ska kontrollera spelarens identitet på ett betryggande sätt genom en tillförlitlig elektronisk identifiering eller motsvarande.

3 § En spelare som deltar i lotteri för viss tid ska registreras med namn, adress och personnummer eller motsvarande. Identifiering enligt 2 § krävs dock inte.

4 § Spel får inte ske förrän spelarens identitet fastställts, om det inte finns förutsättningar för ett tillfälligt spelkonto enligt 13 kap. 4 §.

En licenshavare ska dock fastställa en spelares identitet senast i samband med att den första utbetalningen till spelaren görs.

Spel får inte ske innan licenshavaren har kontrollerat att spelaren inte stängt av sig enligt 14 kap. 11 eller 12 §.

13 kap. Spelkonton

1 § En licenshavare med licens för onlinespel, med undantag för sådant spel som avses i 12 kap. 3 §, ska för varje registrerad spelare öppna ett spelkonto.

2 § När en registrerad spelare loggar in på sitt spelkonto ska licenshavaren identifiera spelaren på ett betryggande sätt.

3 § Alla ekonomiska transaktioner till och från spelkontot ska registreras. Licenshavaren ska ge spelaren tillgång till information om spelkontots saldo, spelhistorik, in- och utbetalningar samt övriga transaktioner. Sådan information ska vara tillgänglig för spelaren på spelkontot i minst tolv månader.

4 § Innan licenshavaren har kontrollerat de uppgifter som spelaren ska lämna enligt 12 kap. 2 § får ett tillfälligt spelkonto öppnas för spelaren. Ett tillfälligt spelkonto får dock inte öppnas för en spelare som finns i det register för självavstängning som anges i 14 kap. 12 §.

Licenshavaren ska genast stänga ett tillfälligt spelkonto om det visar sig att spelaren har lämnat felaktig information vid registreringen. Det samma gäller om spelaren inte på uppmaning av licenshavaren inom en viss tid ger in dokumentation som styrker de uppgifter som lämnats vid registreringen.

Utbetalningar till spelaren får inte göras från ett tillfälligt spelkonto, såvida inte annat följer av 8 §.

5 § En licenshavare får ta emot betalningar till ett spelkonto bara från en betaltjänstleverantör enligt lagen (2010:751) om betaltjänster.

6 § Pengar, spelpolletter eller liknande får inte överföras mellan spelkonton.

7 § De medel som en spelare har innestående på ett spelkonto ska hållas avskilda från licenshavarens egna medel. Prop. 2017/18:220

Licenshavaren ska senast i samband med att ett spelkonto öppnas informera spelaren om hur medlen på spelkontot är skyddade om licenshavaren skulle hamna på ekonomiskt obestånd.

8 § När ett spelkonto avslutas ska licenshavaren skyndsamt betala ut tillgodohavandet på spelkontot till spelaren.

Licenshavaren ska dock endast betala tillbaka vad som återstår av de insättningar som spelaren har gjort, om spelkontot avslutas på grund av att

1. spelaren vid öppnandet av ett tillfälligt spelkonto lämnat felaktiga uppgifter om sig själv, eller på uppmaning av licenshavaren inte gett in dokumentation som styrker de uppgifter som lämnats vid registreringen, eller

2. spelaren stängts av från spel på grund av misskötsamhet.

9 § Om en licenshavare avslutar ett spelkonto ska spelaren informeras skriftligen om det och om grunderna för beslutet.

10 § Det är inte tillåtet för licenshavaren att ta ut en avgift för att avsluta ett spelkonto.

14 kap. Spelansvar

Omsorgsplikt

1 § En licenshavare ska säkerställa att sociala och hälsomässiga hänsyn iakttas i spelverksamheten för att skydda spelare mot överdrivet spelande och hjälpa dem att minska sitt spelande när det finns anledning till det (omsorgsplikt). I omsorgsplikten ingår att motverka överdrivet spelande genom fortlöpande kontroll av spelbeteende. Licenshavare ska i en handlingsplan redovisa hur omsorgsplikten ska fullgöras.

Åldersgräns

2 § Licenspliktigt spel får inte tillhandahållas någon som är under 18 år. Den som är under 20 år får inte ges tillträde till ett kasino.

3 § Spel ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera spelarens ålder. Åldersgränsen för ett spel ska tydligt anges på platser där spelet tillhandahålls.

Informationsskyldighet

4 § En licenshavare ska hålla all relevant information om spelet, inklusive spelets vinstmöjligheter och regler, lättillgänglig för spelare och myndigheter. Denna information ska vara på svenska.

5 § Det är inte tillåtet att särskilt utforma eller programmera spel så att spelaren får intryck av att vara nära att vinna när så inte är fallet.

En licenshavare får inte tillhandahålla gratisspel, provspel och liknande spel som har ett annat slumpmässigt utfall än motsvarande spel med insatser.

Insatser och vissa gränser

6 § Vid spel ska spelaren aktivt ange och bekräfta sin insats.

7 § Vid onlinespel ska spelaren ange en övre gräns för sina insättningar. Vid spel på värdeautomater enligt 5 kap. 7 och 8 §§ ska i stället en förlustgräns anges.

Kreditförbud

8 § Det är inte tillåtet för en licenshavare eller ett spelombud att erbjuda eller lämna kredit för insatser i spelet.

Spelmyndigheten får för ett visst lotteri medge undantag från förbudet i första stycket, om

1. lotteriet tillhandahålls med licens enligt 6 kap.,
2. krediten avser köp av lotter för en viss tid, och
3. det sammanlagda kreditbeloppet uppgår till högst 1/40 prisbasbelopp.

Bonuserbjudanden

9 § En licenshavare får endast vid det första tillfället då en spelare spelar på något av licenshavarens spel erbjuda eller lämna bonus.

Självttest

10 § En licenshavare ska erbjuda ett verktyg online för att spelaren ska kunna bedöma sitt spelbeteende.

Själavstängning

11 § En licenshavare enligt 5–8 kap. ska ge registrerade spelare möjlighet att stänga av sig från spel under en viss tid eller tills vidare. En avstängning tills vidare får inte hävas förrän efter tolv månader.

En licenshavare som tillhandahåller kasinospel online, onlinebingo och datorsimulerat automatspel ska på sin webbplats även ge spelaren en möjlighet att omedelbart stänga av sig från sådant spel i 24 timmar.

12 § En spelare ska genom en anmälan till spelmyndigheten kunna stänga av sig från allt spel som kräver registrering enligt 12 kap. 1 §. Avstängningen ska gälla hos alla licenshavare under en viss tid eller tills vidare. En avstängning tills vidare får inte hävas förrän efter tolv månader.

Spelmyndigheten ska föra ett register över spelare som är avstängda från spel enligt första stycket.

Kundtjänst

13 § En licenshavare ska ha rutiner och bemanning för hantering av klagomål och andra frågor om de spel som tillhandahålls.

Utbildning

14 § En licenshavare ska kontinuerligt utbilda sin ledning och sådan personal, såväl egen som vid anlitade företag, som arbetar med produktutveckling, marknadsföring, spelövervakning, försäljning och kundtjänst. Utbildningen ska skapa medvetenhet om och förståelse för riskerna med spel och för vilka faktorer som påverkar en spelares spelbeteende.

Särskilda bestämmelser för anställda

15 § En licenshavare ska ha regler som anger vilka anställda och uppdragstagare som inte får delta i licenshavarens spel och säkerställa att dessa inte deltar i spelen.

Kontrollrutiner

16 § En licenshavare ska ha rutiner för att upptäcka och motverka gärningar som omfattas av regleringen om spelfusk i 19 kap. 4 § samt överträdelse av användarvillkor och spelregler.

Licenshavaren ska även möjliggöra för spelare att omedelbart kunna underrätta licenshavaren om sådana förhållanden som anges i första stycket.

En licenshavare får till Polismyndigheten eller åklagare lämna uppgifter som kan tyda på brott i samband med spel.

15 kap. Marknadsföring**Måttfull marknadsföring**

1 § Vid marknadsföring av spel till konsumenter ska måttfullhet iakttas. Marknadsföringen får inte riktas särskilt till personer under 18 år.

Direktreklam

2 § Marknadsföring får inte riktas direkt till en spelare som har stängt av sig från spel.

Om en spelare har sagt upp sitt spelkonto hos en licenshavare, får licenshavaren rikta marknadsföring direkt till spelaren endast om spelaren i samband med uppsägningen aktivt godkänt det.

Informationsskyldighet

3 § Kommersiella meddelanden om spel ska innehålla tydlig information om lägsta ålder för att få spela.

På platser där spel bedrivs och i samband med kommersiella meddelanden om spel, med undantag för sådana meddelanden i radio, ska licenshavaren säkerställa att det också anges kontaktuppgifter till en

Prop. 2017/18:220 organisation som tillhandahåller information om och stöd i samband med spelproblem.

Otillbörlig marknadsföring

4 § Marknadsföring som strider mot 1 eller 2 § ska vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen (2008:486) anses som otillbörlig mot konsumenter.

Om information som anges i 3 § inte lämnas ska marknadsföringslagen tillämpas, med undantag av bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörningsavgift. Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

Sponsring

5 § När en licenshavare ingår avtal om sponsring ska den säkerställa att dess logotyper samt namn på spelprodukter eller speltjänster inte förekommer på produkter som är avsedda att användas av personer under 18 år.

Reklam i radio och tv

6 § Reklam för spel som tillhandahålls av någon som saknar nödvändig licens enligt denna lag får inte förekomma i tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv eller ljudradiosändningar som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696).

16 kap. Tekniska krav

1 § Den som tillhandahåller spel ska se till att spelsystem, affärssystem, dragningsutrustning, fysiska lotter och fysiska bingobrickor uppfyller de tekniska kraven i sådana föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag. Detsamma gäller krav för de rutiner som ska tillämpas för spel- och affärssystem inklusive de uppgifter som finns i dessa system.

2 § Licenshavarens spelsystem ska vara placerat i Sverige.

Spelmyndigheten får meddela undantag från kravet i första stycket, om licenshavaren

1. har tillåtelse att erbjuda spel i ett annat land där en offentlig myndighet övervakar licenshavarens tillhandahållande av spel och denna myndighet har ingått avtal med spelmyndigheten om tillsyn av licenshavarens tillhandahållande av spel i Sverige, eller

2. kan ge spelmyndigheten möjlighet att genomföra en tillfredsställande kontroll av spelsystemet med hjälp av fjärråtkomst eller liknande.

3 § För att säkerställa att en licenshavarens spelsystem, affärssystem, rutiner, dragningsutrustning och fysiska lotter uppfyller de krav som avses i 1 § innan de används i spelverksamheten ska de bedömas av ett organ som ackrediterats för uppgiften enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för

ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93. Prop. 2017/18:220

4 § Spelmyndigheten får när som helst under licenstiden kräva att licenshavaren låter utföra en bedömning av hur spelsystem, affärssystem, rutiner, dragningsutrustning eller fysiska lotter uppfyller uppställda krav. Kostnaderna för detta ska betalas av licenshavaren.

5 § En licenshavare ska, om inte spelmyndigheten beslutar om annat, spara alla uppgifter om driften av spelsystemet i minst fem år.

17 kap. Behandling av personuppgifter

Förhållandet till annan dataskyddsreglering

1 § Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning.

Vid behandling av personuppgifter enligt denna lag gäller lagen (2018:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om inte annat följer av denna lag eller av föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Personuppgiftsansvar

2 § Spelmyndigheten är personuppgiftsansvarig för självavstängningsregistret och för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför i övrigt för att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag.

En licenshavare är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som den utför för att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag.

Behörighetstilldelning

3 § Tillgången till personuppgifter ska begränsas till vad var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter enligt denna lag.

Tillåtna ändamål för behandling av personuppgifter

4 § Spelmyndigheten får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att hantera självavstängningsregistret och i övrigt utföra sina uppgifter enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

5 § En licenshavare får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen

1. kontrollera spelarens identitet och ålder,

- Prop. 2017/18:220
2. upprätta spelkonton och fullgöra licenshavarens skyldigheter gentemot spelaren i fråga om spelkonton,
 3. kontrollera att spelaren följer de villkor och regler som gäller för varje spel,
 4. granska spelet i syfte att upptäcka fusk, bedrägeri och annan brottslig verksamhet,
 5. kontrollera och rapportera avvikande spelmönster och misstankar om manipulation av resultat inom sport med avseende på vadhållning,
 6. granska och analysera uppgifter från upprättade spelarprofiler och varje spelares spelbeteende för att kunna vidta spelansvarsåtgärder, och
 7. genomföra självavstängning av spelare samt hantera uppgifter från spelmyndigheten avseende det nationella självavstängningsregistret.

Hinder mot utlämnande av uppgifter

6 § Personuppgifter som behandlas enligt 14 kap. 16 § tredje stycket får inte lämnas ut till den registrerade. Artikel 15 i EU:s dataskyddsförordning om information och rätt att få tillgång till personuppgifter gäller inte vid sådan behandling.

Sökförbud

7 § Vid behandling av personuppgifter enligt denna lag är det förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på sådana personuppgifter som avses i artiklarna 9.1 och 10 i EU:s dataskyddsförordning.

18 kap. Tillsyn och andra åtgärder

Tillsynsmyndigheter

1 § Spelmyndigheten har tillsyn över att denna lag och de föreskrifter och villkor som meddelats med stöd av lagen följs.

Spelmyndigheten har dock inte tillsyn över

1. sådana lotterier som avses i 6 kap. 9 §, och
2. behandlingen av personuppgifter.

Tillsyn över lotterier som avses i andra stycket 1 utövas av den kommunala nämnd som kommunen bestämmer.

2 § Spelmyndigheten har också tillsyn över att sådan verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 14 lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism följer den lagen.

Kontrollanter

3 § Spelmyndigheten får förordna särskilda kontrollanter för att utföra tillsynsuppgifter.

4 § En kontrollant enligt 3 § eller en befattningshavare hos spelmyndigheten i vars uppgifter det ingår att övervaka att bestämmelser om spel följs, har rätt att

1. få tillträde till fartyg, områden, anläggningar, lokaler och andra utrymmen där det bedrivs eller kan antas bedrivas spel eller där utrustning för spel förvaras eller hanteras,
2. få de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen, och
3. få den hjälp som behövs för tillsynen av den som är föremål för åtgärden.

5 § Polismyndigheten ska lämna spelmyndigheten den hjälp som behövs vid tillsynen.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

6 § Om en licenshavare ingår i en koncern har spelmyndigheten rätt att från de övriga företagen i koncernen få de upplysningar om verksamheten och därmed sammanhängande omständigheter som myndigheten behöver för sin tillsyn över licenshavaren.

7 § En revisor eller en särskild granskare ska omedelbart underrätta spelmyndigheten om han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag hos en licenshavare får kännedom om förhållanden som

1. kan utgöra en väsentlig överträdelse av någon författning som reglerar licenshavarens verksamhet,
2. kan påverka licenshavarens fortsatta drift negativt, eller
3. kan leda till att revisorn avstyrker att balansräkningen eller resultaträkningen fastställs eller till anmärkning enligt 9 kap. 33 eller 34 § aktiebolagslagen (2005:551), 8 kap. 36 och 37 §§ lagen (2018:000) om ekonomiska föreningar, eller 29 eller 30 § revisionslagen (1999:1079).

Revisorn och den särskilda granskaren har en motsvarande undermåttelseskyldighet om han eller hon får kännedom om förhållanden som avses i första stycket vid fullgörande av uppdrag i licenshavarens moderföretag eller dotterföretag eller i ett företag som har en likartad förbindelse med licenshavaren.

Kontrollköp

8 § Som ett led i tillsynen av om en licenshavare som tillhandahåller något annat spel än onlinespel följer bestämmelserna om åldersgränser i 14 kap. 2 § får spelmyndigheten genomföra kontrollköp. Vid ett sådant köp får spelmyndigheten endast anlita en person som har uppnått den ålder som gäller för det aktuella spelet.

Ett kontrollköp får genomföras utan att licenshavaren eller dess spelombud underrättas i förväg om kontrollköpet. Spelmyndigheten ska dock snarast efter ett genomfört kontrollköp underrätta licenshavaren om kontrollköpet.

9 § Vad som framkommit genom kontrollköp får inte utgöra grund för spelmyndigheten att ingripa enligt 12 §.

Tillsyn över registreringslotterier

10 § För sådana lotterier som avses i 6 kap. 9 § ska kommunen förordna en kontrollant.

Kommunen ska fastställa arvodet till kontrollanten. Arvodet ska betalas av den som har registrerats för att tillhandahålla ett sådant lotteri.

Den som efter registrering tillhandahåller lotterier enligt 6 kap. 9 § ska senast den 15 februari varje år till kontrollanten redovisa de lotterier som har tillhandahållits under föregående kalenderår. Kontrollanten ska senast den 1 april varje år och vid utgången av varje tillståndsperiod lämna kommunen uppgifter om insatsernas sammanlagda belopp i de lotterier som har tillhandahållits under perioden.

11 § Spelmyndigheten ska genom tillsynsvägledning löpande ge stöd till och följa hur kommunerna bedriver sin tillsyn enligt 1 § tredje stycket.

Ingripanden

12 § Om förutsättningarna för licens enligt 4 kap. 1–3 §§ inte längre är uppfyllda, eller om en licenshavare i övrigt åsidosätter sina skyldigheter enligt denna lag eller enligt föreskrifter eller villkor som meddelats med stöd av lagen, ska spelmyndigheten förelägga licenshavaren att inom en viss tid vidta rättelse eller besluta om förbud, ändring av villkoren eller anmärkning.

Om överträdelsen är allvarlig ska licensen återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Spelmyndigheten får avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om licenshavaren vidtar rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot licenshavaren och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

13 § Om det finns sannolika skäl för återkallelse i ett ärende enligt 12 § får spelmyndigheten återkalla licensen fram till dess att frågan om återkallelse har prövats slutligt. Detta gäller dock endast om det behövs för att trygga konsumentskyddet eller det annars är nödvändigt från allmän synpunkt.

Ett beslut enligt första stycket gäller i högst sex månader. Om det finns särskilda skäl får beslutet förlängas en gång med ytterligare högst sex månader.

14 § Spelmyndigheten ska återkalla en licens om licenshavaren

1. har fått licensen genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt,

2. inte inom ett år från det att licensen beviljades har börjat driva sådan spelverksamhet som licensen avser,

3. under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan verksamhet som licensen avser,

4. har förklarat sig avstå från licensen, eller

5. har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att bolaget ska tvångslikvideras.

I de fall som avses i första stycket 1–3 får i stället varning meddelas, om det är tillräckligt.

15 § Om licenshavaren är en fysisk person och förutsättningarna för licens enligt 4 kap. 2 § 4 eller 5 inte längre är uppfyllda, får spelmyndigheten återkalla licensen.

Om licenshavaren är en juridisk person och förutsättningarna för licens enligt 4 kap. 2 § 4 eller 5 inte längre är uppfyllda, får spelmyndigheten förelägga den juridiska personen att vidta rättelse. Om rättelse inte görs får spelmyndigheten återkalla licensen. Om bristen avser den som har ett kvalificerat innehav enligt 4 kap. 3 § tredje stycket, får spelmyndigheten förelägga innehavaren att avyttra så stor del av aktierna eller andelarna att innehavet därefter inte är kvalificerat eller, om innehavaren är en juridisk person, entlediga den diskvalificerade personen i styrelsen eller ledningen.

16 § Om den som är registrerad att tillhandahålla spel enligt 6 kap. 9 § omfattas av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och om kraven i 4 kap. 2 § 4 eller 5 inte längre är uppfyllda, får kommunen förelägga den registrerade att vidta rättelse. Om rättelse inte görs får kommunen förelägga den registrerade att upphöra med verksamheten. Om bristen avser den som har ett kvalificerat innehav enligt 4 kap. 3 § tredje stycket, får kommunen förelägga innehavaren att avyttra så stor del av andelarna att innehavet därefter inte är kvalificerat eller, om innehavaren är en juridisk person, entlediga den diskvalificerade personen i styrelsen eller ledningen.

Ingripanden vid penningtvätt eller finansiering av terrorism

17 § Spelmyndigheten får ingripa mot den som tillhandahåller spel och som överträder en bestämmelse i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.

18 § Vid en överträdelse enligt 17 § får spelmyndigheten ingripa genom att utfärda ett föreläggande om att vidta rättelse.

Vid en överträdelse som är allvarlig, upprepad eller systematisk får spelmyndigheten förelägga den som tillhandahåller spelet att upphöra med verksamheten eller, om myndigheten har meddelat licens, återkalla licensen.

Om det är tillräckligt får spelmyndigheten i stället för ingripande enligt andra stycket meddela varning.

19 § En varning enligt 18 § får förenas med sanktionsavgift.

Prop. 2017/18:220 Om den som tillhandahåller spelet är en fysisk person får sanktionsavgift enligt första stycket beslutas endast om personen i fråga uppsåtligt eller av grov oaktsamhet orsakat överträdelsen.

20 § Om den som tillhandahåller spel är en juridisk person får spelmyndigheten även ingripa mot en person som ingår i den juridiska personens styrelse, är dess verkställande direktör eller på motsvarande sätt företräder den som tillhandahåller spelet, eller är ersättare för någon av dem, om den som tillhandahåller spelet har befunnits ansvarig för en överträdelse som avses i 17 §.

Ett ingripande får ske endast om överträdelsen är allvarlig, upprepad eller systematisk och personen i fråga uppsåtligt eller av grov oaktsamhet orsakat överträdelsen.

Ingripande sker genom

1. beslut att personen i fråga under en viss tid, lägst tre år och högst tio år, inte får upprätthålla en funktion som avses i första stycket hos den som tillhandahåller spelet eller i en motsvarande verksamhet, eller
2. beslut om sanktionsavgift.

21 § Vid ingripande enligt 18–20 §§ ska 7 kap. 13–24 §§ lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism tillämpas.

22 § Spelmyndigheten ska underrätta registreringsmyndigheten när ett beslut att förelägga den som tillhandahåller spel efter registrering enligt 6 kap. 9 § att upphöra med verksamheten har fattats och när beslutet har fått laga kraft.

Avregistrering ska ske när spelmyndigheten har fattat ett beslut som ska gälla omedelbart eller när ett beslut har fått laga kraft.

Övriga ingripanden

23 § En tillsynsmyndighet får i övrigt meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag eller föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av lagen ska följas.

Vite och verkställighet

24 § Beslut om föreläggande eller förbud får förenas med vite.

25 § Spelmyndigheten får bestämma att ett beslut om föreläggande, förbud, varning eller återkallelse enligt denna lag ska gälla omedelbart.

Betalningsblockering

26 § Om ett konto används eller kan antas komma att användas för förmedling av insatser eller vinster till eller från en spelverksamhet utan nödvändig licens enligt denna lag, får en betaltjänstleverantör enligt lagen (2010:751) om betaltjänster åläggas att blockera elektroniska betalningstransaktioner till och från kontot.

Frågor om sådan betalningsblockering prövas av förvaltningsrätten på ansökan av spelmyndigheten. Ansökan om betalningsblockering görs hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets spelmyndigheten är belägen. Prop. 2017/18:220

Mål om betalningsblockering ska prövas skyndsamt.

27 § Om förutsättningarna för ett beslut om betalningsblockering enligt 26 § inte längre är uppfyllda, ska spelmyndigheten upphäva beslutet.

Varningsmeddelande

28 § Spelmyndigheten får, om det finns särskilda skäl, förelägga en internetleverantör att upprätta ett varningsmeddelande som tydligt visas i samband med besök på en webbplats som tillhandahåller spel utan nödvändig licens enligt denna lag. Meddelandet ska informera besökaren om att den som tillhandahåller spelet saknar licens i Sverige och inte står under svensk tillsyn samt att vinster är skattepliktiga för spelaren.

19 kap. Straff och sanktioner

Brott mot spellagen

1 § Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet tillhandahåller otillåtet spel eller spel utan nödvändig licens enligt denna lag döms för *olovlig spelverksamhet* till böter eller fängelse i högst två år.

I ringa fall döms det inte till ansvar.

2 § Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet främjar deltagande i sådant spel som avses i 1 § döms för *främjande av olovligt spel* till böter eller fängelse i högst två år.

I ringa fall döms det inte till ansvar.

3 § Om ett brott som anges i 1 eller 2 §§ har begåtts uppsåtligen och är grovt, döms till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen ingått i en brottslighet som utövats yrkesmässigt och systematiskt eller i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art.

Spelfusk

4 § Den som otillbörligen vidtar en åtgärd som är ägnad att påverka utgången av ett spel som omfattas av licenskrav enligt denna lag döms för *spelfusk* till fängelse i högst två år.

5 § Om ett brott som anges i 4 § är grovt, döms till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art.

6 § För försök eller förberedelse till olovlig spelverksamhet, grovt brott, och spelfusk döms det till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

7 § Straff enligt 1–6 §§ får inte dömas ut för en gärning som omfattas av ett beslut om sanktionsavgift eller en ansökan om utdömmande av vite.

Beslag

8 § Om någon påträffas på bar gärning när han eller hon begår brott enligt denna lag, får beslag göras av spelutrustning eller andra föremål som skäligen kan antas ha betydelse för utredning av brottet eller bli föremål för förverkande enligt denna lag.

Befogenhet att ta i beslag har den som förordnats till kontrollant enligt 18 kap. 3 § och sådana befattningshavare hos spelmyndigheten i vars uppgift det ingår att övervaka att bestämmelser om spel följs.

Om egendom har tagits i beslag enligt första stycket ska detta skyndsamt anmälas till Polismyndigheten eller åklagare. Den polisman eller åklagare som tar emot en sådan anmälan om beslag ska vidta samma åtgärder som om han eller hon själv hade gjort beslaget.

Förverkande

9 § Insatser som tagits emot vid brott enligt denna lag ska förklaras förverkade. Även annat utbyte av sådant brott ska förklaras förverkat. Detsamma gäller utrustning, handlingar och annan egendom som har varit föremål för ett sådant brott. Om en spelautomat förverkas ska även dess innehåll förklaras förverkat. Förverkande får inte ske om det är uppenbart oskäligt.

Utrustning, handlingar och annan egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag får förklaras förverkade, om det behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskilda skäl. Detsamma gäller egendom som varit avsedd att användas som hjälpmedel vid sådana brott, om brottet har fullbordats.

Förverkande kan, utöver vad som framgår av 36 kap. 5 § brottsbalken, ske hos den som yrkesmässigt tillhandahållit egendomen. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat.

Sanktionsavgift

10 § Om en licenshavare enligt denna lag har fått en anmärkning eller varning enligt 18 kap. 12 §, får spelmyndigheten besluta att licenshavaren ska betala en sanktionsavgift.

Avgiften tillfaller staten.

11 § Om en betaltjänstleverantör enligt lagen (2010:751) om betaltjänster har åsidosatt en skyldighet att avvisa en betalningsorder enligt föreskrifter meddelade av regeringen, eller överträtt ett beslut om betalningsblockering enligt 18 kap. 25 §, får spelmyndigheten besluta att betaltjänstleverantören ska betala en sanktionsavgift.

Avgiften ska tillfalla staten.

12 § Sanktionsavgift får inte beslutas för

1. en gärning som prövats i ett brottmål eller omfattas av ett godkänt strafföreläggande, eller
2. underlåtelse att följa ett beslut om föreläggande eller förbud som har förenats med vite.

Sanktionsavgiftens storlek

13 § Sanktionsavgiften enligt 10 § ska uppgå till lägst 5 000 kronor och högst tio procent av licenshavarens omsättning det närmast föregående räkenskapsåret.

Om överträdelsen har skett under licenshavarens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfällig, får omsättningen uppskattas.

Endast omsättning från licenspliktig verksamhet enligt denna lag ska beaktas.

14 § Sanktionsavgiften enligt 11 § ska uppgå till lägst 5 000 kronor och högst 10 miljoner kronor.

15 § När sanktionsavgiftens storlek enligt 13 eller 14 § beslutas, ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått.

Spelmyndigheten får helt eller delvis avstå från att ta ut avgiften om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna framstår som oskäligt att ta ut avgiften.

Förseningsavgift

16 § Om en licenshavare inte i tid lämnar de upplysningar som den är skyldig att lämna enligt denna lag får spelmyndigheten besluta att licenshavaren ska betala en förseningsavgift på högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Betalning och indrivning av avgifter

17 § Sanktionsavgift och förseningsavgift enligt detta kapitel ska betalas till spelmyndigheten senast t30 dagar efter det att beslutet om att ta ut avgiften fått laga kraft eller den längre tid som anges i beslutet.

Beslutet om sanktionsavgift eller förseningsavgift får verkställas enligt utsökningsbalken, om avgiften inte har betalats inom den tid som avses i första stycket.

Om sanktionsavgiften eller förseningsavgiften inte betalas inom den tid som avses i första stycket, ska spelmyndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning.

Bestämmelser om indrivning av statliga fordringar finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

18 § En sanktionsavgift eller förseningsavgift faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet att ta ut avgiften fick laga kraft.

20 kap. Avgifter och överklagande

1 § Avgifter får tas ut i ärenden om licens, tillstånd, registrering och tillsyn enligt denna lag.

I ärenden hos en kommun får avgift tas ut enligt en taxa som fullmäktige bestämmer.

2 § Spelmyndighetens beslut om sanktionsföreläggande med stöd av 18 kap. 20 § får inte överklagas.

Andra beslut av spelmyndigheten eller av en kommun enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

21 kap. Bemyndiganden

Uttryck i lagen

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som utgör elektroniska kommunikationsmedel enligt denna lag.

Licensgivning och registrering

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka handlingar och uppgifter som ska ges in i samband med en ansökan om licens eller om ändring av en licens,
2. kontaktperson,
3. vilka som ska anses ingå i ledningen enligt 4 kap. 3 §,
4. insatser, vinster och vinståterbetalningsnivåer, och
5. spelansvarsåtgärder och andra krav för spelets bedrivande.

Spel som är förbehållet staten

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka spel eller kombinationer av spel som får omfattas av licens enligt 5 kap. 1 §,
2. det högsta antalet värdeautomater som licens får ges för enligt 5 kap. 1 §, och
3. beräkningen av avkastning enligt 5 kap. 8 §.

Kommersiellt onlinespel

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka spel och antalet spel som får omfattas av en licens enligt 7 kap. 1 §.

Vadhållning

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka spel som får omfattas av en licens enligt 8 kap. 1 § samt om förbud och andra åtgärder för att bekämpa manipulation av resultat inom sport med avseende på vadhållning.

Landbaserat kommersiellt spel

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka spel som får omfattas av licens enligt 9 kap. 1 §.

Spel på fartyg i internationell trafik

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka spel som får omfattas av licens enligt 10 kap. 1 §.

Internationellt samarbete

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att internationellt samarbete enligt 11 kap. 1 § också får ske med organisationer eller företag i länder utanför EES och om närmare förutsättningar för internationellt samarbete.

Spelombud

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. de villkor som ska gälla för att tillhandahålla spel genom spelombud,
2. den information som ansökan om registrering ska innehålla, och
3. undantag från kravet på registrering av spelombud.

Tillstånd för innehav av automater

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka handlingar och uppgifter som ska ges in i samband med en ansökan om tillstånd till innehav av en penning-, värde- eller varuspelsautomat eller om ändring av ett sådant tillstånd, och
2. krav för att förhindra att penning-, värde- eller varuspelsautomater används för annat än det som tillståndet omfattar.

Registrering av spelare

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från registrering enligt 12 kap. 1 § och

Prop. 2017/18:220 om hur kontrollerna av en spelares identitet enligt 12 kap. 2 och 4 §§ ska göras.

Spelkonton

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på en licenshavares hantering av betalningar och spelkonton samt om undantag från skyldigheten att tillhandahålla information till spelaren.

Spelansvar

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undantag från kravet på handlingsplan enligt 14 kap. 1 § och om innehållet i handlingsplanen,
2. vilken information som ska hållas tillgänglig för spelare enligt 14 kap. 4 §,
3. ytterligare gränser vid onlinespel och spel på värdeautomater samt vad som ska gälla vid ändring av satta gränser,
4. förutsättningar för en licenshavares erbjudande av bonus enligt 14 kap. 9 §,
5. självtest enligt 14 kap. 10 §,
6. självavstängning enligt 14 kap. 11 och 12 §§,
7. vad en utbildning enligt 14 kap. 14 § ska innehålla, vilka spel utbildningskraven ska gälla, när och hur utbildning ska ske samt om undantag från vilka som ska utbildas, och
8. anställas deltagande i licenshavarens spel enligt 14 kap. 15 §.

Tekniska krav

14 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. sådana tekniska krav och rutiner som avses i 16 kap. 1 §, och
2. den bedömning av överensstämmelse med tekniska krav som avses i 16 kap. 3 §.

Behandling av personuppgifter

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. behandlingen av personuppgifter i och utlämnande av uppgifter från självavstängningsregistret enligt 14 kap. 12 §,
2. begränsningar av de tillåtna ändamålen för behandling av personuppgifter enligt 17 kap. 4 och 5 §§,
3. begränsningar av vilka personuppgifter som får behandlas för de ändamål som anges i 17 kap. 4 och 5 §§,
4. krav på åtgärder till skydd för den registrerades rättigheter och intressen, och
5. bevarande och gallring av personuppgifter.

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. genomförandet av kontrollköp,
2. vilka uppgifter en licens- och tillståndshavare ska lämna till spelmyndigheten för dess tillsynsverksamhet,
3. den tillsyn som utövas av kommunerna enligt 18 kap. 1 §, och
4. formerna för varningsmeddelanden enligt 18 kap. 28 §.

17 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för sådana betaltjänstleverantörer som avses i lagen (2010:751) om betaltjänster att avvisa en betalningsorder som avser spelverksamhet utan nödvändig licens, där betalkort används och där auktorisation sker genom användning av ett detaljhandelskodsystem, och
2. blockeringar av betalningar enligt 18 kap. 26 §.

Avgifter

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, med undantag för avgifter som beslutas av en kommun, meddela föreskrifter om storleken på de avgifter som avses i 20 kap. 1 § första stycket och om betalning av sådana avgifter.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
 2. Genom lagen upphävs lotterilagen (1994:1000) och kasinolagen (1999:355).
 3. Lagen får tillämpas före ikraftträdandet på ansökningar om licens som lämnas in till Lotteriinspektionen efter den 1 augusti 2018 och som avser tid efter den 1 januari 2019.
 4. Licens får meddelas trots att de krav som följer av 16 kap. 3 § inte är uppfyllda den 1 januari 2019 om sökanden för spelmyndigheten kan visa att utrustningen uppfyller motsvarade krav och bedömningsförfarandet påbörjats. Om licenshavaren inte senast den 1 juli 2019 inkommit till spelmyndigheten med ett intyg som visar att bedömningsförfarandet är avslutat och kraven är uppfyllda, ska dock licensen återkallas.
 5. De upphävda lagarna gäller fortfarande för beslut som har meddelats före ikraftträdandet, om besluten inte avser tillämpningen av denna lag.

Lagens tillämpningsområde

1 § Spelskatt ska betalas till staten för sådant licenspliktigt spel som tillhandahålls av en licenshavare enligt spellagen (2018:000).

2 § Från spelskatt undantas spel enligt 6 kap. spellagen (2018:000).

Definitioner

3 § I denna lag avses med

1. *insats*: det värde som spelaren eller annan betalar för spelarens deltagande i spel som omfattas av denna lag,

2. *utbetalning*: det värde som den skattskyldige eller dennes ombud betalar till spelaren genom att tillgodoföra belopp på spelkontot eller på annat sätt.

Övriga ord och uttryck i denna lag har samma betydelse som i spellagen (2018:000).

Skattskyldighet

4 § Skattskyldig är innehavare av licens som meddelats med stöd av spellagen (2018:000) för sådant spel som omfattas av denna lag.

Skattskyldighetens inträde

5 § Skattskyldigheten inträder när den skattskyldige tar emot insatser för sådant spel som omfattas av denna lag.

Underlaget för spelskatt

6 § Spelskatt ska betalas för behållningen för varje beskattningsperiod som avser sådant spel som omfattas av denna lag.

7 § Behållningen för en beskattningsperiod beräknas som skillnaden mellan de sammanlagda insatserna som den skattskyldige tagit emot och de sammanlagda utbetalningarna som den skattskyldige betalat ut under perioden.

Vid bestämmande av behållningen ska endast insatser och utbetalningar som hänför sig till det svenska speldeltagandet beaktas.

8 § En beskattningsperiod utgörs av en kalendermånad.

Skattens storlek

9 § Spelskatt ska betalas med 18 procent av behållningen för en beskattningsperiod.

10 § Bestämmelser om förfarandet vid uttag av skatten finns i skatteförfarandelagen (2011:1244).

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
2. Genom lagen upphävs
 - a) lagen (1972:820) om skatt på spel,
 - b) lagen (1991:1482) om lotteriskatt, och
 - c) lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m.m.
3. De upphävda lagarna gäller dock fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs i fråga om brottsbalken¹
dels att 16 kap. 14, 14 a och 18 §§ ska upphöra att gälla,
dels att 16 kap. 17 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

17 §²

För förberedelse eller stämpling till eller underlåtenhet att avslöja eller förhindra myteri döms det till ansvar enligt 23 kap. Detsamma gäller för *försök eller förberedelse till grovt dobbleri*, försök till sådant barnpornografibrott som avses i 10 a § första stycket och försök eller förberedelse till grovt barnpornografibrott.

För förberedelse eller stämpling till eller underlåtenhet att avslöja eller förhindra myteri döms det till ansvar enligt 23 kap. Detsamma gäller för försök till sådant barnpornografibrott som avses i 10 a § första stycket och försök eller förberedelse till grovt barnpornografibrott.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

¹ Senaste lydelse av
14 § 1986:1007
14 a § 1982:1061
18 § 1980:892
² Senaste lydelse 2016:508.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel

dels att 3–8, 10 och 11 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §

Spelmyndigheten är den myndighet som regeringen bestämmer ska fullgöra de uppgifter som anges i denna lag.

3 §¹

Tillstånd krävs för att anordna automatspel eller ställa upp en spelautomat i lokaler eller på platser som anges i 1 § första och andra styckena. Detta gäller inte för uppställning av en spelautomat och anordnande av spel i samband med offentliga tillställningar av tillfällig karaktär.

I ett tillstånd ska det antal spelautomater och den typ av spel som tillståndet avser anges.

Frågan om tillstånd prövas av *Lotteriinspektionen*. Tillstånd får inte meddelas utan att Polismyndigheten och berörd kommun har hörts i ärendet.

Lotteriinspektionen får ta ut avgifter för prövningen enligt de föreskrifter som regeringen meddelar.

Frågan om tillstånd prövas av *spelmyndigheten*. Tillstånd får inte meddelas utan att Polismyndigheten och berörd kommun har hörts i ärendet.

Spelmyndigheten får ta ut avgifter för prövningen enligt de föreskrifter som regeringen meddelar.

4 §²

Vid prövning av tillstånd *skall Lotteriinspektionen* bedöma risken för att en spelautomat används för annat ändamål än som avses med ansökan eller för att verksamheten kan komma att äga rum i strid mot 2 § eller bedrivs i en miljö som är olämplig för barn eller ungdom. Vid prövningen *skall* särskilt beaktas sökandens lämplighet, antalet

Vid prövning av tillstånd *ska spelmyndigheten* bedöma risken för att en spelautomat används för annat ändamål än som avses med ansökan eller för att verksamheten kan komma att äga rum i strid mot 2 § eller bedrivs i en miljö som är olämplig för barn eller ungdom. Vid prövningen *ska* särskilt beaktas sökandens lämplighet, antalet

¹ Senaste lydelse 2014:666.

² Senaste lydelse 2004:1063.

Prop. 2017/18:220 spelautomater för vilka tillstånd söks, spelens beskaffenhet samt lokalens eller platsens ändamåls- enlighet och belägenhet. spelautomater för vilka tillstånd söks, spelens beskaffenhet samt lokalens eller platsens ändamåls- enlighet och belägenhet.

5 §³

Tillstånd att anordna automat- spel får förenas med föreskrifter om lägsta ålder för tillträde och tider när spelverksamheten får be- drivas samt andra föreskrifter som behövs för att motverka att spel- verksamheten förorsakar bristande ordning eller bedrivs i en miljö som är olämplig för barn eller ungdom.

Om det efter tillståndsbeslutet uppkommer missförhållanden till följd av spelverksamheten, får *Lotteriinspektionen* meddela nya eller ändrade föreskrifter.

Tillstånd att anordna automat- spel får förenas med föreskrifter om lägsta ålder för tillträde och tider när spelverksamheten får be- drivas samt andra föreskrifter som behövs för att motverka att spel- verksamheten förorsakar bristande ordning eller bedrivs i en miljö som är olämplig för barn eller ungdom.

Om det efter tillståndsbeslutet uppkommer missförhållanden till följd av spelverksamheten, får *spelmyndigheten* meddela nya eller ändrade föreskrifter.

6 §⁴

Lotteriinspektionen får återkalla ett tillstånd, om automatspel har anordnats i strid mot bestämmel- serna i 2 § eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 § eller om spelautomaten använts för annat ändamål än tillståndet avser eller om annars förutsättningar för tillstånd *inte längre föreligger*.

Spelmyndigheten får återkalla ett tillstånd, om automatspel har anordnats i strid mot bestämmel- serna i 2 § eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 § eller om spelautomaten använts för annat ändamål än tillståndet avser eller om *det* annars *inte längre finns* förutsättningar för tillstånd.

7 §⁵

Lotteriinspektionen utövar till- syn över *efterlevnaden* av denna lag och *av de* föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

För att utöva tillsynen har *Lotteriinspektionen* rätt att få tillträde till lokaler och platser där automatspel anordnas eller där en spelautomat annars finns uppställd och att *infordra* upplysningar från den som anordnar spelet eller låtit ställa upp automaten.

Spelmyndigheten utövar tillsyn över *att* denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen *följs*.

För att utöva tillsynen har *myndigheten* rätt att få tillträde till lokaler och platser där automatspel anordnas eller där en spelautomat annars finns uppställd och att *begära* upplysningar från den som anordnar spelet eller låtit ställa upp automaten.

³ Senaste lydelse 2004:1063.

⁴ Senaste lydelse 2004:1063.

⁵ Senaste lydelse 2007:633.

Avgifter får tas ut i ärenden om tillsyn enligt denna lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgift för tillsynen. Prop. 2017/18:220

8 §⁶

Om den som anordnar automatspel eller som har låtit ställa upp en spelautomat inte ger tillträde eller lämnar upplysningar enligt 7 § andra stycket, får *Lotteriinspektionen* besluta de förelägganden som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

För att bereda sig tillträde får *Lotteriinspektionen* vid behov anlita *biträde* av Polismyndigheten.

Om den som anordnar automatspel eller som har låtit ställa upp en spelautomat inte ger tillträde eller lämnar upplysningar enligt 7 § andra stycket, får *spelmyndigheten* besluta de förelägganden som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

För att skaffa sig tillträde får *spelmyndigheten* vid behov anlita *hjälp* av Polismyndigheten.

10 §⁷

Lotteriinspektionens beslut enligt 5 § andra stycket eller 6 § gäller omedelbart om *inspektionen* inte *förordnar* annat.

Spelmyndighetens beslut enligt 5 § andra stycket eller 6 § gäller omedelbart om *myndigheten* inte *bestämmer* annat.

11 §⁸

Lotteriinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas *hos* allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Spelmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

⁶ Senaste lydelse 2014:666.

⁷ Senaste lydelse 2004:1063.

⁸ Senaste lydelse 2004:1063.

Prop. 2017/18:220 2.5 Förslag till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 §¹

Företag som tillhör någon eller några av följande kategorier ska för varje räkenskapsår avsluta bokföringen med en årsredovisning och offentliggöra den enligt 2 §:

1. aktiebolag,
2. ekonomiska föreningar,
3. handelsbolag i vilka en eller flera juridiska personer är delägare,
 - 3 a. grupperingar enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006 av den 5 juli 2006 om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS),
 - 3 b. konsortier enligt rådets förordning (EG) nr 723/2009 av den 25 juni 2009 om gemenskapens rättsliga ram för ett konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur (Eric-konsortium),
 - 3 c. europeiska politiska partier och europeiska politiska stiftelser enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 1141/2014 av den 22 oktober 2014 om stadgar för och finansiering av europeiska politiska partier och europeiska politiska stiftelser,
4. företag som omfattas av lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag,
5. stiftelser som är bokföringsskyldiga enligt denna lag, dock inte stiftelser som får använda sina tillgångar uteslutande till förmån för medlemmar av en viss eller vissa släkter och som är bokföringsskyldiga endast på grund av 2 kap. 3 § första stycket,
6. företag som uppfyller mer än ett av följande villkor:
 - a) medelantalet anställda i företaget har under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 50,
 - b) företagets redovisade balansomslutning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 40 miljoner kronor,
 - c) företagets redovisade nettoomsättning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 80 miljoner kronor,
7. företag som är moderföretag i en koncern vilken uppfyller mer än ett av följande villkor:
 - a) medelantalet anställda i koncernen har under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 50,
 - b) koncernföretagens redovisade balansomslutning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 40 miljoner kronor,

¹ Senaste lydelse 2016:1058.

c) koncernföretagens redovisade nettoomsättning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 80 miljoner kronor.

c) koncernföretagens redovisade nettoomsättning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 80 miljoner kronor,

Prop. 2017/18:220

8. företag som har licens enligt spellagen (2018:000), dock inte sådana företag med licens enligt 6 kap. spellagen vars balansomslutning för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren inte uppgått till 5 miljoner kronor.

Vid tillämpningen av första stycket 7 b och c ska fordringar och skulder mellan koncernföretag, liksom internvinster, elimineras. Detsamma gäller för intäkter och kostnader som hänför sig till transaktioner mellan koncernföretag, liksom förändring av internvinst.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹ att 7 kap. 3 och 17 §§, 8 kap. 3 §, 24 kap. 2 § och 42 kap. 25 § och rubrikerna närmast före 8 kap. 3 § och 42 kap. 25 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

3 §²

Stiftelser som uppfyller ändamåls-, verksamhets- och fullföljdskraven i 4–6 §§ samt ideella föreningar och registrerade trossamfund som förutom dessa krav även uppfyller öppenhetskravet i 10 § är, med undantag för kapitalvinster och kapitalförluster, skattskyldiga bara för inkomst av sådan näringsverksamhet som avses i 13 kap. 1 §.

Föreningar och trossamfund som uppfyller kraven i 4–6 och 10 §§ är dock inte skattskyldiga för

1. sådan inkomst som kommer från en självständig näringsverksamhet eller en särskild förvaltningsenhet som avser fastighet, om inkomsten till huvudsaklig del kommer från

– verksamhet som är ett direkt led i främjandet av sådana ändamål som avses i 4 § eller som har annan naturlig anknytning till sådana ändamål,

– verksamhet som avser upplåtelse av rättigheter som uppkommit genom främjandet av sådana ändamål som avses i 4 §,

– verksamhet som avser försäljning av skänkta varor och som utnyttjas som finansieringskälla för ideellt arbete, *eller*

– verksamhet som *avser annat än försäljning av skänkta varor* och som av hävd har *utnyttjats* som finansieringskälla för ideellt arbete, *eller*

2. inkomst från innehav av en fastighet som tillhör föreningen eller trossamfundet och som används i verksamheten på sådant sätt som anges i 3 kap. 4 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

a) verksamhet som är ett direkt led i främjandet av sådana ändamål som avses i 4 § eller som har annan naturlig anknytning till sådana ändamål,

b) verksamhet som avser upplåtelse av rättigheter som uppkommit genom främjandet av sådana ändamål som avses i 4 §,

c) verksamhet som avser försäljning av skänkta varor och som utnyttjas som finansieringskälla för ideellt arbete,

d) verksamhet som bedrivs med stöd av 6 kap. spellagen (2018:000), eller

e) verksamhet som inte avses i c eller d och som av hävd har använts som finansieringskälla för ideellt arbete, eller

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2017:907.

17 §³

Följande juridiska personer är också skattskyldiga bara för inkomst på grund av innehav av fastigheter:

- Aktiebolaget Svenska Spel och dess helägda dotterbolag som bara bedriver spelverksamhet,
- Aktiebolaget Trav och Galopp,
- Jernkontoret, så länge kontorets vinstmedel används till allmänt nyttiga ändamål och utdelning inte lämnas till delägarna,
- Nobelstiftelsen,
- Right Livelihood Award Stiftelsen,
- Stiftelsen Anna Lindhs Minnesfond,
- Stiftelsen Dag Hammarskjölds minnesfond,
- Stiftelsen Industrifonden,
- Stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs 50-årsfond,
- Stiftelsen Norrlandsfonden,
- Stiftelsen Olof Palmes minnesfond för internationell förståelse och gemensam säkerhet,
- Stiftelsen Produktionstekniskt centrum i Borås för tekoindustrin – PROTEKO,
- Stiftelsen Svenska bibelsällskapets bibelfond,
- Stiftelsen Svenska Filminstitutet,
- Stiftelsen Sveriges Nationaldag,
- Stiftelsen TCO:s internationella stipendiefond till statsminister Olof Palmes minne,
- Stiftelsen UV-huset,
- Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet,
- Svenska skeppshypotekskassan,
- Svenska UNICEF-kommittén,
- Sveriges export- och investeringsråd, och
- Sveriges Standardiseringsförbund, så länge dess vinstmedel används till allmänt nyttiga ändamål och utdelning inte lämnas till medlemmarna.

8 kap.

Lotterivinster och tävlingsvinster Spelvinster och tävlingsvinster

3 §⁴

Vinster i svenska lotterier eller vid vinstdragning på svenska premieobligationer är skattefria. Vinster i lotterier och kombinationsspel samt vid vadhållning är skattefria om

³ Senaste lydelse 2013:1106.

⁴ Senaste lydelse 2008:1322.

– spelet tillhandahålls av någon som har licens enligt spellagen (2018:000) och spelet kräver licens enligt samma lag,

– spelet tillhandahålls i Sverige och spelet inte kräver licens enligt spellagen, eller

– spelet tillhandahålls i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och spelet inte kräver licens i Sverige.

Vinster i utländska lotterier är skattefria om lotteriet

– anordnas i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), eller

– utgör ett sådant lotteri som avses i 1 § andra stycket lagen (1991:1482) om lotteriskatt.

Vinster vid vinstdragning på utländska premieobligationer är skattefria om premieobligationen ställts ut i en stat inom EES.

Vinster vid vinstdragning på premieobligation är skattefria om vinstdragningen avser svenska premieobligationer eller om premieobligationen ställts ut i en stat inom EES.

24 kap.

2 §⁵

I inkomstslaget näringsverksamhet tillämpas bestämmelserna i inkomstslaget kapital om

– utnyttjande av företrädesrätt till teckning av vinstandelslån eller kapitalandelslån i 42 kap. 15 §,

– utdelning av andelar i dotterbolag i 42 kap. 16 §,

– utbetalningar vid minskning av aktiekapital eller reservfond och liknande förfaranden i 42 kap. 17 §,

– utskiftning från ideella föreningar i 42 kap. 18 §,

– utskiftning från ekonomiska föreningar i 42 kap. 19–21 §§,

– emission i ekonomiska föreningar i 42 kap. 21 a §,

– utdelning från delägarbeskattade utländska juridiska personer i 42 kap. 22 §,

– utdelning och utskiftning från dödsbon efter personer som var begränsat skattskyldiga vid dödsfallet i 42 kap. 23 §,

– skattetillgodohavanden i 42 kap. 24 §,

– lotterier i 42 kap. 25 §, och – spel i 42 kap. 25 §, och

– schablonintäkt i 42 kap. 43 §.

⁵ Senaste lydelse 2011:1271.

42 kap.***Lotterier******Spel***25 §⁶

Vinst i ett utländskt lotteri eller vid vinstdragning på utländska premieobligationer ska tas upp om vinsten överstiger 100 kronor och inte är skattefri enligt 8 kap. 3 § andra eller tredje stycket.

Vinst i lotteri, kombinationsspel och pyramidspel samt vid vadhållning ska tas upp om vinsten överstiger 100 kronor och inte är skattefri enligt 8 kap. 3 §. Den vinst som ska tas upp beräknas som skillnaden mellan de sammanlagda vinsterna och insatserna under beskattningsåret hos samma spelanordnare.

Utgifter för att delta i svenska och utländska lotterier får inte dras av.

Utgifter för att delta i lotteri, kombinationsspel, vadhållning och pyramidspel får inte dras av.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
 2. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

⁶ Senaste lydelse 2008:1322.

2.7 Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Härigenom föreskrivs att 1 § marknadsföringslagen (2008:486) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2017/18:77 *Föreslagen lydelse*

1 §

Denna lag har till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenter och näringsidkare.

Bestämmelser om marknadsföring finns bl.a. i

– lagen (1992:1672) om paketresor,	– lagen (1992:1672) om paketresor,
– tobakslagen (1993:581),	– tobakslagen (1993:581),
– lotterilagen (1994:100),	
– sjölagen (1994:1009),	– sjölagen (1994:1009),
– lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,	– lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
– lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet,	– lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet,
– lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas,	– lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas,
– lagen (1999:158) om investerarskydd,	– lagen (1999:158) om investerarskydd,
– lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster,	– lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster,
– lagen (2004:46) om värdepappersfonder,	– lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
– lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,	– lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
– prisinformationslagen (2004:347),	– prisinformationslagen (2004:347),
– lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler,	– lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler,
– försäkringsavtalslagen (2005:104),	– försäkringsavtalslagen (2005:104),
– lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,	– lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,
– lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet,	– lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet,
– lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,	– lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
– lagen (2010:510) om luft-	– lagen (2010:510) om luft-

transporter,
 – radio- och tv-lagen (2010:696),
 – lagen (2010:751) om betal-tjänster,
 – alkohollagen (2010:1622),
 – konsumentkreditlagen (2010:1846),
 – lagen (2011:914) om konsu-mentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semester-produkt,
 – lagen (2013:561) om för-valtare av alternativa investerings-fonder,
 – lagen (2013:1054) om mark-nadsföring av modersmjölksersätt-ning och tillskottsning,
 – lagen (2014:1344) med komp-letterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerar-förordningar,
 – lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållan-den,
 – lagen (2015:953) om kollek-tivtrafikresenärers rättigheter,
 – lagen (2016:415) om förmed-lingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner,
 – lagen (2016:915) om krav på installationer för alternativa driv-medel, *och*
 – lagen (2017:425) om elektro-niska cigaretter och påfyllnings-behållare.

transporter,
 – radio- och tv-lagen (2010:696),
 – lagen (2010:751) om betal-tjänster,
 – alkohollagen (2010:1622),
 – konsumentkreditlagen (2010:1846),
 – lagen (2011:914) om konsu-mentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semester-produkt,
 – lagen (2013:561) om för-valtare av alternativa investerings-fonder,
 – lagen (2013:1054) om mark-nadsföring av modersmjölksersätt-ning och tillskottsning,
 – lagen (2014:1344) med komp-letterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerar-förordningar,
 – lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållan-den,
 – lagen (2015:953) om kollek-tivtrafikresenärers rättigheter,
 – lagen (2016:415) om förmed-lingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner,
 – lagen (2016:915) om krav på installationer för alternativa driv-medel,
 – lagen (2017:425) om elektro-niska cigaretter och påfyllnings-behållare, *och*
 – *spellagen (2018:000).*

Denna lag träder i kraft den 2 januari 2019.

Prop. 2017/18:220 2.8 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att det i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas en ny paragraf, 40 kap. 7 b §, och närmast före 40 kap. 7 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

40 kap.

Självavstängningsregister

7 b §

Sekretess gäller i verksamhet som avser förande av eller uttag ur spelmyndighetens register för självavstängning enligt spellagen (2018:000) för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2.9 Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696) Prop. 2017/18:220

Härigenom föreskrivs i fråga om radio- och tv-lagen (2010:696) dels att 6 kap. 2 § och 18 kap. 5 § ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas fyra nya paragrafer, 7 kap. 2 b §, 8 kap. 13 b § och 15 kap. 5 b och 9 b §§, samt närmast före 7 kap. 2 b §, 8 kap. 13 b § och 15 kap. 5 b och 9 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

2 §¹

Leverantörer av medietjänster får på de villkor som anges i 3 och 4 §§ sända filmer, tv-serier, sportprogram och program med lätt underhållning där det förekommer produktplacering.

Första stycket gäller dock inte program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år och inte heller program där det förekommer produktplacering av

1. alkoholdrycker och tobaksvaror,
2. andra produkter som kommer från företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller tobaksvaror,
3. receptbelagda läkemedel och sådan medicinsk behandling som bara är tillgänglig efter ordination,
4. modersmjölksersättning, eller
5. sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

4. modersmjölksersättning,

5. sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, eller

6. spelprodukter från ett företag som inte har nödvändig licens enligt spellagen (2018:000).

7 kap.

Sponsring från företag som tillhandahåller spel

2 b §

Ett företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillhandahålla spel och som inte har nödvändig licens enligt spellagen (2018:000) får inte sponsra ett program i en tv-sändning, sökbar text-tv eller beställ-tv.

¹ Senaste lydelse 2017:428.

8 kap.

Reklam för spel

13 b §

Bestämmelser om förbud mot reklam för spel finns i 15 kap. 6 § spellagen (2018:000).

15 kap.

Reklam för spel

5 b §

Bestämmelser om förbud mot reklam för spel finns i 15 kap. 6 § spellagen (2018:000).

Sponsring från företag som tillhandahåller spel

9 b §

Ett företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillhandahålla spel och som inte har nödvändig licens enligt spellagen (2018:000) får inte sponsra ett program i en ljudradiosändning.

18 kap.

5 §²

Tillstånd att sända kommersiell radio får återkallas om

1. tillståndshavaren inte inlett sändningsverksamheten inom sex månader efter tillståndets början,
2. tillståndshavaren inte utnyttjat rätten att sända eller sänt endast i obetydlig omfattning under en sammanhängande tid av minst fyra veckor,
3. tillståndshavaren väsentligt brutit mot någon av 14 kap. 2 § samt 15 kap. 1–4 och 8–10 §§, eller
3. tillståndshavaren väsentligt brutit mot någon av 14 kap. 2 § samt 15 kap. 1–4, 8–9 a och 10 §§, eller
4. domstol har funnit att ett program innefattat ett yttrandefrihetsbrott som innebär ett allvarligt missbruk av yttrandefriheten.

² Senaste lydelse 2017:569.

Förfogar en fysisk eller juridisk person, utan tillåtelse från Myndigheten för press, radio och tv, över mer än ett tillstånd för analog kommersiell radio i ett sändningsområde, och finns det skäl att anta att förfogandet kan inverka menligt på konkurrensen, får det eller de tillstånd återkallas som har lämnats efter det första tillståndet.

Har Myndigheten för press, radio och tv medgett överlåtelse trots att tillståndshavaren redan förfogar över tillstånd att sända analog kommersiell radio i samma sändningsområde, och finns det skäl att anta att överlåtelsen kan inverka menligt på konkurrensen, får tillståndet återkallas endast om beslutet om överlåtelsen grundats på felaktiga eller ofullständiga uppgifter från tillståndshavaren. Återkallelsen ska då avse det eller de tillstånd som överlåtits.

Om staten, landsting eller kommuner innehar ett tillstånd att sända kommersiell radio på det sätt som anges i 13 kap. 4 § andra stycket ska Myndigheten för press, radio och tv återkalla det tillståndet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Prop. 2017/18:220 2.10 Förslag till lag om ändring i
skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 15 §, 26 kap. 8 § och 39 kap. 5 §
skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

*Lydelse enligt lagförslag 2.6 i Förslagen lydelse
prop. 2017/18:187*

3 kap.

15 §

Med punktskatt avses skatt enligt

1. lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
 2. lagen (1972:820) om skatt på spel,
 3. lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 4. 2 § första stycket 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,
 5. lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
 6. lagen (1991:1482) om lotteriskatt,
 7. lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m.m.,
 8. lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
 9. lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
 10. lagen (1994:1776) om skatt på energi,
 11. lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
 12. lagen (1999:673) om skatt på avfall,
 13. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,
 14. lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,
 15. lagen (2017:1200) om skatt på flygresor, och
 16. lagen (2018:000) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter.
2. lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 3. 2 § första stycket 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,
 4. lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
 5. lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
 6. lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
 7. lagen (1994:1776) om skatt på energi,
 8. lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
 9. lagen (1999:673) om skatt på avfall,
 10. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,
 11. lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,
 12. lagen (2017:1200) om skatt på flygresor,
 13. lagen (2018:000) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter, och
 14. lagen (2018:000) om skatt på spel.

26 kap.

8 §

Punktskatt ska redovisas i en särskild skattedeclaration för varje händelse som medför skattskyldighet, om den som är skyldig att lämna skattedeclaration är skattskyldig enligt

1. lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt, lagen (1994:1776) om skatt på energi, lagen (2016:1067) om skatt på vissa kemikalier i viss elektronik eller lagen (2018:000) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter och inte ska registreras till följd av 7 kap. 1 §,

2. 16 § första stycket lagen om tobaksskatt, 15 § första stycket lagen om alkoholskatt eller 4 kap. 9 § första stycket lagen om skatt på energi och ska registreras enligt 7 kap. 1 § samt inte företräds av en representant som är godkänd av Skatteverket, *eller*

3. *lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m.m.*

Nuvarande lydelse

1. lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt, lagen (1994:1776) om skatt på energi, lagen (2016:1067) om skatt på vissa kemikalier i viss elektronik eller lagen (2018:000) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter och inte ska registreras till följd av 7 kap. 1 §, *eller*

2. 16 § första stycket lagen om tobaksskatt, 15 § första stycket lagen om alkoholskatt eller 4 kap. 9 § första stycket lagen om skatt på energi och ska registreras enligt 7 kap. 1 § samt inte företräds av en representant som är godkänd av Skatteverket.

Föreslagen lydelse

39 kap.5 §¹

Skyldigheten att använda kassaregister gäller inte för den som

1. bara i obetydlig omfattning säljer varor eller tjänster mot kontant betalning eller mot betalning med kontokort,

2. är befriad från skattskyldighet enligt inkomstskattelagen (1999:1229) för inkomst från sådan försäljning som avses i 4 §,

3. bedriver taxitrafik enligt taxitrafiklagen (2012:211),

4. säljer varor eller tjänster genom distansavtal eller hemförsäljningsavtal,

5. säljer varor eller tjänster med hjälp av en varuautomat eller annan liknande automat eller i en automatiserad affärslokal, *eller*

6. anordnar automatspel enligt lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel eller enligt *lotterilagen (1994:1000)*.

5. säljer varor eller tjänster med hjälp av en varuautomat eller annan liknande automat eller i en automatiserad affärslokal,

6. anordnar automatspel enligt lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel, *eller*

¹ Senaste lydelse 2017:194.

Vid bedömningen enligt första stycket 1 av om det är fråga om försäljning i obetydlig omfattning ska det särskilt beaktas om försäljningen normalt uppgår till eller kan antas komma att uppgå till sammanlagt högst fyra prisbasbelopp under ett beskattningsår.

Undantaget i första stycket 2 gäller inte för en näringsidkare som driver verksamhet i Sverige utan fast driftställe i landet.

-
1. Denna lag träder ikraft den 1 januari 2019.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

2.11 Förslag till lag om ändring i kameraövervakningslagen (2013:460)

Prop. 2017/18:220

Härigenom föreskrivs att 10 §¹ kameraövervakningslagen (2013:460) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §²

Tillstånd till kameraövervakning krävs inte

1. vid övervakning som sker med en övervakningskamera som för säkerheten i trafiken eller arbetsmiljön är uppsatt på ett fordon, en maskin eller liknande för att förbättra sikten för föraren eller användaren,

2. vid övervakning som bedrivs av Trafikverket

a. i form av vägtrafikövervakning,

b. vid en betalstation som avses i bilagorna till lagen (2004:629) om trängselskatt och som sker för att samla in endast uppgifter som behövs för att beslut om trängselskatt ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan skatt betalas, eller

c. vid en betalstation på allmän väg som används vid uttag av infrastrukturavgifter enligt lagen (2014:52) om infrastrukturavgifter på väg och som sker för att samla in endast uppgifter som behövs för att beslut om infrastrukturavgift ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan avgift betalas,

3. vid sådan trafikövervakning i en vägtunnel som avses i lagen (2006:418) om säkerhet i vägtunnlar och som bedrivs av någon annan tunnelhållare än Trafikverket,

4. vid övervakning som Polismyndigheten bedriver vid automatisk hastighetsövervakning,

5. vid övervakning som sker för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som enligt 4 § 4, 5 § 1–4 eller 6 § första stycket skyddslagen (2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om övervakningen endast omfattar skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,

6. vid övervakning som Försvarsmakten bedriver från fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att prova utrustning för sådan övervakning, eller

7. vid övervakning i ett kasino som avses i *kasinolagen* (1999:355), om övervakningen har till syfte att förebygga, avslöja eller utreda brott eller lösa tvister om spel mellan spelare och den som *anordnar* spelet.

7. vid övervakning i ett kasino som avses i *spellagen* (2018:000), om övervakningen har till syfte att förebygga, avslöja eller utreda brott eller lösa tvister om spel mellan spelare och den som *tillhandahåller* spelet.

¹ Denna lydelse 2014:634. Den senaste lydelsen 2016:1009 träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

² Senaste lydelse 2014:634.

Prop. 2017/18:220 Undantaget från tillståndsplikten i första stycket 5 gäller inte för sådana byggnader, andra anläggningar och områden som används för eller är avsedda för fredstida krishantering enligt 4 § 4 skyddslagen.

Vid övervakning enligt första stycket 7 får inte avlyssning eller upptagning av ljud ske utan tillstånd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2.12 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244) Prop. 2017/18:220

Härigenom föreskrivs att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244) ska införas en ny punkt, 14, av följande lydelse.

14. Bestämmelserna i 7 kap. 1 § första stycket 10 i den äldre lydelsen gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Prop. 2017/18:220 2.13 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 och 4 §§, 3 kap. 5, 6, 22 och 25 §§, 4 kap. 9 § och 7 kap. 1 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2017/18:77 Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag gäller för fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
2. livförsäkringsrörelse,
3. värdepappersrörelse enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
4. verksamhet som kräver ansökan hos Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet eller lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
5. försäkringsförmedling enligt lagen (2005:405) om försäkringsförmedling, i fråga om sådan verksamhet rörande livförsäkring, bedriven av andra än anknutna försäkringsförmedlare,
6. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
8. verksamhet med att som betalningsinstitut tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,
9. verksamhet med att tillhandahålla betaltjänster enligt lagen om betaltjänster utan att vara betalningsinstitut, dock inte om verksamheten uteslutande avser kontoinformationstjänster,
10. verksamhet som förvaltare av alternativa investeringsfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
11. verksamhet med konsumentkrediter enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,
12. verksamhet med bostadskrediter enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,
13. verksamhet som fastighetsmäklare med fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (2011:666),
14. verksamhet som anordnare av kasinospel enligt kasinolagen (1999:355),
14. spelverksamhet som bedrivs med licens eller registrering enligt spellagen (2018:000),
15. verksamhet som anordnare av speltjänster som bedrivs med tillstånd eller registrering enligt lotterilagen (1994:1000), dock inte till den del verksamheten avser anordnande av spel på varuspels-

automater enligt 25 § samma lag,

16. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

17. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),

18. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,

19. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster som inte omfattas av 18,

20. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatterådgivare),

21. yrkesmässig verksamhet som advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

22. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än som avses i 21, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket, eller

23. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 18–22.

Vissa speltjänster får undantas från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den enligt föreskrifter som meddelas med stöd av 8 kap. 1 § 1.

Nuvarande lydelse

15. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

16. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),

17. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,

18. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster som inte omfattas av 17,

19. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatterådgivare),

20. yrkesmässig verksamhet som advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

21. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än som avses i 20, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket, eller

22. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 17–21.

från tillämpning av lagen eller som meddelas med stöd av 8 kap.

Föreslagen lydelse

4 §

Tjänster som avses i 2 § första stycket 21 och 22 omfattar

1. handlande i en klients namn för dennes räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner med fastigheter, och

Tjänster som avses i 2 § första stycket 20 och 21 omfattar

1. handlande i en klients namn för dennes räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner med fastigheter, och

Prop. 2017/18:220 2. hjälp vid planering eller genomförande av transaktioner för en klients räkning vid

- a) köp och försäljning av fastigheter eller företag,
- b) förvaltning av klientens pengar, värdepapper eller andra tillgångar,
- c) öppnande eller förvaltning av bank-, spar- eller värdepapperskonton,
- d) anskaffande av nödvändigt kapital för bildande, drift eller ledning av företag, och

e) bildande, drift eller ledning av bolag, föreningar, stiftelser eller trusters och liknande juridiska konstruktioner.

Tjänster som avses i 2 § första stycket 23 omfattar Tjänster som avses i 2 § första stycket 22 omfattar

1. bildande av juridiska personer, försäljning av nybildade aktiebolag och förmedling av svenska eller utländska juridiska personer,

2. fullgörande av funktion som styrelseledamot eller bolagsrättsligt ansvarig, som bolagsman i handels- eller kommanditbolag eller i någon liknande ställning i förhållande till andra juridiska personer,

3. tillhandahållande av ett registrerat kontor eller en postadress och därmed sammanhängande tjänster till en fysisk person, en juridisk person eller en trust eller en liknande juridisk konstruktion,

4. förvaltning av en trust eller en liknande juridisk konstruktion, och

5. funktion som nominell aktieägare för någon annans räkning eller åtgärder som syftar till att någon annan ska ha en sådan funktion, med undantag för uppdrag åt en juridisk person som är noterad på en reglerad marknad.

3 kap.

5 §

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 14 och 15 ska, utöver vad som följer av 4 § första stycket, vidta åtgärder för kundkännedom En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 14 ska, utöver vad som följer av 4 § första stycket, vidta åtgärder för kundkännedom

1. vid enstaka transaktioner som avser utbetalning av vinster eller betalning av insatser som uppgår till ett belopp motsvarande 2 000 euro eller mer, och

2. vid transaktioner som understiger ett belopp motsvarande 2 000 euro och som verksamhetsutövaren inser eller borde inse har samband med en eller flera andra transaktioner som tillsammans uppgår till minst detta belopp.

6 §

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 16 ska, i stället för vad som följer av 4 §, vidta åtgärder för kundkännedom En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 15 ska, i stället för vad som följer av 4 §, vidta åtgärder för kundkännedom

1. vid etableringen av en affärsförbindelse, om det när förbindelsen ingås är sannolikt eller under förbindelsens gång står klart att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter inom ramen för affärsförbindelsen uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

2. vid enstaka transaktioner där utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till ett belopp motsvarande 5 000 euro eller mer, och

3. vid transaktioner där utbetalt eller mottaget belopp i kontanter understiger ett belopp motsvarande 5 000 euro och som verksamhetsutövaren inser eller borde inse har samband med en eller flera andra transaktioner i kontanter som tillsammans uppgår till minst detta belopp.

22 §

Med utomstående enligt 21 § avses

1. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserade eller godkända revisorer och advokater som är etablerade inom EES, och

2. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserade eller godkända revisorer och advokater som är etablerade utanför EES, om de

- a) tillämpar bestämmelser om kundkännedom och bevarande av handlingar som motsvarar kraven i denna lag, och
- b) står under tillsyn över att dessa bestämmelser följs.

1. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserade eller godkända revisorer och advokater som är etablerade inom EES, och

2. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserade eller godkända revisorer och advokater som är etablerade utanför EES, om de

25 §

En verksamhetsutövare som tillhandahåller konto som kunden innehar i syfte att förvalta medel som tillhör andra än kunden behöver inte identifiera och kontrollera identiteten på den för vars räkning kunden förvaltar medlen, om kunden

1. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor och advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå med hemvist inom EES,

2. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor och advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå med hemvist utanför EES, och

- a) tillämpar bestämmelser om kundkännedom och bevarande av handlingar som motsvarar kraven i denna lag, och

1. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor och advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå med hemvist inom EES,

2. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor och advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå med hemvist utanför EES, och

b) står under tillsyn över att dessa bestämmelser följs, eller
3. till följd av föreskrift i lag eller annan författning är skyldig att hålla medel som förvaltas för någon annans räkning avskilda från egna tillgångar och medel.

Första stycket får tillämpas endast om den risk som kan förknippas med kunden enligt 2 kap. 3 § bedöms som låg och om verksamhetsutövaren utan dröjsmål på begäran kan få del av uppgift om identiteten hos den för vars räkning kunden förvaltar medlen och den dokumentation som ligger till grund för uppgifterna.

4 kap.

9 §

Den fysiska personen, den juridiska personen, dess styrelseledamöter eller anställda får inte för kunden eller för någon utomstående obehörigen röja att en bedömning enligt 2 § utförs, har utförts eller kommer att utföras eller att uppgifter har lämnats enligt 3 eller 6 §.

Som obehörigt röjande avses inte att

1. uppgifter lämnas till en tillsynsmyndighet eller en brottsbekämpande myndighet,

2. uppgifter lämnas mellan verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 med hemvist i EES och som ingår i samma koncern eller mellan sådana verksamhetsutövare och deras filialer och dotterföretag belägna i ett land utanför EES, förutsatt att filialerna och dotterföretagen utanför EES tillämpar gemensamma rutiner som fastställts enligt 2 kap. 8 eller 9 § eller motsvarande krav enligt lagstiftningen i det land där filialen finns eller dotterföretaget har hemvist,

3. uppgifter lämnas mellan advokater och biträdande jurister på advokatbyrå, andra oberoende jurister, revisorer, tillhandahållare av bokföringstjänster, skatterådgivare och fastighetsmäklare som omfattas av direktiv (EU) 2015/849, i den ursprungliga lydelsen, eller likvärdiga bestämmelser i ett land utanför EES och som är anställda eller på annat sätt verksamma inom samma juridiska person eller olika juridiska personer med gemensamt ägande, gemensam ledning eller gemensam efterlevnadskontroll,

4. uppgifter som rör samma kund och samma transaktion och som omfattar fler än en verksamhetsutövare lämnas mellan sådana juridiska och fysiska personer som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 och 18–22, förutsatt att de tillhör samma verksamhets- eller yrkeskategori och omfattas av skyldigheter i fråga om tystnadsplikt och skydd för personuppgifter som följer av denna lag, och

4. uppgifter som rör samma kund och samma transaktion och som omfattar fler än en verksamhetsutövare lämnas mellan sådana juridiska och fysiska personer som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 och 17–21, förutsatt att de tillhör samma verksamhets- eller yrkeskategori och omfattas av skyldigheter i fråga om tystnadsplikt och skydd för personuppgifter som följer av denna lag, och

5. en kund får kännedom om att åtgärder enligt första stycket vidtas eller kan komma att vidtas, när ett röjande inte kan undvikas till följd av verksamhetsutövarens skyldighet att avstå från en transaktion, att avstå

från att inleda en affärsförbindelse eller att avsluta en affärsförbindelse enligt 3 kap. 1–3 §§. Prop. 2017/18:220

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt första stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

7 kap.

1 §

Detta kapitel tillämpas i fråga om tillsyn över och ingripanden mot verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 16, 19, 20, 22 och 23.	Detta kapitel tillämpas i fråga om tillsyn över och ingripanden mot verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 15, 18, 19, 21 och 22.
---	---

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka myndigheter som utövar tillsyn enligt detta kapitel.

Bestämmelser om tillsyn över och ingripanden mot annan verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket finns i de lagar som reglerar dessa verksamhetsutövare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Prop. 2017/18:220 2.14 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:90)
om insyn i finansiering av partier

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (2018:90) om insyn i finansiering av partier ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

För intäkter från sådana lotterier som *enligt lotterilagen (1994:1000) kräver tillstånd av Lotteriinspektionen* ska antal lotter och pris per lott anges i intäktsredovisningen.

För intäkter från sådana lotterier som *kräver licens enligt spellagen (2018:000)* ska antal lotter och pris per lott anges i intäktsredovisningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2.15 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:000) om ändring i lagen (2017:1229) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Prop. 2017/18:220

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2018:000) om ändring i lagen (2017:1229) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.9 i Föreslagen lydelse prop. 2017/18:187.

7 kap.

1 §

Skatteverket ska registrera

1. den som är skyldig att göra skatteavdrag,
2. den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter,
3. den som är skattskyldig enligt mervärdesskattelagen (1994:200), med undantag för den som är skattskyldig bara på grund av förvärv av sådana varor som anges i 2 a kap. 3 § första stycket 1 och 2 samma lag,
4. den som utan att omfattas av 19 kap. 1 § mervärdesskattelagen har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9, 11 och 11 b–13 §§ samma lag,
5. den som gör sådant unionsinternt förvärv som är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 30 d § första stycket mervärdesskattelagen,
6. en utländsk beskattningsbar person som är etablerad i ett annat EU-land och har rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1–3 §§ mervärdesskattelagen utan att omfattas av 19 kap. 1 § samma lag och inte heller ska registreras enligt 3, 4 eller 5,
7. en beskattningsbar person som är etablerad i Sverige och omsätter tjänster i ett annat EU-land som förvärvaren av tjänsten är skattskyldig för i det landet i enlighet med tillämpningen av artikel 196 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt,
8. den som är skyldig att jämka ingående mervärdesskatt enligt 8 a kap. eller 9 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen,
9. den som är skattskyldig och redovisningsskyldig enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
10. den som är skattskyldig enligt
 - a) lagen (1972:820) om skatt på spel,
 - b) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 - c) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
 - d) lagen (1991:1482) om lotteri-
 - a) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 - b) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,

e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 36 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt,

f) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,

g) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 3 lagen (1994:1776) om skatt på energi,

h) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,

i) lagen (1999:673) om skatt på avfall,

j) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,

k) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,

l) lagen (2017:1200) om skatt på flygresor, *eller*

m) 6 § 1 eller 2 b lagen (2018:000) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter.

c) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 36 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt,

d) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,

e) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 3 lagen (1994:1776) om skatt på energi,

f) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,

g) lagen (1999:673) om skatt på avfall,

h) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,

i) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,

j) lagen (2017:1200) om skatt på flygresor,

k) 6 § 1 eller 2 b lagen (2018:000) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter, *eller*

l) lagen (2018:000) om skatt på spel,

11. den som är skyldig att använda kassaregister enligt 39 kap. 4–6 §§,

12. den som enligt 39 kap. 11 b § är skyldig att tillhandahålla utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras på en byggarbetsplats, och

13. den som betalar ut ersättning som är underlag för statlig ålderspensionsavgift enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

Regeringen beslutade den 24 september 2015 att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till en ny spelreglering, som skulle bygga på ett licenssystem som innebär att alla som agerar på den svenska spelmarknaden ska göra det med behöriga tillstånd, och att aktörer utan tillstånd skulle stängas ute (dir 2015:95). Utredningen, som antog namnet Spellicensutredningen (Fi 2015:11), överlämnade den 31 mars 2017 betänkandet En omreglerad spelmarknad (SOU 2017:30). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Betänkandets lagförslag finns i *bilaga 2*.

Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Regeringskansliet (Fi2017/01644/OU).

Finansdepartementet har i en promemoria lämnat förslag om en enhetlig punktskatt på spel anordnat av kommersiella aktörer (Fi2017/04282/S2). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 4*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 5*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 6*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Regeringskansliet (Fi2017/04282/S2).

Med anledning av förslagen i det ovan nämnda betänkandet har ett förslag till förändring av AB Svenska Spels (Svenska Spel) uppdrag tagits fram i Regeringskansliet. I samband med framtagandet av förslaget har information och synpunkter inhämtats från Folkhälsomyndigheten och Lotteriinspektionen.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 21 december 2017 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 7*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 8*. Lagrådets förslag har i allt väsentligt följts. Lagrådets synpunkter behandlas i avsnitten 5.1, 5.5, 6.2–6.4, 7.1.1, 7.1.2, 7.2, 7.6, 8.2, 11.3, 11.7, 12.1, 12.2.2, 12.2.3, 12.3, 16.3, 16.6 och 16.10 samt i författningskommentaren.

I förhållande till lagrådsremissen innehåller propositionen ett nytt lagförslag, förslag till lag om ändring i lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel. Vidare föreslås, med anledning av att en ny lag om ekonomiska föreningar föreslås träda i kraft den 1 juli 2018 (se prop. 2017/18:185), även en justering av en hänvisning i 18 kap. 7 § i förslaget till spellag. Därtill görs ändringar i punkt 3 och 5 av ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till samma lag. Ikraftträdandet av förslaget till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486) har senarelagts en dag på grund av författningstekniska skäl. Dessa förslag har inte granskats av Lagrådet. Förslagen är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Därutöver har språkliga och redaktionella ändringar gjorts i förhållande till lagrådsremissen.

4.1 Spel – nöje och problem

Spel om pengar är en speciell företeelse som skiljer sig från i princip allt annat som finns i samhället vad gäller handel. Spel innebär i all sin enkelhet att man säljer och köper vinstmöjligheter. Dessa vinstmöjligheter är beroende av utfallet i exempelvis en dragnings, en fotbollsmatch, ett hästlopp eller en spelautomat. Spel om pengar omsätter stora belopp och kan, beroende på sin utformning, skapa stora ekonomiska överskott.

Det är viktigt att konstatera att för väldigt många människor representerar spelglädje, spänning, social samvaro och underhållning. Socialt och nöjesbetonat spel som tillför något positivt i livet bör bejakas, medan spel som blivit en besatthet, och i stället minskar livskvaliteten och ställer till med problem, bör motverkas.

Den mycket speciella karaktär som spel om pengar har medför att spel kan utgöra grund för brottslighet, skapa ekonomiska och sociala problem, både för den enskilde och för samhället i stort, samt skapa hälsoproblem.

Den stora och snabba omsättningen av pengar som ofta förekommer inom spelverksamhet medför betydande risker för att verksamheten används för penningtvätt. Även matchfixning utgör ett sådant exempel. Oreglerat spel om pengar kan utgöra grund för flera typer av brottslighet. Det kan vara fråga om brottslighet i själva spelet, exempelvis bedrägerier och förskingring. Spelare kan även begå brott för att finansiera sitt spelande. Ekonomiska och sociala problem kan uppkomma då människor spelar över sin ekonomiska förmåga, vilket drabbar både den enskilde och dennes anhöriga. Dessa problem kan även leda till psykisk ohälsa för de drabbade. I detta sammanhang bör det framhållas att sociala skadeverkningar, riskbeteenden och andra problem i samband med spelande kan se olika ut beroende på om det handlar om vuxnas eller barns och ungdomars spelande. I förlängningen kan överdrivet spelande bli ett problem för hela samhället. För svensk del har detta motiverat att spel om pengar ska vara en reglerad verksamhet, vars överskott i allt väsentligt går till allmänna ändamål.

4.2 Den svenska spelmarknaden

Spel om pengar är en utpräglad konsument- och massmarknad. På denna marknad verkar aktörer med skilda ursprung, drivkrafter och affärstrategier; vinstdrivande företag, statligt ägda eller styrda företag och ideella organisationer. Marknaden och dess lönsamhet innebär kraftfulla incitament för de onlinebaserade marknadsaktörerna att snabbt expandera och uppvisa god lönsamhet. Denna del av marknaden uppvisar, även jämfört med flera andra dynamiska marknader, en snabb förändring som huvudsakligen är kundstyrd och teknikbetingad.

Spelkonsumtionen i Sverige uppgick 2016 till 2 802 kronor per person över 18 år. Beloppet avser spel på både den reglerade och den oreglerade marknaden. Totalt spelar 68 procent av befolkningen årligen. Det innebär att varje spelare i genomsnitt spelar för 4 121 kronor per år. Trenden är

att allt färre spelare, men till större belopp. Omfattningen av spelandet per aktiv spelare ökar således. Onlinespelandet ökar och det landbaserade spelandet minskar. Branschen omsatte efter utbetalda vinster cirka 21 miljarder kronor år 2016 (17 miljarder kronor exklusive den i Sverige oreglerade marknaden).

Utlandsbaserade spelbolag står för ca 55 procent av den svenska onlinemarknaden. Som helhet växer dock den svenska reglerade spelmarknaden långsamt. År 2016 utgjorde omsättningen på onlinespel 27 procent av omsättningen på den totala svenska spelmarknaden.

Det övergripande syftet med den nuvarande spelpolitiken är att skapa en sund och säker spelmarknad, där sociala skyddsintressen och efterfrågan på spel tillgodoses under kontrollerade former. Vidare är överskottet från spelverksamheten förbehållet det allmänna eller allmännyttiga ändamål, dvs. staten, hästsporten och föreningslivet (prop. 2017/18:1 utg. omr. 17 avsnitt 18). Detta innebär kortfattat följande.

- Sociala skyddsintressen ska beaktas, dvs. spel och lotterier ska bedrivas på ett tryggt sätt och i lämpliga miljöer.
- Konsumentintressen ska beaktas, dvs. spelare ska kunna lita på den information de får när de köper en lott eller spelar ett spel. Tillstånd ska endast ges till lotterier som har förutsättningar att ge ett skäligt överskott.
- Brottslighet ska motverkas.
- Risker för problemspelande motverkas genom att exempelvis nivåerna på vinståterbetalningen och antalet spelplatser hålls nere. För dem som ändå hamnar i spelberoende anslås särskilda medel för att komma till rätta med missbruket.
- Risker för bedrägerier och annan typ av kriminalitet bekämpas, dels genom rent polisiära insatser, dels genom ett regelverk som anger att spelverksamheten ska bedrivas av svenska aktörer som staten kan kontrollera.
- Genom att endast tillåta staten, hästsporten och föreningslivet som spelarrangörer säkerställs att överskotten går till rätt ändamål.

4.3 Gällande rätt

Den svenska spelregleringen utgörs främst av lotterilagen (1994:1000), lotteriförordningen (1994:1451), kasinolagen (1999:355), marknadsföringslagen, lagen (1972:820) om skatt på spel och lagen (1991:1482) om lotteriskatt (lotteriskattelagen).

Lotterilagen

Definitionen av lotteri i svensk rätt är vid och omfattar begrepp som vad-hållning, spelautomater, kortspel, bingo, marknads- och tivolinöjen, kedjebrevsspel m.m. Detta beror på att det inte uppställs något krav på insats för att en företeelse ska betecknas som ett lotteri. Detta har medfört

Prop. 2017/18:220 att även reklamlotterier och andra lotterier som anordnas utan insatser omfattas av lotteribegreppet.

Lotterilagen är en förbudslagstiftning som bygger på principen att alla lotterier kräver tillstånd, och att alla tillstånd står under offentlig kontroll. Lagens syfte är att förhindra kriminalitet, motverka sociala och ekonomiska skadeverkningar, skydda konsumenterna och att styra överskottet. Lagen bygger på att i princip endast tre aktörer kan få lotteritillstånd: staten, hästsporten och folkrörelserna. Privat vinstintresse får förekomma, men endast i de fall då spelverksamheten utgör ett komplement av förströelsekaraktär till annan verksamhet. Lotterier får endast anordnas efter tillstånd, om något annat inte följer av lagen. Tillstånd att anordna ett lotteri får enligt lotterilagen endast lämnas om det kan antas att verksamheten kommer att bedrivas på ett från allmän synpunkt lämpligt sätt, som även säkerställer att nödvändiga sociala och hälsomässiga skyddshänsyn tas, samt enligt meddelade föreskrifter, villkor och bestämmelser (10 §). Tillstånd att anordna lotteri ska avse en viss tid och ett visst område där lotteriverksamheten får bedrivas (11 §). Tillståndsmyndigheten får förena ett lotteritillstånd med särskilda villkor samt med kontroll- och ordningsbestämmelser (12 §).

Att anordna lotteri utan tillstånd är kriminaliserat. Även främjande av utom landet anordnat lotteri är förbjudet (38 § och 54 § andra stycket lotterilagen). Främjandeförbudet innebär att det inte är tillåtet att i yrkesmässig verksamhet eller annars i förvärvssyfte främja deltagande i ett inom landet anordnat lotteri som inte är tillåtet eller ett utom landet anordnat lotteri. Straffbestämmelser finns även i brottsbalken.

Tillståndsmyndigheter enligt lotterilagen är regeringen (44 och 45 §§), Lotteriinspektionen (42 §), länsstyrelserna och kommunerna (40 §). Regeringen ger tillstånd till AB Trav och Galopp (ATG) och Svenska Spel. Lotteriinspektionen ger tillstånd för de platser där Svenska Spel vill placera värdeautomater samt till lotterier och bingo som anordnas i fler än ett län. Länsstyrelserna ger tillstånd till lotteri som ska bedrivas i mer än en kommun samt bingo i respektive län. Kommunerna ger tillstånd till lotterier i respektive kommun. Lotteriinspektionen är central tillsynsmyndighet för lotterilagen.

Kasinolagen

Kasinospel med internationella regler, som bedrivs på Casino Cosmopol AB:s (Casino Cosmopol) kasinon, regleras i kasinolagen. Restaurangkasinon regleras i lotterilagen.

Med kasinospel avses i kasinolagen roulettspel, tärningsspel, kortspel och liknande spel som anordnas i lokaler som huvudsakligen används för detta ändamål (1 §). Det får finnas högst sex kasinon (3 §). För att få tillträde till ett statligt kasino enligt kasinolagen måste man ha fyllt 20 år och uppvisa legitimation (4 §) samt fotograferas (6 §). Den som driver kasinot ska föra ett register över besökarna i syfte att förebygga och avslöja brott (5 §). Den som anordnar kasinospel får inte lämna kredit för insatser i spelet (9 §). Regeringen prövar frågor om tillstånd att anordna kasinospel (13 §) och Lotteriinspektionen utövar tillsyn enligt lagen (14 §).

Vid marknadsföring av lotterier till konsumenter ska enligt 47 a § lotterilagen måttfullhet iakttas. Marknadsföring får inte rikta sig särskilt till barn eller ungdomar som inte har fyllt 18 år. Marknadsföring som strider mot 47 a § ska enligt 47 b § lotterilagen vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen anses som otillbörlig mot konsumenter. Konsumentverket har huvudansvaret för tillsynen av marknadsföring av spel om pengar.

Skatt

För spel och lotterier tas punktskatt ut enligt tre lagar: lagen om skatt på spel, lotteriskattelagen och lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m.m. Spelanordnare och spelare kan även vara föremål för inkomstskatt enligt inkomstskattelagen (1999:1229), IL. Regler om mervärdesskatt återfinns i mervärdesskattelagen (1994:200). Regler för förfarandet vid beskattningen finns i skatteförfarandelagen (2011:1244), SFL. I den senare lagen regleras skattekontroll, beskattningsbeslut, redovisning och betalning av skatt, överklagande m.m.

4.4 Spelformer

Det finns ett antal olika spelformer tillgängliga på den reglerade svenska spelmarknaden. Spelformerna omfattas av olika regler om t.ex. vem som får anordna spelet och hur stora insatserna respektive vinsterna får vara.

Turspel

I turspel är det enbart slumpen som avgör utgången av spelet. Sådant spel omfattar dels lotterier av olika slag, dels nummerspel. Det är enbart allmännyttiga ideella föreningar och Svenska Spel som får anordna lotterier. Rikslotterier får anordnas av ideella föreningar som har en riksomfattande verksamhet.

Vadhållning och spel på hästar

Svenska Spel har tillstånd av regeringen att anordna vadhållning i samband med idrottstävlingar, nummerspel, Melodifestivalen och Eurovisionsschlagerfestivalen. ATG har tillstånd att anordna vadhållning i samband med hästtävlingar. Lokala idrottsföreningar har vidare möjlighet att anordna vadhållning i anslutning till sina evenemang. Ett exempel på detta är hundkapplöpningar. För dessa anordnar respektive förbund själv vadslagning i samband med sina tävlingar. Förutsättningarna är dock starkt begränsade och den totala omfattningen av sådan lokalt arrangerad vadhållning är okänd.

Det finns olika typer av automatspel i Sverige: spel som ger vinst i någon form av värde och spel som inte ger vinst eller enbart vinst i form av frispel. Till den första kategorin av automatspel hör värdeautomatspel, och spel på penningautomater respektive varuspelsautomater. Till den andra kategorin hör förströelsespel.

Spel på värdeautomater delar ut vinst i form av värdebevis, spel-polletter eller liknande, medan spel på penningautomater delar ut vinst i form av pengar. Spel på dessa automater är enligt lotterilagen tillåtet i samband med viss hotell- och restaurangverksamhet och bingospel samt på fartyg i internationell trafik. Det är dock enbart spelföretag som ägs av svenska staten som får anordna landbaserat spel på värdeautomater, vilket innebär att alla värdeautomater utställda på restauranger och bingohallar tillhandahålls av Svenska Spel. Spel på värdeautomater och penningautomater får också, i enlighet med 26 § lotterilagen samt en överenskommelse mellan Sverige och Finland, förekomma på passagerarfartyg i reguljär linjetrafik mellan Sverige och Finland. Enligt kasinolagen får automatspel, också spel på penningautomater, även tillhandahållas på de fyra kasinon som drivs av Casino Cosmopol. Spel på penningautomater är i övrigt inte tillåtet i Sverige.

Varuspelsautomater ger endast vinster i form av varor. Även tillhandahållande av spel på sådana automater kräver tillstånd. Spel av detta slag får anordnas i samband med en offentlig nöjeställning i form av tivoli eller liknande.

Förströelsespel är spel som inte ger vinst eller enbart ger vinst i form av frispel på automaten. För att få anordna förströelsespel för allmänheten eller i annat fall i förvärvssyfte krävs tillstånd från Lotteriinspektionen enligt lagen om anordnade av visst automatspel (1982:636).

Kasinon med internationella spelregler

I Sverige skiljer man på s.k. kasinon med internationella spelregler och restaurangkasinon. Den förstnämnda spelformen med högre insatser regleras i kasinolagen. Kasinon med internationella spelregler får enbart anordnas av ett företag som i sin helhet, direkt eller indirekt, ägs av staten. Som tidigare anförts bedriver Casino Cosmopol kasinon av detta slag. Kasinolagen tillåter sex sådana kasinon i Sverige och för närvarande finns det fyra.

Restaurangkasinon

Lotteriinspektionen ger tillstånd till roulett-, tärnings-, och kortspel med låga insatser och vinster på restauranger (s.k. restaurangkasinon). Restaurangkasinon får anordnas i samband med restaurang- och hotellverksamhet, på offentliga nöjeställningar inom en nöjespark eller liknande anläggning och på fartyg i internationell trafik.

Bingo är ett lotteri där deltagarna måste vara närvarande på den fysiska platsen där spelet anordnas. Deltagarna köper en bingobricka och möjligheten att vinna beror på om de nummer som dras finns med på spelarens bricka. Deltagaren ska genast göra anspråk på sin vinst. Bingospel får anordnas av allmännyttiga ideella föreningar som är öppna för alla och som har behov av inkomster från bingospel. Bingospel har traditionellt anordnats av s.k. bingoallianser, där flera ideella föreningar samverkat vid anordnandet. Onlinebingo är inte bingo enligt lotterilagen på grund av avsaknaden av en fysisk spelplats.

EMV-spel

EMV-spel är lotterier som förmedlas via elektromagnetiska vågor. Till denna spelform räknas lotterier som arrangeras över internet, via telefon eller via sändningar på radio och tv. Lotterilagen skiljer mellan fysiska spel och spel som anordnas på elektronisk väg. Tillstånd att anordna egentliga lotterier, dvs. lottning, gissning, vadhållning eller liknande förfaranden enligt 3 § lotterilagen samt marknads- och tivolinöjen, som förmedlas via elektromagnetiska vågor är möjligt att ge till allmännyttiga ideella föreningar. Svårigheten med att begränsa spelandet till en viss plats har dock inneburit att endast rikstäckande ideella föreningar hittills fått tillstånd av detta slag.

Vadhållning över internet räknas fortfarande som vadhållning då förmedlingssättet enligt lagstiftningen inte förändrar spelets karaktär. Det är Svenska Spel som har tillstånd att anordna vadhållning på idrottstävlingar och Melodifestivalen över internet. ATG anordnar vadhållning på hästar över internet och har sedan år 2015 tillstånd att också anordna vadhållning på virtuella tävlingar på internet och lotterier på identifikationsnumren för de egna spelens bongar.

4.5 Aktörer på den svenska spelmarknaden

AB Svenska Spel

Den största aktören på den svenska spelmarknaden är Svenska Spel. Enligt bolagsordningen är föremålet för bolagets verksamhet att efter tillstånd från regeringen anordna lotterier om pengar och vadhållning i samband med tävlingar samt bedriva därmed förenlig verksamhet.

Svenska Spel anordnar såväl vadhållning på nummerspel som vanliga lotterier, både landbaserat och online. Vadhållning inom ramen för idrottsevenemang, såsom fotbollsmatcher, ishockey, handboll, basketboll, speedway och bandy, ingår också i bolagets produktutbud. Samtliga dessa spelprodukter finns online.

Enligt regeringens tillstånd får Svenska Spel anordna spel på värdeautomater. Det får finnas högst 7 000 värdeautomater i anslutning till hotell- eller restaurangverksamheter och högst 500 i anslutning till lokaler där bingospel anordnas. Vid utgången av 2016 fanns 5 180 automater utställda i 1 698 restauranger och bingohallar.

Prop. 2017/18:220 Svenska Spel har vidare genom Casino Cosmopol tillstånd av regeringen att driva kasino i Stockholm, Göteborg, Malmö och Sundsvall. Därutöver tillhandahåller bolaget både bingo- och pokerspel online.

AB Trav och Galopp

Den näst största spelmarknadsaktören i Sverige är ATG. Bolaget bildades 1974 och ägs gemensamt av Svensk Travsport, som äger 90 procent av aktierna, och Svensk Galopp, som innehar 10 procent av aktierna. ATG är således inte till någon del ägt av staten. Däremot tillsätter staten enligt bolagsordningen sex av de elva styrelseledamöterna, varav en är styrelsens ordförande. Av övriga ledamöter utses fyra av Svensk Travsport och en av Svensk Galopp. Ett avtal mellan staten och ägarna till ATG reglerar inriktningen på verksamheten.

ATG anordnar vadhållning på hästtävlingar. Detta sker i form av banspel, dvs. spel som anordnas på trav- och galoppbanorna i anslutning till hästtävlingar, eller spel genom ombud eller online. Samtliga av ATG:s tillstånd att anordna spel har meddelats av regeringen.

ATG:s produktutbud består av flera varianter av vadhållning. Bolaget har också internationellt samarbete med andra anordnare av vadhållning i samband med hästtävlingar i andra länder.

ATG har även tillstånd till att bedriva lotteri i form av spel på virtuella hästar och nummerspel.

Folkrörelser

Med folkrörelsers lotterier avses normalt lotterier av olika slag som ideella föreningar anordnar och där överskottet tillfaller föreningen. Enligt lotterilagen kan som huvudregel endast svenska ideella föreningar få tillstånd till att bedriva lotteri. Föreningen ska vidare enligt sina stadgar ha till huvudsakligt syfte att främja ett allmännyttigt ändamål inom landet och bedriva sådan verksamhet. Det krävs också att föreningen för sin verksamhet behöver lotteriinkomster.

Det är alltså inte nödvändigt att en ideell förening, för att få anordna lotterier enligt lotterilagen, måste ingå i vad som definitionsmässigt är att anse som en folkrörelse, med vilket normalt förstås en gruppbildning med en anslutning som omfattar breda samhällsskikt, såsom t.ex. fackförenings- eller nykterhetsrörelsen. I stället krävs, som ovan anförts, att föreningen har till syfte att främja ett allmännyttigt ändamål. Med ett allmännyttigt ändamål avses ett ändamål som enligt en utbredd uppfattning är värda att stödja (prop. 1993/94:182 s. 59). Vad som är ett allmännyttigt ändamål kan således förändras över tiden.

Vissa lotterier anordnas i mer än ett län. Dessa kallas för rikslotterier. Det finns omkring 20 anordnare som har tillstånd att anordna rikslotterier. Cirka 45 tillstånd till rikslotterier meddelades 2016.

Därutöver finns på lokal och regional nivå flera hundra ideella föreningar som efter registrering har rätt att anordna lotterier inom den egna kommunen eller inom ett visst regionalt avgränsat område. Det förekommer också lokala lotterier som med stöd av 19 § lotterilagen bedrivs utan tillstånd eller registrering.

Även bingospel är förbehållet ideella föreningar. I vissa fall har tillstånd till bingospel getts till privatägda aktiebolag som fördelar överskottet till de ideella föreningar som angivits i tillståndet. År 2016 fanns det 66 bingohallar i landet, med tillstånd att anordna bingo till förmån för ca 1 500 ideella föreningar med allmännyttigt ändamål.

Merparten av folkrörelserna anlitar ett serviceföretag för att sköta den dagliga driften av lotterierna. Uppdraget regleras i avtal mellan parterna.

Kommersiella aktörer

Utrymmet för kommersiella anordnare av spel och lotterier på den reglerade svenska spelmarknaden är mycket begränsat. Det är i princip endast spel på restaurangkasinon samt spel i samband med marknader och tivolin som kan anordnas av kommersiella aktörer.

Aktörer utan tillstånd i Sverige som riktar spel mot svenska spelare online

Utöver spel på den reglerade marknaden sker spel på webbplatser som drivs av företag som inte har tillstånd att anordna spel i Sverige, men i något annat land. Sådana aktörer utan tillstånd i Sverige hade 2016 enligt Lotteriinspektionen en uppskattad marknadsandel på 23 procent av den svenska spelmarknaden.

Illegalt spel

Vid sidan av den reglerade svenska spelmarknaden och spelandet på webbplatser som drivs av företag som inte har tillstånd i Sverige, men i något annat land, förekommer även illegalt spel i Sverige. Det är svårt att uppskatta hur stor den marknaden är. I nuläget bedöms sådant spelande i Sverige främst utgöras av automatspel och kortspel.

4.6 Utredningar

Ett flertal utredningar har, utöver Spellicensutredningen, de senaste åren lämnat förslag till förändringar av den svenska spelregleringen.

Lotteriutredningen

Lotteriutredningen överlämnade sitt slutbetänkande Spel i en föränderlig värld (SOU 2006:11) till regeringen i januari 2006. Utredningen bedömde att den befintliga regleringen inte var ändamålsenlig för att upprätthålla en tillräcklig kontroll över spelandet samt säkra de sociala skyddshänsynen och intäkterna från lotterier. Utredningen föreslog mot denna bakgrund att vissa lotterier skulle få anordnas med licens, under förutsättning att spelanordnaren uppfyllde lagstiftningens krav.

Betänkandet remissbehandlades, men resulterade inte i någon ny lagstiftning.

Spelutredningen, som överlämnade sitt betänkande En framtida spelreglering (SOU 2008:124) till regeringen i december 2008, konstaterade att den tekniska utvecklingen hade lett till en omfattande internationell konkurrens mellan aktörer som erbjuder spelande över internet, och att spelande på utländska webbsidor stod utanför offentlig kontroll. Utredningens slutsats var att den svenska regleringens skyddssyften inte kunde upprätthållas. Utredningen lämnade mot denna bakgrund två alternativ för en framtida reglering; att behålla och strama upp den gällande regleringen eller öppna upp vissa spelformer för nya aktörer.

Även Spelutredningens betänkande remissbehandlades, men föranledde inte någon ny lagstiftning.

Kasinoutvärderingen

Även kasinolagen har utvärderats. Utredningen Kasinoutvärderingen konstaterade i sitt betänkande Internationella kasinon i Sverige – En utvärdering (SOU 2006:64) bl.a. att eventuella förändringar av kasinoverksamheten för att denna bättre skulle motsvara villkor om socialt ansvar borde kunna ske inom ramen för gällande reglering och styrformer.

Främjandeförbudsutredningen

Främjandeförbudsutredningen lämnade den 30 mars 2015 sitt betänkande Ett effektivare främjandeförbud i lotterilagen (SOU 2015:34) till regeringen. Utredningen föreslog en ändring i 38 § lotterilagen så att det inte ska vara tillåtet att i yrkesmässig eller annars i förvärvssyfte främja deltagande i ett lotteri som inte anordnats med stöd av lotterilagen. Sanktionsbestämmelserna i 54 § andra stycket lotterilagen föreslogs vidare få en ny utformning, som innebär att de ska omfatta allt främjande av deltagande i lotterier som inte anordnats med stöd i lotterilagen, utan att någon skillnad görs mellan svenska och utländska lotterier. Den nya lydelsen skulle innebära en viss utvidgning av det straffbara området för svenska lotterier som bedrivs utan tillstånd. Slutligen föreslog utredningen att Lotteriinspektionen ska ges rätt att besluta att ett föreläggande eller förbud vid vite som avser främjandeförbudet i 38 § ska kunna gälla omedelbart.

Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Regeringens bedömning: Det behövs en långsiktigt hållbar spelreglering. Regleringen bör förena kraven på bl.a. en stark social skyddsnivå med behovet av en anpassning till det moderna it-samhällets villkor och de skyldigheter som följer av EU-rätten. Spelregleringen bör utformas så att de olika intressen som gör sig gällande på spelområdet balanseras.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans ifrågasätter behovet av en ny reglering. Flera av dem, däribland *Svenska Spel*, *ATG* och *Kindred Group (Kindred)* samt flera ideella organisationer som *Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation*, *Bygdegårdarnas Riksförbund* och *Läkarmissionen*, delar regeringens bedömning.

Skälen för regeringens bedömning

Problem på spelområdet

Det råder full enighet om att den svenska spelregleringen måste moderniseras. Den tillkom under en tid då allt spel var fysiskt och har – med något undantag – inte anpassats till den digitala utvecklingen. Sedan början av 2000-talet har svenska reglerade bolag och internationella spelbolag till följd av den digitala utvecklingen en avsevärd svensk kundgrupp. Trots att det är förbjudet att i Sverige anordna kasinospel över internet går det att delta i sådant spel genom bolag som har servrar i andra länder. Bland annat har Malta, Isle of Man och Gibraltar lagstiftning som tillåter internetspel och ger ut licenser till nätkasinon som i huvudsak riktar sin verksamhet mot andra länder, utan något krav på att de senare länderna ska tillåta aktörerna. Lotteriinspektionen har inte någon tillsyn över dessa aktörer.

Europeiska kommissionen har ifrågasatt om vissa bestämmelser i kasinolagen och lotterilagen om att tillhandahålla kasinospel över internet är förenliga med fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Kommissionen har även ställt frågor om den svenska regleringen av vadhallning på idrottsevenemang och poker i lokal och över internet.

Omregleringar i andra länder

De senaste tio åren har det skett en omreglering i många länder som haft en spelreglering som grundat sig på ensamrätter. I stället har man introducerat licenssystem för vissa sektorer på spelmarknaden. I vissa länder är det möjligt att ge ett obestämt antal licenser, medan det i andra har uppställts gränser för hur många tillstånd som kan beviljas. Licenserna kan gälla olika slags spel, t.ex. kasino, lotteri, bingo, häst- och hundvadhållning samt sportspel. Den främsta anledningen till att fler länder nu har infört licenssystem har varit att man velat få kontroll och utöva tillsyn över spelen för att bl.a. kunna förebygga negativa konsekvenser av spelandet.

Prop. 2017/18:220 Många europeiska länder har liberaliserat delar av spelmarknaden, men valt att bygga andra delar av marknaden på ensamrätter. Det finns stora variationer mellan länderna när det gäller vilka spel som erbjuds inom ramen för ett licenssystem. De flesta länder som har liberaliserat delar av spelmarknaden har valt att hålla fast vid statliga monopol för de stora nationella lotterierna. EU-länder som har valt att delvis liberalisera spelmarknaden har vidare låtit vadållning på sport och kasinospel omfattas av ett licenssystem.

Utgångspunkter för en ny spelreglering

I ett system som det svenska, med omfattande ensamrätter på spel som förbehållits staten, hästsporten och allmännyttiga ändamål, finns förstås en oro bland befintliga aktörer för att deras intäkter ska minska vid införandet av en ny spelreglering. Spel handlar i grunden om pengar, oavsett vilka syften och ändamål som ligger bakom olika satsningar. Regeringen anser att utgångspunkten för omregleringen ska vara att statens och övriga aktörers möjligheter att ta del av intäkterna från spel inte ska försämrats. Den nya regleringen ska därför utformas på ett sådant sätt att förutsättningarna för finansiering av statens verksamhet och allmännyttiga ändamål bevaras i så hög utsträckning som möjligt.

En lika viktig faktor är att lagstiftningens konsumentskyddsperspektiv samtidigt ska stärkas. De sociala skyddsaspekterna, dvs. att motverka skadeverkningar i form av problemspelande, bedrägerier och kriminalitet, bör ges stor vikt i allt från tillståndsgivning och försäljning till marknadsföring och tillsynsverksamhet. Risken för överdrivet spelande ska beaktas vid planeringen av spelformer och marknadsföringen.

En av de mest centrala utgångspunkterna för den nya regleringen är att spelandet inte ska öka. Det bör dock framhållas att det inte går att garantera att ett nytt licenssystem inte leder till ett ökat spelande.

Den nya spelregleringen bör vidare utformas med beaktande av att utbudet av spelformer kan ändras fort, eftersom spelutvecklingen är snabb. Det kan gälla både förändringar i befintliga spel och att nya typer av spelformer uppstår. Det nuvarande systemet innebär att de reglerade aktörerna kontinuerligt tappar marknadsandelar till de oreglerade aktörerna. Med hänsyn till det måste en ny reglering vara långsiktigt hållbar. I det ligger bl.a. att regleringen ska kunna användas under eller relativt enkelt anpassas till nya omständigheter på spelmarknaden. Regleringen måste vidare vara förenlig med EU-rätten samt både rättssäker och tydlig.

Det är således ett flertal aspekter som ska beaktas vid utformningen av en ny spelreglering. För att de verksamheter som för närvarande inte är reglerade ska inordnas under den nya regleringen bör det nya systemet balansera de skilda intressen som gör sig gällande, som bl.a. de ekonomiska intressena och intresset av skyddet för spelarna, så att det attraherar de olika aktörerna på spelmarknaden, men tillgodoser behovet av skydd mot problemspelande.

5.1 En ramlag för spel om pengar

Regeringens förslag: En ny spelreglering ska införas som ska tillämpas på spel om pengar och vinster med ett värde i pengar. Den nya spellagen ska vara en ramlag och grundas på ett licenssystem.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrar sig i frågan är positiva till att krav på licens införs för att få tillhandahålla eller anordna spel i Sverige. Flera remissinstanser, bl.a. *Svenska Spel*, *ATG* och *Aftonbladet Hierta AB*, betonar vikten av en hög kanaliseringsgrad som en förutsättning för att reformen ska lyckas. Att lagen ska vara en ramlag tillstyrks av ett flertal av de som yttrar sig, däribland *Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation* och *Spelbranschens riksorganisation (SPER)*. *Draft Kings*, *FSport* och *Oulala* anför att en ramlagstiftning är bra då den kan möta kraven på en föränderlig marknad och anpassas till produktutveckling, globalisering och förändrad infrastruktur. *ATG* lyfter fram den flexibilitet som behövs på spelområdet, samtidigt som behovet av rättssäkerhet beaktas. *Sveriges advokatsamfund*, *Betsson AB (Betsson)* och *Kindred Group (Kindred)* pekar dock på de risker som en ramlag kan ha för förutsägbarheten och transparensen, eftersom det närmare innehållet av reglerna inte framgår av en sådan lag. *Branschföreningen för onlinespel (BOS)* anser att regeringens mandat att utforma regleringen är så omfattande att det riskerar att äventyra omregleringen av spelmarknaden. *Mr Green* anser att regeringens mandat måste inskränkas till att endast omfatta frågor av mindre betydelse och inte de frågor som är grundläggande för hela regleringen av spelmarknaden.

Skälen för regeringens förslag*Spel om pengar och vinster med värde i pengar*

Den svenska spelregleringen tillkom under en tid då allt spel var fysiskt och har egentligen inte alls anpassats till den digitala utvecklingen. Den nuvarande lotterilagen är en förbudslagstiftning som bygger på principen att alla lotterier kräver tillstånd och att alla tillstånd står under offentlig kontroll. Med hänsyn till den snabba digitala utvecklingen på spelmarknaden måste en ny reglering om spel om pengar vara långsiktigt hållbar och relativt enkelt kunna anpassas till nya omständigheter på marknaden. Vad som avses med spel enligt spelregleringen behöver också anpassas till utvecklingen. Utredningen anser att det nuvarande lotteribegreppet är komplicerat och föråldrat, vilket får till följd att det är svårt att förutse vilka arrangemang som faller inom lotterilagens tillämpningsområde. Utredningen föreslår därför att begreppet spel ska ersätta lotteribegreppet. Regeringen delar utredningens bedömning att begreppet spel är mer ändamålsenligt än lotteri.

Med anledning av vad *Lagrådet* anført i sina allmänna synpunkter på förslaget till spellag vill regeringen framhålla att regleringen inte bör omfatta alla typer av spel som förekommer såsom olika förströelse-,

Prop. 2017/18:220 sällskaps- eller datorspel eller spel i allmänhet. Den bör endast omfatta sådant riskfyllt spel om pengar som sker med insatser från deltagarna, där möjligheten att vinna till någon del beror på faktorer som spelaren själv inte kan förutse eller kontrollera. Begreppet spel bör i detta sammanhang därför omfatta sådana spel om pengar där möjligheten att vinna helt eller till viss del beror på slumpen. Spel av detta slag bör enligt regeringens bedömning kunna falla inom någon av kategorierna lotterier, kombinationsspel, vadhållning och pyramidspel. I ett kombinationsspel finns utöver slump även inslag av skicklighet. Enligt *Lagrådet* är gränsdragningen oklar mellan kombinationsspel och sådana skicklighetspel som kan ha inslag av slump, men som enligt nuvarande lotterilagen ändå inte anses omfattas av lotteribegreppet. Enligt regeringens mening bör man dock, i likhet med vad som gäller enligt lotterilagen, även i fortsättningen bedöma ett spel utifrån dess allmänna karaktär. Den omständigheten att det i ett sportarrangemang, såsom inom alla mänskliga aktiviteter, förekommer moment vars utfall till någon del kan tillskrivas slumpen, bör således inte ensamt vara avgörande för bedömningen av om ett spel omfattas av lagen. Kombinationsspel skiljer sig enligt regeringens mening från ett sportarrangemang främst genom sitt syfte. I ett kombinationsspel, liksom i övriga spel enligt spellagen, är det spelarens möjlighet att vinna pengar som står i fokus. I ett sportarrangemang är det idrottarens prestation, tävlingsmomentet och underhållningsvärdet för publiken som är huvudsaken. Även om det inom idrotten förekommer prispengar tävlas det främst inte om pengar, utan det får anses vara glädjen och äran att segra eller nå ett visst resultat som är de huvudsakliga belöningarna för de tävlande. Det är också stor skillnad mellan, å ena sidan, en avgift som en tävlande i ett sportarrangemang betalar för sitt deltagande, och som syftar till att bekosta arrangemanget, och, å andra sidan, en spelares insats i ett spel om pengar där insatsen går till den pott eller den vinstandel som det spelas om. I en idrottstävling består insatsen av deltagarens prestation och ansträngning. I ett spel om pengar utgörs insatsen av det värde i pengar som spelaren riskerar i spelet i hopp om vinst. Det torde stå klart vad som skiljer vadhållningen på en fotbollsmatch från själva fotbollsmatchen och spelet på travhästarna från travtävlingen. Enligt regeringens mening går det därför i de allra flesta fall att avgöra om en aktivitet är ett spel enligt spellagen eller en tävling som faller utanför den. Det kommer dock alltid att förekomma gränsdragningssvårigheter när nya mänskliga aktiviteter uppstår. Regeringen bedömer dock att det är förenat med stora svårigheter att utforma lagstiftningen så att den, i enlighet med vad *Lagrådet* anfört, med säkerhet även omfattar spel med en karaktär som liknar t.ex. kombinationsspel, men som ännu inte existerar. Enligt regeringens bedömning kan dock alla spel om pengar som för närvarande existerar och som lagen ska omfatta inordnas under någon av de fyra nämnda kategorierna. Om en aktivitet över huvud taget ska omfattas av spellagen, som t.ex. den som *Lagrådet* pekat på i samband med sin behandling av förslaget till reglering av pokerturneringar, får bedömas i det enskilda fallet, mot bakgrund av vad som nu anförts.

Utredningen föreslår att lagens tillämpningsområde ska vara spel om pengar. I reglerna för licensprövningen anger utredningen att licens ska krävas för spel om penningvärde. Med sådant spel avses spel om vinster i

form av annat än pengar, t.ex. varor. *Lagrådet* förordar att detta uttrycks som värde i pengar. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att lagen ska omfatta såväl spel om pengar som spel om vinster med ett värde i pengar.

Ett licenssystem införs

Det nuvarande systemet innebär att de reglerade aktörerna kontinuerligt tappas marknadsandelar till de oreglerade aktörerna samt att statens kontroll och möjligheter att upprätthålla en sund och säker spelmarknad minskar. Staten har historiskt sett haft en stark roll på spelmarknaden. För att uppnå målet för spelpolitiken under de förhållanden som råder krävs en tydlig reglering. Spellagstiftningen bör även fortsättningsvis vara en förbudslagstiftning med tydliga förutsättningar för tillstånd och tillsyn. *Lagrådet* anser att detta bör anges uttryckligen i lagen. Enligt regeringens mening följer dock detta av införandet av ett krav på att alla som agerar på den svenska spelmarknaden ska göra det med behöriga tillstånd och licenser, samt genom införandet av möjligheten att vidta åtgärder som syftar till att aktörer utan tillstånd ska stängas ute. På det sättet bedömer regeringen också att staten kan behålla en stark roll på marknaden. Inom ramen för licenssystemet bör tillåtna spelformer grupperas i sådana former som kan konkurrensutsättas och sådana som inte lämpar sig för konkurrensutsättning.

En ramlag

Utvecklingen av spel via internet och andra former av digitala medier är komplex och föremål för snabba förändringar. För att säkerställa att målen med den svenska spelregleringen uppnås måste regleringen effektivt kunna anpassas till förändringar på marknaden. Erfarenheter från andra medlemsländer i EU visar på nödvändigheten av att ha en lagstiftning som ger utrymme för flexibilitet. På spelområdet har lagstiftningen inte hängt med i utvecklingen. En ramlag ger, som bl.a. *ATG* lyfter fram, större möjligheter att anpassa regelverket till följd av den snabba utvecklingen på spelområdet. Att lagen utformas som en ramlag behöver inte stå i strid med behovet av förutsägbara och tydliga regler som marknaden kan utgå ifrån och förhålla sig till under en längre tid. Regeringen har förståelse för den oro som bl.a. *BOS* ger uttryck för. Om de bemyndiganden som regeringen ges i lagen endast används vid behov och i enlighet med lagens syften, samt med beaktande av spelföretagens intresse av stabila förutsättningar, bör dock även de senare aktörernas behov kunna tillgodoses. Den nya spelregleringen föreslås mot denna bakgrund tydligt ange ramarna för spel om pengar, samtidigt som den tillgodoser behovet av anpassningar till följd av marknadsutvecklingen, som flera remissinstanser lyfter fram.

Lagrådet har anfört att flera av de bemyndiganden som föreslås i spelagen har getts svepande formuleringar. Enligt regeringen kräver användningen av en ramlagstiftning att regleringen i lag i större utsträckning än annars kompletteras med närmare bestämmelser i föreskrifter på lägre nivå. Det är inte heller möjligt att i spellagen begränsa bemyndigandena utan att den flexibilitet som krävs med den

Prop. 2017/18:220 valda lagstiftningstekniken går förlorad. Ett visst inslag av breda bemyndiganden är därför nödvändiga.

Kanalisering

Ett spelföretag som vill etablera sig i ett visst land måste överväga ett antal faktorer. Dessa kan gälla t.ex. vilken typ av tjänster man vill erbjuda, hur stora kostnaderna blir, hur snabbt man kan komma igång och statusen på licensen. EU:s medlemsstater och deras nationella spelmyndigheter har olika system för utfärdande av licenser. Vissa länder utfärdar en licens, oavsett vilka tjänster eller produkter som ska erbjudas (t.ex. Isle of Man), medan andra har andra en mängd olika slags licenser (t.ex. Storbritannien). Ur spelföretagens perspektiv är det viktigt att de tillåts erbjuda de produkter som de önskar, vilket generellt sett innebär många varianter av spelformer. Därutöver är licenskostnaderna av avgörande betydelse. Kostnaderna består huvudsakligen av licensavgifter, kostnader för verksamhetens bedrivande och skatter. Språk, löneläge och kulturella skillnader är ytterligare faktorer som påverkar etableringen.

Genom en spelreglering som bygger på ett licenssystem införs förutsättningar för att kanalisera spelet till lagliga alternativ. Hur stor andel av spelet på den svenska marknaden som kommer att ske via spelföretag med licens i Sverige, dvs. graden av kanalisering, beror på en samverkan av många faktorer. Utredningen bedömer att den föreslagna lagstiftningen har förutsättningar att uppnå en hög grad av kanalisering. Med en hög grad avses enligt utredningen och aktörerna en kanalisering om minst 90 procent av allt spelande på den svenska marknaden. Den uppnådda graden av kanalisering bör kontinuerligt följas upp (se avsnitt 19.4).

5.2 Lagens tillämpningsområde

5.2.1 Huvudsakligt tillämpningsområde

Regeringens förslag: Lagen ska omfatta spel som tillhandahålls i Sverige. Lagen ska inte tillämpas på onlinespel som inte riktar till den svenska marknaden.

Lagen ska vara tillämplig på spel som tillhandahålls på svenska fartyg och svenska luftfartyg, oavsett var fartyget befinner sig.

Lagen ska inte vara tillämplig på spel som tillhandahålls på utländska luftfartyg som endast flyger över svenskt territorium utan att trafikerar en svensk flygplats.

Bestämmelserna i överenskommelsen om automatspel på passagerarfartyg i reguljär linjetrafik mellan Sverige och Finland ska gälla för sådant spel på fartyg i internationell trafik som omfattas av den överenskommelsen.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att anordnande av spel i Sverige som inte riktar sig till den svenska marknaden ska omfattas av lagen. Utredningen föreslår vidare att frågan huruvida onlinespel tillhandahålls i Sverige eller inte ska avgöras med utgångspunkt i huruvida spelaren är bosatt eller stadig-

varande vistas i landet. Utredningen föreslår även en generell bestämmelse om att överenskommelser mellan Sverige och någon annan stat rörande spel på fartyg i internationell trafik ska ges företräde framför spellagens bestämmelser.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på förslagen. *Svenska Spel* anser att det föreslagna tillämpningsområdet är väl avvägt, men anser att tillhandahållande eller anordnande av spel på fartyg i internationell trafik endast ska få ske under den tid som fartygen är i rörelse eller trafik under pågående resa eller rutt, eftersom det annars finns risk för uppkomst av s.k. flytande kasinon som erbjuder kasinospel när fartygen ligger i hamn eller när fartygen gör en begränsad, lokal rundtur. *ATG* tillstyrker också förslagen, men anser att utredningens förslag om vilka onlinespel som omfattas av regleringen bör förtydligas, eftersom det kan bedömas omfatta allt spel som tillhandahålls via internet, vilket inte torde vara avsikten. Även *Kindred* och *Uppsala universitet (Juridiska fakulteten)* framför invändningar mot definitionen. *Ålands Penningautomatförening (Paf)* anser att tillämpningsområdet för spel på fartyg i internationell trafik måste klargöras och att lagstiftaren behöver välja en konsekvent linje, där man tillämpar antingen territorialvattensprincipen eller flagglandsprincipen. *Förvaltningsrätten i Linköping* anser att bestämmelsen om vad som gäller för flyg över svenskt territorium är svårtillgänglig.

Skälen för regeringens förslag

Territoriell tillämpning

Utredningen föreslår att den nya lagen ska gälla spelverksamhet som anordnas i Sverige, även om den inte är tillgänglig för den svenska allmänheten. Skälet för detta förslag är bl.a. att det från Sverige går att bedriva spel- och lotteriverksamhet som riktar sig mot utlandet, samtidigt som åtgärder vidtagits i Sverige för att förhindra utländska spelanordnare att erbjuda speltjänster här. Regeringen anser dock, bl.a. med beaktande av att det nu föreslås en lag som tillåter även utländska spelföretag att tillhandahålla spel i Sverige, att det inte finns tillräckliga skäl att låta lagen omfatta sådant spel som inte tillhandahålls i Sverige. Utredningen har inte heller i tillräcklig utsträckning analyserat vilka konsekvenserna skulle bli eller vilka övriga lagförslag som krävs för att lagen ska kunna ges ett sådant brett tillämpningsområde. Om en utvärdering av reformen skulle visa att spelföretag etablerar sig i Sverige utan att ha svensk licens, kan det dock finnas anledning att överväga omfattningen av tillämpningsområdet på nytt.

När det gäller lagens tillämpning på spel över internet, s.k. onlinespel, bör utgångspunkten vara att spellagen ska tillämpas på spel som tillhandahålls i Sverige, oavsett om det tillhandahålls från ett annat land. Regeringen delar utredningens bedömning att lagen ska omfatta spel som i någon mening riktar sig till den svenska marknaden och svenska spelare. Den av utredningen föreslagna regleringen riskerar dock att sätta fokus på huruvida spelare är stadigvarande bosatta eller stadigvarande vistas i Sverige, i stället för på om spelen är anpassade för den svenska marknaden. Regeringen föreslår därför att begränsningen i tillämpningen

Prop. 2017/18:220 i stället uttrycks som att lagen inte ska tillämpas på onlinespel som inte riktas till den svenska marknaden. Regeringen är medveten om att det, som *Uppsala universitet (Juridiska fakulteten)* påpekar, finns risk för att ett spelföretag helt enkelt genom att erbjuda speltjänster på engelska och med insatser eller kontoställning angivna i en annan valuta försöker kringgå det svenska licenskravet. Samtidigt är det inte rimligt eller möjligt att kräva att alla aktörer som erbjuder spel över internet ska söka licens i Sverige.

Spel på fartyg och flyg

Spellagen bör som huvudregel vara tillämplig på spel som sker på fartyg eller luftfartyg på svenskt territorium. Den bör även vara tillämplig på spel på svenska fartyg och luftfartyg, oavsett var dessa befinner sig. Spellagen bör dock inte vara tillämplig på spel som sker på utländska luftfartyg som endast flyger över svenskt territorium utan att trafikera en svensk flygplats.

Spel som omfattas av överenskommelsen mellan Sverige och Finland

Sedan den 6 november 1979 gäller en överenskommelse mellan Sverige och Finland om automatspel på passagerarfartyg i reguljär linjetrafik mellan de båda länderna (SÖ 1979:40). Överenskommelsen ändrades senast den 6 november 2001 (SÖ 2002:2). Utredningen föreslår att en generell regel införs i spellagen om att överenskommelser mellan Sverige och någon annan stat rörande spel på fartyg i internationell trafik ska gälla framför bestämmelserna i spellagen. I likhet med *Lagrådet* anser regeringen att bestämmelsen bör förtydligas och att det bör framgå att den endast avser överenskommelser som är gällande i Sverige. Eftersom bestämmelsen inskränker spellagens tillämpningsområde bör den enligt regeringen även preciseras till att endast avse den enda gällande överenskommelsen av det aktuella slaget, nämligen den mellan Sverige och Finland. Det bör mot denna bakgrund i spellagen anges att bestämmelserna i överenskommelsen alljämt ska gälla för sådant spel på fartyg i internationell trafik som överenskommelsen omfattar.

5.2.2 Särskilda undantag från tillämpningsområdet

Regeringens förslag: Lagen ska inte tillämpas på svenska statens premieobligationslån eller på vadhållning på det framtida värdet av finansiella aktiviteter. Lagen ska inte heller tillämpas på sådant automatspel som omfattas av lagen om anordnande av visst automatspel.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrar sig över förslaget tillstyrker eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag: Lotterilagen gäller inte för svenska statens premieobligationslån. Inte heller spellagen bör omfatta sådana lån.

Spellagen bör inte heller tillämpas på vadhållning om det framtida värdet på finansiella aktiviteter. Även om sådana aktiviteter kan

karaktäriseras som spel enligt spellagens definition, är det enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (MiFID) fråga om finansiella aktiviteter som regleras genom den lagstiftning som finns på den finansiella sektorn.

Sådant spel som omfattas av lagen om anordnande av visst automatspel får endast ge vinst i form av frispel. Inte heller spel av detta slag bör därför omfattas av spellagen.

5.3 Kraven på spelverksamhet

Regeringens förslag: Spelverksamhet ska vara lämplig ur allmän synpunkt samt bedrivs på ett sätt som är sunt och säkert under offentlig kontroll. Det innebär krav på att spelen ska ha ett starkt konsumentskydd, att det ska råda hög säkerhet i spelen, att de negativa konsekvenserna av spelande ska begränsas och att spel om pengar inte ska användas som stöd för kriminell verksamhet.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att kraven på spelverksamhet ska uttryckas som syften med spellagen, att målsättningen med kanaliseringen ska lagregleras och att ett krav ska införas på att spelandet i Sverige ska hållas på en rimlig nivå. Utredningen föreslår även att kravet på spelverksamhetens lämplighet ska regleras som en förutsättning för licens.

Remissinstanserna: Det stora flertalet remissinstanser som yttrar sig över förslaget, däribland *Socialstyrelsen*, *Svenska Spel* och *Kindred* tillstyrker eller har inga invändningar mot det. *Folkhälsomyndigheten*, anser att det bör lyftas fram att spel ska bedrivs på ett sätt som motverkar skadeverkningar av spel om pengar. Flera ideella organisationer, däribland *Folkrörelsernas samarbetsorgan för spel- och lotterifrågor (Folkspel)*, *Svenska Ishockeyförbundet* och *Reumatikerförbundet*, anser att det i lagen ska anges att den syftar till att möjliggöra finansiering av allmännyttiga ändamål. *ATG* anser att det inte i lagen ska anges att kanaliseringen är ett av lagens syften. Enligt *SPER* är kanaliseringen snarare ett medel än ett mål.

Skälen för regeringens förslag

Krav på spelverksamhet ska regleras i lagen

Lotterilagens syften framgår inte av lagen. Syftena behandlas främst i förarbetena till 1982 års lotterilag (prop. 1981/82:170). Ett syfte med införandet av den senare lagen var att skydda konsumenterna, dvs. lottköparna och speldeltagarna. Ett annat syfte var att motverka skadeverkningar, särskilt hos barn och ungdomar. Frågan om en lags syften kan vara av stor betydelse för att göra det tydligt vad staten avser att uppnå med en reglering. Det finns goda skäl att som utredningen föreslår i lagen föra in de syften som redan kan sägas utgöra grunden för den spelreglering som gäller i Sverige. För att dessa ska få någon konkret

Prop. 2017/18:220 betydelse vid tillämpningen av lagen bör dock syftena i stället uttryckas som krav på spelverksamheten. På det sättet kan dessa värden på ett tydligare sätt styra tillämpningen av lagen.

Även om främjandet av ideell verksamhet är en central del av den svenska spelpolitiken kan detta eller finansieringen av sådan verksamhet inte anses vara ett krav som går att ställa på utformningen av spelverksamhet. Enligt regeringens mening ska därför dessa ideella värden inte komma till uttryck i en särskild lagbestämmelse i spellagen. Den ideella sektorns särställning på spelområdet tydliggörs dock i lagen genom att vissa spelformer förbehålls sektorn, även i förhållande till statliga aktörer.

Sunt och säkert under statlig kontroll

Alla former av spel om pengar är förenade med risker. Spel om pengar bör därför tillhandahållas på ett sunt och säkert sätt under offentlig kontroll. Detta bör komma till uttryck genom krav i spellagen.

Den nuvarande lagstiftningen bygger på att i princip alla lotterier ska ha tillstånd och stå under tillsyn. Den utgångspunkten bör även gälla i fortsättningen för att motverka brottslighet av det slag som förekommer i anslutning till illegalt spel.

Lämpligt från allmän synpunkt

En förutsättning för att en licens ska utfärdas bör enligt utredningen vara att den som anordnar ett spel ska svara för att spelet är lämpligt ur allmän synpunkt. Regeringen delar utredningens bedömning. Enligt regeringens mening sammanfattar det uttrycket väl det centrala med spelregleringen. Ett krav med denna innebörd bör därför tas in i lagen.

Spelandet ska ske genom lagliga spel och på en rimlig nivå

Utgångspunkten är att spel som efterfrågas i första hand bör regleras, inte förbjudas. På så sätt kanaliseras efterfrågan mot mer tillförlitliga och kontrollerbara erbjudanden.

Utredningen gör i likhet med *SPEP* bedömningen att kanalisering får anses vara ett medel för att uppnå lagens övergripande syften och inte ett mål i sig, men föreslår likväl att kanaliseringen ska lagregleras. Regeringen delar utredningens bedömning att kanaliseringen är ett medel för att nå den nya lagens syfte, men anser i likhet med *ATG* att kanaliseringen inte bör lagregleras.

Starkt konsumentskydd

På spelområdet ska ett starkt konsumentskydd säkerställas. För att uppnå det bör samma konsumentskyddsregler som gäller inom andra områden även gälla spel. Det bör därför ställas krav på att spelföretag bl.a. ska informera om vilken typ av spel som erbjuds, kostnaderna för deltagande och vart konsumenten kan rikta frågor eller klagomål. Denna information ska vara tydlig, uppdaterad och lätt tillgänglig för spelaren. Konsumenternas rättigheter har under senare år harmoniserats i EU-rätten genom särskilda direktiv. Spel om pengar är dock undantagna i de aktuella direktiven på grund av denna verksamhets särskilda karaktär

samt kompetensen hos medlemsstaterna att definiera sin egen spelpolitik och kunna vidta egna och eventuellt strängare åtgärder för att skydda spelarna.

Det ska råda hög säkerhet i spelen

Genom att ställa höga krav på licenshavarna bedömer regeringen att en hög säkerhet kan uppnås. Bland annat bör identiteten på spelare fastställas och kontrolleras, alla finansiella transaktioner registreras, och spelare stängas av vid misstänkt bedrägeri eller andra spelrelaterade former av brottslighet. Dessutom bör alla som omfattas av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) vara skyldiga uppfylla kraven i den lagen.

De negativa effekterna av spelande ska begränsas

Spelregleringen ska, som *Folkhälsomyndigheten* lyfter fram, motverka sociala och ekonomiska skadeverkningar och problemspelande. Genom den föreslagna lagen skapas ett ramverk som gör det möjligt att upptäcka riskabla beteenden på ett tidigt stadium, så att åtgärder för att förhindra att ett missbruk utvecklas kan vidtas. Tillsynsmyndigheterna ska fastställa tydliga villkor och övervaka efterlevnaden av dem i syfte att se till att licenshavarna iakttar försiktighet för att skydda spelarna (omsorgsplikt).

Spel om pengar ska inte användas som stöd för brottslighet

Kriminalitet vid spel kan motverkas genom licensgivning. Licenshavarna ska uppfylla strikta krav och bl.a. kontrollera och fastställa spelarens identitet, registrera alla finansiella transaktioner och stänga av spelare i fall av misstänkt bedrägeri eller andra spelrelaterade former av brottslighet. Det kan visserligen inte uteslutas att överskottet från ett i övrigt legitimt spelföretag med skötsamma företrädare förs vidare till kriminell verksamhet. Detta bör dock kunna utgöra en grund för att inte tilldela eller återkalla en licens.

Regeringens förslag: Det ska inte behövas licens för sådana spel

1. för vilka deltagande inte kräver betalning av en insats,
 2. som tillhandahålls av en ideell förening eller ett registrerat trossamfund, där värdet av varje insats uppgår till högst 1/4 000 prisbasbelopp, vinsten endast utgörs av varor, värdet av högsta vinsten uppgår till högst 1/6 prisbasbelopp och som antingen utgörs av lotteri som bedrivs inom en viss kommun och anordnas i samband med en tillställning eller en sammankomst som en ideell förening eller ett registrerat trossamfund anordnar eller deltar i, eller av ett bingospel som föreningen eller trossamfundet tillhandahåller,

3. där värdet av varje insats uppgår till högst 1/4 000 prisbasbelopp, vinsten endast utgörs av varor, och värdet av högsta vinsten uppgår till högst 1/60 prisbasbelopp och som utgörs av lotteri som bedrivs inom en viss kommun och tillhandahålls i samband en offentlig nöjeställning, en offentlig tillställning till förmån för ett allmännyttigt ändamål eller en allmän sammankomst för framförande av ett konstnärligt verk till förmån för ett allmännyttigt ändamål,

4. som utgör ett kombinationsspel i periodisk skrift, radio eller tv, där spelet inte är huvudinnehållet och där betalningen sker genom en informations- och innehållsbaserad tjänst med integrerad betalning eller genom en mobil betalningslösning där betalningen inte överskrider 1/3 000 prisbasbelopp per telefonnummer och dag, eller

5. som sker under privata former med en nära inbördes gemenskap mellan deltagarna, som inte har en organiserad eller professionell prägel och som sker på annat sätt än online och med låga belopp.

Spel som varken kräver licens eller registrering enligt spellagen ska vara undantagna från penningtvättslagens tillämpningsområde.

Regeringen ska bemyndigas att besluta om att licens inte ska krävas för kombinationsspel, där spelet inte är huvudinnehållet i den vara eller tjänst som tillhandahålls.

Regeringens bedömning: Spel som helt baseras på skicklighet faller utanför spellagens tillämpningsområde.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. Utredningen föreslår att spel där sannolikheten att vinna baseras helt på skicklighet ska vara licensfritt. Utredningen saknar förslag i fråga om undantag från penningtvättslagens tillämpningsområde. Utredningen föreslår att s.k. korsordstävlingar inte ska omfattas av lagen, då det inte ska anses som att en insats sker för deltagande i sådana tävlingar.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrar sig över förslagen har i huvudsak inga invändningar mot dessa. Flera ideella aktörer, däribland *IOGT-NTO*, anser dock att lotterier som inte kräver insats bör regleras för att dessa inte ska skada den ideella sektorns förutsättningar att erbjuda spel för allmännyttiga ändamål på en skyddad marknad. *Sveriges Tivoliägareförening* anser att insatsbegränsningarna för s.k. frisektorlotterier bör justeras så att det blir möjligt att göra en insats på 20 kronor och att insatsbegränsningen inte ska baseras på prisbasbelopp.

Skicklighetsspel

Utredningen föreslår, i enlighet med vad som gäller enligt lotterilagen, att regleringen inte ska gälla för spel om pengar där utgången av spelet helt baseras på spelarens skicklighet. Exempel på sådana spelformer är biljard, tävlingsbridge och schack. I nuvarande lotterilag regleras marknads- och tivolinöjen, t.ex. ringkastningsanordningar, bollkastning, pilkastning och skjutbanor särskilt. Regeringen anser att det saknas anledning att fortsättningsvis särskilt reglera dessa spelformer. I de fall utgången av ett marknads- och tivolinöje helt beror på spelarens skicklighet kommer dessa spel att, till följd av definitionen av spel enligt den föreslagna lagen, falla utanför lagens tillämpningsområde (se avsnitt 5.1.).

Spel som inte kräver insats

Lotterilagen har en mycket vid definition av lotteri. Vid tillämpningen av lagen saknar det betydelse om deltagaren betalat en insats eller inte. Sverige är ett av få länder i världen som inte har ett krav på insats för att ett spel ska omfattas av spelregleringen. Historiskt sett har detta berott på att lagstiftaren ansett att även reklam- och gratislotterier i viss mån föranleder en sorts insats, även om denna inte sker i form av pengar, utan t.ex. i form av porto eller tidsutdräkt.

I sociala medier är det allt vanligare att företag och privatpersoner uppmanar besökare att delta i olika aktiviteter, t.ex. att "gilla" något eller "dela" något med sina vänner. Genom att göra detta deltar man sedan i någon form av utlotning där man kan vinna biljetter, pengar eller varor, i de allra flesta fall till ett mindre värde. Dessa arrangemang avgörs oftast med slumpens hjälp, exempelvis genom att man lottar fram vinnaren bland de som "gillat" eller "delat". Regeringen anser att det i dessa situationer, liksom i andra fall då man inte betalat någon insats för sitt deltagande, inte föreligger något särskilt behov av skydd. Spelaren riskerar inte att förlora något, och det finns ett grundläggande konsumentskydd genom att arrangemang och tävlingar av detta slag omfattas av marknadsföringslagstiftningen.

Regeringen anser således, till skillnad från bl.a. *IOGT-NTO*, att det fortsatt finns skäl för att inte ställa upp krav på licens för spel där deltagandet inte kräver betalning av en insats. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör vidare bemyndigas att besluta om att licens inte heller ska krävas för vissa kombinationsspel, där spelet inte är huvudinnehållet i den vara eller tjänst som tillhandahålls.

Frisektorlotterier

Genom införandet av 1982 års lotterilag fick ideella föreningar möjligheten att under vissa förutsättningar anordna lotteri utan tillstånd inom en kommun. De nya reglerna skulle gynna och uppmuntra små lokala föreningar, vars medlemmar själva i stor utsträckning arbetade rent ideellt.

I dag har regleringen kring dessa s.k. frisektorlotterier i första hand betydelse för nöjesanläggningar (t.ex. Gröna Lund och Liseberg), kring-

Prop. 2017/18:220 resande tivolin och skolklasser som säljer lotter. Regeringen ser ingen anledning att ändra grunderna för den nuvarande regleringen.

Då den nya spellagen ska utgöra en ramlagstiftning, och med hänsyn till att konsumenterna genom regleringen i marknadsföringslagen är tillförsäkrade en rätt att få information om lotteriet för att kunna avgöra om de vill vara med i det eller inte, kan nu gällande detaljkrav, om vad som gäller för tillståndsfria lotterier i 19 och 20 §§ lotterilagen utgå. Vid behov kan spelmyndigheten utfärda allmänna råd om hur frisektorlotterier ska bedrivas på ett sunt och säkert sätt. Lagtexten ska därför enbart ange de grundläggande kraven för att dessa spel inte ska omfattas av licenskrav.

Med hänsyn bl.a. till att lagen ska vara en ramlag och kunna stå sig över tid anser regeringen, till skillnad från *Sveriges Tivoliägareförening*, att insatsbegränsningen fortsatt ska vara kopplad till prisbasbeloppet. Det kan dock finnas skäl att se över hur stor den lagstadgade andelen ska vara. Det nuvarande kravet att högsta insats i lotteriet får vara 1/6 000 prisbasbelopp (drygt 7 kronor enligt 2018 års prisbasbelopp) för att omfattas av undantaget från tillståndskrav, förorsakar praktiska problem. Då risken för problemspelande och andra sociala skyddsändamål inte talar för något annat, bör den högsta insatsen höjas till 1/4 000 prisbasbelopp (cirka 11 kronor enligt 2018 års prisbasbelopp).

Korsordstävlingar

De tävlingar i tidningar eller tidskrifter och radio eller tv som innebär att deltagarna mot ett belopp om högst ca 15 kr löser en uppgift i form av t.ex. ett korsord, och där vinnarna sedan dras genom lottning bland de insända bidragen från de deltagare som korrekt löst uppgiften, tillhör inte sådana riskfyllda spel som lagen syftar till att reglera. Det bör därför inte krävas licens för att tillhandahålla sådant spel.

Spel under privata former

Enligt hittillsvarande spelreglering krävs bl.a. att lotteriet ska vara anordnat för allmänheten eller, när det gäller vissa spelformer, i förvärvssyfte för att omfattas av regleringen. Innebörden av detta har preciserats i rättspraxis. Enligt rättsfallet NJA 1986 s. 35 ska det röra sig om en liten och sluten krets med en inbördes gemenskap för att det inte ska vara fråga om spel anordnat för allmänheten. Regeringen anser att spellagen inte ska innehålla något krav på att spelet ska vara anordnat för allmänheten eller i förvärvssyfte för att regleringen ska vara tillämplig. I förhållande till nu gällande reglering innebär detta således en utvidgning av det tillståndspliktiga området. Visst landbaserat spel om pengar med låga belopp under privata former bör därför undantas från kravet på licens.

Spel som ska undantas från penningtvättslagens tillämpningsområde

Speltjänster omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG (fjärde penning-

tvättsdirektivet). Medlemsstaterna får dock, med undantag för kasinon, efter en lämplig riskbedömning besluta att helt eller delvis undanta vissa speltjänster från de nationella penningtvättsreglerna (artikel 2.2). Denna möjlighet har i svensk rätt utnyttjats för speltjänster som varken kräver tillstånd eller registrering (frisektorlotterier och spel som inte anordnas för allmänheten eller annars i förvärvssyfte) samt anordnande av spel på varuspelsautomater, som således är undantagna från penningtvättslagens tillämpningsområde (jfr 1 kap. 2 § 14 och prop. 2016/17:173 s. 200). Även med beaktande av den något höjda insatsnivån för frisektorlotterierna gör regeringen bedömningen att dessa spel inte kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Spel som varken kräver licens eller registrering, liksom spel på varuautomater, bör därför även i fortsättningen undantas från penningtvättslagens tillämpningsområde. Regeringen anser vidare att det, i likhet med vad som gäller i dag, bör överlämnas åt tillsynsmyndigheten att besluta om de övriga undantag för speltjänster från penningtvättslagen som kan bli aktuella (jfr regeringens bedömning i prop. 2016/17:173 s. 200 f.).

5.5 Pyramidspel

Regeringens förslag: Licens ska inte få ges för s.k. pyramidspel. Med pyramidspel avses ett spel där vinsten härrör från framtida deltagares insatser och sannolikheten att vinna beror på antalet deltagare som efterhand träder in i spelet.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår en något mer detaljerad definition av pyramidspel.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser yttrar sig över förslaget. *Kindred* menar att pyramidspel inte har med spel att göra, utan mer är att likna vid investeringsbedrägerier. Förbudet bör enligt bolaget därför inte tas in i spellagen utan föras till brottsbalken. *Direct Selling Sweden* anför att den föreslagna lydelsen i den nya spellagen avviker från den pyramidspelsdefinition som redan existerar genom marknadsföringslagens genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktivet om otillbörliga affärsmetoder). Framför allt saknar den föreslagna lydelsen i spellagen den distinktion mellan pyramidspelsverksamhet och legitim nätverksförsäljning som görs i direktivet. *Stockholms tingsrätt (Patent- och marknadsdomstolen)* anser att begreppet pyramidspel bör definieras tydligare.

Skälen för regeringens förslag

Nuvarande reglering

Av 45 § lotterilagen följer att tillstånd att anordna lotteri inte får ges till s.k. kedjebrevsspel. Med sådana spel avses enligt 7 § lotterilagen spel i

Prop. 2017/18:220 vilka vinstmöjligheterna huvudsakligen beror på antalet deltagare som efterhand inträder i spelet. Definitionen omfattar även s.k. pyramidspel. Kännetecknande för både kedjebrevsspel och pyramidspel är att deltagandet i spelet är arrangerat i en pyramidstruktur, där initiativtagaren befinner sig högst upp i pyramiden. För att spelaren ska få avkastning på sin insats krävs att deltagandet i spelet ökar närmast exponentiellt i varje led. Ju fler spelare som träder in i spelet, desto fler spelare måste således värvas för att spelarna i de föregående leden ska få tillbaka sina insatser eller mer. Eftersom vinstmöjligheterna förutsätter en närmast exponentiell ökning av antalet deltagare, ökar också risken för att spelet kollapsar i varje nytt led. Endast den eller de som befinner sig högst upp i pyramiden har en reell chans att få avkastning på sin insats.

Ett förbud mot pyramidspel finns även i lagstiftningen på konsumentskyddsområdet. Av 4 § marknadsföringslagen framgår att bilaga 1 till direktivet om otillbörliga affärsmetoder ska gälla som lag i Sverige. Enligt punkt 14 i bilagan är det förbjudet att inrätta, driva eller göra reklam för pyramidspel där konsumenten lockas att delta på grund av möjligheten att få ersättning och denna främst grundas på att andra konsumenter värvas till spelet, snarare än på försäljning eller konsumtion av en produkt. Av 4 § fjärde stycket marknadsföringslagen följer att förbudet mot pyramidspel inte gäller åtgärder som omfattas av lotterilagen. Eftersom tillstånd att anordna lotteri enligt lotterilagen inte får ges till kedjebrevsspel, inklusive pyramidspel, omfattas anordnandet av sådana spel både av förbudet i 54 § samma lag och bestämmelserna om dobbleri i 16 kap. 14 och 14 a §§ brottsbalken. Marknadsföringslagens förbud mot pyramidspel saknar emellertid straffrättsliga sanktioner. Överträdelser sanktioneras i stället genom förbud vid vite, skadeståndsskyldighet och marknadsföringsavgift.

Licens ska inte få ges till pyramidspel

Förutsättningarna för ett pyramidspel, bl.a. omfattningen av spelet och dess vinstmöjligheter, är inte klarlagda från start utan beror helt på spelets framtida utveckling och antalet deltagare som efterhand träder in i spelet. Sådana spel kommer förr eller senare att kollapsa. Detta medför att ett pyramidspel från allmän synpunkt aldrig kan anses som lämpligt för spelarna. Licens bör därför inte kunna ges till sådant spel. Till skillnad från *Kindred* anser regeringen att detta bör framgå av spellagen.

Av lagtekniska skäl anser regeringen att regleringen i lotterilagen så långt som möjligt bör föras över till spellagen. Utredningens förslag om en särskild förbudsbestämmelse bör därför inte införas. För att tydliggöra att pyramidspel omfattas av lagen bör definitionen av spel uttryckligen omfatta denna företeelse.

Regeringen instämmer vidare i utredningens bedömning att begreppet kedjebrevsspel bör utmönstras ur lagstiftningen och ersättas av begreppet pyramidspel. Begreppet pyramidspel speglar bättre vad som avses med företeelsen, dvs. en verksamhetsstruktur som förutsätter en närmast exponentiell ökning av antalet spelare.

Stockholms tingsrätt (Patent- och marknadsdomstolen) efterfrågar ett förtydligande av begreppet pyramidspel. Regeringen har ingen invändning i sak mot den definition som utredningen föreslår, men anser att den

kan förkortas och förtydligas. Såsom *Lagrådet* anför saknas det t.ex. skäl att hänvisa till begreppet pyramidstruktur. Regeringen föreslår därför att med pyramidspel ska avses ett spel där vinsten härrör från framtida deltagares insatser och vinstmöjligheten beror på antalet deltagare som efterhand träder in i spelet.

Även med den definition som regeringen föreslår kommer bedömningen av vad som är ett pyramidspel inte alltid vara helt enkel. Såsom *Direct Selling Sweden* påpekar finns t.ex. affärsmetoder där varor eller tjänster omsätts inom en pyramid, s.k. Multi-level Marketing. Ett sådant system kan användas för fullt legal försäljning av främst varor (jfr mål C-515/12 punkterna 20, 21 och 30–34). Ibland omsätts dock varor eller tjänster i systemet som helt saknar värde eller som endast har ett mycket ringa värde. Sådan verksamhet kan komma att omfattas av spellagens tillämpningsområde. Det bör överlämnas till rättstillämpningen att närmare bestämma gränserna för vad som utgör ett pyramidspel enligt spellagen.

5.6 Registreringslotterier

Regeringens förslag: För s.k. registreringslotterier ska det, i stället för licens endast krävas registrering hos den berörda kommunen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Endast *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* och ett antal kommuner yttrar sig över förslaget och samtliga tillstyrker detta.

Skälen för regeringens förslag: Enligt statistik från Lotteriinspektionen för 2016 uppgick nettoomsättningen för lotterier med tillstånd från kommunerna eller registrering hos dem till 32 miljoner kronor. Merparten av de lokala lotterierna är registreringslotterier enligt 17 § lotterilagen. Sådana lotterier får bedrivas av ideella föreningar inom den eller de kommuner där föreningen är verksam. Den nu gällande regleringen föreslås i det närmaste oförändrad föras över till spellagen (se avsnitt 7.3). Något krav på licens kommer således inte att gälla för lotterier av detta slag.

5.7 Vinståterbetalning och riskklassificering

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om insatser, vinster och vinståterbetalningsnivåer.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissutfallet är blandat. *Folkhälsomyndigheten* anser att staten ska behålla möjligheten att reglera vinståterbetalningsnivån. *ATG* och *Svenska Spel* anser att vinståterbetalningsnivån för de konkurrensutsatta spelen också måste författningsregleras. *Svenska Spel* anser att den tillåtna nivån för lotterier bör bestämmas till högst 50 procent. *Kindred* anser att en maximal vinståterbetalningsnivå för

Prop. 2017/18:220 lotterier på 50 procent är nödvändigt för att ensamrätten för Svenska Spel och folkrörelsen ska vara motiverad. *Stockholms handelskammare* anser att vinståterbetalningen inte bör regleras eftersom det är ett viktigt instrument för onlinespelföretagen för att behålla och attrahera nya kunder. Enligt *Betsson* har dessa företag inget incitament att söka licens om det finns ett tak för vinståterbetalning, eftersom spelarna då kommer att söka sig till operatörer som inte har någon sådan begränsning. *Paddy Power Betfair* och *Leo Vegas* anser att begränsningar av utbetalningsnivåer skulle ha negativa konsekvenser på konsumenternas valmöjligheter, och därmed på konkurrensen och kanaliseringen. *Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation* och andra allmännyttiga organisationer anser att det bör finnas en begränsning i systemet om högst 100 procents vinståterbetalning. Enligt bl.a. *SPER* bör det gälla även för konkurrensutsatta spelformer. *IOGT-NTO* anser att om ett vinståterbetalningstak fastställs inom varje enskild kategori ska taknivån aldrig tillåtas vara högre än 90 procent. *Sveriges bingoarrangörers centralorganisation (Svebico)* ifrågasätter om vinståterbetalningsnivån bör regleras avseende bingospel.

Svenska Spel framhåller att det är av stor vikt att regleringen tar hänsyn till spelformers olika risk och att det kan uppställas krav på särskilda spelansvarsåtgärder och marknadsföringsbegränsningar för mer riskabla spelformer. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör enligt bolaget därför ges rätt att meddela föreskrifter om spelansvarsåtgärder och marknadsföringsbegränsningar för spel som bedöms medföra en hög risk utifrån spelberoendesynpunkt. *SPER* och flera ideella aktörer, däribland *Svenska Ishockeyförbundet*, *Friluftsförbundet* och *RF*, föreslår att ett riskklassificeringssystem skyndsamt bör utarbetas och att spelprodukter med högre risk bör omfattas av strängare regler för att skydda konsumenten. *BOS*, *Kindred* och *Mr Green* anser att regeringen inte bör ges ett mandat som i framtiden kan leda till att vissa spelformer lämnas utanför ett licenssystem eller regleras på annat sätt.

Skälen för regeringens förslag

Vinståterbetalning

Vinståterbetalning är att likställa med priset på spel. En högre vinståterbetalningsnivå, dvs. ett lägre pris på spelet, leder till mer spelande. En reglering av vinståterbetalningsnivåer kan således användas för att påverka omsättningen och inriktningen på spelet. En reglerad återbetalningsnivå är således att likställa med en prisreglering. Begränsningar i hur hög vinståterbetalningsnivån får vara på ett spel är därför detsamma som en begränsning av hur lågt priset på spelet får vara.

Vinståterbetalningen varierar mellan olika spelformer. Vissa spel är mer kostsamma att tillhandahålla, t.ex. vadhållningsspel där en oddsättare krävs för att sätta odds. Tillhandahålls spelet via en butik krävs kostnadstäckning för personal, butikshyror, utrustning m.m. Vinståterbetalningsnivån är ofta hög hos riskfyllda spelformer. Vidare varierar vinståterbetalningen beroende på konkurrensgraden på marknaden. För värdeautomatspel och kasinospel gäller en minsta återbetalningsprocent, men inget tak. Bingospel har en oregerad högsta vinståterbetalningsnivå,

men i praktiken ligger den på 70 procent. För spel på poker och spelbörser går det av naturliga skäl inte att reglera vinståterbetalningsnivån på annat sätt än genom att reglera den provision (rake) som spelföretaget tar ut.

De höga vinstutdelningarna ger låga vinstmarginaler per spel, vilket gör att spelbolagens vinster till stor del är beroende av volymen spelare och hur mycket dessa spelar för. Den hårda konkurrensen medför även en snabb innovationstakt avseende både nya och befintliga tjänster och en hög vinståterbetalningsnivå är därmed en viktig framgångsfaktor för aktörerna på marknaden.

Enligt hittillsvarande reglering ska vinståterbetalningen för s.k. egentliga lotterier (lottning, gissning, vadhållning eller liknande spel samt marknads- och tivolinöjen) uppgå till minst 35 procent och högst 50 procent (16 § lotterilagen). I regeringens tillstånd till Svenska Spel och ATG, som beslutats enligt 45 § lotterilagen, varierar återbetalningsnivån för olika spelformer från 49 procent för lotterier och nummerspel till minst 85 procent för värdeautomater. Även enligt kasinolagen ska vinståterbetalningen för värdeautomater och andra automatspel uppgå till minst 85 procent.

Bestämmelserna om insatser, vinster och vinståterbetalningsnivåer är centrala delar av spelpolitiken. Det är som utredningen konstaterar också svårt att slå fast hur vinståterbetalningen påverkar spelarnas beteenden och kopplingen till spelproblem. Trots synpunkter från bl.a. *Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation* instämmer regeringen därför i utredningens bedömning att något vinståterbetalningstak inte bör införas i spellagen. I den mån vinståterbetalningsnivåerna ska regleras, bör det i stället ske i förordning.

Enligt utredningen motsätter sig många av de presumtiva licenshavarna starkt en reglering av vinståterbetalningsnivån för de konkurrensutsatta spelen. Utredningen föreslår därför inte att den ska regleras. Regeringen kan konstatera att remissinstanserna är delade i frågan då *Svenska Spel* och *ATG* anser att vinståterbetalningen för dessa spel ska regleras, medan bl.a. *Stockholms handelskammare* och *Betsson* pekar på att en reglering skulle kunna riskera kanaliseringen. Det finns således både för- och nackdelar med att reglera vinståterbetalningsnivåerna för de spelformer som konkurrensutsätts. Övervägande skäl talar för att liksom i den nuvarande regleringen i vart fall begränsa vinståterbetalningsnivåerna för spel för allmännyttiga ändamål och sådant spel som bedrivs med ensamrätt eller delad ensamrätt av staten. Regeringen avser att reglera de nivåerna i förordning. På det sättet behåller staten, som *Folkhälsomyndigheten* anför, kontrollen över sådan vinståterbetalning.

Risiklassificering

Forskning och studier visar att spel innebär en risk för spelproblem. Även om alla spel är problematiska, framstår en del spel som mer riskabla än andra. Det vore eftersträvansvärt att på förhand kunna avgöra vilka spelformer som är mest riskabla. Det är dock problematiskt att göra sådana bedömningar, som dessutom ändras över tid. Kasinospel, värdeautomater och onlinespel, t.ex. poker online, bingo online och skraplotter online, bedöms höra till de spelformer som från spelberoende-

Prop. 2017/18:220 synpunkt är de mest riskabla spelformerna. Nya spel utvecklas dock ständigt, samtidigt som befintliga spel förändras och nya kanaler för spel-distribution tas i bruk. Sammantaget medför detta att det är svårt att, på ett sätt som är långsiktigt hållbart, dela in de nu befintliga spelformerna i mer eller mindre riskabla spel och låta detta ensamt vara styrande för regleringens utformning. Regleringen bör därför ge utrymme för anpassningar och krav i relation till hur riskabel varje spelform bedöms vara utifrån ett spelproblemperspektiv. Avgörande för en sådan bedömning bör bl.a. vara den närmare utformningen av spelformen vid varje tidpunkt och det distributionssätt som ska gälla för respektive tillståndsperiod.

För att tillgodose behovet av anpassning till följd av marknads-utveckling anser regeringen, till skillnad från bl.a. *BOS*, att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör bemyndigas att bestämma vilka spel som ska tillåtas inom respektive licenskategori (se avsnitt 7). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör vidare bemyndigas att meddela föreskrifter om krav på spelansvarståtgärder och andra krav för spelets bedrivande (se avsnitt 10.2).

6 Förutsättningar för licens

6.1 Licenshavarens lämplighet

Regeringens förslag: Licens ska få ges endast till den som har den kunskap, erfarenhet och organisation som krävs för att driva verksamheten, kan antas komma att göra detta i enlighet med lag och andra författningar som reglerar verksamheten och i övrigt bedöms lämplig.

För en juridisk person ska kravet på lämplighet gälla även den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess styrelse eller ledning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka som ska anses ingå i spelföretagets ledning.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens.

I stället för ett krav på kunskap föreslår utredningen ett krav på insikt. Utredningen föreslår även att det i lag ska anges en skyldighet för en person i verksamhetens styrelse eller ledning att i vissa fall lämna sin position i spelföretaget.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som yttrar sig, däribland *Svenska Spel*, *Paf*, *Kindred* och *ATG*, anser att krav bör få ställas, men att de uppställda kraven i vissa avseenden är oklara och bör preciseras. Svenska Spel anser att det bör förtydligas att spelmyndigheten vid licenssprövningen ska beakta en concerns samlade insikt, erfarenhet, organisation, kapitalstyrka och möjlighet att uppfylla lagens krav, inklusive den kapacitet som följer av ingångna uppdragsavtal.

Kunskap, erfarenhet och organisation

Utredningen föreslår att licens ska ges till den som har den insikt, erfarenhet och organisation som krävs för att driva verksamheten. Flera remissinstanser efterfrågar dock större tydlighet i fråga om vilka krav som ska ställas på licenshavarna. Begreppet insikt är enligt regeringens mening vagt och svårt att bedöma, särskilt i förhållande till en juridisk person. Regeringen föreslår därför att krav i stället ska ställas på sökandens kunskap. Licens ska således endast få ges till den som har den kunskap, erfarenhet och organisation som krävs för att driva verksamheten.

Vid bedömningen av om kraven är uppfyllda bör beaktas vilken kapacitet som sökanden förfogar över i form av personal, ledning, arbetsrutiner och andra organisatoriska resurser. Personalens kunskap om spelen och de föreskrifter och villkor som reglerar spelandet har stor betydelse. Vid bedömningen kan därför beaktas vilken utbildning och erfarenhet av liknande verksamhet personalen har. Vid beviljandet av licenser för onlinespel blir tillgången till teknisk personal som kan garantera en säker spelmiljö för spelkunderna en viktig faktor. Även kompetens och bemanning i såväl arbetsledande som ekonomiska och administrativa funktioner bör beaktas. Kraven på kunskap, erfarenhet och organisation bör alltid ställas i relation till omfattningen av den planerade verksamheten.

Vilja och förmåga att följa lagar och andra författningar

En självklar förutsättning för att en licens ska kunna beviljas är att sökanden kan antas bedriva verksamheten i enlighet med lag och andra författningar som reglerar verksamheten. I första hand avses regleringen på spelområdet, såsom t.ex. kravet på verksamheten ska bedrivas på ett sätt som är sunt, säkert och lämpligt ur allmän synpunkt (se avsnitt 5.2), men även sökandens vilja och förmåga att följa lagstiftning och fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna på andra områden, såsom t.ex. redovisning och betalning av skatter, är en viktig del. En god indikation på detta är sökandens tidigare skötsamhet och laglydighet. Vidare kan tidigare aggressiv marknadsföring ha betydelse. Om sådan skett i strid med gällande lagstiftning, talar det mot att sökanden har vilja och förmåga att följa lagar och andra författningar.

Lämplighet i övrigt

Regeringens förslag innebär att licensprövningen ytterst handlar om att bedöma om en sökande är lämplig att bedriva den verksamhet som omfattas av ansökan. Vid licensgivningen ska därför även prövas om sökanden är lämplig i övrigt. När det gäller sökande som är fysiska personer framgår det klart av utredningens förslag att dessa omfattas av detta krav. När det däremot gäller juridiska personer är utredningens lagförslag utformat så att endast företrädarna för sökanden träffas av kravet. Av övervägandena framgår dock att lämplighetsprövningen är tänkt att även omfatta den juridiska personen, vilket regeringen instämmer i. För att detta klart ska framgå av lagen har regeringen valt att göra en justering av förslaget.

Prop. 2017/18:220 Någon ändring i sak i förhållande till utredningens överväganden är dock inte avsedd.

Vid bedömningen av om en sökande är lämplig i övrigt att bedriva spelverksamhet ska sökandens personliga och ekonomiska förhållanden, såsom bl.a. anseende och professionalitet, beaktas. Vilka omständigheter som ska tillmätas betydelse får bedömas utifrån om det är en fysisk eller juridisk person som prövas. En omständighet som talar mot att sökanden är lämplig är om sökanden har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter, t.ex. om sökanden har anmärkningar hos Kronofogdemyndigheten. Likaså bör, som *ATG* framhåller, beaktas om sökanden riktar sin verksamhet mot länder där sökanden enligt det landets lagstiftning inte får tillhandahålla spel. Om så är fallet, kan det medföra att sökanden bedöms mindre lämplig att inneha spellicens i Sverige.

Vid lämplighetsbedömningen ska även sökandens kapitalstyrka och andra ekonomiska förhållanden beaktas. Det är en förutsättning att det finns en viss kapitalbas för att spelverksamheten ska kunna bedrivas. Utgångspunkten vid prövningen ska vara att sökanden ska kunna upprätthålla och verka för en sund finansiell struktur i spelverksamheten. Hänsyn måste dock tas till vilken typ av verksamhet som ska bedrivas.

Spelföretag som ingår i en koncern

När det gäller spelföretag som ingår i en koncern anser regeringen, i likhet med *Svenska Spel*, att spelmyndigheten vid licensgivningen ska få beakta koncernens samlade kunskap, erfarenhet, organisation, kapitalstyrka och förmåga i övrigt att driva verksamheten i enlighet med kraven i spellagen och andra författningar som reglerar verksamheten. Detta gäller självklart bara under förutsättning att koncernens resurser är relevanta för sökandens verksamhet och rent faktiskt står till sökandens förfogande.

Företrädare för juridiska personer

I de fall sökanden är en juridisk person föreslår regeringen, i likhet med utredningen, att lämplighetsprövningen i vissa avseenden även ska omfatta sökandens företrädare, dvs. den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess styrelse eller ledning. Prövningen bör emellertid anpassas till den aktuella personens funktion i verksamheten.

Med ägare avses i enlighet med vad som gäller enligt 10 a § lotterilagen den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen beräknat på det sätt som anges i 1 kap. 5 § 15 lagen (2004:298) om bank- och finansieringsrörelse. Med en person som ingår i verksamhetens ledning avses styrelseledamöter och i förekommande fall verkställande direktör samt deras ersättare respektive ställföreträdare. Det är emellertid inte alltid en ledamot i styrelsen ingår i företagets ledning. Det bör därför uttryckligen framgå av lagen att också personer i styrelsen omfattas av licensprövningen. Vilka personer som ingår i ett spelföretags ledning kan variera mellan olika företag. Alla företag har t.ex. inte en verkställande direktör. Regeringen eller den myndighet som regeringen

bestämmer bör därför bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om vilka funktioner som ska anses ingå i ett spelföretags ledning.

Utredaren föreslår att en skyldighet ska införas för en person i verksamhetens styrelse eller ledning, som inte längre uppfyller förutsättningarna enligt lagen, att genast utträda ur styrelsen eller ledningen. Enligt den föreslagna lagen krävs dock att licenskraven är uppfyllda under hela licenstiden. Om någon person i styrelsen eller ledningen inte längre uppfyller kraven måste licenshavaren, för att få behålla sin licens, vidta någon form av åtgärd. Detta bör i första hand ske på licenshavarens eget initiativ och i andra hand efter föreläggande från tillsynsmyndigheten (se avsnitt 14). Regeringen anser mot denna bakgrund att det inte finns behov av att införa någon särskild skyldighet för de enskilda personerna att utträda ur styrelsen eller ledningen.

Transparens och förutsägbarhet i licensgivningen

Några remissinstanser, däribland *Kindred*, efterfrågar mer preciserade regler. Regeringen anser dock att regelverket, särskilt med beaktande av preciseringen av sundhetskravet i lag (avsnitt 5.3) samt tillkommande reglering på förordnings- och föreskriftsnivå avseende licensgivningen och de olika spellicenserna, kommer att bli tillräckligt tydligt. Ett visst utrymme måste lämnas till spelmyndigheten att i förhållande till de författningsreglerade kriterierna göra bedömningar i varje enskilt fall.

6.2 Hinder mot licens

Regeringens förslag: Licens ska inte få ges till den som är i konkurs, är under 18 år, har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken, i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet.

För en juridisk person ska kravet på att inte vara försatt i konkurs gälla såväl den juridiska personen som den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess styrelse eller ledning. Övriga krav ska endast gälla i förhållande till den angivna kretsen av företrädare.

Utredningens förslag och bedömning: Överensstämmer med regeringens förslag i fråga om kraven på rättshandlingsförmåga. När det gäller kraven för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism, bedömer utredningen att den nya spellagstiftningen bör samordnas med regelverket om penningtvätt, men lämnar inte några förslag för att åstadkomma detta. Utredningen uppställer vidare som ett särskilt krav att licens inte får ges till den som har näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud.

Remissinstanserna: Inga av de remissinstanser som yttrar sig över förslaget och bedömningen har några invändningar mot dessa.

Brister i rättshandlingsförmågan

En grundläggande förutsättning för att få tillhandahålla spel på den licenspliktiga spelmarknaden bör vara att sökanden har full rätts-handlingsförmåga. Licens bör därför inte kunna ges till en sökande som är i konkurs. När det gäller en sökande som är en fysisk person framgår detta klart i utredningens förslag. När det däremot gäller juridiska personer träffas endast företrädarna för sökanden av kravet. Av kravet på lämplighet följer dock att en sökande som är i konkurs, oavsett dess organisatoriska form, knappast kan beviljas licens. För att detta klart ska framgå av lagen har regeringen valt att göra en mindre justering av utredningens förslag i denna del. Någon ändring i sak i förhållande till utredningens överväganden är inte avsedd.

Licens bör inte heller få ges till en fysisk person som är under 18 år eller har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Bestämmelser mot penningtvätt och finansiering av terrorism

I fråga om sådana anordnare av spel som omfattas av penningtvättslagen, föreskrivs i 10 a § lotterilagen att den som i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet inte får ges tillstånd att anordna lotterier. Bestäm-melsen riktar sig till fysiska personer och genomför artikel 47.2 i fjärde penningtvättsdirektivet. I likhet med utredningen anser regeringen att penningtvättsregleringen bör samordnas med bestämmelserna om licens-givningen. Regeringen föreslår därför att innehållet i 10 a § lotterilagen i relevanta delar ska föras över till den nya spellagen. På så sätt säkerställs att en person som i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet, inte kan få licens. I enlighet med utredningens bedömning att regelverken bör sam-ordnas, och då kraven i spellagen bör motsvara vad som krävs av ledande personer inom andra områden med liknande regelverk, bör bestämmel-serna om hinder mot licens omfatta samtliga licenshavare och inte begrän-sas till de som omfattas av penningtvättslagen.

Enligt 5 § förvaltningslagen (2017:900) får en myndighet ingripa i ett enskilt intresse endast om åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet. Åtgärden får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot. Bestämmelsen ger uttryck för den allmänna proportionalitetsprincip som har utvecklats genom Högsta förvaltningsdomstolens praxis och innebär ett skydd för enskilda intressen mot en ensidig prioritering av det allmännas önskemål vid myndigheternas agerande (prop. 2016/17:180 s. 290). Mot denna bakgrund, och med anledning av *Lagrådets* önskemål om ett klagörande i denna fråga, vill regeringen framhålla att prövningen av om en överträdelse utgör ett hinder mot licens alltid ska göras med beaktande av proportionalitetsprincipen. Om det med hänsyn till om-ständigheterna kring överträdelsen, eller till den tid som har förflutit sedan överträdelsen ägde rum, skulle anses oproportionerligt att av denna anledning avslå en ansökan om licens, bör överträdelsen inte anses utgöra ett hinder.

Utredningen föreslår vidare en särskild bestämmelse om att licens inte bör ges till den som har näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud. Detta krav får dock anses omfattas av kravet på att sökanden inte i väsentlig utsträckning får ha åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet.

Företrädare för juridiska personer

Även den i avsnitt 6.1 angivna kretsen av företrädare för en juridisk person bör omfattas av kravet på att sökanden inte får vara i konkurs. Övriga krav på rättshandlingsförmåga, och de krav som ställs för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism, ska endast gälla företrädarna för den juridiska personen.

6.3 Representanter för licenshavare från tredjeland

Regeringens förslag: En licenshavare som saknar bosättning eller etablering i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) ska ha en fysisk representant som är bosatt eller etablerad i Sverige.

Licenshavaren ska utfärda en fullmakt för representanten att i alla frågor som rör verksamheten enligt licensen företräda licenshavaren inför svenska myndigheter, handla på licenshavarens vägnar samt ta emot stämning för licenshavaren och själv eller genom någon annan tala och svara för denne.

Representanten ska uppfylla de krav som ställs på licenshavaren.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att licenshavare från tredjeland ska ha både en representant, som ska godkännas särskilt av spelmyndigheten, och en licensansvarig, samt att den licensansvarige ska ha ett särskilt ansvar för licenshavarens verksamhet.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av de remissinstanser som yttrar sig över förslaget har inte några invändningar mot det. Enligt *Konsumentverket* bör det ställas krav på att samtliga utländska bolag, även företag inom EES, som ansöker om licens ska utse en representant som är bosatt eller etablerad i Sverige. Det skulle enligt myndigheten förenkla delgivningsförfarandet och öka möjligheterna att utkräva ansvar för otillbörlig marknadsföring från ett utländskt spelföretag.

Skälen för regeringens förslag: I syfte att åstadkomma en hög grad av kanalisering föreslår regeringen att både svenska och utländska spelföretag ska kunna söka och få licens i Sverige. För att verksamheterna ska kunna kontrolleras, och spelmyndigheten och andra svenska myndigheter enkelt ska kunna kommunicera med licenshavaren i frågor som rör verksamheten enligt licensen, föreslår utredningen en reglering enligt vilken licenshavare som är bosatta eller etablerade i ett land utanför EES ska utse en representant i Sverige som ska godkännas av spelmyndigheten. Enligt utredningens förslag ska representanten, med undantag för kravet på kapitalstyrka, uppfylla samma krav på lämplighet som ställs på licenshavaren. Hos representanten ska det vidare finnas en eller flera

Prop. 2017/18:220 licensansvariga som ska ha ett särskilt ansvar för att licenshavarens verksamhet utövas i enlighet med de föreskrifter som gäller för licensen. En licensansvarig ska därför ha fullmakt att för licenshavarens räkning i alla frågor som rör verksamheten enligt licensen företräda licenshavaren inför svenska myndigheter, handla på licenshavarens vägnar samt motta stämning för licenshavare eller genom annan tala och svara för denna. Den licensansvarige får inte vara underårig, i konkurs, ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken eller ha näringsförbud enligt lagen om näringsförbud.

Regeringen instämmer i utredningens bedömning att det för licenshavare som saknar bosättning eller etablering i ett land inom EES ska ställas särskilda krav på representation i Sverige. En licenshavare kan dock vara etablerad i flera länder samtidigt. För att klargöra att kravet endast ska gälla de licenshavare som helt saknar etablering inom EES, bör utredningens lagförslag justeras i enlighet med *Lagrådets* synpunkter. Lagrådet anser vidare att bestämmelsen om representantens behörighet bör utformas efter mönster av 24 § andra stycket lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. Enligt Lagrådets förslag till lydelse ska representanten vara behörig att i alla frågor som rör spelverksamheten i Sverige handla på licenshavarens vägnar samt ta emot stämning för licenshavaren och själv eller genom annan tala och svara för denne. Regeringen anser i likhet med Lagrådet att det av lagen bör framgå att licenshavaren ska utfärda en fullmakt för representanten. Regeringen anser dock, i likhet med utredningen, att det av bestämmelsen bör framgå att fullmakten ska omfatta en behörighet att företräda licenshavaren inför svenska myndigheter. Kravet på fullmakt bör vidare begränsas till verksamhet som kräver licens.

Regeringen anser vidare att utredningens förslag om att en licenshavare från tredjeland ska ha både en representant och en licensansvarig är onödigt komplicerat och betungande för såväl de utländska spelföretagen som för spelmyndigheten. Regeringen bedömer att det, för att uppnå det eftersträvade syftet med regleringen, är tillräckligt att en licenshavare som saknar bosättning eller etablering i ett land inom EES har en fysisk representant som är bosatt eller etablerad i Sverige med behörighet att företräda licenshavaren i alla frågor som rör verksamheten enligt licensen.

Även om representanten har fullmakt att företräda licenshavaren i frågor som rör verksamheten enligt licensen, bör inte något formellt ansvar för spelverksamhetens utövande, utöver det ansvar som följer med själva uppdraget som ombud för licenshavaren, läggas på representanten personligen. Samma krav på lämplighet m.m. som gäller för licenshavaren bör dock gälla även för representanten.

Lämplighetsbedömningen för representanter ska utgå från samma kriterier som gäller för sökanden. I likhet med vad som gäller för företrädarna bör prövningen anpassas utifrån vad som krävs i förhållande till representantens funktion. Till exempel bör representantens kapitalstyrka inte tillmätas någon betydelse. Det ingår vidare i spelmyndighetens prövning av ansökan att kontrollera att representanten uppfyller kraven. En särskild bestämmelse i lag som uttryckligen anger att representanten ska godkännas av myndigheten, så som utredningen föreslår,

behövs enligt regeringens bedömning inte. En sådan bedömning bör i stället utgöra en del av licensprövningen. Prop. 2017/18:220

När det gäller spelföretag inom EES bedömer regeringen att det finns tillräckliga möjligheter att kommunicera med licenshavaren. Ett krav på att spelföretag med hemvist eller etablering inom EES ska ha en representant riskerar också att strida mot etableringsfriheten enligt artikel 49 och den fria rörligheten för tjänster enligt artikel 56 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Regeringen delar därmed inte *Konsumentverkets* bedömning att kravet på representant ska omfatta även sådana företag. Om det trots allt skulle visa sig finnas behov av en sådan representant får frågan övervägas på nytt.

6.4 Licensprövningen

Regeringens förslag: Spelmyndigheten ska pröva frågor om licens.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka handlingar och uppgifter som ska ges in i samband med en ansökan om licens eller om ändring av en licens och om kontaktperson.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens i fråga om ansvarig myndighet för licensgivningen. Utredningen föreslår att förfarandet vid ansökan om ändring av en licens, om skyldigheten att utse en kontaktperson samt om när en kommun eller Polismyndigheten ska få möjlighet att yttra sig i ett ärende om licens ska regleras i spellagen.

Remissinstanserna: Inga av de remissinstanser som yttrar sig över förslaget har några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag: I likhet med utredningen föreslår regeringen att frågor om licens ska prövas av en särskild myndighet, i denna lag benämnd spelmyndigheten. Det närmare förfarandet vid myndigheten bör i huvudsak regleras på förordnings- och föreskriftsnivå. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör också få meddela föreskrifter om vilka handlingar och uppgifter som ska ges in i samband med en ansökan om licens eller om ändring av en licens.

I likhet med utredningen anser regeringen att det hos licenshavaren bör finnas en kontaktperson som spelmyndigheten kan kommunicera med under ansökningsförfarandet och licenstiden. Regeringen anser att detta kan regleras i förordning eller myndighetsföreskrifter. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör därför ha rätt att meddela föreskrifter om detta.

I likhet med utredningen anser regeringen att det i vissa fall, såsom vid tillhandahållande av värdeautomater eller kasinospel på hotell och restauranger, kan finnas skäl att låta den berörda kommunen eller Polismyndigheten yttra sig innan en licens beviljas. Till skillnad från utredningen anser regeringen att de närmare förutsättningarna för när en sådan utredning bör inhämtas, inte bör regleras i lag utan på förordnings- och föreskriftsnivå. Regeringen instämmer i *Lagrådets* bedömning att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om när en kommun eller Polismyndigheten ska få möjlighet att yttra sig i ett ärende om licens redan med stöd av restkompetensen i

6.5 Licensen

Regeringens förslag: Spelmyndigheten ska vid beviljande av en licens i beslutet ange vilka spel licensen omfattar.

En licens att tillhandahålla spel ska avse en viss tid och ska få ges för högst fem år.

Spelmyndigheten ska få förena en licens med villkor för hur spelverksamheten ska bedrivas.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av de remissinstanser som yttrar sig över förslagen, däribland *Sveriges Bingoarrangörers Centralorganisation (Svebico)* och *SPER*, tillstyrker eller har inga synpunkter på dessa. *Svenska Spel* anser att villkoren avseende vilka spel som ska omfattas av licensen inte bör vara alltför specifika, eftersom det är behövligt med ett visst utrymme för produktutveckling utan att spelföretagen ska behöva ansöka om ändring eller ge in en ny ansökan om licens. Vidare anser bolaget att det bör klargöras att ett sådant villkor kan innefatta undantag från bestämmelser i lag, förordning eller föreskrift. *Kindred* anser att förslagen verkar rimliga, men påpekar att den tid som en licens ska gälla bör vara flerårig och att en licenstid om fem år bör vara det normala. *Lottovate Limited* anser att fem år är för kort i förhållande till de investeringar som krävs.

Skälen för regeringens förslag

Spel

Av ett beslut om att tilldela en spellicens bör det framgå vilka spel som licensen omfattar. Spelen bör anges så preciserat som möjligt. Om licensen t.ex. avser lotteri, bör det framgå vilken form av lotteri, t.ex. kasinospel eller bingo, som avses och vilka varumärken det gäller. Vidare bör framgå om licensen omfattar spel online. Till skillnad från *Svenska Spel* anser regeringen att det är viktigt, både med hänsyn till rättssäkerheten för licenshavaren och skyddet för konsumenterna att omfattningen av licensen, tydligt framgår av beslutet.

Licenstid

Alla licenser som spelmyndigheten meddelar bör avse en viss tid. Efter licenstidens slut bör det vara möjligt att få en ny licens, under förutsättning att de krav som ställs enligt regleringen uppfylls. På det sättet sker en regelbunden omprövning av verksamheten. Licenstidens längd bör vara en fråga för spelmyndigheten att bestämma, men den bör i normalfallet kunna vara fem år. Med hänsyn till behovet av en effektiv tillståndsgivning och tillsyn bör fem år också vara den längsta tid som en licens kan avse.

För att säkerställa ett högt konsumentskydd, och motverka negativa konsekvenser av spelande m.m., bedömer regeringen att det är motiverat att ställa höga krav på spelverksamheten och spelen. Svårigheten att förutse vilka krav som är nödvändiga över tid motiverar att spelmyndigheten ges möjlighet att förena en licens med villkor anpassade efter den enskilda situationen. Regeringen föreslår därför att spelmyndigheten ska ges rätt att vid behov besluta om särskilda villkor. Möjligheten att föreskriva särskilda villkor bör dock användas restriktivt och endast när det behövs för att lagens syften ska uppnås.

Villkoren bör kunna beslutas både i samband med att licens beviljas och under licenstiden. Regeringen delar inte utredningens bedömning att möjligheten att komplettera en redan beviljad licens med särskilda villkor behöver regleras särskilt. Eftersom ett beslut att bevilja licens är ett gynnande förvaltningsbeslut krävs dock, för att villkor ska få beslutas eller ändras till licenshavarens nackdel under licenstiden, att ett förbehåll om detta uttryckligen har tagits in i det ursprungliga licensbeslutet.

Villkor bör utformas med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet och kan t.ex. avse säkerhetstekniska driftsvillkor, riskanalyser, försäkringar eller garantier. Eftersom spellagen i stor utsträckning är en skyddslagstiftning anser regeringen, till skillnad från Svenska Spel, att spelmyndigheten inom ramen för villkorsprövningen inte bör kunna besluta om undantag från meddelade föreskrifter.

6.6 Personlig inställelse

Regeringens förslag: Om det finns särskilda skäl ska spelmyndigheten vid prövningen av en licensansökan få begära personlig inställelse av sökanden, en person från ägarkretsen, ledningskretsen, styrelsen eller en representant för sökanden.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av de remissinstanser som yttrar sig över förslaget har några invändningar mot det. *ATG* framhåller att det är viktigt att villkoren för inställelsen är transparenta och förutsägbara.

Skälen för regeringens förslag: Spelmyndigheten bör ha möjlighet att begära personlig inställelse av de personer som träffas av lämplighetskraven. En sådan inställelse ökar möjligheterna att utreda om sökanden uppfyller kraven på lämplighet och övriga krav för licens. Möjligheten bör dock användas sparsamt, och endast i de fall då ett personligt möte är av väsentlig betydelse för prövningen av ansökan. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att en skyldighet bör införas för den aktuella personkretsen att inställa sig personligen hos spelmyndigheten. Spelmyndigheten får närmare bedöma i vilka fall personlig inställelse bör efterfrågas.

Regeringens förslag: En licenshavare ska senast 14 dagar efter en förändring som avser dess ägare, styrelse, ledning eller representant anmäla förändringen till spelmyndigheten.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna framför någon invändning mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Spelmyndigheten behöver för sin tillsyn få kännedom om när förändringar sker avseende ägarkretsen, styrelsen, ledningen eller representanten. En skyldighet för en licenshavare att senast 14 dagar efter det att en förändring skett anmäla denna till spelmyndigheten bör därför införas.

7 Licenser

Det finns ett antal olika spelformer tillgängliga på den reglerade svenska spelmarknaden. Spelformerna omfattas av olika regler i fråga om t.ex. vem som får anordna spelet och hur stora insatserna respektive vinsterna får vara. Införandet av ett nytt licenssystem kräver nya överväganden om vilka spelformer som ska vara tillåtna på den svenska spelmarknaden, och i vilken omfattning, samt vilka spelformer som inte bedöms lämpa sig för ett sådant licenssystem och därför behöver regleras på annat sätt.

7.1 Spel som är förbehållet staten

7.1.1 Kasinon

Regeringens förslag: Licens för kasinospel i särskilda lokaler (kasinon), ska även fortsättningsvis endast få ges till ett direkt eller indirekt helägt statligt aktiebolag. Licens ska få ges för högst fyra kasinon. På ett kasino ska endast kasinospel och spel på värdeautomater tillhandahållas.

Licenshavaren ska övervaka kasinospelen och lokalerna med hjälp av kameror i syfte att förebygga, förhindra och avslöja brott samt som stöd vid eventuella tvister. Licenshavaren ska vidare föra ett register över besökarna på ett kasino i syfte att förebygga och avslöja brott. Registret får föras med hjälp av automatiserad behandling och ska innehålla uppgifter om besökarens namn, personnummer eller annat identifieringsnummer och postadress. Det ska också innehålla ett fotografi av besökaren och uppgift om tidpunkt för besöket.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka spel eller kombinationer av spel som ska vara tillåtna på ett kasino.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av de remissinstanser som yttrar sig över förslaget, däribland *ATG*, *Kindred* och *Sveriges Riksidrottsförbund (RF)*, tillstyrker eller har inga invändningar mot det. *Svenska Spel* anser dock att antalet kasinon bör regleras på annat sätt än i lag för att möjliggöra en flexibilitet över tid och att det under alla förhållanden inte finns anledning att frånga den nuvarande begränsningen till sex kasinon. *Statskontoret* bedömer att utredningen gör rimliga avvägningar mellan tillskapandet av den fria marknaden som licenssystemet ska bidra till, samtidigt som den inte ska avse alla spelformer. *Visita* anser att privata aktörer skulle kunna anförtros att tillhandahålla kasinon, vilket skulle kunna bidra till fler mindre kasinon ute i landet, med bl.a. ökad turism, sysselsättning och tillväxt som följd. *Prima Networks Limited* anser att Svenska Spels monopolverksamheter bör öppnas för andra aktörer så att det skapas rättvisa marknadsvillkor.

Skälen för regeringens förslag

De statliga kasinona ska fortsatt ha ensamrätt

Avsikten med inrättandet av kasinon var att okontrollerat illegalt spel skulle kanaliseras till ett legalt, kontrollerat alternativ och att den illegala spelmarknaden saneras. Negativa sociala konsekvenser av spelandet skulle motverkas genom kontroll, aktivt arbete, väl genomtänkta förebyggande åtgärder och åtgärdsprogram mot överdrivet spelande.

Sedan 1999 finns tillstånd till kasinoverksamhet på fyra orter i Sverige; Sundsvall, Malmö, Göteborg och Stockholm. Verksamheten bedrivs genom Svenska Spels helägda dotterbolag Casino Cosmopol. Enligt kasinolagen kan tillstånd att anordna kasinospel ges endast till företag som i sin helhet, direkt eller indirekt, ägs av staten. Casino Cosmopols verksamhet är i hög grad reglerad och förekomsten av problem med penningtvätt, droger eller prostitution har varit låg. De kartläggningar som har gjorts gällande förekomsten av sociala eller hälsomässiga skadeverkningar och brottslighet i samband med kasinoverksamheten visar inte heller att etableringen av kasinon har ökat spelberoendeproblematiken. Etableringen förefaller dock endast haft en marginell inverkan på omfattningen av det illegala spelet (SOU 2006:64).

Sverige har utnyttjat de möjligheter som finns ur ett EU-rättsligt perspektiv för en medlemsstat att införa en monopolreglering eller ett licenssystem. Den politik som ligger till grund för ett sådant system måste dock vara systematisk och sammanhängande, se bl.a. mål C-347/09, Jochen Dickinger och Franz Ömer. EU-domstolen har uttalat att det ankommer på varje enskild medlemsstat att bedöma om det, med hänsyn till de legitima mål som medlemsstaten önskar uppnå, är nödvändigt att helt eller delvis förbjuda aktiviteter av sådan art, eller att endast inskränka dem, och att i det syftet föreskriva mer eller mindre strikta kontrollmetoder, se t.ex. de förenade målen C-338/04, C-359/04 och C-360/04, Placanica m.fl. Av EU-domstolens praxis framgår också att även om pengar på ett avgörande sätt kan bidra till finansieringen av verksamhet av allmänintresse, så kan ett sådant skäl inte i sig motivera inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster utan endast utgöra en positiv bieffekt till en restriktiv politik. I de förenade målen C-447/08 och C-448/08, Sjöberg och Gerdin påpekade EU-domstolen att kulturella,

Prop. 2017/18:220 moraliska eller religiösa överväganden kan motivera inskränkningar av friheten att tillhandahålla tjänster för arrangörer av hasardspel. Det kan således i de enskilda fallen vara tillåtet för en medlemsstat att begränsa anordnandet av hasardspel och att förbehålla offentliga organ eller allmännyttiga organisationer anordnandet av sådana spel.

Monopolet på spel på kasinon syftar till att uppnå flera av de bakomliggande syftena med spelregleringen, bl.a. att skapa ett ansvarsfullt spelande, att begränsa de negativa sociala konsekvenserna av spel och att motverka kriminalitet. Spel på kasinon och värdeautomater bedöms höra till de spelformer som från spelberoendesynpunkt är riskabla spelformer. Ensamrätten grundar sig på en konsekvent och systematisk strategi för att uppnå bl.a. konsumentskyddets syften och bör åtföljas av en väl uppbyggd statlig kontroll. Regeringen delar inte *Visitats* och *Prima Networks Limiteds* uppfattning att privata aktörer bör kunna tillhandahålla spel på kasinon utan anser att denna spelform även fortsättningsvis bör kontrolleras av en statlig aktör. *Lagrådet* har pekat på det till synes motsägelsefulla i att samtidigt som kasinon och värdeautomater behålls i statligt monopol öppna för kommersiella aktörer att tillhandahålla spel via internet där riskerna för konsumenterna torde vara uppenbara. Regeringen vill med anledning av detta framhålla att bedömningen av behovet att bibehålla vissa spel i statlig regi inte endast grundas på hur riskfyllda spelen är, utan också på i vilken utsträckning som ett effektivt konsumentskydd kan uppnås. I fråga om kasinon och värdeautomater är möjligheterna att hantera konsumentskyddet genom att styra utbudet betydligt större än när det gäller spel via internet, där andra styrmedel för att minska skadeverkningarna för spelarna bedöms vara mer effektiva.

Antalet kasinon

Regeringen delar inte *Svenska Spels* bedömning att antalet kasinon bör regleras i förordning, föreskrifter eller tillståndsvillkor. Genom en lagreglering uppnås tydlighet vad gäller omfattningen av en reglering som begränsar tillgången och förbehåller rätten att anordna spel till ett statligt ägt bolag. Även EU-rättens krav på förutsebarhet och systematik uppfylls genom en tydlig reglering i lag.

Svenska Spel har för närvarande tillstånd för kasino på fyra platser i Sverige, vilket enligt utredningen motsvarar efterfrågan på kasinon. Regeringen föreslår därför att det i spellagen ska anges att det ska få finnas högst fyra kasinon.

Kameraövervakning

En del av det mycket omfattande säkerhetssystem som i regel finns på ett kasino utgörs av kameraövervakning. I kasinoverksamheten hanteras stora värden, både i form av pengar och marker som kan växlas mot pengar. Kameror används för att övervaka dels själva spelet, dels lokalen. Enligt 10 § första stycket 7 kameraövervakningslagen (2013:460) behöver den som anordnar kasinoverksamhet inte söka tillstånd för användning av övervakningskameror, om övervakningen har till syfte att förebygga, avslöja eller utreda brott eller lösa tvister om spel mellan spelare och den som anordnar spelet. Bestämmelser om kameraövervakning har inte förts

in i kasinolagen, utan regleras genom villkorsbeslut som fattas av Lotteriinspektionen.

Kameraövervakningslagen behöver anpassas till EU:s nya data-skyddsreglering. Utredningen om Kameraövervakning – brottsbekämpning och integritetsskydd föreslår mot denna bakgrund att kameraövervakningslagen ska upphävas och ersättas av en ny lag, kamera-bevakningslagen (SOU 2017:55). Kasinoverksamhet föreslås där inte omfattas av något tillståndskrav och följaktligen inte heller av något undantag från det. Förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Kamerabevakning kan förebygga, avslöja och även bidra till att utreda brott i en miljö som kasinon med hög risk för att brott begås. Sådan bevakning kan också utgöra ett hjälpmedel om det uppstår en tvist i en viss spelsituation mellan besökarna och licenshavaren.

Regeringen anser mot denna bakgrund att en skyldighet för licenshavaren att övervaka kasinospelen och lokalerna med hjälp av kameror i syfte att förebygga, förhindra och avslöja brott samt som hjälpmedel vid tvistlösning bör föras in i spellagen. Spelmyndigheten bör fortsatt ha rätt att meddela villkor om kamerabevakning såsom t.ex. om typer av och antal kameror, placering av kameror samt lagringskapacitet.

Spelformer

På kasinon anordnas i dag olika former av bordsspel (roulett-, kort- och tärningsspel) och värdeautomatspel. Utomlands är det inte ovanligt att det även erbjuds vadhållning på sportspel. Detta är inte tillåtet enligt kasinolagen och regeringen föreslår ingen förändring i denna del. På kasinon bör det dock även fortsättningsvis kunna anordnas spel under villkor som är exklusiva för kasinot så att dessa kasinon ska kunna utgöra ett verkligt alternativ till illegalt kasinospel. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör bemyndigas att i förordning få bestämma vilka spel eller kombinationer av spel som ska vara tillåtna på kasinon.

Enligt nu gällande tillståndsvillkor är automatiserade spelbord att anse som spelautomater och ska då följa de lägre insats- och vinstreglerna som gäller för sådant spel. Den tekniska utvecklingen leder mot en ökad automatisering av de klassiska bordsspelen, vilket minskar den sociala kontrollen som närvaro av personal ger. Det är ur spelansvarssynpunkt en negativ utveckling. Den föreslagna föreskriftsrätten bör därför även omfatta användningen av bord av detta slag.

Regeringens förslag: Licens för värdeautomatspel utanför kasinon ska även fortsättningsvis endast få ges till ett direkt eller indirekt helägt statligt aktiebolag.

Licens att tillhandahålla spel på värdeautomater på andra platser än på kasinon ska endast få ges om

1. spelet tillhandahålls i samband med hotell- och restaurangverksamhet, om det för rörelsen finns serveringstillstånd enligt alkohollagen, eller i samband med bingo,

2. högst fem värdeautomater placeras på varje spelplats,

3. värdeautomaten kan kontrolleras genom elektroniska kommunikationsmedel,

4. värdeautomaten förses med licenshavarens namn eller något annat kännetecken,

5. värdeautomaten inte används för något annat ändamål än vad den enligt ansökan är avsedd för, och

6. det råder god ordning i den lokal eller på den plats där spelet ska bedrivas.

Värdeautomater som är placerade i bingohallar ska inte få ge en högre avkastning än avkastningen på det bingospel som bedrivs i hallen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om det högsta antalet värdeautomater som det får ges licens för och om beräkningen av avkastningen på värdeautomatspel.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att bestämmelser om det högsta antalet värdeautomater som en licens för värdeautomatspel får omfatta och om beräkningen av avkastningen på värdeautomatspel ska tas in i lag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har överlag inget att invända mot utredningens förslag. *Kindred* noterar att en fullständig uppdelning av Svenska Spel är viktig för att undvika risk för otillåten kors-subsventionering. *Visita* anser att fler aktörer än staten skulle kunna anförtros att anordna spel på värdeautomater och utöva social kontroll över spelandet på sådana maskiner. *Svenska Spel* anser att den föreslagna regleringen ger upphov till en effektiv kanalisering från det illegala spelandet, men att antalet värdeautomater per spelplats och det totala antalet tillåtna värdeautomater bör regleras i förordning eller föreskrifter för att möjliggöra flexibilitet. *Folkhälsomyndigheten* anser att möjligheten till licens för värdeautomater bör utredas ytterligare och avstyrker därför utredningens förslag i denna del. Om värdeautomater ändå ska omfattas av licenssystemet, föreslår myndigheten att dessa ska placeras i separat rum i direkt anslutning till restauranglokalen, men dit man inte får medföra alkoholhaltiga drycker.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen föreslår huvudsakligen inga ändringar i förhållande till vad som gäller enligt nuvarande lagstiftning ifråga om spel på värdeautomater. Till skillnad från *Visita* anser regeringen att sådant spel, med undantag för det spel som får ske med licens på fartyg i internationell trafik (se vidare avsnitt 7.7), inte bör

konkurrensutsättas. Regeringen bedömer dock, i likhet med utredningen och *Folkhälsomyndigheten*, att frågan om tillhandahållande värdeautomatspel behöver utredas vidare (se avsnitt 19.4).

Regeringen bedömer till skillnad från utredningen att vissa krav för värdeautomatspel inte behöver anges i lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om det högsta antalet värdeautomater som det får ges licens för, samt om den beräkning av avkastningen på värdeautomatspel som ska ligga till grund för bedömningen om spelet ska anses vara ett komplement. *Lagrådet* har ifrågasatt om inte antalet värdeautomater, med hänsyn till EU-rättens krav på förutsebarhet och systematik, också måste begränsas i lag, eftersom det högsta antalet kasinon som får finnas i Sverige föreslås regleras i lag. Regeringen bedömer dock att det finns ett större behov av flexibilitet när det gäller att reglera det högsta antalet värdeautomater som får finnas i Sverige än det högsta antalet kasinon, särskilt med beaktande av att antalet kasinon har varit konstant under en längre tid och de större nationella intressen som bedöms finnas i kasino-verksamheten.

7.1.3 Lotterier

Regeringens förslag: Licens för statligt spel ska få ges till lotterier, med undantag för bingo, onlinebingo, datorsimulerade värdeautomater, lokalt poolspel och penningautomater.

Det ska inte vara tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess spelombud.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka lotterier som får omfattas av en licens för statligt spel.

Utredningens förslag: Överensstämmer i sak med regeringens. I utredningens förslag till lagtext anges inte uttryckligen vilka former av lotterier som en licens för statligt spel inte ska kunna avse.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga invändningar mot förslagen. *Svenska Spel* tillstyrker utredningens förslag att spel på lotterier fortsatt ska vara förbehållet staten och allmännyttiga ändamål samt att landbaserad bingo ska vara förbehållet allmännyttiga ändamål. *ATG* pekar på den nästintill hävdvunna rätten för det allmännyttiga föreningslivet att finansiera den ideella verksamheten genom anordnande av lotterier samt ifrågasätter förslaget att staten också ska få tillhandahålla lotterier och nummerspel, trots att överskottet inte går till något allmännyttigt ändamål. *Kindred* anser att definitionen av lotteri är problematisk och noterar att utredaren inte ändrar dagens system, samt framhåller att spelmyndigheten kan behöva hantera frågan om den exakta gränsdragningen mellan lotterier och eventuella andra s.k. RNG-produkter (Random Number Generator) som inte är onlinebingo. *Mr Green* anser att definitionen av lotteri är vid, vilket ger ett mycket stort utrymme för godtycke, samt förordar att t.ex. nummerspel ska vara en del av den öppna omreglerade marknaden och omfattas av licens för onlinespel.

Skälen för regeringens förslag: Traditionella lotterier har sedan lång tid tillbaka varit förbehållna allmännyttiga ändamål. Även staten har länge bedrivit lotteriverksamhet. Traditionella lotterier utgör dock en begränsad del av den totala svenska spelmarknaden. Regeringen bedömer att det är av stor betydelse för de ideella allmännyttiga organisationernas fortsatta utveckling att de tillsammans med Svenska Spel får ensamrätt på spel på lotterier. Några indikationer på att det skulle föreligga en stor efterfrågan på traditionella lotterier online har inte framkommit. Det finns inte heller konkurrens från utländska bolag.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att marknaden för traditionella lotterier fortsatt ska vara förbehållen staten och spel för allmännyttiga ändamål.

Regeringen delar *Kindreds* och *Mr Greens* bedömning att det är svårt att i lagtext beskriva olika former av lotterier. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela närmare föreskrifter om vilka lotterier som får omfattas av licens för statligt spel.

Regeringen delar utredningens bedömning att försäljning av lotter (dvs. statligt spel och spel för allmännyttiga ändamål) inte bör få ske med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess spelombud och som hanteras av spelaren själv. Ett sådant förbud behövs för att hindra att det ställs ut terminaler som hanteras av spelaren själv, vilket skulle kunna få långsiktiga konsekvenser som är svåra att överblicka.

Såväl ett monopol som ett licenssystem begränsar den fria rörligheten för tjänster och den fria etableringsrätten enligt EUF-fördraget. Sådana begränsningar måste kunna rättfärdigas genom något av de undantag som anges i EUF-fördraget, eller av tvingande hänsyn till allmänintresset, och vara proportionerliga i förhållande till sitt syfte.

EU-domstolen har godkänt att ensamrätter för allmännyttiga ideella föreningar används som ett sätt att kontrollera och begränsa problemspelet. Den omreglering som föreslås innebär inte att utländska aktörer utesluts från marknaden, snarare får de ökat tillträde till den. EU-domstolen har också i andra sammanhang gett uttryck för att ett licenssystem på detta sätt kan reserveras för en viss kategori av aktörer, förutsatt att det sker på ett öppet och icke-diskriminerande sätt.

Regeringen bedömer mot denna bakgrund att den föreslagna regleringen är förenlig med EU-rätten.

7.1.4 Begränsade möjligheter till licens

Regeringens förslag: Ett statligt bolag som har licens enligt spellagens bestämmelser för statligt spel kan inte få licens för andra spel enligt spellagen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De instanser som yttrar sig om statens fortsatta roll på spelmarknaden, såsom *Statskontoret*, *BOS* och *Kindred*, tillstyrker utredningens förslag om avgränsning av spelutbudet för statliga bolag.

Skälen för regeringens förslag: Av konkurrensrättsliga skäl bör ett statligt ägt bolag som har ensamrätt att bedriva visst spel inte samtidigt

bedriva verksamhet på det direkt konkurrensutsatta spelområdet. För att så långt som möjligt säkerställa konkurrensneutraliteten anser regeringen att det bör införas en bestämmelse i spellagen som innebär att ett statligt bolag som har licens för statligt spel inte kan få licens för andra spel enligt spellagen.

7.2 Spel för allmännyttiga ändamål

Regeringens förslag: Licens att tillhandahålla spel till förmån för allmännyttiga ändamål ska få ges till lotterier, med undantag för kasinospel, onlinebingo, penningautomater, värdeautomater och datorsimulerat automatspel.

Licens att tillhandahålla spel för allmännyttiga ändamål får endast ges till en ideell förening eller ett registrerat trossamfund som har till huvudsakligt syfte att främja allmännyttiga ändamål inom landet, vars verksamhet huvudsakligen tillgodoser ett sådant ändamål, som inte, om det inte finns särskilda skäl, vägrar någon inträde som medlem och som för sin verksamhet behöver intäkter från spel.

Licens får även ges till en juridisk person som har till huvudsakligt syfte att främja ett allmännyttigt ändamål utomlands, om det finns särskilda skäl för det.

För licens ska det krävas att vinstandelen eller vinstplanen kommuniceras till spelarna och att spelet kan antas ge sökanden skälig avkastning för det allmännyttiga ändamålet, såvida det inte finns särskilda skäl för annat.

Vid bedömningen av en ansökan om licens för bingospel ska särskild hänsyn tas till sökandens behov av inkomster från bingo för sin verksamhet.

Spelmyndigheten ska få besluta om sammankoppling av spel på bingo som bedrivs i flera län.

För licens för lokalt poolspel på hästar ska det inte krävas att licenshavaren eller dess ägare eller ledning uppfyller kraven på bl.a. lämplighet och rättshandlingsförmåga. Kraven ska dock gälla för den som omfattas av penningtvättslagen. En sådan licens ska meddelas för ett specifikt antal tävlingsdagar per år.

Det ska inte vara tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess spelombud vid försäljning av lotter.

Följdändringar ska göras i lagen om insyn i finansiering av partier.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen begränsar inte uttryckligen möjligheten att låta en licens för spel för allmännyttiga ändamål omfatta varuautomatspel.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har överlag inget att invända mot utredningens förslag. *Lotteriinspektionen* framhåller att utredningens förslag över vilka spelformer som inte kan omfattas av licens för allmännyttiga ändamål bör kompletteras med varuspelsautomater. Ett antal remissinstanser, däribland *Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation*, *Bygdegårdarnas Riksförbund*, *Kombispiel i Sverige AB (Kombispiel)*, *Läkarmissionen*, *Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande*

Prop. 2017/18:220 (NTF), Pensionärernas Riksorganisation, Prostatacancerförbundet och SKPF Pensionärerna, framhåller vikten av huvudregeln om att föreningens huvudsakliga syfte ska vara att främja allmännyttiga ändamål inom landet för att inte svenska ideella föreningar ska utsättas för osund konkurrens från utländska ideella föreningar som kan verka på flera marknader. Förvaltningsrätten i Linköping anser att definitionen av lokalt poolspel inte bör begränsas till att avse spel på hästar eftersom det inte är otänkbart att spelet kan komma att avse andra djur. Svenska Spel anser att förbudet mot användningen av s.k. självservice-terminaler, som möjliggör för en spelare att själv göra sin insats, bör utsträckas till att även gälla samarbetspartner.

Skälen för regeringens förslag

Licens för spel för allmännyttiga ändamål

Regeringen anser inte att det bör genomföras några väsentliga förändringar i den reglering som i dag gäller för spel för allmännyttiga ändamål. Det bör i grunden fortsatt vara fråga om lotterier och inte vadhållning eller kombinationsspel, dock inte alla sorters lotterier. Licens att tillhandahålla spel till förmån för allmännyttiga ändamål bör inte få ges till kasinospel, onlinebingo, penningautomater, värdeautomater eller datorsimulerat automatspel. Regeringen instämmer i Lotteriinspektionens bedömning att spel på varuspelsautomater inte heller bör kunna omfattas av sådan licens. Eftersom spel på en varuspelsautomat inte utgör ett lotteri utan ett kombinationsspel, följer det av lagförslaget att licens inte får ges för sådant spel. Landbaserat bingospel ska således alljämt vara förbehållet allmännyttiga ändamål, medan det inte bör vara tillåtet att anordna onlinebingo inom ramen för en licens för spel för allmännyttiga ändamål.

Licens bör få ges till en ideell förening eller ett registrerat trossamfund som, enligt sina stadgar, ska ha till huvudsakligt syfte att främja ett allmännyttigt ändamål inom landet, bedriva verksamhet som huvudsakligen tillgodoser sådant ändamål och inte vägra någon inträde som medlem om inte särskilda skäl föreligger. Slutligen bör krävas att föreningen eller trossamfundet för sin verksamhet behöver lotteriinkomster.

Regeringen anser att huvudregeln fortsatt ska vara att lotterier ska få tillhandahållas av ideella föreningar eller registrerade trossamfund som har till huvudsakligt syfte att främja allmännyttigt ändamål inom landet. Om det finns särskilda skäl för det bör emellertid ett allmännyttigt ändamål utom landet få främjas (se prop. 1981/82:170 s. 46). Kravet i lotterilagen på att den juridiska personen ska vara svensk förs inte över till spellagen. Därmed bedöms lagstiftningen bättre leva upp till EU-rättens krav på likabehandling. Fokus läggs i stället på andra krav som säkerställer lika konkurrensförutsättningar för licenshavarna.

För licens bör krävas att vinstandelen eller vinstplanen kommuniceras till spelarna och att spelet kan antas ge sökanden skäligen avkastning för det allmännyttiga ändamålet, såvida det inte finns särskilda skäl för annat. Prövningen av om ett lotteri för allmännyttiga ändamål kan antas

ge sökanden skäligen överskott bör ske med beaktande av sökandens totala lotteriverksamhet.

Vid bedömningen av en ansökan om licens för bingo spel bör särskild hänsyn tas till sökandens behov av inkomster från sådant spel för sin verksamhet. I likhet med vad som gäller enligt lotterilagen bör vid denna bedömning även beaktas den ersättning som sökanden kan antas komma att få för upplåtelse av en spellokal för spel på värdeautomater. Spelmyndigheten bör få besluta om sammankoppling av spel på bingo som anordnas som ett och samma arrangemang samtidigt på flera platser.

Lokalt poolspel på hästar sker i form av lotteri och äger rum i mycket begränsad omfattning. Det är också ett spel som är säsongsbetonat. Insatser och vinster är mycket begränsade. Det framstår därför inte som rimligt att fullt ut tillämpa spellagens krav på bl.a. ägare och ledning på denna spelform. Vid licensgivningen bör därför enligt regeringens bedömning som krav endast gälla att licenshavaren kan antas bedriva verksamheten på ett sätt som är sunt och lämpligt ur allmän synpunkt. En licens att tillhandahålla lokalt poolspel på hästar bör vidare meddelas för ett specifikt antal tävlingsdagar per år. Regeringen ser, i likhet med *Förvaltningsrätten i Linköping* och till skillnad från *Lagrådet*, inte skäl att begränsa definitionen av lokalt poolspel till spel på hästar. Regeringen anser dock i likhet med utredningen att licens för lokalt poolspel i nuläget endast bör kunna ges för spel på hästar.

För att motverka att det ställs ut terminaler som hanteras av spelaren själv, bör försäljning av lotter inte få ske med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess spelombud. Någon möjlighet för en licenshavare att tillhandahålla spel genom andra än spelombud föreslås inte (se avsnitt 8), varför det saknas skäl att utforma bestämmelsen på det sätt som *Svenska Spel* föreslår.

Följändringar i lagen om insyn i finansiering av partier

Regeringen överlämnade den 23 november 2017 propositionen, Ökad insyn i partiernas finansiering – ett utbyggt regelverk (prop. 2017/18:55) till riksdagen. I propositionen föreslås bl.a. att intäktsredovisningen från sådana lotterier som enligt lotterilagen kräver tillstånd av Lotteriinspektionen, ska innehålla uppgifter om antal lotter och pris per lott. I och med förslaget till ny spellag krävs följändringar i denna reglering. Regeringen föreslår därför att kravet på intäktsredovisning i nämnda lag ska avse lotterier som kräver licens enligt spellagen.

Vid riksdagsbehandlingen av den ovan nämnda propositionen tillkännagav riksdagen att det är rimligt att lottköpare får tydlig information om ifall ett lotteri anordnas för att finansiera partipolitisk verksamhet (bet. 2017/18:KU19, rskr. 2017/18:153). Enligt vad regeringen erfar ställer Lotteriinspektionen redan sådana krav i sina tillståndsbeslut för lotterier, inte bara avseende partipolitisk verksamhet utan i fråga om allmännyttig verksamhet över huvud taget. Regeringen bedömer att spelmyndigheten kommer att kunna besluta om motsvarande villkor även inom ramen för den nu föreslagna regleringen, vilken i förhållande till nu gällande regler närmast förutsätter en ökad transparens, bl.a. i fråga om de allmännyttiga ändamål som ska kunna ligga

7.3 Registreringslotterier

Regeringens förslag: Ett registreringslotteri ska få omfatta lotterier, med undantag för kasinospel, onlinebingo, automatspel och lokalt poolspel på hästar.

Lotterier av detta slag ska endast få tillhandahållas inom en kommun där sammanslutningen är verksam, och inte från en fast försäljningsplats som tillhandahålls av ett serviceföretag, om vinstandelen tillkännages för spelarna och det finns en utsedd kontaktperson.

En registrering ska avse en viss tid och ska högst få ges för fem år åt gången. Kommunen ska få förena en registrering med villkor.

Om den registrerade omfattas av reglerna om penningtvätt, ska denne och dess ägare och ledning uppfylla de krav på lämplighet som följer av den lagen.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen bedömer att den nya spellagstiftningen bör samordnas med regelverket om penningtvätt, men lämnar inte några förslag för att åstadkomma detta.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har överlag inget att invända mot utredningens förslag.

Skälen för regeringens förslag: En ideell förening med huvudsakligt syfte att främja ett allmännyttigt ändamål inom landet, och som är verksam huvudsakligen inom en enda kommun, får enligt lotterilagen efter registrering hos kommunen anordna lotterier under en treårsperiod, om insatsernas sammanlagda belopp liksom vinst högst uppgår till ett visst belopp. Denna reglering bör föras över till spellagen. Det bör dock överlåtas till regeringen att föreskriva insats- och vinstbegränsningar och krav på viss vinståterbetalning. Även ett registrerat trossamfund som uppfyller de krav som ställs för licens för allmännyttiga ändamål bör omfattas av förslaget.

Registreringen av dessa lotterier, som har en starkt lokal prägel och förutsätter kännedom om de lokala förhållandena, bör alljämt göras av respektive kommun. För att bättre anpassa förutsättningarna för denna spelform till de övriga, bör en registrering kunna vara giltig för en tid om fem år. Med hänsyn tagen till de allt mer komplexa lotterikoncept som förekommer bör kommunerna ha möjlighet att förena registreringen med villkor, både i samband med registreringen och under registreringstiden.

Om den som ansöker om registrering omfattas av penningtvättsreglerna, ska kommunen, i enlighet med vad som följer av penningtvättslagen, pröva om denne och dess ägare och ledning uppfyller de krav på lämplighet som följer av nämnda regelverk (se avsnitt 6.2).

Regeringens förslag: Licens att tillhandahålla kommersiellt onlinespel ska få omfatta kasinospel, onlinebingo och datorsimulerat automatspel.

En licens för kommersiellt onlinespel ska även få omfatta annat lotteri online, under förutsättning att lotteriet tillhandahålls som ett tillägg till onlinespelet.

Vid spel online ska det inte vara tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som ägs av licenshavaren eller dess spelombud.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka spel och antalet spel som får omfattas av en licens.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga invändningar mot förslaget. *BOS* anser att onlinebingo måste inkluderas i licenssystemet om reformen över huvud taget ska vara möjlig att genomföra. Flera remissinstanser, däribland *Länsstyrelsen i Västra Götalands län*, lyfter fram de ökade riskerna med spelproblem till följd av onlinespel och anser att det borde lett till fler förslag för att förebygga spelproblem. *Folkhälsomyndigheten* anser att folkhälsoperspektivet och redogörelsen för riskerna för spelproblem saknas på flera områden och att dessa brister måste åtgärdas genom fortsatt utredning, t.ex. kring e-sport och fantasyspel. Myndigheten avstyrker att dessa spelformer inkluderas i licenssystemet. Myndigheten bedömer vidare att konkurrensutsättningen av onlinespel kan förväntas få negativa hälsomässiga, ekonomiska och sociala konsekvenser och att den därför bör kompletteras med en rad åtgärder för att minska problemspelet, bl.a. en åldersgräns på 20 år för onlinespel. Myndigheten avstyrker också förslaget att tillåta onlinespel på kasino, med undantag för kortspel online i turneringsform. *Svenska Spel* avstyrker förslaget att tillåta lotterier som ett tilläggsspel. *Bygdegårdarnas Riksförbund* anser att det är problematiskt att dela upp bingo marknaden i två olika licenskategorier och att det är olyckligt att konsekvenserna för allmännyttiga organisationer att driva lotterier och bingo online inte analyserats. Flera ideella aktörer, däribland *IOGT-NTO*, anser att gränsdragningen mellan onlinelotter och onlinekasino behöver tydliggöras och att tilläggsspel, t.ex. onlinebingo, inte bör tillåtas enligt den aktuella licensformen.

Skälen för regeringens förslag: Den tekniska utvecklingen, digitaliseringen och därmed globaliseringen av spelmarknaden måste bemötas och efterfrågan på onlinespel styras till säkra och kontrollerade former för spel. Till skillnad mot *Folkhälsomyndigheten* anser regeringen därför att det redan nu bör införas en möjlighet för spelföretag att ansöka om licens för kommersiellt spel online. *Lagrådet* efterfrågar ett förtydligande av vad som skiljer sådant spel från spel som är förbehållet staten och spel för allmännyttiga ändamål. Enligt regeringens mening skiljer sig kommersiellt spel från de nyss nämnda spelen främst på så sätt att de är utsatta för konkurrens och i den meningen kommersiella. Detsamma gäller vadållning och landbaserat kommersiellt spel. Genom att kana-

Prop. 2017/18:220 liser efterfrågan av spel online till kontrollerade spelformer kan tillsyn och andra åtgärder vidtas för att motverka problemspelande och negativa konsekvenser. För att lyckas med en kanalisering av onlinespel behöver licensen i allt väsentligt motsvara det utbud av spel som redan är tillgängligt. Bingospel bedöms vara viktigt för att spelbolagen ska kunna erbjuda en bred produktportfölj. Enligt regeringens mening är det svårt att i ett framtida licenssystem undanta en för spelbolagen så eftertraktad spelform. Föreningslivets nuvarande intäkter från onlinebingo är inte försumbara, men samtidigt inte avgörande. Vid en samlad bedömning anser regeringen att det bör vara möjligt för samtliga aktörer som uppfyller kraven att få licens för onlinebingo. Licens att tillhandahålla kommersiellt onlinespel ska därför få omfatta kasinospel, onlinebingo och datorsimulerat automatspel. Det bör framhållas att föreningslivet har samma möjligheter att söka licens. Intäkterna inom ramen för en sådan licens kommer dock att bli skattepliktiga.

I motsats till flera av de ideella aktörerna och *Svenska Spel* anser regeringen att en licens för onlinespel även bör kunna omfatta annat lotteri än kasinospel, onlinebingo och datorsimulerat automatspel, om det förra lotteriet endast erbjuds som ett tilläggsspel till onlinespelet. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om vilka typer av tilläggsspel som ska vara tillåtna.

För att undvika att spelterminaler för onlinespel förekommer i restauranger eller sportbarer bör det inte vara tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess spelombud.

Det finns en mängd riskfaktorer kopplade till kasinospel och datorsimulerade automatspel som tillhandahålls online. Spelen måste därför begränsas av nödvändiga spelansvarsåtgärder. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om tillåtna spel liksom i vilken omfattning spelen får tillhandahållas inom ramen för en licens.

Regeringens förslag: Licens ska få ges för tillhandahållande av vadhållning.

En licens för vadhållning ska få omfatta lotteri för att avgöra avbrutna vadhållningsobjekt och lotteri i form av tilläggsspel till vadhållningen.

En licens för vadhållning ska inte få avse vadhållning på utfallet i lotterier som tillhandahålls av en annan licenshavare utan den senares medgivande, evenemang där den övervägande delen av deltagarna är under 18 år eller intervallspel. En sådan licens ska inte heller få avse sådan vadhållning som är stötande eller från allmän synpunkt olämplig.

Vid vadhållning ska det inte vara tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess ombud.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilken vadhållning som får omfattas av en vadhållningslicens samt om förbud mot viss vadhållning och om andra relevanta åtgärder för att bekämpa spelfusk med avseende på vadhållning.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna tillstyrker utredningens förslag eller har inga invändningar mot dessa. *Folkhälsomyndigheten* avstyrker att fantasyspel och e-sport ska bli möjliga att anordna inom licenssystemet och menar att frågan bör genomlysas i en framtida utredning som utgår från hur en sådan licens skulle kunna påverka situationen när det gäller spelproblem. *Åklagarmyndigheten* anser att det inte bör vara möjligt med spel på enskilda händelser eftersom sådana spelmoment är mycket enkla att manipulera och mycket svåra att kontrollera och lagföra. Företrädare för den ideella sektorn, som bl.a. *Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation* och *IOGT-NTO*, men också *Svenska Spel* och *SPER*, avstyrker förslaget att licens för vadhållning ska få omfatta lotteri som tilläggsspel liksom vadhållning på utfallet i lotterier, då de anser att det finns en risk för sammanblandning av den konkurrensutsatta och icke konkurrensutsatta marknaden. Företrädare för idrottsrörelsen, bl.a. *RF* och *Svenska Fotbollförbundet*, anser att ersättning bör utgå till idrotten då idrott utnyttjas som vadhållningsobjekt. *ATG* ser positivt på den föreslagna licensformen, men framhåller att yttrande bör inhämtas från Svensk Travsport och Svensk Galopp innan spel på hästtävlingar i andra länder tillåts. *Riksförbundet för Sveriges Travhästarägare* anför att det är viktigt att de spelföretag som vill anordna spel på hästtävlingar bidrar till hästsportens finansiering och anser att ett vinståterbetalningstak ska finnas på hästspel. *Stoägarföreningen Sverige* och *Djurens rätt och Djurskyddet Sverige* anser att spel på levande hästar ska skiljas från annat spel för att säkerställa djurskyddsdimensionen. *BOS* och *Paddy Power Betfair* uttrycker farhågor över en obalans i konkurrensen gällande poolspel och *ATG:s* starka ställning och vill se åtgärder som utjämnar konkurrensförhållandena. *Kindred* manar till restriktivitet gällande förbud mot enskilda

Prop. 2017/18:220 vadhållningsobjekt och avstyrker det av utredningen föreslagna bemyndigandet för regeringen. *Lottoland Holdings Limited* ifrågasätter kravet på medgivande för vadhållning på lotterier. RF anser även att idrottsrörelsen bör ges en betydande roll i frågor gällande tillåtna vadhållningsobjekt.

Skälen för regeringens förslag: Vadhållning är i dag världens mest populära spelform och den gränslösa karaktären hos internet, efterfrågan på onlinespel bland svenska konsumenter, den snabba utvecklingen inom teknikområdet och bredden av erbjudanden gör att denna form av spelande ökar. För att kanalisera spelandet till spelföretag med licens i Sverige behöver de lagliga spelerbjudandena vara så attraktiva att spelarna inte lockas till illegala spelarrangörer. Av samma skäl som anförts till stöd för att införa en möjlighet till licens för kommersiellt spel online anser regeringen att det bör införas en möjlighet för spelföretag att ansöka om licens för vadhållning.

Med vadhållning avses aktiviteter där deltagarna har en chans att vinna ett pris genom att satsa på utfallet av en framtida händelse. Licens för vadhållning bör således få omfatta vadhållning på sport, hästar, och andra former av tävlingar. Det bör vara tillåtet med spel på både rörliga och fasta odds. Det bör också vara tillåtet att tillhandahålla vadhållning på en spelbörs. Det bör även vara möjligt att anordna vadhållning rörande utfallet på elektroniskt simulerade sporthändelser. Hit hör t.ex. vadhållning på s.k. Fantasy Sport (managerspel m.m.) liksom spel på virtuella hästar.

En licens för vadhållning bör få omfatta lotteri för att avgöra avbrutna vadhållningsobjekt. Om t.ex. en fotbollsmatch avbryts till följd av en oförutsedd händelse bör licenshavare ha rätt att fastställa spelresultatet genom lottning. Att ett sådant förfarande tillämpas ska tydligt anges i användarvillkor eller spelregler. En licens för vadhållning bör också få omfatta lotteri om det erbjuds som tilläggsspel till vadhållningen. Ett sådant tilläggsspel bör dock vara tydligt sekundärt vad gäller nivån på insatser och vinster i förhållande till det huvudsakliga spelet.

För att upprätthålla en tydlig gräns mellan traditionellt lotteri och annat spel bör vadslagning på lotterier som tillhandahålls eller anordnas av en annan licenshavare, utan den senares medgivande, inte tillåtas. Inget bör emellertid hindra vadslagning på lotterier där inget annat licensierat spelföretag är inblandat eller om det finns ett avtal om samarbete. Denna möjlighet bör dock inte användas på ett sådant sätt att licenshavare i samarbete med ideella organisationer startar lotterier i huvudsakligt syfte att erbjuda vadhållning på utfallet i dessa. Av samma skäl kan det utifrån de allmänna kraven som föreslås gälla för spel ifrågasättas om licens bör ges för vadhållning som utformas på ett sådant sätt att det framstår som ett traditionellt lotteri, oavsett om medgivande getts från den som tillhandahåller lotteriet eller om det avser andra än licensierade spelföretags lotterier. Detta får bedömas från fall till fall av spelmyndigheten.

Regeringen anser vidare att det finns behov av en generell begränsning vad gäller vadhållning som avser evenemang där den övervägande delen av deltagarna är under 18 år. En sådan begränsning föreslås i Europarådets konvention om manipulation av resultat inom idrott (artikel 9.1.b). Bestämmelsen i spellagen bör dock utformas så att den inte enbart träffar sporthändelser utan alla evenemang där den övervägande delen av

deltagarna är under 18 år. Intervallspel, dvs. där det inte i förväg går att avgöra den potentiella förlusten eller vinsten, bör inte heller tillåtas inom ramen för spelregleringen. Spelformer av detta slag innebär risker som är mycket svåra att på ett ändamålsenligt sätt skydda spelaren från.

Det är inte möjligt att förutse alla de vadhållningsobjekt som kommer att erbjudas på marknaden. En utgångspunkt bör dock vara att en vadhållningslicens inte får avse sådan vadhållning som är stötande eller från allmän synpunkt är olämplig. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör genom föreskrifter få meddela närmare bestämmelser om vad en licens för vadhållning får omfatta.

I syfte att bekämpa spelfusk bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer även få besluta föreskrifter om förbud mot viss vadhållning och om andra relevanta åtgärder för att bekämpa spelfusk. Idrottens synpunkter bör, i likhet med vad *RF* anför, särskilt beaktas inför beslut om sådana föreskrifter.

För att undvika att spelterminaler för vadhållning används i restauranger och sportbarer bör det inte vara tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess spelombud.

Regeringens förslag: Licens att tillhandahålla landbaserat kommersiellt spel ska få omfatta kasinospel som inte sker på kasino, spel på varuspelsautomater och kortspel i turneringsform.

För licens för kasinospel ska det krävas att spelet tillhandahålls i samband med en offentlig nöjeställning inom en nöjespark eller liknande anläggning eller hotell- och restaurangverksamhet, om det finns serveringstillstånd enligt alkohollagen eller om det ändå kan antas att spelet utan olägenhet kan tillhandahållas i samband med verksamheten.

För att erhålla licens för varuspelsautomater ska det krävas att spelet tillhandahålls i samband med en offentlig nöjeställning i form av tivoli eller liknande, att varje automat förses med licenshavarens namn, att det kan antas att automaten inte kommer att användas för något annat ändamål än vad den enligt ansökan är avsedd för och att det kan antas att god ordning kommer att råda på den plats där spelet ska bedrivas. En vinst som betalas ut i samband med spel på en varuspelsautomat ska inte få lösas in mot en annan vara eller mot kontanter.

För licens för kortspel i turneringsform ska krävas att minst 8 och högst 48 spelare deltar i turneringen, att det på spelplatsen inte förekommer annat spel om pengar som omfattas av denna lag, att ingen teknisk utrustning används av spelarna i samband med spelet, att endast personer som fyllt 18 år vistas på spelplatsen, att god ordning råder på spelplatsen och att licenshavaren eller funktionärer inte deltar i spelet. Licensen ska högst få avse två år och högst två turneringar per dag. Licensen ska även ange det totala antalet turneringar som får anordnas och på vilken plats spelet får ske. Vid tillhandahållande av kortspelsturnering ska inte andra avgifter än insatsen få tas ut.

En licenshavare med licens för kasinospel online ska ensam eller tillsammans med en annan sådan licenshavare kunna få ansöka om licens att tillhandahålla en årlig landbaserad turnering i kortspel, då antalet deltagare får överstiga 48 men inte 10 000 personer.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela närmare föreskrifter om vilka spel som får omfattas av en licens för landbaserat kommersiellt spel.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att det i lag ska regleras att det av licensen för kortspel i turneringsform ska framgå på vilken plats som en kortspels-turnering får ske på samt gränser för insatser och vinster i en sådan turnering.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har överlag inget att invända mot utredningens förslag. *Cherry Spelglädje AB (Cherry)* och *Visita* betonar fördelarna med att landbaserat kasinospel fortsatt erbjuds på den svenska spelmarknaden som ett säkert komplement till spel på internet och önskar höjda maxinsatser för att öka spelens attraktivitet. Vidare välkomnar *Visita* möjligheten att få licens för poker i turneringsform, men motsätter sig kravet att det inte får förekomma annat spel om pengar på spelplatsen. *Svenska Spel* avstyrker utredningens förslag att ge privata

aktörer möjlighet att tillhandahålla kortspel i turningsform med hänsyn till de risker för spelproblem samt oegentligheter i och kring spelen som är förknippade med denna spelform. *Folkhälsomyndigheten* föreslår att åldersgränsen för deltagande i kortspel i turneringsform höjs till 20 år. *Svenska Pokerförbundet* anser att ett krav på att funktionärer inte får delta i pokerturneringar kan medföra att sådana inte kommer att söka licens.

Skälen för regeringens förslag: Landbaserat spel utgörs av spel som sker mellan en spelare och en spelanordnare eller dennes spelombud vid ett fysiskt möte. Landbaserat spel är i många avseende motsatsen till onlinespel. Begreppet används i den föreslagna författningstexten i de fall där licenshavaren inte får erbjuda sina spel med hjälp av elektronisk kommunikation.

Landbaserat kommersiellt spel, som hittills betecknats som spel på restaurangkasino, ska få omfatta kasinospel, kortspel i turneringsform och spel på varuspelsautomater.

För licens avseende kasinospel bör krävas att spelet tillhandahålls i samband med en offentlig nöjeställning inom en nöjespark eller liknande anläggning eller i samband med hotell- och restaurangverksamhet, om det finns serveringstillstånd enligt alkohollagen eller om det ändå kan antas att spelet utan olägenhet kan tillhandahållas i samband med verksamheten. Till det yttre har denna verksamhet formen av kasinospel i särskilda lokaler, men förutsättningarna skiljer sig i väsentlig mån från sådant spel, bl.a. genom att endast förhållandevis låga insatser och vinster medges. Det bör vidare framhållas att verksamheten är tänkt att utgöra ett komplement av förströelsekaraktär till annan verksamhet.

För licens avseende varuspelsautomater bör krävas att spelet tillhandahålls i samband med en offentlig nöjeställning i form av tivoli eller liknande, att varje automat förses med spelföretagets namn, att det kan antas att automaten inte kommer att användas för något annat ändamål än den enligt ansökan är avsedd för och att det kan antas att god ordning kommer att råda på den plats där spelet ska bedrivas. En vinst som betalas ut i samband med spel på en varuspelsautomat ska inte få lösas in mot en annan vara eller mot kontanter. *Lagrådet* har i denna del efterfrågat ett förtydligande av hur begreppet tivoli skiljer sig från begreppet nöjespark. Skillnaden, i den mening som avses här, är att ett tivoli utgör en nöjeställning av tillfällig eller mobil karaktär, medan en nöjespark är en permanent anläggning, inom vilken både tillfälliga eller permanenta nöjeställningar kan arrangeras.

I syfte att kanalisera sådan kortspelsverksamhet som avser spel om pengar eller värde i pengar till den legala marknaden anser regeringen, till skillnad från *Svenska Spel*, att licens bör kunna ges för kortspel i turneringsform under begränsade och tydliga förutsättningar. Genom de villkor som förslås för att få licens skapas förutsättningar för kortspel med högt konsumentskydd och att de negativa konsekvenserna av spelandet begränsas. För licens för kortspel i turneringsform ska krävas att minst 8 och högst 48 spelare deltar i turneringen. Kraven gällande antalet deltagare införs för att undvika att spelet på grund av för få deltagare tar formen av ett snabbare spel, s.k. cash-game, och för att separera spelet från de större turneringar som anordnas på kasinon med högre insatser och antal deltagare. Till skillnad från *Visita* anser

Prop. 2017/18:220 regeringen att det inte bör få förekomma annat spel om pengar som omfattas av denna lag på spelplatsen, bl.a. för att säkerställa att inte något annat, mer riskfyllt kortspel tillhandahålls samtidigt. Då det är fråga om en fysisk turnering ska spelarna inte få använda någon teknisk utrustning i samband med spelet. Spelet får t.ex. inte bedrivas på datorer. Teknisk utrustning som en modern turnering kräver i form av monitorer, datorer som hanteras av tävlingsledningen, elektroniska stoppur och kortblandare ska dock inte vara förbjuden, så länge som den inte hanteras av någon deltagande spelare. Regeringen anser till skillnad från *Svenska Pokerförbundet* att varken licenshavaren eller funktionärer bör få delta i spelet. Detta är viktigt för att säkerställa spelets integritet. I syfte att säkerställa att minderåriga inte deltar i spelet bör det krävas att det inte får vistas några personer som är under 18 år i den lokal där spelet sker. Regeringen finner i dagsläget inte att det finns skäl att frångå utredningens förslag om 18-årsgräns och höja den till 20 år, som *Folkhälsomyndigheten* föreslagit. För att undvika att det utvecklas olämpliga miljöer för spelformen, bör det också krävas god ordning på spelplatsen.

I en licens för kortspel i turneringsform bör spelplatsen anges så att spelmyndigheten kan utöva tillsyn och utreda om verksamheten kommer att bedrivas på ett sätt som är sunt och säkert.

Verksamhetens omfattning bör också begränsas i licensen. Eftersom denna typ av spel normalt sett inte kommer att bedrivas som någon permanent verksamhet bör licenstiden för turneringsspel vara högst två år och avse högst två turneringar per dag.

En licenshavare med licens för kasinospel online bör ensam eller tillsammans med annan sådan licenshavare kunna ansöka om licens att tillhandahålla en årlig landbaserad turnering i kortspel, då antalet deltagare får överstiga 48, men inte 10 000 personer. På så sätt möjliggörs att större årligen återkommande pokerturneringar, t.ex. SM i poker, kan arrangeras. För denna form av turneringsspel bör i övrigt samma förutsättningar som annars gäller för kortspel i turneringsform gälla. Detta innebär bl.a. krav på att det i lokalen inte förekommer annat spel om pengar och endast personer som fyllt 18 år vistas i de lokaler där turneringen äger rum.

Inom idrotten förekommer i allmänhet avgifter för deltagande i tävlingar. Med hänsyn till att det här är fråga om deltagande i spel om pengar och penningvärde är det enligt regeringens bedömning viktigt att det råder transparens i fråga om priset på spel. Det bör enligt regeringen inte få förekomma några tillkommande avgifter utöver insatsen i samband med kortspel i turneringsform. Detta bör framgå av lagen.

Utredningen föreslår att insatserna för den aktuella spelformen ska regleras i spellagen. Regeringen anser dock att detta kan regleras i föreskrifter på lägre nivå. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör vidare få meddela föreskrifter om vilka spel som får tillhandahållas inom ramen för en licens för landbaserat kommersiellt spel.

Regeringens förslag: Licens för att tillhandahålla spel på fartyg i internationell trafik får omfatta kasinospel och spel på penning- och värdeautomater.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka spel som får omfattas av en licens för spel på fartyg i internationell trafik.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga invändningar mot förslaget. *Lotteriinspektionen* anser att kortspel i turneringsform på fartyg i internationell trafik ska omfattas av samma spelansvars- och ordningsregler som de landbaserade kortspelsturneringarna. *Svenska Spel* framför att det bör klargöras att spel endast får tillhandahållas under den tid som aktuella fartyg är i rörelse eller trafik under pågående resa eller rutt. *Paf* anser att spel på varuspelsautomater bör läggas till som en tillåten spelform på fartyg i internationell trafik då spel av detta slag är tillåtet enligt överenskommelsen om automatspel på fartyg mellan Sverige och Finland.

Skälen för regeringens förslag: I enlighet med som anförts i avsnitt 5.2.1 föreslås spellagen som huvudregel vara tillämplig för spel som sker på fartyg på svenskt territorium och på svenska fartyg oavsett var de befinner sig. Licens för spel på fartyg i internationell trafik bör kunna ges för kasinospel samt spel på penning- och värdeautomater. Regeringen anser till skillnad från *Paf* att det inte finns skäl att inkludera varuspelsautomater i denna licensform. Svenska fartyg i internationell trafik som önskar tillhandahålla spel måste således ansöka om licens. Utländska fartyg behöver också licens för spel som tillhandahålls på svenskt territorium. Även om inget spel tillhandahålls under den tid som fartyget befinner sig på svenskt territorium bör spellagens krav på tillstånd för innehav av penning-, värde- och varuspelsautomater gälla för dessa fartyg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om vilka spel som får omfattas av en licens för spel på fartyg i internationell trafik.

8.1 Internationellt samarbete

Regeringens förslag: Licens för statligt spel, med undantag för licens för kasino och spel på värdeautomater, samt licens för onlinespel eller vadhållning ska få omfatta att tillhandahålla spel tillsammans med en organisation eller ett företag som tillhandahåller spel i ett annat EES-land. För att samarbete ska tillåtas ska sökandens samarbetspartner

1. ha tillstånd till motsvarande spel,
2. ha rätt att samarbeta internationellt, och
3. inte tillhandahålla spel som riktar sig till den svenska marknaden utan att ha nödvändig licens för detta.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att internationellt samarbete också får ske med organisationer eller företag i länder utanför EES samt om närmare förutsättningar för internationellt samarbete.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att vissa ytterligare bestämmelser tas in i lag i stället för i andra föreskrifter.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på förslagen. *Svenska Spel* ser positivt på utredningens förslag och utgår ifrån att internationellt samarbete kommer vara möjligt för bolaget på samma villkor som för övriga spelföretag. Enligt bolaget bör landbaserat kasinospel omfattas av möjligheten till internationellt samarbete och spelmyndigheten bör ges rätt att meddela undantag från kravet på att samarbetspartnern ska uppfylla de tekniska kraven enligt spellagen. Enligt *ATG* är det angeläget att bolaget kan fortsätta med sina upparbetade internationella samarbeten. I stället för en geografisk begränsning är det enligt bolaget lämpligare att ha tydliga, transparenta och stränga krav för vad som ska gälla för internationellt samarbete. Även *Paf* och *BOS* stöder förslaget och understryker vikten av internationella samarbeten för att kunna erbjuda en attraktiv produkt till spelarna. *Folkhälsomyndigheten* konstaterar att internationellt samarbete används för att skapa höga jackpottar och öka spelandet. Myndigheten föreslår därför att det ska krävas att spel av det aktuella slaget kan antas bedrivas på ett sätt som förebygger spelproblem. *Kindred* avstyrker förslaget och anför att det framstår som problematiskt ur ett konkurrensrättsligt perspektiv att på det föreslagna sättet gynna internationellt samarbete mellan spelföretag som har ensamrätt till en spelform på sina respektive hemmamarknader.

Skälen för regeringens förslag: Svenska Spel och ATG har enligt sina nuvarande tillstånd omfattande möjligheter att samarbeta internationellt. Båda spelbolagen samarbetar bl.a. med sina nordiska motsvarigheter. Länder som tillåter internationellt samarbete har i flera fall system som förutsätter omfattande förhandlingar och avtalsuppgörelser mellan spelmyndigheter innan ett sådant samarbete kan komma till stånd. En möjlighet för spelföretagen att samarbeta internationellt med samarbetspartners i jurisdiktioner där nationellt licensierade opera-

törer agerar i enlighet med sina jurisdiktioners regelverk, och i enlighet med spellagen, bedöms vara mer effektiv. Spellagen bör därför möjliggöra detta. Möjligheten till internationella samarbeten bör dock begränsas till licenser för statligt spel – med undantag för spel på kasino och värdeautomater – samt licenser för onlinespel eller vadhållning. Det kommer därför att vara möjligt för ATG att fortsätta med sina upparbetade samarbeten. Regeringen delar dock inte *Svenska Spels* uppfattning att möjligheten att samarbeta bör utvidgas till att även omfatta de statliga kasinona. Den som har licens för allmännyttigt spel bör inte heller delta i internationella samarbeten, då det med hänsyn till den fördelaktiga ställning som spel för allmännyttiga ändamål har med ensamrätt och skattefrihet skulle kunna ifrågasättas på EU-rättslig grund.

För att säkerställa att tillräckliga krav ställs på att spelet ska vara sunt och säkert bör det krävas att spelmyndigheten ska godkänna att en licens omfattar en möjlighet till internationellt samarbete. Av det följer att krav på spelansvar även gäller för spel inom ramen för ett internationellt samarbete vilket, som *Folkhälsomyndigheten* efterfrågar, inrymmer omsorgsplikten och de krav på förebyggande åtgärder som kan ställas. En naturlig förutsättning är att även den internationella samarbetspartnern har rätt att samarbeta internationellt. För att undvika ett kringgående av spellagen bör samarbetspartnern, för att få tillhandahålla spel i Sverige, ha licens för det enligt lagen.

Även om internationellt samarbete i första hand bör få ske med partners i ett annat EES-land, har ett stort antal spelbolag licenser i europeiska jurisdiktioner som inte hör till denna krets, t.ex. Isle of Man och Alderney. Det förekommer vidare samarbete med t.ex. aktörer i USA för vadhållning på hästar. Behovet av möjligheterna att samarbeta internationellt även utanför EES har påtalats av ATG. Enligt regeringens mening bör därför en ordning gälla som innebär att spelmyndigheten för varje licens ska kunna besluta om när internationellt samarbete med aktörer utanför EES får ske. En sådan ordning innebär att kravet på anmälan till EU av tekniska regler bortfaller, vilket innebär stora tidsvinster. Denna form av samarbete bör dock inte regleras i lagen. I stället bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas att utfärda föreskrifter om detta.

Utredningen föreslår relativt detaljerade regler för vad som ska krävas för att få samarbeta internationellt, bl.a. att spelet ska kunna antas bedrivas på ett sunt och säkert sätt, samt om att licenshavaren ska ansvara för att den internationella samarbetspartnern uppfyller de tekniska krav som har fastställts enligt spellagen och kraven i penningtvättslagen eller likvärdiga krav som garanterar att motsvarande skydd mot penningtvätt och finansiering av terrorism uppnås. Även sådana och andra närmare bestämmelser om internationellt samarbete bör enligt regeringens mening regleras i föreskrifter på annan nivå än lag. I sådana föreskrifter får frågan om hur långtgående de tekniska kraven ska vara behandlas.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att grundläggande bestämmelser om internationellt samarbete tas in i spellagen. Den närmare regleringen av internationella samarbeten bör ske genom föreskrifter meddelade av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer

Regeringens förslag: Spelverksamhet genom spelombud ska inte få bedrivas i utrymmen som omfattas av ett serveringstillstånd enligt alkohollagen. Undantag ska dock gälla för spel på värdeautomater och spel på trav- och galoppbanor.

För att en licenshavare som omfattas av penningtvättslagen ska få tillhandahålla spel genom spelombud måste spelombudet vara registrerat hos spelmyndigheten och behöver då inte ha egen licens. Licenshavaren ska ansöka om registrering av ombudet. Spelmyndigheten ska registrera spelombudet om det med hänsyn till regleringen på penningtvättsområdet är lämpligt att tillhandahålla spel. När licenshavaren får kännedom om att en förändring har skett av uppgifter om ombudet som lämnats till spelmyndigheten, ska licenshavaren anmäla förändringen till spelmyndigheten. Om licenshavaren eller spelombudet begär det, eller om ombudet inte längre uppfyller kraven på lämplighet, ska spelmyndigheten avregistrera spelombudet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om

1. de villkor som ska gälla för att tillhandahålla spel genom spelombud,
2. den information som en ansökan om registrering av spelombud ska innehålla, och
3. undantag från kravet på registrering av spelombud.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att förbudet mot att bedriva spelverksamhet genom spelombud ska avse platser som omfattas av ett serveringstillstånd. Utredningen föreslår vidare att regler om registrering av spelombud enligt reglerna om penningtvätt tas in i spellagen, men lämnar inte fullständiga författningsförslag i denna del.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser, däribland *Kindred*, har inga invändningar mot förslaget. *Cherry* befarar dock att företagets egna restaurangkasinon kommer att betraktas som spelombud enligt den föreslagna definitionen och anser att den spelverksamheten bör undantas från regleringen, på samma sätt som spel på värdeautomater samt spel på trav- och galoppbanor. *Svensk Dagligvaruhandel* anser att förslaget inte anpassats till hur dagligvaruhandeln fungerar samt att ansökningsförfarandet och ålderskontroller bör skötas av respektive licensierat spelbolag. *ICA-handlarnas förbund* stödjer förslaget, men pekar på att det kan vara problematiskt med hänsyn till att större livsmedelsbutiker ibland driver restaurang med serveringstillstånd, och samtidigt kan vilja vara spelombud. Enligt *Svenska Spel* bör det vara tillåtet att bedriva ombudsverksamhet på en plats där det finns ett serveringstillstånd, men där restaurangverksamheten och ombudsverksamheten är åtskilda, vilket bl.a. är fallet i dagligvaruhandeln. Bolaget föreslår därför att förbudet ska begränsas till att ombudsverksamhet inte får förekomma i direkt anslutning till försäljning av alkoholhaltiga drycker som kräver serveringstillstånd. *Svensk Handel* pekar på samma problematik och anser att det ska krävas att verksamheterna hålls åtskilda eller utgör tydligt skilda avdelningar.

ATG, som är skyldigt att registrera alla sina ombud, påpekar att det bör förtydligas hur förslaget förhåller sig till bestämmelserna i penningtvättsregleringen. Ett antal ideella organisationer, däribland *Kombispiel*, *Läkarmissionen*, *Nationalföreningen för Trafiksäkerhetens Främjande* och *PRO*, anser att spelformer med låg risk för penningtvätt, som rikslotterier, bör vara helt undantagna från kraven på registrering och befarar att deras försäljning av lotter kan anses som ombudsverksamhet. De anser också att ett ombud som redan är registrerat som ombud för en aktör inte ska behöva registreras på nytt för det fall ombudet även ska vara ombud för en annan aktör.

Skälen för regeringens förslag

Vissa regler om spelombud tas in i spellagen

En licenshavare bör kunna anlita spelombud för att förmedla försäljningen av spelen. Licensinnehavaren ska dock i sådana fall vara fortsatt ansvarig för spelverksamheten på det sätt som anges i lagen. Att spelombud kan omfattas av särskilda förpliktelser enligt lagen, t.ex. bestämmelser om åldersgränser, är en annan sak.

Det bör mot denna bakgrund införas regler om spelombud i spellagen. Reglerna bör gälla den som åt någon som har licens säljer spel, tar emot insatser eller förmedlar vinster. Sådant spelombud behöver inte själv ha licens. Det innebär inte, som bl.a. *Kombispiel* befarat, att försäljning av egna lotter kommer att utgöra spelombudsverksamhet. Det innebär inte heller att, som *Cherry* anför, restaurangkasinoverksamhet klassificeras på något annat sätt än vad som hittills skett.

Vissa krav bör ställas på spelombuden. Såsom *Lagrådet* föreslagit bör det uttryckligen anges i lagen att spelombuden ska vara lämpliga. Vidare bör enligt utredningen spelverksamhet genom spelombud inte få bedrivas på platser där det finns ett serveringstillstånd enligt alkohollagen. Mot bakgrund av den kritik som förslaget mött av bl.a. *Svensk Dagligvaruhandel* bör den nyss nämnda begränsningen preciseras. Det förslag som *Svenska Spel* för fram är en möjlig lösning. Regeringen bedömer dock att en tydligare koppling till serveringstillstånd enligt alkohollagen är att föredra. Begränsningen bör därför enligt regeringen i stället utformas på så sätt att spelverksamhet genom spelombud inte får ske i utrymmen som omfattas av ett serveringstillstånd. Därmed möjliggörs tillhandahållande av spel i t.ex. livsmedelsbutiker som har tillstånd att i en viss del av sin lokal sälja alkohol.

Utöver denna situation bör ytterligare undantag göras från kravet att det inte får finnas ett serveringstillstånd när spel tillhandahålls genom spelombud. Det gäller för det första spel på värdeautomater. Sådant spel bör fortsatt kunna tillåtas när det finns ett serveringstillstånd för rörelsen. För det andra är det rimligt att göra ett motsvarande undantag för spel på trav- och galoppbanor, där spel av tradition tillhandahålls av ombud med serveringstillstånd.

Penningtvättsregler förs över från lotterilagen

Med anledning av det fjärde penningtvättsdirektivet har tillämpningsområdet för penningtvättslagen utvidgats. Ändringarna trädde i kraft den

Prop. 2017/18:220 1 augusti 2017. Nu gäller som huvudregel att lagen, förutom att omfatta verksamhet för anordnande av kasinospel, även omfattar anordnare av speltjänster som drivs med tillstånd eller efter registrering enligt lotterilagen. Med anordnare ska enligt 1 kap. 2 § första stycket 15 penningtvättslagen avses sådan spelverksamhet som bedrivs med tillstånd eller registrering enligt lotterilagen. Det innebär att ombud som tillhandahåller speltjänster till kunder för anordnarens räkning inte omfattas direkt av penningtvättslagen (prop. 2016/17:173 s. 505). Verksamhetsutövare som anlitar ombud är däremot ansvariga för att se till att ombuden fullgör de skyldigheter som åligger verksamhetsutövaren enligt penningtvättslagen (a. prop. s. 200). Mot denna bakgrund har i 48 b § lotterilagen angetts att en anordnare som omfattas av penningtvättslagen ska få tillhandahålla lotterier genom ombud om ombudet är registrerat hos Lotteriinspektionen. Dessa bestämmelser bör tas in i spellagen, med den skillnaden att regleringen anpassas till lagens terminologi. En licensinnehavare som omfattas av penningtvättsregleringen ska således även i fortsättningen ansöka om registrering av spelombud hos spelmyndigheten.

I samband med registreringen ska, som tidigare, uppgifter lämnas som visar att spelombudet eller, om spelombudet är en juridisk person, de personer som ingår i spelombudets ledning, är lämpliga att tillhandahålla spel. Spelmyndigheten ska fortsätta att föra det register över spelombuden som Lotteriinspektionen har fört. Om ansökan uppfyller de krav som ställs ska spelmyndigheten registrera spelombudet på samma sätt som Lotteriinspektionen hittills har gjort. Ett spelombud ska avregistreras om anordnaren begär det eller om ombudet inte längre uppfyller uppställda krav. Den som tillhandahåller spel ska fortsatt vara skyldig att anmäla förändringar av de förhållanden som omfattas av registreringsplikten.

Närmare bestämmelser om spelombud

Bestämmelserna om spelombud i lagen bör kompletteras med närmare bestämmelser i förordning eller föreskrifter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför, på samma sätt som gäller enligt lotterilagen, få meddela föreskrifter om de villkor som ska gälla för att tillhandahålla spel genom spelombud, den ytterligare information som en ansökan om registrering av spelombud ska innehålla och om undantag från kravet på registrering av ombud. Undantag av det senare slaget kan bl.a. omfatta lokala lotterier och bingospel.

Regeringens förslag: En licenshavare ska få uppdra åt någon annan att utföra arbete eller operativa funktioner som ingår i licenshavarens verksamhet. Ett sådant uppdrag får ges om licenshavaren ansvarar för

1. den anförtrodda verksamheten mot spelaren,
2. att verksamheten drivs av uppdragstagaren under kontrollerade och säkerhetsmässigt betryggande former, och
3. att uppdraget inte försämrar spelmyndighetens möjligheter att övervaka att licenshavaren följer de regler som gäller för verksamheten.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på förslaget. *Svenska Spel* utgår från att sådan kapacitet eller sådana operativa funktioner som ett spelföretag säkerställer genom ingående av uppdragsavtal enligt spellagen tillgodoräknas spelföretaget vid licensprövningen, men anser att detta kan förtydligas i propositionen. Eftersom uppdragsavtal kan ingås i olika situationer och avse olika delar av verksamheten, utgår vidare bolaget från att uppdragsavtal kan ingås såväl mellan ett spelföretag och ett annat bolag i samma koncern som mellan spelföretaget och ett helt fristående servicebolag. *Folkspel* anser att det bör införas ett krav på att uppdragsavtal ska vara skriftliga.

Skälen för regeringens förslag: Huvudparten av alla rikslotterier använder sig av serviceföretag för att administrera sina lotterier. Det finns ingen standardlösning för hur detta sker. I vissa fall är det föreningen själv som äger serviceföretaget, medan det i andra fall är ett helt fristående serviceföretag. Det som är gemensamt för dem är att det upprättas ett avtal mellan anordnaren och serviceföretaget i vilket deras respektive ansvar regleras.

Verksamheterna i dessa lotterier är som regel av den storleken att det krävs en professionell organisation för att driva dem på ett för spelarna säkert sätt. De ideella organisationer som vanligtvis tillhandahåller dessa lotterier besitter inte alltid själva den kompetens som krävs för det. Det bör därför fortsatt vara möjligt för dessa och andra licenshavare att uppdra åt någon annan att utföra vissa uppgifter eller operativa funktioner som ingår i spelverksamheten. Dessa uppgifter kan vara omfattande. Det bör dock inte vara möjligt att kringgå reglerna i spellagen om bl.a. tekniska krav och spelansvar genom att organisera verksamheten i olika företag. Licenshavarna bör därför alltid ansvara för dels att spelverksamheten drivs av uppdragstagaren under kontrollerade och säkerhetsmässigt betryggande former, dels att uppdraget inte försämrar spelmyndighetens möjligheter att övervaka att licenshavaren följer de regler som gäller för verksamheten. Dessa båda krav syftar till att säkerställa att verksamheten bedrivs enligt de regler och villkor som gäller för den och att tillsynsmyndigheten kan utföra sitt arbete, trots att verksamheten sköts av någon annan än licenshavaren.

Ingående av uppdragsavtal innebär vidare inte på något sätt att det ansvar som innehavaren har enligt spellagen överlåtits. Det är alltså licensinnehavaren som har det fulla ansvaret för spelverksamheten.

Prop. 2017/18:220 Enligt regeringen är det svårt att se att det skulle finnas förutsättningar att ingå ett formlöst uppdragsavtal. Det torde dock ligga i licensinnehavarens intresse att tydliggöra villkoren för uppdraget. Något sådant formkrav som *Folkspel* efterfrågat bedöms därför inte vara nödvändigt.

Det bedöms inte finnas skäl att införa en skyldighet för licenshavare att till spelmyndigheten anmäla om denne uppdragit åt någon annan att utföra vissa uppgifter och att upprätthålla vissa operativa funktioner som ingår i spelverksamheten, då ansvaret för licensinnehavaren i enlighet med vad som anförts ovan består även efter att ett uppdragsavtal ingåtts.

Det bör ankomma på spelmyndigheten att bestämma vilka handlingar om exempelvis ingångna uppdragsavtal som ska ges in i samband med en licensansökan. Spelmyndigheten är för övrigt oförhindrad att när som helst begära in de handlingar och upplysningar som den behöver för sin tillsyn.

8.4 Underleverantörer

Regeringens förslag: Penning-, värde- och varuspelsautomater ska endast få innehas av den som har tillstånd för detta, med undantag för

1. den som har licens för det spel som tillhandahålls på automaten,
2. automatinnehavares dödsbo under en tid av längst ett år från dödsfallet,
3. automatinnehavares konkursbo till dess att konkursen har avslutats, eller
4. den som har fått sitt tillstånd att inneha automaten återkallat, till dess att tre månader har gått från det att beslutet om återkallelsen fick laga kraft.

Tillstånd för innehav ska kunna ges till den som har yrkesmässig befattning med sådana automater och som uppfyller kraven som gäller för spellicens. Om det finns särskilda skäl får tillstånd också ges till den som driver musei- eller annan samlarverksamhet.

Frågor om tillstånd ska prövas av spelmyndigheten.

Spelmyndigheten ska få förena ett tillstånd med villkor för innehavet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om

1. vilka handlingar och uppgifter som ska ges in i samband med en ansökan om tillstånd eller om ändring av ett tillstånd, och
2. krav för innehav av penning- och värdeautomater för att förhindra att utrustningen används för olovlig spelverksamhet.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas krav på licens för den som tillverkar, installerar eller ändrar en spelprogramvara eller för den som tillhandahåller sådan programvara till ett spelföretag. Inte heller bör licens krävas för den som tillverkar eller för in penning-, värde- och varuspelsautomater till Sverige.

Utredningens förslag: Skiljer sig delvis från regeringens förslag och bedömning. Utredningen föreslår att licens ska krävas för den som tillverkar eller hanterar spelprogramvara samt tillverkar eller till Sverige för in penning- och värdeautomater, samt att spelföretag endast ska få

använda spelprogramvara som tillverkats av någon som har sådan licens. Utredningen föreslår vidare att den som har licens för spelprogramvara inte ska få leverera sådan programvara till någon som tillåter spel från Sverige utan att ha licens för det.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser behandlar förslagen om tillståndskrav för tillverkning, innehav och införsel av penning- och värdeautomater. *ATG, Svenska Spel* och *Kindred* anför att de inte har något att invända mot förslagen. Svenska Spel anser dock att det delvis är oklart vilka aktörer som ska omfattas av tillståndskrav.

Remissutfallet är delat avseende utredningens förslag om licenskrav för spelprogramvaruutvecklare. Flera företrädare för spelbranschen, bl.a. *Betsson, BOS, NetEnt AB, Evolution Gaming* och *NYX Gaming Group*, anser att det bör vara tillräckligt att spelprogramvaran prövas och certifieras av ett av spelmyndigheten godkänt organ. Dessa instanser anser att certifiering av leverantörstjänster i stället för ett tillståndskrav kan tydliggöra vilket ansvar respektive aktör har och pekar på att ett sådant system fungerar väl i Danmark. Svenska Spel, *ATG, Paf, Kindred, Mr Green, SPER* och företrädare för ideella organisationer, däribland *Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation*, är dock positiva till att krav på tillstånd för programvaruutvecklare införs.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Tillverkning, installation, ändring och tillhandahållande av spelprogramvara

Spelare ska kunna utgå från att de spel som tillhandahålls är säkra och att de inte kan manipuleras. Det är vanligt att spelföretag delegerar tillverkning och drift av delar av spelverksamheten till underleverantörer. I utredningens internationella utblick konstateras att vissa länder, däribland Danmark, kräver att spelprogramvaran ska vara certifierad av ett godkänt organ, medan andra länder, däribland Storbritannien, även kräver att underleverantörerna ska vara licensierade av den nationella spelmyndigheten.

Ett högt konsumentskydd och en hög säkerhet i spelen är två viktiga utgångspunkter för den nya regleringen. Det är licenshavaren som ska ha ansvar för att det erbjudna spelet uppfyller lagens krav. Enligt utredningen skulle ett licenskrav för programvaruleverantörer säkerställa att svensktillverkad spelprogramvara inte levereras till utländska spelföretag utan svenska myndigheters vetskap.

Ett tillståndskrav för programvaruleverantörer skulle dock kunna försvåra för olicensierade spelföretag att hitta samarbetspartners och därmed bidra till att säkerställa kanaliseringen. I likhet med bl.a. *Betsson* och *BOS* anser regeringen att det finns oklarheter i utredningens förslag. Bland annat saknas närmare överväganden och förslag om vilka krav som skulle gälla för att få ett sådant tillstånd samt om hur bestämmelserna ska tillämpas. Det saknas därmed underlag för att i detta skede införa ett tillståndskrav för spelprogramvaruutvecklare. Regeringen utesluter dock inte att ett sådant tillståndskrav kan bli aktuellt i framtiden.

Enligt gällande reglering krävs inget särskilt tillstånd för att tillverka penning- och värdeautomater. Utredningen anför inte några argument för att införa ett sådant krav, utöver att vissa andra länder har det. Kraven på ett högt konsumentskydd och en hög säkerhet i spelet bör kunna tillgodoses genom krav på de som tillhandahåller spelen, bl.a. avseende utformning, kontroll och certifiering av den tekniska utrustningen. Regeringen anser därför att ett krav på tillstånd för tillverkning av penning- och värdeautomater inte är nödvändigt för att säkerställa konsumentskyddet eller säkerheten i spelet. Den nya lagen bör därför inte innehålla något sådant krav.

Innehav och införsel av penning-, värde- och varuspelsautomater

Penning-, värde- och varuspelsautomater får enligt lotterilagen bara innehållas efter tillstånd, vilket underlättar tillsynen av att olovligt spel inte sker på spelautomater. Regeringen bedömer att lotterilagens krav på tillstånd för att inneha sådana spelautomater bör föras över till spellagen. Eftersom samma regler som i dag ska gälla bör förslaget, till skillnad från vad *Svenska Spel* befarar, inte medföra några oklarheter avseende vilka aktörer som omfattas av tillståndskravet. Det bör vara spelmyndigheten som prövar frågor om tillstånd. Enligt lotterilagen krävs även tillstånd för att föra in spelautomaterna till Sverige. Efterföljandet av denna regel har varit svårt att övervaka och dess nödvändighet kan ifrågasättas. Regeringen anser därför att det i spellagen inte ska ställas krav på tillstånd för införsel av penning-, värde- eller varuspelsautomater.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör bemyndigas att meddela föreskrifter om vilka handlingar och uppgifter som ska ges in i samband med en ansökan om tillstånd eller om ändring av ett tillstånd, samt om krav för innehav av penning- och värdespelsautomater för att förhindra att dessa används för olovlig spelverksamhet.

9.1 Registrering av spelare

Regeringens förslag: En licenshavare ska registrera den som vill delta i spel. Endast fysiska personer som är bosatta eller stadigvarande vistas i Sverige ska få registreras för onlinespel.

Spelaren ska vid registreringen uppge namn, adress och personnummer eller motsvarande. Licenshavaren ska kontrollera spelarens identitet på ett betryggande sätt genom en tillförlitlig elektronisk identifiering eller motsvarande.

En spelare som deltar i lotteri för viss tid ska registreras med namn, adress och personnummer eller motsvarande.

Deltagande i spel ska inte få ske förrän spelarens identitet fastställts, om inte förutsättningar finns att tilldela spelaren ett tillfälligt spelkonto. Spel får inte ske förrän licenshavaren har kontrollerat att spelaren inte har stängt av sig från spel.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om undantag från kravet på registrering av spelare och om hur kontrollerna av en spelares identitet ska göras.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att det i lag ska ställas krav på att deltagande i onlinespel inte får medges innan spelaren accepterat användarvillkor och spelregler.

Remissinstanserna: Flertalet av de remissinstanser som yttrar sig om registrering av spelare är i grunden positiva till förslaget, däribland *Svenska Spel*, *ATG*, *Kindred* och *SPER*. *ATG* ifrågasätter dock om registrering och identifiering är de bästa åtgärderna för att uppnå en hög nivå på spelansvaret. *Datainspektionen* ser risker med förslaget och anser att det innebär betydande intrång i spelarens integritet samt att utredningen inte i tillräcklig utsträckning kartlagt hur registrerade uppgifter ska hanteras, sparas och skyddas. *Förvaltningsrätten i Linköping* ställer sig frågande till förslaget att endast bosatta eller de som stadigvarande vistas i Sverige ska få registreras som onlinespelkunder. Domstolen anser att det inte bör finnas några hinder mot att även låta den som tillfälligt vistas i Sverige registrera sig som onlinespelkund, så länge licenshavaren på ett tillförlitligt sätt kan kontrollera personens identitet. *Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation*, *Bygdegårdarnas Riksförbund*, *Folkspel* och *Kombispiel* befarar att kravet på identifiering kommer att få förödande effekter för föreningslivet och finansieringen av allmännyttiga ändamål, eftersom det kommer att innebära en tung arbetsbörda och därmed höga kostnader. Organisationerna anser att undantag från kravet bör gälla för ideella föreningar, lotterier och rikslotterier, då det finns en låg risk för att dessa spelformer används för penningtvätt. *Lotteriinspektionen* anser att betänkandets förslag på undantag från krav på identifiering av spelare vid prenumerationslotteri inte överensstämmer med kraven i penningtvättslagen om identifiering och verifiering av kund i samband med åtgärder för kundkänedom. Penningtvättslagens krav på kundkänedom (inklusive identifiering och verifiering av identitet) gäller

Prop. 2017/18:220 för det fall en affärsförbindelse anses ha uppstått, vilket enligt myndigheten borde vara fallet för just prenumerationslotterier. *Trustly Group AB (Trustly)* anser att även andra sätt för identifiering än med BankID bör vara möjliga.

Skälen för regeringens förslag: Licenshavaren behöver kunna identifiera och registrera spelare för att kunna upprätthålla kravet på åldersgräns, och för att kunna övervaka spelen i syfte att motverka och förhindra fusk, bedrägeri och annan brottslig verksamhet. Det bör därför krävas att en licenshavare registrerar den som vill delta i spel. Detta krav bör gälla oavsett på vilket sätt spelet erbjuds. Licenshavaren kan genom registrering upprätthålla kravet på att personer som inte uppnått gällande åldersgräns inte deltar i spel. Det ger också ett licenshavaren bättre möjligheter att övervaka spelet för att motverka och förhindra fusk, bedrägeri och annan brottslig verksamhet. Genom registrering kan också licenshavaren följa spelarens spelbeteende och fånga upp personer som kan antas ha spelproblem och vid behov vidta åtgärder, t.ex. tillämpa restriktioner och tillträdesbegränsningar som baseras på spelarens angivna gränser för tid och insatser.

En registrering utgör en inskränkning i den personliga integriteten. Regeringen delar dock inte *Datainspektionens* bedömning att förslagen utgör ett betydande intrång i den personliga integriteten. Att delta i spel är helt frivilligt. De följder som spelare kan föra med sig kan vidare vara mycket allvarliga, framför allt för den enskilde själv, men även för dennes anhöriga. Registrering möjliggör tidiga åtgärder mot problem-spelare. Vid en samlad bedömning anser regeringen att behovet av registrering av spelare väger tyngre än den inskränkning som registreringen innebär. Frågan om behandling av personuppgifter vid registrering behandlas även i avsnitt 12.2.

Endast fysiska personer bör kunna registreras för spel. Eftersom spel-lagen ska tillämpas på den svenska spelmarknaden föreslår regeringen att ett krav införs på att endast den som är bosatt eller stadigvarande vistas i Sverige ska få registreras som kund för onlinespel. Detta underlättar även för beräkningen av beskattningsunderlaget vid punktbeskattningen av licenshavarna (se avsnitt 17.2). Att vara bosatt i Sverige bör ha samma innebörd som i folkbokföringslagen (1991:481).

Vid registreringen ska spelaren uppge namn, adress och personnummer eller motsvarande uppgift som t.ex. samordningsnummer eller data om när personen är född. Vid avsaknad av en e-legitimation måste andra kontrollåtgärder vidtas, i första hand genom en tillförlitlig elektronisk identifiering. För att säkerställa spelarens identitet, ålder och egna gränser för spelandet bör samma krav på tillförlitlig identifiering ställas om spelaren vill ändra sina uppgifter.

Även vid köp av lotter för viss tid (s.k. prenumerationslotteri) är det mot bakgrund av gällande regelverk om penningtvätt nödvändigt att fastställa spelarens identitet. Samma höga krav på identifiering som för annat spel bedöms dock inte behövas med hänsyn till de låga belopp som sådant spel omfattar och då lotterna sänds till spelarens folkbokförings-adress.

Spelaren bör som huvudregel inte få börja att spela förrän spelarens identitet har fastställts. Det bör dock finnas möjlighet att erhålla s.k. tillfälliga spelkonton (se vidare avsnitt 9.2.2).

Utredningen föreslår att det i spellagen ska anges att deltagande i onlinespel inte får medges innan spelaren accepterat användarvillkor och spelregler. Regeringen bedömer att detta är en avtalsrättslig fråga som inte bör regleras särskilt i spellagen.

Fjärde penningtvättsdirektivet medger att, efter en skälig riskbedömning, helt eller delvis undanta vissa speltjänster från kravet på registrering. Regeringen bedömer att användning av undantaget endast bör komma i fråga i de fall då riskerna för penningtvätt eller finansiering av terrorism bedöms som låga, exempelvis vid köp av fysiska lotter, i likhet med vad flera ideella organisationer påtalat. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför ges rätt att meddela föreskrifter om undantag från registreringskravet och om hur kontrollerna av en spelares identitet ska göras, vilket bl.a. innefattar frågor om vilka tekniska lösningar som bör användas.

9.2 Spelkonton för onlinespel

9.2.1 Grundläggande bestämmelser

Regeringens förslag: Den som har licens att tillhandahålla onlinespel ska för varje registrerad spelare upprätta ett spelkonto. Skyldigheten ska dock inte gälla för licenser att tillhandahålla lotter för en viss tid.

När en spelare loggar in på sitt spelkonto ska licenshavaren identifiera spelaren på ett betryggande sätt. Alla ekonomiska transaktioner till och från spelkontot ska registreras. Licenshavaren ska ge spelaren tillgång till information om spelkontots saldo, spelhistorik, in- och utbetalningar samt övriga transaktioner. Denna information ska vara tillgänglig för spelaren på spelkontot i minst tolv månader.

En licenshavare ska endast få ta emot betalningar till ett spelkonto från en betaltjänstleverantör enligt lagen (2010:751) om betaltjänster. Överföringar av pengar, spelletter eller liknande mellan spelkonton ska inte få ske.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om krav på licenshavarens hantering av betalningar och spelkonton samt om undantag från skyldigheten att tillhandahålla information till spelaren.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att information om spelkontots spelhistorik ska vara tillgänglig för spelare i minst 90 dagar och att spelare endast ska få ha ett aktivt spelkonto. Utredningen föreslår vidare att lagen ska innehålla krav om kreditering av insättningar och vinster.

Remissinstanserna: Det finns ett starkt stöd från remissinstanserna för krav på inrättande av spelkonton där spelare kan följa sina transaktioner. *Svenska Spel*, *Betsson*, *SPER* och *ATG* hör till de remissinstanser som tillstyrker förslaget. *Svenska Spel* anser dock att det bör vara tillåtet med underliggande konton, som möjliggör bolagsspel där olika spelare spelar tillsammans och har ett gemensamt tillgodohavande. *Kindred* anser att det under vissa förutsättningar bör vara möjligt för spelare att ha flera spelkonton hos samma licenshavare. *Folkhälsomyndigheten* och *Lotteri-*

Prop. 2017/18:220 *inspektionen* anser att det bör krävas att spelföretagen ger kunder tillgång till information om spelkontots spelhistorik i 12 månader. Svenska Spel anser att det bör krävas att spelare ges rätt att när som helst begära utbetalning från sitt konto.

Skälen för regeringens förslag: Spelkonton är en grundläggande förutsättning för att spelare ska ha möjlighet att följa och kunna kontrollera sitt spelande. En licenshavare som tillhandahåller onlinespel ska upprätta ett eller flera spelkonton för varje registrerad spelare. Eftersom det bara är fysiska personer som kan registreras som kunder för spel online kan endast sådana personer inneha ett spelkonto. När det gäller prenumerationslotter finns inte samma behov av att upprätta spelkonton. Ett undantag från kravet på att upprätta spelkonton ska därför gälla för sådana lotter t.ex.

Det förekommer att företag tillhandahåller spel genom olika webbplatser med olika varumärken. I sådana fall bör licens kunna ges på företagsnivå. Detta underlättar företagets administrativa börda samt spelmyndighetens licens- och tillsynsverksamhet. En sådan modell förutsätter att en spelare under vissa förutsättningar kan ha flera spelkonton hos en och samma licenshavare. Regeringen anser därför, till skillnad från utredningen, och i likhet med bl.a. *Kindred*, att det under vissa förutsättningar bör vara möjligt för en spelare att ha mer än ett aktivt spelkonto hos en licenshavare. Förutsättningarna för detta bör anges i föreskrifter.

Licenshavaren ska på ett betryggande sätt identifiera spelaren när denne loggar in på sitt spelkonto. Identifieringen kan exempelvis ske genom användning av e-legitimation eller lösenord.

Spelare ska kunna följa händelser på spelkontot. För att möjliggöra det måste licenshavarna registrera alla ekonomiska transaktioner och ge spelkunden tillgång till information om sådant som rör spelkontot. Det gäller spelkontots saldo och spelhistorik, dvs. insatser, vinster och förluster. Även information om in- och utbetalningar och andra transaktioner, såsom erhållna bonusar, ska finnas till hands för spelkunden.

Möjligheten för spelaren att ha kontroll över spelandet är grundläggande ur ett konsumentskyddsperspektiv. Utredningen har föreslagit att licenshavare ska hålla information om spelkontot tillgänglig för spelkunden i minst 90 dagar. Regeringen anser i likhet med *Lotteriinspektionen* och *Folkhälsomyndigheten* att det är en alltför begränsad tid och föreslår att informationen ska hållas tillgänglig i minst 12 månader. Det är dock orimligt att information om exempelvis varje insats till en datorsimulerad spelautomat ska hållas tillgänglig under en längre tid. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela undantag från kravet på att tillhandahålla information till spelaren.

För att motverka penningtvätt bör en licenshavare endast få ta emot betalningar från en betaltjänstleverantör i enlighet med lagen om betaltjänster.

För att bl.a. motverka bedrägerier bör det inte vara möjligt för en licenshavare att tillåta överföringar av pengar, spelpolletter eller liknande mellan konton. Till skillnad från *Svenska Spel* anser regeringen att det i spellagen inte bör ställas krav om att en spelare ska ha rätt att när som helst begära utbetalning från sitt konto. Vid avslutandet av ett spelkonto

ska dock krävas att tillgodohavandet skyndsamt utbetalas till spelaren (se avsnitt 9.2.4). Prop. 2017/18:220

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör bemyndigas att utfärda föreskrifter om hur betalningar till och från kontot ska ske. Sådana föreskrifter kan bl.a. avse hur vinster och insättningar ska krediteras på ett spelkonto.

9.2.2 Tillfälliga spelkonton

Regeringens förslag: Innan licenshavaren har kontrollerat de uppgifter som spelaren lämnat ska ett tillfälligt spelkonto få öppnas för spelaren. Om det visar sig att spelaren lämnat felaktig information vid registreringen, ska licenshavaren stänga spelkontot. Detsamma gäller om spelaren inte på uppmaning av licenshavaren ger in dokumentation som styrker de uppgifter som lämnats vid registreringen.

Utbetalningar ska inte få göras från ett tillfälligt spelkonto annat än vid kontots avslutande.

Ett tillfälligt spelkonto ska inte få öppnas för en spelare som finns i registret för självavstängning.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser yttrar sig över förslaget. *Kindred* och *ATG* har inga synpunkter. *Svenska Spel* och *Lotteriinspektionen* ifrågasätter om möjligheten till tillfälliga spelkonton är förenlig med penningtvättsregelverket. Bolaget anför vidare att det av spellagen bör framgå att ett spelkonto inte får upprättas för spelare som finns i självavstängningsregistret.

Skälen för regeringens förslag: Det kan ta en viss tid innan en licenshavare hunnit kontrollera de uppgifter som spelare, som inte har en e-legitimation eller uppvisat identitetshandlingar vid ett personligt möte, lämnat om sig själva. Ofta vill en spelare ha möjlighet att spela direkt efter att ha lämnat de uppgifter som krävs. I Danmark, Italien och Frankrike, och enligt den föreslagna nederländska regeringen, har spelare möjlighet att få ett tillfälligt spelkonto. En sådan lösning bedöms enligt utredningen kunna bidra till kanalisering och bör därför enligt regeringen, under vissa förutsättningar, kunna tillåtas.

Eftersom tillfälliga spelkonton innebär att spel tillåts innan spelarens identitet kontrollerats aktualiseras reglerna om kundkännedom i penningtvättslagen. För att omfattas av lagens förenklade åtgärder för kundkännedom, som medger identifiering i efterhand, krävs att det föreligger en låg risk för penningtvätt. Spel genom tillfälliga spelkonton bör därför bara tillåtas inom vissa angivna tids- och beloppsgränser. Utbetalningar från tillfälliga spelkonton bör vidare inte vara möjliga, förutom i samband med att ett sådant konto avslutas (se vidare avsnitt 9.2.3). Mot den bakgrunden bedömer regeringen att risken för att ett tillfälligt spelkonto används för penningtvätt är låg och anser, till skillnad från *Svenska Spel* och *Lotteriinspektionen*, att ett tillåtande av tillfälliga spelkonton inte står i strid med penningtvättslagen.

Det bör inte vara möjligt för en spelare som finns i det centrala registret för självavstängning (se avsnitt 10.9) att skapa ett tillfälligt

Prop. 2017/18:220 spelkonto. Innan ett sådant konto upprättas måste således en kontroll göras mot självavstängningsregistret.

Ett tillfälligt spelkonto bör stängas direkt om det visar sig att de uppgifter som spelaren lämnat vid registreringen är felaktiga. Samma sak bör gälla i de fall där licenshavaren har uppmanat spelaren utan framgång att komplettera eller ge in dokumentation som styrker de uppgifter som lämnats vid registreringen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör genom föreskrifter om krav på licenshavarens hantering av betalningar och spelkonton (se avsnitt 9.2.1) kunna föreskriva inom vilka tidsintervall, och inom vilka beloppsgränser, det ska gå att spela med ett tillfälligt spelkonto.

9.2.3 Skydd för spelares pengar

Regeringens förslag: De medel som en spelare har inestående på ett spelkonto ska hållas avskilda från licenshavarens egna medel.

Licenshavaren ska senast i samband med att ett spelkonto öppnas informera spelaren om hur medlen på spelkontot är skyddade om licenshavaren skulle hamna på ekonomiskt obestånd.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Det finns ett starkt stöd från remissinstanserna för förslaget. *SPER*, *ATG* och *Novamedia Sverige AB (Novamedia)* hör till de remissinstanser som tillstyrker.

Skälen för regeringens förslag: En trolig effekt av den nya spelregleringen är att antalet spelföretag, särskilt sådana som tillhandahåller spel över internet, kommer att öka. En ökad konkurrens på marknaden kan i sin tur öka risken för att vissa företag går i konkurs. Spelarnas pengar behöver vara skyddade om det händer.

Enligt lagen (1944:181) om redovisningsmedel krävs som huvudregel att en borgenärs pengar har avskilts från gäldenärens egna pengar för att sakrättsligt skydd ska föreligga. Regeringen delar mot denna bakgrund utredningens bedömning att särskilda krav bör ställas om att de medel som en spelare har inestående på ett spelkonto ska hållas avskilda från licenshavarens egna medel. I praktiken innebär det att licenshavare som tillhandahåller onlinespel måste säkerställa att spelarnas medel är placerade på ett separat bankkonto. Dessa medel ska därmed inte kunna tas i anspråk för krav mot licenshavaren. Licenshavaren bör också vara skyldig att informera spelaren om hur medlen är skyddade om företaget hamnar på ekonomiskt obestånd, exempelvis genom tydlig information i företagets allmänna villkor. Denna information bör lämnas senast i samband med att ett spelkonto öppnas.

Regeringens förslag: När ett spelkonto avslutas ska licenshavaren skyndsamt betala ut tillgodohavandet på kontot till spelaren.

Licenshavaren ska dock endast betala tillbaka vad som återstår av de insättningar som spelaren gjort och behålla eventuella vinster om spelkontot avslutas på grund av att

1. spelaren lämnat felaktiga uppgifter om sig själv eller på uppmaning av licenshavaren inte gett in dokumentation som styrker de uppgifter som lämnats vid registreringen, eller

2. spelaren stängts av från spel på grund av misskötsamhet.

Om en licenshavare avslutar ett spelkonto ska spelaren informeras skriftligen om grunderna för beslutet. Det ska inte vara tillåtet för licenshavaren att ta ut en avgift för att avsluta ett spelkonto.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om krav på licenshavarens hantering av betalningar och spelkonton.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att lagen ska reglera att tillgodohavandet på ett spelkonto ska betalas ut inom fem dagar efter att det avslutas.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser yttrar sig över förslagen. *ATG* tillstyrker förslagen. *Lotteriinspektionen* och *Svenska Spel* ställer sig frågande till hur kravet om att licenshavare ska informera kunder vid beslut att avsluta spelkonton förhåller sig till penningtvättslagens bestämmelser om tystnadsplikt. Bolaget anför vidare att licenshavarens skyldighet att säkerställa spelarens identitet bör innebära att denne inte ska kunna uppges felaktiga uppgifter om sig själv.

Skälen för regeringens förslag: För att skydda spelarna, och motverka brottslighet, bör licenshavaren vara skyldig att skyndsamt efter att ett spelkonto har avslutats betala ut spelarens tillgodohavande på kontot. Vad som avses med skyndsamt bör preciseras genom föreskrifter.

Som *Svenska Spel* påpekar ska onlinespel i första hand endast få tillhandahållas spelare vars identitet kontrollerats av licenshavaren. Vid tilldelningen av ett tillfälligt spelkonto medges dock att identitetskontrollen sker i efterhand. Om det då visar sig att spelaren har lämnat felaktiga uppgifter om sig själv vid öppnandet av ett tillfälligt spelkonto eller inte på uppmaning av licenshavaren gett in dokumentation som styrker de uppgifter som lämnats vid registrering, ska licenshavaren vid kontots avslutande endast betala tillbaka vad som återstår av de insättningar som spelaren gjort. Detsamma bör självfallet gälla även om en spelare, trots kontroller, lyckats öppna ett spelkonto, trots att han eller hon angivit felaktiga uppgifter om sig själv. Samma sak ska gälla i de fall då en spelare stängts av från spel hos en licenshavare på grund av misskötsamhet, t.ex. vid överträdelser av angivna spelregler eller befogad misstanke om bedrägeri eller annan brottslighet.

Om spelkontot avslutas på licenshavarens initiativ bör licenshavaren vara skyldig att informera spelaren skriftligen om beslutet och grunderna för det. Upplýsning om grunderna ska lämnas så långt det är möjligt med hänsyn till den tystnadsplikt som kan gälla vid misstanke om brott (se avsnitt 12.2.4). Det innebär att spelaren inte får underrättas om

Prop. 2017/18:220 misstanken och om att informationen lämnats vidare till Polismyndigheten eller åklagare. Däremot innebär begränsningen inget hinder mot att spelaren informeras om att kontot avslutats på grund av misskötsamhet.

Licenstagare bör inte få ta ut en avgift för att avsluta ett spelkonto.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör ha rätt att meddela föreskrifter om krav på licenstagarens hantering av betalningar och spelkonton

10 Spelansvar

10.1 Problem i samband med spel

Spelberoende

Någon allmänt vedertagen definition av begreppet spelproblem finns inte, men generellt sett karakteriseras sådana problem av oförmåga att begränsa utgifterna för spel om pengar eller tiden som läggs ner på spel, vilket leder till negativa konsekvenser för spelaren, andra berörda och samhället. Folkhälsomyndigheten genomför regelbundet studien Swelogs för att beskriva spelandet i Sverige, studera omfattningen på spelproblem och visa förändringar över tid. Enligt Swelogs 2015 tillhör drygt 2 procent (ca 170 000 personer) av den vuxna befolkningen (i åldersgruppen 16–84 år) den grupp som definieras som problemspelare. Antalet personer med allvarliga spelproblem uppskattas till 30 000.

Risikfaktorer för spelberoende

Spelproblem finns i hela befolkningen, men personer som saknar stabila och trygga levnadsförhållanden löper en större risk att utveckla sådana problem. Det finns ett samband mellan riskabla spelvanor och låg socioekonomisk status, psykisk ohälsa, att tillhöra en etnisk minoritet och föräldrarnas spelvanor. Personer med akademisk utbildning har i mindre utsträckning spelproblem än personer med grundskola eller gymnasieskola som högsta utbildningsnivå.

Forskningen visar att personer med spelproblem även i större utsträckning konsumerar alkohol, tobak och narkotika. Även det omvända gäller, dvs. att personer som konsumerar alkohol, tobak och narkotika löper större risk att få spelproblem. Det är betydligt vanligare med problemspelande bland män än bland kvinnor.

Tillgängligheten till spel har betydelse för omfattningen av spelandet och spelproblemen. Ökad tillgänglighet genom fler spelformer, fler distributionskanaler, fler spelställen och längre öppettider leder i allmänhet till mer spelande och mer spelproblem.

Risikfyllda spelformer karakteriseras bl.a. av kort tid mellan insats och utfall, möjlighet att spela utan avbrott, ljud- och ljusstimulans vid vinst, och hög upplevd spänning eller avkoppling. Nyintroducerade spelformer är ofta mer förknippade med spelproblem än vad de är senare, när nyhetsvärdet har gått förlorat. Personer med spelproblem eller som

befinner sig i riskzonen att få sådana problem har en tendens att dras till spel som är nya på marknaden. Prop. 2017/18:220

De flesta studier visar att andelen personer med spelproblem är större bland dem som spelar på internet jämfört med dem som spelar i fysiska miljöer. Problemspelandet är också större bland dem som spelar via i Sverige oreglerade internetbolag än bland dem som spelar hos Svenska Spel eller ATG.

Befintlig reglering för att motverka problemspelande

Målet för den svenska spelregleringen är att spelandet ska vara sunt och säkert. En förutsättning för att erhålla tillstånd att anordna ett lotteri enligt 10 § lotterilagen är att det kan antas att verksamheten kan bedrivas på ett från allmän synpunkt lämpligt sätt.

Villkor om spelansvar finns även i tillstånden för aktörerna på den svenska spelmarknaden. Regeringen har i sina tillstånd till ATG och Svenska Spel angett villkor som innebär att bolagen ska ta ett socialt ansvar för de lotterier som de bedriver. Krav på att bolagen ska ta ett socialt ansvar finns också i den anvisning som staten har utfärdat för Svenska Spel och i det avtal som reglerar ATG:s verksamhet.

Lotteriinspektionen ställer i sina tillstånd till de ideella föreningarna krav på att de ska ta ett socialt ansvar. Vidare har myndigheten meddelat föreskrifter med krav på spelkonsekvensanalyser.

Svenska Spel har på eget initiativ infört krav på obligatorisk spelarregistrering för all lotteriverksamhet som bolaget erbjuder, förutom köp av lotter. Genom registreringen har bolaget en större möjlighet att ta ansvar för att förhindra osunt spelande och erbjuda stöd för att hantera spelmissbruk.

SPER organiserar de reglerade lotteriaktörerna på den svenska marknaden. Organisationen utvecklade 2013 en branschgemensam standard för spelansvar, med principer och riktlinjer som syftar till att stärka spelansvaret i Sverige.

Det finns i dagsläget således ett stort fokus på spelansvar hos såväl de som tillhandahåller spel som tillståndsgivare.

En omreglerings effekter på problemspelande

Flera befolkningsstudier har gjorts inom EU för att analysera och beskriva spelberoendeproblematiken. Trots dessa studier är det svårt att jämföra länder eftersom undersökningarna ofta omfattar olika åldersgrupper samt då olika mätmetoder, definitioner av spelformer, spelbeteende och spelberoende används. Det saknas också forskning om olika regleringssystemens effektivitet när det gäller målet att minska spelproblem såväl i Sverige som internationellt.

För att analysera hur olika länders spelmarknader har förändrats före och efter en omreglering av marknaden har Lotteriinspektionen studerat några av dessa länder (Redovisning av regeringsuppdrag – Omvärld [14Li124]). Myndigheten har utifrån dessa undersökningar konstaterat att det inte är sannolikt att en omreglering i sig skulle kunna få stora effekter

10.2 Omsorgsplikt

Regeringens förslag: En licenshavare ska ha en skyldighet att skydda spelare mot överdrivet spelande och hjälpa dem att minska sitt spelande när det finns anledning till det (omsorgsplikt). En licenshavare ska skriftligen i en handlingsplan redovisa hur denna omsorgsplikt ska uppfyllas.

Licenshavaren ska säkerställa att sociala och hälsomässiga skyddshänsyn tas, vilket bl.a. omfattar att beakta och motverka problem med överdrivet spelande genom kontroll av spelbeteende.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om spelansvarsåtgärder och andra krav på spelets bedrivande samt om undantag från kravet på handlingsplan.

Utredningens förslag: Överensstämmer huvudsakligen med regeringens. Utredningen föreslår att det av lagen uttryckligen ska framgå att det är den registrerades spelbeteende som ska följas.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som yttrar sig i frågan tillstyrker förslaget om en lagstadgad omsorgsplikt. Några instanser, exempelvis *Lunds universitet (Medicinska fakulteten)*, anser att förslaget inte är tillräckligt omfattande. Universitetet anser exempelvis att en oberoende instans, och inte licenshavarens, bör utforma varningskommunikationen till problemspelare. Även *Folkhälsomyndigheten* betonar vikten av opartiskhet i sammanhanget och menar att exempelvis självtest bör utföras av en oberoende aktör. Myndigheten anser vidare att det bör vara möjligt att stänga av sig från landbaserat kommersiellt spel. *Svenska Spel* framhåller licenshavarnas intressekonflikt mellan att uppfylla sin omsorgsplikt och att tjäna pengar, vilket medför behov av tydliga riktlinjer för omsorgsplikten. Det är enligt *ATG* viktigt att klargöra vilka dokument som ska lämnas in till spelmyndigheten och skälen till detta. *Kindred* anser att en generell rätt att meddela föreskrifter om andra krav för spelets bedrivande varken är transparent eller förutsägbar.

Skälen för regeringens förslag: Var och en har ansvar för sitt spelande, men för vissa personer är förmågan att spela ansvarsfullt och kontrollerat begränsad. Spelberoendeproblematik ska tas på största allvar. De negativa effekterna av spelande ska motverkas. Det finns därför behov av olika former av spelansvarsåtgärder, såsom information och andra proaktiva åtgärder, från en licenshavare. Nödvändiga åtgärder bör vidtas för att ge spelarna största möjliga insyn i sina egna spelbeteenden. Detta kan exempelvis bestå i att skapa en modell för att på olika sätt visualisera spelkontot för spelaren samt att följa upp att spelarna sätter sina egna gränser för tid och insatser. Licenshavarna bör vidare vara skyldiga att ge återkoppling på spelarens spelbeteende samt tillämpa restriktioner och tillträdesbegränsningar. Licenshavarens arbete för att skydda spelare mot överdrivet spelande och hjälpa dem att minska sitt spelande när det finns anledning till detta, som sammanfattningsvis bör benämnas omsorgsplikt, bör komma till uttryck i en handlingsplan.

När det gäller förebyggande av missbruk kan tre grupper av spelare identifieras: nöjesspelare, riskspelare och problemspelare. För problemspelare är avståendet från spel och vägledning för behandling av spelproblem centralt. Licenshavaren bör vara skyldig att ha information om vilken hjälp som finns att tillgå och hur man får tillgång till med denna tillgänglig på sin webbplats. På detta sätt kan spelaren själv vid behov aktivt söka hjälp. Om licenshavaren upptäcker att en spelare är i behov av hjälp på grund av ett riskfyllt spelbeteende bör spelaren bli hänvisad till informationen.

Det finns således ett antal åtgärder som kan vidtas inom ramen för licenshavarens omsorgsplikt. De centrala åtgärderna bör framgå av lagen. Mer preciserade bestämmelser om hur omsorgsplikten ska utformas bör dock vid behov snabbt kunna anpassas och bör därför placeras i andra föreskrifter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör mot denna bakgrund få meddela föreskrifter om spelansvarsåtgärder. På så sätt kan de närmare avvägningarna mellan åtgärdernas nödvändighet och proportionalitet i förhållande till bl.a. spelarnas integritet avvägas. Enligt regeringen ska det dock understrykas att den omsorgsplikt som föreslås, avser att skydda spelarnas liv, hälsa och ekonomi samt indirekt även de anhöriga till spelarna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela närmare föreskrifter om krav på spelets bedrivande. *Kindred* ifrågasätter det utrymme som den bestämmelsen kan ge vid tillämpningen. Regeringen vill med anledning av detta framhålla att bestämmelsen är avsedd att ge utrymme för spelmyndigheten att bestämma de närmare detaljerna inom ramen för lagen, främst genom villkorsgivning.

I vissa fall kan det framstå som onödigt för licenshavaren att upprätta en handlingsplan. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om undantag från kravet på att en sådan handlingsplan ska tas fram.

10.3 Åldersgränser

Regeringens förslag: Spel för konsumenter ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera köparens ålder. Åldersgränsen för ett spel ska tydligt anges på platser där spelet tillhandahålls.

En licenshavare ska inte få tillåta någon som är under 18 år att delta i spelet. Detsamma ska gälla den som är spelombud för licenshavaren. Den som är under 20 år ska inte få ges tillträde till ett kasino.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att undantag från kravet på åldersgräns för registreringslotterier eller spel som inte kräver licens eller registrering ska regleras i lag.

Remissinstanserna: De instanser som yttrar är i huvudsak positiva till förslaget. De flesta instanser som yttrar sig över förslaget att spel ska tillhandahållas så att spelarens ålder kan kontrolleras, däribland *SPEP*, tillstyrker detta. *Folkhälsomyndigheten* anser att åldersgränsen för onlinespel ska vara 20 år. Övriga remissinstanser anser att de föreslagna åldersgränserna är väl avvägda.

Prop. 2017/18:220 **Skälen för regeringens förslag:** För att kunna upprätthålla ett högt spelarskydd bör den som är under 18 år inte tillåtas att delta i spel och den som är under 20 år inte ges tillträde till ett kasino. Det är licenshavaren som ska vara skyldig att säkerställa upprätthållandet av åldersgränserna genom kontroller. Licenshavare bör vidare säkerställa att kommersiella meddelanden om spel innehåller tydlig information om lägsta ålder för att få spela. Åldersgränserna bör utformas som lägsta gränser, för att ge utrymme för att högre gräns uppställs som tillståndsvillkor för spelformer som innebär en särskilt hög risk för spelproblem. Regeringen anser inte att tillräckliga skäl framkommit att, som *Folkhälsomyndigheten* föreslagit, införa en särskild åldersgräns för onlinespel.

Mot denna bakgrund bör spel inte få tillhandahållas på ett sådant sätt att det inte går att kontrollera spelarens ålder. Ett krav på att en sådan kontroll ska kunna utföras bör därför införas.

Regeringen anser att det, i likhet med vad som för närvarande gäller, finns skäl att undanta vissa lotterier från kravet att ha en åldersgräns. Detta gäller s.k. registreringslotterier och sådana lotterier som varken kräver tillstånd eller registrering (se 17, 19–21 och 21 c §§ lotterilagen). Som anfördes i samband med införandet av den generella åldersgränsen på 18 år begränsar föräldrabalkens bestämmelser om underårigas rätts-handlingsförmåga i viss utsträckning barns och ungdomars möjlighet att delta i lotterier även av detta slag (prop. 2016/17:8 s. 26).

Utredningen föreslår ett undantag från åldersgränsen för registreringslotterier eller spel som inte kräver licens eller registrering. Ett sådant undantag är enligt regeringens mening överflödigt eftersom sådana spel inte omfattas av de föreslagna bestämmelserna om åldersgränser.

10.4 Informationsskyldighet

Regeringens förslag: En licenshavare ska hålla all relevant information om spelet, bl.a. om spelets vinstmöjligheter och regler, lättillgänglig för spelare och myndigheter. Denna information ska vara på svenska.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilken information som ska hållas tillgänglig för spelare.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen lämnar inte något förslag till bemyndigande om vilken information som ska hållas tillgänglig för spelare.

Remissinstanserna: De instanser som yttrar sig över förslaget tillstyrker detta. *Folkhälsomyndigheten* föreslår dock att konsumentskyddet förstärks genom ett krav på att spel ska utformas inte bara på ett sätt som ger spelarna rättvisande förväntningar på vinstchanser och regler, utan även ger korrekt information om risker med spelet.

Skälen för regeringens förslag: Information till spelaren är en viktig förutsättning för att kunna uppnå en sund och säker spelmarknad. I likhet med *Folkhälsomyndigheten* anser regeringen att licenshavare bör ha ett ansvar att lämna relevant information om spelet, t.ex. om hur spelet fungerar, dess risker samt informera om rådgivning när det gäller problem-

spelande. Denna information ska vara tydlig och lätt tillgänglig för spelaren. Var informationen placeras måste anpassas till vilket gränssnitt som licenshavaren använder sig av för att tillhandahålla det aktuella spelet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela närmare föreskrifter om vilken information som licenshavaren ska tillhandahålla.

10.5 Utformning av spel

Regeringens förslag: Det ska inte vara tillåtet att särskilt utforma eller programmera spel så att spelaren får intryck av att vara nära att vinna när så inte är fallet.

En licenshavare ska inte få tillhandahålla gratisspel, provspel och liknande spel som har ett annat slumpmässigt utfall än motsvarande spel med insatser.

Utredningens förslag: Överensstämmer i sak med regeringens. Utredningen föreslår att spelen ska utformas så att spelaren ges ett rättvisande intryck av sina vinstchanser samt att gratisspel och liknande spel inte får ha ett annat slumpmässigt utfall än motsvarande spel med insatser.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte några invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Det är viktigt att de spel som erbjuds utformas på ett sådant sätt att spelarna ges rättvisande förväntningar på sina vinstchanser. Av detta skäl bör det inte vara tillåtet att utforma eller programmera spel så att spelaren ges intryck av att vara nära att vinna när så inte är fallet.

Gratisspel, provspel och liknande som används för att attrahera kunder bör vidare ha samma slumpmässiga utfall som motsvarande spel med insats. Regeringen anser att det är angeläget att dessa spel utformas på samma sätt som spel med insatser för att inte vilseleda och skapa incitament för spelare att gå över till spel med insatser på oriktiga premisser.

10.6 Insatser och vissa gränser

Regeringens förslag: Vid spel ska spelaren aktivt ange och bekräfta sin insats.

Vid onlinespel ska det vara obligatoriskt för spelaren att ange hur stora insättningar som kan göras. Vid spel på värdeautomater ska i stället en förlustgräns anges.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om insatser samt om ytterligare gränser vid onlinespel och spel på värdeautomater, och vad som ska gälla vid ändring av satta gränser.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att det i lag ska införas en skyldighet att ange en

Prop. 2017/18:220 förlustgräns vid spel på värdeautomater. Vidare föreslår utredningen att spelaren vid alla onlinespel och spel på värdeautomater ska erbjudas att begränsa sin inloggningstid. Slutligen föreslår utredningen tidsfrister för justeringar av gränser för insättningar, förluster och höjningar.

Remissinstanserna: En stor andel av remissinstanserna, bl.a. *Socialstyrelsen*, *Konsumentverket*, *Malmö kommun* och *IOGT-NTO*, är positiva till förslaget att införa ett krav på att ange begränsningar av respektive spelares insatser och speltid. *Lunds universitet (Medicinska fakulteten)* anser att förslagen om hur individen ska sätta sina egna spelgränser är otillräckligt uttryckta. Universitetet framhåller vidare att verktyget blir urvattnat och förlorar sin effekt om individen kan sätta hur höga gränser som helst. *Svenska Spel* betonar vikten av tydliga insatsbegränsningar på olika spelformer. *IOGT-NTO* stödjer förslaget om obligatoriska insättningsgränser, men menar att detta borde förstärkas med att det i förordning anges ett maximalt belopp som ska vara möjligt att sätta in för spel. Dessutom menar organisationen att det bör sättas krav på obligatoriska tidsgränser för spel på de mest riskfyllda spelen, då tiden man ägnar åt ett visst spel är en riskfaktor och krav på regelbundna pauser är en rimlig och enkelt genomförd skyddsåtgärd.

Skälen för regeringens förslag: För att minska risken för problemspelande bör spelaren aktivt ange och bekräfta sin insats. Det finns även behov att sätta gränser för insättningar, förlustgränser och inloggningstid för att säkerställa att spelaren får en överblick av och möjlighet att fatta aktiva beslut om sitt spelande. Regeringen bedömer att det för visst spel även i övrigt finns skäl att uppställa krav på ett aktivt ställningstagande från spelaren om gränser för spelandet.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att det för onlinespel införs krav på att spelaren ska sätta gränser för hur stora insättningar denne vill kunna göra per dag, vecka och månad. Spelaren bestämmer därefter, inom gränserna, själv hur mycket han eller hon sätter in på sitt spelarkonto och på så vis minskar spelaren risken för att spela mer än vad som var tänkt från början. Vad gäller värdeautomatspel, där det i dag inte går att göra några insättningar i den mening som avses i fråga om onlinespel, bör det vara obligatoriskt för spelaren att i stället sätta förlustgränser. En sådan skyldighet finns för närvarande bara för värdeautomatspel i restauranger eller i bingohallar.

Spelaren bör också få möjlighet att sätta tidsgränser för sitt spelande. Som spelare kan man på detta sätt få en uppfattning i tid om det egna spelandet. Möjligheten att sätta sådana tidsgränser bör bestämmas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Det bedöms för närvarande inte finnas tillräckliga skäl att föreslå några generella, obligatoriska tidsgränser.

Regeringen gör bedömningen att det är mer effektivt om licenshavaren varnar en spelare utifrån spelarens egna angivna gränser än om spelaren får generella varningar som inte är direkt kopplade till honom eller henne. Spelaren kan mot bakgrund av en sådan varning ändra sin spelbudget.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om insatser samt om ytterligare gränser vid onlinespel och spel på värdeautomater, och vad som ska gälla vid ändring av satta gränser.

Regeringens förslag: Det ska inte vara tillåtet för en licenshavare att erbjuda eller lämna kredit för insatser i ett spel. Detsamma ska gälla för den som är spelombud.

Spelmyndigheten ska för lotter för viss tid, s.k. prenumerationslotterier, få medge undantag från förbudet, om lotteriet tillhandahålls till förmån för ett allmännyttigt ändamål, krediten avser köp av sådana lotter och det sammanlagda kreditbeloppet uppgår till högst 1/40 prisbasbelopp.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att köp av lotter för viss tid inte ska ses som kredit.

Remissinstanserna: De flesta av de remissinstanser som yttrar sig över förslagen tillstyrker dem, däribland *Svenska Spel*, *ATG*, *SPER* och *Kombispiel* samt ett antal ideella organisationer som *IOGT-NTO* och *Pensionärernas Riksorganisation (PRO)*. *Spelberoendes riksförbund* anser dock att spel på kredit och faktura ska förbjudas helt. *Finansinspektionen* ifrågasätter om kreditförbudets utformning är ändamålsenligt och anser att ett förbud borde införas för licenshavare att samarbeta med kreditgivare på ett sådant sätt att en spelare erbjuds krediter i nära anslutning till insättningar på spelkonton. *Konsumentverket* anser att förbudet även bör omfatta betalningslösningar där krediten lämnas av någon annan än spelordnaren eller dennes ombud, samt anför att ett förbud mot spel på kreditkort skulle stärka konsumentskyddet och minska riskerna för att konsumenten blir överskuldsatt. Myndigheten och *Kindred* anser vidare att det inte bör införas något undantag för lotter för viss tid. *Konsumentvägledarnas förening* påpekar att det är av största vikt att de näringsidkare som inte gör en ordentlig kreditprövning drabbas av sanktionsavgifter.

Skälen för regeringens förslag: Spel innebär alltid risk för spelmissbruk och därmed följande sociala skadeverkningar. I lotterilagen finns ett förbud för den som anordnar ett lotteri att lämna kredit för insatser i lotteriet. Att spela på kredit kan få långtgående konsekvenser. Om en kredit erbjuds för insatser i ett spel är det lätt att spelaren under spelets gång frestas att spela över sin ekonomiska förmåga. Det bör därför i spelagen införas ett motsvarande förbud för licenshavare att erbjuda eller lämna kredit för spel som för närvarande finns i lotterilagen. Det är licenshavaren som har det fulla ansvaret för att kreditförbudet upprätthålls. Förbudet ska, liksom tidigare, också omfatta spelombud.

I lotterilagen finns ett undantag från förbudet att lämna kredit för insatser som innebär att Lotteriinspektionen, om det finns synnerliga skäl, för ett visst lotteri får medge undantag från förbudet. Denna möjlighet infördes med anledning av att vissa lotterianordnare av s.k. rikslotterier, dvs. lotterier som anordnas i flera län, hade börjat övergå till att anlita servicebolag, som skickade lotten med post till lottköparen tillsammans med en faktura. Även om fakturan inte betalas i tid deltar lotterna i dragningen. Regeringen bedömde att det i och för sig var en form av kredit, men att det snarare framstod som ett alternativt betalningssätt än som ett sätt att göra det möjligt för den som inte har råd att spela. Risker för ett upprepat och oplanerat spelande framstod som i det

Prop. 2017/18:220 närmaste uteslutet. Mot denna bakgrund ansågs att det skulle finnas en möjlighet för lotterianordnaren att tillämpa ett sådant system för försäljningen av lotterna (prop. 2004/05:3 s. 19).

Eftersom lotter som köps för viss tid alltså är vanligt förekommande bör det fortsatt finnas ett tydligt undantag för just denna form av kredit. Det har dock vid tillämpningen visat sig att krediterna blivit förhållandevis stora. Undantaget bör mot denna bakgrund begränsas till lotterier för allmänna ändamål och till ett sammanlagt kreditbelopp om högst 1/40 prisbasbelopp.

Utredningens förslag till kreditförbud omfattar inte krediter som erbjuds eller lämnas av någon annan än licenshavaren. Någon möjlighet att utvidga förbudet till tredje part finns därför inte i detta lagstiftningsärende. Det kan, i enlighet med vad *Konsumentverket* anför, därför givetvis finnas en risk för att en spelare skaffar sig krediter på annat håll. Det bör dock framhållas att de flesta kreditgivare är skyldiga att göra en kreditprövning i enlighet med bestämmelserna i konsumentkreditlagen (2010:1846). Kreditprövningen ska grundas på tillräckliga uppgifter om konsumentens ekonomiska förhållanden och krediten får endast beviljas om konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra sitt åtagande. Vid en ökning av krediten som är väsentlig ska en ny kreditprövning göras. Med hänsyn till detta bedömer regeringen att det för närvarande inte finns anledning att utvidga kreditförbudet till att även omfatta krediter från tredje part. Skulle det visa sig att licenshavarna kringgår kreditförbudet genom att, som *Finansinspektionen* pekar på, i nära anslutning till spelet låta tredje part erbjuda krediter kommer regeringen att överväga frågan på nytt.

10.8 Bonuserbjudanden

Regeringens förslag: Det ska inte vara tillåtet för en licenshavare att erbjuda eller lämna bonus annat än vid det första speltillfället.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska bemyndigas att meddela föreskrifter om villkor och information kopplade till bonuserbjudanden.

Utredningens förslag: Skiljer sig från regeringens. Utredningen föreslår krav på information om regler och villkor kopplade till bonusar. Utredningen har dock inte lämnat något uttryckligt förslag som begränsar möjligheten att erbjuda bonus.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som yttrar sig över förslaget anser att förutsättningarna att erhålla bonusar ska förtydligas så att spelaren ges korrekt information om spelet. *Folkhälsomyndigheten* anser att bonusar är så skadliga för problemspelare att de bör förbjudas. Myndigheten föreslår vidare ett förtydligande i lagen för att ge spelaren korrekt information om risker och regler kopplat till bonusar. *Stömlinjen* pekar på att bonusar hittills inte erbjudits av t.ex. Svenska Spel. *Svenska Spel* framför att det saknas en definition av vad som avses med bonusar i spelsammanhang och att det för att värna konsumentskyddet bör införas en begränsning av hur stora bonusar som spelföretagen får erbjuda. *Konsumentverket* anför att det är möjligt att det

med beaktande av direktivet om otillbörliga affärsmetoder är komplicerat att införa ett generellt bonusförbud, men bedömer att ett sådant förbud skulle kunna motiveras endast utifrån syftet att skydda konsumenters hälsa. Flera remissinstanser, bl.a. *BOS*, *Betsson*, *Paddy Power Betfair* och *ATG*, anser att bonusar inte bör förbjudas eller begränsas genom tak eller maximalt antal eftersom detta skulle påverka konkurrensen och underminera statens kanaliseringsmål. *Spilnu.dk* anser att storleken för bonuserbudanden bör begränsas.

Skälen för regeringens förslag: Det är mycket vanligt att spelföretag erbjuder olika typer av bonusar till kunder och många lockas till spel just på grund av sådana erbjudanden. De tillhandahålls av nästan alla spelbolag och utgör ett viktigt konkurrensverktyg. Bonuserbudanden har kommit att bli ett attraktivt, men också ett aggressivt sätt att dels locka till sig spelare, dels behålla dem. Frågan om förekomsten av bonusar och andra gratiserbjudanden borde förbjudas eller åtminstone begränsas är högst relevant ur ett spelansvarsperspektiv.

Utredningen konstaterar att det mot bakgrund av direktivet om otillbörliga affärsmetoder är komplicerat att förbjuda bonusar och föreslår i stället en informationsplikt och ett tydliggörande av villkor kopplat till bonusar. Genom direktivet, som genomförts genom marknadsföringslagen, är konsumentskyddet fullharmoniserat och medlemsstaterna kan inte begränsa eller förbjuda andra marknadsföringsmetoder än sådana som omfattas av direktivet. Icke-ekonomiska intressen, såsom hälsa och säkerhet, omfattas dock inte av direktivets tillämpningsområde. Detta innebär att medlemsstaterna har möjlighet att upprätthålla eller införa särskilda eller längre gående bestämmelser för att skydda sådana icke ekonomiska intressen.

Enligt regeringens bedömning kan begränsningar i rätten att erbjuda bonusar motiveras av hänsyn till skyddet av konsumenters hälsa. Att bonuserbudanden lockar spelare med problem att fortsätta sitt spelande och upprätthåller spelandet på ett sätt som kan anses ohälsosamt är mycket problematiskt. Av detta skäl bör rätten att erbjuda bonusar begränsas. Ett totalt förbud kan däremot anses väl långtgående och oproportionerligt. Det kan, med beaktande av behovet av kanaliseringen och för att underlätta nya aktörers tillträde till den svenska spelmarknaden, framstå som rimligt att låta en licenshavare vid det första speltilfället erbjuda en bonus. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att det inte ska vara tillåtet för en licenshavare att erbjuda eller lämna bonus kopplat till spel annat än vid det första tillfället då spelaren spelar på något av licenshavarens spel.

Utredningens förslag om krav på information om och villkor för bonusar bör enligt regeringen regleras i föreskrifter på annan nivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om villkor för och information om bonuserbudanden.

Regeringens förslag: En licenshavare som erbjuder onlinespel ska på sin webbplats erbjuda ett verktyg (självtest) för att spelaren ska kunna bedöma sitt spelbeteende.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om självtest vid onlinespel.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att det i lag ska anges att en licenshavare som tillhandahåller onlinespel ska erbjuda ett självtest för att spelaren ska kunna bedöma sitt spelbeteende. Verktöget ska enligt förslaget placeras synligt och åtkomligt på samtliga sidor på webbplatsen för spel och där det finns uppgifter om kundkonton och spelansvar.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna ställer sig positiva till förslaget. *Konsumentverket*, *Socialstyrelsen*, *Paf* och *ATG* anser att det är positivt med ett aktivt uppsökande spelansvar och väl synliga självtest. *Folkhälsomyndigheten* anser att självtest bör utföras av en oberoende aktör. *SPER* ställer sig positivt till självtest. *Datainspektionen* framhåller att hantering av personuppgifter måste ske på ett korrekt sätt i samband med självtest.

Skälen för regeringens förslag: En licenshavare som bedömer att en spelares spel är riskfyllt, t.ex. genom att spelaren vid flera tillfällen höjt sina egna satta gränser, bör enligt omsorgsplikten aktivt varna spelaren om detta och ge spelaren möjlighet att välja om han eller hon vill fortsätta att spela eller inte.

En vedertagen metod för att skydda spelaren, och ge en möjlighet att analysera det egna spelandet, är att erbjuda spelaren att göra ett självtest av sitt spelbeteende. Detta krav återfinns även i Europeiska kommissionens rekommendation om principer för att skydda konsumenter och spelare i samband med onlinespeltjänster och för att förhindra att underåriga spelar onlinespel om pengar [2014/478/EU]. Lotteriinspektionen har redan sedan 2014 i föreskrifter ställt krav på att de aktörer som tillhandahåller spel över internet ska erbjuda sina kunder att göra ett självtest.

Regeringen bedömer att det finns behov av att ställa ett krav på licenshavare som tillhandahåller onlinespel ska erbjuda ett självtest för spelaren. Självtestet bör utformas så att testet kan göras anonymt utan att uppgifterna från testet sparas hos licenshavaren. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få rätt att meddela föreskrifter om självtest vid onlinespel.

Regeringens förslag: En licenshavare ska ge registrerade spelare möjlighet att stänga av sig från spel under en viss tid eller tills vidare. En avstängning tills vidare ska inte kunna hävas förrän efter tolv månader.

Licenshavare som tillhandahåller kasinospel online, onlinebingo eller datorsimulerat automatspel ska på sin webbplats även erbjuda spelaren en möjlighet att omedelbart stänga av sig från sådant spel i 24 timmar.

En spelare ska även genom en anmälan till spelmyndigheten kunna stänga av sig från allt spel som kräver registrering av spelaren. En sådan avstängning ska gälla hos alla licenshavare under en viss tid eller tills vidare. En avstängning tills vidare får inte hävas förrän efter tolv månader. Spelmyndigheten ska föra ett register över spelare som är avstängda från spel genom en anmälan till myndigheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om självavstängning och självavstängningsregistret.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår även att det av lagen ska framgå var på licenshavarens webbplats som självavstängningsfunktionen ska placeras, att spelarens uttryckligen ska samtycka till avstängningen och hur det i övrigt ska gå till för att bli uppförd i självavstängningsregistret.

Remissinstanserna: Överlag välkomnar remissinstanserna förslaget om självavstängningsmöjligheter för spelare. *Socialstyrelsen* ser positivt på förslaget till registrering och självavstängning, eftersom det skapar förutsättningar att följa landets spelutveckling genom statistik och skydda utsatta spelare. *Konsumentverket* och *Lunds universitet (Medicinska fakulteten)* ställer sig också positiva till förslaget om omedelbar självavstängning, men framhåller att denna åtgärd kan visa sig för kortsiktig för att motverka spelproblemen. *Folkhälsomyndigheten* anser vidare att det bör vara möjligt att stänga av sig från landbaserat kommersiellt spel. *William Hill Online* undrar hur den nationella databasen för avstängda spelare ska fungera och övervakas samt huruvida licenshavarna behöver skapa en egen databas för självavstängda spelare och vara skyldiga att genom tredje part driva en sådan. *Association of Charity Lotteries in The European Union* betonar vikten av att undanta lotterier från administrativa bördor i form av självavstängningsregister. *Spilnu.dk* och *Skill On Net* anser att spelarna bör ges fler alternativ för hur lång tid en avstängning ska gälla, som t.ex. i 30 dagar.

Skälen för regeringens förslag: Självavstängning vid spel anses vara en viktig spelansvarsåtgärd. Kommissionens rekommendation om online-speltjänster innehåller en rekommendation om självavstängning. Av denna framgår att medlemsstaterna bör verka för att det inrättas ett nationellt register över egenavstängda spelare (punkt 37), att spelaktörerna lätt kan få tillgång till registren över egenavstängda spelare och se till att spelaktörerna regelbundet konsulterar dessa så att egenavstängda spelare kan hindras från att fortsätta spela (punkt 38).

Regeringen bedömer mot denna bakgrund att licenshavarna bör vara skyldiga att se till att registrerade spelare har en möjlighet att stänga av

Prop. 2017/18:220 sig från spel hos licenshavaren under viss tid eller tills vidare. En spelare som stängts av från spel tills vidare bör, som utredningen föreslår, ges möjlighet att häva avstängningen först tolv månader efter avstängningen.

Regeringen vill med anledning av vad bl.a. *Spilnu.dk* anfört framhålla att inget hindrar en licenshavare från att även erbjuda andra avstängningsalternativ.

För att säkerställa ett avbrott från spel som spelaren anser sig behöva bör det vara möjligt att kunna stänga av sig från spel tillfälligt eller tillsvidare hos alla spelföretag som har licens enligt spellagen.

Kasinospel online, onlinebingo och datorsimulerat automatspel är spel där spelaren snabbt kan förlora stora summor. För dessa spel bör licenshavarna därför på sin webbplats även erbjuda spelaren en möjlighet att omedelbart stänga av sig i 24 timmar.

För vissa spelformer kommer det inte att finnas något krav för spelarna att registrera sig (se avsnitt 9.1). Det kommer därför inte heller att vara möjligt att stänga av sig från dessa spel. I vilken utsträckning självavstängning kommer att vara möjlig kommer därmed påverkas av vilka föreskrifter som beslutas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Regeringen föreslår därför inte, som *Folkhälsomyndigheten* efterfrågar, något undantag i lag från möjligheten till självavstängning. Att kravet på självavstängning ska gälla spel som kräver registrering är något som är i linje med de synpunkter som framförs av exempelvis *Association of Charity Lotteries in The European Union*.

För att möjligheten till avstängning ska vara effektiv för den enskilde ska den kunna stänga av sig även från samtliga licenshavares spel. För att detta ska kunna administreras på ett neutralt och effektivt sätt med respekt för enskildas integritet, bör det, enligt regeringens bedömning, inte komma ifråga att licenshavarna ska utbyta information om avstängning med varandra. Det bör i stället vara spelmyndigheten som ansvarar för det nationella självavstängningsregistret. Registret bör skötas automatiskt utan manuell handläggning. Genom kontroll av registret ska licenshavarna få besked om en spelare stängt av sig själv helt från spel, oavsett skälen för avstängningen. Det är den enda funktion som registret ska ha. Registret ska därför endast innehålla den information som är nödvändig för det.

Med anledning av de frågor som ställts av *William Hill Online* vill regeringen framhålla att varje licenshavare är ansvarig för avstängning från spel som tillhandahålls av licenshavaren och kontrollen mot det register för självavstängning som spelmyndigheten ska ansvara för.

I utredningens förslag finns närmare bestämmelser om var på licenshavarens webbplats som funktionen för självavstängning ska vara placerad, att spelaren uttryckligen ska samtycka till avstängningen och hur det i övrigt ska gå till för att bli uppförd i självavstängningsregistret. Sådana bestämmelser, liksom hur det nationella självavstängningsregistret ska användas, lämpar sig enligt regeringens bedömning bättre att reglera i föreskrifter på lägre nivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om självavstängning och självavstängningsregistret. I avsnitt 12.2 redovisar regeringen överväganden om behandlingen av personuppgifter i anslutning till självavstängningsregistret.

Regeringens förslag: En licenshavare ska ha rutiner och bemanning för hantering av klagomål och andra frågor om spelet.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har några invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Ett av spellagens syften är att skapa ett högt konsumentskydd för spel. Detta förutsätter att konsumenterna ska kunna framföra klagomål rörande spelen direkt till spelföretagen och att kunna få svar på frågor och synpunkter. Det bör därför införas ett krav på att licenshavare ska se till att det finns rutiner och bemanning för denna hantering.

10.12 Utbildning

Regeringens förslag: En licenshavare ska kontinuerligt utbilda ledning och personal, såväl egen som extern, som arbetar med marknadsföring, spelövervakning, försäljning, produktutveckling och kundtjänst. Utbildningen ska syfta till att skapa medvetenhet och förståelse för riskerna med spel och vilka faktorer som påverkar spelarens spelbeteende.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vad utbildningen närmare ska innehålla, vilka spelformer utbildningskraven ska gälla, när och hur utbildning ska ske samt om undantag från vilka ska utbildas.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte att personal som arbetar med produktutveckling ska omfattas av utbildningskravet. Utredningen föreslår att licenshavarens personal ska utbildas i hur kontakten med spelare ska ske. Vidare föreslås att licenshavaren ska besluta om vilken modell för kontakt med spelaren som ska användas för det fall problemspelande identifierats eller misstänks. Utredningen föreslår slutligen att det i lag ska anges att utbildningen ska baseras på forskning och vara föremål för återkommande uppföljning.

Remissinstanserna: Ett flertal remissinstanser lyfter det positiva i att införa ett reglerat utbildningskrav för licenshavare och personal kopplad till denne, bl.a. *Folkhälsomyndigheten*, *Konsumentverket*, *Lunds universitet (Medicinska fakulteten)*, *Svenska Spel* och ett flertal kommuner. Folkhälsomyndigheten anser att kravet även bör omfatta de som arbetar med produktutveckling. Lunds universitet (Medicinska fakulteten) framhåller att det finns behov av skärpta krav på utbildning om beroendeproblematik hos personal i spelbolag.

Skälen för regeringens förslag: En grundläggande förutsättning för att en licenshavare ska kunna uppfylla sin omsorgsplikt är att dess företrädare och annan personal har kunskap om problemspelande. En licenshavares ledning och personal, såväl egen som extern, som arbetar med marknadsföring, spelövervakning, försäljning och kundtjänst be-

Prop. 2017/18:220 höver ha kunskap om problemspelet. Samma behov bör, som *Folkhälsomyndigheten* påpekat, även finnas hos den personal som arbetar med produktutveckling. Det bör därför införas ett krav på att licenshavaren ska utbilda denna krets av personer om bl.a. relevant lagstiftning, kännetecken och symptom på spelmissbruk samt om vilka faktorer som påverkar spelarens spelbeteende. Liknande krav finns i dag i Lotteriinspektionens föreskrifter (LIFS 2014:2).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om vad utbildningen närmare ska innehålla, vilka spelformer utbildningskraven ska gälla, när och hur utbildning ska ske samt om undantag från utbildningskravet. Det kan bl.a. finnas behov av undantag från kravet på utbildning i de fall då det är uppenbart att kravet inte fyller någon funktion.

10.13 Särskilda bestämmelser för anställda

Regeringens förslag: En licenshavare ska ha bestämmelser som anger vilka anställda och uppdragstagare som inte får delta i licenshavarens spel och säkerställa att sådant spel inte sker.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela närmare föreskrifter om anställdas deltagande i licenshavarens spel.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att det i lag ska införas ett förbud för anställda vid ett kasino att ta emot drinks.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har några invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: En grundläggande förutsättning för att licenshavaren ska kunna uppfylla sin omsorgsplikt är att aktören inte har några oegentliga intressen i de spel som den tillhandahåller. Det bör därför införas krav på att varje licenshavare ska ha bestämmelser som anger vilka anställda och uppdragstagare som inte får delta i licenshavarens egna spel. Licenshavarna bör vidare vara skyldiga att säkerställa att dessa personer inte deltar i spelen.

Utredningen föreslår att det i lag ska regleras att anställda vid ett kasino inte ska få ta emot drinks, såvida inte de arbetar i kasinots restaurangverksamhet. Vid kasinolagens införande ansågs denna fråga kunna regleras genom villkor i tillståndsbeslut (se prop. 1998/99:80 s. 37). Regeringen anser alltså att en sådan bestämmelse inte lämpar sig att ta in i lag.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om anställdas deltagande i licenshavarens spel.

Regeringens förslag: En licenshavare ska ha rutiner för att upptäcka och motverka förekomsten av spelfusk och andra överträdelser av användarvillkor och spelregler. Licenshavaren ska även möjliggöra för spelare att omedelbart kunna rapportera om sådana händelser. Uppgifter som kan tyda på brott i samband med spel ska få lämnas till Polismyndigheten eller åklagare.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte specifikt lämnat synpunkter på utredningens förslag. *RF* anser att spelbolag ska vara skyldiga att rapportera misstankar om spelfusk till spelmyndigheten och i relevanta fall till berörd arrangör av tävlingen eller matchen.

Skälen för regeringens förslag: För att upprätthålla ett högt konsumentskydd krävs att licenshavarna har väl utvecklade kontrollrutiner. En licenshavare bör utöver rutiner för att motverka problem med överdrivet spelande även ha rutiner för att upptäcka och motverka förekomsten av spelfusk och andra överträdelser av användarvillkoren och spelreglerna. Det är också angeläget att spelare omedelbart kan rapportera misstänkta överträdelser i spelen till licenshavarna. Licenshavarna bör därför vara skyldiga att se till att det finns möjligheter för spelare att omedelbart rapportera om sådana händelser. Vid inrapportering av sådana händelser ska licenshavare vidta relevanta åtgärder. Hur information om misstänkt spelfusk ska rapporteras till spelmyndigheten bör kunna regleras i föreskrifter på annan nivå än lag (se avsnitt 14.2). Om misstanke om brott framkommer när en licenshavare granskat och kontrollerat spel för att motverka och förhindra fusk och brottslighet, bör uppgifter kunna lämnas till Polismyndigheten eller åklagare. En bestämmelse om detta bör tas in i spellagen. En liknande reglering finns i 4 kap. 3 § penningtvättslagen och 6 kap. 5 § lagen om betaltjänster. Frågor om behandling av personuppgifter i samband med rapportering av misstänkta brott behandlas i avsnitt 12.2.4.

11 Marknadsföring

11.1 Bestämmelser om marknadsföring

Regeringens förslag: Det ska finnas grundläggande bestämmelser om marknadsföring i spellagen.

En upplysning om att bestämmelser om marknadsföring finns i spellagen ska införas i marknadsföringslagen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ett stort antal remissinstanser framför synpunkter på förslaget och remissutfallet är delat. *Bröstcancerförningarnas Riksorganisation* och *SPER* m.fl. tillstyrker att spellagen ska innehålla grundläggande bestämmelser om marknadsföring, men anser att självreglering

Prop. 2017/18:220 inom branschen ger bättre förutsättningar för att uppnå mål om konsumentskydd än en alltför detaljerad lagstiftning. Även *Svenska Tidningsutgivareföreningen (TU)* framhåller självreglering och egenåtgärder som ett mer flexibelt system, som kan ta hänsyn till samhällsutveckling, attityder och opinion bättre än lagstiftning. *Aftonbladet Hierta AB* anser att det inte är lämpligt att föra in bestämmelser om marknadsföring i spellagen, utan att branschen genom självreglering bör ges förtroendet att utforma detaljerade frågor om spelannonsers utformande. *Paf* menar att grundläggande bestämmelser om marknadsföring av spel ska finnas i lag, medan detaljerna bör framgå av föreskrifter meddelade av regeringen eller spelmyndigheten. Vissa remissinstanser, som *IOGT-NTO* och *Svebico*, anser att det bör införas speciella regler för särskilt riskfyllda spel. Liknande synpunkter framförs av *Svenska Spel*.

Skälen för regeringens förslag: Det finns inte någon studie som kan ge ett klart besked i frågan om i vilken utsträckning spelreklam bidrar till ett ökat spelmissbruk. Det finns visst belägg för att spelreklam gör att en del personer, men inte alla, med spelproblem ökar sitt spelande ytterligare. Studier av olika slag har vidare visat att personer med spelproblem i högre grad lägger märke till och reagerar på spelreklam än personer utan spelproblem. Spelreklam kan också ha en stark inverkan på barn och ungdomar.

Spelreklam som riktas mot svenska kunder är i dag intensiv och förekommer i de flesta media. Avsändarna av reklamen är såväl aktörer med tillstånd att verka på den svenska marknaden som sådana som saknar tillstånd. Ett starkt konsumentskydd förutsätter en spelreglering som tar sociala hänsyn och ställer krav på bl.a. marknadsföring.

Bestämmelser om marknadsföring finns i marknadsföringslagen. Sedan den 1 januari 2017 finns också en särskild reglering i lotterilagen. Spelbranschen har därutöver tagit ansvar för ansvarsfull marknadsföring genom självreglering. Det är, som bl.a. *Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation* och *SPER* framför, viktigt med självreglering och att branschen tar eget ansvar för att åstadkomma en ansvarsfull spelmarknad. Regeringen anser dock att detta inte är tillräckligt, utan att det i likhet med vad *Paf* anför också krävs grundläggande bestämmelser i lagen, och ett effektivt sanktionssystem. En frivillig reglering som utformas inom olika segment, och som endast skulle omfatta den förhållandevis begränsade svenska marknaden, skulle riskera att bli ineffektiv och leda till gränsdragningsproblem. En alltför utbredd användning av självreglering kan även vara negativ ur konkurrenssynpunkt, eftersom den förutsätter att aktörer på marknaden samverkar för att fastställa regelverket och se till att det följs likvärdigt.

Mot denna bakgrund bör det enligt regeringen finnas grundläggande bestämmelser om marknadsföring i spellagen. Det ska dock framhållas att det är värdefullt om licenshavarna behåller och utvecklar mer långtgående egenåtgärder för att uppnå en sund och säker spelmarknad.

En upplysning om att bestämmelser om marknadsföring finns i spellagen bör också föras in i marknadsföringslagen.

Regeringens förslag: Marknadsföring av spel till konsumenter ska vara måttfull. Marknadsföringen ska inte få riktas särskilt till personer under 18 år.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att vissa kriterier, som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om en marknadsföring är måttfull, ska anges i spellagen.

Remissinstanserna: De remissinstanser som uttalar sig är i huvudsak positiva till förslaget. *Stockholms tingsrätt (Patent- och marknadsdomstolen)* anser dock att regleringen om marknadsföring i spellagen bör utformas så flexibelt som möjligt för att rättstillämpningen ska kunna möta den framtida utvecklingen inom området och ser gärna en kompletterande generell bestämmelse, där det tydligare framgår att det inte endast är de av utredningen angivna kriterierna som ska gälla. *ATG* anser att det i föreskrifter eller förarbeten bör anges vad som ska beaktas vid bedömningen av om marknadsföring är måttfull, i stället för i spellagen. *Folkhälsomyndigheten* och *Socialstyrelsen* betonar att marknadsföring inte ska få riktas till barn eller ungdomar. *Folkhälsomyndigheten* föreslår också att särskild måttfullhet ska gälla för marknadsföring om spel och att sådan marknadsföring inte bör tillåtas för bonusar, jackpottar och gratisspel. *Folkhälsomyndigheten* och *Konsumentverket* föreslår att åldersgränsen för riktad spelreklam sätts till 25 år i linje med alkohollagens regler. *Konsumentverket* anser att det bör framgå att marknadsföring, för att uppfylla kravet på måttfullhet, inte bör förmedla bilden av att spel är riskfritt.

Skälen för regeringens förslag: Ansvaret för marknadsföringen av spel bör ligga på licenshavarna. Svensk marknadsföringsrätt bygger på effektlandsprincipen, dvs. att reglerna är tillämpliga på marknadsföring som har effekt på eller riktar sig mot den svenska marknaden även om marknadsföringen härrör från utlandet. Licenshavarnas ansvar att följa svensk marknadsföringsrätt bör således gälla oavsett om andra regler gäller för marknadsföring i det land från vilket t.ex. tv-reklam sänds. Om licenshavaren inte följer marknadsföringsreglerna bör spelmyndigheten ha möjlighet att väga in detta vid exempelvis prövningen av en förnyad licens.

Sedan den 1 januari 2017 gäller enligt lotterilagen att måttfullhet ska iakttas vid marknadsföring av lotteri. Därutöver finns bestämmelser i marknadsföringslagen som gäller marknadsföring av alla produkter. Enligt regeringens bör den ovan nämnda regleringen om marknadsföring i lotterilagen föras över till spellagen.

Det finns behov av att tydliggöra vad som avses med måttfullhet vid marknadsföring av spel, samtidigt som viss flexibilitet måste behållas för att kunna möta en snabbt utvecklande spelmarknad. För att möjliggöra en fortsatt utveckling av vad som avses med måttfull marknadsföring, både nationellt men också på internationell nivå, anser regeringen till skillnad från utredningen, men i likhet med *Stockholms tingsrätt (Patent- och marknadsdomstolen)* och *ATG*, att kriterierna inte bör fastslås i lag utan

Prop. 2017/18:220 att detta, i enlighet med vad som gäller enligt lotterilagen, bör utvecklas genom praxis.

För att avgöra om en marknadsföringsåtgärd är måttfull bör en helhetsbedömning göras. Vägledning kan t.ex. finnas i Konsumentverkets praxis och allmänna råd samt i Europeiska kommissionens rekommendationer om principer för att skydda konsumenter och spelare i samband med onlinespel. De senare rekommendationerna ställer upp kriterier för kommersiella meddelanden. Sådana meddelanden bör på ett korrekt och balanserat sätt presentera chanserna att vinna så att inte intrycket ges av att chanserna att vinna är större än de faktiskt är. Vidare bör kommersiella meddelanden inte förmedla bilden av spel som socialt attraktivt eller innehålla uttalanden från välkända personer, med antydning om att deltagande i spel har bidragit till deras framgång. Kommersiella meddelanden bör enligt rekommendationerna inte heller förmedla intrycket av att deltagande i spel är en lösning på ekonomiska problem eller kan förbättra spelarens sociala ställning. Marknadsföringen bör vidare inte, som *Konsumentverket* framför, förmedla bilden av att ett erbjudande om spel är gratis, riskfritt eller liknande om så inte är fallet. Det får också anses strida mot måttfull marknadsföring att exempelvis ange att ett erbjudande är gratis, om det krävs att spelaren själv måste satsa pengar eller göra någon annan motprestation, som t.ex. att lämna person- eller kontaktuppgifter, för att kunna ta del av det. De angivna omständigheterna är exempel på vad som kan anses strida mot kravet på måttfullhet och är inte på något sätt en uttömmande uppräkningslista.

Marknadsföring av spel bör inte få riktas särskilt till personer som inte har fyllt 18 år. Den reglering om detta som i dagsläget finns i lotterilagen bör därför tas in i spellagen. Förbudet omfattar såväl marknadsföring som avsiktligt riktats till barn och ungdomar som marknadsföring som genom sin utformning gör att det kan antas att barn och ungdomar särskilt lägger märke till och kan påverkas av den. Någon ytterligare särskild högre åldersgräns, som *Konsumentverket* efterfrågar, anser regeringen inte bör införas.

11.3 Direktreklam

Regeringens förslag: Marknadsföring ska inte få riktas direkt till en spelare som har stängt av sig från spel.

En licenshavare ska endast få rikta marknadsföring direkt till en spelare som sagt upp sitt spelkonto hos licenshavaren om spelaren i samband med uppsägningen aktivt godkänt det.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser lämnar synpunkter på förslaget. *Konsumentverket* anser att det tydligt bör framgå att alla former av avstängning och uppsägning av ett spelkonto, oavsett om spelproblemet uppgetts som orsak till avstängningen eller inte, ska leda till samma konsekvens, dvs. att det som huvudregel råder ett förbud mot direktreklam. Flera remissinstanser, bl.a. *Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation*, *Kombispiel*, och *PRO*, framför dock att en licenshavare bör kunna kontakta en spelare som sagt upp sitt konto, men som inte finns

registrerad i avstängningsregistret. *Play'n GO* pekar på att det inte är möjligt för licenshavare att undvika att skicka direktreklam till spelare som är upptagna i det nationella självavstängningssystemet om licenshavaren inte känner till att spelaren är avstängd.

Skälen för regeringens förslag: Många personer som har ett spelproblem uppfattar ofta den intensiva spelreklamen som svår att värja sig mot, inte minst när det handlar om direktadresserad reklam som innehåller olika erbjudanden.

Marknadsföringslagen innehåller ett förbud mot obeställd reklam, såvitt avser elektronisk post, telefax eller sådana uppringningsautomater eller andra liknande automatiska system för individuell kommunikation som inte betjänas av någon enskild. För att marknadsföring via sådana kanaler ska få ske krävs att mottagaren gett sitt samtycke. Kravet på samtycke gäller dock enligt lagen inte, under vissa närmare angivna förutsättningar, inom ramen för ett befintligt kundförhållande. Frågan om hur länge ett kundförhållande ska anses bestå har överlämnats till rättstillämpningen. Vad gäller obeställd reklam i övrigt, t.ex. direktadresserad post eller telefonuppringning, måste enligt 21 § marknadsföringslagen en persons önskemål om att slippa sådan reklam respekteras. För att praktiskt omsätta en persons önskemål om att bli undantagen från sådan marknadsföring finns olika former av spärregister.

Spelregleringen syftar bl.a. till att beakta sociala skyddshänsyn, konsumentintressen och att motverka riskerna för problemspelande. Eftersom det är angeläget att skydda enskilda personer med spelproblem från direktreklam anser regeringen att det i spellagen bör finnas ett förbud mot att använda direktreklam i förhållande till en spelare som stängt av sig från spel, antingen i självavstängningsregistret eller hos en specifik licenshavare. Detta bör i enlighet med vad *Konsumentverket* anför gälla oavsett orsaken till avstängningen.

Lagrådet har ställt frågan om hur andra licenshavare ska få kännedom om en avstängning. Redan enligt marknadsföringslagen förhindras licenshavare att skicka direktreklam via elektroniska kommunikationskanaler till nya potentiella spelkunder. Är spelaren avstängd i det nationella självavstängningsregistret omfattas samtliga licenshavare av förbudet att rikta marknadsföring till spelaren, oavsett i vilken form detta sker. En avstämning mot registret bör kunna göras utan att enskilda lider men. Oadresserad reklam faller utanför den föreslagna regleringen då sådan reklam inte kan anses riktad till en specifik person.

I det fall spelaren stänger av sig gentemot en specifik licenshavare får licenshavaren självfallet anses ha kännedom om avstängningen. Ett tidigare givet samtycke till direktmarknadsföring upphävs av den aktuella bestämmelsen.

Reklam bör inte heller få riktas direkt till en spelare som sagt upp sitt spelkonto hos en licenshavare, då spelaren inte längre kan anses som kund hos licenshavaren. Ett undantag bör dock gälla för det fall spelaren, i samband med att ett spelkonto sagts upp, aktivt godkänt att även fortsättningsvis ta emot marknadsföring. I så fall bör det, som bl.a. *Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation* anför, vara möjligt för licenshavaren att kontakta spelaren.

Regeringens förslag: En licenshavare ska säkerställa att kommersiella meddelanden om spel innehåller tydlig information om lägsta ålder för att få spela.

På platser där spel bedrivs, och i samband med kommersiella meddelanden om spel, med undantag för sådana meddelanden i radio, ska licenshavare säkerställa att kontaktuppgifter anges till en organisation som tillhandahåller information om och stöd i samband med spelproblem.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att det av lagen ska framgå att kontaktuppgifterna ska vara tydliga och läsbara.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans framför några särskilda synpunkter på förslagen.

Skälen för regeringens förslag: Barn och ungdomar utgör en särskild skyddsvärd grupp. En viktig del i skyddet mot barn och ungdomars tillgång till spel utgörs av åldersgränser för spelande. Många spelare kommer i kontakt med spel genom kommersiella meddelanden. Det är därför viktigt att information om den lägsta ålder som gäller för att få spela tydligt framgår i sådana meddelanden.

För att upprätthålla ett starkt skydd mot spelproblem är det viktigt att se till att spelare får information om var de kan vända sig i händelse av sådana problem. Licenshavare bör därför vara skyldiga att säkerställa att spelare får information om kontaktuppgifter till en organisation som tillhandahåller information om och ger stöd i samband med spelproblem. Sådan information ska anges på platser där licenshavaren erbjuder spel och i samband med kommersiella meddelanden om spelen, med undantag för sådana meddelanden i radio. Enligt utredningen ska kontaktuppgifterna vara tydliga. Enligt regeringens bedömning är detta en självklarhet och det är därför inte nödvändigt att det framgår av lagen.

11.5 Otillbörlig marknadsföring

Regeringens förslag: Marknadsföring som strider mot kravet på måttfullhet och förbudet mot att använda direktreklam i förhållande till avstängda spelare ska vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen anses som otillbörlig mot konsumenter.

Marknadsföringslagens bestämmelser om otillbörlig marknadsföring och sanktioner ska också, med undantag för bestämmelserna om marknadsstörningsavgift, vara tillämpliga om licenshavare i kommersiella meddelanden låter bli att lämna information om den lägsta åldern för att få spela. Detsamma ska gälla om licenshavare på spelplatser eller i kommersiella meddelanden inte uppger kontaktuppgifter till en organisation som tillhandahåller information om och stöd i samband med spelproblem. Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår dock inte uttryckligen att marknadsföringslagens bestämmelser även ska vara tillämpliga vid överträdelse av förbudet mot direktreklam och informationsplikten.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser yttrar sig över förslaget. *Konsumentverket* framför att det vore tydligare och tillsynsmässigt effektivare om det i spellagen fanns en direkt koppling till marknadsföringslagens sanktioner.

Skälen för regeringens förslag: I 47 b § lotterilagen anges att marknadsföring som strider mot bestämmelserna om marknadsföring i lotterilagen vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen anses som otillbörlig mot konsumenterna. Regeringen anser att en likadan bestämmelse bör tas in i spellagen. Regeringen instämmer i *Konsumentverkets* synpunkter om att samtliga bestämmelser om marknadsföring som förs in i spellagen, dvs. också förbudet mot direktreklam till avstängda spelare och skyldigheten för licenshavare att lämna information om åldersgräns och vissa kontaktuppgifter i kommersiella meddelanden och på platser där spel bedrivs, bör omfattas av marknadsföringslagens bestämmelser om otillbörlig marknadsföring och sanktioner. Den aktuella bestämmelsen syftar till att tydliggöra detta.

11.6 Sponsring

Regeringens förslag: När en licenshavare ingår avtal om sponsring ska licenshavaren säkerställa att dess logotyper samt namn på spelprodukter eller speltjänster inte förekommer på produkter som är avsedda att användas av personer under 18 år.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår dock att begreppet kommersiella varor ska användas i stället för produkter.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna, bl.a. *Kindred*, och *ATG*, har inga invändningar mot förslaget. *Svenska Fotbollförbundet* anser dock att fotboll och trav inte bör behandlas olika och framhåller att fotbollen främst får sina intäkter från spelverksamhet från sponsrings-samarbeten. *Svenska Spel* och *Kindred* anser att bestämmelsens lydelse bör justeras så att den inte enbart hänvisar till kommersiella varor. Genom att ersätta ”kommersiella varor” med ”produkter” undviks att exempelvis ungdomars matchtröjor, som inte nödvändigtvis utgör en kommersiell vara, innehåller logotyper för spelprodukter eller speltjänster. *SPER* framför att en licenshavare vid sponsring av en viss aktivitet eller ett visst evenemang där underåriga deltar bör ha rätt att marknadsföra sitt bolagsnamn eller lotteri på arenor, planer, rinkar och informationsblad m.m., men inte på produkter som lagtröjor.

Skälen för regeringens förslag: Barn och ungdomar är en särskilt skyddsvärd grupp och de marknadsföringsbestämmelser som föreslås införas i spellagen syftar till att ta särskild hänsyn till just den gruppen. Regeringens förslag till marknadsföringsbestämmelser innebär inte några generella hinder mot sponsrings-samarbete mellan en licenshavare och föreningar med medlemmar under 18 år. Bestämmelsen om måttfull

Prop. 2017/18:220 marknadsföring anger att marknadsföringen inte får riktas särskilt till personer under 18 år. Ett sponsringssamarbete, eller att ungdomar delar ut reklam för en licenshavare, torde dock inte – generellt sett – utgöra en marknadsföringsåtgärd som står i strid med kravet på måttfull marknadsföring. Enligt regeringen får det dock anses olämpligt att personer som inte har fyllt 18 år används som ”reklampelare” för spelföretag. En skyldighet bör därför införas för licenshavare att när de ingår avtal om sponsring säkerställa att deras logotyper samt namn på spelprodukter eller speltjänster inte förekommer på kommersiella varor som är avsedda att användas av personer under 18 år. Detta kan t.ex. ske genom ett särskilt avtalsvillkor. I enlighet med vad *Svenska Spel* och *Kindred* föreslår bör begreppet ”kommersiella varor” ersättas av ”produkter” för att bestämmelsen ska vara heltäckande. När det gäller lagsporter innebär det t.ex. som *SPER* framför att licenshavarens logotyp m.m. inte visas på tröjor som är avsedda för barn- och ungdomslagen, där majoriteten av spelarna är under 18 år.

11.7 Reklam, sponsring och produktplacering i radio och tv

Regeringens förslag: Det ska vara förbjudet att göra reklam för spel som tillhandahålls av någon som saknar nödvändig licens. Förbudet ska omfatta tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv och ljudradio-sändningar som omfattas av radio- och tv-lagen.

Det ska vara förbjudet för företag som inte har nödvändig licens enligt spellagen att sponsra program i tv-sändningar, sökbar text-tv, beställ-tv och ljudradiosändningar.

Förbudet mot produktplacering ska utvidgas till att även gälla spelprodukter från ett företag som inte har nödvändig licens enligt spellagen.

Det ska inte vara möjligt att återkalla ett sändningstillstånd enligt radio- och tv-lagen vid överträdelse av reglerna om förbud mot produktplacering och sponsring. Andra mer proportionerliga sanktioner enligt radio och tv-lagen ska dock vara tillämpliga.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att reglerna om samarbete med myndigheter i andra EES-stater enligt radio- och tv-lagen ska omfatta spelreklam samt att förbudet mot reklam för olicensierat spel ska tas in i den lagen.

Remissinstanserna: Ett fåtal remissinstanser har synpunkter på förslagen. *Konsumentverket* anser att det även bör införas restriktioner för licenshavares marknadsföring i tv-sändning, sökbar text-tv, beställ-tv eller ljudradiosändning och att marknadsföring av spel i tv endast bör tillåtas mellan vissa angivna klockslag. Vidare framhåller myndigheten de praktiska svårigheterna med att delge utländska företag, att erhålla en exekutionstitel och få vite eller annan betalningsförpliktelse verkställd i utlandet, vilket påverkar effekten av förslagen. *Uppsala universitet (Juridiska fakulteten)* och *Myndigheten för press, radio och tv*, tillstyrker utredningens förslag, men anser att en mer djupgående analys behövs av-

seende tillämpligheten av bestämmelserna om marknadsföring genom tv-sändningar i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster), det s.k. AV-direktivet, i relation till sändningar som riktar sig mot Sverige. *ATG* menar att förbudet bör vara vidare och även omfatta streaming av ljud och bild.

Skälen för regeringens förslag: För att uppnå en fungerande licensmarknad är det angeläget att aktörer som inte har nödvändig svensk spellicens inte marknadsför sig mot den svenska marknaden genom t.ex. reklam i tv eller radio, sponsring av program som sänds i sådana kanaler samt produktplacering i tv-sändningar. Till skillnad från *Lagrådet* anser regeringen inte att begreppet nödvändig licens ska ersättas med ett mer beskrivande begrepp i lagtexten. Genom användningen av begreppet nödvändig licens behålls en konsekvent, tydlig och lättillämpad lagstiftning.

Den svenska marknadsrättsliga lagstiftningen bygger, som tidigare anförts, på effektlandsprincipen. Principen innebär bl.a. att svensk lag är tillämplig på marknadsföring som har effekt på eller riktar sig mot den svenska marknaden, även om marknadsföringen härrör från utlandet. Vidare följer det av effektlandsprincipen att en svensk myndighet är behörig att ingripa mot sådan marknadsföring. Tillämpningen av effektlandsprincipen innebär att reglerna om marknadsföring av spel i spellagen kan tillämpas på marknadsföring som huvudsakligen får anses riktad mot den svenska marknaden.

Enligt 1 kap. 12 § yttrandefrihetsgrundlagen (1991:1469), hindrar bestämmelserna i denna lag inte att det i lag meddelas föreskrifter eller förbud mot kommersiell reklam i ljudradio- och tv-program eller om villkor för sådan reklam. Detsamma gäller sponsring och produktplacering.

Kraven på spelverksamhet enligt spellagen innebär bl.a. att spelen ska ha ett starkt konsumentskydd, att det ska råda hög säkerhet i spelen och att spel om pengar inte används som stöd för brottslighet. Ett annat viktigt krav är att de negativa konsekvenserna av spelande ska begränsas. I detta ingår att motverka sociala och ekonomiska skadeverkningar och spelberoende. Bestämmelser som begränsar möjligheten för de spelbolag utan nödvändig licens att göra reklam för och sponsra program är en åtgärd som bidrar till att skydda folkhälsan. Enligt EU-domstolens praxis är en sådan åtgärd förenlig med unionsrätten så länge den kan anses proportionell. Regeringen anser att en bestämmelse i spellagen som förbjuder aktörer som inte har nödvändig licens enligt spellagen att göra reklam i radio och tv är nödvändig och proportionell och därför bör införas. För tydlighetens skull bör upplysningsbestämmelser införas i radio- och tv-lagen om att förbud mot reklam för spel finns i spellagen.

Ingripanden enligt marknadsföringslagen och de föreslagna bestämmelserna i spellagen bör kunna göras mot all marknadsföring av spel i svenskt tryckt media och på internet. Detsamma gäller det föreslagna förbudet i radio- och tv-lagen för olicensierade aktörer etablerade i Sverige att sponsra program.

Prop. 2017/18:220 När det gäller tv-sändningar och beställ-tv-tjänster etablerade i andra EU-medlemsstater regleras detta genom AV-direktivet, som i svensk rätt genomförts genom radio- och tv-lagen. Direktivet innehåller också bestämmelser om ett samarbetsförfarande och möjligheter för en medlemsstat som tar emot tv-sändningar att under vissa omständigheter vidta åtgärder mot programföretag som etablerat sig i andra medlemsstater i syfte att kringgå en striktare lagstiftning. Under 2016 har frågan om att utnyttja samarbetsproceduren i AV-direktivet för att kunna hindra spelreklam i tv-sändningar från programbolag under annat EU-lands jurisdiktion aktualiserats. Frågan har tagits upp i kontaktkommittén för AV-direktivet. Kommissionen har där gett uttryck för att spelreklam inte inryms inom det område som direktivet samordnar. Regeringen anser mot bakgrund av detta att det inte finns förutsättningar att genomföra utredningens förslag att utvidga reglerna om samarbete med myndigheter i andra EES-stater i 16 kap. 15 § i radio- och tv-lagen till att omfatta spelreklam.

Av 16 kap. 2 § radio- och tv-lagen framgår att granskningsnämnden för radio och tv bl.a. övervakar om program som har sänts i tv, sökbar text-tv eller ljudradio eller tillhandahållits i beställ-tv står i överensstämmelse med lagen. Det innebär att granskningsnämnden kommer att utöva tillsyn över de föreslagna bestämmelserna om sponsring och produktplacering av spelprodukter på samma sätt som för andra produkter, t.ex. alkohol- och tobaksprodukter. Som en följd av detta bör också samma sanktioner som i dag kan vidtas när det gäller andra produkter kunna vidtas vid otillåten produktplacering och sponsring av företag som anordnar spel utan nödvändig licens enligt spellagen. Det bör dock inte vara möjligt att återkalla ett sändningstillstånd när en tillståndshavare brutit mot bestämmelserna.

12.1 Tekniska krav

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller spel ska se till att spelsystem, affärssystem, dragningsutrustning, fysiska lotter och fysiska bingobrickor uppfyller de tekniska kraven i föreskrifter som har meddelats med stöd av spellagen. Detsamma gäller krav på de rutiner som ska tillämpas för spel- och affärssystem samt de uppgifter som finns i dessa system.

Licenshavarens spelsystem ska som huvudregel vara placerat i Sverige. Spelmyndigheten ska dock få meddela undantag från detta krav, om licenshavaren har tillåtelse att erbjuda spel i ett annat land där en offentlig myndighet övervakar licenshavarens tillhandahållande av spel och denna myndighet har ingått avtal med spelmyndigheten om tillsyn av licenshavarens tillhandahållande av spel i Sverige, eller kan ge spelmyndigheten möjlighet att genomföra en tillfredsställande kontroll av spelsystemet med hjälp av fjärråtkomst eller på annat sätt.

För att säkerställa att spelsystem, affärssystem, rutiner, dragningsutrustning och fysiska lotter uppfyller föreskrivna krav ska de bedömas av ett organ som ackrediterats för uppgiften innan de får användas i spelverksamheten. En licenshavare ska, om inte spelmyndigheten beslutar om något annat, spara alla uppgifter om driften av spelsystemet i minst fem år.

Spelmyndigheten ska när som helst kunna kräva att licenshavaren låter utföra en bedömning av hur spelsystem, affärssystem, rutiner, dragningsutrustning eller fysiska lotter uppfyller uppställda krav. Kostnaderna för detta ska betalas av licenshavaren.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om tekniska krav, rutiner för spel- och affärssystem samt om bedömningar av överensstämmelse med uppställda krav.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen lämnar inte något uttryckligt förslag om att de tekniska kraven även ska gälla för registreringslotterier. Utredningen föreslår vidare att spelmyndighetens kontroll av licenshavarnas spelsystem kunna ske på liknande sätt som fjärråtkomst.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna, bl.a. *Svenska Spel*, *Paddy Power Betfair* och *Novamedia*, tillstyrker förslagen. Svenska Spel anför dock att de tekniska kraven inte bör omfatta affärssystem. *ATG* anser att rätten för spelmyndigheten att när som helst kräva ytterligare kontroller av rättssäkerhetsskäl bör preciseras genom föreskrifter. *Swedac* föreslår vissa ändringar och förtydliganden i lagtexten, bl.a. avseende bemyndiganden och övergångsregler.

BOS, *Kindred*, *NYX Gaming Group* och flera andra intresseorganisationer, bl.a. *Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation*, tillstyrker i och för sig de krav som föreslås gälla om spelsystemen är placerade utanför Sverige, men anser att det inte bör vara en huvudregel att spelsystemen

Prop. 2017/18:220 ska vara placerade i Sverige. ATG anser å andra sidan att det kan vara en skör konstruktion att tillåta licenshavare att ha spelsystem i annat land och därmed utgå från att det finns goda relationer med andra länders tillsynsmyndigheter. *Greentube* anser att serverna bör kunna placeras inom EU eller EES, med en säker och speglad server i Sverige för att ge myndigheterna tillgång till data om spelare och spelen. *Stanley International Betting Limited* motsätter sig andra begränsningar av placering av it-infrastrukturen än att den ska finnas inom EES.

Skälen för regeringens förslag: Spelare ska kunna utgå från att de spel som tillhandahålls är säkra och att de inte kan manipuleras. För att uppnå ett starkt konsumentskydd och en hög säkerhet i spelet är det nödvändigt att säkerställa att spelsystem, och andra för ett spels utförande viktiga funktioner, uppfyller höga krav på säkerhet. Regeringen anser därför att spellagen bör föreskriva att vissa tekniska krav ska vara uppfyllda vid tillhandahållande av spel. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör bemyndigas att meddela föreskrifter om dessa krav.

I utredningens förslag omfattas inte registreringslotterier uttryckligen av de tekniska kraven. Regeringen uppfattar dock inte att utredningens intention varit att ändra rättsläget i det avseendet i förhållande till lotterilagen. Tvärtom framgår att utredningen i allt väsentligt avsett att bevara nuvarande reglering av registreringslotterierna. I likhet med vad som gäller enligt lotterilagen bör skyldigheten att uppfylla föreskrivna tekniska krav gälla samtliga aktörer som tillhandahåller spel.

Regeringen delar utredningens bedömning att de tekniska kraven bör avse spelsystem, affärssystem, dragningsutrustning, fysiska lotter och fysiska bingobrickor. Vissa företag som tillhandahåller spel saknar gränssnitt mellan spelsystem och affärssystem, vilket innebär att information i spelsystemet i dessa fall kan hållas särskild från affärssystemet. Det bör dock inte ställas krav på en sådan teknisk lösning. Regeringen anser därför, till skillnad från *Svenska Spel*, att även affärssystem bör omfattas av tekniska krav och kontroll. Hur omfattande kraven ska vara beror bl.a. på vilken typ av spelverksamhet som avses.

För att kunna upprätthålla en hög säkerhet i spelen över tid behöver överensstämmelsen med föreskrivna tekniska krav bedömas innan utrustningen får användas i spelverksamhet. Bedömningen bör utföras av ett organ som ackrediterats för uppgiften i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör kunna meddela föreskrifter om denna bedömning.

För att spelmyndigheten ska kunna kontrollera att licenshavarnas utrustning verkligen uppfyller föreskrivna tekniska krav underlättar det om utrustningen är placerad i Sverige. I den danska spelregleringen ställs krav på att spelsystemen som huvudregel ska vara placerade i landet. Regeringen anser till skillnad från bl.a. *BOS* och *Kindred* att en motsvarande huvudregel bör gälla enligt spellagen. Regeringen delar dock utredningens bedömning och vad flera företrädare för spelbranschen, bl.a. *BOS* och *Kindred*, anför om att det under vissa förutsättningar bör vara möjligt för spelmyndigheten att medge undantag från

detta krav. Kravet på utrustningens placering i Sverige bör för det första kunna frångås om licenshavaren har tillåtelse att erbjuda spel i ett annat land där en offentlig myndighet övervakar licenshavarens spelutbud och denna myndighet har ingått avtal med spelmyndigheten om tillsyn av licenshavarens utbud, inklusive spelsystemets utformning, av spel i Sverige. Undantag från huvudregeln bör också kunna beviljas under förutsättning att licenshavaren kan ge spelmyndigheten möjlighet att genomföra en tillfredsställande kontroll av spelsystemet med hjälp av fjärråtkomst. Enligt utredningens förslag ska kontrollen även kunna ske på liknande sätt som fjärråtkomst. *Lagrådet* har efterfrågat vad som avses med formuleringen ”på liknande sätt som fjärråtkomst”. Regeringen vill med anledning av detta framhålla att det avgörande inte bör vara huruvida kontrollen liknar fjärråtkomst. Kravet bör i stället formuleras som att kontrollen ska kunna genomföras tillfredsställande.

För att de höga kraven på säkerhet i spelen ska vara bestående över tid måste det finnas en möjlighet för spelmyndigheten att när som helst kräva att licenshavaren utför ytterligare kontroll, provning eller certifiering av systemet. Kostnaderna för detta bör betalas av licensinnehavaren och förutsättningarna bör, som *ATG* anför, preciseras genom föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Spelmyndigheten behöver även ges möjlighet att kontrollera att licenshavaren har väl fungerande rutiner för hanteringen av speltransaktioner och att dessa inte otillbörligen påverkas. Detta förutsätter att licenshavaren kan tillhandahålla spelmyndigheten uppgifter om driften av spelsystemet. Licenshavaren bör därför som huvudregel vara skyldig att spara sådana uppgifter i minst fem år. Uppgifter ska dock inte behöva sparas längre än vad de behövs. Normalt sett bör detta motsvara licenstiden om fem år. En del av uppgifterna kommer emellertid att utgöras av avsevärda datamängder av inget eller ringa intresse för tillsynen. Spelmyndigheten bör därför få besluta att vissa sådana uppgifter inte behöver sparas i fem år.

12.2 Personuppgifter

12.2.1 Regler om behandling av personuppgifter tas in i spellagen

Regeringens förslag: Spelmyndighetens och licenshavarnas behandling av personuppgifter enligt spellagen ska regleras i ett särskilt kapitel i lagen. Bestämmelserna ska komplettera Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). Även den föreslagna dataskyddslagen ska tillämpas vid behandlingen av personuppgifter.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att ytterligare allmänna bestämmelser som finns i annan dataskyddsreglering ska tas in i spellagen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har inga synpunkter på förslaget. *Datainspektionen* avstyrker de förslag som innebär behandling av personuppgifter, främst mot bakgrund av att utredningens betänkande inte innehåller någon egentlig utredning och analys av förslagets inverkan på enskildas personliga integritet. *Uppsala universitet (Juridiska fakulteten)*, *Betsson*, *Kindred* och *Sveriges advokatsamfund* instämmer i *Datainspektionens* kritik. *Dataskydd.net* anser att den verksamhet som personuppgifterna samlas in för redan bör vara tillräckligt tydligt reglerad i lagstiftningen för att spelföretagen och myndigheterna ska kunna tillämpa EU:s dataskyddsförordning direkt. *Svenska Spel* lyfter fram att möjligheten att behandla spelkundernas personuppgifter är central såväl för att kunna fullgöra den omsorgsplikt som spelföretagen åläggs som för att kunna upptäcka och motverka brottslighet förknippad med spel. *ATG* anser att det inte är helt tydligt hur insamlingen av personuppgifter enligt omsorgsplikten förhåller sig till det strängare integritetsskydd som dataskyddsförordning ställer upp. *BOS* framhåller att dataskyddslagstiftningen inte bör få sätta stopp för utförandet av omsorgsplikten. *SPER* anser att det är viktigt att nödvändigt lagstöd införs som möjliggör viktiga system och kontroller samt att en balanserad avvägning görs mellan skyddet av den personliga integriteten och behovet av behandling av personuppgifter. *Svenska Fotbollförbundet* vill att idrotten ges uttrycklig rätt att behandla personuppgifter i samband med åtgärder mot matchfixning.

Skälen för regeringens förslag: Skyddet av personuppgifter är av stor betydelse för enskildas integritet och det krävs noggranna analyser innan en systematisk behandling av personuppgifter får inledas. Den nu gällande personuppgiftslagen (1998:204), förkortad PUL, kommer den 25 maj 2018, före ikraftträdandet av spellagen, att ersättas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 26 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), i det följande benämnd EU:s dataskyddsförordning. Från det datumet är de EU-rättsliga bestämmelserna direkt tillämpliga i Sverige. Förordningen ger dock utrymme för kompletterande nationella bestämmelser. Regeringen har föreslagit sådana generella bestämmelser i propositionen Ny dataskyddslag (2017/18:105). Därutöver förutsätts regleringen kompletteras med specifika bestämmelser inom olika områden.

Spellicensutredningens betänkande har fått omfattande kritik av *Datainspektionen* för sina bristande analyser av de specifika bestämmelser om behandling av personuppgifter inom spellagens tillämpningsområde som den föreslår. Flera remissinstanser, bl.a. *Sveriges advokatsamfund*, instämmer i den kritiken. Kritiken gäller både att det saknas närmare redovisningar av de behandlingar av personuppgifter som kommer att utföras samt att integritetsriskerna och konsekvenserna för enskilda inte har analyserats. Lotteriinspektionen har på begäran yttrat sig särskilt med anledning av *Datainspektionens* kritiska yttrande. Regeringen har förståelse för kritiken. Noggranna analyser krävs innan en systematisk behandling av personuppgifter inleds. Regeringen vill dock framhålla att spellagen är avsedd att vara en

ramlag. En stor del av detaljerna i regleringen kommer att beslutas av regeringen och spelmyndigheten. Detta innebär att en fullständig konsekvensanalys, för att vara meningsfull, måste ske i ett senare skede. Regeringen har därför för avsikt att genomföra en fördjupad analys under det fortsatta arbetet med spelregleringen. Vad gäller den allmänna reglering som föreslås i detta lagstiftningsärende kan dock följande konstateras.

Den nya spelmyndigheten kommer att ansvara för behandlingen av personuppgifter genom registrering av spelombud, handläggning av licenser och tillstånd samt vid hanteringen av det nationella självavstängningsregistret. Myndigheten kommer även att hantera personuppgifter i samband med sin tillsyn. För att myndigheten ska kunna utöva tillsyn och kontroll över utländska spelföretag måste det dessutom finnas möjlighet för myndigheten att utbyta personuppgifter med motsvarande myndigheter i andra länder. Myndigheten kommer även att behöva föra register över representanter för licenshavare som har hemvist eller säte utanför EES.

Kommunerna kommer fortsatt att föra register över lokala lotterier och vilka som är ansvariga för dem.

För licenshavarna innebär spellagen att spelare, som huvudregel, måste registreras innan de kan spela. Ett syfte med registreringen är att licenshavaren ska veta vem spelaren är. Den kundkännedomen behövs även enligt penningtvättsreglerna. För onlinespel ska det för varje spelare upprättas ett personligt spelkonto som gör att spelaren kan följa in- och utbetalningar och andra transaktioner samt kontots saldo. Licenshavarnas behandling av personuppgifter är vidare, som *Svenska Spel* och *BOS* påpekar, en förutsättning för det långtgående spelansvar som licenshavarna har för en sund spelmarknad. Spelarna ska exempelvis kunna följa sina ekonomiska förehavanden på sitt spelkonto. En annan betydelsefull spelansvarsåtgärd som förutsätter behandling av personuppgifter är kartläggningen av spelarnas spelbeteende för att riskbedöma deras spelande. Riskbedömningarna ska sedan ligga till grund för olika insatser som licenshavarna ska vidta om en spelare uppvisar ett spelbeteende som bedöms vara problematiskt.

Ytterligare en viktig del av spelansvaret som förutsätter behandling av personuppgifter är att spelarna ska skyddas mot brott, t.ex. bedrägeri, och andra typer av spelfusk. En licenshavare ska ha rutiner för att motverka och upptäcka fusk, bedrägeri och annan brottslig verksamhet samt överträdelser av de regler som ställs upp för ett spel.

Det finns således ett stort antal ändamål som personuppgifter behöver behandlas för när licenshavarna ska fullgöra sina skyldigheter enligt lagen. Även om dessa ändamål kommer framgå av olika bestämmelser i lagen och föreskrifter meddelade med stöd av lagen anser regeringen, till skillnad från *Dataskydd.net*, att det finns behov av att samla dessa i ett kapitel i lagen. Därmed synliggörs framför allt licenshavarnas ansvar för de personuppgifter som behöver behandlas med stöd av lagen.

Bestämmelserna i spellagen bör inte, i motsats till vad utredningen föreslår, omfatta sådana generella bestämmelser om dataskydd som finns i dataskyddsförordningen eller i den föreslagna dataskyddslagen. Bestämmelserna ska i enlighet med dataskyddsförordningen gälla för sådan behandling av personuppgifter som är helt eller delvis auto-

Prop. 2017/18:220 matiserad samt annan behandling av personuppgifter om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier, dvs. ett register. Regleringen i spellagen om behandling av personuppgifter måste vara proportionerlig och inte mer långtgående än vad som kan motiveras med hänvisning till dess syfte.

Utredningen föreslår att regleringen i spellagen som avser personuppgiftsbehandlingen ska gälla spelmyndigheten och licenshavarna. Utredningen lämnar inte några förslag för personuppgiftsbehandlingen hos kommunerna eller hos de allmännyttiga aktörer som tillhandahåller spel utan att vara licenshavare. Regeringen anser att de generella bestämmelserna i dataskyddsförordningen och i den föreslagna dataskyddslagen bör vara tillräckliga för dessa aktörers behandling av personuppgifter.

12.2.2 Personuppgiftsansvar, behörighetstilldelning och sökförbud

Regeringens förslag: Spelmyndigheten och varje licenshavare ska vara personuppgiftsansvariga för den behandling av personuppgifter som de utför för att fullgöra sina uppgifter enligt spellagen.

Tillgången till personuppgifter ska begränsas till vad var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Vid behandling av personuppgifter enligt spellagen ska det vara förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på sådana personuppgifter som avses i artiklarna 9.1 och 10 i EU:s dataskyddsförordning, dvs. känsliga personuppgifter och uppgifter som rör lagöverträdelse.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om krav på åtgärder till skydd för den registrerades rättigheter och intressen.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen lämnar inte något förslag om bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter på området. Utredningen föreslår att regleringen om behörighetstilldelning endast ska omfatta anställda.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser lämnar inga synpunkter på förslaget. *Datainspektionen* anser att de föreslagna bestämmelserna om sökförbud och behörighetstilldelning ensamma inte säkerställer den registrerades rättigheter och intressen. *Svenska Spel* anför att de föreslagna begränsningarna kommer att bli svåra att tillämpa för spelföretag, då företagets skyldigheter att behandla personuppgifter i syfte att motverka spelproblem och att motverka brottslighet medför att det är svårt att undvika att det förekommer sökbegrepp som avser känsliga uppgifter eller uppgifter om fällande domar och överträdelse. Tillämpningsområdet bör därför enligt bolaget uttryckligen begränsas till spelmyndighetens registerbehandling.

Skälen för regeringens förslag: Den föreslagna spellagen innebär, som tidigare anförts, att personuppgifter kommer att behöva behandlas

både av spelmyndigheten och ett antal licenshavare. Dessa är personuppgiftsansvariga för den behandling av personuppgifter som de utför för att fullgöra sina uppgifter enligt spellagen, vilket bör tydliggöras i lagen. De verksamheter som kommer att behandla personuppgifter kommer att vara av olika storlek och behörighetssystemen kommer därmed att vara utformade på olika sätt. I syfte att minska integritetsriskerna för den enskilde bör det i spellagen anges att tillgången till personuppgifter ska begränsas. Som *Lagrådet* konstaterat kan även andra än anställda behöva behandla personuppgifter enligt lagen. Behörighetsbegränsningen bör därför avse vad var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter. Innebörden av bestämmelsen är att spelmyndigheten och licenshavarna alltid ska vara skyldiga att pröva anställdas och uppdragstagares behov av tillgång till personuppgifter utifrån vad arbetsuppgifterna kräver.

Informationsteknikens utveckling har medfört i det närmaste obegränsade sökmöjligheter när det gäller elektroniskt lagrad information. Vissa sökbegrepp kan innebära särskilda integritetsrisker. Med sökbegrepp menas bokstäver, koder eller siffror med vars hjälp man kan ta fram ett önskat urval av lagrade personuppgifter om en eller flera personer ur en samlad informationsmängd som man har tillgång till. Av den anledningen förekommer i en del registerförfattningar särskilda begränsningar av vilka sökbegrepp som får användas. Genom sådana begränsningar kan ett ökat integritetsskydd uppnås. Enligt regeringens bedömning kan det som regel inte anses nödvändigt att behandla känsliga personuppgifter och uppgifter som rör lagöverträdelse för att utföra de uppgifter som följer av lagen. Det kan dock förekomma sådana uppgifter. Det är därför motiverat att, som utredningen föreslår och till skillnad från vad *Svenska Spel* anför, införa en särskild sökbegränsning. Denna bör utformas i linje med den sökbegränsning som föreslås införas genom dataskyddslagen.

Regeringen instämmer i *Datainspektionens* uppfattning att dessa åtgärder inte i sig säkerställer den registrerades rättigheter och intressen. Det som främst säkerställer det är utformningen av de system inom vilka personuppgifterna ska behandlas. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få rätt att meddela föreskrifter om krav på åtgärder till skydd för den registrerades rättigheter och intressen. Regeringen avser vidare att följa upp reformen utifrån ett integritetsskyddsperspektiv (se avsnitt 19.4).

12.2.3 Rättslig grund och särskilda ändamål med personuppgiftsbehandlingen

Regeringens förslag: I spellagen ska en bestämmelse tas in som tydliggör att spelmyndigheten i sin verksamhet ska få behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att hantera självavstängningsregistret och för att i övrigt fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag och föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen.

I spellagen ska även bestämmelser tas in som tydliggör att en licenshavare i sin verksamhet får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att

1. kontrollera spelarens identitet och ålder,
2. upprätta spelkonton och fullgöra licenshavarens skyldigheter gentemot spelaren i fråga om spelkonton,
3. kontrollera att spelaren följer de villkor och regler som gäller för varje spel,
4. granska spelet för att upptäcka fusk, bedrägeri och annan brottslig verksamhet,
5. kontrollera och rapportera avvikande spelmönster och misstankar om manipulation av resultat inom sport med koppling till vadållning,
6. granska och analysera uppgifter från upprättade spelarprofiler och varje spelares spelbeteende för att kunna vidta spelansvarsåtgärder, och
7. genomföra självavstängning av spelare samt hantera uppgifter från spelmyndigheten avseende det nationella självavstängningsregistret.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om

1. behandlingen av personuppgifter i och utlämnande av uppgifter från självavstängningsregistret,
2. begränsningar av de tillåtna ändamålen för behandlingen av personuppgifter, och
3. begränsningar av vilka personuppgifter som får behandlas för de ändamålen.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att spellagen ska innehålla bestämmelser om att spelmyndigheten ska få behandla personuppgifter för ett antal handlägningsändamål och för forskning samt att licenshavarna ska få behandla personuppgifter för forskning. Utredningen lämnar inte något förslag till bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter på området.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna har inte några invändningar mot förslagen. *Kammarrätten i Jönköping* ifrågasätter om det är nödvändigt att i ändamålsbestämmelserna särskilt reglera ändamålet att planera, följa upp och utvärdera verksamheten eftersom detta torde inrymmas i ändamålet handlägga ärenden. *Datainspektionen* anser att ändamålen är för generella för att det ska gå att förutse vilka personuppgifter som kommer att behandlas och att det är otydligt vad spelmyndigheten respektive spelföretagen ska få göra med de insamlade uppgifterna. I fråga om ändamålet att granska spelet för att upptäcka

fusk, bedrägeri och annan brottslig verksamhet, ställer sig myndigheten frågande till varför ändamålsbestämmelsen är vidare än bestämmelsen om kontrollrutiner samt anser att det behöver utredas hur kravet på att en avstängning tills vidare får hävas först efter tolv månader förhåller sig till den registrerades rätt att när som helst återkalla sitt samtycke till en personuppgiftsbehandling (artikel 7.3 i EU:s dataskyddsförordning). Det bör enligt Datainspektionen vidare övervägas om spelmyndighetens behandling av personuppgifter borde vila på den rättsliga grunden att de är nödvändiga för att utföra uppgifter av allmänt intresse (art. 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning). *Folkhälsomyndigheten* föreslår att uppgifter även ska kunna behandlas för ändamålet uppföljning av spelande, spelproblem och spelansvarsåtgärder. *Lotteriinspektionen* konstaterar att ändamålsbestämmelsen som möjliggör för spelmyndigheten att registrera och hantera rapporter från spelföretagen om avvikande spelmönster och misstankar om matchfixning exkluderar uppgifter som lämnats av andra än spelföretag och myndigheten lämnar därför förslag till en alternativ lydelse av bestämmelsen. *Lunds universitet (Medicinska fakulteten)* anser det positivt om en förändrad lagstiftning kan möjliggöra att personuppgifter kan hanteras avidentifierat för forskning. *Mr Green* betonar att det är viktigt att kunna analysera och hantera kundernas spelbeteende ur ett riskperspektiv. *Novamedia* anser att bestämmelsen om ändamålen bör förtydligas, då formuleringen kan tolkas som att ändamålen är exklusiva, utan möjlighet till behandling av personuppgifter för andra ändamål, på annan laglig grund.

Skälen för regeringens förslag

Rättsliga grunder för behandlingen av personuppgifter

Behandling av personuppgifter har betydelse för möjligheterna att ta spelansvar och motverka problemspelande. Enligt den föreslagna regleringen uppställs i de flesta fall ett krav på att spel inte får tillhandahållas innan spelaren har registrerat sig och sina kontaktuppgifter samt uppgifter om under vilken tid och för hur mycket pengar som spelaren avser att spela. Det är viktigt att licenshavarna, för att kunna motverka problemspelande, kan följa utvecklingen av spelarnas spelbeteende och vidta åtgärder för att motverka spelproblem.

För att få behandla personuppgifter krävs att det finns en rättslig grund för det. Dessa rättsliga grunder kan enligt artikel 6.1 i EU:s dataskyddsförordning bl.a. vara att behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (c) eller att behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller utgör ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (e). Enligt artikel 6.3 måste en grund för behandling av personuppgifter som bygger på någon av de rättsliga grunderna i artikel 6.1 c och e fastställas i unionsrätten eller den nationella rätten. Enligt regeringens bedömning grundas spelmyndighetens rätt att behandla personuppgifter huvudsakligen på den rättsliga grunden att den är nödvändig för att fullgöra en uppgift av allmänt intresse. I någon mening skulle detsamma kunna även gälla för licenshavarna. I vart fall bedömer regeringen att licenshavarnas behandling är nödvändig för att fullgöra deras rättsliga förpliktelser enligt lagen.

I artikel 9 i EU:s dataskyddsförordning finns vidare bestämmelser om behandling av s.k. känsliga personuppgifter. Uppgift om att någon har ett spelberoende eller spelmissbruk kan anses vara en uppgift som rör hälsa och en sådan uppgift skulle således kunna vara en känslig personuppgift. Behandling av känsliga personuppgifter är som huvudregel förbjuden. Behandling av sådana uppgifter är dock tillåten efter samtycke av den registrerade. Enligt regeringens bedömning bör varken spelmyndigheter eller licenshavarna ha behov av att notera eller behandla uppgifter om att någon har ett spelberoende för att kunna fullgöra sina uppgifter enligt lagen. Skulle ett sådant behov uppstå får sådan behandling av personuppgifter endast ske om den registrerade uttryckligen lämnat sitt samtycke till behandlingen för ett eller flera specifika ändamål. Detta gäller dock inte om unionsrätten eller nationell rätt föreskriver att förbudet inte kan upphävas av den registrerade. Behandling av känsliga personuppgifter får vidare ske bl.a. om behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstatens nationella rätt. En förutsättning är att den nationella rätten står i proportion till det eftersträvade syftet, är förenlig med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och att den innehåller bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen. Författningsstöd för myndigheter att i vissa fall behandla känsliga personuppgifter för viktiga allmänna intressen finns i förslaget till dataskyddslag.

De begränsade möjligheterna till behandling av känsliga personuppgifter bör bl.a. beaktas vid den närmare utformningen av hur omsorgsplikten ska fullgöras.

När det gäller behandling av personuppgifter i syfte att hantera självavstängningar bedöms spelmyndighetens behandling, enligt regeringens bedömning, komma att ske för att utföra en uppgift av allmänt intresse. För licenshavarna gäller att de ska uppfylla en rättslig förpliktelse. Till skillnad från utredningen bedömer regeringen därför att något samtycke från spelaren inte krävs för den behandlingen. Med anledning av *Datainspektionens* invändning avseende rätten att återkalla sitt samtycke, bör framhållas att det för behandlingen av personuppgifter saknar betydelse om spelaren begär att avstängningen ska upphöra, eftersom behandlingen inte grundar sig på spelarens samtycke. Avstängningen kommer fortsatt att gälla under så lång tid som spelaren först angav.

Regeringen har förståelse för *Datainspektionens* uppfattning om att ändamålsbestämmelserna är allmänt hållna. Att i spellagen, som är avsedd att vara en ramlag, i detalj reglera vilka uppgifter som får behandlas bedöms dock varken vara möjligt eller lämpligt. Den närmare regleringen av behandlingen av personuppgifter i och utlämnande av uppgifter från självavstängningsregistret samt om begränsningen av ändamålen för behandlingen av personuppgifterna och om vilka uppgifter som får behandlas för ändamålen får ske i föreskrifter på en lägre nivå.

Licensärenden

Spelmyndighetens handläggning av ärenden kommer främst att omfatta ärenden om licens- och tillståndsansökningar, men även tillsynsärenden. För att handläggningen ska kunna ske effektivt och enligt myndigheters normala rutiner krävs behandling av personuppgifter. Uppgifterna ska kunna sammanställas, registreras och databehandlas. Det torde inte vara integritetskränkande för en företrädare för någon som söker licens eller en licenshavare att uppgifter om namn, person- och organisationsnummer behandlas på det sättet. Även andra uppgifter om personliga och ekonomiska förhållanden behöver behandlas för licensen. Något alternativ till att handlägga dessa licens-, tillstånds- och tillsynsärenden på annat sätt än det som är normalt hos myndigheter bedömer regeringen inte att det finns.

Behandlingen i dessa fall är enligt regeringens mening nödvändig för att fullgöra en uppgift av allmänt intresse eller för att fullgöra den myndighetsutövning som myndigheten ansvarar för. Detsamma gäller personuppgiftsbehandling som avser registerföring av licens- och tillståndshavare samt av kontaktpersoner, representanter och spelombud. Skyldigheten att föra dessa register följer av spellagen.

Regeringen bedömer i likhet med utredningen att någon särskild reglering i spellagen för själva behandlingen av personuppgifter inte är nödvändig. Behandlingen kan ske med stöd av de allmänna bestämmelserna i EU:s dataskyddsförordning och med stöd av den kompletterande dataskyddslagen. För framställning av statistik kan enligt 3 kap. 7 § dataskyddslagen känsliga personuppgifter behandlas om det är nödvändigt för statistiska ändamål och samhällsintresset klart väger över den risk för otillbörligt intrång i enskildas personliga integritet som behandlingen kan innebära. Det bör ge tillräckligt utrymme för att möjliggöra framställning av statistik om spel och spelande.

Regeringen bedömer att spelmyndigheten kommer att kunna sköta de ovan nämnda arbetsuppgifterna med stöd av spellagen, förvaltningslagen (2017:900) och den föreslagna dataskyddslagen, utan särskilda bestämmelser om behandling av personuppgifter. Myndigheten ska självklart vidta åtgärder som minimerar intrånget vid personuppgiftsbehandlingen. Det kan handla om att avstå från att föra in sådana uppgifter i ett register eller att begränsa åtkomsten till uppgifterna på olika sätt.

Självavstängningsregistret

Den ovan redovisade bedömningen bör i princip även gälla för självavstängningsregistret. Flera remissinstanser, bl.a. *Datainspektionen*, har dock ifrågasatt denna bedömning. Kritiken får anses hänförlig till uppfattningen att enbart den omständighet att en person är upptagen i registret skulle kunna anses som integritetskränkande. Förslaget om en avstängningsfunktion som gäller för spel hos samtliga licenshavare är en viktig del av det spelansvar som ska präglade spellagen. Det bör framhållas att såväl att spela som att anmäla sig till det nationella självavstängningsregistret är frivilliga åtgärder från den enskilde. Avsikten är att uppgifterna i registret endast ska omfatta namn och sådana uppgifter som gör att personen kan identifieras för att en avstängning ska kunna bli

Prop. 2017/18:220 allmänt giltig för allt spel som bedrivs med licens. En avstämning med avstängningsregistret förutsätts ske helt automatiserat, utan att någon anställd hos licenshavarna, spelombuden eller spelmyndigheten rent faktiskt tar del av den specifika uppgiften att en viss person stängt av sig. Registret kommer därutöver att omfattas av en särskild sekretessreglering (se avsnitt 12.3).

Rapporter om avvikande spelmönster och misstankar om manipulation av vadhållning

Enligt utredningen bör ett särskilt ändamål för behandling av personuppgifter hos spelmyndigheten vara att registrera och hantera rapporter från licenshavarna som rör avvikande spelmönster och misstankar om matchfixning. Spelmyndigheten ska ansvara för tillsynen av spelrelaterad matchfixning. Licenshavarna ska å sin sida åläggas att rapportera om avvikande spelmönster och misstankar om manipulation av resultat inom sport med avseende på vadhållning till spelmyndigheten. Om spelmyndigheten får uppgifter om avvikande spelmönster och misstankar om matchfixning får myndigheten genom villkorsgivning förbjuda vadhållning på berörda spelobjekt.

Spelmyndighetens arbete mot matchfixning är inte ett led i brottsbekämpningen för att utreda enskilda misstänkta brott. Syftet är inte heller att stoppa enskilda spelare som misstänks vara delaktig i matchfixning från att spela. Myndighetens arbete är i detta sammanhang begränsat till att, baserat på uppgifter från en eller flera licenshavare, stoppa spel på enskilda objekt hos de licenshavare som tillhandahåller aktuella spel. För det bedöms inte någon behandling av personuppgifter behövas. I vart fall bör uppgifterna kunna anonymiseras på ett sådant sätt att de inte kan hänföras till någon enskild individ. Några särskilda regler om behandling av personuppgifter behövs därför inte.

Forskningsprojekt om spelproblem

Ytterligare forskning inom spelområdet är av stor betydelse när det gäller att förstå vad det är som utlöser spelproblem, hur man kan förebygga problemen och lämpliga behandlingsmetoder. Utredningen menar att uppgifter om personer som önskar att stänga av sig från spel som lämnats till spelmyndigheten skulle kunna användas för forskningsändamål.

Regeringen instämmer i att behovet av forskning om spelproblem är ett angeläget ändamål. Som både *Datainspektionen* och *Lotteriinspektionen* konstaterar ska dock spelmyndigheten inte bedriva någon egen forskning. Som självavstängningsregistret är avsett att fungera kommer det vidare endast att innehålla uppgifter om att en viss person stängt av sig från spel, vilket inte nödvändigtvis behöver bero på att denne anser sig ha ett spelberoende. Uppgifter ur det registret framstår därför enligt regeringens bedömning som ett alltför begränsat underlag för forskning. Det finns enligt regeringen andra sätt för att få kunskap om problemspelande. Forskning bör därför inte vara något särskilt ändamål för behandling av personuppgifter hos spelmyndigheten. Om det finns ett behov av att ta del av kunskap som spelmyndigheten bygger upp som har betydelse för forskningen, bör denna kunna lämnas ut inom ramen för den allmänna dataskyddsregleringen eller offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Licenshavarna kommer till följd av regleringen i spellagen att behöva behandla personuppgifter. Ett tydliggörande av för vilka ändamål som uppgifterna får behandlas skulle underlätta för licenshavarna. I stor utsträckning kan dock licenshavarna med stöd av samtycke behandla personuppgifter i den kundrelation de har med spelarna.

Kontrollera kundens identitet och ålder

En licenshavare ska enligt förslaget till spellag inte låta någon som är under 18 år delta i spel. För kasinona gäller att personer under 20 år inte får ges tillträde till lokalerna. En licenshavare måste också, som huvudregel, kontrollera spelarens identitet i samband med att denne registreras.

Ett av ändamålen för en licenshavares behandling av personuppgifter bör därför vara att kontrollera spelarens identitet och ålder. Det begränsade intrånget i den personliga integriteten som denna behandling innebär väger inte lika tungt som behovet av att säkerställa att underåriga inte deltar i spel.

Spelkonton

En licenshavare ska för onlinespel upprätta ett spelkonto till varje registrerad spelare. På spelkontot ska spelaren kunna följa alla ekonomiska transaktioner till och från spelkontot såsom spelkontots saldo, spelhistorik (dvs. insatser, vinster och förluster), in- och utbetalningar samt övriga transaktioner.

I syfte att fullgöra denna skyldighet bör ett av ändamålen för en licenshavares behandling av personuppgifter vara att upprätta och fullgöra de skyldigheter som avser spelkonton. Det eventuella intrånget i den personliga integriteten motiveras enligt regeringens bedömning av att det är en förutsättning för att systemet med spelkonton ska vara möjligt.

Kontrollera att villkor och regler följs samt upptäcka och motverka fusk och brottslig verksamhet

I och med den nya spellagen åläggs licenshavarna att ansvara för viss övervakning av spelen. Bland annat ska det finnas rutiner för att upptäcka och motverka spelfusk, annan brottslighet och andra överträdelser av användarvillkoren och spelreglerna. Det innebär att licenshavare ska kontrollera att spelare följer de villkor som gäller för spelet och övervaka spelet för att upptäcka om brott begås inom ramen för det. Vidare ska licenshavaren för de statliga kasinona använda kameraövervakning i sina lokaler. Rätten att behandla personuppgifter för sådana ändamål bör framgå av lagen.

Att behandla uppgifter om att en enskild spelare inte följt de regler som gäller för spel, kan förstås utgöra en integritetskränkning. Licenshavarna bör dock kunna behandla sådana uppgifter även om överträdelsen inte är så allvarlig att den bör anmälas till Polismyndigheten. Det intrång i den personliga integriteten som behandlingen innebär ska vägas mot intresset av att upptäcka fusk och brottslig verksamhet. Vid en sådan avvägning bör enligt regeringen intresset av brottsbekämpning ha företräde.

En licenshavare behöver kontrollera spelmönster i syfte att upptäcka misstänkt matchfixning. Om ett avvikande spelmönster iaktas eller det i övrigt finns misstankar om matchfixning, bör licenshavaren vara skyldig att rapportera detta till spelmyndigheten. Spelmyndigheten ska då kunna besluta om att det inte ska vara tillåtet att spela på det aktuella objektet. Brottsmisstanken ska också kunna redovisas till Polismyndigheten. I syfte att fullgöra denna uppgift måste licenshavarna kunna behandla personuppgifter. Rätten att behandla personuppgifter för detta ändamål bör framgå av spellagen. Intresset av att utreda brott väger enligt regeringen även i detta fall tyngre än behovet av skydd för den personliga integriteten. *Lagrådet* ifrågasätter det lämpliga i att begränsa bestämmelsen till att gälla sport då vadhållning kan förekomma om annat som också kan manipuleras. Regeringen har förståelse för den synpunkten. Det befintliga beredningsunderlaget visar dock att matchfixning hittills främst har aktualiserats i samband med sport. Det arbete som myndigheter och andra aktörer bedriver inom området avser vidare uteslutande matchfixning i samband med sport. Det är därför enligt regeringens mening lämpligt att inledningsvis prioritera det området.

Granska och analysera spelarprofiler och spelarnas spelbeteende

En licenshavare ska ha ett åtgärdsprogram med information om problem med överdrivet spelande. Denne ska också övervaka spelarnas spelbeteenden och göra en individuell riskbedömning. Syftet är att fånga upp de spelare som kan antas ha spelproblem. För att underlätta riskbedömningen får en licenshavare inte erbjuda spel till en spelare förrän en spelarprofil har upprättats. I spelarprofilen ska spelaren sätta gränser för sitt eget spelande vad gäller tid och pengar. Licenshavarens kontroll ska omfatta att övervaka att spelarna inte överskrider sina satta gränser.

Rätten till behandling av personuppgifter för ändamålet att granska och analysera uppgifter från spelarprofiler och varje spelares spelbeteende bör framgå av spellagen. Intresset av att skydda den enskildes hälsa bedöms i detta sammanhang vara större än behovet av skydd för den personliga integriteten.

Avstängning av spelare samt hantering av uppgifter från det nationella självavstängningsregistret

En licenshavare har möjlighet att stänga av en spelare från spel, i första hand efter spelarens eget önskemål. Som beskrivs ovan föreslås dessutom att det ska finnas ett nationellt avstängningsregister som ska hanteras av spelmyndigheten där den som vill ska kunna stänga av sig från samtliga licenserade aktörer på marknaden i en och samma registrering. En licenshavare kommer i dessa fall att hantera personuppgifter från spelmyndigheten avseende spelare som önskar att stänga av sig själva från fortsatt spelande. Att behandling av personuppgifter ska få ske för detta ändamål bör framgå av lagen. Behovet av att det finns effektiva möjligheter till avstängning för spelarna är enligt regeringen väsentligt större än det intrång som det kan innebära att uppgifterna behandlas av licenshavarna.

Uppgifter om lagöverträdelser

Behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och överträdelser eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder får enligt artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning endast utföras under kontroll av myndigheter eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. En förutsättning är att lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs. Endast myndigheter får som huvudregel behandla sådana personuppgifter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får dock föreskriva i vilka andra fall som andra än myndigheter ska få behandla sådana personuppgifter. En förutsättning är även här att lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs.

Av förslaget till spellag framgår att licenshavarna, när det gäller vissa spelformer, ska övervaka spelet för att motverka och förhindra fusk, bedrägerier och annan brottslig verksamhet. Licenshavarna ska också kontrollera och rapportera vidare till spelmyndigheten om avvikande spelmönster eller om det i övrigt finns misstankar om matchfixning. Enligt utredningens bedömning behöver licenshavarna kunna behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser för att motverka fusk, bedrägerier och annan brottslig verksamhet. Regeringen delar inte den bedömningen. Däremot bör licenshavarna kunna polisanmäla sådana gärningar som kan utgöra brott enligt spellagens straffbestämmelser. För det behövs enligt regeringens bedömning ingen särskild personuppgiftsreglering.

Ytterligare begränsningar av rätten att behandla personuppgifter

Utredningens förslag till ändamålsbestämmelser är i viss utsträckning generella. För det har utredningen fått kritik av *Datainspektionen*. Regeringen har förståelse för den kritiken. Ändamålsbestämmelserna får dock sin närmare avgränsning främst genom övriga bestämmelser i spellagen och genom bestämmelser meddelade med stöd av lagen. Rätten att behandla personuppgifter bör därför kunna begränsas ytterligare med bestämmelser på motsvarande nivå. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om begränsningar av de tillåtna ändamålen för behandlingen av personuppgifter och om vilka personuppgifter som får behandlas för de ändamålen. Detta är enligt regeringens bedömning möjligt eftersom behandlingen inte utgör ett sådant betydande intrång i den personliga integriteten som avses i 2 kap. 6 § regeringsformen.

12.2.4 Undantag från rätten för den enskilde till tillgång till personuppgifter

Regeringens förslag: Besked om att personuppgifter behandlas i samband med närmare granskning och rapportering till Polismyndigheten eller åklagare ska inte få lämnas ut till den registrerade.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans yttrar sig särskilt över förslaget, förutom *Lotteriinspektionen*, som framhåller att det behöver

Prop. 2017/18:220 förtydligas hur förslaget förhåller sig till skyldigheten att informera en spelare om grunderna för att ett spelkonto avslutas.

Skälen för regeringens förslag: När uppgifter lämnats till Polismyndigheten eller åklagare om misstanke om brott (se avsnitt 10.14) är det med hänsyn till den förundersökningssekretess som råder hos de rättsvårdande myndigheterna av avgörande betydelse att den informationen inte lämnas vidare till den som är involverad i det misstänkta brottet. Den registrerade har dock enligt artikel 15 i EU:s dataskyddsförordning rätt att av den personuppgiftsansvarige få bekräftelse på huruvida personuppgifter som rör honom eller henne håller på att behandlas och i så fall få tillgång till personuppgifterna tillsammans med information om bl.a. ändamålen med behandlingen.

Under vissa förhållanden kan omfattningen av vissa av de skyldigheter och rättigheter som förordningen föreskriver begränsas. Det gäller enligt artikel 23 i EU:s dataskyddsförordning bl.a. de ovan beskrivna rättigheterna. Sådana begränsningar får göras endast om de är förenliga med respekt för andemeningen i de grundläggande fri- och rättigheterna och utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle i syfte att säkerställa vissa angivna intressen. Ett sådan angivet intresse är förebyggande, förhindrande, utredning, avslöjande eller lagföring av brott eller verkställande av straffrättsliga sanktioner, inbegripet skydd mot samt förebyggande och förhindrande av hot mot den allmänna säkerheten. Sådana lagstiftningsåtgärder som innehåller undantag från skyldigheter och rättigheter enligt dataskyddsförordningen ska tydligt ange bl.a. ändamålen med behandlingen, kategorierna av personuppgifter samt de registrerades rätt att bli informerade om begränsningen.

Om spelmyndigheten eller licenshavarna skulle vara tvungen att lämna ut uppgifter av nu aktuellt slag skulle detta allvarligt kunna försvåra förebyggandet och utredningen av brott enligt spellagen.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts bedöms det finnas skäl och förutsättningar att inskränka den registrerades rätt till information om att hans eller hennes personuppgifter behandlas i samband med närmare granskning och rapportering till Polismyndigheten eller åklagare. Åtgärden får anses nödvändig och proportionell för att säkerställa att brott kan förhindras och utredas. En bestämmelse av denna innebörd bör därför tas in i spellagen. Liknande bestämmelser finns i lagen om betaltjänster (6 kap. 5 §) och penningtvättslagen (4 kap. 3 §).

En närmare redogörelse för i vilken utsträckning en spelare ska informeras om en avstängning av spelkontot som skett på grund av misstanke om brott, som *Lotteriinspektionen* efterfrågar, finns i avsnitt 9.2.4.

12.2.5 Bevarande av uppgifter

<p>Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om bevarande och gallring av personuppgifter.</p>
--

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår uttryckliga bestämmelser i spellagen om bevarande

och gallring av personuppgifter, särskilt i fråga om uppgifter och fotografier i register hos de statliga kasinona.

Remissinstanserna: Ett fåtal remissinstanser har synpunkter på förslaget. *Kindred* ifrågasätter om det är förenligt med EU:s dataskyddsförordning att spara personuppgifter tills vidare. *Lotteriinspektionen* anser att de generella bestämmelserna om gallring ska tidsbegränsas. *Datainspektionen* ifrågasätter lämpligheten i att bemyndiga spelmyndigheten att meddela föreskrifter om behandling av personuppgifter; i vart fall bör spelmyndigheten samråda med Datainspektionen innan föreskrifterna meddelas.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 5.1 e i EU:s dataskyddsförordning anges att personuppgifter inte får förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifter behandlas (lagringsminimering). Personuppgifter får dock lagras under längre perioder i den mån personuppgifterna enbart behandlas för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål.

När en personuppgift inte längre behövs för behandling enligt de ändamål som den har rätt att behandlas för bör uppgiften tas bort. En sådan bestämmelse stämmer överens med principen om lagringsminimering. Denna huvudregel bör gälla när inget annat sägs i spellagen, andra lagar, förordningar eller föreskrifter. Det bör framhållas att det i en del andra kapitel i spellagen kommer att finnas bestämmelser som är av betydelse vid bedömningen av huruvida en uppgift inte längre behövs. En uppgift om att en spelare tidigare stängt av sig från spel ska exempelvis inte behöva finnas i självavstängningsregistret.

Enligt 8 § kasinolagen ska en uppgift eller ett fotografi i registret över besökare bevaras i fem år från det att uppgiften eller fotografiet registrerats och därefter senast gallras. Tidigare angavs att en uppgift eller ett fotografi i registret skulle gallras senast ett år efter det att uppgiften eller fotografiet registrerats. Paragrafens lydelse ändrades i januari 2005 i och med författningsändringar inom penningtvättsområdet (se prop. 2003/04:156 s. 54 ff.). I förarbetena har tidsaspekten noggrant övervägts och regeringen kan därför inte se att bestämmelsen skulle strida mot principen om lagringsminimering. Utredningen föreslår att en motsvarande reglering tas in i spellagen.

Enligt 4 kap. 6 § penningtvättslagen ska en verksamhetsutövare ha ett system för att snabbt och fullständigt kunna lämna uppgifter om huruvida verksamhetsutövaren under de senaste fem åren har haft en affärsförbindelse med en viss person och, om så skulle vara fallet, om förbindelsens art. Utredningen föreslår en särskild reglering för de statliga kasinona i spellagen i linje med denna bestämmelse. Enligt förslaget ska en uppgift eller ett fotografi i ett register över besökare vid ett statligt kasino bevaras i fem år från det att uppgiften eller fotografiet registrerats och därefter genast gallras.

Utredningen föreslår även att det i spellagen tas in en bestämmelse som tydliggör att en personuppgift ska gallras när den inte längre behövs för behandling enligt de ändamål som anges i spellagens kapitel med bestämmelser om personuppgiftsbehandling, om inget annat följer av spellagen, förordning eller föreskrifter.

Prop. 2017/18:220 Regeringen instämmer i sak i utredningens förslag, men anser med hänsyn till spellagens form av ramlag att regleringen bör ske i föreskrifter på en lägre nivå. De invändningar som gjorts av remissinstanserna får hanteras vid framtagandet av dessa föreskrifter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör mot denna bakgrund få meddela föreskrifter om bevarande och gallring av personuppgifter.

12.3 Sekretess i självavstängningsregistret

Regeringens förslag: Sekretess ska gälla i verksamhet som avser förande av eller uttag ur det nationella självavstängningsregistret, som förs av spelmyndigheten, för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. I fråga om allmän handling ska sekretessen gälla i högst 70 år.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser, däribland *Datainspektionen*, tillstyrker eller har inte några invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Det kan finnas olika skäl till varför en person vill anmäla sig till självavstängningsregistret för spel. Oavsett vilket det bakomliggande skälet är får det antas att det är av stor vikt för de allra flesta att deras val att göra detta inte ska vara en uppgift som är tillgänglig för vem som helst. Regeringen delar utredningens bedömning att det finns en uppenbar risk för att många personer skulle avstå från att anmäla sig till registret om det skulle visa sig att uppgifterna inte skyddas av sekretess.

I likhet med utredningen anser regeringen att befintliga regler i offentlighets- och sekretesslagen är otillräckliga för att ge ett fullgott sekretesskydd för de uppgifter som kommer att finnas i självavstängningsregistret. Det finns därmed ett behov av en ny bestämmelse i lagen, som skyddar den enskildes integritet genom ett starkt och tydligt sekretesskydd för uppgifterna i registret. I enlighet med utredningens förslag bör det råda presumtion för sekretess, vilket uppnås med ett omvänt skaderekvisit. Uppgifterna i registret får därmed inte lämnas ut om det inte står klart att de kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Sekretesstiden för uppgifter i allmänna handlingar bör vara högst sjuttio år. Den sekretessbestämmelse som nu föreslås har utarbetats efter förebild i bestämmelsen om sekretess i donationsregistret (25 kap. 16 § offentlighets- och sekretesslagen).

Självavstängningsregistret är endast avsett att användas för att den enskilde ska kunna stänga av sig från spel (se avsnitt 10.10) och för att denne ska undvika att utsättas för direktreklam under den tid som den är avstängd (se avsnitt 11.3) och för att licenshavaren ska kunna säkerställa att så kan ske. Detta framgår av lagstiftningen och det bör också spelmyndigheten upplysa den enskilde om i anslutning till självavstängningsfunktionen. Uppgifterna ska därför endast kunna lämnas ut till licenshavarna för att de ska kunna fullgöra sina skyldigheter, dvs. för att den enskildes beslut att stänga av sig från spel ska kunna genomföras.

Regeringen anser att den enskilde inte torde lida men om uppgiften lämnas ut i dessa fall, eftersom den enskilde själv anmält sig till registret för att stänga av sig från spel och undvika att utsättas för direktreklam. Uppgifterna bör därför kunna lämnas ut i dessa fall. Den som ansöker om licens bör dessutom kunna visa att hanteringen av de uppgifter som lämnas ut ur registret sker i enlighet med regleringen av behandling av personuppgifter (se avsnitt 12.2.3).

Regeringen noterar att *Lagrådet* inte gör någon annan bedömning än regeringen när det gäller behovet av sekretesskydd för uppgifterna i självavstängningsregistret. Lagrådet uppmärksammar att den praktiska tillämpningen kan innebära att en uppgift om att en person finns i registret sprids genom spelombuden och i den avstängdes grannskap. Regeringen bedömer att det får antas att informationen om att en person inte får spela endast kommer spelombudet till del via information på t.ex. en datorskärm som endast spelombudet har tillgång till och att ombudet i sin tur inte för informationen vidare. Om det framkommer att det förekommer problem med spridning av uppgifter från registret får regeringen återkomma till denna fråga. Såsom nämns ovan, och i enlighet med vad Lagrådet anför, är det viktigt att spelaren i samband med sin anmälan till registret får information om hur uppgifterna i registret är avsedda att användas.

Det kan finnas skäl att överväga om den tystnadsplikt som följer av sekretessen för uppgifter i självavstängningsregistret ska ha företräde framför meddelarfriheten. Det saknas dock beredningsunderlag för att i nuläget föreslå en sådan inskränkning i meddelarfriheten. Regeringen avser att vid behov återkomma i denna fråga och i övrigt följa behovet av eventuella ändringar av regleringen.

13 En statlig spelmyndighet

13.1 Ansvarsområde och organisation

Regeringens bedömning: En statlig spelmyndighet (spelmyndigheten) ska vara den expertmyndighet som prövar licenser samt samordnar och svarar för en enhetlig tillämpning och ändamålsenlig tillsyn av spelregleringen.

Spelmyndigheten bör tills vidare ledas av en styrelse.

Lotteriinspektionen bör utses till spelmyndighet enligt spellagen.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens bedömning. Utredningen föreslår att spelmyndigheten blir en enrådighetsmyndighet med insynsråd.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget. *Folkhälsomyndigheten* anför dock att det är viktigt med en tydlig gränsdragning mellan spelmyndighetens uppdrag och det uppdrag som *Folkhälsomyndigheten* har att verka för nationell samordning på spelområdet. *Lotteriinspektionen* och *Statskontoret* anser att spelmyndigheten i likhet med Lotteriinspek-

Prop. 2017/18:220 tionen ska vara en styrelsemyndighet. Flera remissinstanser, däribland *Kammarrätten i Sundsvall*, Lotteriinspektionen, *SKL* och *Svenska Spel*, betonar vikten av att spelmyndigheten tillförs tillräckliga resurser för sin verksamhet, som kommer vara mer omfattande än den verksamhet som Lotteriinspektionen bedrivit.

Skälen för regeringens bedömning: En omreglerad spelmarknad, med ett mångdubblat antal licenshavare ställer krav på en stark tillsynsmyndighet. Spelmyndigheten kommer att ges ett väsentligt utökat ansvarsområde än vad Lotteriinspektionen hittills haft och bör i egenskap av expertmyndighet även ha en mer samlande roll. Myndighetens föreskriftsrätt kommer också att bli mer omfattande. Höga krav kommer att ställas på myndigheten att följa marknadens utveckling och samverka med övriga myndigheter och aktörer med ansvar inom spelområdet.

Lotteriinspektionen är central tillstånds- och tillsynsmyndighet enligt lotterilagen och det är naturligt att det också är den myndigheten som utses till spelmyndighet.

Det faktum att spelmyndigheten får ett mer uttalat ansvar på spelmarknaden fråntar inte någon annan myndighet dess ansvar. Folkhälsomyndighetens kommer även fortsatt ha ansvar för att genomföra insatser för att förebygga spelproblem. Behovet av samverkan mellan spelmyndigheten och Folkhälsomyndigheten kommer att vara större än den senare myndighetens hittillsvarande samarbete med Lotteriinspektionen.

Utredningen föreslår att spelmyndigheten, till skillnad från Lotteriinspektionen, ska bli en enrådig myndighet med generaldirektören som myndighetschef. Mot bakgrund av de invändningar som framförs av *Lotteriinspektionen* och *Statskontoret* bedömer dock regeringen att frågan inte är tillräckligt utredd och analyserad. Spelmyndigheten bör därför, i likhet med Lotteriinspektionen i dag, ledas av en styrelse.

13.2 Spelmyndigheten ska ha rutiner för anställdas spel

<p>Regeringens bedömning: Spelmyndigheten bör ha rutiner för anställdas spel och för det spel i tjänsten som sker av kontrollanter och andra befattningshavare vid myndigheten.</p>
--

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Endast *Kindred* yttrar sig, och anför att företaget inte har några invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens bedömning: Spelmyndighetens roll som licens- och tillsynsmyndighet för spelmarknaden ställer särskilda etiska krav på de anställda. Det är mot den bakgrunden lämpligt att spelmyndigheten har rutiner för de anställdas spel. Dessa bör gälla för såväl spel privat som i tjänsten. Rutiner för spel i tjänsten bör också gälla för kontrollanter som förordnats av myndigheten.

13.3.1 Ett spelmarknadsråd inrättas

Regeringens bedömning: I syfte att främja informationsutbyte om frågor som rör spel och spelmarknaden bör ett spelmarknadsråd inrättas vid spelmyndigheten. I rådet bör representanter från berörda myndigheter och organisationer ingå.

Utredningens förslag: Överensstämmer i allt väsentligt med regeringens bedömning. Utredningen föreslår dock att bestämmelser om spelmarknadsrådet ska tas in i spellagen.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrar sig tillstyrker förslaget. Till dessa hör *Finansinspektionen*, *Svenska Spel*, *SPER* och *Svebico*. *Datainspektionen* anser dock att spelmyndigheten inte ska ges rätt att ålägga någon annan myndighet att medverka i rådet. *Folkhälso-myndigheten* och *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* anser att rådet inte bör ges rollen att tilldela medel om forskning om spelreglering. *Nätverket för spelforskare i Sverige* föreslår att en forskningskommitté knyts till rådet, med uppgift att ge rekommendationer i forskningsfrågor. *Förvaltningsrätten i Linköping* anser att bestämmelser om rådet bör tas in i förordning i stället för i lag.

Skälen för regeringens bedömning: Förutom spelmyndigheten har en rad andra myndigheter och organisationer intressen och ansvar på spelområdet. Det finns ett behov av att aktörerna har ett nära samarbete om spelmarknadens utveckling och att information om utvecklingen samlas in kontinuerligt. Ett formellt informationsutbyte förväntas öka möjligheterna att tidigt uppmärksamma problem inom spelmarknadsområdet. En stärkt samverkan kan också ge underlag för bättre beslut och en mer effektiv spelreglering samt bidra till att forskningen inom spelområdet blir mer heltäckande. För att uppnå detta helhetsperspektiv bör ett spelmarknadsråd etableras vid spelmyndigheten. Till skillnad från utredningen, och i likhet med *Förvaltningsrätten i Linköping*, anser regeringen att bestämmelser om rådet inte bör föras in i spellagen utan i förordning.

13.3.2 Ett särskilt råd mot matchfixning inrättas

Regeringens bedömning: I syfte att motverka matchfixning bör ett särskilt råd mot matchfixning inrättas vid spelmyndigheten. I rådet bör representanter från berörda myndigheter och organisationer ingå.

Utredningens förslag: Överensstämmer i allt väsentligt med regeringens bedömning. Utredningen föreslår dock att organets verksamhet ska regleras i lag och att det ska benämnas plattform.

Remissinstanserna: Det finns ett starkt stöd bland remissinstanserna för förslaget. Till de som tillstyrker förslaget hör *Svenska Spel*, *Svenska Handbollförbundet*, *Transparency International Sverige*, *RF*, *ATG*, *Kindred*, *Svenska Fotbollförbundet* och *SPER*. *RF* anser att organet utöver de av utredningen föreslagna uppgifterna bör ges en operativ roll i ärenden som rör matchfixning.

Prop. 2017/18:220 **Skälen för regeringens bedömning:** Manipulering av sporthändelser kopplad till vadhållning, s.k. matchfixning, drabbar i första hand individuella lag och idrottare, men i det långa loppet kan det även drabba idrottsrörelsens trovärdighet samt orsaka förluster för spelbolag och spelare. Det finns ett behov av att vidta ytterligare åtgärder för att bekämpa matchfixning i Sverige.

För närvarande träffas företrädare för Lotteriinspektionen, Polismyndigheten, åklagare och berörda departement samt representanter för idrotten och Svenska Spel regelbundet för att utbyta erfarenheter och diskutera matchfixningsfrågor.

Inrättandet av ett särskilt råd mot matchfixning vid spelmyndigheten skulle kunna bidra till att minska riskerna för matchfixning. En starkt nationell samordning är också i linje med intentionerna i Europarådets konvention mot manipulation av resultat inom idrott. Det kan i sin tur utgöra en grund för internationell samverkan på nordisk, europeisk och global nivå. I likhet med flera remissinstanser, däribland *RF*, *Svenska Fotbollförbundet* och *SPER*, anser regeringen att spelmyndigheten bör ansvara för det nya organet. I rådet bör representanter från berörda myndigheter och organisationer ingå. Till skillnad från utredningen anser regeringen att det inte finns behov av att föra in bestämmelser om rådet i spellagen.

13.3.3 Samverkan vid tillsyn

Regeringens bedömning: Spelmyndigheten bör i sin tillsynsverksamhet så långt det är möjligt samarbeta och utbyta information med svenska och utländska behöriga myndigheter.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens bedömning. Utredningen föreslår dock att samarbetskyldigheten ska regleras i lag.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser, bl.a. *Konsumentverket*, *ATG* och *Kindred*, behandlar förslaget, och samtliga av dessa tillstyrker eller har inget att invända mot detta. *Lotteriinspektionen* och *Konsumentverket* framhåller vikten av att sekretessregler inte ska förhindra ett effektivt utbyte av information.

Skälen för regeringens bedömning: Om licenshavarens spelsystem är placerat utomlands kommer spelmyndighetens tillsyn förutsätta att spelmyndigheten kan samarbeta med motsvarande myndigheter i andra länder. Spelmyndigheten kan i dessa och andra fall behöva kunna utbyta information med sådana utländska myndigheter. Spelmyndigheten kan även behöva samarbeta med andra svenska myndigheter i sin tillsynsutövning, t.ex. Skatteverket.

Regeringen anser mot denna bakgrund att spelmyndigheten i sin tillsynsverksamhet så långt det är möjligt, utifrån befintlig personuppgifts- och sekretessreglering, bör samarbeta och utbyta information med svenska och utländska behöriga myndigheter.

14.1 Tillsynsmyndighet

Regeringens förslag: Spelmyndigheten ska ha tillsyn över att spellagen och de föreskrifter och villkor som meddelas med stöd av lagen följs.

Spelmyndigheten ska dock inte ha tillsyn över registreringslotterier eller behandling av personuppgifter.

Tillsyn över registreringslotterier ska utövas av den kommunala nämnd som kommunen bestämmer.

Spelmyndigheten ska också utöva tillsyn över att verksamheter som tillhandahåller spel med licens eller registrering enligt spellagen följer penningtvättslagen.

Spelmyndigheten ska få förordna särskilda kontrollanter för att utföra tillsynsuppgifter.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen lämnar inte något uttryckligt förslag om att behandlingen av personuppgifter ska undantas från spelmyndighetens tillsynsansvar.

Remissinstanserna: Flertalet av de remissinstanser som yttrar sig är positiva till förslaget. *Stockholms universitet (Juridiska fakulteten)*, *Länsstyrelserna i Stockholms och Dalarnas län*, *SKL*, *Nynäshamns kommun*, *Svenska Spel* och *ATG* hör till dem som tillstyrker eller inte har några invändningar mot förslagen. *Folkhälsomyndigheten* anser att kommunerna bör ansvara för tillsyn över värdeautomater, bingohallar, ombud och travbanor samt att länsstyrelserna bör utöva tillsyn över kommunerna och spelmyndigheten tillhandahålla tillsynsvägledning. *Svenska Spel* förespråkar att tillsynsansvaret över spellagens marknadsföringsregler i första hand bör ligga på spelmyndigheten. *Konsumentverket*, *Stockholms tingsrätt (Patent- och marknadsdomstolen)* och *ATG* anser att Konsumentverket bör ansvara för tillsynen över dessa regler. *Lotteriinspektionen* och *SPER* anser att allt tillsynsansvar bör ligga hos en myndighet. Konsumentverket föreslår vidare att myndighetens tillsynsansvar tydliggörs i lagtexten. *Datainspektionen* anser att det behöver tydliggöras att spelmyndigheten inte har rätt att utöva tillsyn över behandling av personuppgifter. *Konkurrensverket* anför att det bör framgå av spelmyndighetens instruktion att myndighetens uppgifter ska inkludera tillsynsarbete i frågor om konkurrensneutralitet och icke-diskriminering. *Hovrätten för Västra Sverige* anför att tillsynsbestämmelserna bör kompletteras med en allmän regel om tillsynens inriktning.

Skälen för regeringens förslag: En effektiv tillsyn över spellagen är avgörande för att åstadkomma en sund och säker spelmarknad med konkurrens på lika villkor. Lotteriinspektionen har det huvudsakliga tillsynsansvaret över lotterilagen, men delar i vissa fall ansvaret med kommunerna och länsstyrelserna.

Regeringen anser, till skillnad från *Folkhälsomyndigheten*, att en ändamålsenlig och enhetlig tillämpning bäst tillgodoses genom en samlad centraliserad tillsyn över spellagen. Spelmyndigheten bör därför ha det fulla tillsynsansvaret över lagen och de föreskrifter som meddelas

Prop. 2017/18:220 med stöd av den, med undantag för tillsynen över registreringslotterier, som liksom i dag utövas av den kommunala nämnd som kommunen bestämmer.

Flera remissinstanser, bl.a. *Konsumentverket* och *Lotteriinspektionen*, ifrågasätter att spelmyndigheten och Konsumentverket fortsatt ska ha ett delat tillsynsansvar över reglerna om marknadsföring av spel. I enlighet med vad regeringen tidigare anfört har myndigheterna en skyldighet att samordna tillsynen. Tillsynen enligt såväl de allmänna marknadsrättsliga bestämmelserna som de särskilda sektorsregleringarna bedöms vidare fungera väl (prop. 2016/17:8 s. 38). Det delade ansvaret bör därför inte ändras. Spelmyndigheten bör också utöva tillsyn över att verksamheter som tillhandahåller spel följer penningtvättslagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen. För att tydliggöra att spelmyndighetens tillsynsansvar, som *Datainspektionen* påpekar, däremot inte ska omfatta reglerna om behandling av personuppgifter, bör en särskild bestämmelse med den innebörden införas i spellagen. I likhet med *Konkurrensverket* och *Hovrätten för Västra Sverige* anser regeringen att den närmare inriktningen för spelmyndighetens tillsyn kan behöva regleras. Sådana regler bör dock inte placeras i lag.

Enligt 49 § lotterilagen ska tillstånds- respektive registreringsmyndigheten utse kontrollanter för tillsynen. För att klara det övergripande tillsynsansvaret över den nya spelregleringen bör spelmyndigheten även fortsättningsvis ha rätt att utse särskilda kontrollanter, som inte är anställda vid myndigheten, för att utöva kontroll och efterlevnad av lagen och föreskrifter meddelade med stöd av den. Motsvarande bestämmelser finns bl.a. i fiske- och jaktlagstiftningen.

14.2 Undersökningar och upplysningar

Regeringens förslag: En kontrollant eller en befattningshavare hos spelmyndigheten i vars uppgifter det ingår att övervaka att bestämmelser om spel följs, ska ha rätt att

1. få tillträde till fartyg, områden, anläggningar, lokaler och andra utrymmen där det bedrivs eller kan antas att spel bedrivs eller där spelutrustning förvaras eller hanteras,
2. få de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen, och
3. få den hjälp som behövs för tillsynen av den som är föremål för åtgärden.

Polismyndigheten ska lämna spelmyndigheten den hjälp som behövs vid tillsynen. Sådan hjälp får dock bara begäras om det kan befaras att en polismans befogenhet att utöva våld behöver tillgripas eller det annars finns synnerliga skäl.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka upplysningar en licens- eller tillståndshavare ska lämna till spelmyndigheten för dess tillsynsverksamhet.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte någon uttrycklig begränsning av spelmyndighetens rätt att begära hjälp från Polismyndigheten.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrar sig över förslaget, bl.a. *Stockholms universitet (Juridiska fakulteten)*, *ATG*, *SPER* och *Svebico*, tillstyrker det. *Svenska Spel* påpekar att kontrollanten inte bör kunna begära mer information än vad som är nödvändigt för att kontrollera efterlevnaden av spellagen. *Lotteriinspektionen* vill att det förtydligas att rätten att på begäran få uppgifter och handlingar samt få tillträde till utrymmen även gäller gentemot spelombud.

Skälen för regeringens förslag: Kontrollanterna och befattningshavarna vid spelmyndigheten behöver ges vissa befogenheter för att kunna utföra tillsynen. De behöver bl.a. ges möjlighet att få tillträde till fartyg, områden, anläggningar, lokaler och andra utrymmen där det bedrivs eller kan antas att spel bedrivs eller där spelutrustning förvaras eller hanteras. Kontrollanterna och befattningshavarna bör även ha rätt att få de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen. De handlingar som kan bli aktuella inom ramen för spelmyndighetens tillsyn är t.ex. tekniska data, affärsböcker, avtal med serviceföretag och vinstplaner. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör bemyndigas att meddela föreskrifter om vilka upplysningar som en licens- eller tillståndshavare ska lämna till spelmyndigheten för tillsynsverksamheten.

För att tillsynen ska fungera i praktiken behöver den som är föremål för tillsynen vara skyldig att bistå spelmyndigheten. Detta bör framgå av spellagen. En kontrollant och befattningshavare vid spelmyndigheten bör vidare ha befogenhet att ta egendom i beslag oberoende av att någon grips (se vidare avsnitt 16.7).

Polismyndigheten bör på begäran av spelmyndigheten lämna den hjälp som behövs vid tillsynen. I likhet med motsvarande bestämmelser på andra områden, se t.ex. 22 § patientsäkerhetslagen (2010:659) och 7 § lagen (2011:1070) om handel med sälprodukter, bör möjligheten att begära bistånd från Polismyndigheten begränsas till när det finns anledning att anta att polismans särskilda kompetens och befogenhet att bruka våld kan behövas eller det annars finns synnerliga skäl.

Regeringen delar *Svenska Spels* bedömning att kontrollanten inte bör kunna begära mer information än vad som är nödvändigt. Detta gäller dock redan enligt den proportionalitetsprincip som följer av Högsta förvaltningsdomstolens praxis, och fr.o.m. den 1 juli 2018 av 5 § förvaltningslagen.

14.3 Upplysningar från en koncern

Regeringens förslag: Om en licenshavare ingår i en koncern ska spelmyndigheten ha rätt att från de övriga företagen i koncernen få de upplysningar om verksamheten och därmed sammanhängande omständigheter som myndigheten behöver för sin tillsyn över licenshavaren.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Endast *Kindred* yttrar sig över förslaget. Bolaget anför att bestämmelsen bör preciseras för att sätta en gräns för vilken information som kan efterfrågas.

Prop. 2017/18:220 **Skälen för regeringens förslag:** Som framgår av avsnitt 6.1 kan en licenshavare som ingår i en koncern vid licensprövningen tillgodoräkna sig kompetens och andra resurser som finns i koncernen, under förutsättning att dessa är tillgängliga för licenshavaren. För att tillsynen ska kunna bedrivas effektivt bör mot denna bakgrund vissa skyldigheter även gälla andra företag i koncernen. Motsvarande bestämmelser finns i regleringar på finansmarknadsområdet, se t.ex. 13 kap. 5 § lagen om bank- och finansieringsrörelse. Av spellagen bör därför framgå att spelmyndigheten, från de övriga företagen i en sådan koncern, ska få de upplysningar om verksamheten och därmed sammanhängande omständigheter som myndigheten behöver för sin tillsyn över licenshavaren. Som framgår av avsnitt 14.2 ska myndighetens åtgärder vara förenliga med proportionalitetsprincipen. Med hänsyn till detta, och då informationen kan vara av vitt skilt slag, anser regeringen, till skillnad från *Kindred*, att bestämmelsen inte behöver preciseras ytterligare.

14.4 Redovisning och revision

Regeringens förslag: Licenshavarens revisor eller särskilda granskare ska i vissa fall vara skyldiga att rapportera till spelmyndigheten.

Licenshavaren ska upprätta och offentliggöra en årsredovisning. Kravet ska inte gälla för licenshavare med licens för spel för allmännyttiga ändamål vars balansomslutning för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren inte uppgått till 5 miljoner.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att spelmyndigheten ska ges rätt att förordna revisorer för att genomföra en revision av spelföretaget.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som yttrar sig är i huvudsak positiva till förslaget. *ATG*, *Svenska Spel* och *Skatteverket* tillstyrker kravet om att upprätta årsredovisning. Skatteverket anser dock att undantaget för vissa anordnare av allmännyttigt spel bör motiveras ytterligare. *Svenska Spel*, *Kindred*, *SPER* och *ATG* ifrågasätter nödvändigheten i att spelmyndigheten ges rätt att förordna ytterligare revisorer med hänsyn till de kostnader som det kan medföra för företagen. Svenska Spel anför vidare att den ordinarie revisorns rapporteringsskyldighet bör vara begränsad till det som revisorn får kännedom om vid fullgörandet av sitt ordinarie uppdrag och att rapporteringsskyldigheten endast bör gälla i undantagsfall.

Skälen för regeringens förslag

Underrättelseskyldighet

En effektiv tillsyn över licenshavaren kräver att spelmyndigheten har tillräckliga förutsättningar för detta. Detta innebär bl.a. att myndigheten ska ha tillräcklig kunskap om de företag som är föremål för tillsyn och den verksamhet som bedrivs i dessa. Denna kunskap kan införskaffas t.ex. genom att spelmyndigheten periodiskt vidtar granskningsåtgärder baserade på en likaledes periodisk rapporteringsskyldighet för de företag som står under tillsyn. Men detta är inte alltid tillräckligt. Det är ange-

läget att spelmyndigheten därutöver snabbt får tillgång till information om händelser eller omständigheter som mer omedelbart påverkar verksamheten hos en licenshavare, s.k. händelsedrivna rapporter.

Det bör mot denna bakgrund införas en skyldighet för en revisor hos en licenshavare att, i likhet med vad som gäller enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse, omgående rapportera till spelmyndigheten om han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag får kännedom om förhållanden som kan utgöra en väsentlig överträdelse av någon författning som reglerar företagets verksamhet. Detsamma bör gälla förhållanden som kan påverka licenshavarens fortsatta drift negativt eller kan leda till att revisorn avstyrker att balansräkningen eller resultaträkningen fastställs eller leder till anmärkning.

Skyldigheten att rapportera till spelmyndigheten bör, i enlighet med vad *Svenska Spel* anför, endast uppkomma på grund av förhållanden som revisorn får kännedom om vid fullgörande av sitt uppdrag. Det är alltså omfattningen av revisorns uppdrag som utgör avgränsningen för rapporteringsskyldigheten.

Motsvarande rapporteringsskyldighet bör gälla för uppgifter som en revisor får del av genom uppdrag i moderföretag eller dotterföretag eller företag som har en likartad förbindelse med en licenshavare.

Den ovan beskrivna skyldigheten bör också gälla för s.k. särskilda granskare som kan förordnas enligt 10 kap. aktieförordningen (2005:551), och 8 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar (9 kap. i den föreslagna nya lagen om ekonomiska föreningar, se prop. 2017/18:185). På samma sätt som när det gäller revisorernas rapporteringsplikt bör en särskild granskarens rapporteringsplikt begränsas av hans eller hennes uppdrag.

Årsredovisning

Ett sätt att säkra kvaliteten i den verksamhet som bedrivs i olika företag är att ställa krav på att företagen ska upprätta, och i en årsredovisning offentliggöra, information om företagets ekonomiska resultat och ställning samt företagets förvaltning och låta denna vara föremål för revision.

Eftersom möjligheten att bedriva spelverksamhet inte begränsas till vissa företagsformer kan det inte uteslutas att spelverksamhet kan komma att bedrivas av företag som varken är skyldiga att upprätta årsredovisning eller är föremål för revision. Regeringen anser i likhet med utredningen att kravet på upprättande av årsredovisning ska gälla alla licenshavare. Det bör därför i bokföringslagen införas en reglering om att företag som har licens enligt spellagen är skyldiga att upprätta och offentliggöra en årsredovisning enligt de krav som ställs i årsredovisningslagen (1995:1554).

Det finns dock skäl att undanta mindre aktörer som innehar en licens för allmännyttigt spel från kravet om årsredovisning. I likhet med utredningen anser regeringen att kravet inte ska gälla för aktörer som innehar licens för allmännyttigt spel och vars balansomslutning för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren inte uppgått till 5 miljoner kronor. Det är motsvarande gräns som gäller för att omfattas av ett lägre avgiftsbelopp vid ansökan om tillstånd enligt lotteriförordningen. Verksamheter av detta slag torde ofta vara mindre komplexa, samtidigt

Prop. 2017/18:220 som de i regel bör ha mindre marginaler att hantera ökade administrativa kostnader.

Rätt för spelmyndigheten att förordna revisorer

I vissa situationer kan det enligt utredningen uppstå behov att kvalitets-säkra det av företagets revisorer utförda arbetet eller att genomföra ytterligare granskningsåtgärder. Utredningen föreslår därför att spelmyndigheten ska ha rätt att förordna en eller flera särskilda revisorer för att genomföra en revision av licenshavarens verksamhet.

En konsekvens av att licenshavare är skyldiga att upprätta en årsredovisning är att de dessutom blir föremål för revision (2 § revisionslagen [1999:1079]). De flesta spelverksamheter där det skulle kunna bli aktuellt att förordna en revisor bedrivs i aktiebolagsform. Sådana bolag är alltid skyldiga att ha en kvalificerad revisor (auktoriserad eller godkänd). Denne ska vara självständig och opartisk i förhållande till det reviderade företaget och bedriva sitt arbete utifrån högt ställda krav på kvalitet. Utöver den underrättelseskyldighet som föreslås gälla för licenshavarnas egna revisorer har spelmyndigheten möjlighet att när som helst begära in de uppgifter och handlingar av licenshavaren som behövs för tillsynen (se avsnitt 14.2). Mot den bakgrunden, och med hänsyn till den kritik som utredningens förslag i denna del mött från flera remissinstanser, däribland *Svenska Spel*, *ATG* och *Kindred*, anser regeringen att det i nuläget inte finns skäl att ta in en bestämmelse i spellagen om att spelmyndigheten får förordna särskilda revisorer att utföra revision av licenshavarna.

14.5 Kontrollköp

Regeringens förslag: Som ett led i tillsynen av om en licenshavare som tillhandahåller landbaserade spel följer de åldersgränser som gäller för deltagande i spel ska spelmyndigheten få genomföra kontrollköp. Vid sådana köp ska spelmyndigheten endast få anlita en person som har uppnått den ålder som gäller för det aktuella spelet.

Ett kontrollköp ska få genomföras utan att licenshavaren eller dess spelombud underrättas i förväg om kontrollköpet. Spelmyndigheten ska dock snarast efter ett genomfört kontrollköp underrätta licenshavaren om det.

Vad som kommit fram genom kontrollköp ska inte få utgöra grund för spelmyndigheten att ingripa genom administrativa åtgärder.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om genomförande av kontrollköp.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna, bl.a. *ATG*, *Kindred*, *Stockholms universitet (Juridiska fakulteten)* och *Svenska Spel*, tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget. *Folkhälsomyndigheten* anser att kontrollköp enligt spellagen, i likhet med vad som gäller enligt alkohollagen, bör kunna föranleda sanktioner. *Lotteriinspektionen*

anser att regeringen bör meddela ytterligare föreskrifter om genomförande av kontrollköp.

Skälen för regeringens förslag: Spel är en företeelse som kan skapa problem både för den enskilde och det allmänna. Barn och ungdomar utgör i detta sammanhang en särskilt skyddsvärd grupp. Det är därför mycket angeläget att spellagens bestämmelser om åldersgräns för deltagande i spel kan upprätthållas.

Sedan den 1 maj 2014 finns enligt tobakslagen (1993:581), alkohollagen (2010:1622) och lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel möjlighet för kommuner att genomföra s.k. kontrollköp av folköl, tobak och receptfria läkemedel i syfte att kontrollera att den som lämnar ut varorna förvissas sig om att mottagaren har uppnått den ålder som lagen föreskriver. Kontrollköp får enligt dessa lagar genomföras i syfte att ge underlag för en dialog mellan kommunen och den som lämnar ut de aktuella varorna. Regleringen avser bl.a. att skydda unga människors hälsa. Av samma skäl anser regeringen att det bör införas en möjlighet att genomföra kontrollköp vid tillsyn enligt spellagen. Syftet med kontrollköp bör vara att ge underlag för en dialog mellan spelmyndigheten och licenshavaren om skyldigheten att förvissa sig om att mottagaren har uppnått den ålder som gäller för det aktuella spelet.

Vid ett kontrollköp bör spelmyndigheten anlita en person som har uppnått den ålder som anges för det spel som provköpet avser. Det ligger i sakens natur att ett kontrollköp måste få genomföras utan att licenshavaren eller dess spelombud underrättas i förväg och att hela åtgärden genomförs dolt. De dolda inslagen bör dock begränsas i så stor utsträckning som möjligt. Det är således viktigt att så snart som möjligt följa upp kontrollköpet. Spelmyndigheten bör därför vara skyldig att snarast efter ett genomfört kontrollköp underrätta näringsidkaren om köpet (jfr prop. 2013/14:56 s. 24).

Som framhålls i förarbetena till reglerna om kontrollköp av folköl, tobak och receptfria läkemedel, bör möjligheten till en konstruktiv dialog öka om kontrollköpen inte sammankopplas med administrativa åtgärder (prop. 2013/14:56 s. 23). Vidare föreslås ingen allmän skyldighet att utföra ålderskontroll. Ett kontrollköp visar därför inget annat än att säljaren underlåtit att kontrollera åldern på någon som faktiskt är över den ålder som gäller för det föreskrivna spelet. Till skillnad från *Folkhälsomyndigheten* anser regeringen därför att information som kommit fram vid ett kontrollköp, såsom t.ex. huruvida en säljare gjort en identitetskontroll för att fastställa kundens ålder, inte bör kunna ligga till grund för administrativa åtgärder.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör, i enlighet med vad *Lotteriinspektionen* anför, bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om kontrollköp.

Regeringens förslag: En kommun ska förordna en kontrollant för tillsynen av registreringslotterier och fastställa arvudet till kontrollanten.

Den som tillhandahåller registreringslotterier ska till kontrollanten redovisa de lotterier som har tillhandahållits under föregående kalenderår. Kontrollanten ska för varje år och för varje tillståndsperiod lämna kommunen uppgift om insatsernas sammanlagda belopp i de lotterier som har tillhandahållits.

Spelmyndigheten ska genom tillsynsvägledning löpande ge stöd till kommunerna och följa hur de bedriver sin tillsyn över registreringslotterier.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om den tillsyn som utövas av kommunerna.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrar sig över förslaget, *SKL* och *Kindred*, tillstyrker eller har inga invändningar mot detta.

Skälen för regeringens förslag: Kommunerna föreslås i enlighet med vad som anförs i avsnitt 14.1 även fortsättningsvis vara skyldiga att utöva tillsyn över registreringslotterier. För att klara tillsynsuppdraget bör kommuner liksom i dag förordna en särskild kontrollant för detta. Regeringen ser ingen anledning att ändra lotterilagens regler om kontrollanter, arvoden och redovisning. Dessa bör därför föras in i spellagen.

För att underlätta för kommunerna att bedriva en effektiv tillsyn behöver spelmyndigheten ge stöd och följa hur tillsynen bedrivs. Detta kan också bidra till en mer enhetlig tillsyn. Spelmyndigheten bör därför ges i uppgift att genom tillsynsvägledning ge stöd till och följa hur kommunerna utövar tillsyn över registreringslotterier. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör vidare få meddela föreskrifter om kommunernas tillsyn.

14.7 Ingripanden på grund av åsidosättande av skyldighet enligt spellagen

Regeringens förslag: Om förutsättningarna för licens inte längre är uppfyllda, eller om en licenshavare i övrigt åsidosätter sina skyldigheter enligt spellagen eller de föreskrifter och villkor som meddelats med stöd av lagen, ska spelmyndigheten förelägga licenshavaren att inom en viss tid vidta rättelse eller besluta om förbud, ändring av villkoren eller anmärkning.

Om överträdelsen är allvarlig ska licensen återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Spelmyndigheten ska få avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om licenshavaren vidtar rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot licenshavaren och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrar sig över förslaget, bl.a. *ATG* och *Kindred*, tillstyrker eller har inga invändningar mot detta.

Skälen för regeringens förslag: För en effektiv tillsyn behöver spelmyndigheten kunna vidta ändamålsenliga åtgärder. Om förutsättningarna för licens inte längre är uppfyllda, eller om licenshavaren i övrigt åsidosätter sina skyldigheter enligt spellagen eller föreskrifter och villkor som meddelats med stöd av lagen, bör spelmyndigheten därför kunna utfärda förelägganden samt meddela förbud eller ändring av villkor. Om överträdelsen är allvarlig, bör myndigheten kunna återkalla en licens. Om det är tillräckligt bör dock i stället en varning meddelas. För mindre allvarliga överträdelser, då det inte finns något att åtgärda, bör myndigheten även kunna meddela en anmärkning. Spelmyndigheten bör dock helt kunna avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om licenshavaren vidtagit rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot verksamheten och dessa åtgärder bedöms tillräckliga. Som ett exempel på en överträdelse av det senare slaget kan nämnas om ett spelföretag i något enstaka fall inte i rätt tid anmält en ändring i kretsen av de som äger verksamheten eller ingår i dess ledning. Att över huvud taget inte göra en sådan anmälan kan dock inte anses som en ringa eller ursäktlig överträdelse. Ett annat exempel kan avse några dagars dröjsmål med återkommande teknisk kontroll, som med hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet är ursäktlig.

14.8 Interimistisk återkallelse av en licens

Regeringens förslag: En spellicens ska kunna återkallas för tiden till dess att frågan om återkallelse har prövats slutligt, om det finns sannolika skäl för misstanke att en licenshavare allvarligt åsidosatt sina skyldigheter enligt spellagen. Möjligheten till interimistisk återkallelse ska dock endast få användas om det behövs för att trygga konsumentskyddet eller det annars är nödvändigt från allmän synpunkt.

Ett interimistiskt beslut ska gälla i högst sex månader. Om det finns särskilda skäl ska beslutet få förlängas en gång med ytterligare sex månader.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna, bl.a. *ATG*, *SPER* och *Svebico*, tillstyrker förslaget. *Kindred* avstyrker förslaget på grund av de långtgående konsekvenser som ett återkallelsebeslut innebär för en licenshavare. Enligt bolaget bör sådana beslut föranledas av en fullständig prövning i sak.

Skälen för regeringens förslag: Som framgår av avsnitt 14.7 kan spelmyndigheten vid allvarliga överträdelser återkalla en licens. Av olika skäl, bl.a. för att garantera licenshavarens rättssäkerhet, kan dock en utredning om återkallelse behöva ta viss tid i anspråk. Åtgärder för att förhålla avgörandet i ärendet från licenshavarens sida kan inte heller

Prop. 2017/18:220 uteslutas. Dröjsmål med att återkalla en licens kan vidare innebära risker för konsumenter. Vid en sammanvägd bedömning anser regeringen, till skillnad från *Kindred*, att spelmyndigheten behöver ha möjlighet att i vissa fall återkalla ett tillstånd i avvaktan på ett slutligt beslut om återkallelse. Liknande regleringar finns i patientsäkerhetslagen (2010:659) avseende återkallelse av legitimation att utöva ett yrke inom hälso- och sjukvården och i körkortslagen (1998:488) avseende återkallelse av körkort.

I likhet med motsvarande bestämmelser på andra områden bör en förutsättning för ett interimistiskt beslut om återkallelse vara att det föreligger sannolika skäl för att licenshavaren åsidosatt sina skyldigheter och att detta kommer att leda till en slutlig återkallelse. När rekvisitet sannolika skäl får anses uppfyllt kan variera från fall till fall. Vid misstanke om brott bör omständigheterna vara sådana att misstanken vid en objektiv bedömning framstår som berättigad.

En interimistisk återkallelse kan aktualiseras exempelvis vid misstanke om bedrägeri gentemot spelarna eller andra allvarliga åsidosättanden av en licenshavares skyldigheter. Bestämmelsen bör användas restriktivt. Den närmare avgränsningen får ske i rättstillämpningen.

Det förhållandet att ett interimistiskt beslut meddelats får inte föranleda att den fortsatta handläggningen inte bedrivs på ett skyndsamt sätt. Genom en tidsbegränsning av de interimistiska beslutens giltighet understryks kravet på skyndsamt handläggning och licenshavarens krav på rätts-säkerhet. Ett beslut om interimistisk återkallelse bör enligt regeringens bedömning gälla i högst sex månader. Om det finns särskilda skäl ska det finnas möjlighet till förlängning en gång med ytterligare högst sex månader. Det bör framhållas att licenshavaren har möjlighet att enligt 29 § förvaltningslagen begära inhibition av ett beslut om interimistisk återkallelse av en licens.

14.9 Återkallelse i vissa särskilda fall

Regeringens förslag: Spelmyndigheten ska återkalla en licens om licenshavaren

1. har fått licensen genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt,
2. inte inom ett år från det att licensen beviljades har börjat driva sådan verksamhet som licensen avser,
3. under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan verksamhet som licensen avser,
4. har förklarat sig avstå från licensen, eller
5. har försatts i konkurs eller, om licenshavaren är en juridisk person, ska tvångslikvideras.

I de fall som avses i 1–3 ska spelmyndigheten i stället för att återkalla licensen få meddela varning, om det är tillräckligt.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Det fåtal remissinstanser som yttrar sig, bl.a. *Svenska Spel*, *Kindred*, *ATG* och *Stockholms universitet (Juridiska fakulteten)*, tillstyrker förslaget. Svenska Spel anför dock att spelmyndig-

heten i första hand bör besluta om förelägganden att åtgärda eventuella brister. Prop. 2017/18:220

Skälen för regeringens förslag: En licens som har lämnats på exempelvis oriktiga grunder måste för att upprätthålla en sund spelmarknad på lika villkor kunna återkallas. I flera lagstiftningar som bygger på tillståndssystem finns bestämmelser om återkallelse av tillstånd i situationer av det aktuella slaget (se t.ex. 8 kap. 11 § lagen [2010:751] om betaltjänster, 5 kap. 11 § lagen [2011:755] om elektroniska pengar och 22 § lagen [2014:275] om viss verksamhet med konsumentkrediter). I likhet med utredningen anser regeringen att en motsvarande reglering bör finnas i spellagen.

För att återkallelse ska kunna komma i fråga bör de oriktiga uppgifterna ha varit av sådan beskaffenhet att det kan befaras att de har påverkat beslutet att bevilja licensen. Bestämmelsen bör alltså inte vara tillämplig i de fall då oriktiga eller felaktiga uppgifter visserligen lämnats i ett ansökningsärende, men dessa inte har varit av betydelse för beslutet att ge licens.

En licens bör också återkallas om den inte har utnyttjats under viss tid eller om företaget har förklarat sig avstå från licensen. Enligt regeringens bedömning bör licensen återkallas om verksamheten inte har påbörjats inom ett år eller inte har drivits under en sammanhängande period om sex månader. Vidare bör licensen kunna återkallas om företaget har gått i konkurs. Detsamma bör gälla i de fall då det finns ett beslut om att företaget ska tvångslikvideras.

I vissa av de nu angivna fallen kan det framstå som rimligare att spelmyndigheten i stället för att återkalla licensen meddelar en varning. Varning bör kunna meddelas om det i ett enskilt fall framstår som oproportionerligt att återkalla licensen eller som motiverat att ge licenshavaren ytterligare en chans att komma igång med spelverksamheten. Möjligheten att kunna meddela en varning bör inte finnas om licenshavaren förklarat sig avstå från licensen eller har försatts i konkurs, eller, om licenshavaren är en juridisk person, beslut har fattats om att den ska tvångslikvideras.

Regeringens förslag: Om licenshavaren är en fysisk person och denne i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet, ska spelmyndigheten få återkalla licensen.

Om licenshavaren är en juridisk person och en person i ledande ställning i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet, ska spelmyndigheten få förelägga den juridiska personen att vidta rättelse. Om rättelse inte görs ska spelmyndigheten få återkalla licensen. Om bristen avser en person med ett kvalificerat innehav av andelar i licenshavaren, ska spelmyndigheten få förelägga innehavaren att avyttra så stor del av aktierna eller andelarna att innehavet därefter inte är kvalificerat, eller, om innehavaren är en juridisk person, att entlediga den i dess styrelse eller ledning diskvalificerade personen.

Motsvarande ska gälla för den som är registrerad att tillhandahålla spel i en kommun och som omfattas av penningtvättslagen. I sådana fall är det den kommun som ansvarar för tillsynen som beslutar om ingripande.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att möjligheten att återkalla en licens enligt regleringen ska gälla vid fler typer av överträdelser.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser yttrar sig över förslaget. *Stockholms universitet (Juridiska fakulteten)* och *ATG* tillstyrker förslaget. *Kindred* anser att den av utredningen föreslagna regleringen är alltför otydlig för att utgöra grund för återkallelse av licens.

Skälen för regeringens förslag: För att spelmarknaden ska vara sund och säker ska endast verksamhet som uppfyller vissa förutsättningar och krav kunna få licens. Om dessa grundläggande förutsättningar för licens inte längre uppfylls bör licensen kunna återkallas.

I 52 a § lotterilagen regleras förutsättningarna för att återkalla tillstånd om tillståndshavaren eller den som har ett kvalificerat innehav i tillståndshavaren i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet. Dessa regler gäller sedan den 1 augusti 2017 och är en följd av genomförandet av fjärde penningtvättsdirektivet i svensk rätt (se prop. 2016/17:173). När utredningen lämnade sitt betänkande hade dessa regler ännu inte trätt i kraft.

Utredningen har föreslagit en utformning som liknar regleringen i lotterilagen, men som omfattar fler typer av krav. I likhet med *Kindred* anser regeringen att förslaget brister i förutsägbarhet. I syfte att tydliggöra tillämpningsområdet bör bestämmelsen anpassas till vad som gäller enligt motsvarande reglering i lotterilagen. Bestämmelsen bör därmed gälla när den som tillhandahåller spel i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet. Om den som tillhandahåller spelet är en juridisk person och en person i ledande ställning i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller gjort sig skyldig till

allvarlig brottslighet, bör spelmyndigheten kunna förelägga tillhandahållaren att vidta rättelse. Om rättelse inte görs bör spelmyndigheten få återkalla licensen. Om det är en person som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen som väsentligen åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet, bör spelmyndigheten kunna förelägga denne att avyttra så stor del av aktierna eller andelarna att innehavet därefter inte är kvalificerat eller, om innehavaren är en juridisk person, att byta ut den diskvalificerade personen i dess ledning.

Vad som sägs om licenshavare bör i likhet med bestämmelsen i lotterilagen även gälla den som enligt 6 kap. 9 § är registrerad att tillhandahålla spel och som omfattas av penningtvättslagen. I sådana fall är det den kommun som ansvarar för tillsynen som beslutar om ingripande.

14.11 Ingripanden vid penningtvätt

Regeringens förslag: Spelmyndigheten ska få ingripa mot den som tillhandahåller spel och som överträder en bestämmelse i penningtvättslagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.

Spelmyndigheten ska i tillämpliga fall underrätta registreringsmyndigheten när ett beslut om att förelägga den som tillhandahåller spelet att upphöra med verksamheten har fattats och när beslutet har fått laga kraft. Avregistrering ska ske när spelmyndigheten har fattat ett beslut som ska gälla omedelbart eller när ett beslut har fått laga kraft.

Utredningens förslag: Utredningen saknar uttryckliga förslag till reglering av ingripanden mot penningtvätt och finansiering av terrorism, men föreslår att regler av detta slag ska föras in i spellagen.

Remissinstanserna: *Lotteriinspektionen* påpekar att viss reglering som genomför fjärde penningtvättsdirektivet i lotterilagen saknar motsvarighet i utredningens förslag.

Skälen för regeringens förslag: Med hänsyn till den stora och snabba omsättningen av pengar som ofta förekommer inom spelverksamhet bedöms det finnas betydande risker för att verksamhet av detta slag används för penningtvätt och för finansiering av terrorism. I lotterilagen finns för närvarande regler som möjliggör ingripanden mot detta. Dessa regler gäller sedan den 1 augusti 2017 och är en följd av genomförandet av fjärde penningtvättsdirektivet. Reglerna bör överföras till spellagen.

Lagrådet har ställt frågan varför registreringsmyndigheten ska underrättas både när ett beslut om ingripande har fattats och när det har fått laga kraft. Då det är kommunerna som har tillsynsansvaret över registreringslotterierna i kommunen är det enligt regeringens bedömning viktigt att de får information om de ingripanden som spelmyndigheten gör enligt penningtvättsregleringen. Vid beslut som gäller omedelbart ska kommunerna dessutom avregistrera lotteriet. Regeringen anser därför att underrättelse bör ske både när ett beslut har fattats och när det fått laga kraft.

Regeringens förslag: Tillsynsmyndigheter ska i övrigt få meddela de förelägganden och förbud som behövs för att spellagen eller föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av lagen ska följas.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår en uttrycklig rätt för tillsynsmyndigheten att begära in upplysningar från en verksamhet för att bedöma om den är licenspliktig eller inte.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna invänder mot att spelmyndigheten ska ges rätt att meddela förelägganden och förbud mot aktörer som omfattas av spellagen. *Kindred* ifrågasätter dock lämpligheten i att spelmyndigheten ges rätt att meddela förelägganden till aktörer för att utreda om de omfattas av lagen.

Skälen för regeringens förslag: För att spellagen eller föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd lagen ska följas behöver tillsynsmyndigheterna ges möjlighet att meddela förelägganden och förbud. Denna möjlighet bör kunna användas mot såväl aktörer som har en licens, ett tillstånd eller är registrerade enligt spellagen, som sådana aktörer som agerar på den svenska marknaden utan behörighet och andra aktörer som exempelvis olovligen främjar licenspliktigt spel.

Regeringen föreslår i avsnitt 16 att tillhandahållande av spel i Sverige utan nödvändig licens ska vara kriminaliserat. Det bör i detta sammanhang framhållas att en förutsättning för lagföring är att ett vite inte dömts ut. Spelmyndigheten avgör i varje enskilt fall om det är mest lämpligt att besluta om utdömande av vite, eller att anmäla förfarandet till Polismyndigheten.

Utredningen föreslår att tillsynsmyndigheten ska ges en uttrycklig rätt att begära in upplysningar från verksamheter i syfte att bedöma om dessa är licenspliktiga eller inte. Detta kan vara befogat exempelvis för att i oklara fall avgöra om en verksamhet tillhandahåller spel. Till skillnad från *Kindred* anser därför regeringen att spelmyndigheten i vissa fall bör ha en sådan möjlighet. Denna möjlighet bedöms dock omfattas av förslaget om att spelmyndigheten ska få meddela de förelägganden och förbud som behövs för att spellagen ska följas. Någon uttrycklig bestämmelse om detta bedöms därför inte vara nödvändig.

14.13 Vite

Regeringens förslag: Spelmyndighetens föreläggande eller förbud enligt spellagen ska få förenas med vite.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att ett beslut mot en kommun inte ska få förenas med vite.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser yttrar sig över förslaget. *Förvaltningsrätten i Stockholm* anser att skälen till att ett beslut

mot en kommun inte får förenas med vite behöver förtydligas. *Kindred* Prop. 2017/18:220 har inte något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: För att ett föreläggande eller förbud ska få avsedd verkan anser regeringen i likhet med utredningen att spelmyndigheten ska ges möjlighet att förena förelägganden eller förbud med vite. Utredningen föreslår att detta inte ska gälla beslut som riktas mot en kommun, men motiverar inte närmare det undantaget. Det är oklart när ett sådant beslut kan bli aktuellt. Motsvarande undantag gäller inte enligt lotterilagen. Regeringen bedömer att det saknas skäl för att införa ett sådant undantag i den nya regleringen. Undantaget bör därför inte tas in i spellagen.

14.14 Omedelbart gällande beslut

Regeringens förslag: Spelmyndigheten ska få bestämma att ett beslut om föreläggande, förbud, varning eller återkallelse ska gälla omedelbart.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna som yttrar sig tillstyrker eller har inte några invändningar mot förslaget. *Konsumentverket* och *Svenska Spel* anför att regleringen är nödvändig för att undvika att konsument utsätts för lagstridig verksamhet under längre tidsperioder innan beslut vunnit laga kraft. *ATG* anser att bestämmelsen bör preciseras. *Lotteriinspektionen* anser att det bör förtydligas att även vitesförelägganden ska kunna gälla omedelbart.

Skälen för regeringens förslag: Enligt lotterilagen kan inte ett förordnande meddelas om att beslut om vitesföreläggande eller vitesförbud ska gälla omedelbart. Detta är en skillnad från vad som gäller för beslut om ändring och återkallelse av tillstånd. Utredningen gör bedömningen att den gällande regleringen av vitessanktionen i lotterilagen hindrar en effektiv tillsynsverksamhet. När ett föreläggande väl fått laga kraft kan de faktiska förhållandena ibland ha ändrats så att föreläggandet inte längre är aktuellt. Regeringen anser mot denna bakgrund, i likhet med bl.a. *Konsumentverket* och *Svenska Spel*, att en bestämmelse bör tas in i spellagen om att spelmyndigheten får bestämma att ett beslut om föreläggande, förbud, varning eller återkallelse, inklusive beslut som förenas med vite, ska gälla omedelbart.

14.15.1 Betalningsblockering

Regeringens förslag: Om ett konto används eller kan komma att användas för förmedling av insatser eller vinster till eller från en spelverksamhet utan nödvändig licens enligt spellagen, ska en betaltjänstleverantör enligt lagen om betaltjänster kunna åläggas att blockera elektroniska betalningstransaktioner till och från kontot.

Frågor om betalningsblockering ska prövas av förvaltningsrätten på ansökan av spelmyndigheten. Ansökan om betalningsblockering ska göras hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets myndigheten är belägen. Mål om betalningsblockering ska prövas skyndsamt.

Regeringen ska få rätt att meddela föreskrifter dels om skyldighet för betaltjänstleverantörer enligt lagen om betaltjänster att avvisa en betalningsorder där betalkort används, och för vilken auktorisation sker genom användning av ett detaljhandelskodsystem, dels om betalningsblockering.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningens förslag saknar bestämmelser om vilket beviskrav som ska gälla vid ett beslut om betalningsblockering och om upphävande av ett sådant beslut.

Remissinstanserna: *Ålands penningautomatförening* stödjer förslaget. Flertalet av de remissinstanser som yttrar sig avstyrker dock eller är tveksamma till förslaget. *Åklagarmyndigheten* och *Svenska Bankföringen* avstyrker förslaget att spelmyndigheten efter beslut från domstol ska kunna blockera vissa konton för transaktioner till och från olicensierade spelföretag i dess nuvarande form. Myndigheten anser att frågan bör utredas vidare. *BOS* ställer sig tveksam till förslaget att införa betalkortsblockering och anför att intrånget är betydande men den positiva effekten är mycket liten, om ens någon. *EGBA* anser att betalningsblockering strider mot artikel 49 och 56 i EUF-fördraget. *Visa Sweden och Europay Sweden* anser att underlaget i betänkandet inte är tillräckligt för att bedöma om förslaget är praktiskt genomförbart för alla involverade parter. De anför vidare att en blockering lätt kan kringgås, t.ex. genom att använda alternativa betalningsmedel eller genom felaktig identifiering av auktorisationer. Vidare påpekar de att en förutsättning för tillämpningen är att berörda aktörer ges tillgång till aktuell information om vilka som har licens. *Kammarrätten i Jönköping* anser att det i lagtexten bör anges att förvaltningsrättens beslut får överklagas och att det krävs prövningstillstånd i kammarrätten. Mot bakgrund av att mål om betalningsblockering ska prövas skyndsamt bör det enligt domstolen även övervägas om domförhetsreglerna i 18 § fjärde stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar ska ändras så att förvaltningsrätten i dessa mål anses domför med endast en lagfaren domare.

Skälen för regeringens förslag: En utgångspunkt för den nya spelregleringen är att spelandet ska kanaliseras till erbjudanden från ansvarfulla, tillförlitliga och kontrollerbara aktörer. Regleringen bygger på att alla som agerar på den svenska spelmarknaden ska ha en svensk

spellicens och att aktörer utan licens ska stängas ute. Regeringen föreslår därför att olika sanktioner mot olaglig spelverksamhet införs, såsom bl.a. kriminalisering av sådan spelverksamhet och förbud mot att främja olovligt spel. Regeringen anser dock, i likhet med utredningen, att dessa åtgärder inte är tillräckliga, utan att de bör kompletteras med möjligheten att blockera betalningstransaktioner till och från olicensierade spel-företag. Även med beaktande av den kritik som framförs av bl.a. *Åklagarmyndigheten* och *Svenska Bankföreningen* anser regeringen att intresset av att skydda licensierade spelföretag mot otillbörlig konkurrens från olaglig spelverksamhet väger tyngre än de skäl som anförs mot förslaget. Regeringen föreslår därför att en betaltjänstförmedlare ska kunna åläggas en skyldighet att blockera elektroniska betalningstransaktioner till och från konton som används för, eller kan komma att användas för, förmedling av insatser eller vinster för olovligt spel. Regeringen anser att den inskränkning som detta innebär för den fria tjänsterörligheten inom EU inte går utöver vad som är nödvändigt för att skydda spelare och licenshavare från olovligt spel. Därmed bedömer regeringen, till skillnad från *EGBA*, att förslaget är förenligt med EU-rätten.

Regeringen bör även bemyndigas att meddela föreskrifter om dels skyldigheten för betaltjänstleverantörer enligt lagen om betaltjänster att avvisa en betalningsorder där betalkort används och där auktorisation sker genom användning av ett detaljhandelskods-system, dels betalnings-blockering. Såsom bl.a. *Visa Sweden* och *Europay Sweden* framhåller, förutsätter förslaget i denna del att betaltjänstleverantörerna och kortutställarna har tillgång till aktuell information om vilka spelföretag som har licens. Spelmyndigheten bör ges i uppgift att tillhandahålla sådan information till berörda aktörer.

I likhet med utredningen anser regeringen att frågor om betalnings-blockering bör prövas av förvaltningsdomstol på ansökan av spelmyndigheten. För att säkerställa snabba åtgärder bör målen handläggas skyndsamt.

Med hänsyn till åtgärdens ingripande karaktär anser regeringen, till skillnad från *Kammarrätten i Jönköping*, att huvudregeln i 17 § lagen om allmänna förvaltningsdomstolar, dvs. att rätten är domför med en lagfaren domare och tre nämndemän, för närvarande bör gälla. Frågan om rättens sammansättning bör emellertid övervägas på nytt i samband med en uppföljning av reformen.

14.15.2 Varningsmeddelanden

Regeringens förslag: Spelmyndigheten ska, om det finns särskilda skäl, få förelägga en internetleverantör att upprätta ett varningsmeddelande som tydligt visas i samband med besök på en webbplats som erbjuder spel utan nödvändig licens. Meddelandet ska informera besökaren om att spelordnaren saknar licens i Sverige och inte står under svensk tillsyn samt att vinster är skattepliktiga.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om formerna för varningsmeddelanden.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte att myndighetens rätt att besluta om varningsmeddelanden ska vara begränsad till när särskilda skäl föreligger, eller att meddelandet ska innehålla någon information om beskattningskonsekvenser. Utredningen föreslår vidare att spelmyndighetens beslut om varningsmeddelande ska utformas som en uppmaning.

Remissinstanserna: Remissutfallet är delat. Till de remissinstanser som är positiva till förslaget hör *Ekobrottsmyndigheten*, *Svenska Spel*, *ATG*, *SPER*, *Konsumentvägledarnas förening*, *Konsumentverket* och *Paf*. *Konsumentverket* och *Olympic Entertainment Group AS* är positiva till åtgärder för att hindra olicensierat spel, men förordar IP-blockering framför användningen av varningsmeddelanden. *Lotteriinspektionen* och *Ekobrottsmyndigheten* anser att varningsmeddelandet, utöver vad utredningen föreslår, även bör ange att vinster vid spel på olicensierade domänadresser är skattepliktiga och vilka konsekvenser som underlåtenhet att betala skatt kan resultera i. *Förvaltningsrätten i Malmö* anser att det är oklart om spelmyndighetens uppmaningar enligt bestämmelsen är överklagbara och vilka förelägganden, förbud och sanktioner som kan komma ifråga.

Till de remissinstanser som avstyrker förslaget hör *PTS*, *IT Telekomföretagen*, *Stiftelsen för Internetinfrastruktur (Internetstiftelsen)*, *Data-skydd.net*, *Com Hem*, *BOS* och *Kindred*. Dessa anför att varningsmeddelanden visserligen är ett lindrigare ingrepp än IP-blockering, men att operatörerna på liknande sätt som vid IP-blockering tvingas övervaka användarnas trafik och att båda åtgärderna därför i princip är lika problematiska. *PTS* anser att konsekvenserna för den personliga integriteten är outredda. *Kindred* bedömer att åtgärden är verkninglös och att den skapar osund konkurrens. *IT Telekomföretagen* och *Com Hem* påpekar bl.a. att varningsmeddelanden ger internetanvändare en känsla av att deras sökningar är övervakade och att den typen av åtgärder bör vara förbehållna extrema fall. *IT Telekomföretagen* och *Internetstiftelsen* anser att alternativa åtgärder bör övervägas, exempelvis information till konsumenter och åtgärder för att uppmuntra frivilliga åtaganden från annonsörer och betalningsförmedlingstjänster. *BOS*, *Com Hem* och *IT Telekomföretagen* ser en risk att denna typ av åtgärd sprider sig till andra områden och öppnar för IP-blockering i framtiden. *Internetstiftelsen* anför vidare att förslaget omöjliggör kontroll av certifikat som skyddar trafik mellan en klient och en server, och öppnar upp för attacker.

Skälen för regeringens förslag: För att skydda licensierade spel-företag från otillbörlig konkurrens och svenska spelkonsumenter från oseriösa spelerbjudanden, föreslår regeringen ett flertal sanktions-möjligheter och andra ingripanden mot olaglig spelverksamhet. Bland dessa kan nämnas förslaget om kriminalisering av olovlig spel-verksamhet och främjande av olovligt spel samt bestämmelserna om betalningsblockering. Utredningen har bedömt att vissa tekniska verktyg är nödvändiga för att snabbt och effektivt försvåra för olicensierade företag att tillhandahålla spel till svenska konsumenter. Utredningen har övervägt blockering av elektronisk kommunikation till domäner (DNS-blockering) eller IP-adresser (IP-blockering) där det erbjuds olicensierat spel och konstaterat att det både finns för- och nackdelar med den metoden. En möjlighet till sådan blockering finns i dag i bl.a. Danmark,

Frankrike, Spanien och Storbritannien. Utredningen har dock bedömt att någon möjlighet till blockering inte bör införas i nuläget, med hänvisning till att åtgärden är alltför ingripande och riskerar att blockera tillgången även till sådant material som inte är avsett att omfattas av blockeringen. Regeringen instämmer i bedömningen att någon möjlighet till blockering inte bör införas i nuläget.

I stället för blockering föreslår utredningen att en internetleverantör ska vara skyldig att på uppmaning av spelmyndigheten upprätta ett varningsmeddelande för webbplatser som erbjuder spel utan licens i Sverige. Ett varningsmeddelande av det aktuella slaget är ett sätt att tydliggöra för spelarna om den webbplats de besöker tillhör en olicensierad tillhandahållare av spel. Regeringen bedömer att spelarna har ett berättigat intresse av att få information om detta, särskilt då svenska myndigheter saknar möjlighet att styra, kontrollera och vidta åtgärder mot dessa aktörers verksamhet. Olicensierade spelföretag har vidare inget intresse av att informera om att de saknar svensk licens. Införandet av en skyldighet för dessa företag att lämna sådan information bedöms få liten eller ingen effekt, då det saknas effektiva sanktionsmöjligheter mot dessa företag. Det finns därför skäl att överväga en sådan reglering som utredningen föreslår.

Utredningens förslag stöds av flera remissinstanser, däribland *Eko-brottsmyndigheten* och *SPER*. Det finns även kritik mot förslaget, framför allt från *PTS* och it-sektorn. Kritiken avser bl.a. riskerna för att denna typ av åtgärd ska få återverkningar på andra områden och att den kan medföra säkerhetsrisker, samt att det saknas en analys av konsekvenserna för den personliga integriteten. Om förslaget såsom *Internetstiftelsen* och *Dataskydd.net* anför innebär utmaningar för de säkerhetsåtgärder som i dag används, bör branschen söka lösningar på dessa, utan att det hindrar genomförandet av en effektiv tillsyn. Med anledning av den kritik som bl.a. *PTS* och *IT Telekomföretagen* riktar mot förslaget kan konstateras att spelföretag etablerade utomlands utan tillstånd att verka i Sverige står för ca 55 procent av den svenska onlinemarknaden. Det övergripande syftet med reformeringen av spelregleringen är att återta kontrollen över spelmarknaden. Givet de högt ställda krav och den skattskyldighet som ska gälla för licenshavare enligt den nya regleringen, är det inte osannolikt att det även fortsatt kommer att finnas aktörer som försöker kringgå licenskravet. Lotterilagens sanktionsregler har inte varit tillräckligt effektiva. Regeringen anser mot denna bakgrund att spellagen behöver innehålla verktyg som är bättre anpassade till en spelmarknad med aktörer som i hög utsträckning verkar via internet och från andra länder än Sverige. De konsekvenser för den personliga integriteten som förslaget innebär bedöms vara begränsade och inte mer ingripande än vad som exempelvis följer av de registreringskrav som gäller vid spel på licensierade spelsidor. Med hänsyn till att förslaget bl.a. syftar till att skydda spelarnas hälsa och att åtgärden ska föregås av beslut från spelmyndigheten i varje enskilt fall, och därmed kan begränsas till olovligt tillhandahållande av spel, får det intrång i den personliga integriteten som förslaget innebär anses proportionerligt.

Det är också värt att notera att utredningens förslag om varningsmeddelande som metod för att försvåra tillhandahållande av otillåtet material över internet inte är unikt. En motsvarande reglering finns i

Prop. 2017/18:220 artikel 9.4 g) i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsument-skyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004. I utredningens internationella utblick konstateras även att den norska regeringen föreslagit varningsmeddelanden för att hindra olovligt spel i Norge.

Regeringen konstaterar, i likhet med bl.a. *Kindred*, att ett system med varningsmeddelanden har samma begränsningar som ett system byggt på blockeringar, på så sätt att det kan kringgås. Regeringen bedömer dock att meddelanden av detta slag bör kunna bidra till att begränsa tillströmningen av kunder till de olicensierade aktörerna. Varningsmeddelanden framstår dessutom som mindre ingripande än blockeringar, eftersom åtkomsten till webbplatser inte hindras.

Mot denna bakgrund anser regeringen att spellagen bör innehålla en möjlighet för spelmyndigheten att besluta att internetleverantörer ska upprätta varningsmeddelanden för webbplatser som erbjuder spel utan licens i Sverige. Spelmyndigheten bör dock endast få besluta om varningsmeddelanden när det finns särskilda skäl. Sådana skäl kan föreligga när spelmyndigheten har skäl att anta att en aktör i en inte obetydlig omfattning tillhandahåller spel på den svenska marknaden utan nödvändig licens.

I likhet med *Förvaltningsrätten i Malmö* anser regeringen att utredningens förslag inte är tillräckligt tydligt ifråga om den rättsliga statusen på spelmyndighetens beslut om varningsmeddelanden. Ett sådant beslut bör utformas i form av ett föreläggande. Spelmyndigheten bör även ha rätt att förena föreläggandet med vite.

Vad gäller innehållet i varningsmeddelandet finns olika alternativ. Utöver att informera om att den som tillhandahåller spel saknar licens, och därmed inte står under svensk tillsyn, kan man exempelvis, såsom *Lotteriinspektionen* och *Ekobrottsmyndigheten* föreslår, tänka sig att varningsmeddelandet ska informera om att vinster på olicensierade sidor är skattepliktiga. Det är troligt att de skattemässiga konsekvenserna vid spel på olicensierade spelsidor har en inte obetydlig inverkan på spelares val av speltjänst. Mot den bakgrunden anser regeringen, i likhet med dessa remissinstanser, att varningsmeddelandet, utöver att informera besökaren om att spelordnaren saknar licens i Sverige och inte står under svensk tillsyn, även bör informera om att vinster som erhålls genom sådant spel är skattepliktiga.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om de närmare formerna för varningsmeddelanden. Föreskrifterna kan bl.a. avse hur framträdande meddelandena ska vara och vilken teknisk lösning som ska väljas.

Regeringens bedömning: Spelmyndigheten får genom beslut om villkor förbjuda vadhållning på spelobjekt vid misstanke om matchfixning. Ett sådant beslut får även fattas om spelmyndigheten skulle bedöma att ett vadhållningserbjudande skulle vara olämpligt ur allmän synpunkt.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans yttrar sig över förslaget.

Skälen för regeringens bedömning: Av avsnitt 13.3.2 framgår att spelmyndigheten ska ansvara för ett särskilt råd mot matchfixning. Om myndigheten inom ramen för det rådet, i myndighetens tillsynsverksamhet, genom information från licenshavarna eller på något annat sätt får kännedom om avvikande spelmönster och misstankar om manipulation av resultat inom sport med avseende på vadhållning (matchfixning), bör myndigheten genom villkorsgivning kunna förbjuda vadhållning på det berörda spelobjektet. Detsamma bör gälla om spelmyndigheten skulle bedöma att ett vadhållningserbjudande är olämpligt ur allmän synpunkt. Detta bedöms falla inom ramen för myndighetens kompetens att besluta om villkor. Det krävs dock att myndigheten vid sitt licensbeslut förbehållit sig rätten att besluta om tillkommande villkor.

15 Avgifter och överklagande

15.1 Avgifter

Regeringens förslag: Avgifter ska få tas ut i ärenden om licens, tillstånd, registrering och tillsyn enligt spellagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om storleken på avgifterna och om betalningen av dessa.

I ärenden hos en kommun ska avgiften betalas enligt den taxa som fullmäktige bestämmer.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga av remissinstanser som yttrar sig över förslaget tillstyrker eller har inte några invändningar mot det. Till de instanser som tillstyrker förslagen hör bl.a. *Svenska Spel* och *Novamedia*. Några remissinstanser, bl.a. *Konkurrensverket*, påpekar att höga licensavgifter kan utgöra etableringshinder och motverka konkurrens. Flera remissinstanser har synpunkter på beräkningen av avgiftsnivåerna.

Skälen för regeringens förslag: En utgångspunkt för den nuvarande avgiftsregleringen i den svenska spellagstiftningen är det ekonomiska målet om full kostnadstäckning, dvs. att avgifterna på längre sikt (3–5 år) ska täcka kostnaderna för myndigheternas verksamhet på spelområdet. Enligt 53 § lotterilagen får avgift tas ut i ärenden om tillstånd, registrering,

Prop. 2017/18:220 typgodkännande och tillsyn enligt spellagen. Motsvarande bestämmelse i fråga om kasinospel finns i 16 § kasinolagen. Regeringen har i 6 § lotteriförordningen fastställt vilka avgifter som gäller vid prövning av ansökningar enligt lotterilagen och kasinolagen, medan nivåerna för tillsynsavgifterna beslutas av Lotteriinspektionen. I ärenden som handläggs av en kommunal nämnd beslutar enligt 53 § andra stycket lotterilagen kommunfullmäktige om avgifterna.

Utredningen föreslår att regeringen fortsatt ska få meddela föreskrifter om avgiftsnivåer för licens- och tillståndsavgifter, medan nivåerna för tillsynsavgifter bör bestämmas av spelmyndigheten. Regeringen ser inte heller skäl att ändra den ordningen. Den närmare utformningen av avgiftsuttaget bör regleras i föreskrifter på lägre nivå. För registreringslotterier, för vilka registrering och tillsyn utförs av kommunen, bör avgiften i likhet med vad som gäller i dag betalas enligt den taxa som fullmäktige bestämmer.

15.2 Överklagande

Regeringens förslag: Spelmyndighetens beslut om sanktionsföreläggande ska inte få överklagas.

Andra beslut av spelmyndigheten eller av en kommun enligt denna lag ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att beslut om föreläggande om att lämna uppgifter för att bedöma om lagen är tillämplig endast ska få överklagas om det har förenats med vite samt att beslut i ärenden om meddelande av föreskrifter som avses i 8 kap. regeringsformen inte ska få överklagas. Utredningen föreslår vidare inte några bestämmelser som reglerar möjligheterna att överklaga beslut om sanktionsföreläggande enligt 7 kap. 17 § penningtvättslagen.

Remissinstanserna: Endast *Kindred* yttrar sig över förslaget. Företaget avstyrker att förelägganden om att lämna uppgifter inte ska få överklagas om de inte har förenats med vite.

Skälen för regeringens förslag: Spelmyndigheten föreslås under vissa förutsättningar få fatta beslut om s.k. sanktionsföreläggande. Då tillämpas bestämmelserna i 7 kap. 17 § penningtvättslagen. Ett sådant beslut får enligt samma lag inte överklagas. En motsvarande bestämmelse bör därför tas in i spellagen.

Övriga beslut enligt spellagen bör kunna överklagas i den utsträckning som följer av förvaltningslagens bestämmelser om överklagande. Något skäl att göra avsteg från den ordningen har enligt regeringens mening inte framkommit.

Vid överklagande av förvaltningsrättens dom eller beslut enligt spellagen bör prövningstillstånd krävas i kammarrätten.

16.1 Nuvarande straffrättsliga bestämmelser

Specialstraffrättsliga bestämmelser i lotterilagen

De specialstraffrättsliga bestämmelserna på spelområdet finns i 54–57 §§ lotterilagen. Brotten i lotterilagen faller under allmänt åtal (20 kap. 3 § rättegångsbalken). Det innebär att åklagaren är skyldig att väcka åtal för brott mot lotterilagen, om inte annat är stadgat (20 kap. 6 § rättegångsbalken).

Enligt 54 § första stycket 1 och 2 lotterilagen döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet olovligen anordnar lotteri eller olovligen innehar en penningautomat, värdeautomat eller varuspelsautomat till böter eller fängelse högst sex månader.

I 38 § första stycket 1 lotterilagen anges att det inte är tillåtet att i yrkesmässig verksamhet eller annars i förvärvssyfte främja deltagande i ett inom landet anordnat lotteri som inte är tillåtet eller deltagande i ett utom landet anordnat lotteri. Till detta s.k. främjandeförbud finns en straffbestämmelse i 54 § andra stycket. Enligt denna bestämmelse döms den som olovligen i yrkesmässig verksamhet eller annars i förvärvssyfte uppsåtligen främjar deltagande i ett utom landet anordnat lotteri, om främjandet särskilt avser deltagande från Sverige, till böter eller fängelse i högst sex månader.

För samtliga brott enligt lotterilagen gäller enligt 54 § tredje stycket, att ringa brott inte omfattas av straffansvar. Exempel på fall som är att bedöma som ringa är när det ekonomiska värdet av insatserna är obetydligt eller att den ekonomiska vinning någon gjort är försumbar (prop. 1993/94:189). Är brottet grovt döms enligt 54 § fjärde stycket till fängelse i högst två år. Rubriceringen grovt brott tillkom i och med införandet av den nuvarande lotterilagen. I förarbetena angavs att det med den snabba tekniska utvecklingen på exempelvis dator- och teleområdet fanns goda möjligheter att olovligen anordna spel och lotterier som kunde omsätta stora belopp och förorsaka enskilda stora förluster och samtidigt ge stor ekonomisk vinning åt anordnarna. För bl.a. sådana fall ansågs det finnas ett behov av att kunna bedöma gärningen som grov (prop. 1993/94:182 s. 86 f.).

I 56 § lotterilagen upplyses om att bestämmelserna om medverkan i 23 kap. brottsbalken gäller om flera har medverkat till brott enligt 54 § lotterilagen. Som medverkan räknas bl.a. främjande av ett lotteri anordnat i Sverige utan tillstånd. I fråga om olovlig införsel av vara och försök till detta hänvisas i 57 § andra stycket i samma lagrum till lagen (2000:1225) om straff för smuggling. I 58 § lotterilagen finns bestämmelser om förverkande av egendom som använts i brottslig verksamhet m.m.

Överträdelser av lotterilagen kan också föranleda ansvar enligt brottsbalken. Ansvarsbestämmelserna i lotterilagen är enligt 57 § lotterilagen subsidiära i förhållande till regleringen i brottsbalken.

Bestämmelserna om dobbleri och grovt dobbleri i 16 kap. 14 § och 14 a § brottsbalken är de i sammanhanget mest relevanta. För dobbleri döms den som olovligen för allmänheten anordnar spel eller liknande verksamhet, vars utgång helt eller till väsentlig del beror på slumpen, om verksamheten till sin art, insatsernas ekonomiska värde och övriga omständigheter framstår som äventyrlig eller ägnad att tillföra anordnaren en betydande ekonomisk vinning. Vad som avses med äventyrlig verksamhet ska bedömas med hänsyn till samtliga omständigheter, bl.a. verksamhetens art och insatsernas ekonomiska värde.

Tillämpningsområdet för dobbleri överensstämmer i sin grundform i princip med den verksamhet som enligt lotterilagen utgör lotteri. Eftersom straffansvar för dobbleri förutsätter att spelet anordnas olovligen kan en verksamhet som sker med tillstånd enligt lotterilagen, eller inte kräver tillstånd, inte omfattas av brottsbalkens bestämmelser om dobbleri. Även bedömningen av vad som utgör ett spel utgår från lotterilagens bestämmelser. Enligt 3 § lotterilagen avses med lotteri en verksamhet där en eller flera deltagare, med eller utan insats, kan få en vinst till ett högre värde än vad som var och en av de övriga deltagarna kan få. Till lotteri hänförs bl.a. lottning, gissning, vadhållning och kasinospel. Med spel avses en verksamhet vars utgång är bestämd av regler som möjliggör för deltagarna att genom någon sorts sannolikhetsberäkning eller liknande åtgärd bedöma sina vinstmöjligheter. Dobbleri omfattar i enlighet med vad som ovan anförts också spelliknande verksamhet vars utgång helt eller till väsentlig del beror på slumpen. Som exempel kan nämnas kedjebrevsspel och liknande arrangemang där deltagarna mycket snart efter sitt inträde förlorar överblicken över spelets vidare utveckling och därmed även möjligheten att i praktiken kunna påverka spelets utgång. Vid bedömningen ska hänsyn tas till verksamhetens allmänna karaktär och inte endast till den grad av slump som finns i det enskilda fallet.

För dobbleri döms även den som tillåter en olovlig spelverksamhet i en lägenhet eller ett annat utrymme som har upplåtits till allmänheten.

Straffskalan för dobbleri är böter eller fängelse i högst två år. För grovt dobbleri döms till fängelse, lägst sex månader och högst fyra år

Vid bedömningen av om dobbleriet är grovt ska, enligt 16 kap. 14 a § brottsbalken, särskilt beaktas om verksamheten bedrivits yrkesmässigt, omfattat avsevärda belopp eller annars varit av särskilt farlig art.

Även försök och förberedelse till grovt dobbleri är straffbelagt (16 kap. 14 a och 17 §§ samt 23 kap. 1 och 2 § brottsbalken).

Medverkan till dobbleri

I 16 kap. 18 § brottsbalken anges att ansvar såsom för medverkan under vissa omständigheter ska drabba den som med nyttjanderätt upplåtit en lägenhet utan att inse att lägenheten skulle användas för dobbleri, grovt dobbleri eller försök eller förberedelse till grovt dobbleri, men som där-

efter fått vetskap om att sådan verksamhet bedrivs i lägenheten. För straffbarhet krävs att den som upplåtit lägenheten underlåter att göra vad som skäligen kan begäras av denne för att få upplåtelsen att upphöra. Regleringen förutsätter således att upplåtaren kan säga upp hyresavtalet enligt t.ex. bestämmelserna i 12 kap. 42 § första stycket jordabalken. Saknar hyresvärden sådana möjligheter kan underlåtenheten inte medföra straffansvar.

Straffet för medverkan enligt bestämmelsen överensstämmer i princip med straffskalorna för dobbleri och grovt dobbleri. Av 23 kap. 5 § brottsbalken följer dock att straffet vid ansvar för medverkan i vissa fall får sättas under vad som är stadgat för brottet och att i vissa fall ansvar inte alls ska dömas ut.

16.2 Behovet av ett effektivt sanktionssystem

De flesta polisanmälningar på spelområdet avser illegala spelautomater, dvs. brott mot lotterilagens tillståndsbestämmelser om anordnande av automatspel. Det handlar om spelautomater som ställs ut i olika verksamhetslokaler, t.ex. en restaurang. Vinsterna från spelet delas sedan mellan anordnaren och verksamhetsinnehavaren. Under senare år har den tekniska utvecklingen inneburit svårigheter att definiera vad som är en spelautomat. Detta utnyttjas av oseriösa aktörer som genom olika tekniska lösningar försöker kringgå regelverket.

Även spel på webbplatser som bedrivs av spelbolag som inte har tillstånd att anordna spel i Sverige är ett omfattande problem. Dessa spelbolag uppskattas för närvarande ha 23 procent av den svenska spelmarknaden (SOU 2017:30 del I s. 177). Även annan brottslighet kopplad till spel, framförallt matchfixning och penningtvätt, ökar. Med matchfixning brukar normalt avses manipulation av en idrottstävling där idrottare, tränare, ledare, domare eller andra deltagare försöker påverka utgången i en tävling eller enstaka händelser i tävlingen i syfte att ge sig själva eller andra ekonomisk vinning (jfr SOU 2017:30 del I s. 369 ff.). Enligt utredningen ses uppgjorda matcher av många som ett av de största hoten mot idrotten i dag. Problemet involverar ofta organiserade kriminella nätverk och har blivit en prioriterad fråga för myndigheter, idrottsrörelsen och brottsbekämpande organ över hela världen. Det är bl.a. av denna anledning som regeringen, genom införandet av ett licenssystem, vill stärka den offentliga kontrollen över spel som riktar sig till den svenska marknaden. Den svenska spelmarknaden ska vidare präglas av ett högt konsumentskydd och en hög säkerhet i spelen. De negativa konsekvenserna av spelande ska begränsas genom krav på spelens lämplighet och spelarskyddsåtgärder. Spelfusk och illegalt spel ska motverkas genom effektiva sanktioner och vinster från spel ska inte få användas som stöd i kriminell verksamhet. Såväl svenska konsumenter som de licenshavare som verkar inom systemet ska kunna förvänta sig ett effektivt skydd från olaglig spelverksamhet och otillbörlig konkurrens. Ett sanktionssystem byggt på effektiva åtgärder mot de aktörer som verkar illegalt på spelmarknaden är ett viktigt verktyg för att förmå spelföretag att ansöka om svensk spellicens och följa svensk lagstiftning. Rege-

Prop. 2017/18:220 ringens utgångspunkt är därför att skärpa sanktionssystemet genom en utökad kriminalisering, högre straff och införandet av en möjlighet att besluta om sanktionsavgifter. Oavsett vilken form av sanktion som väljs, är snabba och kännbara reaktioner på överträdelse av regelverket avgörande för systemets legitimitet och upprätthållande.

16.3 Brott mot spellagen

Regeringens förslag: Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet tillhandahåller otillåtet spel eller spel utan nödvändig licens, ska dömas för *olovlig spelverksamhet* till böter eller fängelse i högst två år.

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet främjar deltagande i olovlig spelverksamhet, ska dömas för *främjande av olovligt spel* till böter eller fängelse i högst två år.

Om ett brott som nämns ovan har begåtts uppsåtligen och är grovt, ska dömas till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen ingått i en brottslighet som utövas yrkesmässigt och systematiskt eller i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art.

I ringa fall av olovlig spelverksamhet eller främjande av olovlig spelverksamhet ska det inte dömas till ansvar.

Regeringens bedömning: Det finns inte behov av någon särskild brottsbeteckning för anordnande av pyramidspel och olovlig ombudsverksamhet, eftersom gärningarna omfattas av brottet olovlig spelverksamhet.

Betalningsförmedling åt någon som bedriver olovlig spelverksamhet bör inte kriminaliseras. Sådan verksamhet bör i stället sanktioneras genom bestämmelserna om betalningsblockering i kombination med sanktionsavgift.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. Utredningen föreslår att onlinespel som inte riktas till den svenska marknaden, och främjande av sådant spel, ska kriminaliseras. Utredningen föreslår även att tre särskilda brott, benämnda olagligt anordnande av pyramidspel, olovlig ombudsverksamhet och olovlig betalningsförmedling, ska införas.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som yttrar sig över förslaget, däribland *Svenska Spel*, *ATG*, *Svebico*, *Novamedia*, *Paf*, *Aftonbladet Hierta AB* och *Stockholms universitet (Juridiska fakulteten)*, tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget. *Stockholms tingsrätt (Patent- och marknadsdomstolen)* tillstyrker förslaget, men efterfrågar ett förtydligande när det gäller vilka som kan begå de aktuella gärningarna i de fall spelverksamheten bedrivs i en juridisk person. *Ekobrottsmyndigheten*, *Åklagarmyndigheten* och *Polismyndigheten* anser att administrativa sanktioner bör användas i större utsträckning och att endast uppsåtliga och allvarliga brott ska medföra straffansvar. Myndigheterna framhåller i detta sammanhang bl.a. svårigheter med utredning och lagföring avseende mindre allvarlig brottslighet med internationella kopp-

lingar. Ekobrottsmyndigheten och Polismyndigheten anser att en särskild åtalsprövningsregel bör övervägas. Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten avstyrker förslaget om att kriminalisera olovlig betalningsförmedling och anser att gärningen i stället bör sanktioneras med sanktionsavgift. *Kindred* anser att det är principiellt tveksamt att kriminalisera möjliggörandet av deltagande i spel när inte själva deltagandet är kriminaliserat. Företaget avstyrker vidare förslaget att kriminalisera olovlig betalningsförmedling. *TU* ställer sig bakom förslaget om främjandebrott, givet att kanaliseringsgraden blir den avsedda. *Svenska Bankföreningen* efterfrågar en precisering av främjandeförbudets räckvidd för betaltjänstförmedlare. *Hovrätten för Västra Sverige* anser att en mer specifik benämning av främjandebrottet bör övervägas, och att behovet av ett särskilt främjandebrott bör övervägas med hänsyn till möjligheten att döma till ansvar för medhjälp. *Visa Sweden och Europay Sweden* samt *Svenska Bankföreningen* anser att det bör tydliggöras i vilka situationer straffansvar för olovlig betalningsförmedling kan uppstå. *Sveriges advokatsamfund* ifrågasätter i flera avseenden behovet av kriminalisering och anser att sanktionerna inte står i rimlig proportion till straffvärdet.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Olovlig spelverksamhet

Oreglerat spelande har allvarliga konsekvenser för samhället, t.ex. i form av förlorade skatteintäkter och en ökad utsatthet för problemspelare. Det är i dag straffbart att uppsåtligen eller av grov oaktsamhet anordna lotteri utan tillstånd. Straffansvaret omfattar både spel som får anordnas med tillstånd och spel som inte får ges tillstånd, såsom t.ex. pyramidspel. I likhet med utredningen och flertalet av remissinstanserna anser regeringen att en motsvarande reglering, som kriminaliserar tillhandahållande av otillåtet spel och spel utan nödvändig licens, bör införas i spellagen. Brottet bör benämnas olovlig spelverksamhet. Straffansvaret bör följa tillämpningsområdet för spellagen och omfatta såväl gärningar som begås på svenskt territorium som handlingar på svenska fartyg och luftfartyg. Såsom *Lagrådet* noterar medför den omständigheten att spellagens tillämpningsområde i vissa avseenden utvidgas i förhållande till lotterilagens tillämpningsområde att den straffrättsliga regleringen utvidgas i motsvarande mån. Systematiken med att kriminalisera spel som tillhandahålls utan erforderligt tillstånd är dock densamma som enligt nuvarande lagstiftning. Då det till följd av bl.a. risken för skatteundandragande och behovet av spelarskydd finns behov av att utvidga straffansvaret även i fråga om det subjektiva rekvisitet anser regeringen, till skillnad från *Åklagarmyndigheten*, *Ekobrottsmyndigheten* och *Polismyndigheten*, att såväl handlingar som begås uppsåtligen som genom grov oaktsamhet ska omfattas av straffansvar.

Utredningen föreslår även att ringa brott ska omfattas av straffansvar. Som skäl anförs bl.a. att det behov av straffrihet för ringa gärningar, som i dag finns när det gäller brott mot lotterilagen, upphör i och med att bl.a. insatsfria spel och spel under privata former undantas från licenskravet och därmed också från straffansvaret. Förslaget har fått omfattande kritik från bl.a. Åklagarmyndigheten. Som myndigheten påpekar utgörs en inte

Prop. 2017/18:220 obetydlig del av den svenska spelmarknaden av utlandsbaserade spel-företag. En kriminalisering av olovlig spelverksamhet kan därför förväntas leda till att många ärenden får internationella kopplingar. Sådana utredningar kräver i många fall rättslig hjälp från andra stater i form av utredningsåtgärder, överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder eller utlämning på grund av brott från stater utanför EU. Varken svensk nationell rätt eller EU-lagstiftning ställer några uttryckliga krav på att ett brott ska vara av viss svårighetsgrad för att rättslig hjälp ska kunna begäras från ett annat land. I stället handläggs en ansökan om exempelvis biträde med tvångsmedel utomlands utifrån förutsättningarna enligt svensk rätt (se prop. 1999/2000:61 s. 125). Den begärda åtgärden bör dock stå i proportion till brottslighetens art eller straffvärde. Med beaktande av proportionalitetsprincipen torde således en åklagare i normalfallet avstå från att besluta om vissa tvångsmedel, som exempelvis husrannsakan, när den aktuella brottsligheten regelmässigt föranleder ett bötesstraff (jfr 28 kap. 3 a § rättegångsbalken). Användningen av straffprocessuella tvångsmedel är många gånger en förutsättning för att kunna säkra bevisning i en brottsutredning. Mot bakgrund av bl.a. de nämnda svårigheterna med att utreda och lagföra mindre allvarliga brott med internationella kopplingar anser Åklagarmyndigheten att det finns en risk för att kriminaliseringen av ringa brott inte blir ändamålsenlig och effektiv. Regeringen instämmer i denna bedömning. Regeringen föreslår därför att ringa brott även fortsättningsvis inte ska omfattas av något straffansvar.

Brottet olovlig spelverksamhet kommer även att omfatta merparten av de gärningar som i dag omfattas av bestämmelserna om dobbleri och grovt dobbleri 16 kap. 14 och 14 a §§ brottsbalken. Till exempel är tillhandahållande av spel på en värdeautomat på svenskt territorium utan licens straffbart. I och med att licenskravet föreslås omfatta även online-spel som riktar sig till den svenska marknaden, kommer tillhandahållande av sådant spel utan licens också omfattas av straffansvar. Den del av dobbleribrottet som avser tillåtande av en olovlig spelverksamhet i en lokal eller annan lägenhet som upplåtits åt allmänheten kommer dock inte omfattas av brottet olovlig spelverksamhet, utan av brottet främjande av olovligt spel.

Till skillnad från utredningen föreslår regeringen att spellagen inte ska vara tillämplig på onlinespel som inte riktas till den svenska marknaden. Eftersom sådant spel varken är otillåtet eller kräver licens enligt spellagen, bör det enligt regeringen inte heller kriminaliseras. Utredningens förslag i denna del bör därför inte genomföras.

Främjande av olovligt spel

Bestämmelserna om straffansvar enligt förslaget till spellag ska i första hand omfatta den som olovligen tillhandahåller spel. I likhet med vad som gäller enligt 54 § andra stycket lotterilagen, bör dock ett straffsanktionerat främjandeförbud införas i spellagen som ett komplement till brottet olovlig spelverksamhet. Ett sådant förbud motverkar att spel-företag som saknar en svensk licens marknadsför sig mot svenska kunder eller främjar deltagande i dessa spel på något annat sätt.

Kindred anser att det är principiellt tveksamt att kriminalisera möjliggörandet av deltagande i spel, när själva deltagandet inte är kriminaliserat. Regeringen är dock av motsatt uppfattning. Deltagande i ett olovligt spel är varken förbjudet eller kriminaliserat enligt nuvarande spellagstiftning. Syftet med övergången till ett licenssystem och de krav som ställs på spelverksamhet med licens är inte heller att förbjuda själva spelandet, utan att stärka skyddet för konsumenter och motverka de negativa effekterna av spelande. Det är mot denna bakgrund viktigt att spelkonsumenter vågar anmäla olovlig spelverksamhet, och söka hjälp för eventuellt problemspelande. En kriminalisering av spelandet riskerar att motverka detta och göra spelkonsumenter, som redan är en utsatt grupp på en riskfylld spelmarknad, ännu mer utsatta. Straffansvaret bör därför även fortsättningsvis endast omfatta de aktörer som tillhandahåller eller främjar olovligt spel.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund, i likhet med utredningen, att främjande av deltagande i ett otillåtet spel eller ett licenspliktigt spel som tillhandahålls utan licens, ska kriminaliseras. Med hänsyn till behovet av ett skärpt straffansvar för brott mot spellagen anser regeringen, till skillnad från bl.a. Åklagarmyndigheten, att såväl handlingar som begås uppsåtligt som genom grov oaktsamhet ska omfattas av straffansvar. I fråga om mindre allvarliga gärningar gör regeringen samma bedömning som för brottet olovlig spelverksamhet. Regeringen föreslår således att ringa fall av främjande av olovlig spelverksamhet inte ska omfattas av straffansvar.

Utredningen har föreslagit att brottet ska benämnas främjandebrott. I likhet med *Hovrätten för Västra Sverige* anser regeringen att brottsrubriceringen kan förtydligas. Regeringen föreslår därför att brottsrubriceringen i stället bör vara främjande av olovligt spel. Hovrätten anser vidare att behovet av ett särskilt främjandebrott bör övervägas med hänsyn till möjligheten att döma till ansvar för medhjälp för olovlig spelverksamhet enligt 23 kap. 4 § första stycket brottsbalken. Regeringen konstaterar i denna del att de nämnda brotten sannolikt kommer överlappa varandra. Regeringen anser dock att främjande av olovligt spel i sig är en så pass allvarlig gärning att den bör sanktioneras inom ramen för ett eget brott. Den föreslagna regleringen innebär också att medverkan till främjandebrott kriminaliseras.

Främjande av olovligt spel kommer kunna ske genom annonsering eller annan marknadsföring av spel. Såsom *Sveriges advokatsamfund* påpekar finns flera prejudikat från Högsta förvaltningsdomstolen som fastslår främjandeförbudets begränsningar i fråga om möjligheten att utverka förbud mot annonsering i grundlagsskyddade medier. Att tillämpningsområdet för främjandebrottet kan komma att begränsas av den grundlagsskyddade yttrande- och tryckfriheten är rimligt och ofrånkomligt. Vilka gärningar som ska anses medföra straffansvar i annan ordning eller i annat fall än som anges i tryckfrihetsförordningen bör dock även i fortsättningen avgöras av rättstillämpningen. Sveriges advokatsamfund ifrågasätter effektiviteten av främjandebrottet även av andra skäl än de konstitutionella. Såsom samfundet påpekar hindrar brottet inte en spelare från att besöka en olovlig spelverksamhets webbplats. Syftet med främjandebrottet är dock att minska konsumenters exponering för olovligt spel, vilket i sin tur torde medföra att färre

Prop. 2017/18:220 spelare väljer sådant spel. Regeringen anser därför att ett skärpt främjandeförbud är ett viktigt verktyg för att styra efterfrågan till licensierat spel.

Främjandebrottet bör även omfatta tillhandahållande av betalningslösningar som riktar sig explicit till aktörer inom spelbranschen, eftersom syftet med dessa tjänster är att möjliggöra spelande på de spel som dessa företag tillhandahåller (jfr Finansinspektionens beslut den 9 juni 2016, dnr 16-506). Med främjande bör dock inte avses alla ekonomiska och administrativa tjänster som använts för att tillhandahålla en olovlig spelverksamhet, utan endast sådana tjänster som är utvecklade specifikt för spelföretag och som syftar till att underlätta för spelföretaget att tillhandahålla spelet till spelarna. Tillhandahållande av normala betalningsuppdrag bör t.ex. inte räknas som främjande av olovligt spel. I vissa fall kan sådan verksamhet i stället komma att omfattas av skyldigheten att avvisa kortbetalningar hänförliga till en viss detaljhandelskod eller kunna stoppas genom ett beslut om betalningsblockering.

Även vissa situationer som i dag omfattas av bestämmelserna om dobbleri och medverkan till dobbleri i brottsbalken kommer enligt förslaget omfattas av främjandebrottet. Detta gäller t.ex. om någon med nyttjanderätt upplåter en lokal eller ett annat utrymme med vetskap om att där bedrivs illegal spelverksamhet. Detsamma gäller om den som upplåter lokalen under kontraktstiden får kännedom om att den används för olovlig spelverksamhet, eller försök eller förberedelse till detsamma, och underlåter att göra vad som skäligen kan begäras för att få upplåtelsen att upphöra. Ytterligare ett exempel på vad som utgör främjande är tillhandahållande av applikationer och andra program till datorer, smarta telefoner m.m. som möjliggör olovligt spel.

Till skillnad från vad som gäller enligt lotterilagen föreslås inte något krav på att främjandet ska ha skett inom ramen för en yrkesmässig verksamhet eller annars i förvärvssyfte införas i den nya spellagen. Om främjandet helt saknar ekonomiska motiv, eller annars framstår som privat, torde dock gärningen skyddas av yttrande- och tryckfrihetsregleringen, eller anses som ringa, och därmed falla utanför det straffbara området.

Grovt brott

I likhet med vad som i dag gäller för brotten enligt 54 § lotterilagen och 14 § brottsbalken, bör i spellagen tas in en särskild bestämmelse för grova fall av olovlig spelverksamhet och främjande av olovligt spel. Ett brott bör anses grovt när gärningen ingått i en brottslighet som utövat yrkesmässigt och systematiskt eller i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art. Som exempel på situationer då brottsligheten kan bedömas vara av särskilt farlig art kan nämnas fall då spelet riktas särskilt mot personer under 18 år.

Tillhandahållande eller främjande av spel i en sådan stor skala, eller med en sådan yrkesmässig inriktning som krävs för att brottet ska anses grovt, torde knappast kunna ske utan uppsåt. Bestämmelsen om grova brott ska därför inte omfatta brott som begås av oaktsamhet.

I samband med ikraftträdandet av den nuvarande lotterilagen konstaterades att den snabba tekniska utvecklingen på exempelvis dator- och teleområdet hade gjort att det fanns goda möjligheter att olovligen anordna spel och lotterier som kunde omsätta stora belopp och förorsaka enskilda stora förluster, samtidigt som anordnarna gavs stor ekonomisk vinning. Det ansågs därmed finnas ett utrymme för ett grovt brott med en strängare straffskala (prop. 1993/94:182 s. 86 f.).

Regeringen anser att det är angeläget att straffskalan höjs på nytt i och med införandet av den nya spellagen. En höjd straffskala understryker allvaret i brottslighet som avser tillhandahållande av spel på illegala spelautomater. Den tekniska utvecklingen som skett sedan införandet av lotterilagen, och som bl.a. inneburit kraftigt utökade möjligheter till spel via internet och i situationer som inte tidigare varit möjliga, ökar behovet av en skärpt straffskala – särskilt när spelmarknaden nu öppnas upp med ett licenssystem. Internet erbjuder stora möjligheter att, både lovligt och olovligt, tillhandahålla spel till svenska kunder. Tillhandahållande av olagliga spel kan leda till att betydande skatteinkomster hamnar utanför Sverige, samtidigt som det kan ge stor ekonomisk vinning åt spel företaget. Detta kommer ske på bekostnad av bl.a. svenska spelare som inte får det skydd i fråga om spelansvar som följer av spellagen. Till skillnad från Sveriges advokatsamfund anser regeringen därför att olovlig spelverksamhet och främjande av olovligt spel bör ses som allvarliga brott, med hårdare straff som följd. Stora likheter finns med ekonomisk brottslighet som t.ex. penningtvättsbrott, för vilket straffskalan är fängelse i högst två år och för grovt brott fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Regeringen anser mot denna bakgrund att straffskalan för spelbrott av normalgraden bör vara böter eller fängelse i högst två år och för grovt brott fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Särskilt om brottslighet som begås i juridiska personer

I likhet med vad som annars gäller inom straffrätten, kan en juridisk person inte begå spelbrott. Inte heller har företagsledningen något s.k. principalansvar för anställda i verksamheten. Om brottet har skett inom ramen för en juridisk persons verksamhet måste det utredas vem eller vilka fysiska personer som har utfört den brottsliga gärningen. När det gäller olovlig spelverksamhet är det dock ofta fråga om brott som pågår över en längre tid och som är själva målet med verksamheten. I sådana fall kan man tänka sig att företagsledare, genom att vidta aktiva handlingar i form av t.ex. planering och beslutsfattande som rör verksamheten, kan ses som gärningsmän eller i vart fall som anstiftare till brott. Samma sak torde gälla för brottet främjande av olovligt spel. Om den brottsliga gärningen består i t.ex. annonsering av otillåtet spel i en periodisk skrift, torde även den ansvarige utgivaren kunna ses som gärningsman (jfr NJA 2008 s. 92).

För brott som har begåtts i utövningen av en näringsverksamhet finns också en möjlighet för åklagaren att under vissa förutsättningar föra talan om företagsbot enligt bestämmelserna i 36 kap. 7 § brottsbalken. För en sådan talan krävs inte att åtal väckts för brottsligheten eller att en gärningsman har identifierats.

Enligt förslaget till spellag får licens inte ges för pyramidspel. Pyramidspel är en sorts kedjebrevspel som i dag är straffsanktionerat inom ramen för dels 54 § första stycket 1 lotterilagen, dels 14 och 14 a §§ brottsbalken. Regeringen anser i likhet med utredningen att det även fortsättningsvis bör vara förenat med straffansvar att i strid med spellagen tillhandahålla pyramidspel. Till följd av den justering av tillämpningsområdet för brottet olovlig spelverksamhet som regeringen föreslår ovan kommer pyramidspel omfattas av det brottet. En särskild straffrättslig reglering behöver därför inte införas för denna spelform.

Ett särskilt brott med rubriken olovlig ombudsverksamhet införs inte

Utredningen föreslår att den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet, utan medgivande av ett spelföretag, säljer spel, tar emot insatser eller förmedlar vinster som omfattas av spelföretagets licens, ska dömas för olovlig ombudsverksamhet till böter eller fängelse i högst sex månader.

Utgångspunkten i regeringens förslag till spellag är att alla former av tillhandahållande av licenspliktigt spel bör omfattas av licenskravet. Från denna huvudregel görs vissa undantag. Licenskravet omfattar t.ex. inte sådan verksamhet som ett spelombud utför på uppdrag av en licenshavare, dvs. med dennes medgivande. Om någon däremot säljer lotter eller annat spel utan att ha ett uppdrag eller medgivande från ett spelföretag med licens, är det, enligt regeringens mening, fråga om tillhandahållande av licenspliktigt spel utan licens. Ett sådant handlande kommer därmed att omfattas av brottet olovlig spelverksamhet. Det finns därmed inte behov av att införa en särskild straffrättslig reglering för gärningar av detta slag.

Olovlig betalningsförmedling ska inte kriminaliseras

Utredningen föreslår att det, som ett komplement till de föreslagna bestämmelserna om betalningsblockering, bör införas en möjlighet att föra talan om brott i de fall betalningar förmedlas för insatser eller vinster till eller från en spelverksamhet som inte har nödvändig licens enligt spellagen.

I likhet med utredningen anser regeringen att förmedling av insatser och vinster till eller från en olovlig spelverksamhet bör motverkas och att överträdelser av bestämmelserna om betalningsblockering därför bör medföra någon form av sanktion. Regeringen anser dock att de straffrättsliga sanktionerna i första hand bör träffa handlingar som på ett mer direkt sätt strider mot spellagens syften. Förmedling av insatser och vinster hänförliga till olovlig spelverksamhet utgörs ofta av sådana normala betalningsuppdrag som utförs av banker. Även om en underlåtenhet att avvisa eller blockera sådana transaktioner indirekt främjar olovlig spelverksamhet, är det tveksamt om gärningen är av sådan beskaffenhet att den bör föranleda ett personligt straffansvar. Eftersom de otillåtna transaktionerna många gånger sker automatiskt, torde det vidare vara svårt att peka ut en gärningsman. Sammantaget anser regeringen, i likhet med Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten, att olovlig betalningsförmedling inte bör kriminaliseras. Betalningsförmedling hänförlig till olovlig spelverksamhet bör i stället

16.4 Bestämmelserna om dobbleri och grovt dobbleri ska upphävas

Regeringens förslag: Brotten olovlig spelverksamhet och främjande av olovligt spel (inklusive grova brott) ska ersätta brottsbalkens bestämmelser om dobbleri och grovt dobbleri. Bestämmelserna i brottsbalken, och sammanhängande bestämmelser om medverkan, förberedelse och försök, ska upphävas.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrar sig över förslaget tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget. *Åklagarmyndigheten* är av principiella skäl positiv till förslaget, men framhåller att man under remisstiden inte fullt ut har haft möjlighet att överblicka om det är något förfarande som i dag är straffbelagt som inte kommer att omfattas av de nya bestämmelserna i spellagen.

Skälen för regeringens förslag: Syftet med utformningen av den nya straffrättsliga regleringen på spelområdet är bl.a. att samla alla sanktionsbestämmelser hänförliga till detta område i en och samma lag. I enlighet med vad som anförts i avsnitt 16.3 kommer brotten olovlig spelverksamhet och främjande av olovlig spelverksamhet omfatta samtliga gärningar som i dag utgör dobbleri och medverkan till dobbleri. Bestämmelserna om dobbleri och grovt dobbleri i 16 kap. 14 och 14 a §§ samt medverkansbestämmelsen i 16 kap. 18 § brottsbalken bör därför upphävas.

16.5 Spelfusk

Regeringens förslag: Den som otillbörligen vidtar en åtgärd som är ägnad att påverka utgången av ett spel som omfattas av licenskrav enligt denna lag ska dömas för *spelfusk* till fängelse i högst två år.

Om brottet är grovt, ska dömas till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att även gärningar som begås av grov oaktsamhet ska kriminaliseras.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som yttrar sig över förslaget, däribland *Paf*, *Svenska Ishockeyförbundet*, *Svenska Fotbollförbundet*, *SPER*, *Kindred*, *RF*, *BOS*, *Transparency International Sverige*, *Betsson*, *Svenska Spel* och *Paddy Power Betfair* tillstyrker det.

Åklagarmyndigheten och *Svenska Spel* föreslår att straffansvaret även ska omfatta den som, utan att själv ha försökt påverka spelet, utnyttjar sin

Prop. 2017/18:220 kunskap om att spelet är manipulerat i sitt spelande. Svenska Fotbollförbundet anser dels att det vid bedömningen av om ett brott är grovt även bör beaktas om gärningen avsett betydande värde, dels att straffskalan för brott av normalgraden bör sträcka sig upp till fängelse i fyra år. Olympic Entertainment Group AS anser att spelfusk bör kunna föränsas upp till fem års fängelse. Åklagarmyndigheten tillstyrker förslaget i huvudsak, men anser, i likhet med *BRÅ*, att en närmare analys om spelfuskbrottet och gärningsmannskapet bör göras. Myndigheten anser vidare att en internationellt harmoniserad bestämmelse skulle vara att föredra. *Hovrätten för Västra Sverige* efterfrågar en analys av hur spelfuskbrottet ska dömas i konkurrens med andra brott, såsom olaga hot, misshandel eller utpressning. *Stockholms universitet (Juridiska fakulteten)* anser att lagtexten brister i precision och att det är svårt att förutse vilka gärningar som omfattas av det kriminaliserade området. *Sveriges advokatsamfund* ifrågasätter i flera avseenden behovet av kriminalisering och anser att sanktionerna inte är rimliga i förhållande till straffvärdet.

Skälen för regeringens förslag

Behovet av ett särskilt spelfuskbrott

Såsom utredningen konstaterar finns ett omfattande problem med matchfixning som är till skada för såväl idrotten som vadhållningsverksamhet på sporthändelser. Den genomgång av rättspraxis som utredningen redovisar i sitt betänkande visar också att det nuvarande regelverket är otillräckligt för att komma till rätta med spelfusk. Detta får en rad negativa konsekvenser, bl.a. riskerar det att undergräva förtroendet för kommersiella spel som tillhandahålls allmänheten och som omsätter stora belopp. Dessutom står spelare och andra personer inom idrotten utan ett effektivt straffrättsligt skydd mot olika former av otillbörliga påtryckningar om att medverka till matchfixning. Mot denna bakgrund anser regeringen, i likhet med utredningen och majoriteten av remissinstanserna, att det finns ett stort behov av en särskild straffrättslig bestämmelse som kriminaliserar matchfixning och annat spelfusk.

Spelfuskbrottets närmare utformning

Utredningen har föreslagit att den som uppsåtligen eller av grov oaktamhet manipulerar utgången av spel som omfattas av licenskravet ska dömas för spelfuskbrott till fängelse två år. Detsamma ska gälla den som förmår någon att manipulera utgången av ett sådant spel. Med manipulation ska enligt utredningen förstås en handling eller underlåtenhet som otillbörligen påverkar, eller kan komma att påverka utgången av spelet, oavsett om gärningen medför vinning för gärningsmannen eller inte.

Utredningens förslag har mött kritik från ett flertal remissinstanser som anser att brottet bör förtydligas i flera avseenden, bl.a. vilka gärningar som omfattas av straffansvaret, vad det innebär att en handling eller underlåtenhet är otillbörlig och vem som kan anses som gärningsman. *Stockholms universitet (Juridiska fakulteten)* efterfrågar även ett förtydligande av hur förslaget förhåller sig till brottsrekvisit som fara och risk.

Regeringen anser i likhet med remissinstanserna att utredningens förslag bör preciseras. I syfte att skapa ett brott som uppfyller legalitetsprincipens krav på förutsägbarhet och tydlighet, föreslår regeringen därför att spelfuskbrottet i stället ska utformas så att det kriminaliserar otillbörliga åtgärder som är ägnade att påverka utgången av ett spel som omfattas av licens enligt spellagen. Den som begår gärningar av detta slag ska dömas för spelfusk till fängelse i högst två år. I likhet med utredningen anser regeringen att endast åtgärder som är ägnade att påverka spel som omfattas av licenskrav bör omfattas av straffansvar. Såsom *Svenska Fotbollförbundet* lyfter fram är syftet med brottet att straffa otillbörlig påverkan av utgången i ett spel om pengar, inte att straffa osportsligt spel. Åtgärder som endast syftar till att vinna idrottsliga fördelar bör således inte omfattas av straffansvar.

Regeringen anser vidare, till skillnad från utredningen, att endast faktiska handlingar ska kriminaliseras. Underlåtenhet kräver normalt att det finns en tydligt beskriven handlingsregel som underlåtenheten kan kopplas till. När det gäller idrottsutövare och andra aktörer som spelfuskbrottet riktar sig mot saknas specifika handlingsregler, varför underlåtenhet inte bör medföra straffansvar.

Det bör vara tillräckligt att åtgärden är ägnad att påverka utgången av spelet. Det saknar således betydelse om utgången av spelet faktiskt påverkas. Matchfixning utgörs ofta av en kedja av handlingar som sammantaget syftar till att påverka utgången av ett spel. Det kan t.ex. förekomma att en eller flera personer planerar och organiserar brottet och sedan, genom olika former av påtryckningar, förmår andra personer att utföra de konkreta handlingar som krävs för att styra utgången i spelet i en viss riktning. I likhet med utredningen anser regeringen att både den som aktivt ingriper i de händelser (tävlingen) som konstituerar spelet (vadhållningen) och den som förmår någon att göra så, ska omfattas av straffansvar. Den brottsliga gärningen bör anses fullbordad när någon har vidtagit en åtgärd som, ensam eller tillsammans med andra handlingar, är ägnad att påverka utgången av spelet. Straffansvaret bör vara oberoende av om gärningen medför vinning för gärningsmannen eller om övriga inblandade personer genomför sina planerade handlingar.

Åtgärden ska vidare vara ägnad att påverka utgången i spelet på ett otillbörligt sätt. Detta innebär att åtgärden vid en helhetsbedömning ska framstå som avvikande, onaturlig, vilseledande, bedräglig eller på annat sätt i strid med det regelverk som styr spelet om pengar. Därmed undantas handlingar som endast syftar till att vinna idrottsliga fördelar.

Till skillnad från utredningen anser regeringen vidare att endast uppsåtliga brott bör straffsanktioneras. Eftersom regeringens förslag utgår från ett s.k. abstrakt farerekvisit, och det för straffansvar inte krävs en viss effekt (att utgången i spelet faktiskt påverkas), framstår en kriminalisering av även oaktsamt handlande inte som ändamålsenlig.

Regeringen konstaterar att beredningsunderlag för en sådan utvidgning av straffansvaret till att även omfatta den som drar fördel av kunskap om att spelet är manipulerat, som *Svenska Spel* och *Åklagarmyndigheten* efterfrågat, saknas, men att frågan om den aktuella regleringens effektivitet och ändamålsenlighet bör följas upp (se avsnitt 19.4). I denna uppföljning finns också möjlighet att utvärdera den svenska tillämpningen av spelfuskbrottet i ett internationellt perspektiv.

En särskild reglering för grova fall av spelfusk bör gälla. Vid bedömningen av om brottet är grovt bör särskilt beaktas om den brottsliga gärningen utövats systematiskt eller i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art. Att brottet utövats systematiskt innebär att det har föregåtts av viss beräkning eller skett vid upprepade tillfällen. Vid bedömningen av om brottet har varit av särskilt farlig art bör beaktas om åtgärden har inneburit hot, misshandel eller utpressning. Ytterligare en omständighet som kan beaktas vid bedömningen av brottets svårighetsgrad är, såsom *Svenska Fotbollförbundet* för fram, att gärningen avsett betydande belopp.

Straffskalan

Regeringen anser, till skillnad från bl.a. *Svenska Fotbollförbundet* att straffskalan för spelfuskbrottet bör vara densamma som för brotten mot spellagen, bedrägeri och givande och tagande av muta. Brott av normalgraden bör därför kunna ge fängelse upp till två år och grovt brott fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Konkurrens

Såsom bl.a. *Hovrätten för Västra Sverige* framhållit kan en otillbörlig åtgärd som vidtas för att påverka utgången av ett spel vara brottslig i sig, t.ex. enligt straffbestämmelserna om olaga hot och misshandel. Vilket eller vilka brott gärningsmannen då ska dömas för får avgöras med tillämpningen av de sedvanliga reglerna för brottskonkurrens. Avgörande för bedömningen är det intresse som de olika brotten avser att skydda och brottens straffskalor. Handlar det om åtgärder som består av hot eller våld av inte alltför allvarligt slag torde bedömningen många gånger landa i att gärningsmannen ska dömas både för hot- eller våldsbrottet och för spelfusk.

16.6 Övriga straffrättsliga bestämmelser

Regeringens förslag: Olovlig spelverksamhet, grovt brott, och spelfusk, både brott av normalgraden och grovt brott, ska vara straffbara på försöks- och förberedelsestadiet.

Om flera har medverkat till ett brott enligt spellagen, ska dessa personer enligt brottsbalken omfattas av ansvar för medverkan.

Straff enligt spellagen ska inte få dömas ut för gärningar som omfattas av ett beslut om sanktionsavgift eller en ansökan om utdömmande av vite.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen har i sitt förslag till förbud mot dubbla sanktioner föreskrivit att den som har betalat en sanktionsavgift eller överträtt ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud enligt spellagen inte ska kunna dömas för brott enligt samma lag. Utredningen föreslår även att en hänvisning till bestämmelserna i lagen om straff för smuggling, motsvarande den som finns i 57 § andra stycket lotterilagen, ska tas in i spellagen.

Remissinstanserna: Endast *Åklagarmyndigheten* yttrar sig över förslagen. Myndigheten tillstyrker förslaget att straffbelägga vissa gärningar på försöks- och förberedelsestadiet.

Skälen för regeringens förslag: I lotterilagen finns bestämmelser om försök och förberedelse till brott, medverkan till brott samt ett förbud mot dubbla sanktioner. Regeringen anser att en motsvarande reglering bör införas i spellagen.

Straffansvar för gärningar på försöks- och förberedelsestadiet bör omfatta grov olovlig spelverksamhet, spelfusk och grovt spelfusk. En bestämmelse om detta bör därför tas in i lagen. Av medverkansbestämmelserna i 23 kap. brottsbalken följer att ansvar för medverkan ska utkrävas för samtliga brott.

Vissa av de gärningar som föreslås bli kriminaliserade är sådana att de även kan komma att bli föremål för en administrativ sanktion, ett vitesföreläggande eller vitesförbud enligt spellagen. För att säkerställa att samma gärning inte träffas av dubbla sanktioner finns behov av en bestämmelse som förbjuder detta. Såsom *Lagrådet* konstaterar omfattar förbudet mot dubbla sanktioner enligt lagrådsremissen även fall då frågan om sanktionsavgift eller vite har prövats, men då förutsättningarna för sanktionen inte bedömts föreligga, som då den enskilde efter överklagan fått rätt. Regeringen anser att detta bör framgå av lagen. Regeringen anser vidare att det bör vara själva prövningen om avgift eller vite som ska utgöra grund för förbudet, inte huruvida den enskilde har betalat avgiften eller överträtt föreläggandet eller förbudet. Mot bakgrund av de möjligheter att besluta om sanktionsavgift för överträdelse som finns enligt marknadsföringslagen och penningtvättslagen, bör förbudet mot dubbla sanktioner inte heller begränsas till sanktioner enligt spellagen. Med justering av utredningens förslag i dessa delar föreslår regeringen att straff enligt spellagen inte ska få dömas ut för gärningar som omfattas av ett beslut om sanktionsavgift eller en ansökan om utdömande av vite.

Utredningen har föreslagit att sådan olovlig införsel av varor som i dag omfattas av regleringen i 57 § andra stycket lotterilagen även i fortsättningen ska beivras enligt bestämmelserna i lagen om straff för smuggling. Mot bakgrund av att kravet på tillstånd för införsel av penning-, värde- eller varuspelsautomater föreslås tas bort, bör den ovan nämnda bestämmelsen i lotterilagen inte föras över till spellagen.

Regeringens förslag: Om någon påträffas på bar gärning när han eller hon begår brott enligt spellagen, får spelutrustning eller annan egendom som skäligen kan antas ha betydelse för utredning av brottet eller bli föremål för förverkande enligt denna lag, tas i beslag.

Den som har förordnats till kontrollant enligt spellagen, och sådana befattningshavare hos spelmyndigheten i vars uppgift det ingår att övervaka att spelbestämmelser följs, ska ha befogenhet att beslagta sådan utrustning som nämns ovan.

När egendom har tagits i beslag, ska det skyndsamt anmälas till Polismyndigheten eller åklagare. Den polisman eller åklagare som tar emot en sådan anmälan ska vidta samma åtgärder som om han eller hon själv hade gjort beslaget.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Endast två remissinstanser yttrar sig över förslaget. *Åklagarmyndigheten* tillstyrker förslaget. *Kindred* avstyrker detta då företaget anser att frågor om beslag är en polisär angelägenhet och det därför inte är lämpligt att kontrollanter från spelmyndigheten ges den föreslagna befogenheten.

Skälen för regeringens förslag: Beslag aktualiseras främst i ärenden som rör illegala spelautomater. I dag är det oftast befattningshavare hos Lotteriinspektionen som vid kontrollbesök upptäcker sådana spelautomater. Till skillnad från *Kindred* anser regeringen att det framstår som befogat, inte minst av effektivitetsskäl, att befattningshavare hos spelmyndigheten, liksom särskilt förordnade kontrollanter, ska ha befogenhet att under vissa förhållanden ta egendom i beslag. En förutsättning bör vara att egendomen skäligen kan antas ha betydelse för utredning av brottet eller att den kan antas bli föremål för förverkande enligt spellagen. Har egendom tagits i beslag, bör anmälan om detta skyndsamt göras till Polismyndigheten eller åklagare. Den som har tagit emot en sådan anmälan ska vidta samma åtgärder som om han eller hon själv gjort beslaget, bl.a. pröva om de angivna förutsättningarna för beslag föreligger enligt 27 kap. 4 § tredje stycket rättegångsbalken, samt iakttä bestämmeelserna i samma kapitel om bl.a. viss underrättelseskyldighet och skyldighet att upprätta protokoll.

Regeringens förslag: Insatser som tagits emot vid brott enligt spellagen ska förklaras förverkade. Detsamma ska gälla utrustning, handlingar och annan egendom eller annat utbyte av sådant brott. Om en spelautomat förverkas, ska även dess innehåll förklaras förverkat.

Förverkande får inte ske om det är uppenbart oskäligt.

Utrustning, handlingar och annan egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt spellagen får förklaras förverkade, om det behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskilda skäl. Detsamma gäller egendom som varit avsedd att användas som hjälpmedel vid sådana brott, om brottet har fullbordats.

Utöver vad som framgår av 36 kap. 5 § brottsbalken kan förverkande ske hos den som yrkesmässigt tillhandahållit egendomen.

I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Inga synpunkter lämnas på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I likhet med vad som i dag gäller enligt 58 § lotterilagen, bör den nya spelregleringen möjliggöra att i vissa situationer förklara insatser, utrustning, handlingar och annan egendom som har varit föremål för spelbrott, förverkade. En motsvarande bestämmelse som den som finns i 58 § lotterilagen ska därför föras in i spellagen.

16.9 Sanktionsavgift

Regeringens förslag: Om en licenshavare har tilldelats en anmärkning eller varning på grund av att denne har åsidosatt sina skyldigheter enligt spellagen eller de föreskrifter och villkor som meddelats med stöd av lagen, ska spelmyndigheten få besluta om en sanktionsavgift. Detsamma ska gälla om en betaltjänstleverantör enligt lagen om betaltjänster har åsidosatt en skyldighet att avvisa en betalningsorder enligt föreskrifter meddelade av regeringen eller överträtt ett beslut om betalningsblockering.

En sanktionsavgift ska även få beslutas för den som har tilldelats en varning för överträdelse av en bestämmelse enligt penningtvättslagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen. För fysiska personer ska en sådan avgift endast få beslutas om överträdelsen har orsakats uppsåtligt eller av grov oaktsamhet. En sanktionsavgift ska inte få beslutas för en gärning som prövats i ett brottmål eller omfattas av ett godkänt strafföreläggande, eller för underlåtenhet att följa ett föreläggande eller förbud enligt denna lag som har förenats med vite.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningens förslag innefattar inte någon möjlighet att besluta om sanktionsavgift vid överträdelser av föreskrifter eller beslut om betalningsblockering, eller vid överträdelser av penningtvättslagen.

Prop. 2017/18:220 **Remissinstanserna:** Majoriteten av de remissinstanser som yttrar sig över förslaget, däribland *Paf*, *Åklagarmyndigheten* och *Ekobrottsmyndigheten*, är positiva till att det införs en möjlighet att besluta om sanktionsavgifter. Åklagarmyndigheten anser dock, i likhet med *Kindred*, att det är oklart på vilka grunder varning och anmärkning ska kunna beslutas och ifrågasätter om förslaget är tillräckligt rättssäkert. Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten föreslår att även överträdelser av bestämmelserna om betalningsblockering ska sanktioneras med en avgift. *Lotteriinspektionen* anser att bestämmelsen i 52 d § lotterilagen, om ingripande och sanktionsavgift vid en licenshavares överträdelser av penningtvättslagen, bör föras över till spellagen.

Skälen för regeringens förslag

Sanktionsavgift för överträdelser av ett beslut om licens

Målet med övergången till ett licenssystem är att samtliga spelföretag på den svenska spelmarknaden ska ha en svensk spellicens. Av detta skäl föreslås hårda straff för de aktörer som bedriver licenspliktig spelverksamhet utan licens. Minst lika viktigt är att även de aktörer som har licens verkligen följer de regler, föreskrifter och villkor som meddelats med stöd av spellagen. En viktig del av spelmyndighetens tillsynsarbete kommer bestå i att genom vägledning, dialog och uppmaningar förmå licenshavaren att frivilligt följa lagens krav. I de fall frivillig rättelse inte sker eller bedöms vara tillräcklig behöver myndigheten kunna vidta åtgärder för att tvinga fram laglydighet hos licenshavarna. Förutom återkallelse av licens, som är en mycket ingripande åtgärd, behövs även andra sanktioner. I likhet med utredningen anser regeringen därför att ett beslut om varning eller anmärkning ska kunna förenas med en sanktionsavgift. Avgiften bör tillfalla staten.

Kindred och *Åklagarmyndigheten* anser att det är oklart på vilka grunder varning och anmärkning ska kunna beslutas. Ett beslut om varning eller anmärkning bör få fattas om licenshavaren har åsidosatt sina skyldigheter enligt spellagen, eller annan föreskrift eller beslut meddelade med stöd av lagen. Någon precisering i övrigt avseende vilka överträdelser som bör föranleda nämnda ingripanden bör enligt regeringens mening inte tas in i den aktuella regleringen. Syftet med ramlagskonstruktionen är att regleringen ska vara flexibel och att de krav som ställs på licenshavaren ska kunna anpassas efter den specifika verksamhet som licenshavaren bedriver. Lagen och dess syften utgör ramen för vad spelmyndigheten får föreskriva och besluta om. Senast vid beslutet om licens får licenshavaren full klarhet i vilka villkor som ska gälla för verksamheten. Regeringen anser mot denna bakgrund att regleringen om varning och anmärkning är tillräckligt tydlig och förutsägbar för att kunna läggas till grund för ett beslut om sanktionsavgift.

Sanktionsavgift för överträdelser av en föreskrift eller ett beslut om betalningsblockering

Betalningar som avser insatser och vinster till och från en olovlig spelverksamhet föreslås under vissa förutsättningar kunna förbjudas

genom s.k. betalningsblockering. Till skillnad från utredningen, och i likhet med bl.a. *Åklagarmyndigheten* och *Ekobrottsmyndigheten*, anser dock regeringen att s.k. olovlig betalningsförmedling, inte bör kriminaliseras (avsnitt 16.3). Frågan är då om sådana gärningar, i likhet med vad ovan nämnda myndigheter föreslår, bör sanktioneras inom ramen för ett administrativt förfarande.

Med administrativa sanktioner avses bl.a. sanktionsavgift, vite och återkallelse av tillstånd. Både sanktionsavgift och återkallelse av tillstånd är, i likhet med straff, tillbakaverkande sanktioner, som ska verka avskräckande eller i vissa fall vinsteliminierande. Vite är däremot en framåtsyftande, konstruktiv sanktion och lämpligt att använda för att förmå någon att vidta eller inte vidta en åtgärd. Många gånger kan det vara effektivt att kombinera t.ex. en bakåtsyftande sanktionsavgift med ett framåtsyftande vitesföreläggande. Särskilt när det gäller överträdelser som i stor utsträckning begås inom ramen för en verksamhet som bedrivs av en juridisk person, kan en administrativ sanktion, i form av t.ex. en sanktionsavgift, ha en mer effektiv avhållande verkan än straff. En anledning till detta är att man vid beslut av en sanktionsavgift inte måste peka ut en fysisk person och bevisa att denne uppfyller både de objektiva och subjektiva rekvisiten i en straffbestämmelse. Avgiften kan i stället riktas direkt mot den juridiska personen. Dessutom kan storleken på avgiften regleras på ett sådant sätt att den blir betydligt mer kännbar för näringsidkaren än vad t.ex. ett bötesstraff hade kunnat bli. Vidare kan ett system med administrativa sanktioner vara lämpligare ur ett resursanvändningsperspektiv. Genom att t.ex. låta den myndighet som faktiskt upptäcker och utreder överträdelser, och som innehar erforderlig kunskap på området, vara den som beslutar om sanktionen kan förfarandet bli billigare, enklare och effektivare än ett straffrättsligt förfarande, som kräver omfattande utredningsinsatser från Polismyndigheten och åklagare (jfr SOU 2013:38 s. 534 ff.).

Enligt förslaget ska spelmyndigheten utöva tillsyn över att föreskrifter och beslut om betalningsblockering följs. Spelmyndigheten föreslås också få meddela de förelägganden och förbud som behövs för att spellagen, eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen, ska följas. Detta innefattar även betaltjänstförmedlars överträdelser av en föreskrift eller ett beslut om betalningsblockering. Regeringen anser emellertid att endast en framåtsyftande sanktion inte är tillräcklig, utan att det för dessa överträdelser även bör införas en tillbakaverkande sanktion. Ansvaret för överträdelser av föreskrifter eller beslut om betalningsblockering vilar på betaltjänstförmedlaren. Vilka skyldigheter som denne har att avvisa en betalningsorder eller blockera en betalning framgår tydligt av antingen en föreskrift eller ett beslut. En överträdelse kan därför knappast ske utan uppsåt eller oaktsamhet, varför ett strikt ansvar får anses rimligt. Med hänsyn härtill, samt mot bakgrund av de fördelar en sanktionsavgift har i övrigt när det gäller att motverka oönskade beteenden hos en näringsidkare, föreslår regeringen att en betaltjänstförmedlare som åsidosätter sina skyldigheter att avvisa eller blockera en betalning enligt föreskrifter eller ett beslut om betalningsblockering meddelade med stöd av spellagen, ska kunna påföras en sanktionsavgift.

Regeringens förslag innebär en möjlighet för spelmyndigheten att förena ett föreläggande eller förbud med vite. Eftersom en underlåtenhet att följa lagen i dessa avseenden även kan utgöra grund för sanktionsavgift, och eventuellt medföra ansvar för brott, bör en konfliktlösningsregel tas in i lagen för att undvika att någon drabbas av dubbla sanktioner (se vidare avsnitt 14). Bestämmelsen bör ange att en sanktionsavgift inte får beslutas för en gärning som prövats i ett brottmål eller omfattas av ett godkänt strafföreläggande eller för en underlåtenhet att följa ett föreläggande eller förbud som har förenats med vite.

Sanktionsavgift vid överträdelser av penningtvättslagen

I likhet med vad som i dag gäller enligt 52 d § lotterilagen ska sanktionsavgift även få beslutas den som har tilldelats en varning för överträdelse av en bestämmelse enligt penningtvättslagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen. För fysiska personer ska en sådan avgift endast få beslutas om överträdelsen har orsakats uppsåtligen eller av grov oaktsamhet. Bestämmelser om förfarandet och avgiftens storlek m.m. finns i 7 kap. 13–24 §§ penningtvättslagen.

16.10 Sanktionsavgiftens storlek

Regeringens förslag: En sanktionsavgift med anledning av ett beslut om varning eller anmärkning ska uppgå till lägst 5 000 kronor. Avgiften får dock inte överstiga 10 procent av licenshavarens omsättning det närmast föregående räkenskapsåret. Om överträdelsen har skett under licenshavarens första verksamhetsår, eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas. Endast omsättning från licenspliktig verksamhet enligt spellagen ska beaktas vid beräkningen.

En sanktionsavgift med anledning av en överträdelse av en föreskrift eller ett beslut om betalningsblockering ska uppgå till lägst 5 000 och högst 10 miljoner kronor. När sanktionsavgiftens storlek beslutas ska särskild hänsyn tas till hur allvarig den överträdelse är som föranlett anmärkningen eller varningen och hur länge överträdelsen har pågått. Avgiften får sättas ned helt eller delvis om överträdelsen är ringa eller ursäktlig, eller om det annars med hänsyn till omständigheterna framstår som oskäligt att ta ut avgiften.

Sanktionsavgiften ska tillfalla staten.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att sanktionsavgiften inte ska få vara högre än 50 miljoner kronor. Utredningen lämnar vidare inte något förslag i fråga om storleken på sanktionsavgiften vid överträdelser av en betaltjänstförmedlare.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som yttrar sig över förslaget, däribland *Svenska Spel*, tillstyrker. *Kammarrätten i Jönköping* och *Förvaltningsrätten i Linköping* anser att det stora spannet på avgiften kan komma att vålla tillämpningssvårigheter. Förvaltnings-

rätten anser att bestämmelser som närmare reglerar avgiftens storlek bör finnas i förordning eller annan föreskrift. *Förvaltningsrätten i Malmö* konstaterar att om licenshavarens omsättning det närmast föregående räkenskapsåret understigit 50 000 kronor, överstiger den föreslagna lägsta nivån om 5 000 kronor den angivna högsta nivån om 10 procent av omsättningen. *Ekobrottsmyndigheten* ställer sig i huvudsak positiv till förslaget om sanktionsavgiftens storlek, men förordar, i likhet med *Lotteriinspektionen*, att den maximala sanktionsavgiften inte ska begränsas till 50 miljoner kronor utan till 10 procent av verksamhetens omsättning det närmast föregående räkenskapsåret. Myndigheten anser vidare att begreppet omsättning bör preciseras. I fråga om fysiska personer anser myndigheten att sanktionsavgiften lämpligen bör kunna beräknas enligt 7 kap 15 § penningtvättslagen. *Kindred* anser att det är olämpligt att regeringen, som själv har stora intressen i spelmarknaden genom ägandet av Svenska Spel, ges inflytande över sanktionsavgifterna.

Skälen för regeringens förslag

Storleken på sanktionsavgiften för licenshavare

Sanktionsavgifter förekommer inom en mängd olika områden och hur storleken bestäms varierar. Överträdelse av spellagstiftningen kan komma att vara av mycket varierande art och avgiftens belopp bör därför kunna anpassas efter överträdelsens allvar. I likhet med utredningen anser regeringen därför att avgiftens storlek bör anges som ett intervall, där den lägsta avgiften är 5 000 kr. För att avgiften ska ha en avskräckande effekt även på licenshavare med betydande ekonomiska resurser måste den kunna uppgå till höga belopp. Utredningen har därför föreslagit att avgiften ska kunna uppgå till högst 50 miljoner. Även om detta är en mycket hög avgift anser regeringen att den maximala sanktionsavgiften inte bör begränsas till ett fast belopp. Avgiften bör i stället sättas i relation till omsättningen, vilket är mer hållbart över tid och mer rättvist mot licenshavare med en mindre omsättning. Regeringen föreslår därför, i likhet med *Ekobrottsmyndigheten* och *Lotteriinspektionen*, att avgiften för licenshavare maximalt ska få uppgå till 10 procent av verksamhetens omsättning det närmast föregående räkenskapsåret. Samma begränsning bör gälla oavsett om licenshavaren är en fysisk eller en juridisk person.

I likhet med utredningen, och till skillnad från *Lotteriinspektionen*, anser regeringen att beräkningen av sanktionsavgiften ska grunda sig på årsomsättningen. Om överträdelsen har skett under verksamhetens första verksamhetsår, eller om uppgifter om omsättningen saknas eller är bristfälliga, bör omsättningen få uppskattas. Det kan vidare tänkas att många spelföretag som söker licens i Sverige också har licenser i andra länder eller driver annan typ av verksamhet. I ett sådant fall bör omsättningen endast avse licenspliktig verksamhet enligt spellagen. För att detta klart ska framgå av lagen föreslår regeringen en något ändrad reglering i förhållande till utredningens förslag. Ändringen är endast avsedd som ett förtydligande av vad som anges i betänkandet.

I likhet med vad som gäller på andra områden bör det i spellagen anges att det vid sanktionsavgiftens bestämmande ska tas särskild hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Såsom

Prop. 2017/18:220 *Förvaltningsrätten i Malmö* uppmärksammat förutsätter regleringen av avgiftens storlek att licenshavarens omsättning det närmast föregående räkenskapsåret är 50 000 kr eller mer. För det fall omsättningen skulle understiga 50 000 kr, finns dock utrymme att med stöd av bestämmelserna om befrielse från avgift sätta ned avgiften till en skälig nivå. Regeringen vill avslutningsvis, med anledning av vad *Kindred* anført, förtydliga att bemyndigandet för regeringen inte avser sanktionsavgifter utan avgifter för ansökningar om licens, tillstånd, registrering och tillsyn.

Storleken på sanktionsavgiften för betaltjänstförmedlare

Som framgått av avsnitt 16.3, anser regeringen att utredningens förslag om kriminalisering av olovlig betalningsförmedling inte ska genomföras. Förslaget om sanktionsavgift för betaltjänstförmedlare har dock stora likheter med bestämmelserna om företagsbot. Sanktionsavgiften för överträdelse av föreskrift eller beslut om betalningsblockering bör därför utformas med dessa bestämmelser som förebild. Avgiften bör bestämmas till ett belopp i intervallet 5 000–10 miljoner kronor.

Befrielse från sanktionsavgift

Bestämmelser om sanktionsavgifter förenas ofta med en bestämmelse om befrielse från sanktionsavgift, t.ex. när överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller det av annat skäl skulle framstå som oskäligt att ta ut avgiften. En möjlighet att under vissa förutsättningar sätta ned eller helt efterge sanktionen finns även vid beslut om företagsbot. Någon sådan bestämmelse har dock inte föreslagits av utredningen. I stället följer en möjlighet till befrielse indirekt av bestämmelserna om ingripande. Om överträdelsen är ringa eller ursäktlig, eller om licenshavaren vidtar rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot licenshavaren och dessa åtgärder bedöms tillräckliga, får myndigheten avstå från ingripande. I sådant fall ska någon sanktionsavgift inte heller beslutas. För det fall varning eller anmärkning ändå beslutas ska sanktionsavgiftens storlek ses som ett sätt att ytterligare gradera anmärkningen eller varningen.

Bestämmelsen om sanktionsavgift för betaltjänstförmedlare är emellertid annorlunda utformad och någon motsvarande möjlighet för spelmyndigheten att gradera överträdelsen i samband med valet av ingripande finns inte. Regeringen anser därför att förslaget om sanktionsavgift bör innehålla en bestämmelse om hel eller delvis befrielse i de fall då överträdelsen är ringa, ursäktlig eller om det av annat skäl skulle framstå som oskäligt att ta ut avgiften. För enkelhets skull bör bestämmelsen omfatta avgifter som riktar sig till både licenshavare och betaltjänstförmedlare.

Utredningens förslag innehåller inte någon tidsfrist inom vilken en sanktionsavgift får beslutas. Även med beaktande av *Lagrådets* synpunkter i denna del saknas beredningsunderlag för att införa en sådan bestämmelse. I de fall spelmyndigheten dröjt oskäligt lång tid med att fatta beslut i ärendet bör dock avgiften kunna sättas ned helt.

Vid fastställande av storleken på en sanktionsavgift till följd av en överträdelse av penningtvättslagen ska bestämmelserna i den lagen tillämpas.

Regeringens förslag: Om en licenshavare inte i tid lämnar de upplysningar som licenshavaren är skyldig att lämna enligt spellagen, får spelmyndigheten besluta att licenshavaren ska betala en förseningsavgift på högst 100 000 kronor. Avgiften ska tillfalla staten.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. I utredningens förslag har regleringen formulerats som en sanktion mot licenshavare som inte följer tidsfrister för upplysningsskyldighet som reglerats i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har någon invändning mot förslagen.

Skälen för regeringens förslag: Enligt förslaget till spellag är en licenshavare skyldig att på begäran av spelmyndigheten lämna de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som behövs för myndighetens tillsyn. För att säkerställa att myndigheten får den begärda informationen, föreslår regeringen, i likhet med utredningen, att myndigheten ges möjlighet att besluta om en förseningsavgift om upplysningarna inte lämnats inom den tid som bestämts av myndigheten.

Enligt utredningens förslag till bestämmelse om förseningsavgift ska en avgift beslutas om licenshavaren inte i tid lämnar de upplysningar som licenshavaren är skyldig att lämna enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Av övervägandena till förslaget framgår dock att det är underlåtenhet att fullgöra den upplysningsskyldighet som följer direkt av spellagen som sanktionen avser. Något bemyndigande som ger regeringen, rätt att föreskriva om ytterligare upplysningsskyldighet för licenshavarna utöver den som följer direkt av spellagen finns inte, varför någon särskild upplysningsskyldighet inte kan grundas på en föreskrift. Mot denna bakgrund bör utredningens förslag justeras på så vis att förseningsavgift ska få beslutas om en licenshavare inte i tid lämnar de upplysningar som den är skyldig att lämna enligt spellagen. Någon ändring i sak i förhållande till övervägandena i betänkandet är dock inte avsedd.

Förseningsavgiften bör få uppgå till högst 100 000 kronor. Avgiften ska tillfalla staten.

16.12 Betalning av sanktions- och förseningsavgift

Regeringens förslag: Sanktionsavgifter och förseningsavgifter ska betalas senast 30 dagar efter det att beslutet om avgift har fått laga kraft eller den längre tid som anges i beslutet.

Beslutet om avgift får efter sista betalningsdag verkställas enligt utsökningsbalken. Om avgiften inte betalas inom föreskriven tid, ska spelmyndigheten lämna avgiften för indrivning.

Avgiften faller bort om inte verkställighet har skett inom fem år från det att beslutet att ta ut avgiften fick laga kraft.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Prop. 2017/18:220 **Remissinstanserna:** Ingen remissinstans har någon invändning mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Mottagaren av en sanktionsavgift eller en förseningsavgift bör vara skyldig att betala avgiften inom 30 dagar efter det att beslutet om avgiften fått laga kraft eller den längre tid som anges i beslutet. Om betalning inte sker inom föreskriven tid, bör spelmyndigheten vara skyldig att lämna den obetalda avgiften till Kronofogdemyndigheten för indrivning. Spelmyndighetens beslut ska då få verkställas enligt utsökningsbalken.

Av rättssäkerhetsskäl bör det finnas en borte tidsgräns för när betalningen får verkställas med tvång. En beslutad avgift bör därför falla bort om verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

17 Skatt på spel

17.1 Gällande rätt

Indirekt skatt

För spel och lotterier tas punktskatt ut enligt tre lagar; lagen om skatt på spel, lotteriskattelagen och lagen om skatt på vinstsparande m.m. Regler för förfarandet vid beskattningen finns i skatteförfarandelagen. Där regleras skattekontroll, beskattningsbeslut, redovisning och betalning av skatt, överklagande m.m.

Enligt 1 § lagen om skatt på spel föreligger skatteplikt för roulettspel som kräver tillstånd enligt lotterilagen. Av samma lagrum följer att kort- och tärningsspel jämföras med roulettspel vid tillämpningen av lagen om skatt på spel. Detta innebär att s.k. restaurangkasinon beskattas enligt lagen om skatt på spel.

Spelskatt på roulettspel tas enligt 10 § ut med olika belopp för varje kalendermånad, nämligen med 2 000 kronor för tillstånd som innebär rätt till spel på ett spelbord, 4 000 kronor för två spelbord, 9 000 kronor för tre spelbord, 18 000 kronor för fyra spelbord, 25 000 kronor för fem spelbord och därutöver med 5 000 kronor för varje ytterligare spelbord. Även om spel rent faktiskt bedrivs på ett mindre antal bord än tillståndet medger, utgår skatten efter den rätt att anordna spel som framgår av tillståndet.

Enligt 1 § första stycket lotteriskattelagen ska lotteriskatt betalas för svenskt lotteri. Enligt andra stycket samma bestämmelse ska lotteriskatt dessutom, under vissa närmare angivna förutsättningar, betalas för utländskt lotteri som omfattas av undantaget i 38 § andra stycket lotterilagen och som avser vadhållning i samband med hästtävlingar. I 1 a § anges vilka lotterier som är undantagna från skatteplikt. Lotteriskatt tas enligt 1 b § ut med 35 procent av den behållning som återstår sedan de sammanlagda vinster som betalats ut till vinnarna i lotteriet räknats av från de sammanlagda insatserna. Med utbetalade vinster avses de vinster som betalats ut inom 90 dagar från skattskyldighetens inträde. Av 3 § framgår när skattskyldigheten inträder. Normalt sker redovisningen vid

två tillfällen för varje lotteri. Vid det första tillfället redovisas skillnaden mellan de sammanlagda insatserna och de sammanlagda vinsterna enligt vinstplan eller annat beslut om att viss andel av insatserna ska betalas ut som vinster (5 § 1). Vid det andra tillfället redovisas de vinster som inte har blivit utbetalda inom 90 dagar från skattskyldighetens inträde (5 § 2). Av 2 § framgår att det för svenska lotterier är anordnaren av lotteriet som är skattskyldig.

Skatt ska enligt lagen om skatt på vinstsparande m.m. även betalas för penningvinst vid vinstdragning som bank eller sparkassa anordnar i vinstsparande som utgör svenskt lotteri. Detta gäller även för penningvinst i lotteri där pristagare utses i en tävling som har anordnats i tryckt periodisk skrift. Skatten är 30 procent av vinstens värde och skattskyldig är den som anordnar lotteriet. För vinster i tävlingar i tryckt periodisk skrift ska skatten inte betalas med högre belopp än att 100 kronor återstår av vinsten.

Lotterier, inräknat vadhållning och andra former av spel, undantas från skatteplikt till mervärdesskatt enligt 3 kap. 23 § mervärdesskattelagen.

Inkomstskatt

Svenska juridiska personer är obegränsat skattskyldiga i Sverige. Detta innebär att den juridiska personen är skattskyldig för alla sina inkomster i Sverige och från utlandet. Ett undantag från detta gäller för Svenska Spel och dess helägda dotterbolag som bara bedriver spelverksamhet (dvs. Casino Cosmopol) samt ATG, som enligt 7 kap. 17 § IL endast är skattskyldiga för inkomst på grund av innehav av fastigheter. Vidare är allmännyttiga ideella föreningar och registrerade trossamfund inte skyldiga att betala skatt för inkomster från en verksamhet (rörelse) som av hävd använts som finansieringskälla för ideellt arbete (7 kap. 3 § IL). Lotterier och bingo anses exempelvis vara sådana finansieringskällor.

Utländska juridiska personer är alltid begränsat skattskyldiga i Sverige, vilket betyder att de endast betalar inkomstskatt på vissa i inkomstskattelagen angivna inkomster. En utländsk juridisk person är bl.a. skattskyldig i Sverige för näringsinkomst som kan hänföras till ett fast driftställe i Sverige (6 kap. 11 § IL). Även en begränsat skattskyldig fysisk person är skattskyldig för sådan näringsinkomst (3 kap. 18 § IL). Skattskyldigheten i Sverige kan begränsas av skatteavtal.

När det gäller beskattning av spelares vinster framgår av 8 kap. 3 § första stycket IL att vinster i svenska lotterier eller vid vinstdragning på svenska premieobligationer är skattefria. Vinst i ett utländskt lotteri eller vid vinstdragning på utländska premieobligationer ska tas upp till beskattning i inkomstslaget kapital om vinsten överstiger 100 kronor och inte är skattefri enligt 8 kap. 3 § andra och tredje stycket (42 kap. 25 § första stycket IL). Av 8 kap. 3 § andra stycket IL framgår att vinster i lotterier som anordnas i en stat inom EES eller utländska lotterier som avses i 1 § andra stycket lotteriskattelagen är skattefria. Motsvarande gäller enligt tredje stycket vinster vid vinstdragning på utländska premieobligationer om premieobligationen ställts ut i en stat inom EES.

En förutsättning för skattefrihet för en lotterivinst är att vinsten till övervägande del beror på slumpen och inte på skicklighet. Vidare får det

Prop. 2017/18:220 inte heller vara fråga om en ersättning för någon form av arbetsprestation.

EU:s statsstödsregler

Av artiklarna 107–109 i EUF-fördraget framgår att det råder ett principiellt förbud mot stöd som ges av en medlemsstat och som snedvrider eller hotar att snedvrída konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, i den utsträckning stödet påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Det framgår även att kommissionen kan godkänna undantag från detta förbud under vissa förutsättningar.

EU-domstolen har slagit fast att en förutsättning för att en åtgärd ska utgöra statligt stöd är att åtgärden är selektiv. En åtgärd är selektiv om den ger vissa aktörer fördelar jämfört med andra aktörer, trots att de befinner sig i en jämförbar rättslig och faktisk situation (se bl.a. dom Portugal mot kommissionen, C-88/03, EU:C:2006:511, dom Heiser mot Finanzamt Innsbruck, EU:C:2004:678, och dom Presidente del Consiglio dei Ministri mot Regione Sardegna, C-169/08, EU:C:2009:420). Med hänvisning till denna praxis har domstolen exempelvis slagit fast att skattelättnader för en viss organisationsform, nämligen ett kooperativ, jämfört med kapitalassociationer inte utgör en ekonomisk fördel och därmed inte statligt stöd, eftersom vinstmarginalen för kooperativ var betydligt lägre än för kapitalassociationer (dom Paint Graphos m.fl., C-78/08 till 80/08, EU:C:2011:550).

Enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget får nytt stöd lämnas först sedan det anmälts till och godkänts av Europeiska kommissionen (genomförandeförbudet).

I förordning (EU) 2015/1589 av den 13 juli 2015 om genomförandebestämmelser för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt finns en definition av vilka stöd som omfattas av genomförandeförbudet (s.k. nytt stöd). Av artikel 1 b) i förordningen följer att stöd som fanns redan vid tidpunkten för Sveriges inträde i EU respektive stöd som är äldre än tio år är befintligt stöd som inte behöver anmälas till Europeiska kommissionen för godkännande.

Regeringens förslag: Punktskatt ska betalas för spel som är licenspliktigt enligt spellagen (spelskatt). Skatten ska regleras i en ny lag, om skatt på spel.

Från lagens tillämpningsområde undantas spel förbehållna för allmännyttiga ändamål. Spelskatt ska tas ut för allt licenspliktigt spel som anordnas av kommersiella aktörer och ska därför även tas ut på kasinospel på restauranger samt spel på fartyg i internationell trafik.

I lagen införs en definition av begreppen insats och utbetalning. Övriga ord och uttryck ska ha samma betydelse som i spellagen och definieras inte särskilt i denna lag.

Skattskyldig enligt lagen är innehavare av licens som meddelats med stöd av spellagen för sådant spel som omfattas av lagen om skatt på spel. Skattskyldigheten inträder när den skattskyldige tar emot insatser för skattepliktigt spel.

Underlaget för skatten ska vara den skattskyldiges behållning för varje beskattningsperiod. Behållningen ska beräknas som skillnaden mellan de sammanlagda insatserna och de sammanlagda utbetalningarna under perioden. En beskattningsperiod utgörs av en kalendermånad.

Skatt ska tas ut med 18 procent av behållningen för varje beskattningsperiod.

Den nuvarande lagen om skatt på spel, lotteriskattelagen samt lagen om skatt på vinstsparande m.m. ska upphöra att gälla.

Regeringens bedömning: Spelskatten är inte att anse som en mervärdesskatt i den mening som avses i mervärdesskattedirektivet. Direktivets bestämmelser utgör därför inget hinder mot att införa en nationell punktskatt på spel.

Utredningens förslag och promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag och bedömning. Enligt utredningens förslag ska dock landbaserat kommersiellt kasinospel och kasinospel på fartyg i internationell trafik undantas från lagen om skatt på spel för att i stället beskattas enligt ny lag om skatt på vissa spelbord.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som yttrar sig tillstyrker eller har inga invändningar mot att förslaget genomförs. *Skatteverket* ställer sig positiv till den modell för spelskatt som utredningen har valt och ser flera fördelar med den, bl.a. att den innebär en generell och teknikneutral lagstiftning där alla spelformer behandlas lika. Om skilda spelformer blir föremål för olika beskattning skulle det enligt verket kunna medföra svåra gränsdragningsproblem. *Ellmount Interactive AB* anser att skatten inte endast bör belasta licenshavarens verksamhet, utan att den även bör distribueras till andra aktörer i värdekedjan som erhåller sin försörjning genom operatörens satsningar. *Kammarrätten i Jönköping* och *Kindred* efterfrågar en tydligare definition av begreppet insats. *Kammarrätten* efterfrågar även en tydligare definition av begreppet utbetalning. *Ekonomistyrningsverket* menar att förslagets utformning avseende beskattningsunderlaget riskerar att leda till ett volatilt skatteuttag med likviditetspåfrestningar för mindre och nischade spelbolag som följd. Verket föreslår därför att någon form av

Prop. 2017/18:220 undantag införs, t.ex. en schablonberäkning av vinstutbetalningarna som sedan kan regleras när vinsterna faktiskt betalats ut. *Stockholms universitet (Juridiska fakulteten)* föreslår att en regel om utjämning mellan olika beskattningsperioder införs samt efterfrågar en utförligare diskussion om den territoriella avgränsningen av punktskatten. *Casumo* anser att det är oklart hur beskattningen av bonusar och jackpot ska ske. *Mr Green* anser att bonusar och jackpot ska kunna avräknas från beskattningsunderlaget. *Paddy Power Betfair* och *BOS* anser att metoden för att beräkna beskattningsunderlaget inte fungerar i förhållande till spelbörserna. *Paddy Power Betfair* föreslår att beskattningsunderlaget för spelbörser i stället ska bestämmas till den provision som spelföretaget har tagit emot av svenska kunder. I fråga om spelskattens storlek förespråkar bl.a. *Stockholms Handelskammare* och majoriteten av de kommersiella aktörerna, däribland ett flertal spelbolag och annonseringsföretag, att spelskatt ska tas ut med 15 procent i stället för föreslagna 18 procent, alternativt att skatten bestäms till en skattesats i intervallet 15–18 procent. Skattesatsen bör i varje fall inte vara högre än 18 procent av beskattningsunderlaget. *DraftKings*, *FSport* och *Oulala* anser att en skattesats på mellan 4 och 5 procent bör övervägas för s.k. Fantasy sports. *ATG*, *Svenska Fotbollförbundet*, *Bröstcancerföreningen* och *TV 4* anser att en skattesats på 18 procent är väl avvägd. *Svenska Spel* har inget att erinra mot spelskattens storlek, men anser att skatten bör bestämmas till en nivå som borgar för bästa tänkbara kanalisering. *Förvaltningsrätten i Falun*, *Domstolsverket*, *Konkurrensverket* och *Skatteverket* har inget att erinra mot promemorians förslag. *Lotteriinspektionen* påtalar att det i promemorian inte föreslås några förändringar av de av utredningen föreslagna begränsningar av insatser och vinståterbetalning för restaurangkasinospel och att dessa begränsningar medför andra ekonomiska förutsättningar jämfört med övriga kommersiella aktörer. *BOS*, *Paf* och *Visita* avstyrker förslaget om enhetlig punktskatt på restaurangkasino och förordar, i likhet med *Cherry*, att beskattning av restaurangkasino sker i form av schablonbeskattning. *Paf*, *Cherry* och *Visita* anser att om en spelskatt om 18 procent införs bör maxinsatserna höjas i förhållande till föreslagna nivåer. *Cherry* efterfrågar en höjning gällande black jack till 1/200 prisbasbelopp (224 kronor) samt en höjning för roulett och tärningsspel till åtminstone 1/2 000 prisbasbelopp (22 kronor). *Paf* påtalar vidare att det är oklart vilken behållning som hänför sig till svenskt territorialvatten och att förslaget innebär att spelet måste avbrytas mitt i överfarten vid en tidpunkt som inte är känd på förhand. Enligt *Paf* kan man inte tvinga kunderna att växla in den vinst som hör till svenskt vatten varför uppgifterna om behållningen kan bli missvisande med följden att skatten tas ut på fel belopp.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

En ny lag om skatt på spel

Ett av syftena med dagens spelreglering är att värna överskottet från spelverksamheten till det allmänna och till allmännyttiga ändamål. Förutsättningarna för finansiering av statens verksamhet och allmännyttiga ändamål, som i dag finansieras av intäkter från spelverksamhet, bör i så hög utsträckning som möjligt bevaras i samband med att ett licenssystem

införs. I likhet med vad som gäller i dag på spelområdet, bör utgångspunkten även i fortsättningen vara att spel beskattas med punktskatt som tillfaller staten. Regeringen föreslår därför att punktskatt på spel ska tas ut.

Den nya lagen om skatt på spel ska ersätta den nuvarande lotteriskattelagen och ska, med undantag för spel förbehållet för allmännyttiga ändamål, tillämpas på allt spel som tillhandahålls med stöd av licens enligt spellagen. Den nuvarande lotteriskattelagen föreslås därför upphöra att gälla vid införandet av den nya lagen om skatt på spel. Skatt enligt den nya lagen om skatt på spel ska tas ut med en viss procent av den skattskyldiges behållning för varje beskattningsperiod. En närmare beskrivning av lagens tillämpningsområde och innehåll finns nedan. Då beskattningen av landbaserat kommersiellt kasinospel och kasinospel på fartyg i internationell trafik ska omfattas av den nya lagen om skatt på spel föreslås även att den befintliga lagen om skatt på spel, ska upphöra att gälla (se avsnitt 19.1 och 3).

Lagens tillämpningsområde

Genom den föreslagna lagen om skatt på spel avser regeringen att ersätta den nuvarande lotteriskattelagen i den mening att lagen om skatt på spel ska utgöra den allmänna punktskattelagstiftningen på spelområdet.

Som redogörs för i avsnitt 17.1, är huvudregeln i lotteriskattelagen att skatt ska betalas till staten för svenskt lotteri och visst utländskt lotteri som avser vadhållning i samband med hästtävlingar. Sådana lotterier är tillståndspliktiga enligt lotterilagen, men någon bestämmelse som klargör att endast lotterier med tillstånd får beskattas finns inte. Inte heller framgår av lagens förarbeten att så är fallet. Enligt regeringens bedömning har det dock inte varit lagstiftarens intention att lotteriskattelagen ska tillämpas på spel utan tillstånd och så bör som utgångspunkt inte heller vara fallet vid tillämpningen av lagen om skatt på spel. Om lagen om skatt på spel skulle omfatta även spel som inte kräver licens eller spel som anordnas av andra än licenshavare riskerar nämligen svåra gränsdragningsfrågor att uppkomma vid bedömningen av vilka spel som är skattepliktiga och om vem som är skattskyldig m.m. Däremot bör beskattning ske i de fall licenshavaren vid sitt tillhandahållande av ett licenspliktigt spel går utöver vad som är tillåtet enligt licensen. Det kan exempelvis vara fallet om licenshavaren tillhandahåller spel på fler bord än vad licensen tillåter eller på annat sätt brister i förhållande till villkor i licensen. Detta då det inte bedöms lämpligt att mindre avvikelser eller misstag, t.ex. i samband med förändringar av villkor eller spelutbud, ska kunna resultera i skattefrihet. Regeringen anser därför att lagen om skatt på spel ska vara tillämplig endast på licenspliktiga spel som tillhandahålls av licenshavare. För tydlighets skull ska detta framgå direkt av lagtexten. Inskränkningen av beskattningen till licenspliktigt spel innebär att spel som är undantaget från licenskravet i spellagen, såsom t.ex. vinstdragning på svenska statens premieobligationslån, eller tillhandahålls av andra än licenshavare i strid med lagen, inte kommer bli föremål för punktskatt.

Regeringen anser att det är viktigt att värna finansieringen av allmännyttiga ändamål och de ideella organisationernas möjligheter att fortsatt finansiera sina verksamheter via överskott från spelverksamhet. En skatt på de ideella organisationernas behållning från spel innebär en direkt inskränkning i organisationernas möjligheter att finansiera sin verksamhet. Förmågan till fortsatt finansiering står i direkt proportion till skattens storlek. En skatt på t.ex. 18 procent skulle baserat på omsättningen för rikslotterier 2016 innebära att de ideella organisationerna skulle få betala drygt 640 miljoner i skatt per år. Dessa medel skulle därmed finansiera statens verksamhet, i stället för att bidra till finansieringen av de ideella organisationernas allmännyttiga ändamål.

Det finns vidare tydliga indikationer på skalfördelar i produktionen av spel, vilket medför att de ideella organisationernas kostnader för att driva sina spelverksamheter skiljer sig åt. De mindre lotterierna har således högre relativa kostnader och därmed även lägre rörelsemarginaler. För de minsta lotterierna är rörelsemarginalen endast 12,6 procent som andel av behållningen från spel. En skatt på behållningen som överstiger denna procent skulle leda till att organisationerna inte kommer kunna driva verksamheten med förtjänst. I stället finns risk för att de mindre lotterierna går med förlust. De mellanstora ideella organisationerna kan även fortsättningsvis förväntas bära en skatt med bibehållen lönsamhet, men de medel som blir kvar minskar betydligt. En skatt på de ideella organisationernas spelverksamhet slår således ojämnt och drabbar mindre organisationers ideella verksamheter oproportionerligt hårt. Säkerställandet av små och medelstora organisationernas finansiering talar därför för att skattebefrielsen bör bestå även i licenssystemet.

BOS anser att skattebefrielse för spel för allmännyttiga ändamål bl.a. förutsätter att staten kontrollerar att vinsterna verkligen tillfaller det allmännyttiga ändamålet och inte döljs genom oproportionellt höga kostnader, samt att en mycket tydlig gräns mellan det skattebefriade marknadssegmentet och det skattepliktiga, så att inget bolag kan verka samtidigt i båda segmenten. Regeringen instämmer i att en välfungerande tillsyn är mycket viktig för att garantera effektiviteten och legitimiteten hos licenssystemet. Förutsättningarna för licens för allmännyttigt spel och tillsyn behandlas närmare i avsnitt 7.2 och 14. När det gäller möjligheten att kombinera licens för spel som sker för allmännyttiga ändamål med andra licenser, innehåller utredningens förslag inte något förbud mot detta. Med hänsyn till de betydande skillnader som råder mellan de olika licensformerna i fråga om bl.a. krav på juridisk person och användningen av överskottet, anser regeringen att en sådan inskränkning inte heller är nödvändig av konkurrensskäl. Ett sådant förbud föreslås därför inte. Grunderna för regeringens bedömning att förslaget inte omfattas av genomförandeförbudet i EU:s statsstödsregler utvecklas i avsnitt 17.5.

Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår regeringen att spel som tillhandahålls för ett allmännyttigt ändamål, enligt licens meddelad med stöd av det särskilda kapitel i spellagen som föreslås reglera spel för allmännyttiga ändamål, inte ska beläggas med punktskatt och vara undantaget från lagens tillämpningsområde. Om sådana organisationer

som kan få licens enligt det kapitlet, väljer att tillhandahålla spel enligt andra licensformer i spellagen, ska dock det spelet punktbeskattas enligt samma regler som gäller för dessa spel.

Spelskatt för restaurangkasino och spel på fartyg i internationell trafik

Enligt regeringens bedömning bör spel som tillhandahålls av kommersiella aktörer beskattas med punktskatt på ett enhetligt sätt oavsett om spelet tillhandahålls digitalt eller på fysiska spelbord. Ett av syftena med dagens spelreglering är att värna överskottet från spelverksamheten till det allmänna och till allmännyttiga ändamål. Förutsättningarna för finansiering av statens verksamhet och allmännyttiga ändamål, som i dag finansieras av intäkter från spelverksamhet, bör i så hög utsträckning som möjligt bevaras i samband med att ett licenssystem införs. I likhet med vad som gäller på spelområdet, bör utgångspunkten även i fortsättningen vara att spel beskattas med punktskatt som tillfaller staten. När det gäller s.k. restaurangkasino tillhandahålls sådana emellertid av kommersiella aktörer, dvs. i likhet med andra spel som utredningen föreslår ska konkurrensutsättas. Utredningen föreslår emellertid att nuvarande schablonbeskattning av spel i s.k. restaurangkasinon, inklusive spel på fartyg i internationell trafik, ska behållas om än i en något omarbetad form. Utredningen menar dock att förslaget är problematiskt ur statsstödsynpunkt och att regeringen bör kontakta Europeiska kommissionen för att diskutera en eventuell statsstödsanmälan. Av utredningens kontakter med kommissionen framgår att kommissionen ansåg att de totala skatteintäkterna från dessa spel inte var försumbara och att kommissionen behövde mer underlag rörande spelets förströelsekaraktär, risk för problemspelande m.m.

Utredningens förslag innebär ett undantag från normen i den föreslagna skatten på spel, vilket kan utgöra statligt stöd. En skattemässig särbehandling av kommersiella spelbordsanordnare innebär att olika kommersiella spelföretag behandlas på olika sätt. Ett eventuellt undantag måste därför godkännas av kommissionen. Kommissionen kan bara godkänna statligt stöd som bidrar till mål av gemensamt intresse inom EU. Statligt stöd får inte heller vara större än nödvändigt för att nå de mål stödet ska bidra till. Utredningen har inte tagit fram något underlag som kan läggas till grund för en statsstödsanmälan. Undantaget kan inte motiveras av något allmänintresse och bedöms inte heller vara nödvändigt för att genomföra den marknadsöppning som utredningen har föreslagit. Regeringen gör därför bedömningen att det inte finns förutsättningar att erhålla ett statsstödsgodkännande för utredningens förslag. För att övriga delar av utredningens förslag ska kunna genomföras bör beskattningen av spelbordsanordnare utformas utan inslag av statligt stöd.

När det gäller hanteringen av beskattningen av restaurangkasinon och spel på fartyg i internationell trafik finns två teoretiska huvudalternativ. Dessa alternativ består i att antingen låta spel på spelbord omfattas av den generella beskattningsordningen eller att låta dem omfattas av en schablonbeskattning. En schablonbeskattning skulle i sin tur kunna bestå av såväl den nuvarande ordningen med en progressiv beskattning som en ordning med ett fast belopp per bord och månad. Fråga uppkommer då

Prop. 2017/18:220 om det är möjligt att utforma en schablonbeskattning utan inslag av statligt stöd.

Regeringen anser, i likhet med utredningen att det inte lämpligt att tillämpa den nuvarande progressiva modellen eller någon annan progressiv modell i en ny punktskattereglering för spelborden. Detta med anledning av att det är olämpligt att beskattningen blir olika beroende på om tillstånd till spelet har meddelats i form av en eller flera licenser och även olämpligt att likadana spelbord beskattas med olika schablonbelopp. De olika skattebeloppen kan sinsemellan anses utgöra skatteförmåner eller skattesanktioner.

Även vid en schablonbeskattning i enlighet med utredningens förslag, dvs. med en schablonbeskattning med endast ett belopp per bord och månad, blir följderna att beskattningen avviker vad som följt av den generella spelbeskattningen. Vid en schablonbeskattning i enlighet med utredningens förslag skulle beskattningen av spelborden bli ca 40 procent lägre än vad som följt om spelet omfattats av en behållningsbeskattning vid en skattenivå om 18 procent (se SOU 2017:30, avsnitt 26.6.5).

I en jämförelse med behållningsbeskattningen är schablonbeskattningen vidare gynnsam för spelplanordnare vars spelbord har ett högt utnyttjande och ogynnsam för spelplanordnare vars spelbord har ett lågt utnyttjande. En schablonbeskattning förstärker därmed de ekonomiska motiven för ett ökat tillhandahållande av spel. Regeringen anser att detta inte är önskvärt.

Det kan, som utredningen gjort i betänkandet, konstateras att det inte är möjligt att detaljreglera allt på spelområdet. Regeringens och utredningens förslag bygger i stället på skapandet av en balans mellan ramlag och detaljreglering. Den föreslagna spellagen möjliggör för regeringen att utfärda förordningar och för spelmyndigheten att utfärda föreskrifter. Genom en ramlag ökar samhällets möjligheter till kontroll och gör att snabba åtgärder kan vidtas för att svara mot förändringar i omvärlden. Det är ett adaptivt regelverk som enligt utredningens mening kommer att vara robust, ändamålsenligt och hållbart över tiden.

Vad som kan skapa en flexibilitet för tillståndssidan och för tillsynen kan emellertid utgöra problem när det kommer till beskattningen eftersom beskattningens omfattning inte får delegeras. Vid en schablonbeskattning som bygger på tillstånd och spelbord bör reglerna som styr beskattningen i allt väsentligt regleras i lag. Detta skulle således förutsätta en icke önskad detaljreglering på lagnivå vilket därmed skulle begränsa möjligheterna till snabba uppdateringar av det regelverk som styr tillståndsgivningen.

Den nuvarande ordningen med en schablonbeskattning har i huvudsak motiverats av att den medför betydande administrativa förenklingar vilket i sig kan anses vara ett vällovligt motiv. Det kan dock konstateras att oaktat punktskattens utformning har skillnaden mellan mottagna insatser och utbetalade vinster redan i dag betydelse för den direkta beskattningen. Ett slopande av den skattemässiga särbehandlingen av spelborden, dvs. en övergång till en behållningsbeskattning, bör därmed i normalfallet inte medföra någon större ökning av den administrativa bördan.

Ett annat argument som framförts som skäl för bibehållande av den nuvarande schablonbeskattningsmodellen är att den är svår att kringgå.

Utgångspunkten enligt spellagen är att spel om vinster som har ett penningvärde endast är tillåtna om det finns tillstånd (licens). Den av utredningen föreslagna skatten på spel betalas för sådant licenspliktigt spel som anordnas av spelföretag som är licenshavare. De aktörer som ska erlagga skatten är således fysiska eller juridiska personer som beviljats licens efter att de bedömts vara särskilt lämpliga. Den som inte säkerställer en korrekt skatteredovisning utan i stället försöker kringgå skattelagstiftningen riskerar dels att inte uppfylla de krav på lämplighet som ställs på licenshavare enligt spellagen, dels att drabbas av de sanktioner som följer av samma lag. Regeringen gör mot den bakgrunden bedömningen att det inte föreligger någon större risk för skatteundandragande enligt den föreslagna beskattningsmodellen än vid en schablonbeskattning.

Paf, Visita och Cherry spelglädje har avstyrkt förändringar av beskattningen av restaurangkasino för det fall att kompensatoriska åtgärder inte vidtas. De åtgärder som efterfrågats är höjning av gränserna för tillåtna insatser för spelet Black Jack samt för roulett- och tärningsspel. Regeringen avser att genom föreskrifter i förordning höja gränserna för tillåtna insatser till de önskade nivåerna.

Regeringen anser att de av Paf påtalade effekterna vid gränspassage inte medför oöverstigliga hinder för en beskattning enligt den ordning som föreslås gälla för alla kommersiella spel. Som Paf antyder i sitt remissvar kan en del i säkerställandet av korrekt skattehantering vara kassaavstämning under färdens gång. Det kan förväntas att de aktörer som har licens för att tillhandahålla spel även kommer vidta de ytterligare åtgärder som de anser är nödvändiga för en korrekt skatteredovisning.

Mot bakgrund av det ovanstående föreslås att spel på restaurangkasino och spel på fartyg i internationell trafik ska omfattas av den nya lagen om skatt på spel, att lagen om skatt på spel upphävs samt att den av utredningen föreslagna lagen om skatt på vissa spelbord inte införs. Genom ett slopande av den skattemässiga särbehandlingen av vissa kommersiella spelanordnare behöver omregleringen av spelmarknaden inte anstå i väntan på ett eventuellt statsstödsgodkännande för särbehandling i form av schablonbeskattning.

Varulotterier och varuspelsautomater

Enligt nuvarande reglering undantas varulotterier och varuspelsautomater från punktskatt. Skälet angavs i prop. 1985/86:46 s. 4 vara att ett sådant undantag skulle innebära förenklingar för de idrottsföreningar och folkrörelser som tillhandahåller lotterier. Regeringen anser att ett motsvarande generellt undantag från skatteplikt för spel där vinster betalas ut i form av varor inte bör föras över till lagen. Som redogjorts för ovan, innehåller förslaget om punktskatt redan ett undantag för spel som sker för allmännyttiga ändamål. Idrottsföreningar och folkrörelser kommer även i fortsättningen, med stöd av licens, kunna tillhandahålla lotterier utan att betala punktskatt. Något skäl till att härutöver ha särskilda bestämmelser som generellt undantar spel från skatteplikt med anledning av att vinsterna ges i form av varor finns enligt regeringens mening inte. Tvärtom bör licenspliktiga spelformer som tillhandahålls för

Prop. 2017/18:220 kommersiella ändamål behandlas lika. På en avreglerad spelmarknad kan det vidare förväntas förekomma en rad olika spel där vinsterna består av en kombination av olika tillgångar såsom pengar, värdebevis, varor eller annat. För att undvika svåra gränsdragningsfrågor i tillämpningen, bör beskattningen ske på samma villkor oavsett i vilken form vinsterna ges. Sammantaget finns således goda skäl för att inte införa ett särskilt undantag för varulotterier och varuspelsautomater i den nya lagen om skatt på spel.

Statligt ägda spelbolag

I och med övergången till ett licenssystem där även statliga spelföretag måste inneha licens, är det inte heller motiverat med skattebefrielse för spel som tillhandahålls av statligt ägda spelbolag. Ett undantag för spel som tillhandahålls med stöd av licens enligt det särskilda kapitlet för statliga spel i spellagen, liknande det som finns i 1 a § 5 lotteriskattelagen, föreslås därför inte i den nya lagen om skatt på spel.

Definitioner

I likhet med utredningen gör regeringen bedömningen att de begrepp som föreslås ska användas i lagen om skatt på spel så långt som möjligt ska ha samma betydelse som i spellagen. Någon skatterättslig legaldefinition av t.ex. begreppet *spel* bör därför inte tas in i skattelagstiftningen. När det däremot gäller begreppen *insats* och *utbetalning* i skattelagstiftningen skiljer sig dessa något från motsvarande begrepp i spellagen. Regeringen föreslår därför att begreppen ska ges särskilda legaldefinitioner i lagen om skatt på spel för att säkerställa att de ges rätt innebörd vid lagens tillämpning.

Med begreppet *insats* enligt lagen om skatt på spel avses det totala värde spelaren eller annan betalar för spelarens deltagande i ett licenspliktigt spel enligt spellagen. De tillskjutna medlen ska ses som insats oavsett hur de betecknas. Det innebär exempelvis att oavsett om en betalning betecknas som ersättning för annat än spelet är ett kombinationserbjudande eller en dispositionsrätt att anse som insats om den erbjuds i anslutning till spelet. Som insats räknas även kupongavgift och andra sidoordnade avgifter som krävs för deltagande. Likaså utgör provisioner, avgifter och andra ersättningar som utgår till förmedlare av spel eller ombud en del av insatsen. Det saknar betydelse för definitionen huruvida spelföretaget tar på sig en ekonomisk risk eller vilken spelform det är fråga om. Det har inte heller någon betydelse om det är spelaren själv som står för insatsen eller om medlen skjuts till från någon annan, t.ex. i form av en rabatt från ett spelföretag. Även värdet av sådana rabatter, sponsring, förmåner och liknande som läggs till spelpotten av någon annan än spelaren omfattas. Inte heller har det någon betydelse vem som de facto gör själva inbetalningen, avgörande är i stället att betalningen sker för spelarens räkning. *Kammarrätten i Jönköping* har bl.a. ställt frågan om även rabatter som erbjuds andelsägare i ett spelbolag ska ses som en insats i den nya lagen om skatt på spel. Som framgår ovan omfattas rabatter av definitionen. Det har inte i sig någon betydelse om rabatten riktar sig till enskilda spelare var för sig eller till spelare i ett spelbolag. Avgörande för bedömningen av om ett pris är

rabatterat är om det för samma spel finns ett annat ursprungligt pris på marknaden som är högre. Om så är fallet, är mellanskillnaden en rabatt vars värde ska läggas till insatsen. Kammarrätten har även ställt frågan om kapitaltillskott från enskilda medlemmar till en ekonomisk förening med verksamhet att bedriva spel, omfattas av begreppet insats. Regeringen vill med anledning av denna fråga framhålla att det är själva transaktionen mellan spelaren eller annan, i detta fall den ekonomiska föreningen, och spelföretaget eller spelombudet som bildar utgångspunkt för vad som utgör en insats. Kapitaltillskott till en ekonomisk förening omfattas således inte av begreppet. Det är först när föreningen betalar för spelet som insatsen sker.

Med begreppet utbetalning avses det värde som den skattskyldige eller dennes ombud betalar till spelaren genom att tillgodoföra belopp på spelkontot eller på annat sätt. Värdet kan avse såväl kontanter som andra tillgångar. Det saknar betydelse för bedömningen hur utbetalningen betecknas eller hur ett erbjudande utformas. Som utbetalning anses t.ex. återbetalning av insats vid inställt spel, rakeback vid poker och bonusutbetalning till spelkontot. Däremot omfattas inte utbetalningar som sker till någon annan än spelaren, såsom till exempel provisioner till rättighetsinnehavare och samarbetspartners och inte heller utbetalningar för annat spel än sådant som omfattas av lagen om skatt på spel.

Sammantaget delar regeringen utredningens bedömning av hur begreppen insats och utbetalning ska definieras. Som framgår vid en jämförelse mellan utredningens lagförslag och regeringens, har dock definitionen av vad som är en insats förtydligats. Ändringarna syftar endast till att tydligare uttrycka det som utredningen, och även regeringen, avser att reglera. Någon ändring i sak i förhållande till utredningens förslag är således inte avsedd. Mot bakgrund av dessa ändringar och den motivering som lämnas ovan och i författningskommentaren till bestämmelsen, anser regeringen att begreppet insats är tillräckligt väl definierat. I fråga om begreppet utbetalning har regeringen inte funnit skäl för ytterligare förtydliganden i lagtexten.

Skattskyldighet

För de flesta svenska punktskatter placeras skattskyldigheten så tidigt som möjligt i ledet av aktörer som tillhandahåller de varor eller tjänster som ska beskattas. En sådan begränsning underlättar administration och kontroll av skatten. Regeringen anser därför, till skillnad från *Ellmount Interactive AB*, att skattskyldigheten ska placeras hos den som innehar licens för ett licenspliktigt spel. Hur kostnaderna för verksamheten ska fördelas mellan licenshavaren, spelombud och andra samarbetspartner, är något som får regleras civilrättsligt mellan parterna.

Regeringen föreslår därför att innehavare av licens som meddelats med stöd av spellagen för sådant spel som omfattas av lagen om skatt på spel ska vara skattskyldiga. Den som enbart har licens för spel som är undantaget från spelskatt är därmed inte skattskyldig.

Skattskyldighetens inträde

Bestämmelser om skattskyldighetens inträde och kriterierna för skattskyldighet varierar mellan olika punktskatter. De händelser som grundar

Prop. 2017/18:220 skattskyldighet beror till stor del på den skattepliktiga varans eller tjänstens natur. Skattskyldighetens inträde har dock alltid – direkt eller indirekt – betydelse för när skatten ska redovisas. Som framgår av avsnitt 17.6 anser regeringen att skatteförfarandelagens bestämmelser även ska vara tillämpliga vid punktskatt på spel. Eftersom bestämmelserna om redovisningsskyldighetens inträde i SFL knyter an till skattskyldighetens inträde i de olika punktskattelagarna, behövs en särskild bestämmelse i lagen om skatt på spel som reglerar skattskyldighetens inträde. Med hänsyn till att beskattningsunderlaget föreslås utgöras av den skattskyldiges behållning under en viss beskattningsperiod, se nedan, bör tidpunkten för skattskyldighetens inträde sammanfalla med att en ny beskattningsperiod inleds. Regeringen föreslår därför att skattskyldigheten inträder när den skattskyldige tar emot insatser för skattepliktigt spel.

Vad ska beskattas – spelarnas insatser eller spelföretagens behållning?

Flera av EU:s medlemsstater och även andra länder har omreglerat sina spelmarknader och öppnat för internationell konkurrens. I dessa system tillämpas huvudsakligen två modeller för beskattning av licensierat spel. I den första modellen utgör spelarnas insatser underlag för spelskatt. I den andra modellen utgörs beskattningsunderlaget av behållningen eller speloperatörernas intäkter för spelskatt.

Punktskatten på alkohol och punktskatten på tobak torde i allt väsentligt övervältras till konsumenterna och medför därför att (konsument)priset för dessa produkter blir högre. Staten får därigenom ett styrmedel för att kontrollera relativpriset på de beskattade produkterna. Ett högre relativpris medför i regel att efterfrågan på den aktuella produkten minskar, därigenom kan en punktskatt på hälsoskadliga produkter vara ändamålsenlig ur ett folkhälsoperspektiv. Skadeverkningsarna från spelande uppkommer dock inte enbart till följd av mängden spel som konsumeras, utan även av storleken på de ekonomiska förluster som spelarna gör. En skatt som höjer priset på spel riskerar därför att öka spelarnas förluster och därmed även skadorna. Eftersom problemspelare är mindre känsliga för prishöjningar än normalkonsumenter, riskerar ett höjt pris på spel att drabba dessa spelare särskilt hårt.

Vidare är utgångspunkten i lagförslaget att endast licenspliktigt spel ska beskattas. Statens möjligheter att styra priset på spel begränsas därmed till produkter på den licensierade spelmarknaden. På en global spelmarknad har svenska spelare stora möjligheter att undvika skattens påverkan på priset genom att välja bort spel med svensk licens till förmån för olicensierade lågprisalternativ. Eftersom det inte är sannolikt att de licensierade spelbolagen varaktigt kan sänka sina marginaler för att kompensera för skattens påverkan på priset, riskerar en beskattning av insatserna att leda till att priset på licenspliktigt spel blir högre än världsmarknadspriset. Följden blir att licensierade spelföretag med tiden kan förväntas förlora sina marknadsandelar till spelföretag som varken uppfyller svenska krav på spelarskydd eller betalar skatt i Sverige, vilket i förlängningen riskerar att minska spelbolagens vilja att söka en svensk spellicens. Spellicensutredningen har mot denna bakgrund gjort bedöm-

ningen att en modell där spelarnas insatser utgör underlag för beskattning riskerar att påverka graden av kanalisering av såväl spelare som spelbolag till det svenska licenssystemet negativt. I utredningen anför även andra skäl till varför en skatt på insatser är problematisk, bl.a. att onlinespelföretagens kostnader för att tillhandahålla spel förväntas öka i och med att arbetet med att bestämma odds och återbetalningsprocent blir mer omfattande med en sådan beskattning.

Mot denna bakgrund anser regeringen, i likhet med utredningen, att underlaget för skatten inte ska baseras på spelarnas insatser utan i stället ska vara den skattskyldiges behållning under en viss beskattningsperiod. Modellen innebär visserligen att statens möjligheter att styra de svenska spelarnas efterfrågan via priset minskar. Samtidigt ökar möjligheterna för licensierade spelföretag att konkurrera om de svenska spelkonsumenterna, vilket i sin tur bidrar till att den svenska efterfrågan på spel i högre grad riktas mot spelföretag som uppfyller svenska krav på spelarskydd. Ur folkhälsopolitisk synvinkel har staten således mycket lite att förlora på denna modell. I och med att priset på spel hålls oförändrat, minskar också risken för att skatteunderlaget blir lägre. En skatt på speloperatörernas behållning ger därför även bättre förutsättningar för staten att långsiktigt kunna finansiera sin verksamhet via skatteinkomster. De internationella erfarenheterna av att omreglera spelmarknaderna är vidare att flera av de länder som har valt att beskatta spelarnas insatser, har tvingats ändra sina regler eller har blivit hårt kritiserade på grund av att kanaliseringen av spelandet varit otillfredsställande. Osäkerheten kring regelverkets utformning på sikt och risken för framtida justeringar, försämrar spelföretagens vilja att investera i långsiktiga lösningar för konsumentskydd och i förlängningen att söka svensk licens. Ur ett långsiktigt perspektiv är därför en skatt på speloperatörernas behållning från spel att föredra, då den regleringstekniskt bedöms utgöra en mer hållbar och stabil skattebas.

Sammantaget anser regeringen att en skatt på spelföretagens behållning från spel långsiktigt ger bäst förutsättningar för att dels kanalisera spelandet till säkra och kontrollerade erbjudanden, dels säkerställa att statens skatteinkomster bevaras i så stor utsträckning om möjligt.

Regeringen föreslår därför att skatten på spel ska betalas för behållningen för varje beskattningsperiod som avser sådant spel som omfattas av lagen om skatt på spel.

Närmare om beskattningsunderlaget

Enligt den nuvarande lotteriskattelagen tas skatten ut på behållningen för varje enskilt lotteri som tillhandahålls vilket kräver att varje enskilt lotteri definieras och skiljs från andra lotterier. En sådan modell kan vara svår att upprätthålla på en marknad där regleringen av vilka spel som får tillhandahållas inte kommer att motsvara den situation som gäller enligt den nuvarande spellagstiftningen. Med hänsyn till svårigheterna med att särskilja olika spel från varandra, anser regeringen att den nuvarande modellen bör frångås. I stället bör beskattningsunderlaget utgöras av allt spel som den skattskyldige tillhandahåller under en viss beskattningsperiod. I likhet med vad som gäller för den nuvarande lotteriskatten bör beskattningsunderlaget vara behållningen som återstår efter att

Prop. 2017/18:220 vinstutbetalningarna dragits av från spelarnas insatser. Behållningen för en beskattningsperiod ska således beräknas som skillnaden mellan de sammanlagda insatserna som den skattskyldige mottagit och de sammanlagda utbetalningarna som den skattskyldige betalat ut under perioden. En beskattningsperiod ska utgöras av en kalendermånad.

Utredningen föreslår att det vid bestämmande av behållningen endast ska vara insatser och utbetalningar som hänför sig till det svenska speldeltagandet som ska beaktas. Även om detta förhållande följer av förslaget till den inledande paragrafen i lagen, anser regeringen att detta för tydlighets skull uttryckligen bör framgå av lagen.

Nedan följer några exempel som kan åskådliggöra hur behållningen ska beräknas:

Exempel 1

Ett spelföretag tillhandahåller pokerspel. De spelare som deltar i pokerspelet betalar insatser för att delta i spelet. Pokerspelet tillhandahålls på ett sätt som medför att spelföretaget inte tar någon ekonomisk risk, utan det är någon eller några spelare som vinner pengar och någon eller några spelare som förlorar pengar. Spelarnas insatser förs till en eller flera pottar. Spelföretaget tar provision på de pengar som förs till spelpottarna genom att behålla en mindre andel av varje spelpott, s.k. "rake". Spelarna möter varandra och spelar om pottarna. Den eller de spelare som vinner sådana pottar får vinsterna till godo genom utbetalning från spelföretaget. För det spelföretag som tillhandahåller pokerspelet utgörs behållningen för beskattningsperioden av skillnaden mellan de sammanlagda insatserna från spelarna och de sammanlagda utbetalningarna till spelarna under beskattningsperioden. Om spelarnas vinster betalas ut under samma period som insatserna gjorts kommer behållningen för beskattningsperioden att utgöras av ett belopp som motsvarar den provision i form av "rake" som spelföretaget dragit av från spelpottarna under perioden. De vinster som betalas ut först nästkommande månad tas inte med i beräkningen av behållningen för en beskattningsperiod. Sådana utbetalningar ska i stället tas med vid beräkning av behållningen för den beskattningsperiod då utbetalningen sker.

Exempel 2

Ett spelföretag tillhandahåller spel på en s.k. spelbörs där spelföretaget möjliggör för spelare att spela mot varandra. Spelet tillhandahålls på ett sätt som medför att spelföretaget inte tar någon ekonomisk risk. Spelföretaget erbjuder en plattform där spelare möter varandra och "slår vad" med varandra och betalar insatser för att delta i vadslagningen. Spelföretaget tar provision på spelet i form av antingen avdrag på spelarnas insatser eller avdrag på den vinstutbetalning som sker till de spelare som vinner vadet. För ett spelföretag som tillhandahåller spel på en sådan spelbörs utgörs behållningen för beskattningsperioden av skillnaden mellan de sammanlagda insatserna från spelarna och de sammanlagda utbetalningarna till spelarna under beskattningsperioden. Om spelarnas vinster betalas ut under samma period som insatserna gjorts, kommer behållningen för beskattningsperioden att utgöras av ett belopp som motsvarar den provision som spelföretaget dragit av från

insatserna eller vinstutbetalningarna under perioden. De vinster som betalas ut först nästkommande månad tas med i beräkningen av behållningen för den beskattningsperioden.

Exempel 3

Ett spelföretag tillhandahåller spel på travtävlingar. Spelet tillhandahålls på ett sätt som medför att spelföretaget inte tar någon ekonomisk risk. Spelföretaget erbjuder spel enligt den s.k. totalisatormodellen där alla insatser från spelarna läggs samman i en spelpool för varje spelobjekt. Från spelpoolen gör spelföretaget ett i förväg bestämt totoavdrag. Det som återstår efter totoavdraget utgör den vinstpott som återbetalas till spelarna i form av vinstutbetalningar när respektive spelobjekt avgjorts. Oddsen och vinstbeloppen bestäms utifrån varje spelares andel av vinstpotten i förhållande till andra spelares andel av vinstpotten. För ett spelföretag som tillhandahåller spel enligt en sådan totalisatormodell utgörs behållningen för beskattningsperioden av skillnaden mellan de sammanlagda insatserna från spelarna och de sammanlagda utbetalningarna till spelarna under beskattningsperioden. Om spelarnas vinster betalas ut under samma period som insatserna gjorts kommer behållningen för beskattningsperioden att utgöras av ett belopp som motsvarar det totoavdrag som spelföretaget gjort. Vinster som betalas ut först nästkommande månad tas med i beräkningen av behållningen för den beskattningsperioden.

Exempel 4

Ett spelföretag tillhandahåller spel på travtävlingar, fotbollsmatcher och andra sportevenemang. Spelet tillhandahålls på ett sätt som medför att spelföretaget tar en ekonomisk risk. Spelföretaget erbjuder spel till s.k. fasta odds där spelaren vinner ett i förväg bestämt vinstbelopp i förhållande till sin insats för varje spelobjekt. För ett spelföretag som tillhandahåller spel till fasta odds utgörs behållningen för beskattningsperioden av skillnaden mellan de sammanlagda insatserna från spelarna och de sammanlagda utbetalningarna till spelarna under beskattningsperioden. Behållningen är avhängig hur spelföretagen satt oddsen och hur spelarna gjort sina insatser. De vinster som betalas ut först nästkommande månad tas inte med i beräkningen av behållningen för en beskattningsperiod. Sådana utbetalningar ska i stället tas med vid beräkning av behållningen för den beskattningsperioden.

Exempel 5

Ett spelföretag tillhandahåller lotterier. De spelare som deltar i lotterierna betalar insatser när de köper sina lottsedlar. För varje lotteri finns en fastställd vinstplan som anger vilka vinster som kommer falla ut i lotteriet. Enligt vinstplanen ska vinsterna sammanlagt uppgå till X procent av insatserna i lotteriet. Resterande Y procent tillfaller spelföretaget. För ett spelföretag som tillhandahåller lotterier utgörs behållningen för beskattningsperioden av skillnaden mellan de sammanlagda insatserna från spelarna och de sammanlagda utbetalningarna till spelarna under beskattningsperioden. Under förutsättning att alla lotter säljs och alla vinster betalas ut under samma period som insatserna gjorts, kommer behållningen för beskattningsperioden att utgöras av ett

Prop. 2017/18:220 belopp som uppgår till Y procent av de totala insatserna i de lotterier som tillhandahålls under en kalendermånad. För det fall att vissa vinster i stället betalas ut först nästkommande månad kommer dessa senare utbetalda vinster i stället beaktas vid beräkningen av behållningen för nästa beskattningsperiod och därmed inte reducera behållningen den första perioden.

Stockholms universitet (Juridiska fakulteten) efterfrågar en närmare diskussion om den territoriella avgränsningen av punktskatten, dvs. hur insatser och utbetalningar till spel enligt svensk licens hänförs. Någon definition av svenskt speldeltagande föreslås inte vare sig i lagen om skatt på spel eller i spellagen. Med svenskt speldeltagande avses allt spel som sker på en fysisk plats på svenskt territorium, såsom på ett kasino eller en värdeautomat. Även spel som sker på svenska och utländska fartyg i internationell trafik inom svensk ekonomisk zon omfattas. Så länge spelet sker i ett fysiskt rum inom landets gränser saknar det alltså betydelse huruvida spelaren är bosatt i Sverige eller endast vistas här tillfälligt. Spel som sker vid fysiska spelbord under gränsöverskridande resor bör dock inte anses som hänförligt till svenskt speldeltagande om spelet varken sker på svenskt territorium eller i Sveriges ekonomiska zon. För beskattning av onlinespel följer av kravet på registrering av spelare enligt spellagen att skattskyldighet för sådant spel föreligger om spelaren är bosatt i Sverige eller stadigvarande vistas här, oavsett var spelaren befinner sig fysiskt. Skattskyldigheten för onlinespel gäller vidare oavsett var en sådan spelare fysiskt befinner sig. Bedömningen av om en person är bosatt i Sverige ska utgå från de kriterier som gäller enligt 3 § folkbokföringslagen. Med stadigvarande vistelse avses det samma som i 3 kap. 3 § 2 IL, dvs. att det är frågan om en sammanhängande vistelse på minst sex månader.

Regeringen föreslår därför att beskattningsunderlaget, dvs. behållningen, ska beräknas som skillnaden mellan de sammanlagda insatserna som den skattskyldige mottagit under beskattningsperioden och de sammanlagda utbetalningarna som den skattskyldige betalat ut under beskattningsperioden. Regeringen föreslår vidare att endast insatser och utbetalningar som hänför sig till svenskt speldeltagande ska beaktas vid beräkningen samt att beskattningsperioden ska utgöras av en kalendermånad.

Beskattning av spelbörser, bonusar och jackpottar

Regeringens förslag till beskattning är utformat på ett sätt som, med undantag för spel för allmännyttiga ändamål och spel som tillhandahålls enligt licens för landbaserat kommersiellt kasinospel och kasinospel på fartyg i internationell trafik, behandlar alla spelföretag lika oavsett hur företagets affärsmodell ser ut. Flera spelbolag har dock väckt frågor kring tillämpningen av lagen om skatt på spel i förhållande till vissa specifika spelformer och företeelser på spelmarknaden. *Mr Green* och *Casumo* önskar få klarhet i hur bonusar och jackpottar ska hanteras skatterättsligt. *Mr Green* anser att bonusar inte bör ingå i beskattningsunderlaget eftersom de inte genererar några intäkter till bolagen samt att kostnaderna för jackpottar bör få avräknas eftersom ett spel-

företag annars, till följd av hur jackpottspel arrangeras mellan spelföretag i olika länder, riskerar att få betala skatt på intäkter som företaget inte har fått. Möjligheten för det spelföretag som ombesörjer utbetalningen av jackpottvinsten att ensam få göra avdrag för densamma, riskerar vidare att påverka konkurrensen på marknaden negativt. *Paddy Power Betfair* påtalar att när det gäller spelbörserna utgörs spelföretagets behållning inte av skillnaderna mellan insatser och utbetalningar, utan av en provision som spelarna betalar för sitt deltagande i spelet. Företaget föreslår därför att skattebasen för spelbörser i stället ska vara total summa provision som arrangören tagit emot, antingen genom avdrag från vinster eller på annat sätt, från svenska kunder. *BOS* anser att modellen för att beräkna beskattningsunderlaget inte är anpassad efter spelbörserna, vilket kan leda till dubbelbeskattning eller obeskattade intäkter i Sverige.

Regeringen konstaterar inledningsvis att en bonus representerar ett ekonomiskt värde för spelaren och kan, om den utnyttjas, möjliggöra nya vinstutbetalningar, vilka i sin tur bidrar till att minska beskattningsunderlaget och skatten. Oavsett vilken påverkan en bonus har på spelföretagets lönsamhet bör den därför, enligt regeringens mening, inkluderas i beskattningsunderlaget.

När det gäller beskattningen av spelformer där spelföretagets behållning utgörs av provision, gör regeringen följande bedömning. Som framgår ovan ska beskattningsunderlaget beräknas som skillnaden mellan insatser och utbetalningar under en månad. Med insats enligt lagen om skatt på spel avses det totala värde som spelaren eller annan betalar för spelarens deltagande i spelet. Med utbetalning avses det totala värde som den skattskyldige eller dennes ombud betalar till spelaren genom att tillgodoföra belopp på spelkontot eller på annat sätt. Om provisionen tas ut på det belopp spelarna satsar i spelet, kommer insatsen i ett spel på en spelbörns därmed bestå av dels det satsade beloppet, dels provisionen. Om provisionen i stället tas på vinsten, kommer utbetalningen avse vinsten minskat med provisionen. Oavsett i vilket skede provisionen tas ut, och under förutsättning att spelet sker mellan svenska deltagare, kommer spelbolagets behållning skatterättsligt alltid motsvara värdet av provisionen. Om ett spelbolag däremot väljer att tillhandahålla spel även till andra än svenska spelare, kommer endast insatser och utbetalningar hänförliga till det svenska speldeltagandet beaktas vid beräkningen av behållningen. Genom att separera det svenska speldeltagandet från annat speldeltagande kan dock skatteredovisningen underlättas. Enligt regeringens mening finns därför inte något skäl att anpassa beräkningen av beskattningsunderlaget efter spelbörserna på den grunden att behållningen består av provisioner.

När det gäller regleringen i förhållande till vissa specifika spelformer, som t.ex. jackpott-spel och spelbörser, vill regeringen framhålla följande. Införandet av ett licenssystem innebär en omreglering av hela den svenska spelmarknaden och vilka konsekvenser det får för utformningen av spelföretagens affärsmodeller samt utbud och efterfrågan på den svenska spelmarknaden är svårt att förutse i detalj. Som *Skatteverket* betonar i sitt yttrande är det viktigt att skattelagstiftningen är generellt utformad och behandlar alla spelformer lika, oavsett hur spelet arrangeras över nationsgränserna eller vilken betalningsmodell spel-

Prop. 2017/18:220 företagen väljer. Mot denna bakgrund anser regeringen att det för närvarande inte finns skäl att anpassa regleringen efter vissa företags specifika affärsmodeller. Frågan om skattesystemets effektivitet och ändamålsenlighet i förhållande till dess syften är dock något som bör omfattas av den uppföljning och utvärdering av reformen som regeringen avser att genomföra (se avsnitt 19.4).

Regler om utjämning mellan beskattningsperioder föreslås inte

Både *Ekonomistyrningsverket* och *Stockholms universitet (Juridiska fakulteten)* har föreslagit kompletterande bestämmelser i fråga om betalning av skatten och utjämning mellan olika beskattningsperioder. Ekonomistyrningsverket anser att förslagens utformning avseende beskattningsunderlaget riskerar att leda till ett volatilt skatteuttag med likviditetspåfrestningar för framför allt mindre och nischade spelbolag som följd. Ekonomistyrningsverket föreslår därför att någon form av undantag införs, t.ex. en schablonberäkning av vinstutbetalningarna som sedan kan regleras när vinsterna faktiskt betalats ut. Universitetet anser att en regel om utjämning mellan olika beskattningsperioder bör införas i syfte att kunna utnyttja ett negativt underlag från en period mot ett positivt underlag en senare period.

Regeringen konstaterar inledningsvis att för de skattskyldiga som kan beräknas redovisa punktskatt med ett nettobelopp på högst 50 000 kronor under beskattningsåret, får Skatteverket enligt 26 kap. 17 § SFL besluta att redovisningsperioden för punktskatten ska vara ett beskattningsår. Dessa skattskyldiga kommer därmed redovisa skatten på behållningen för flera separata beskattningsperioder vid ett samlat tillfälle per år. Någon möjlighet att jämna ut underskott och överskott mellan perioderna har inte föreslagits. När det gäller övriga skattskyldiga gäller enligt huvudregeln i 26 kap. 10 § SFL att skatten ska redovisas månadsvis. En möjlighet att utnyttja ett negativt underlag mot ett positivt underlag en senare period skulle innebära att beskattningsperiodens längd, och därmed även beskattningsunderlaget som sådant, rubbas. Vilka konsekvenser en sådan förändring skulle få för statens finansiering via skatter eller för spelföretagens verksamhet är inte belysta i betänkandet. Vidare har varken Skatteverket eller övriga aktörer på spelmarknaden påtalat risken för likviditetspåfrestningar eller i övrigt haft synpunkter på förslaget i denna del. Skäl för att i detta skede införa kompletterande bestämmelser i enlighet med de ovan nämnda förslagen finns därför inte.

Den kommande uppföljningen av licenssystemet som regeringen avser att genomföra kommer dock även omfatta skattesystemets utformning, varvid eventuella likviditetsproblem m.m. kan uppmärksammas.

Mervärdesskattedirektivet utgör inget hinder mot punktskatt på spel

Enligt artikel 401 i Rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (mervärdesskattedirektivet), får medlemsstaterna införa en nationell skatt på vadslagning och spel under förutsättning att skatten inte kan karaktäriseras som en omsättningsskatt.

Vid bedömningen av om en skatt är en otillåten omsättningsskatt i EU-rättslig mening ska det särskilt prövas om den äventyrar det gemen-

samma mervärdesskattesystemets funktion, genom att den belastar omsättningen av varor och tjänster och tas ut på affärstransaktioner på ett sätt som kan jämföras med mervärdesskatt. Domstolen har i detta avseende preciserat att skatter som uppvisar vissa väsentliga kännetecken för mervärdesskatt ska betraktas som sådana åtgärder, även om de inte är identiska med mervärdesskatten på alla punkter (mål C-283/06 och C-312/06 p. 34 och 35).

Ett första kännetecken är att skatten tas ut generellt på transaktioner avseende varor eller tjänster. För det andra att skatten är proportionell i förhållande till det pris som den skattskyldige har erhållit för dessa varor och tjänster. För det tredje att den tas ut i varje led i produktions- och distributionskedjan, inklusive detaljhandeln, oavsett antalet föregående transaktioner. För det fjärde att skatten beräknas efter avdrag för den skatt som betalades vid den föregående transaktionen, vilket innebär att skatten i varje led endast beräknas på det mervärde som tillförts i detta led och i sista hand bärs av konsumenten (mål C-283/06 och C-312/06 p. 37.)

När det gäller förslaget till lagen om spelskatt konstaterar regeringen inledningsvis att skatt endast ska tas ut på spel som kräver licens enligt spellagen och endast om sådant spel tillhandahålls av någon med licens enligt samma lag. Det är således inte fråga om någon generell skatt på omsättning av varor eller tjänster. Eftersom spel för allmännyttiga ändamål, spel som är undantaget licensplikten och licenspliktiga spel som tillhandahålls av andra än licenshavare inte ska beskattas, är det inte heller fråga om en generell skatt på allt spel som kan förekomma på den svenska spelmarknaden.

Beskattningsunderlaget för skatten utgörs av skillnaden mellan samtliga insatser och utbetalningar under en månad. Spelskatten bestäms därför normalt inte i proportion till det pris den skattskyldige har betalat för en vara eller tjänst.

Slutligen sker beskattningen som en "ett-leds-beskattning", där skatteuttaget sker en gång hos den aktör som utpekats som skattskyldig. Skatten utgör därmed inte en skatt på transaktioner i flera led av produktions- eller distributionskedjan. Det saknas också regler om avdragsrätt eller motsvarande. Det är därför inte heller fråga om att beskatta tillkommet mervärde i förhållande till det senaste transaktionsledet.

Sammantaget gör regeringen bedömningen att spelskatten inte kan jämföras med en mervärdesskatt. Mervärdesskattedirektivets bestämmelser utgör därför inte ett hinder mot att införa en nationell punktskatt på vadslagning och annat spel.

Skattens storlek

Vid bedömningen av vilken skattesats som bäst uppfyller kraven på hållbarhet, kanalisering och statens behov av finansiering har utredningen bl.a. beaktat vilka regler och villkor spelföretagen sammantaget har att förhålla sig till. Utredningen har i bedömningen sammanvägt en mängd faktorer såsom bl.a. beräkningen av beskattningsunderlaget, marknadsföringsregler, vinståterbetalningsnivåer, konsumentskydd, regelverkets politiska och marknadsmässiga hållbarhet och konkurrens-

Prop. 2017/18:220 frågor. Jämförelser har även gjorts med utvecklingen i andra länder och de skattesatser och licenssystem som råder i respektive land. Utredningens slutsats är att en skatt på drygt 20 procent av speloperatörernas behållning är förenlig med syftet att uppnå minst 90 procents kanalisering av svensk efterfrågan på spel till spel med svenska licenser. Vilken nivå över 20 procent som utgör en brytpunkt, och vid vilken en högre skattesats skulle kunna få betydande negativa följder för kanaliseringen av efterfrågan, är dock okänd. Av försiktighetsskäl bör en skatt som överstiger 20 procent därför inte införas. För att tillgodose statens behov av finansiering via skatter, bör skatten inte heller vara så låg som 15 procent, vilket ett flertal remissinstanser har önskat. I likhet med utredningen anser regeringen därför att en skatt på 18 procent av spelföretagens behållning från spel är en välavvägd nivå som uppfyller kraven på kanalisering, statens fortsatta möjligheter till finansiering och behovet att ett starkt konsumentskydd för svenska spelare. Skattesatsen bör vara enhetlig för allt skattepliktigt spel.

Regeringen föreslår därför att skatt ska tas ut med 18 procent av behållningen för respektive beskattningsperiod.

Skatt på vinstsparande

Förutom lotteriskattelagen och den nuvarande lagen om skatt på spel finns relevanta skatteregler även i lagen om skatt på vinstsparande m.m. Som konstateras i betänkandet (avsnitt 26.3) finns sedan flera år tillbaka ingen skattskyldig registrerad hos Skatteverket enligt den lagen och någon skatt har inte redovisats sedan 2007. Lagen har således blivit inaktuell. I och med införandet av spellagen kommer vinstsparande dessutom att omfattas av kravet på licens, vilket i sin tur innebär att beskattning ska ske enligt den nya lagen om skatt på spel. Eftersom det inte framkommit något skäl för att i det nya licenssystemet reglera skatt på vinstsparande i en egen lag, föreslår regeringen att lagen om skatt på vinstsparande m.m. ska upphävas.

17.3 Inkomstbeskattning av spelföretag

Regeringens förslag: Svenska Spel och dess dotterbolag som bara bedriver spelverksamhet och ATG ska inte längre omfattas av undantaget från inkomstbeskattning i 7 kap. 17 § inkomstskattelagen.

Inkomst från verksamhet med spel som bedrivs med licens för allmännyttiga ändamål och uppfyller ändamåls-, verksamhets-, fullföljds- och öppenhetskraven i 7 kap. 4–6 och 10 §§ inkomstskattelagen, ska vara undantagen beskattning. Sådan verksamhet ska ses som en självständig näringsverksamhet.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Skatteverket tillstyrker förslaget. Flera remissinstanser anser att skattefriheten för verksamhet med spel för allmännyttiga ändamål kan utgöra statsstöd. Remissinstansernas synpunkter i frågan om statsstöd behandlas i avsnitt 17.5.

Skattefriheten för Svenska spel och ATG tas bort

Svenska juridiska personer är obegränsat skattskyldiga i Sverige. Detta innebär att den juridiska personen är skattskyldig för alla sina inkomster i Sverige och från utlandet. Ett undantag från detta gäller för Svenska Spel och dess helägda dotterbolag som bara bedriver spelverksamhet (dvs. Casino Cosmopol) samt ATG, som enligt 7 kap. 17 § IL endast är skattskyldiga för inkomst på grund av innehav av fastigheter.

När den svenska spelmarknaden öppnas upp skapar det möjligheter för nya aktörer att bedriva spelverksamhet i Sverige. Samtliga aktörer på den svenska spelmarknaden, som är skattskyldiga för inkomstskatt i Sverige, bör inkomstbeskattas på ett likartat sätt inom ramen för de olika associationsformerna. I likhet med utredningen anser regeringen därför att de redan etablerade spelbolagen, dvs. Svenska Spel och dess helägda dotterbolag som endast bedriver spelverksamhet samt ATG, ska beskattas på samma sätt som övriga kommersiella aktörer. De undantag från inkomstbeskattning för dessa bolag som finns i 7 kap. 17 § IL ska således tas bort.

Avdragsrätt för spelskatt

Särskilda skatter och avgifter som avser näringsverksamhet ska dras av. Om skatten eller avgiften sätts ned ska motsvarande del av avdraget återföras det beskattningsår då debiteringen ändras (16 kap. 17 § IL). Enligt regeringens bedömning utgör spelskatt enligt lagen om skatt på spel en sådan särskild skatt som får dras av med stöd denna bestämmelse.

Tillhandahållande av spel för allmännyttiga ändamål

Ideella föreningar och registrerade trossamfund är som huvudregel skattskyldiga för inkomst av näringsverksamhet. Med näringsverksamhet avses förvärvsverksamhet som bedrivs yrkesmässigt och självständigt. Ideella föreningar och registrerade trossamfund som uppfyller ändamåls-, verksamhets-, fullföljds- och öppenhetskraven i 7 kap. 4–6 och 10 §§ IL är dock inte skattskyldiga för vissa särskilt uppräknade typer av inkomst av näringsverksamhet, bl.a. hävdvunna inkomster (se 7 kap. 3 § IL). Som inkomst från hävdvunnen verksamhet räknas exempelvis inkomster från bingo och andra lotterier.

Finansieringen av allmännyttiga ändamål och de ideella organisationernas möjligheter att fortsatt finansiera sina verksamheter med överskott från spelverksamhet bör värnas även i ett system med licenser. Regeringen anser därför att verksamheter där spel bedrivs för att finansiera allmännyttiga ändamål även i fortsättningen ska vara undantagna från inkomstbeskattning.

För att tydliggöra att spel som tillhandahålls för allmännyttiga ändamål ska undantas från inkomstskatt föreslår regeringen att det särskilt regleras i 7 kap. 3 § andra stycket IL att en ideell förening eller ett registrerat trossamfund inte är skattskyldig för spel som bedrivs med licens för allmännyttiga ändamål. Spel som tillhandahålls för allmännyttiga ändamål men som inte kräver licens enligt spellagen, exempelvis s.k.

Prop. 2017/18:220 frisektorlotterier, kan omfattas av det generella hävdbegreppet som kommer att finnas kvar.

Enligt huvudregeln i inkomstskattelagen räknas all näringsverksamhet som bedrivs av en juridisk person som en enda näringsverksamhet (14 kap. 10 § IL). För allmännyttiga ideella föreningar och registrerade trossamfund ska dock vid den s.k. huvudsaklighetsbedömningen enligt 7 kap. 3 § andra stycket 1 den äldre indelningen i förvärvskällor göras (prop. 1999/2000:2 del 2 s. 85). Numera används begreppet självständig näringsverksamhet i stället för förvärvskälla. En förvärvskälla kan omfatta flera rörelseverksamheter, såväl sådana som har karaktär av att utföras av hävd, t.ex. bingo som normalt är skattefria, och sådana som inte har den karaktären och därför normalt är skattepliktiga. Rörelseverksamheter som har ett "inre sammanhang" anses ingå i en och samma förvärvskälla. Ett sådant inre sammanhang kan finnas om rörelseverksamheten bedrivs med samma ideella arbetsinsatser. En förvärvskälla beskattas eller undantas från beskattning i sin helhet. Det sker således inte någon uppdelning av förvärvskällan i en skattefri och en skattepliktig del. För att undantas från beskattning krävs att förvärvskällan till huvudsaklig del (minst 70–80 procent) innefattar inkomster som kommer från verksamheter som har naturlig anknytning till verksamhetens ändamål eller är hävdvunna.

Regleringen i spellagen innebär att det är möjligt för ideella föreningar och registrerade trossamfund att ansöka om licens även för annan spelverksamhet än sådan som kräver att verksamheten sker för allmännyttiga ändamål. Inkomster från sådant spel ska inkomstbeskattas hos den ideella föreningen eller trossamfundet. Om en ideell förening eller ett registrerat trossamfund bedriver spelverksamhet med licens för både allmännyttiga och kommersiella ändamål, kan verksamheterna komma att ingå i samma självständiga näringsverksamhet. Det uppkommer därmed en risk att inkomster från spel som kommer från verksamhet som bedrivs med stöd av en kommersiell licens inte beskattas om inkomsterna från spel för allmännyttiga ändamål anses utgöra den huvudsakliga delen av verksamheten i förvärvskällan. Om förhållandena är omvända riskerar inkomsterna från den skattebefriade delen av verksamheten att beskattas på grund av huvudsaklighetsbedömningen. För att undvika detta bör en bestämmelse i tredje stycket i 7 kap. 3 § IL införas som innebär att inkomster från spel som bedrivs med licens för allmännyttiga ändamål alltid ska ses som en självständig näringsverksamhet. Därmed kommer inkomster från spelverksamhet som bedrivs med licens för allmännyttiga ändamål att vara skattefria. Inkomster från annat licenspliktigt spel kommer däremot att beskattas, om inte huvudsaklighetsbedömningen i förhållande till annan verksamhet än den med licens för spel för allmännyttiga ändamål medför att inkomsten ska undantas från inkomstskatt.

Inkomstbeskattningen av utländska spelföretag

Genom den nya spelregleringen kan även juridiska och fysiska personer i utlandet få svensk spellicens. En utländsk juridisk person är bl.a. skattskyldig i Sverige för näringsinkomst som kan hänföras till ett fast driftställe i Sverige (6 kap. 11 § IL). Även en begränsat skattskyldig

fysisk person är skattskyldig för sådan näringsinkomst (3 kap. 18 § IL). Utländska juridiska personer är alltid begränsat skattskyldiga i Sverige, vilket betyder att de endast betalar inkomstskatt på vissa i inkomstskattelagen angivna inkomster. Skattskyldigheten i Sverige kan begränsas av skatteavtal. Med fast driftställe för näringsverksamhet avses en stadigvarande plats för affärsverksamhet varifrån verksamheten helt eller delvis bedrivs. Om någon är verksam för en näringsverksamhet här i Sverige och har fått och regelmässigt använder fullmakt att ingå avtal för verksamhetens innehavare, anses fast driftställe också finnas här. En sådan person kallas för beroende representant. Fast driftställe anses däremot inte finnas i Sverige bara därför att någon bedriver affärsverksamhet här genom förmedling av mäklare, kommissionär eller någon annan oberoende representant, om detta ingår i representantens vanliga näringsverksamhet (2 kap. 29 § IL).

Enligt spellagen ska licenshavare etablerade utanför EES ha en representant i Sverige som ska uppfylla vissa krav. Representanten ska vara en fysisk person bosatt i Sverige. Representanten ska vara behörig att i alla frågor som rör verksamheten enligt licensen företräda licenshavaren inför svenska myndigheter, handla på licenshavarens vägnar samt motta stämning för den eller genom annan tala och svara för detta. Huruvida en representant enligt spellagen medför att en licenshavare får fast driftställe i Sverige, är en fråga som får bedömas i förhållande till omständigheterna i varje enskilt fall.

Det finns inga särskilda bestämmelser i inkomstskattelagen som rör inkomstberäkningen av ett fast driftställe. Om inget annat anges i lagtexten används samma regler för beskattning av näringsverksamhet för begränsat och obegränsat skattskyldiga personer. Av äldre rättspraxis framgår att inkomsten för ett fast driftställe ska beräknas med utgångspunkt i det fasta driftställets resultaträkning, och inte efter någon schablonmässig fördelning av företagets totala inkomst (RÅ 1971 ref. 50). Som framgår av SOU 2017:30 del 2 s. 226 ger OECD i rapporten "Report on the attribution of profits to permanent establishments" sin syn på hur man ska beräkna den inkomst som enligt modellavtalets artikel 7 är hänförlig till ett fast driftställe. Om ett företag erbjuder spel som tillhandahålls i Sverige utan licens enligt spellagen kan det konstateras att det är en straffsanktionerad brottslig handling. Som utredningen kommer fram till är detta inte ett hinder mot att det kan utgöra en näringsverksamhet som är skattepliktig.

Regeringens förslag: Vinster från licenspliktiga spel som tillhandahålls av ett spelföretag med licens enligt spellagen ska vara skattefria för spelaren oavsett var spelföretaget har sin hemvist. Detsamma gäller spelarvinster från spel som antingen tillhandahålls i Sverige men som inte kräver licens enligt spellagen eller tillhandahålls i ett annat land inom EES. Spelarvinster från pyramidspel ska inte vara skattefria.

Spelarvinster från licenspliktiga spel som tillhandahålls av någon annan än licenshavare ska beskattas i inkomstslaget kapital.

Beskattningsunderlaget för skattepliktiga spelarvinster ska beräknas som skillnaden mellan sammanlagda vinster och insatser under beskattningsåret hos en och samma spelanordnare. Resultat hänförliga till olika spelanordnare får inte kvittas mot varandra.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår dock att vinst från spel ska vara skattefri endast om anordnaren har licens för det aktuella spelet enligt spellagen.

Remissinstanserna: *Svenska Spel*, *ATG* och *SPER* tillstyrker förslaget. Svenska Spel anser vidare att det måste vara möjligt för Skatteverket att inhämta information om spelare för att kunna verkställa beskattning. Bland annat *Kindred* avstyrker förslaget att spelarvinster från olicensierat spel ska beskattas hos spelaren oavsett tillhandahållarens hemvist eftersom förslaget strider mot den fria rörligheten för tjänster enligt EUF-fördraget. *Stockholms universitet (Juridiska fakulteten)* anser att förbudet mot att kvitta ett negativt beskattningsunderlag hos ett spelföretag mot ett positivt beskattningsunderlag hos ett annat spelföretag är principiellt felaktigt, eftersom det innebär ett incitament att begränsa spelandet till ett eller några spelföretag. Med tanke på att regeln sannolikt får en mycket begränsad tillämpning, anser universitet att en schablonmässig behandling ändå är godtagbar. *Ekonomistyrningsverket* anför att skattskyldighet som bygger på självrapportering är svår att kontrollera och därför riskerar att leda till skattefusk. *Skatteverket* har inga synpunkter på förslaget i sak, men föreslår att ordet ”spel” i första meningen i 8 kap. 3 § IL ersätts med ”lotterier, vadhållning och kombinationsspel” för att säkerställa att vinster från pyramidspel aldrig kan vara skattefria.

Skälen för regeringens förslag

Beskattning av spelarvinster

Beskattningen av spelarvinster regleras i 8 kap. 3 § och 42 kap. 25 § IL. Enligt nuvarande regler saknar det betydelse för eventuell skattefrihet om spelet är tillåtet eller otillåtet. Det som avgör om beskattning ska ske är i stället om spelet tillhandahålls inom eller utanför EES. Vinst på ett spel som tillhandahålls inom EES är skattefri och vinst på spel utanför EES ska beskattas i inkomstslaget kapital.

I och med införandet av ett licenssystem för den svenska spelmarknaden, anser regeringen att reglerna om beskattning av spelarvinster bör ändras. Förändringarna bör syfta till att uppnå neutralitet mellan spelanordnare inom EES och till att kanalisera spelandet till spelföretag med licens. Till skillnad mot vad som gäller i dag bör därför vinst från

licenspliktigt spel som tillhandahålls utan svensk spellicens beskattas i inkomstslaget kapital hos spelaren, även om spelanordnaren har sin hemvist inom EES. Motsvarande beskattning bör gälla för vinst från olicensierat spel som tillhandahålls från ett land utanför EES. Vinst från spel som tillhandahålls av ett spelföretag med licens meddelad med stöd av spellagen bör dock vara skattefri även om licensen inte omfattar det aktuella spelet. På detta sätt uppnås syftet att kanalisera spelandet till anordnare med licens enligt spellagen. Det framstår varken som ändamålsenligt eller nödvändigt att inkomstbeskatta spelare för vinsterna från detta spel som också kommer att omfattas av anordnarens skattskyldighet till spelskatt (se avsnitt 17.2). På samma sätt som gäller i dag bör vinster från spel som tillhandahålls inom EES och som inte kräver svensk spellicens vara skattefria.

Både *Ekonomistyrningsverket* och *Svenska Spel* uppmärksammar frågan om Skatteverkets tillsynsmöjligheter när det gäller redovisning av spelares skattepliktiga inkomster från spel. Såsom Ekonomistyrningsverket anför, finns alltid en risk att skattskyldighet som bygger på självrapportering riskerar att leda till skattefusk. Regeringen konstaterar i denna del att Skatteverket, i enlighet med tillsynsbestämmelserna i skatteförfarandelagen, har möjlighet att få del av uppgifter om spelare i samband med t.ex. revision hos olicensierade spelföretag. Skatteverket har även möjlighet att, under de förutsättningar som anges i 42 a kap. 1 § SFL, begära ut uppgifter om olicensierade spelföretag och deras spelkunder som finns hos spelmyndigheten. Regeringen avser att följa upp skattesystemets effektivitet (se avsnitt 19.4).

Beskattningsförenligheten med EU-rätten

Bland annat *Kindred* ifrågasätter förslagets förenlighet med rätten till fri rörlighet av tjänster enligt artikel 56 i EUF-fördraget. Av denna artikel framgår att inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster inom unionen ska förbjudas beträffande medborgare i medlemsstater som har etablerat sig i en annan medlemsstat än mottagaren av tjänsten. Den fria rörligheten för tjänster innefattar också en rätt för mottagare av tjänster att ta emot tjänsterna i en annan medlemsstat (se exempelvis dom *Cowan mot Trésor public*, 186/87, EU:C:1989:47). Även åtgärder som hindrar eller gör det mindre attraktivt att tillhandahålla tjänster – utan att särbehandla med hänsyn till nationalitet eller grundat på var tillhandahållaren av tjänsten har sin hemvist – kan innefatta ett åsidosättande av rätten till fri rörlighet för tjänster (se exempelvis dom *Säger mot Denemeyer*, C-76/90, EU:C:1991:331 och dom *Gebhard*, C-55/94, EU:C:1995:41).

Av EU-domstolens praxis framgår att även om frågor om direkta skatter i och för sig inte faller inom unionens behörighetsområde, är medlemsstaterna skyldiga att iakttä unionsrätten vid utövandet av sin behörighet (dom *Marks and Spencer*, C-446/03, EU:C:2005:763, p. 29). Som utgångspunkt är det således inte tillåtet att ha skattebestämmelser som inskränker möjligheterna för ett spelföretag etablerat i en annan medlemsstat att tillhandahålla sina speltjänster till en person som är bosatt i Sverige. Inskränkningar i den fria rörligheten kan dock anses tillåtna om de kan motiveras med hänsyn till allmän ordning, säkerhet

Prop. 2017/18:220 och hälsa, i offentlig tjänst samt i verksamhet förenad med offentlig maktutövning (artikel 62 i EUF-fördraget) eller motiveras av något annat tvingande allmänintresse. Hindret måste vara ägnat att säkerställa förverkligandet av den målsättning som eftersträvas genom det och inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå denna målsättning (se exempelvis dom Kraus, C-19/92, EU:C:1993:125, p. 32, dom Gebhard, C-55/94, EU:C:1995:411, p. 37) samt vara proportionerliga.

Enligt regeringens förslag ska spelarvinster från licenspliktigt spel som tillhandahålls av någon utan licens inkomstbeskattas hos spelaren, även om det tillhandahålls av ett spelföretag etablerat i ett annat EES-land. Beskattningsregeln är i detta avseende neutral och gör ingen skillnad mellan inhemska och utländska spelföretag, eller var spelet tillhandahålls. Någon formell olikbehandling föreligger således inte. Däremot föreligger det en skillnad mellan spelföretag som har licens i Sverige och övriga företag, däribland företag etablerade i andra medlemsstater, som inte har licens i Sverige eftersom de spelare som vill delta i dessa företags spel inkomstbeskattas för vinsten. För det fall detta skulle bedömas innebära en inskränkning av den fria rörligheten för speltjänsten kan denna dock motiveras av hänsyn till ändamålet med bestämmelserna vilket bl.a. är att värna folkhälsan genom att kanalisera spel till spelföretag med licens. Beskattningen kan inte anses gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå denna målsättning. Regeringen bedömer därför att den föreslagna beskattningen av spelarvinster inte kan anses strida mot den fria rörligheten för tjänster.

Vinster från pyramidspel ska alltid beskattas

Som följer av det ovan anförda är utgångspunkten i 42 kap. 25 § IL att vinster i lotterier, kombinationsspel, vadhållning och pyramidspel ska tas upp till beskattning, såvida vinsten inte är skattefri enligt 8 kap. 3 § IL. I utredningens förslag till lydelse av 8 kap. 3 § första stycket tredje strecksatsen IL anges att vinst i spel är skattefri om "spelet tillhandahålls i en stat inom EES och inte kräver licens i Sverige". Eftersom pyramidspel är ett otillåtet spel kan sådant spel inte ges licens i Sverige. Den föreslagna lagtexten kan därför tolkas som att vinst i pyramidspel är skattefri om spelet tillhandahålls inom EES. Regeringen anser att en vinst i ett pyramidspel bör vara en skattepliktig inkomst, oavsett i vilken stat som spelet tillhandahålls. För att detta klart ska framgå anser regeringen, i likhet med *Skatteverket*, att ordet "spel" i första meningen i utredningens förslag till lagtext i 8 kap. 3 § första stycket IL ska ersättas med uttrycket "lotterier och kombinationsspel samt vid vadhållning".

Beskattningsunderlaget för skattepliktiga spelarvinster

Som utredningen pekar på är det komplext för den enskilde spelaren att beräkna resultatet av varje enskilt spel, dvs. att beräkna utfallet för varje enskild insats. Spelanordnaren i fråga kan inte heller antas bidra med en sådan beräkning som service till spelarna. I likhet med utredningen anser regeringen därför att beskattningsunderlaget för skattepliktiga spelarvinster ska beräknas som nettovinsten under beskattningsåret hos ett och samma spelföretag. Med nettovinsten avses skillnaden mellan sammanlagda vinster som lämnas till spelaren och insatser för att delta i spel hos

spelanordnaren. Genom en sådan ordning kan skattekontrollen förväntas underlättas, grundat på kontroll av årssaldon och årsresultat hos anordnaren. Det blir samtidigt enklare och tydligare för den enskilde spelaren vad som ska tas upp till beskattning. En nackdel med en sådan modell är i och för sig att den medger kvittning av vinster och förluster mellan olika spel hos samma spelanordnare. De positiva effekterna av förslaget får dock anses överväga de negativa.

Ett negativt resultat hos en spelanordnare bör inte få kvittas mot ett positivt resultat hos en annan spelanordnare.

17.5 Statsstödsreglerna och spel för allmännyttiga ändamål

Regeringens bedömning: De aktörer som kan få licens för spel för allmännyttiga ändamål befinner sig inte i en jämförbar rättslig och faktisk situation med andra aktörer på spelmarknaden. Skattebefrielsen för allmännyttigt spel, inklusive undantag från punktskatt för sådant spel, utgör därför inte en selektiv förmån och är därmed inte att betrakta som statligt stöd.

Även om skattebefrielsen skulle utgöra statligt stöd, är det fråga om ett befintligt statligt stöd som inte behöver godkännas av Europeiska kommissionen innan förslaget genomförs.

Utredningens bedömning: Skiljer sig från regeringens. Utredningen bedömer visserligen att befrielsen från skatt för spel för allmännyttiga ändamål inte utgör statligt stöd men rekommenderar ändå att åtgärden föranmäls till Europeiska kommissionen för prövning.

Remissinstanserna: Av de remissinstanser som delar utredningens slutsats i statsstödsfrågan kan nämnas *Svenska institutet för europeiska politiska studier (Sieps)* som även anför ytterligare argument för att skattebefrielsen inte utgör statligt stöd. *Sieps* anser bl.a. att de begränsningar som föreslås gälla för allmännyttigt spel avseende hur överskottet får användas och vilken vinståterbetalningsnivå som tillåts, talar för att de ideella föreningarna inte befinner sig i en jämförbar rättslig och faktisk situation som andra aktörer på spelmarknaden. *Sieps* hänvisar också till praxis från EU-domstolen som enligt institutet talar för att skattebefrielsen inte ska betraktas som en ekonomisk fördel för de ideella föreningarna i jämförelse med de kommersiella spelbolagen. *Uppsala universitet (Juridiska fakulteten)* ifrågasätter utredningens slutsats att skattebefrielsen för allmännyttigt spel inte utgör statligt stöd. Universitetet anför att servicebolagens vinstmöjlighet och det faktum att ideella föreningar enligt universitetets mening i vissa fall kan anses bedriva ekonomisk verksamhet, medför att det är troligt att skattebefrielsen utgör statligt stöd. Övriga remissinstanser som yttrar sig över frågan delar eller anför inga synpunkter avseende utredningens slutsats.

Flera remissinstanser, bl.a. *Kammarrätten i Jönköping*, *Uppsala universitet (Juridiska fakulteten)*, *Stockholms universitet (Juridiska fakulteten)* och *Novamedia*, delar utredningens bedömning att skatte-

Prop. 2017/18:220 befrielsen bör stämmas av med Europeiska kommissionen genom en s.k. föransökan, för att få klargjort om åtgärden utgör ett statligt stöd eller inte. *Sieps* anför å andra sidan att även om skattebefrielsen skulle utgöra statligt stöd kan det hävdas att det är ett s.k. befintligt stöd som inte kräver anmälan. Flera företrädare för den ideella sektorn, såsom bl.a. *IOGT-NTO*, *Scouterna*, *Friluftsförbundet* och *Världsnaturfonden*, tar inte ställning till frågan om föransökan behöver göras men ställer sig i princip positiv till föransökan.

Företrädare för den ideella sektorn, som bl.a. *IOGT-NTO*, *RF*, *Friluftsförbundet* och *Världsnaturfonden*, är positiva till förslaget om skattebefrielse och framhåller i sina yttranden skattefrihetens betydelse för finansieringen av verksamheter med allmännyttiga ändamål.

Ett mindre antal remissinstanser framför kritik mot förslaget. *Konkurrensverket* anser att en enhetlig och generell skattesats för spelbeskattningen är att föredra och att det, med undantag för lokala och tillfälliga lotterier av ringa värde, saknas skäl för att befria nationella allmännyttiga lotterier från att bidra till det allmänna genom skattebetalningar. Vidare gör verket gällande att det finns svåra gränsdragningsproblem vid bedömningen av vilka ändamål som är allmännyttiga och att det inte kan uteslutas att systemet kan komma att utnyttjas av oseriösa aktörer. *BOS* anser att alla aktörer på spelmarknaden ska behandlas lika i skattehänseende. Om spel för allmännyttiga ändamål ska befrias från skatt bör ett antal förutsättningar vara uppfyllda, bl.a. bör en tydlig uppdelning göras mellan det skattebefriade marknadssegmentet och det skattepliktiga med följden att inget bolag ska kunna verka i båda segmenten samtidigt.

Skälen för regeringens bedömning: Av regeringens förslag till spellag, följer att den som ansöker om licens för att tillhandahålla allmännyttigt spel ska uppfylla en rad krav som inte gäller för andra licensformer. Sådant spel får t.ex. bara tillhandahållas om avkastningen går till allmännyttiga ändamål. Vidare begränsar de vinståterbetalningstak för allmännyttigt spel som regeringen med stöd av spellagen avser föreskriva om, möjligheten för dessa licenshavare att konkurrera prismässigt. Detta, tillsammans med det faktum att allmännyttigt spel hålls avskilt från de konkurrensutsatta licensformerna i den nya spelregleringen, innebär att förutsättningarna för den verksamhet som ideella organisationer bedriver genom licens för allmännyttigt spel, inte är rättsligt eller faktiskt jämförbar med förutsättningarna för den verksamhet som kommersiella aktörer på spelmarknaden bedriver.

Uppsala universitet (Juridiska fakulteten) anför att förekomsten av s.k. servicebolag, som ideella föreningar ofta anlitar för driften av spel, och det faktum att dessa bolag i sig gör vinst, gör det svårt att hävda att verksamheten är helt ideell. Regeringen konstaterar i det hänseendet att servicebolagen inte är undantagna beskattning i form av exempelvis inkomstbeskattning. Det är således endast den ideella förening eller det registrerade trossamfundet som har licens att tillhandahålla allmännyttigt spel som omfattas av skattebefrielsen. Förekomsten av underleverantörer påverkar inte den särställning som spel under licens för allmännyttigt spel har från andra licensformer i spellagen. Sammantaget bedömer regeringen, i likhet med utredningen och bl.a. *Sieps*, att skattebefrielsen för allmännyttigt spel inte utgör ett statligt stöd.

Skattebefrielsen för allmännyttigt spel har lång tradition i Sverige och fanns redan före Sveriges inträde i EU. Även om vissa andra delar av spelmarknaden nu öppnas upp för konkurrens och sådant spel omfattas av skatteplikt, ändras inte undantaget för allmännyttigt spel. Regeringen delar därför Sieps bedömning att även om befrielsen från punktskatt och inkomstskatt skulle utgöra statligt stöd, är det i så fall fråga om befintligt statligt stöd. Anmälan till Europeiska kommissionen är därför inte nödvändig.

17.6 Skatteförfarandet

Regeringens förslag: Bestämmelserna i skatteförfarandelagen ska vara tillämpliga på skatt på spel. Detta innebär bl.a. att Skatteverket blir beskattningsmyndighet, att ett skattskyldigt spelföretag ska vara registrerat hos Skatteverket och deklarerat underlaget en gång per månad.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Sundsvall* och *Skatteverket* påpekar att eftersom lagen om skatt på vinstsparande enligt förslaget ska upphävas, bör hänvisningen till denna lag i 3 kap. 15 § och 26 kap. 8 § 3 SFL tas bort. *ATG* ifrågasätter utredningens bedömning att ett krav på skatterepresenteranter för licenshavare med säte utanför EES inte bör införas.

Skälen för regeringens förslag: I SFL finns bestämmelser om förfarandet vid uttag av skatter och avgifter. Skatteförfarandelagen tillämpas för alla skatter utom de som uttryckligen undantas. Den nya lagen om skatt på spel kommer därför att omfattas av SFL om inte skatten särskilt undantas. I likhet med vad som gäller i dag för punktskatt på spel, ska bestämmelserna i SFL även i fortsättningen tillämpas för punktskatt på spel. Av detta följer att reglerna i skatteförfarandelagen om bl.a. registrering av skattskyldiga, punktskattedeklaration, tidpunkter för redovisning och betalning av skatt, ränta, förseningsavgift, beslut om punktskatt, omprövning, överklagande, skattekontroll och rätt till ersättning blir tillämpliga. Det innebär även att Skatteverket blir beskattningsmyndighet.

Regeringen föreslår dock vissa ändringar i SFL. I 3 kap. 15 § SFL anges genom en uppräkningslista vad som avses med punktskatt. Paragrafen ändras på så sätt att uppräkningslistan kompletteras med den nya lagen om skatt på spel. Paragrafen ändras även på så sätt att de skattelagar som ska upphävas den 1 januari 2019 tas bort från uppräkningslistan. Det rör sig om lagen om skatt på spel, lotteriskattelagen samt lagen om skatt på vinstsparande m.m.

Skatteverket ska enligt 7 kap. 1 § första stycket 10 SFL registrera den som är skattskyldig enligt ett antal uppräknade lagar. Regeringen föreslår att punkten ändras på så sätt att Skatteverket även ska registrera den som är skattskyldig enligt den nya lagen om skatt på spel. Skattskyldiga för spelskatt är innehavare av annan licens som meddelats med stöd av spellagen än sådan som meddelats för allmännyttiga ändamål. Skattskyldigheten är inte beroende av att licenshavaren anordnar spel utan

Prop. 2017/18:220 följer av licensinnehavet. Skattskyldiga spelföretag ska vara registrerade hos Skatteverket. Det förenklar både för Skatteverket och för de skattskyldiga som då ska deklarerat en gång per månad. Licensinnehavarna kommer i normalfallet anordna spel under alla redovisningsperioder och därmed ha skattebelopp att redovisa i samtliga deklARATIONER. För det fall att spelordnandet är säsongbetonat eller av andra skäl inte sker kontinuerligt så kan det förekomma att det för vissa redovisningsperioder inte finns någon behållning och därmed inte någon skatt att redovisa. De skattskyldiga ska emellertid lämna deklARATIONERNA för samtliga redovisningsperioder även sådana under vilka spel inte anordnats. Regeringen vill i detta sammanhang påpeka att den som avser att bedriva näringsverksamhet och som ska registreras enligt 7 kap. 1 § SFL ska anmäla sig för registrering hos Skatteverket innan näringsverksamheten påbörjas eller övertas (7 kap. 2 § första stycket SFL). När lotteriskattelagen, lagen om skatt på vinstsparande m.m. och lagen om skatt på spel upphävs behöver registrering inte ske av skattskyldiga för dessa skatter. Paragrafen föreslås därför ändras på så sätt att de underpunkter som behandlar de skattelagar som ska upphävas den 1 januari 2019 tas bort från uppräknningen.

För att tydliggöra att bestämmelser om förfarandet vid uttag av skatten på spel finns i SFL, föreslås att en bestämmelse med denna innebörd föras in i lagen om skatt på spel.

Enligt lagförslaget kommer både svenska och utländska spelföretag att bli skattskyldiga för spelskatt. Utredningen har med anledning av detta lyft frågan om det i lagen bör införas ett krav på en särskild skatterepresentant för en skattskyldig fysisk eller juridisk person som inte är bosatt eller har fast driftställe i Sverige. Ett krav på skatterepresentant för spelföretag med säte inom EU är inte förenligt med EU-rätten (se t.ex. dom kommissionen mot Spanien, C-678/11, EU:C:2014:2434). Kravet på skatterepresentant kommer därför endast kunna omfatta spelföretag med säte i ett land utanför EU. Dessa omfattas redan av kravet på representant enligt spellagen. Regeringen anser därför att det saknas skäl att införa krav på skatterepresentant.

När lagen om skatt på vinstsparande m.m. upphört att gälla behöver hänvisning till den lagen varken ske i 26 kap. 8 § SFL eller, som framgår ovan, i 3 kap. 15 § SFL. Regeringen instämmer således i de förslag till följdändringar som bl.a. Skatteverket har lämnat. Justeringar föreslås därför göras i 3 kap. 15 § och 26 kap. 8 § 3 SFL.

Regeringen föreslår även en följdändring i 39 kap. 5 § SFL, på så vis att hänvisningen till lotterilagen ersätts med en hänvisning till den nya spellagen.

När det gäller reglerna om registrering av skattskyldiga för spelskatt enligt 7 kap. 1 § SFL omfattar dessa enbart licenshavare för viss typ av spel. I praktiken kommer registreringen därför främst omfatta juridiska personer. Det är dock möjligt även för fysiska personer att få licens för spel. Registreringen kommer att omfatta vissa uppgifter om fysiska personer. Det kan innebära en sådan personuppgiftsbehandling att kraven i EU:s dataskyddsförordning, vilken ska tillämpas från och med den 25 maj 2018, måste beaktas. Registreringen är nödvändig för att Skatteverket ska kunna hantera beskattningen. De uppgifter som lagras är antingen sådana som relaterar till verksamheten eller kontaktuppgifter.

Intrånget i de registrerades personliga integritet torde därför vara förhållandevis litet. Vid en avvägning mellan licenshavarens personliga integritet och behovet av att uppgiften registreras får registreringen anses vara proportionerlig. Behandlingen av uppgifterna bedöms även uppfylla kravet på rättslig grund i artikel 6 i EU:s dataskyddsförordning. Den rättsliga grunden i fråga är i första hand att personuppgiftsbehandlingen hos Skatteverket är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning på det sätt som anges i artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning.

18 Statens bolag och ägande

18.1 AB Svenska Spel

Regeringens förslag: AB Svenska Spel ska direkt eller indirekt på affärsmässiga grunder anordna spel om pengar och andra vinster med ett värde i pengar samt utöva annan därmed förenlig verksamhet.

Regeringens bedömning: En avyttring av den del av Svenska Spel som inte erbjuder spel med ensamrätt bör för närvarande inte genomföras.

Utredningens bedömningar: Överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. Utredningen bedömer att en avyttring av de konkurrensutsatta delarna av Svenska Spels verksamhet bör genomföras.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrar sig, bl.a. BOS, Bet365, Kombispiel, NTF, IOGT-NTO, RF, Statskontoret och Kindred, delar bedömningen att en avyttring av den del av Svenska Spel som ska konkurrensutsättas bör genomföras. BOS och Kindred betonar dock att en fullständig separation av de olika delarna av Svenska Spel bör ges högre prioritet än ägarfrågan. Svenska Fotbollförbundet vill att en substantiell ägarandel av den del av Svenska Spel där sportspelen ingår överförs till fotbollen, och att vissa rättigheter överförs till förbundet.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Svenska Spels uppdrag

Svenska Spels uppdrag är det verksamhetsföremål som definieras i bolagsordningen och beslutas av riksdagen. I Svenska Spels nuvarande uppdrag anges att bolaget efter tillstånd från regeringen ska anordna lotterier om pengar och vadhållning i samband med tävlingar och bedriva därmed förenlig verksamhet. Som en konsekvens av förslaget till spellag behöver uppdraget till Svenska Spel förändras. Enligt den nya spellagen ska samtliga licenser för spel om pengar lämnas av spelmyndigheten. Av denna anledning bör skrivningen att tillstånd lämnas av regeringen utgå ur Svenska Spels uppdrag. Bolagets deltagande på marknaden för spel om pengar kommer vidare att regleras i spellagen och genom licens-

Prop. 2017/18:220 beslut. Det behövs därför inte någon definition av olika spelformer i bolagets uppdrag. För att det inte ska råda något tvivel i samband med omregleringen av spelmarknaden bör det i uppdraget förtydligas att Svenska Spel fortsatt ska bedriva sin verksamhet på affärsrättsskilda grunder. För att skapa ökad flexibilitet för bolaget att organisera sin verksamhet bör det av uppdraget framgå att verksamheten ska kunna bedrivas direkt eller indirekt. Bolagets ensamrätt till kasinon och värdeautomater kommer dock att förenas med en ägaranvisning för att uppnå de samhällspolitiska målen om bl.a. ansvarsfullt spelande. Ensamrätten grundar sig i regeringens strategi för att uppnå bl.a. konsumentskyddets syften och regeringen kommer därför att tillse att detta preciseras i en ägaranvisning till bolaget. Regeringen kommer genom ägarstyrning och uppföljning med bolaget följa upp efterlevnaden av ägaranvisningen.

Bolagets ägande

Utredningen och flera remissinstanser, bl.a. *BOS* och *RF*, bedömer att den del av Svenska Spel som ska konkurrensutsättas bör avyttras. Regeringen anser emellertid att det inte är lämpligt att överväga en avyttring av den del av Svenska Spel som ska konkurrensutsättas innan uppföljningen av hur bolaget anpassat verksamheten till de nya reglerna eller utvärderingen av reformen i övrigt har genomförts (se avsnitt 19.4). Därför kan regeringen inte heller tillmötesgå Svenska Fotbollförbundets önskemål om förändringar i ägande av bolaget.

Bolagets anpassning till den nya regleringen

Trots att någon avyttring för närvarande inte kommer att övervägas är det av stor betydelse för reformen att Svenska Spel anpassar sin verksamhet till den nya regleringen. Den föreslagna spellagen innebär att endast ett av staten, direkt eller indirekt helägt, aktiebolag kan få ensamrätt till vissa spel. Den som har sådan ensamrätt får inte samtidigt ha licens för spel enligt andra kapitel i lagen. Licens för spel som inte omfattas av ensamrätten kan endast beviljas om denna verksamhet bedrivs av en annan juridisk person än den som bedriver verksamheten med ensamrätt. Om Svenska Spel vill fortsätta att tillhandahålla de spel som det för närvarande gör, och även andra spel som kommer att tillåtas enligt spellagen, krävs således en omstrukturering av verksamheten. Omstruktureringen är en fråga för bolaget och dess styrelse och således inte en ägarfråga. Det är även bolagets uppgift att bedriva verksamheten på ett sådant sätt att den inte strider mot det konkurrensrättsliga regelverket. Detta innebär bl.a. att det inte får ske otillåten korssubventionering mellan det bolag som bedriver verksamhet med ensamrätt och det bolag som hanterar den konkurrensutsatta verksamheten. Statens uppgift som ägare av bolaget är att bedriva ägarstyrning utifrån det uppdrag som beslutats av riksdagen. En uppföljning av bolagets omstrukturering och förändrade uppdrag ska som nämnts också genomföras (se avsnitt 19.4).

Regeringens bedömning: Statens överlämnande av kontrollen av ATG till dess ägare kräver ytterligare överväganden.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens bedömning. Utredningen föreslår att staten ska överlämna kontrollen av ATG till dess ägare.

Remissinstanserna: En stor majoritet av de remissinstanser som yttrar sig över förslaget tillstyrker eller har inte någon invändning mot att överlåtelsen genomförs. *Kindred* framhåller det faktum att staten avstår kontrollen av ATG till förmån för ägarna medför en uppenbar risk för utestängningsåtgärder som begränsar konkurrenternas möjligheter och orsakar skador för konsumenterna. *Konkurrensverket* och *Sveriges advokatsamfund* framhåller vikten av att tillse att ATG i egenskap av renodlat spelbolag inte missbrukar sin dominerande ställning på marknaden för spel på hästar. *ATG*, *Svenskt Trav* och *Svensk Galopp* föreslår att en marknadsavgift införs på en viss procent av omsättningen från all spelverksamhet eller spel på hästar, som sedan återförs till trav- och galoppsporten.

Skälen för regeringens bedömning: ATG är inte ett statligt ägt bolag. Regeringen har dock enligt ATG:s bolagsordning rätt att utse sex av bolagets elva styrelseledamöter, däribland ordföranden. ATG har genom tillstånd av regeringen beviljats ensamrätt att anordna vadhållning om pengar för allmänheten i samband med hästtävlingar i Sverige.

Förutsättningarna för ATG:s verksamhet regleras dels genom regeringens tillståndsbeslut för bolaget, dels i ett avtal mellan staten samt Svenskt Trav, Svensk Galopp och ATG. Det nuvarande avtalet gäller fram t.o.m. den 31 december 2018. Av avtalet med staten följer att 50 miljoner kronor av ATG:s överskott från spelverksamheten årligen ska avsättas för övergripande insatser av riksintresse för hästsektorn i Sverige. Dessa medel överförs till Hästnäringens Nationella Stiftelse (HNS) och finansierar bl.a. utbildningsverksamhet, utvecklingsprojekt inom avel och uppfödning samt barn- och ungdomsverksamhet inom hästsektorn. Vidare ska medlen säkerställa verksamheterna vid anläggningarna Wången, Strömsholm och Flyinge.

Genom omregleringen upphör statens avtalsenliga åtagande att ge ATG förutsättningar att uppfylla sitt uppdrag genom tillstånd att erbjuda vadhållning på hästtävlingar. Utredningen bedömer mot den bakgrunden att staten inte längre behöver behålla ett bestämmande inflytande över ATG och föreslår att kontrollen ska överlämnas till bolagets ägare sedan bolagsordningen anpassats till ATG:s nya roll.

Enligt regeringen bör dock vissa ytterligare frågor om hästnäringens fortsatta finansiering och statens roll i förhållande till ATG och hästnäringen hanteras innan kontrollen över bolaget kan överlämnas till ägarna. Utredningen behandlade ATG:s, Svenskt Trav och Svensk Galopps förslag till en marknadsavgift och betraktade avgiften som en skatt. Utredningen lämnade dock inte något förslag om införande av en sådan avgift. Det finns därför inget beredningsunderlag för att införa en sådan avgift eller skatt. Regeringen avser dock att särskilt utreda den frågan, liksom finansieringen av hästnäringen i stort (se avsnitt 19.4).

18.3 Statligt ägande i olicensierade bolag

Regeringens bedömning: Staten bör inte investera i bolag som bedriver verksamhet i strid med spellagen.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrar sig tillstyrker eller har inte några invändningar.

Skälen för regeringens bedömning: Bland de svenska spelföretagens ägare finns förutom några av grundarna även svenska banker och fonder, samt AP-fonderna. Enligt den lagreglering som gäller för AP-fonderna är investeringar inte möjliga i strid med lag.

Regeringen anser att staten efter införandet av spellagen inte ska investera i spelbolag som bedriver verksamhet i strid med lagen. AP-fonderna ska dock själva pröva vilka investeringar de kan och bör göra utifrån den reglering som gäller för deras verksamhet.

19 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser samt uppföljning

19.1 Ikraftträdande

Regeringens förslag: De föreslagna lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2019. Vid samma tidpunkt ska den nuvarande lagen om skatt på spel, lotteriskattelagen, lagen om skatt på vinstsparande m.m., lotterilagen och kasinolagen upphöra att gälla. Ändringen i marknadsföringslagen ska träda i kraft den 2 januari 2019.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår att ändringen i marknadsföringslagen ska träda i kraft den 1 januari 2019.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser som yttrar sig, däribland *Kombispiel*, *PRO* och *Läkarmissionen* understryker vikten av att den nya spelregleringen träder i kraft så snart som möjligt, eftersom dagens situation är ohållbar.

I fråga om den närmare tidpunkten för ikraftträdandet anser *Svenska Spel* att det finns en risk för att spelföretagen inte kommer att hinna göra de förändringar som kan komma att krävas till följd av nya bestämmelser i lag, förordningar, föreskrifter eller villkor innan licensansökan ska prövas eller lagen träder i kraft. *ATG* förutsätter att giltiga tillstånd förlängs om lagens ikraftträdande skulle försenas. *Paddy Power Betfair* och *BOS* framhåller att är viktigt att inget spelföretag, inklusive statens

egna, tillåts att få ett försprång genom att få licenser för vissa produkter, t.ex. onlinekasino, innan regleringen träder i kraft. Prop. 2017/18:220

Skälen för regeringens förslag: En ny reglering på spelområdet är angelägen och har efterfrågats under ett flertal år. Bland remissinstanserna finns en stor samstämmighet om att utredningens förslag måste resultera i en förändring. Förslagen har också enligt regeringens bedömning överlag ett brett stöd. Spelmarknaden är dynamisk och genomgår en snabb utveckling. Det är därför angeläget att få en lagstiftning på plats så fort som möjligt. Med beaktande av den tid som krävs för regeringens fortsatta beredning och riksdagens behandling av förslaget bedöms den tidigaste ikraftträdandetidpunkten vara den 1 juli 2018. De berörda aktörerna behöver dock tid för att rätta sig efter den nya regleringen, licensansökningar måste hinna behandlas och nödvändiga anpassningar av verksamheterna behöver göras. Det nya licenssystemet ställer omfattande tekniska krav på licenshavarna, bl.a. avseende deras spelsystem, affärssystem och rutiner. För att licenser ska kunna meddelas så snart som möjligt bör ansökningar kunna behandlas redan när lagen beslutats, men innan den trätt i kraft. Detta omöjliggör ett ikraftträdande den 1 juli 2018. De föreslagna lagändringarna bedöms därför som tidigast kunna träda i kraft den 1 januari 2019. Den dagen träder en annan ändring av marknadsföringslagen i kraft. Av lagtekniska skäl bör därför den ändring som i denna proposition föreslås i den lagen träda i kraft den 2 januari 2019.

19.2 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser för spellagen

Regeringens förslag: De nya bestämmelserna får tillämpas före ikraftträdandet på ansökningar om licens som lämnas in till Lotteriinspektionen efter den 1 augusti 2018 och som avser tid efter den 1 januari 2019.

Licens får meddelas trots att kraven om bedömning av överensstämmelse med tekniska krav inte är uppfyllda den 1 januari 2019, om sökanden för spelmyndigheten kan visa att utrustningen uppfyller motsvarade krav och att bedömningsförfarandet påbörjats. Licensen ska dock återkallas om licenshavaren inte den 1 juli 2019 ingett resultatet av en sådan till spelmyndigheten.

Äldre bestämmelser ska fortsatt gälla för tillstånd som meddelats med stöd av lotterilagen och kasinolagen.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte någon uttrycklig övergångsbestämmelse för spellagen. Utredningen föreslår att lagen ska kunna tillämpas på ansökningar som lämnas in efter den 1 juli 2018. Utredningen formulerar ikraftträdandebestämmelsen som att en förutsättning för att meddelas licens när inte kraven om bedömning av den tekniska utrustningen är utförd, ska vara att sökanden vid en senare tidpunkt kan visa att kraven är uppfyllda. Utredningen formulerar vidare ikraftträdandebestämmelsen

Prop. 2017/18:220 som både en bestämmelse om tillståndens giltighet och om handläggning och överklagande.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har inga synpunkter på förslaget. *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)* ställer sig frågande till kravet att sökanden, för att få licens i januari 2019, ska visa att kraven är uppfyllda vid en senare tidpunkt, nämligen den 1 juli 2019, och har ett eget förslag till ikraftträdandebestämmelse. *Force Technology* anser att spelmyndigheten bör få möjlighet att etablera certifierings- och kontrollsystem innan någon licens ges.

Skälen för regeringens förslag: Vid ikraftträdandet kommer det att finnas ett antal tillstånd som fortfarande gäller, bl.a. för lotterier. De flesta tillstånd till s.k. rikslotterier som meddelats av Lotteriinspektionen är ettåriga. Kommunala registreringslotterier kan anordnas under en treårsperiod. För dessa och de övriga tillstånd som meddelats av Lotteriinspektionen, länsstyrelser, kommuner eller regeringen enligt lotterilagen eller kasinolagen bör de upphävda lagarna gälla under tillståndstiden. Det står aktörerna fritt att fram till dess att lotterilagen upphävs söka nya tillstånd enligt den lagen. En övergångsbestämmelse bör införas om att äldre bestämmelser ska vara tillämpliga för tillstånd som meddelats med stöd av lotterilagen.

Ansökningar enligt den nya spellagen ska kunna lämnas in i god tid innan reglerna börjar att gälla. För att spelmyndigheten ska kunna fatta beslut enligt den nya lagen innan den börjar att gälla krävs bestämmelser som möjliggör det. Utredningen föreslår att lagen ska kunna tillämpas på ansökningar som lämnas in till Lotteriinspektionen efter den 1 juli 2018 om de avser tid efter den 1 januari 2019. För att de sökande ska hinna ta del av vad som krävs av dem för att få licens och för att spelmyndigheten ska kunna förbereda sitt arbete med att pröva ansökningarna, bör enligt regeringens bedömning den tiden flyttas fram till den 1 augusti 2018.

Vid ansökningar enligt den nya lagen är det angeläget att de tekniska kraven uppfylls. Utgångspunkten bör förstås vara att verksamheterna ska uppfylla de tekniska kraven redan från start. Antalet sökande och möjligheterna till teknisk bedömning avgör hur lång tid handläggningen av ansökningarna kommer att ta. Utredningen bedömer dock att alla sökanden inte kommer att ha en fullständig certifiering enligt de nya reglerna den 1 januari 2019. Ansvarig myndighet behöver därför enligt utredningen kunna meddela licens om sökanden kan visa att de allmänna förutsättningarna för licens är uppfyllda, trots att det tekniska bedömningsförfarandet ännu inte genomförts. Den av utredningen föreslagna ikraftträdandebestämmelsen bör dock formuleras på ett sätt så att det klart framgår vad den initiala bedömningen ska avse och vad som händer om inte licensgivaren i rätt tid inger resultat av den fullständiga bedömningen. Licens bör därför få meddelas även om de tekniska krav som innebär att viss utrustning ska bedömas av en ackrediterad testverksamhet inte är uppfyllda den 1 januari 2019, under förutsättning att sökanden kan visa att utrustningen uppfyller motsvarade krav och att bedömningsförfarandet påbörjats. Om sökanden inte senast den 1 juli 2019 inkommer med ett positivt resultat från bedömningsförfarandet ska spelmyndigheten återkalla licensen.

Registreringskravet för spelombud har redan införts i samband med införandet av de nya penningtvätsreglerna i augusti 2017. Några särskilda

19.3 Övergångsbestämmelser för övriga författningar

Regeringens förslag: För den upphävda och ändrade skattelagstiftningen ska fortfarande äldre bestämmelser gälla för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Regeringens bedömning: Det finns inget behov av några övergångsbestämmelser i övrigt.

Utredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningens föreslår inte någon övergångsbestämmelse för ändringarna i inkomstskattelagen och skatteförfarandelagen. Utredningen har inte redovisat några bedömningar av behovet av övergångsbestämmelser för de övriga författningsändringarna.

Remissinstanserna: Ett fåtal instanser yttrar sig över förslaget. *Skatteverket* anser att det, utöver de ikraftträdande- och övergångsbestämmelser som föreslås till den nya lagen om skatt på spel, kan behövas särskilda övergångsbestämmelser för spel där insatser görs före lagens ikraftträdande och vinstdragning sker efter ikraftträdandet. *Skatteverket* anser även, i likhet med *Kammarrätten i Sundsvall* att ändringarna i skatteförfarandelagen kräver övergångsbestämmelser.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Lagen om skatt på spel

Den nuvarande lotteriskatten tas ut i två steg, där skatten i det första steget tas ut på ett beskattningsunderlag som beräknas utifrån skillnaden mellan insatser och vinster enligt vinstplan och i ett andra steg där underlaget utgörs av inte utbetalade vinster. Den föreslagna övergångsbestämmelsen ska tolkas så att den upphävda lotteriskattelagen tillämpas på spel där insatser görs före ikraftträdandet men där vinstdragningen sker efter ikraftträdandet. I de fall samtliga vinster enligt vinstplan inte betalats ut före ikraftträdandet, bör den upphävda lotteriskattelagen gälla även för de vinster som inte har blivit utbetalda inom 90 dagar från skattskyldighetens inträde. De utbetalningar som görs efter ikraftträdandet och som hänför sig till lotterier med vinstdragning före ikraftträdandet, ska således inte påverka beskattningsunderlaget för den nya spelskatten. De upphävda lagarna bör även gälla exempelvis vid omprövningar som avser tid före upphävandet. Någon särskild bestämmelse som klargör detta, utöver den föreslagna, behövs enligt regeringens mening inte.

Såväl lotteriskattelagen, lagen om skatt på spel som lagen om skatt på vinstsparande m.m. föreslås därför fortsätta att gälla för förhållanden som hänför sig till tiden före den 1 januari 2019. En bestämmelse om detta tas därför in i ikraftträdande och övergångsbestämmelserna till den nya lagen om skatt på spel.

Samtliga ändringar i inkomstskattelagen ska träda i kraft den 1 januari 2019. Det finns dock ett behov av att genom en övergångsbestämmelse ange att äldre bestämmelser ska gälla för förhållanden före ikraftträdandet. På så sätt klargörs exempelvis att vinster från lotterier som anordnas inom EES, och som har uppkommit före den 1 januari 2019, är skattefria oberoende av när prövningen av skattskyldigheten sker. Vidare tydliggörs också att vinster från spel som redan i dag är skattepliktiga, t.ex. vinster från lotterier anordnade utanför EES, och som uppkommit före den 1 januari 2019 ska beräknas på det sätt som gäller vid tillämpningen av 42 kap. 25 § i dess nuvarande lydelse.

Skatteförfarandelagen

Regeringen anser, i likhet med *Skatteverket* och *Kammarrätten i Sundsvall*, att ändringarna i 3 kap. 15 § SFL kräver övergångsbestämmelser. I annat fall kommer de punktskatter som tas bort från 3 kap. 15 § SFL inte längre anses vara punktskatter t.ex. vid omprövningar och överklaganden som företas från och med den 1 januari 2019, vilket skulle innebära att förfarandebestämmelserna för dessa bestämmelser ändras. Regeringen föreslår därför att äldre bestämmelser fortfarande ska gälla för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet den 1 januari 2019.

I 7 kap. 1 § första stycket 10 SFL regleras att Skatteverket ska registrera skattskyldiga för vissa punktskatter. Enligt förslag i prop. 2017/18:187 Beskattning av elektroniska cigaretter och vissa andra nikotinhaltiga produkter kommer nämnda bestämmelse ändras den 1 januari 2019 genom lagen (2018:000) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till denna ändring finns i lagen om ändring i skatteförfarandelagen. För att den här föreslagna nya lydelsen av 7 kap. 1 § första stycket 10 SFL ska tillämpas från och med den 1 januari 2019 och för att äldre bestämmelser ska gälla för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet föreslås tillägg av en ny punkt 14 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till samma lag.

Övriga författningsändringar

Det bedöms inte finnas behov av några övergångsbestämmelser för övriga författningsändringar.

Regeringens bedömning: Reformen bör följas upp och utvärderas kontinuerligt och efter en viss tid, mer samlad, främst när det gäller dess effekter på marknadsutvecklingen, kanaliseringen, konsumentskyddet, folkhälsan, den personliga integriteten, idrottsrörelsens och andra allmännyttiga organisationers finansiering, kostnadsutvecklingen för berörda myndigheter och statens intäkter. Möjligheter att besluta om andra behövliga åtgärder för att utestänga dem som utan licens tillhandahåller spel på den svenska marknaden och begränsa skadeverkningarna av sådant spel ska föreslås. En utredning av hur detta på bästa sätt kan ske för att nå målen med reformen ska skyndsamt tillsättas.

Det ska särskilt utredas vilka spelproblem som värdeautomater och onlinespel ger upphov till.

En särskild uppföljning bör göras av hur Svenska Spel anpassat sin verksamhet till de nya reglerna.

Hästnäringens och idrottsrörelsens förutsättningar bör utredas särskilt.

Utredningens bedömning: Överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen anser att en samlad utvärdering bör ske efter tre år och redovisar inte någon bedömning avseende behovet av uppföljning av Svenska Spel eller av hästnäringens förutsättningar.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har inga synpunkter på bedömningen. *ATG*, *Statskontoret* och *Svebico* instämmer i bedömningen och *Kindred* har inga invändningar mot den. Enligt bl.a. *Svenska Spel* är det framför allt omregleringens effekter på kanalisering och konsumentskydd som bör utvärderas. *Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation*, *RF* och flera andra ideella organisationer anser att utvecklingen för allmännyttiga spel bör bevakas noga. *SPER* påpekar att erfarenheten från andra omregleringar är att det finns skäl att i efterhand justera reformen. Organisationen framhåller att några av de viktigaste frågorna att följa upp är konsumentskydd, spelproblem och åtgärderna för att stänga ute oreglerade aktörer. *Stockholms handelskammare* anser att regeringen bör tillsätta en särskild spelkommission i syfte att följa, utvärdera och ha beredskap för att se till att målen med förslagen nås.

Skälen för regeringens bedömningar

Utvärdering

Den nu föreslagna omregleringen av spelmarknaden består av ett antal komponenter som tillsammans gör reformen omfattande och komplex. Det sammanlagda resultatet av förändringen är därför svår att förutse. Mot den bakgrunden ligger det nära till hands att en utvärdering av reformen bör ske. Syftet med utvärderingen är att göra det möjligt att justera regleringen samt åtgärda brister och obalanser. Särskilt intressant att följa är som utredningen och flera remissinstanser framhållit exempelvis hur hög grad av kanalisering av spel till licensierade bolag som uppnåtts, regleringens effekter på konsumentskyddet samt hur mark-

Prop. 2017/18:220 naden, marknadsens aktörer, den personliga integriteten och skatteunderlaget har påverkats.

För att det ska finnas ett underlag som belyser de vitt skilda aspekterna avser regeringen att ge ett antal myndigheter uppdrag att utifrån deras ansvarsområden följa reformen. Avsikten är att arbetet ska påbörjas redan 2018, för att det ska vara möjligt att göra jämförelser med den nuvarande regleringen. Bland annat bör marknadsutvecklingen för olika licenshavare, licensformer och spel, som bl.a. onlinebingo studeras. Även andra omständigheter som spelarnas beteende, spelansvaret och konsumentskyddet, statens intäkter och allmännyttans finansiering är av intresse. Spelfuskbrottets effektivitet och kostnadsutvecklingen för de rättsvårdande myndigheterna och domstolarna bör enligt regeringen också följas upp, liksom utformningen av skattesystemet. Resultatet av utvärderingen ska utgöra underlag för ställningstagande till behovet av justeringar av regleringen och en utvärdering av förutsättningarna i övrigt för den svenska spelmarknaden.

Utredningsbehov

Som även utredningen förutsett kan det antas att vissa delar av reformen kan behöva justeras. Redan med det befintliga förslaget kan det förutses att vissa frågor kan behöva övervägas på nytt. Några av utredningens förslag var inte tillräckligt utredda för att ligga till grund för lagstiftning, t.ex. förslaget om licenskrav för programföretag.

För att säkerställa att målen med den nya regleringen (se avsnitt 5.1) nås är det av stor betydelse att åtgärderna för att stänga ute olicensierat spel är tillräckliga. En utredning bör därför snarast tillsättas för att kunna införa andra åtgärder för att stänga ute olicensierat onlinespel och begränsa skadeverkningar av sådant spel.

Spellagen förutsätter en strikt uppdelning mellan spelverksamhet som helt eller delvis bedrivs med ensamrätt och spelverksamhet som är föremål för konkurrens. Svenska Spels anpassning till de nya reglerna är central för den omreglerade spelmarknadens funktion. Hur Svenska Spel anpassat sin verksamhet till de nya reglerna bör därför också utredas.

Därutöver har, som redovisats i tidigare avsnitt, förslag till utveckling av regleringen lämnats av remissinstanserna. Lotteriinspektionen och Datainspektionen framhåller t.ex. behovet av ytterligare sekretessbestämmelser. Finansinspektionen föreslår ett förbud för spelföretag att samarbeta med kreditgivare på ett sådant sätt att en spelare erbjuds kredit i nära anslutning till insättning på spelkonto. Konsumentverket har lämnat förslag om att utveckla kreditförbudet och anför att även spelföretag inom EES bör vara skyldiga att utse en representant. Hästnäringen har framfört önskemål om en marknadsavgift för spel på hästar. Önskemål om en motsvarande avgift för idrottsevenemang har lyfts fram av företrädare för idrottsrörelsen. Enligt regeringens bedömning har registreringslotterierna getts begränsad uppmärksamhet i utredningen.

Det finns således ett antal frågor som kan behöva utredas ytterligare efter det att den nya regleringen trätt i kraft.

Utöver detta utredningsbehov kan det utifrån den uppföljning som beskrivits i föregående avsnitt finnas anledning att överväga ytterligare

justeringar av regelverket. Utredaren har bl.a. pekat på att frågan om spel på värdeautomater. Folkhälsomyndighetens undersökning Swedish longitudinal gambling study (Swelogs), visar att personer med problem-spelande står för en mycket stor andel av de pengar som satsas på värdeautomatspel. Regeringen delar utredningens bedömning, att frågan om värdeautomatspel behöver utredas ytterligare.

En särskild uppföljning bör också göras av hur Svenska Spel anpassat sin verksamhet till de nya reglerna. Även hästnäringens och idrottsrörelsens förutsättningar bör utredas särskilt.

20 Konsekvenser

20.1 Myndigheter och domstolar

Lotteriinspektionen

Lotteriinspektionen föreslås vara den myndighet som ska ansvara för de uppgifter som spelmyndigheten enligt den nya spellagen ska utföra. Myndigheten får utökade arbetsuppgifter, bl.a. i egenskap av licensgivare. Utredningen bedömer att verksamheten kommer att öka med 50 procent, vilket motsvarar 20–25 personer. Detta medför även att myndighetens kostnader för drift, lokaler och it m.m. kommer att öka. Initialt bedömer utredningen även att Lotteriinspektionens behov avseende bl.a. systemutveckling, köp av tjänster i samband med licensgivning, datorlicens samt annan utrustning kommer att öka. För 2018 bedöms kostnaderna uppgå till mellan 19 och 21,5 miljoner kronor, och för 2019 till 23 miljoner kronor. Regeringen avser att återkomma med förslag till hur de ökade kostnaderna ska finansieras. De ökade kostnaderna vägs upp av ökade avgifter, vilka betalas in på inkomsttitel. Den egeninitierade informationsverksamheten och tillsynen av olovlig spelverksamhet är dock inte avgiftsfinansierad. År 2016 utgjorde sådan verksamhet knappt 15 procent av den totala kostnaden för myndighetens verksamhet.

Kostnaderna för myndighetens verksamhet bedöms efter införandet av den nya regleringen motsvara cirka 0,18 procent av omsättningen på den svenska spelmarknaden. Motsvarande andel för Lotteriinspektionens verksamhet 2016 var 0,11 procent.

Konsumentverket

Konsumentverket har tillsammans med Lotteriinspektionen tillsynsansvar för marknadsföringen av lotterier och spel. Förslagen ställer i viss utsträckning större krav på verkets tillsyn. En omreglering av spelmarknaden ställer större krav på ett aktivt konsumentskyddsarbete med tillsynsåtgärder avseende bl.a. kraven på en måttfull marknadsföring. Konsumentverkets tillsyn av spelaktörer kommer att vara viktig för att uppnå en sund spelmarknad. Konsumentverket gör bedömningen att de utökade arbetsuppgifterna sammanlagt medför ett behov av en

Prop. 2017/18:220 årsarbetskraft, vilket motsvarar en resursförstärkning om ca 1 miljon kronor. Regeringen gör samma bedömning som myndigheten och avser att återkomma med förslag till finansiering.

Konkurrensverket

I den nya regleringen föreslås marknaden vara uppdelad i en konkurrensutsatt del, en del som förbehålls allmännyttan och en del som staten har ensamrätt till. Det innebär att reformen kan medföra behov av att Konkurrensverket i sin tillsyn över efterlevnaden av konkurrenslagen (2008:579) lägger ett ökat fokus på spelområdet. Konkurrensverket ifrågasätter utredningens bedömning om att kostnaderna för verkets utökade arbetsuppgifter kan hanteras inom ramen för befintliga anslag. Regeringen konstaterar dock att sådan tillsyn följer av myndighetens ordinarie uppdrag och anser, till skillnad från myndigheten, att tillsynen bör kunna hanteras inom befintliga ramar.

Skatteverket

Enligt den nya regleringen ska punktskatt betalas för spel som är licenspliktigt (spelskatt), med undantag för spel som sker för allmännyttiga ändamål. Skatteverket blir beskattningsmyndighet för samtliga skattskyldiga till spelskatt. I förhållande till den nuvarande lotteriskattelagen, vars huvudregel är att skatt endast ska betalas för lotteri som avser vadhållning i samband med hästtävlingar, kommer den nya spelskatten därmed ha ett mycket vidare tillämpningsområde. Detta innebär utökade arbetsuppgifter för Skatteverket. Slopandet av den särskilda lagen om skatt på spelbord innebär dock en regelförenkling.

Skatteverket behöver inledningsvis utforma administrativa rutiner, utveckla it-system och ta fram informationsmaterial till företag m.m. Myndigheten har beräknat att dessa initiala kostnader kommer uppgå till 1,3 miljoner kronor. Vidare har Skatteverket beräknat att de löpande kostnaderna för handläggningen av inkommande deklarationer, kontroller, it-förvaltning m.m. kommer att uppgå till 4,1 miljoner kronor per år, vilket motsvarar fyra årsarbetskrafter varav en avser administration och kontroll av spelskatten samt tre avser kontroll av att spelares vinster hos spelföretag som saknar licens beskattas. Regeringen delar myndighetens bedömning och avser att återkomma med förslag till finansiering.

Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten

Förslaget om kriminalisering av främjande av olovlig spelverksamhet innebär nya arbetsuppgifter för Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. Vidare föreslås en möjlighet för behörig personal hos spelmyndigheten att under vissa förutsättningar ta spelutrustning eller andra föremål i beslag. Sådana beslag ska enligt förslaget skyndsamt anmälas till Polismyndigheten eller åklagare. Regleringen innebär vidare att ett nytt spelfuskbrott införs. Allt detta kan komma att medföra merarbete för Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. Antalet anmälningar för brott

mot spellagstiftningen bör emellertid snarare minska än öka, eftersom spellagen möjliggör för fler aktörer att verka legalt på den svenska spelmarknaden.

Det är i nuläget svårt att närmare bedöma vilka merkostnader som kommer att uppkomma för de båda myndigheterna med anledning av förslagen. Regeringen gör emellertid bedömningen att merkostnaderna ryms inom anslagsramen för respektive myndighet. Regeringen avser dock att följa upp kostnadsutvecklingen för de rättsvårdande myndigheterna (se avsnitt 19.4).

Domstolarna

Spellagen och lagen om skatt på spel kommer sannolikt medföra en ökad måltillströmning till domstolarna. Till viss del kommer det röra sig om mål som ska handläggas med förtur. Detta gäller t.ex. mål om betalningsblockering. I samband med att nya och förändrade regler införs finns även en allmän tendens att de rättsliga processerna ökar. Det rör sig om nya rättsfrågor och behovet av prejudikat från domstolarna bedöms vara stort i det inledande skedet. Detta får konsekvenser för domstolarna i form av en ökad arbetsbelastning och därmed ökade kostnader. Eftersom forumreglerna medför att samtliga beslut som fattas av spelmyndigheten ska överklagas till en viss domstol, kan resurser behöva omfördelas mellan domstolarna. Den förändrade straffrättsliga regleringen för brott mot spellagstiftningen kan leda till ändrad arbetsbörda för de allmänna domstolarna. De större möjligheterna för enskilda att tillhandahålla spel under lagliga former bör dock bidra till ett minskat antal brottsutredningar. Det kan dock vägas upp av ett mindre tillskott av mål om spelfusk. Kammarrätten i Jönköping och Kammarrätten i Sundsvall samt Förvaltningsrätten i Linköping, Förvaltningsrätten i Malmö och Förvaltningsrätten i Stockholm anser att den ökade arbetsbelastningen torde bli större än vad som kan hanteras inom domstolarnas ordinarie verksamhet. Domstolsverket, som har granskat förslagen ur Sveriges Domstolars perspektiv, har emellertid inga invändningar mot utredningen. Regeringen bedömer därför att de merkostnader som förslaget medför för domstolarna bör rymmas inom befintlig anslagsram för Sveriges Domstolar. Regeringen avser att följa kostnadsutvecklingen för domstolarna (se avsnitt 19.4).

Kriminalvården

Den straffrättsliga regleringen på spelområdet föreslås skärpas och ytterligare gärningar kriminaliseras. Även om personer redan i dag döms för brott i anslutning till spel om pengar förväntas fler komma att lagföras efter införandet av spellagen. Detta kan komma att få vissa, dock marginella, konsekvenser för Kriminalvården. De ekonomiska konsekvenserna bör därför rymmas inom myndighetens befintliga ramar.

Utredningen konstaterar att av landets 21 länsstyrelser arbetar sju med lotterifrågor. Vid var och en av dessa arbetar i genomsnitt 0,2 årsarbetskrafter med tillämpning av lotterilagen. Till det kommer kostnaderna för de förordnade kontrollanterna. I samband med att ansvaret för tillståndsgivning övergår till spelmyndigheten bedöms en sammanlagd besparing om i vart fall cirka 1,5 miljoner kr per år uppstå för länsstyrelserna.

Regeringskansliet

Regeringskansliet har tidigare berett de ansökningar om tillstånd att anordna lotteri som regeringen beslutat om. Då denna ärendetyp nu försvinner uppstår en viss besparing vid myndigheten, som dock bedöms bli mindre än de kostnader som regelvården av den nya spelregleringen förväntas medföra. De ökade kostnaderna bedöms kunna hanteras inom befintliga ramar.

20.2 Kommunerna

Samtliga av landets 290 kommuner har hittills varit tillstånds- och tillsynsmyndigheter för lotterier. Omsättningen på de kommunala lotterierna enligt 16 § lotterilagen är låg. I genomsnitt har kommunerna gett ett tillstånd per år enligt den bestämmelsen och i genomsnitt genomfört tio registreringar enligt 17 § lotterilagen. Inom kommunerna är av denna anledning antalet årsarbetskrafter som sysslar med handläggning av lotterifrågor få. Förslagen om en centralisering av licensgivningen innebär att kommunernas arbetsbelastning minskar något, även om minskningen är mycket begränsad.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreslås få meddela föreskrifter om kommunernas tillsyn över registreringslotterier. Sådana föreskrifter förväntas medföra vissa åligganden för kommunerna. Syftet med bemyndigandet är att få till en enhetlig tillsyn och den inskränkning i det kommunala självstyret som det kan medföra bedöms vara rimlig och proportionerlig i förhållande till dess syfte. Reformen innebär inte i övrigt någon inskränkning av det kommunala självstyret.

20.3 Spelbranschen

AB Svenska Spel

Införandet av spellagen kommer att påverka Svenska Spel på flera sätt. Uppdraget till bolaget föreslås ändras (se avsnitt 18). Detta innebär ett flertal utmaningar för bolaget, bl.a. ur konkurrenshänseende.

Enligt utredningen väntas Svenska Spel öka sin marknadsandel med 4 procentenheter på bekostnad av i dag oreglerade aktörer. Samtidigt kan antas att omsättningen på lotterier och nummerspel minskar och att

Utredningen har låtit göra en värdering av Svenska Spel och jämfört bolagets nuvarande värde med en beräkning av värdet efter den föreslagna reformen. Enligt utvärderingen kommer värdet på bolaget inte påverkas på något genomgripande sätt av den föreslagna omregleringen.

AB Trav och Galopp

ATG kommer inte längre ha ett exklusivt tillstånd till vadhållning på hästar. Bolaget får i stället på samma villkor som övriga spelbolag tillträde till den konkurrensutsatta spelsektorn. ATG blir därmed en bland flera speloperatörer, som kan sluta avtal med de organisationer som äger tävlingsbanorna och övrig infrastruktur. Regeringen bedömer att ATG kommer att förlora en begränsad marknadsandel, men att bolaget kommer kunna kompensera sig för detta genom att utvidga sin verksamhet på den konkurrensutsatta spelmarknaden och då främst den onlinebaserade delen.

ATG föreslås inte längre vara undantaget från skyldigheten att betala bolagsskatt. Regeringen bedömer att detta kommer leda till skattekostnader för bolaget motsvarande 500 miljoner kronor. Å andra sidan kommer hästvadhållningens skattesats på spelnettot att reduceras från 35 till 18 procent, vilket motsvarar en minskning av skattekostnaderna med drygt 700 miljoner kronor. Sammantaget innebär detta en skattesänkning för bolaget motsvarande cirka 200 miljoner kronor per år.

Allmännyttiga organisationer

Förslagen innebär inga större regeländringar för föreningslivet. Aktörerna kommer fortsatt kunna tillhandahålla lotterier, såväl landbaserat som online, och landbaserad bingo på en skyddad marknad. Den konkurrens som omregleringen medför från aktörer på den del av marknaden som konkurrensutsätts finns i praktiken redan i dag. Allmännyttiga organisationer kommer vidare att under samma förutsättningar som övriga aktörer kunna etablera sig på den konkurrensutsatta marknaden.

Flera ideella organisationer, däribland Bröstcancerföreningarnas Riksförbund och IOGT-NTO, anser att utredningens analys är bristfällig avseende konsekvenserna för de allmännyttiga organisationernas över-skott. Regeringens utgångspunkt är att förutsättningarna för finansiering av allmännyttiga ändamål ska bevaras under den nya regleringen. Att så blir fallet kommer följas upp och utvärderas kontinuerligt. Idrottsrörelsens förutsättningar bör utredas särskilt (se avsnitt 19.4).

Onlinespelföretagen

Att de aktörer som idag bedriver verksamhet riktad mot den svenska spelmarknaden ges möjlighet att ansöka om och erhålla en svensk licens förväntas ge dem ökad legitimitet och sannolikt större förtroende på marknaden. Det bedöms stärka spelföretagens ekonomi. Det nya

Prop. 2017/18:220 regelverket innebär dock även att spelföretag som vill tillhandahålla spel till svenska spelare måste anpassa sin verksamhet för att uppfylla kraven för licens. Bland annat innebär den nya regleringen att den som söker licens ska införskaffa ett intyg från ett ackrediterat testinstitut som styrker att den utrustning m.m. som sökanden avser använda uppfyller föreskrivna krav. Kostnaden för testning varierar beroende på hur omfattande spelsystemen är och vilka spelformer man vill ha licens för, samt vilket testinstitut man väljer. Enligt uppgifter till utredningen kan kostnaden för en licenshavare uppskattas till mellan 5 000 och 35 000 euro. Därtill ska avgifter för licensgivning och tillsyn samt punktskatt betalas. Detta kommer att medföra väsentliga kostnader för spelföretagen som dock ska vägas mot de fördelar som reformen innebär för dem i form av likvärdiga spelregler och möjligheter att nå nya kundkategorier.

Restaurangkasinon

Förslaget att låta den nuvarande schablonbeskattningen av spelbord upphöra och i stället införa en enhetlig punktskatt på 18 procent av behållningen innebär en i genomsnitt höjd skattekostnad för de licenshavare som tillhandahåller spel på restaurangkasinon och på fartyg i internationell trafik. Punktskatteintäkterna från restaurangkasinon bedöms uppgå till ca 38 miljoner kronor per år. I och med att punktskatten är avdragsgill bedöms nettokostnaden för de berörda aktörerna uppgå till 29 miljoner kronor per år. I jämförelse med nuvarande beskattning motsvarar därmed en spelskatt på 18 procent av behållningen att skattekostnaderna för berörda aktörer netto ökar med ca 18 miljoner kronor per år. Samtidigt innebär en procentuell skatt på behållningen att beskattningen inte längre kopplas direkt till antalet spelbord, utan till respektive licenshavares faktiska intjäningsförmåga. Detta torde gynna små aktörer med lägre lönsamhet. Regeringen avser vidare att i förordning föreskriva om höjda insatsnivåer. Sammantaget bedöms detta innebära att regleringen får en begränsad påverkan på licenshavarna.

20.4 Spelare

Den föreslagna regleringen förväntas i viss omfattning leda till en ökning av antalet spelare och spelvolymerna. Denna utveckling bedöms dock ske oavsett om reformen genomförs eller inte till följd av kommersiell och teknisk utveckling hos framför allt de utlandsbaserade online-spelföretagen. Licensierade spelföretag förväntas få ökad legitimitet och sannolikt större förtroende hos potentiella och befintliga spelare, vilket kan bidra till ökat spelande hos dessa bolag. Spelare i olika åldrar som i dag är generellt försiktiga med att delta i spel förväntas i ökad utsträckning prova spel i olika former och sannolikt även vända sig till de utlandsbaserade spelbolag som nu väljer att underordna sig svenska licenskrav. Reformen innebär dock även att krav ställs på såväl licenshavare som spelare i syfte att skydda spelarna och förhindra överdrivet spelande. Licenshavare åläggs lagkrav att exempelvis

informera om spelets vinstmöjligheter och regler i övrigt samt säkerställa att spelaren aktivt anger och bekräftar sina insatser. Denna reglering av ömsesidigt ansvarstagande hos licenshavare och spelare förväntas leda till spelande under kontrollerade former, med begränsade risker för problemspelande. Uppfyllelsen av dessa krav ska kontrolleras av staten och licenshavaren ska bistå tillsynsmyndigheten genom bl.a. en handlingsplan där bolagets omsorgsplikt redovisas. Denna kontroll saknas i dag för stora delar av de svenska konsumenternas spelande. Även om spelandet i viss mån kan komma att öka till följd av reformen, ökar därmed också möjligheterna betydligt att förhindra att nöjesspelandet övergår i riskfyllt och överdrivet spelande. För att i möjligaste mån säkerställa att spelaren har kontroll över sitt spelande ska licenshavaren erbjuda ett verktyg (självtest) för bedömning av det egna spelbeteendet. Vidare ska spelaren kunna stänga av sig från spel för viss tid eller tills vidare. Det ingripande i den personliga integriteten som förslagen i viss mån innebär är enligt regeringens bedömning nödvändig för att upprätthålla och stärka skyddet för spelarnas hälsa (se vidare avsnitt 9.1, 10.2, 10.10 och 12.2).

Reformen innebär att spelare får ett utökat skydd mot i Sverige otillåtna spelerbjudanden. Åtgärder såsom varningsmeddelanden och betalningsblockeringar förväntas leda till att spelandet hos olicensierade aktörer minskar. Vinster från spel hos aktörer utan nödvändig licens föreslås bli skattepliktiga inkomster för spelaren. Även detta förväntas utgöra ett incitament för spelare att vända sig till licensierade bolag.

20.5 Offentligfinansiella konsekvenser

Reformen syftar till att de spelföretag som i dag tillhandahåller spel online utan att betala skatt ska ansöka om licens och betala skatt i Sverige. Marknaden för onlinespel utgjorde 2016 cirka 41 procent av den svenska spelmarknaden och den andelen växer.

Det är svårt att förutse vilka de sammantagna offentligfinansiella effekterna av den föreslagna reformen av spelmarknaden blir. En viktig faktor i en sådan bedömning är i vilken utsträckning som onlineföretagen, som i nuläget verkar utom nuvarande reglering och inte betalar punktskatt, väljer att ansöka om licens, dvs. vilken grad av kanalisering som kan förväntas uppnås när reformen har genomförts. Regeringen bedömer att med de villkor och den punktskattesats, 18 procent av behållningen, som förslagen i denna proposition innebär kommer en kanalisering på minst 90 procent att uppnås. I denna kanaliseringsgrad ingår den andel av Svenska Spels spelutbud som träffas av reformen, samt ATG:s och restaurangkasinonas omsättning. Samtidigt innehåller reformen inte något etableringskrav, varför några skatteintäkter från skatten på företagsvinster (bolagsskatt) från onlineaktörerna inte bedöms uppstå. För Svenska Spel bedöms reformen vara neutral ur ägaren, statens, perspektiv. Reformen bedöms innebära att det sker en omfördelning från inlevererat överskott till skatteintäkter genom punktskatt och bolagsskatt. För ATG innebär reformen sänkt punktskatt på spelöverskottet. Samtidigt undantas bolaget inte längre från

Prop. 2017/18:220 bolagsskatt. Sammantaget bedöms förslagen medföra ett lägre skatteuttag för ATG. Även restaurangkasinona föreslås beskattas med en punktskatt på 18 procent av behållningen, vilket bedöms leda till ett högre skatteuttag jämfört med nuvarande punktskattmodell för beskattning av spelbord.

Med utgångspunkt i utfallet för 2016, dvs. med antagande om fasta baser och priser, presenteras i tabell 20.1 en statisk beräkning av hur statens intäkter med dessa utgångspunkter kan utvecklas under reformåret (basscenario). I detta scenario beräknas reformen sammantaget leda till att statens intäkter ökar med 418 miljoner kronor per år. Reformen bedöms leda till att skatteintäkterna från ATG minskar med 273 miljoner kronor på årsbasis. Genom att en hög andel av onlineaktörerna bedöms välja att skaffa licens beräknas skatteintäkterna från dessa aktörer till 675 miljoner kronor per år. Därutöver bedöms skatteintäkterna från restaurangkasinon öka med 19 miljoner kronor på årsbasis.

Tabell 20.1 Statens intäkter på en reformerad spelmarknad

Mnkr	Utgångs- läge	2019		
	Utfall 2016	Bas- scenario	Alterna tiv 1	Alterna tiv 2
AB Trav och Galopp	1 441	1 168	1 168	1 051
varav:				
– Lotteriskatt 35 %	1 441	-	-	-
– Spelskatt 18 %	-	730	730	657
– Bolagsskatt 22 %	-	439	439	395
AB Svenska Spel	4 823	4 823	4 823	4 627
varav:				
– Inlevererat överskott	4 823	4 189	4 189	4 057
– Spelskatt 18 %	-	352	352	317
– Bolagsskatt 22 %	-	282	282	254
Oreglerade onlineaktörer	0	672	275	683
varav:				
– Spelskatt 18 %	-	672	275	683
– Bolagsskatt 22 %	-	0	0	0
Restaurangkasino	29	47	47	45
varav:				
– Skatt på spelbord	15	-	-	-
– Spelskatt 18 %	-	38	38	38
– Bolagsskatt 22 %	14	9	9	7
Total	6 292	6 710	6 313	6 408
Nettoeffekt	-	418	21	116

Källor: Lotteriinspektionen, AB Svenska Spel, AB Trav och Galopp, Cherry Spelglädje AB.

I syfte att illustrera hur känslig beräkningen är för de antaganden som görs presenteras i tabellen även en beräkning för reformåret med en lägre kanaliseringsgrad (alternativ 1) respektive en beräkning där skattebasen

Med egna antagande om en kanaliseringsgrad på 70 procent, i stället för 90 procent, beräknas statens intäkter efter reformen i princip vara oförändrade. I och med att Svenska Spel, ATG och restaurangkasinona antas fortsätta delta på den reformerade spelmarknaden medför en lägre kanalisering att en lägre andel onlineaktörer väljer att delta i licenssystemet. I jämförelse med basscenariot är det därför skatteintäkterna från onlineaktörerna som minskar. En högre kanalisering än i basscenariot kan, allt annat lika, förväntas leda till högre skatteintäkter och att en högre andel av onlineaktörerna ansöker om licens.

Om spelöverskottet för Svenska Spel, ATG och restaurangkasinon minskar med 10 procent, minskar marknadsandelen på marknaden och skattebasen för dessa aktörer. Det är t.ex. inte orimligt att Svenska Spel och ATG när de agerar på en konkurrensutsatt marknad väljer att öka vinståterbetalningsnivåerna, dvs. sänka priset på spel. Samtidigt antas fortsatt att kanaliseringsgraden uppgår till 90 procent. Därigenom måste andelen onlineaktörer som väljer att söka licens öka för att upprätthålla en kanalisering på 90 procent. Därigenom ökar skatteintäkterna från onlineaktörerna; dock inte tillräckligt för att täcka upp för de minskade skatteintäkterna från andra aktörer.

Å andra sidan skulle ett högre spelöverskott än i utfallet för 2016 leda till att skatteintäkterna ökar. Avsaknaden av en prisreglering, t.ex. reglerade vinståterbetalningsnivåer, är en sådan faktor som kan leda till högre omsättning för omfattade spelformer. Huruvida även skattebasen ökar beror på efterfrågans priselasticitet för dessa spel. Om priskänsligheten är tillräckligt hög (elastisk) ökar omsättningen mer än vad skattebasen minskar till följd av en prissänkning, vilket skulle leda till ökade skatteintäkter. Det saknas dock utifrån utredningens betänkande empiriskt stöd för att säkert säga något om hur priskänslig efterfrågan på spelen är. Samtidigt är det dock inte orimligt att anta att efterfrågan på dessa spel på lång sikt är relativt priskänslig, varför det kan finnas förutsättningar för att skattebasen på sikt skulle öka om t.ex. Svenska Spel och ATG sänker priset på de spelformer som de erbjuder.

Samtidigt finns det nedåtrisker, t.ex. i att kostnaderna för Svenska Spel och ATG ökar när bolagen agerar i konkurrens. Exempelvis innebär föreslagen reform att den konkurrensutsatta delen av Svenska Spel åtskiljs från monopoldelen. Det kan vara dyrare att driva verksamheten åtskilt. Det finns även kortsiktiga risker och långsiktiga möjligheter som kan påverka utfallet. Exempelvis kan Svenska Spel antas få licens för onlinekasino på den reformerade marknaden. På kort sikt innebär det sannolikt relativt höga investeringskostnader, men samtidigt skapas förutsättningar för en långsiktigt ökad omsättning.

Sammantaget är därmed de offentligfinansiella effekterna av reformen svåra att förutse och bygger av nödvändighet på ett flertal kritiska antaganden. Men med utgångspunkt i en statisk beräkning baserat på situationen 2016 bedömer regeringen att de offentligfinansiella intäkterna på den reformerade spelmarknaden blir åtminstone lika höga som intäkterna från spelmarknaden i nuläget.

För den konkurrensutsatta delen av spelmarknaden innebär licensmarknaden, givet att den förväntat höga kanaliseringsgraden uppfylls, att konkurrensförutsättningarna utjämnas. En enhetlig punktskatt innebär att allt konkurrensutsatt spel kommer beskattas lika. Därmed uppnås skattemässigt neutrala förutsättningar för samtliga kommersiella aktörer på den konkurrensutsatta marknaden, oavsett om spelet sker online eller vid ett fysiskt spelbord.

20.7 Övriga intressenter

Hästsporten

Införandet av ett licenssystem skapar nya förutsättningar och en ny konkurrenssituation inom hästvadhållningen vilket i sin tur påverkar finansieringen av hästsporten.

Med utgångspunkt i de beräkningar som utredningen redovisar bedömer regeringen att intäkterna för sporten bör bli ungefär desamma som före regleringen. Hästnäringens förutsättningar bör dock utredas särskilt (se avsnitt 19.4).

Betaltjänstleverantörer

En betaltjänstleverantör enligt lagen om betaltjänster ska vara skyldig att avvisa betalningsordres där betalkort används och där auktorisation sker genom användning av detaljhandelskods-system. Företrädare från branschen framför att detta kommer medföra ökade kostnader för berörda aktörer. Någon uppskattning av omfattningen av dessa kostnader har emellertid inte redovisats.

Internetoperatörer

En internetoperatör föreslås vara skyldig att på uppmaning av spelmyndigheten upprätta ett varningsmeddelande som tydligt visas vid besök på webbplatser som erbjuder olicensierat spel. Internetoperatörerna kommer i dessa fall behöva vidta administrativa och tekniska åtgärder, vilket innebär vissa kostnader för dessa aktörer. Enligt de uppgifter som internetleverantörerna redovisat till utredningen är det dock inte fråga om särskilt höga kostnader.

20.8 Övriga konsekvenser

Sysselsättningen

Förslagen innebär ökade möjligheter att erbjuda spelverksamhet och vara spelombud, och kan därmed ha positiva effekter för sysselsättningen.

Brottsligheten

Ett av syftena med omregleringen är att förebygga grov organiserad brottslighet. Den skärpta straffrättsliga regleringen bedöms leda till att de rättsvårdande myndigheterna ger ökad prioritet till brott mot spel-lagstiftningen. Den höjda straffskalan för vissa brott ger även möjlighet till andra utredningsmöjligheter än de som finns i dag. Den nya regleringen, bl.a. kriminaliseringen av spelfusk, bedöms vidare bidra till att förebygga korruption.

Offentlig service i hela landet

Omregleringen leder till ökade möjligheter att erbjuda spelverksamhet och vara spelombud. Dessa verksamheter kan ofta även tillhandahålla annan service, t.ex. paketutlämning. Förslagen kan därför medföra en positiv effekt för service av detta slag i olika delar av landet.

Internets funktionssätt

Förslaget att en internetoperatör ska vara skyldig att på uppmaning av spelmyndigheten upprätta ett varningsmeddelande som tydligt visas vid besök på webbplatser som erbjuder olicensierat spel av detta slag får konsekvenser för trafiken på internet. *Internetstiftelsen* anser att förslaget riskerar att skapa säkerhetsproblem som leder till problem med öppenhet och ett neutralt internet. Regeringen konstaterar dock att sådana eventuella konsekvenser är begränsade till trafik till webbsidor som spelmyndigheten bedömt erbjuder olovligt spel till svenska spelare. Det intrång som det innebär att störa trafiken till sådana webbplatser bedöms i enlighet med vad som anförts i avsnitt 14.15.2 vara proportionerligt och rimligt i förhållande till åtgärdens syfte.

Jämställdheten

Män spelar mer än kvinnor och har i högre utsträckning problem-beteenden kopplade till spel. Den ökade kunskap om spelbeteenden som omregleringen möjliggör bör kunna bidra till ökad medvetenhet om kvinnors och mäns spelade, vilka skillnader som föreligger och vilka risker man är villig att ta m.m., vilket kan tjäna som underlag för t.ex. målanpassade spelansvarsåtgärder och tillsynsprioriteringar.

EU-rättsliga åtaganden

En konsekvens av införandet av en licensmarknad är att spelföretag, oavsett var de är etablerade, ges tillträde till den svenska spelmarknaden. Reformen har därmed en positiv påverkan på den fria rörligheten av tjänster inom EU.

21.1 Förslaget till spellag

Utöver de synpunkter *Lagrådet* haft som noteras nedan, har förslagen till 1 kap. 1 och 3 §§, 2 kap. 3 §, 3 kap. 1, 3–5 §§, 4 kap. 1, 9 och 11 §§, 5 kap. 4 §, 6 kap. 2, 4–7, 9, 10 och 11 §§, 8 kap. 1 och 2 §§, 9 kap. 4 och 7 §§, 11 kap. 5, 6 och 10 §§, 13 kap. 5 §, 14 kap. 2, 7, 8, 9, 11 och 14–16 §§, 15 kap. 1 och 5 §§, 16 kap. 1, 3 och 4 §§, 18 kap. 4 §, 20 kap. 1 och 2 §§, 21 kap. 17 § samt rubrikerna till 2, 5 och 11 kap. fått sina slutliga utformningar och placeringar efter *Lagrådets* språkliga och redaktionella synpunkter.

1 kap. Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller spel om pengar och andra vinster med ett värde i pengar.

I paragrafen anges lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Enligt bestämmelsen gäller lagen spel om pengar. Därutöver gäller den andra vinster som har ett värde i pengar, t.ex. varuvinster. Vad som avses med spel enligt denna lag framgår av 2 kap. 1 §.

2 § Lagen ska tillämpas på spel som tillhandahålls i Sverige, om inte annat följer av 3, 4 eller 5 §. Onlinespel som inte riktas till den svenska marknaden ska inte anses tillhandahållna i Sverige.

I paragrafen anges lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.1.

Lagen ska tillämpas på spel som tillhandahålls i Sverige, dvs. på svenskt territorium både till lands och sjöss, oavsett om det anordnas här eller inte, om inte något annat följer av 3, 4 eller 5 §. Det innebär att lagen även är tillämplig på spel som tillhandahålls på internet.

För att inte allt spel över internet ska omfattas av lagens tillämpningsområde undantas sådana spel som inte riktas mot den svenska marknaden. Det är således inte tillräckligt att en webbplats där spel tillhandahålls är åtkomlig från Sverige – för att lagen ska vara tillämplig krävs att den är utformad för den svenska marknaden. Detta får avgöras efter en samlad bedömning, där omständigheter av betydelse kan vara att webbplatsen innehåller svensk text eller erbjuder insättningar och vinster i svensk valuta.

3 § Lagen är tillämplig på spel som tillhandahålls på svenska fartyg och svenska luftfartyg, oavsett var fartyget befinner sig.

Lagen är inte tillämplig på spel som tillhandahålls på utländska luftfartyg som flyger över svenskt territorium utan att trafikera en svensk flygplats.

Paragrafen innehåller särskilda bestämmelser för spel på fartyg och luftfartyg. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.1.

Av *första stycket* framgår att spellagen ska tillämpas på spel som tillhandahålls på svenska fartyg och svenska luftfartyg, även om detta

sker utanför svenskt territorium. Detta utgör ett tillägg till vad som följer av 2 §. Prop. 2017/18:220

I *andra stycket* finns ett undantag från vad som anges i 2 § första stycket. Enligt bestämmelsen gäller inte lagen spel som tillhandahålls på utländska luftfartyg på svenskt territorium, om inte luftfartyget flyger till eller från en svensk flygplats.

4 § Bestämmelserna i överenskommelsen om automatspel på passagerarfartyg i reguljär linjetrafik mellan Sverige och Finland ska gälla för sådant spel på fartyg i internationell trafik som omfattas av den överenskommelsen.

I paragrafen ges bestämmelserna i överenskommelsen mellan Sverige och Finland rörande spel på fartyg i internationell trafik företräde framför bestämmelserna i spellagen. Övervägandena finns i avsnitt 7.7.

Syftet med bestämmelsen är att upprätthålla överenskommelsen från den 14 februari 1979 om automatspel på passagerarfartyg i reguljär linjetrafik mellan Finland och Sverige (SÖ 1979:40), senast ändrad den 6 november 2001 (SÖ 2002:2). Om det som anges i överenskommelsen skiljer sig från vad som gäller enligt svensk lagstiftning, gäller överenskommelsen. Det innebär bl.a. att den som tillhandahåller sådant spel som omfattas av överenskommelsen i enlighet med det regelverk som gäller i Finland inte måste ha licens för att tillhandahålla spel på fartyg i internationell trafik enligt 10 kap. spellagen.

Paragrafen har fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*.

5 § Lagen är inte tillämplig på köp av svenska statens premieobligationslån eller vadhållning på det framtida värdet av finansiella aktiviteter.

Lagen är inte heller tillämplig på automatspel som omfattas av lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel.

Paragrafen reglerar ytterligare situationer då lagen inte är tillämplig. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.2.

Bestämmelsen om att lagen inte gäller svenska statens premieobligationslån i *första stycket* motsvarar 2 § första stycket lotterilagen (se prop. 1981/82:170 s. 117 och prop. 1993/94:182 s. 52). Vidare framgår av samma stycke att lagen inte gäller för vadhållning på det framtida värdet av finansiella aktiviteter. Med finansiella aktiviteter avses aktiekurser, värdepapper, råvaror och liknande. Som exempel på vadhållning av detta slag kan nämnas s.k. finansiell spread betting, contracts for difference samt bull- och bear-certifikat.

I *andra stycket* undantas visst automatspel från lagens tillämpningsområde. Regleringen motsvarar 2 § andra stycket lotterilagen (se prop. 1981/82:170 s. 117 och prop. 1993/94:182 s. 52).

Paragrafen har fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*.

6 § Bestämmelser om vissa skyldigheter för den som driver verksamhet enligt denna lag finns i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Vissa bestämmelser om skatt på spel finns i lagen (2018:000) om skatt på spel.

Prop. 2017/18:220 I paragrafen finns en upplysning om att det i penningtvättslagen finns bestämmelser som är tillämpliga på spelverksamhet enligt spellagen och om att vissa bestämmelser om skatt på spel finns i lagen om skatt på spel.

2 kap. Uttryck i lagen

1 § Med spel avses i denna lag lotteri, vadhållning, kombinationsspel och pyramidspel.

Med onlinespel avses spel som tillhandahålls genom användning av elektroniska kommunikationsmedel och som spelas av en spelare och den som tillhandahåller spelet eller av flera spelare.

I paragrafen förklaras vad som i lagen avses med begreppen spel och onlinespel.

Med begreppet spel avses enligt *första stycket* lotterier, vadhållning, kombinationsspel och pyramidspel. Dessa begrepp förklaras i 3 §.

I *andra stycket* förklaras begreppet onlinespel. Med onlinespel avses spel mellan en spelare och någon som tillhandahåller spel, och spel mellan olika spelare som arrangeras av någon som tillhandahåller spel, genom användning av elektroniska kommunikationsmedel. Definitionen omfattar således även spel där spelaren spelar mot andra spelare och där den som tillhandahåller spel har en mer passiv roll, t.ex. poker och spel via spelbörser. Enligt 21 kap. 1 § får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om vad som utgör elektroniska kommunikationsmedel enligt spellagen.

2 § Med spelmyndighet avses den myndighet som regeringen bestämmer ska fullgöra de uppgifter som anges i denna lag och i föreskrifter meddelade med stöd av lagen.

I paragrafen anges vad som i lagen avses med begreppet spelmyndighet. Av bestämmelsen framgår att regeringen bestämmer vilken myndighet som ska fullgöra de uppgifter som spelmyndigheten ansvarar för enligt lagen och föreskrifter meddelade med stöd av lagen.

3 § I denna lag avses med

1. affärssystem: elektroniskt system som används av en licenshavare eller för en licenshavares räkning som stöd i spelverksamheten utan att utgöra en del av spelsystemet,

2. bingo: lotteri där deltagarna är närvarande på spelplatsen och köper bingobrickor och där möjligheten att vinna är beroende av att de nummer som dras av den som tillhandahåller spelet sammanfaller med numren på brickan, och där de deltagare som vinner genast gör anspråk på sin vinst,

3. bonus: rabatt eller liknande ekonomiskt incitament som är direkt kopplat till spelet,

4. dragningsutrustning: mekanisk eller annan icke-elektronisk utrustning som används av en licenshavare eller för en licenshavares räkning för att fastställa utfall i spel,

5. insats: betalning för att få delta i ett spel,

6. intervallspel: särskild vadhållning där spelaren ska förutsäga ett resultat inom ett visst intervall,

7. kasino: särskild lokal för kasinospel,

8. kasinospel: roulettspel, tärningsspel, kortspel och liknande spel,

9. kombinationsspel: spel där deltagarna har chans att vinna ett pris och där sannolikheten att vinna beror på en kombination av skicklighet och slump,

10. licenshavare: den som har licens att tillhandahålla spel enligt denna lag

11. lokalt poolspel: lotteri som tillhandahålls i en viss kommun och där vinsten delas mellan vinnarna eller där hela eller delar av vinsten beror på storleken av de totala insatserna,

12. lotteri: aktivitet där deltagarna har en chans att vinna ett pris och där sannolikheten att vinna beror på slumpen,

13. onlinebingo: lotteri där deltagarna köper bingobrickor online och där sannolikheten att vinna är beroende av att de nummer som dras sammanfaller med numren på brickan,

14. penningautomat: automat som betalar ut vinst i form av pengar och där sannolikheten att vinna beror på slumpen,

15. pyramidspel: spel där vinsten härrör från framtida deltagares insatser och där sannolikheten att vinna beror på antalet deltagare som efterhand träder in i spelet,

16. spelombud: den som åt en licenshavare säljer spel, tar emot insatser eller förmedlar vinster,

17. spelsystem: elektroniskt system som används av en licenshavare eller för en licenshavares räkning för

a) registrering, lagring, bearbetning, delning, överföring eller inhämtning av spel, kundinformation eller kundhistorik,

b) generering, överföring eller behandling av slumpstal, eller

c) fastställande, lagring eller annan behandling av utfall i spel,

18. tilläggs spel: spel med separat insats som man endast kan delta i genom att delta i ett annat spel där sannolikheten att vinna på tilläggs spelet helt beror på slumpen,

19. vadhållning: aktivitet där deltagarna har chans att vinna ett pris och där man satsar på utfallet av en framtida händelse eller på att en särskild händelse ska eller inte ska inträffa i framtiden,

20. varuspelsautomat: automat som betalar ut vinst i form av varor och där sannolikheten att vinna helt eller delvis beror på slumpen, och

21. värdeautomat: automat som betalar ut vinst bara i form av överföring till spelkonto eller motsvarande, värdebevis, spelpolletter eller liknande och där sannolikheten att vinna beror på slumpen.

I paragrafen anges vad som avses med olika begrepp som förekommer i spellagen.

Affärssystem enligt *punkt 1* kan utgöras av stöd för redovisning, order- och lagerbehandling, inköp, planering, tidsredovisning och personaladministration. Bingo enligt *punkt 2* avser s.k. landbaserad bingo och inte onlinebingo. Lagrådet ifrågasätter beskrivningarna av begreppen bingo och onlinebingo. Enligt regeringen beskriver dock bestämmelserna på ett ändamålsenligt sätt vad som kännetecknar sådana spel. Dragningsutrustningen i *punkt 4* är till skillnad från spelsystemen i *punkt 17* icke-elektroniska. Intervallspel enligt *punkt 6* kännetecknas av att storleken på spelarens vinst eller förlust bestäms av i vilken grad spelaren har rätt eller fel. Begreppet kasinospel i *punkt 8* inkluderar kortspel som utgör kombinationsspel. Lagrådet har ifrågasatt om förklaringen i *punkt 10* behövs. Med hänsyn till att spellicens kan erhållas även i andra länder bör det enligt regeringens mening klargöras att begreppet licenshavare endast omfattar aktörer som har licens enligt denna lag. Poolspel kan enligt *punkt 11* organiseras så att vinsten fördelas genom att pengarna i potten antingen fördelas lika mellan vinnarna eller i proportion till

Prop. 2017/18:220 insatsens storlek. Regeringen anser, till skillnad från Lagrådet, att bestämmelsen på ett ändamålsenligt sätt beskriver vad som kännetecknar sådana spel. Med spelsystem, som definieras i *punkt 17*, inbegrips alla in- och utgångspunkter till systemet, liksom alla andra gränssnitt med affärssystem eller spelarens utrustning. Fastställande av utfall ingår som en del av behandlingen av ett utfall. De penning-, varuspels- och värdeautomater som definieras i *punkterna 14, 20 och 21* är alla fysiska automater.

4 § Med prisbasbelopp avses i denna lag prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

I paragrafen definieras begreppet prisbasbelopp. Begreppet används i spellagen för att bl.a. bestämma vinstnivåer.

3 kap. Krav på spelverksamhet

1 § Spelverksamhet ska vara lämplig ur allmän synpunkt samt bedrivs på ett sunt och säkert sätt under offentlig kontroll. Detta innebär bl.a. att

- 1. spelen ska ha ett starkt konsumentskydd,*
- 2. det ska råda hög säkerhet i spelen,*
- 3. de negativa konsekvenserna av spelande ska begränsas, och*
- 4. spel inte ska användas som ett stöd för kriminell verksamhet.*

Paragrafen innehåller de grundläggande krav som gäller för all spelverksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Av paragrafen framgår inledningsvis att all spelverksamhet ska vara lämplig ur allmän synpunkt. Lämplighetskravet motsvarar kravet i 10 § lotterilagen (se prop. 1981/82:170 s. 118 och prop. 1993/94:182 s. 57). Spelverksamheten ska bedrivs på ett sätt som är både sunt och säkert. Vid bedömningen av om verksamheten är lämplig ur allmän synpunkt samt bedrivs på ett sunt och säkert sätt ska en avvägning göras mellan sociala skyddsintressen och önskemålet om att tillgodose efterfrågan på spel. Kravet på säkerhet tar sikte på bl.a. säkerheten som omgärdar spelet, de tekniska krav som ställs upp för spelet och att den som tillhandahåller spelet har ekonomisk kapacitet att betala ut vinster.

De inledande kraven preciseras i fyra särskilda bestämmelser.

Enligt *punkt 1* ska spelen ha ett starkt konsumentskydd. Med det menas bl.a. att spelen ska vara rättvisa och pålitliga, att vinster från spelen faktiskt betalas ut samt att spelreglerna ska vara klara, tydliga och lättillgängliga. Minderårigas deltagande i spel ska förebyggas och motverkas liksom problemspelande för framför allt socioekonomiskt svaga grupper och andra utsatta grupper.

Lagrådet ifrågasätter om *punkt 2* tillför något nytt utöver vad som anges i paragrafens inledning. Punkten tar särskilt sikte på själva spelet till skillnad från den inledande regleringen som omfattar hela spelverksamheten. Kravet på hög säkerhet i spelen innebär bl.a. att licenshavaren förutsätts vidta åtgärder som möjliggör att en spelares identitet kan fastställas och att finansiella transaktioner kan följas.

Enligt *punkt 3* ska de negativa konsekvenserna av spelande begränsas. Detta kan bl.a. ske genom att sociala och ekonomiska skadeverkningar

och problemspelande motverkas samt genom bl.a. de spelansvarsåtgärder som lagen innehåller.

Enligt *punkt 4* ska spel inte användas som stöd för kriminell verksamhet. Detta innebär t.ex. att pengar från spel inte ska finansiera kriminell verksamhet genom exempelvis matchfixning, vilket hotar idrottens integritet. Kravet kan t.ex. innebära att om det visar sig att den som tillhandahåller ett spel använder avkastningen från spelverksamheten för att finansiera olaglig verksamhet, får dennes licens återkallas.

2 § Av 5 och 6 kap. framgår att vissa spel ska vara förbehållna staten och allmännyttiga ändamål.

Paragrafen innehåller en upplysningsbestämmelse om att staten och ideella organisationer får tillhandahålla vissa spelformer som andra aktörer inte får bedriva. Övervägandena finns i avsnitt 7.1–7.3.

3 § För att tillhandahålla spel enligt denna lag krävs licens, om inte annat följer av lagen eller annan författning.

Spelombud behöver inte ha licens för att tillhandahålla spel för en licenshavares räkning.

I paragrafen anges när en licens för spel behövs. Övervägandena finns i avsnitt 5.1 och 8.2.

Enligt *första stycket* krävs licens för att tillhandahålla spel enligt spellagen, om inte annat följer av lagen eller av annan lagstiftning. Med att tillhandahålla spel avses att göra spelen tillgängliga för spelande genom t.ex. att sälja lotter, ställa ut värdeautomater, möjliggöra inlämning av tipsrader eller vad.

Spelombud behöver enligt *andra stycket* inte ha licens även om de tillhandahåller spel. De ska dock enligt 11 kap. 2 § i vissa fall registreras hos spelmyndigheten.

4 § Licens krävs inte för spel

1. där deltagande inte kräver betalning av en insats,

2. som sker under privata former med en nära inbördes gemenskap mellan deltagarna, som inte har en organiserad eller professionell prägel och som sker på annat sätt än online och med låga belopp, eller

3. som utgör ett kombinationsspel i periodisk skrift, radio eller tv, där spelet inte är huvudinnehållet och där betalningen sker genom en informations- och innehållsbaserad tjänst med integrerad betalning eller genom en mobil betalningslösning där betalningen inte överskrider 1/3 000 prisbasbelopp per telefonnummer och dag.

Paragrafen innehåller undantag från licenskravet i 3 §. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

Punkt 1 innehåller ett undantag från licenskravet i fall då deltagande inte kräver betalning av någon insats. Som exempel på sådana spel kan nämnas arrangemang i sociala medier där man kan delta i en utlottning av biljetter, pengar eller varor genom att ”gilla” eller ”dela” ett inlägg med sina vänner.

I *punkt 2* finns ett undantag från licenskravet i fråga om spel om pengar med låga belopp under privata former, där det finns en nära inbördes

Prop. 2017/18:220 gemenskap mellan deltagarna och spelet inte har en organiserad eller professionell prägel. Som exempel på spel av detta slag kan nämnas kortspel på en släktmiddag med symboliska insatser.

Bestämmelsen i *punkt 3* innebär att korsordstävlingar och liknande arrangemang inte kräver licens även om det förekommer lottning bland de rätta insända svaren. Det gäller oavsett om svaren sänds per post eller elektroniskt.

5 § Licens krävs inte heller för spel

1. som tillhandahålls av en sådan juridisk person som avses i 6 kap. 2 § och där värdet av varje insats uppgår till högst 1/4 000 prisbasbelopp, vinsten endast utgörs av varor, värdet av den högsta vinsten uppgår till högst 1/6 prisbasbelopp och som utgörs av ett lotteri som bedrivs inom en viss kommun och i samband med

a) en tillställning eller en sammankomst som en sådan juridisk person anordnar eller deltar i, eller

b) ett bingospel som den juridiska personen tillhandahåller, eller

2. där värdet av varje insats uppgår till högst 1/4 000 prisbasbelopp, vinsten endast utgörs av varor, värdet av högsta vinsten uppgår till högst 1/60 prisbasbelopp och som utgörs av ett lotteri som tillhandahålls i en viss kommun och i samband med

a) en offentlig nöjeställning,

b) en offentlig tillställning till förmån för ett allmännyttigt ändamål, eller

c) en allmän sammankomst för framförande av ett konstnärligt verk till förmån för ett allmännyttigt ändamål.

Paragrafen innehåller undantag från licenskravet avseende s.k. frisektorlotterier. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

Enligt *punkt 1* behövs inte licens för spel som tillhandahålls av de juridiska personer som uppfyller kraven för licens för spel för allmännyttiga ändamål enligt 6 kap. 2 § om insatserna är små och vinsterna låga, och spelet utgörs av ett lotteri som tillhandahålls i samband med en tillställning eller sammankomst som samma juridiska person anordnar eller deltar i inom en kommun, eller i samband med ett bingospel som personen tillhandahåller. Som *Lagrådet* noterar gäller bestämmelsen inte endast spel för allmännyttiga ändamål.

Bestämmelsen i *punkt 2* innebär bl.a. att lotteri i samband med marknads- och tivolinöjen, som inte kan anses som rena skicklighetsspel, inte behöver licens om lotteriet uppfyller kraven på begränsade insatser och vinster. Rena skicklighetsspel faller utanför lagens tillämpningsområde och kräver således inte någon licens. Vidare anges att licens inom de angivna insats- och vinstgränserna inte behövs för lotteri som tillhandahålls i samband med en offentlig tillställning eller en sammankomst för framförande av ett konstnärligt verk, till förmån för ett allmännyttigt ändamål.

6 § Licens får inte ges för pyramidspel.

I paragrafen finns en bestämmelse som innebär att licens inte får ges för pyramidspel. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

Pyramidspel definieras i 2 kap. 3 §. Bestämmelsen motsvarar regleringen i 45 § första stycket lotterilagen, enligt vilken tillstånd till lotteri inte får avse kedjebrevspel eller liknande spel (se

4 kap. Licensgivning

Förutsättningar för licens

1 § Licens får ges endast till den som

1. *bedöms ha den kunskap, erfarenhet och organisation som krävs för att driva verksamheten,*
2. *kan antas komma att driva verksamheten i enlighet med lag och andra författningar som reglerar verksamheten, och*
3. *i övrigt bedöms lämplig att driva verksamheten.*

I paragrafen anges de generella krav på lämplighet som ställs på den som söker licens. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Vid bedömningen ska hänsyn tas till den kapacitet som sökanden förfogar över, både internt och genom underleverantörer. När det gäller spelföretag som ingår i en större koncern kan även den kapacitet som finns i koncernen åberopas, under förutsättning att denna är relevant i sökandens verksamhet och ställs till sökandens förfogande. Bedömningen av om kraven i bestämmelsen är uppfyllda måste alltid göras i varje enskilt fall i förhållande till vilken typ av licens som söks och till omfattningen av den planerade verksamheten. Det är den som ansöker om licens som ska visa att förutsättningarna för licens är uppfyllda.

I *punkt 1* anges att licens endast får ges till den som har den kunskap, erfarenhet och organisation som krävs för att driva verksamheten. Vid bedömningen kan bl.a. beaktas vilken kapacitet som sökanden förfogar över i form av personal, ledning, arbetsrutiner och andra organisatoriska resurser. Personalens kunskap om spelen och de föreskrifter och villkor som reglerar spelandet har stor betydelse. Gäller ansökan onlinespel kan t.ex. hänsyn tas till om sökanden har tillgång till teknisk-operativ personal som kan garantera en säker spelmiljö för spelkunderna. Även kompetens och bemanning i såväl arbetsledande som ekonomiska och administrativa funktioner bör beaktas.

I *punkt 2* ställs krav på att sökanden ska kunna antas bedriva verksamheten i enlighet med lag och andra författningar som reglerar denna. Bedömningen omfattar således både bestämmelserna i denna lag, som t.ex. att verksamheten ska bedrivas på ett sunt, säkert och ur allmän synpunkt lämpligt sätt, och annan lagstiftning gällande t.ex. skatt, bokföring och marknadsföring. En god indikation på om sökanden har vilja och förmåga att uppfylla detta krav är tidigare laglydighet. Eftersom lagstiftningen på t.ex. spelområdet och skatteområdet är förhållandevis omfattande och detaljerad, kan det antas att spelföretagets förmåga att uppfylla detta krav även är beroende av den kunskap om regelverken som finns inom företaget. Sökandens tillgång till personal eller uppdragstagare med relevant kunskap om spellagstiftningen och andra lagar som reglerar verksamheten bör därför också beaktas.

Enligt *punkt 3* gäller att sökanden även i övrigt ska vara lämplig att driva verksamheten. Vid bedömningen ska sökandens personliga och ekonomiska förhållanden beaktas. För juridiska personer gäller dessa krav även den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen

Prop. 2017/18:220 eller ingår i dess styrelse eller ledning (se 3 § första stycket). En omständighet som talar mot att sökanden är lämplig är om sökanden har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter, t.ex. om sökanden har anmärkningar hos Kronofogdemyndigheten. För en fysisk person bör beaktas om denne har gjort sig skyldig till brott. Särskilt ekonomisk brottslighet och brott som involverar olagligt spelande, korruption, mutbrott och liknande bör tas på stort allvar. Detsamma gäller upprepade överträdelse och överträdelse som har begåtts inom den senaste femårsperioden. Överträdelse som ligger längre tillbaka i tiden, och överträdelse av mindre allvarlig beskaffenhet, bör inte medföra att sökanden nekas licens. Allvarliga överträdelse, dvs. om sökanden i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet, utgör dock alltid ett hinder mot licens (se 2 § 4 och 5).

Om sökanden bedriver verksamhet i ett annat land än Sverige bör även beaktas om sökanden i den verksamheten följer det landets spellagstiftning. Om ett spelföretag t.ex. bedriver spel i ett annat land utan erforderliga tillstånd för detta, eller i strid med de lagar som gäller där, bör det medföra att sökanden bedöms mindre lämplig att inneha spellicens i Sverige.

Vid bedömningen av sökandens ekonomiska förhållanden ska bl.a. sökandens kapitalstyrka beaktas. Det är en förutsättning att det finns en kapitalbas för att spelverksamheten ska kunna bedrivas. Utgångspunkten vid prövningen ska vara att sökanden kan upprätthålla och verka för en sund finansiell struktur i spelverksamheten. Vid prövningen måste särskild hänsyn tas till vilken typ av verksamhet som ska bedrivas. Kravet på kapitalstyrka torde knappast vara relevant vid prövning av tillstånd för innehav av penning-, värde- och varuspelsautomater enligt 11 kap. 7 §.

2 § Licens får inte ges till den som

- 1. är i konkurs,*
- 2. är under 18 år,*
- 3. har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,*
- 4. i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet, eller*
- 5. har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet.*

I paragrafen anges vissa hinder mot licens. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Enligt *punkt 1* får licens inte ges till en sökande som är i konkurs. För juridiska personer gäller dessa krav även personer i ägar- och ledningskretsen (se 3 § första stycket).

Enligt *punkt 2* och *3* får licens inte heller ges till en sökande som är en fysisk person om denne är under 18 år eller har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken. För juridiska personer gäller dessa krav personer i ägar- och ledningskretsen (se 3 § andra stycket). Beträffande utländska spelföretag kan liknande omständigheter beaktas vid licensprövningen inom ramen för den bedömning som ska ske enligt 1 § första stycket 3.

Enligt *punkt 4* och *5* får licens inte ges till en sökande som i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller har gjort

sig skyldig till allvarlig brottslighet. Bestämmelserna är överförda från 10 a § andra stycket lotterilagen (se prop. 2016/17:173 s. 346 ff. och 575 f.) och genomför delvis artikel 47.2 i fjärde penningtvättsdirektivet. Till skillnad från regleringen i lotterilagen omfattar bestämmelserna samtliga licenshavare och inte endast de som omfattas av penningtvättslagen. För juridiska personer gäller dessa krav endast personer i ägar- och ledningskretsen (se 3 § andra stycket). Bestämmelserna i punkt 4 och 5 tar sikte på allvarliga överträdelse. Mindre allvarliga överträdelse utgör inte ett obligatoriskt hinder mot licens, men kan medföra att sökanden inte bedöms lämplig att inneha licens enligt 1 § 3, se kommentaren till den bestämmelsen. Prövningen av om en överträdelse utgör ett hinder mot licens enligt punkt 4 och 5 ska vidare göras utifrån en proportionalitetsbedömning. Om det med hänsyn till omständigheterna kring överträdelsen eller till den tid som har förflutit sedan överträdelsen ägde rum skulle anses oproportionerligt att av denna anledning avslå en ansökan om licens, bör överträdelsen inte anses utgöra ett hinder.

3 § För en juridisk person gäller kraven i 1 § 3 och 2 § 1 även den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess styrelse eller ledning.

För en juridisk person gäller kraven i 2 § 2–5 den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess styrelse eller ledning.

Med ett kvalificerat innehav avses detsamma som i 1 kap. 5 § 15 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

I paragrafen anges hur kraven i 1 och 2 §§ ska tillämpas i förhållande till juridiska personer. Övervägandena finns i avsnitt 6.1 och 6.2.

I *första stycket* anges att om sökanden är en juridisk person ska även den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess styrelse eller ledning omfattas av dels lämplighetsprövningen enligt 1 § 3, dels kravet på att sökanden inte får vara i konkurs enligt 2 § 1. Lämplighetsprövningen för den personkrets som omfattas av bestämmelsen ska utgå från samma kriterier som gäller för sökanden. Prövningen bör emellertid anpassas utifrån vad som krävs i förhållande till personens funktion i verksamheten, t.ex. torde kapitalstyrkan inte vara relevant vid bedömningen av lämpligheten hos fysiska personer i styrelsen eller ledningen.

I *andra stycket* anges att om sökanden är en juridisk person gäller kraven i 2 § 2–5 den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess styrelse eller ledning.

I likhet med vad som gäller enligt 10 a § lotterilagen avses med kvalificerat innehav enligt *tredje stycket* detsamma som i 1 kap. 5 § 15 lagen om bank- och finansieringsrörelse. Om innehavaren av ett kvalificerat innehav är en juridisk person gäller kraven även ledningspersoner i den juridiska personen med ett kvalificerat innehav. Med en person som ingår i verksamhetens ledning avses styrelseledamöter och i förekommande fall ett aktiebolags verkställande direktör samt deras ersättare respektive ställföreträdare. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 21 kap. 2 § 3 meddela föreskrifter om vilka funktioner som ska anses ingå i sökandens ledning.

4 § En licenshavare som saknar bosättning eller etablering i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) ska ha en fysisk representant som är bosatt i Sverige. Representanten ska uppfylla de krav som anges i 1 och 2 §§.

I paragrafen uppställs krav på att en licenshavare som saknar bosättning eller etablering i ett land inom EES-området ska ha en särskild representant i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Av bestämmelsen framgår att representanten ska vara en fysisk person bosatt i Sverige. Detta innebär att representanten måste vara folkbokförd i Sverige. Representanten ska vidare uppfylla samtliga krav som ställs på licenshavaren enligt 1 och 2 §§. Prövningen bör emellertid anpassas utifrån vad som krävs i förhållande till personens funktion som ombud för licenshavaren, till exempel torde kapitalstyrkan inte vara relevant vid bedömningen av representantens lämplighet. Representantens behörighet att företräda licenshavaren regleras i 5 §.

Paragrafen har fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*.

5 § Licenshavaren ska utfärda fullmakt för representanten att i alla frågor som rör verksamheten enligt licensen företräda licenshavaren inför svenska myndigheter, handla på licenshavarens vägnar samt ta emot stämning för licenshavaren och själv eller genom någon annan tala och svara för denne.

I paragrafen finns krav på att den representant som avses i 4 § ska ha fullmakt att företräda licenshavaren i alla frågor som rör den licensierade verksamheten inför bl.a. svenska myndigheter och domstolar. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Av bestämmelsen följer en skyldighet för licenshavaren att utfärda en fullmakt för representanten att företräda licenshavaren i alla frågor som rör verksamheten enligt licensen. Representanten ska i dessa frågor fungera som licenshavarens ombud i Sverige. Detta inkluderar bl.a. kontakter med spelmyndigheten, Skatteverket och Konsumentverket. Representanten ska även vara behörig att själv eller genom någon annan företräda licenshavaren inför svenska domstolar.

Paragrafen har i stort sett utformats enligt *Lagrådets* förslag.

Prövning av ansökan

6 § Frågor om licens prövas av spelmyndigheten.

I paragrafen anges att frågor om licens ska prövas av en särskild myndighet, benämnd spelmyndigheten. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

7 § Spelmyndigheten ska i beslut att bevilja licens ange vilka spel licensen omfattar.

I paragrafen regleras vad ett beslut om licens bl.a. ska innehålla. Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

Av bestämmelsen framgår att spelmyndigheten i ett beslut att bevilja spellicens ska ange vilka spel som licensen omfattar. Spelen bör anges så

preciserat som möjligt. Om licensen t.ex. avser lotteri bör framgå vilken form av lotteri, t.ex. kasinospel eller bingo, som avses och vilka varumärken beslutet gäller. Vidare bör framgå om licensen omfattar online-spel.

8 § *En licens ska avse en viss tid och får, om inte annat anges i denna lag, ges för högst fem år.*

I paragrafen behandlas licensens giltighetstid. Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

Ett beslut om licens ska avse en viss tid och får ges för högst fem år. I fråga om licenser för kortspel i turneringsform enligt 9 kap. 5 och 6 §§ får dock en licens avse högst två år.

9 § *Spelmyndigheten får förena en licens med villkor för hur spelverksamheten ska bedrivas.*

I paragrafen anges att spelmyndigheten får förena en licens med villkor för hur den licensierade verksamheten ska bedrivas. Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

Utgångspunkten är att de krav som ska gälla för spelverksamhet i första hand ska framgå av lag eller annan författning. Med hänsyn till att lagen är en skydds- och ramlagstiftning, och eftersom det kan vara svårt att från tid till annan förutse vilka krav som är nödvändiga att ställa för en enskild licens, finns det dock möjlighet att förena en licens med särskilda villkor. Villkoren får självfallet endast avse verksamhet som bedrivs med stöd av licensen.

Villkor får t.ex. avse säkerhetstekniska driftsvillkor, riskanalyser, försäkringar eller garantier. Spelmyndigheten får inte med stöd av bestämmelsen om villkor besluta om undantag från lag eller annan författning.

Möjligheten att föreskriva särskilda villkor ska användas restriktivt och endast när villkoret är sådant att det ensamt eller i förening med andra villkor behövs för att uppnå föreskrivna krav i lag eller annan författning. Villkoren kan beslutas såväl i samband med att licens beviljas som under licenstiden, t.ex. med anledning av ett tillsynsärende. Eftersom ett beslut att bevilja en licens är ett gynnande förvaltningsbeslut krävs dock, för att villkor ska få beslutas under licenstiden, att förutsättningarna för ändring av ett sådant beslut är uppfyllda, t.ex. att ett förbehåll om ändring uttryckligen har tagits in i det ursprungliga licensbeslutet. Om ett villkor inte längre är nödvändigt kan spelmyndigheten när som helst under licenstiden upphäva det.

10 § *Om det finns särskilda skäl får spelmyndigheten vid prövningen av licensansökan begära personlig inställelse av*

- 1. sökanden om denne är en fysisk person,*
- 2. den krets som anges i 3 §, om sökanden är en juridisk person, eller*
- 3. en sådan representant som anges i 4 §.*

Prop. 2017/18:220 I paragrafen anges att spelmyndigheten får begära personlig inställelse av sökanden och de övriga fysiska personer som omfattas av lämplighetsprövningen enligt 1 och 2 §§. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

Syftet med regleringen i paragrafen är att möjliggöra för spelmyndigheten att utreda om sökanden uppfyller kraven på lämplighet och övriga krav för licens. Med myndighetens befogenhet att framställa en sådan begäran följer en skyldighet för spelföretaget att efterkomma densamma. Skyldigheten gäller dock endast vid prövningen av en licensansökan. Konsekvensen av att sökanden inte tillmötesgår en begäran om personlig inställelse kan bli att sökanden inte bedöms ha visat att förutsättningarna för licens är uppfyllda.

För att spelmyndigheten ska kunna kräva personlig inställelse förutsätts att det finns särskilda skäl. Detta innebär att möjligheten ska användas restriktivt och endast i de fall då det finns en särskild anledning till detta, t.ex. om det finns skäl att ifrågasätta sökandens identitet eller lämplighet.

Anmälningsskyldighet

11 § En licenshavare ska senast 14 dagar efter en förändring i den personkrets som avses i 3 och 4 §§ anmäla förändringen till spelmyndigheten.

I paragrafen regleras licenshavarens skyldighet att anmäla förändringar i ägarkretsen, styrelsen och ledningen och representanten. Övervägandena finns i avsnitt 6.7.

Personkretsen i 3 § omfattar dem som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess styrelse eller ledning. Representanten i 4 § är den fysiska person som företräder ett spelföretag från tredje land.

Förändringar ska anmälas senast inom 14 dagar efter att en förändring skett, t.ex. att en ny styrelseledamot utsetts. Av den valda formuleringen följer att en förändring även kan anmälas i förväg.

5 kap. Spel som är förbehållet staten

Licens

1 § Licens för statligt spel får ges för att tillhandahålla kasinospel på ett kasino, spel på värdeautomater och andra lotterier än bingo, onlinebingo, datorsimulerat automatspel, lokalt poolspel och penningautomater.

I paragrafen anges vilka spel som får omfattas av en statlig licens. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

En licens för statligt spel får omfatta kasinospel på ett kasino, spel på värdeautomater och vissa former av lotteri. Spelen och spelformerna beskrivs i 2 kap. 1 och 3 §§.

Av 21 kap. 3 § 1 framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka typer av eller kombinationer av spel som får eller inte får omfattas av en licens enligt bestämmelserna i detta kapitel.

2 § *Licens enligt 1 § får endast ges till ett direkt eller indirekt helägt statligt aktiebolag.* Prop. 2017/18:220

Den som har licens enligt 1 § får inte samtidigt ha licens enligt 6–10 kap.

I paragrafen anges bl.a. vem som kan få licens för statligt spel. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Av *första stycket* följer att licens för statligt spel endast får ges till ett helägt statligt aktiebolag. Med helägt statligt aktiebolag avses såväl bolag som direkt ägs av staten som bolag som indirekt, via ett eller flera andra bolag, helt ägs av staten.

Av *andra stycket* framgår att ett bolag som har licens för statligt spel inte samtidigt kan ha licens för spel enligt 6–10 kap.

Spel på kasinon

3 § *Det får finnas högst fyra kasinon i Sverige.*

I paragrafen anges det högsta antal kasinon som får finnas i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.1.

4 § *På ett kasino får endast kasinospel och spel på värdeautomater tillhandahållas.*

Av paragrafen framgår vilka spel som får tillhandahållas på ett kasino. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.1.

Av bestämmelsen följer att tillåtna spel på ett kasino är kasinospel och spel på värdeautomater. Med spel på kasino avses spel som sker fysiskt på kasinot, inte onlinespel. Spelen beskrivs i 2 kap. 3 § spellagen.

5 § *Licenshavaren ska övervaka kasinospelen och lokalerna med hjälp av kameror i syfte att förebygga, förhindra och avslöja brott. Övervakningen ska även kunna användas som hjälpmedel vid tvistlösning.*

I paragrafen regleras kameraövervakning på ett kasino. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.1.

Enligt bestämmelsen ska både spelet och lokalerna bevakas med hjälp av kameror. Kamerabevakning på kasinon är en nödvändig del i ett omfattande säkerhetssystem för att förebygga, avslöja och utreda brott, samt utgör ett hjälpmedel vid tvistlösning, i en miljö där stora värden hanteras.

Lagrådet anser att syftet med kameraövervakningen endast bör behandlas i författningskommentaren. Regeringen bedömer dock mot bakgrund av de krav som uppställs i EU:s dataskyddsförordning att syftet med regleringen bör anges i lagtexten.

6 § *Licenshavaren ska föra ett register över besökarna på ett kasino i syfte att förebygga och avslöja brott. Registret får föras med hjälp av automatiserad behandling.*

Registret ska innehålla uppgifter om besökarens namn, personnummer eller annat identifieringsnummer och postadress. Det ska också innehålla ett fotografi av besökaren samt uppgift om tidpunkt för besöket.

Prop. 2017/18:220 Paragrafen innehåller bestämmelser om register över besökare på kasinon. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.1. Regleringen motsvarar 5 och 6 §§ kasinolagen (se prop. 1998/99:80 s. 55).

Lagrådets har föreslagit att syftet med registreringen bättre hör hemma i författningskommentaren. Regeringen har dock mot bakgrund av de krav som uppställs i EU:s dataskyddsförordning valt att ange syftet med regleringen i bestämmelsen.

Spel på värdeautomater

7 § Licens att tillhandahålla spel på en värdeautomat på andra platser än på ett kasino får ges om

1. spelet tillhandahålls i samband med hotell- och restaurangverksamhet, om det för rörelsen finns serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) eller i samband med bingo,

2. högst fem värdeautomater placeras på varje spelplats,

3. värdeautomaten kan kontrolleras genom elektroniska kommunikationsmedel,

4. värdeautomaten förses med licenshavarens namn eller något annat kännetecken,

5. värdeautomaten inte används för något annat ändamål än vad den enligt ansökan är avsedd för, och

6. det råder god ordning på den plats där spelet ska bedrivas.

I paragrafen anges ett antal förutsättningar som ska vara uppfyllda för att licens för värdeautomatspel ska kunna beviljas. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.2.

Paragrafen motsvarar 27 § 1, 4 och 6–9 lotterilagen (se prop. 1993/94:182 s. 71 f.).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 21 kap. 2 § 4 meddela föreskrifter om insatser, vinster och vinståterbetalning.

8 § Värdeautomater som är placerade i bingohallar får inte ge en högre avkastning än avkastningen på det bingospel som bedrivs i hallen.

I paragrafen regleras hur spel på värdeautomater i bingohallar ska förhålla sig till bingospelet. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.2.

Av bestämmelsen framgår att spelet på värdeautomater ska vara ett komplement till bingospel och inte utgöra den huvudsakliga verksamheten. Bedömningen ska göras utifrån avkastningen i verksamheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 21 kap. 3 § 3 meddela närmare föreskrifter om beräkningen av avkastningen.

Lotterier

9 § Vid lotteri med licens enligt 1 § är det, med undantag för spel på kasino eller på värdeautomater, inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess spelombud.

I paragrafen uppställs ett förbud mot att licenshavaren eller dess spelombud tillåter spelaren att på egen hand göra sin insats i spel enligt detta kapitel med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning, t.ex. självserviceterminaler som licenshavaren tillhandahåller. Förbudet omfattar inte spel på värdeautomater eller spel på ett kasino. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.3.

Såsom *Lagrådet* påpekar är det möjligt att begreppen teknisk och elektronisk utrustning till viss del avser samma sak. Med teknisk utrustning avses dock även mekanisk utrustning utan elektroniska inslag. Motsvarande bestämmelser för licenser för spel för allmännyttiga ändamål, kommersiellt onlinespel och vadhållning finns i 6 kap. 4 §, 7 kap. 2 § och 8 kap. 3 §. För registreringslotterier finns en motsvarande bestämmelse i 6 kap. 11 §. Med anledning av *Lagrådets* synpunkter har bestämmelserna så långt det varit möjligt utformats på samma sätt.

6 kap. Spel för allmännyttiga ändamål

Licens

1 § Licens att tillhandahålla spel till förmån för allmännyttiga ändamål får omfatta andra lotterier än

- 1. kasinospel,*
- 2. onlinebingo,*
- 3. penningautomater,*
- 4. värdeautomater, eller*
- 5. datorsimulerat automatspel.*

I paragrafen anges vilka spel som får omfattas av en licens för spel till förmån för allmännyttiga ändamål. Överväganden finns i avsnitt 7.2.

Av bestämmelsen följer att spelverksamheten måste ha till syfte att främja ett allmännyttigt ändamål. Vidare framgår att licensen endast får omfatta lotterier. Licens enligt kapitlet får dock inte ges för vissa typer av lotterier, såsom t.ex. kasinospel och onlinebingo. Spelen definieras i 2 kap. 1 och 3 §§.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* synpunkter.

2 § Licens enligt 1 § får ges endast till en ideell förening eller ett registrerat trossamfund som

- 1. enligt sina stadgar har till huvudsakligt syfte att främja allmännyttiga ändamål inom landet,*
- 2. bedriver verksamhet som huvudsakligen tillgodoser sådant ändamål,*
- 3. inte vägrar någon inträde som medlem, om det inte finns särskilda skäl för detta med hänsyn till arten eller omfattningen av föreningens eller trossamfundets verksamhet eller syfte eller av någon annan orsak, och*
- 4. för sin verksamhet behöver intäkter från spel.*

Licens får ges också till en annan juridisk person än en sådan som anges i första stycket eller till en juridisk person som har till huvudsakligt syfte att främja ett allmännyttigt ändamål utomlands, om det finns särskilda skäl för det.

I paragrafen anges vem som får ges licens för spel för allmännyttiga ändamål enligt 1 §. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Paragrafen motsvarar i princip 15 § lotterilagen (se prop. 1993/94:182 s. 59 f.). Till skillnad från vad som gäller enligt lotterilagen omfattas

Prop. 2017/18:220 även registrerade trossamfund av bestämmelsen. Lotterilagens krav på att endast en svensk juridisk person kan tillhandahålla spel enligt bestämmelsen har också slopats.

3 § *Licens att tillhandahålla ett lotteri förutom bingo enligt 1 § får ges, om*
1. vinstandelen anges på lottsedlarna, lottlistorna eller där lotteriet bedrivs, och
2. det kan antas att lotteriet kommer att ge licenshavaren skälig avkastning och att denna kommer att användas för det allmännyttiga ändamålet.
Kravet enligt första stycket 2 på skälig avkastning gäller inte om det finns särskilda skäl för annat.

I paragrafen anges de närmare förutsättningarna för att erhålla licens att tillhandahålla lotteri enligt 1 §. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Paragrafen motsvarar 16 § första stycket 2 och 3 samt tredje stycket lotterilagen (se prop. 1993/94:182 s. 61 f.).

Av 21 kap. 2 § 4 följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att meddela föreskrifter beträffande vinståterbetalning för dessa spel.

4 § *Vid lotteri enligt 1 §, med undantag för bingo, är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess spelombud.*

I paragrafen uppställs ett förbud mot att licenshavaren eller licenshavarens ombud placerar ut teknisk eller elektronisk utrustning, s.k. självserviceterminaler, som hanteras av spelaren själv. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Bestämmelsen motsvarar regleringen i 5 kap. 9 §, 6 kap. 11 §, 7 kap. 2 § och 8 kap. 3 §, se kommentaren till den först nämnda paragrafen.

Bingo

5 § *Licens att tillhandahålla bingo enligt 1 § får ges om*
1. vinstplanen anslås i spellokalen, och
2. det kan antas att bingon kommer att ge skälig avkastning, om det inte finns särskilda skäl för annat.
Förekommer det spel på värdeautomater enligt 5 kap. 7 § i spellokalen ska vid bedömningen enligt första stycket 2 även den ersättning beaktas som upplåtelsen av spelplats för sådant spel kan antas komma att ge.

Paragrafen reglerar förutsättningarna för att licens till bingo ska kunna ges. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Paragrafen motsvarar 22 § första stycket 3 och 4 samt andra stycket lotterilagen (se prop. 1993/94:182 s. 68).

Av 23 kap. 2 § 4 följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att meddela föreskrifter beträffande vinster för dessa spel.

6 § *Vid prövning av licens för att tillhandahålla bingo enligt 1 § ska särskild hänsyn tas till licenshavarens behov av inkomster från bingo för sin verksamhet.*
Om utrymmet för bingo på marknaden är begränsat ska vid bedömningen av behovet av inkomster från bingo hänsyn tas främst till omfattningen av sådan

ungdomsverksamhet vars ändamål naturligen kan förenas med ungdomsverksamhet. Företråde ska dessutom ges den som bedriver verksamhet som främjar förståelsen för och underlättar anpassningen i samhället för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Paragrafen anger att hänsyn ska tas till behovet av inkomster från bingo när beslut om licens till bingo fattas. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Paragrafen motsvarar 24 § lotterilagen (se prop. 1993/94:182 s. 69) och har fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*.

7 § Efter särskilt beslut av spelmyndigheten får en eller flera licenshavare enligt 1 § tillhandahålla samordnad bingo på flera platser.

Paragrafen behandlar bingo som ska bedrivas i flera län. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Paragrafen motsvarar 42 § första stycket lotterilagen (se prop. 1993/94:182 s. 77 f.) och reglerar bingo som anordnas som ett och samma arrangemang samtidigt på flera platser.

Lokalt poolspel

8 § Vid prövningen av licens att tillhandahålla lokalt poolspel på hästar enligt 1 § gäller inte kraven enligt 4 kap. 1–3 §§, om inte annat följer av andra stycket. En sådan licens meddelas för ett specifikt antal tävlingsdagar per år.

För den som omfattas av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, ska dock kraven i 4 kap. 2 § 4 och 5 samt 3 § andra stycket tillämpas vid licensprövningen.

I paragrafen anges de närmare förutsättningarna för licens för att tillhandahålla lokalt poolspel i samband med s.k. propaganda- och bygdetrav. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Med lokalt poolspel avses enligt 2 kap. 3 § lotteri som tillhandahålls i en kommun där hela eller delar av vinsten beror på storleken av de totala insatserna eller när vinsten delas mellan vinnarna. Vid prövningen av licens till sådant spel på hästar gäller, enligt *första stycket*, inte kraven i 4 kap. 1–3 §§ på bl.a. ägare.

Med undantag från vad som sägs i första stycket gäller, enligt *andra stycket*, att en licenshavare som omfattas av penningtvättslagen måste uppfylla kraven i 4 kap. 2 § 4 och 5 samt 3 § andra stycket.

Registreringslotterier

9 § En sådan juridisk person som avses i 2 §, och som är verksam huvudsakligen inom en enda kommun, får utan licens, men efter registrering hos en kommun, tillhandahålla sådana lotterier som får omfattas av en licens enligt 1 § med undantag för bingo och lokalt poolspel på hästar, om

1. lotteriet tillhandahålls bara inom den eller de kommuner där den juridiska personen är verksam,

2. lotteriet inte tillhandahålls från en fast försäljningsplats genom ett serviceföretag,

3. vinstandelen anges på lottsedlarna, lottlistorna eller på den plats där lotteriet tillhandahålls, och

4. det för lotteriet finns en utsedd kontaktperson.

Prop. 2017/18:220 För den som omfattas av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, ska kraven i 4 kap. 2 § 4 och 5 samt 3 § andra stycket tillämpas vid registreringen. Förändringar i den krets av personer som anges i 4 kap. 3 § ska anmälas till kommunen senast 14 dagar efter det att förändringen har skett.

I paragrafen anges förutsättningarna för s.k. registreringslotterier. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

Bestämmelsen avser sådana lotterier som annars får ges licens enligt 1 § och som inte heller enligt 3 kap. 4 eller 5 § undantas från kravet på licens. Lotterier av detta slag får bedrivas utan licens av sådana aktörer som avses i 1 § efter registrering hos en kommun. Enligt första stycket måste dock vissa angivna krav vara uppfyllda. Av kravet i punkt 1, att lotterierna bara får bedrivas inom den eller de kommuner där den juridiska personen är verksam, följer att de inte får tillhandahållas online.

För sådan spelverksamhet som omfattas av penningtvättslagen ska, enligt andra stycket, även kraven i 4 kap. 2 § 4 och 5 samt 3 § andra stycket tillämpas.

Paragrafen motsvarar 17 § första stycket 1, 2, 6 och 7 lotterilagen (se prop. 1993/94:182 s. 63) och 10 a § samma lag (se prop. 2016/17:173 s. 576).

Med anledning av vad Lagrådet har anfört om att det av bestämmelsen inte framgår i vilken kommun registrering ska ske när ett lotteri tillhandahålls i fler än en kommun vill regeringen framhålla att en registrering endast gäller för den specifika kommunen i vilken man ansöker om registrering.

Av 21 kap. 2 § 4 följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att meddela föreskrifter beträffande insatser, vinster och krav på viss vinståterbetalning för lotterier av det aktuella slaget.

10 § En registrering enligt 9 § ska avse en viss tid. Registrering får beslutas för högst fem år åt gången. Kommunen får förena en registrering med villkor för hur spelverksamheten ska bedrivas.

I paragrafen regleras registreringstid och villkor för registreringslotterier enligt 9 §. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

Enligt regleringen i paragrafen får registrering beslutas för högst fem år åt gången. Kommunen får även förena ett beslut om registrering med villkor för hur spelverksamheten ska bedrivas (se vidare kommentaren till 4 kap. 9 §).

11 § Vid försäljning av förhandsdragna fysiska lotter enligt 9 § är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av den juridiska personen, såvida inte utrustningen är försedd med en slumpalsgenerator eller ett elektroniskt minne.

I paragrafen regleras möjligheten för den som tillhandahåller ett registreringslotteri att placera ut teknisk eller elektronisk utrustning, s.k. självserviceterminaler, som hanteras av spelaren själv. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

Enligt regleringen i paragrafen får fysiska förhandsdragna lotter inom ramen för ett registreringslotteri enligt 9 § i vissa fall tillhandahållas genom att spelaren själv sköter den tekniska utrustningen. Det gäller om utrustningen inte är försedd med slumptalsgenerator eller elektroniskt minne. Bestämmelsen möjliggör försäljning av registreringslotter med hjälp av en automat som efter betalning förser deltagaren med en lottsedel som antingen är en vinstlott eller en nitlott.

Liknande bestämmelser finns i 5 kap. 9 §, 6 kap. 4 §, 7 kap. 2 § och 8 kap. 3 §.

Paragrafen har fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*.

7 kap. Kommersiellt onlinespel

1 § Licens för kommersiellt onlinespel får ges för att tillhandahålla kasinospel, onlinebingo och datorsimulerat automatspel.

Licensen får även omfatta annat lotteri online om lotteriet tillhandahålls som ett tilläggsspel till ett spel enligt första stycket.

I paragrafen anges vilka spel som får omfattas av en licens för att tillhandahålla kommersiellt onlinespel. Överväganden finns i avsnitt 7.4.

Licens enligt denna bestämmelse får enligt *första stycket* omfatta kasinospel, onlinebingo och datorsimulerat automatspel. Spelen beskrivs i 2 kap. 1 och 3 §§.

Enligt *andra stycket* får en licens för kommersiellt onlinespel även omfatta lotteri, under förutsättning att lotteriet tillhandahålls som ett tilläggsspel till spelet enligt första stycket. Tilläggsspel definieras i 2 kap. 3 §.

Av 21 kap. 4 § framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillåtna spelformer och antalet spelformer som får tillhandahållas inom ramen för en licens enligt förevarande paragraf.

2 § Vid spel med licens enligt 1 § är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess spelombud.

I paragrafen uppställs ett förbud mot att licenshavaren eller dess spelombud ställer ut teknisk eller elektronisk utrustning som spelaren själv hanterar vid spel online. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

Bestämmelsen motsvarar regleringen i 5 kap. 9 §, 6 kap. 4 och 11 § och 8 kap. 3 §, se kommentaren till den först nämnda paragrafen.

8 kap. Vadhållning

1 § Licens får ges för att tillhandahålla vadhållning, med undantag för sådan vadhållning som anges i 2 §.

Licens enligt första stycket får även omfatta lotteri i form av tilläggsspel till vadhållningen eller lotteri för att avgöra avbrutna vadhållningsobjekt.

I paragrafen anges vilka spel som får omfattas av en licens att tillhandahålla vadhållning. Övervägandena finns i avsnitt 7.5.

Prop. 2017/18:220 Enligt *första stycket* får licens enligt denna bestämmelse omfatta alla former av vadhållning, såväl landbaserad som online, med undantag för sådan vadhållning som anges i 2 §. Vadhållning definieras i 2 kap. 3 §. Bestämmelsen innebär bl.a. att en licens till vadhållning får omfatta vadhållning på sport och hästar. Det är tillåtet med både spel på rörliga och fasta odds. Det är också tillåtet att tillhandahålla vadhållning på en spelbörs. Vadhållning får även avse utfallet på elektroniskt simulerade sporthändelser. Till sådan vadhållning hör exempelvis vadhållning på s.k. Fantasy Sports (managerspel m.m.) och spel på virtuella hästar.

Enligt *andra stycket* är det också tillåtet att under vissa förutsättningar tillhandahålla lotteri. Lotteri får tillhandahållas dels för att avgöra avbrutna vadhållningsobjekt, dels som ett tilläggspel till huvudspelet. Tilläggspel definieras i 2 kap. 3 §.

2 § Licens enligt 1 § får inte avse

1. vadhållning på utfallet i ett lotteri utan medgivande från den som tillhandahåller lotteriet,

2. vadhållning på evenemang där den övervägande delen av deltagarna är under 18 år,

3. intervallspel, eller

4. sådan vadhållning på händelser eller evenemang som är stötande eller olämplig från allmän synpunkt.

I paragrafen anges vad en licens för vadhållning inte får avse. Övervägandena finns i avsnitt 7.5.

Av *punkt 1* följer att det inte är tillåtet med s.k. skuggspel, dvs. vadhållning på utfallet i lotterier som tillhandahålls av en licenshavare utan medgivande, inom ramen för en vadhållningslicens. Detta hindrar inte vadslagning på lotterier där inget annat licensierat spelföretag är inblandat eller där det föreligger ett avtal om samarbete.

Enligt *punkt 2* är det inte tillåtet med vadhållning på evenemang där den övervägande delen av deltagarna är under 18 år. Bestämmelsen skyddar ungdomsidrottens integritet. Bestämmelsen hindrar dock inte vadhållning på exempelvis en seniormatch i fotboll, trots att några enstaka spelare ännu inte fyllt 18 år.

Av *punkt 3* framgår att vadhållning inte får avse intervallspel. Intervallspel definieras i 2 kap. 3 §.

I *punkt 4* anges att en licens inte heller får avse sådan vadhållning på händelser eller evenemang som är stötande eller olämplig från allmän synpunkt. Som exempel kan nämnas spel på brottsliga gärningar.

Av 21 kap. 5 § framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att meddela föreskrifter om tilläggspel och om vilken vadhållning som inte ska vara tillåten inom ramen för en licens enligt 1 §, liksom om förbud och andra åtgärder för att bekämpa manipulation av resultat inom sport med avseende på vadhållning.

3 § Vid vadhållning är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess spelombud.

I paragrafen uppställs ett förbud mot att licenshavaren eller dess spelombud ställer ut teknisk eller elektronisk utrustning som spelaren själv hanterar vid vadhållning. Övervägandena finns i avsnitt 7.5.

Bestämmelsen motsvarar regleringen i 5 kap. 9 §, 6 kap. 4 och 11 §§ och 7 kap. 2 §, se kommentaren till den först nämnda paragrafen.

9 kap. Landbaserat kommersiellt spel

Licens

1 § Licens att tillhandahålla landbaserat kommersiellt spel får omfatta kasinospel som inte sker på kasino, spel på varuspelsautomater och kortspel i turneringsform.

Paragrafen reglerar vad en licens för landbaserat kommersiellt spel får omfatta. Övervägandena finns i avsnitt 7.6.

Enligt bestämmelsen får licens för landbaserat kommersiellt spel avse kasinospel som inte sker på kasino, kortspel i turneringsform och spel på varuspelsautomater. Spelen i detta kapitel skiljer sig ifrån spel på kasinon enligt femte kapitlet genom att de ska utgöra komplement av förströelsekaraktär till annan verksamhet. Insatser och vinster ska vidare ligga på en lägre nivå än på kasinon. Kasinospel och varuspelsautomat definieras i 2 kap. 3 §.

Av 21 kap 6 § framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka spel som får tillhandahållas inom ramen för en licens enligt förevarande paragraf.

Kasinospel

2 § Licens enligt 1 § att tillhandahålla kasinospel får ges om spelet tillhandahålls i samband med

- 1. en offentlig nöjeställning inom en nöjespark eller liknande anläggning, eller*
- 2. hotell- och restaurangverksamhet, om det för rörelsen finns serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) eller om det ändå kan antas att spelet utan olägenhet kan tillhandahållas i samband med verksamheten.*

I paragrafen regleras förutsättningarna för licens för sådant kasinospel som avses i 1 §. Övervägandena finns i avsnitt 7.6.

Paragrafen motsvarar 32 § 1 a och b samt 34 § 1 lotterilagen (se prop. 1993/94:182 s. 74 ff.). Med nöjespark i *punkt 1* avses en fast anläggning.

Av 21 kap. 2 § 4 följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att meddela föreskrifter om insatser, vinster och vinståterbetalning.

Varuspelsautomater

3 § Licens enligt 1 § att tillhandahålla spel på varuspelsautomater får ges om

- 1. spelet tillhandahålls i samband med en offentlig nöjeställning i form av tivoli eller liknande,*
- 2. varje automat förses med licenshavarens namn,*

- Prop. 2017/18:220
3. *det kan antas att automaten inte kommer att användas för något annat ändamål än vad den enligt ansökan om licens är avsedd för, och*
 4. *det kan antas att god ordning kommer att råda på den plats där spelet ska bedrivas.*

Paragrafen reglerar förutsättningarna för att licens för varuspelsautomater ska ges. Övervägandena finns i avsnitt 7.6.

Paragrafen motsvarar 25 § första stycket 1 och 4–6 lotterilagen (se prop. 1998/99:80 s. 57 f.). Av 21 kap. 2 § 4 följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att meddela föreskrifter om insatser, vinster och vinståterbetalning.

4 § *Den som har vunnit i ett spel på en varuspelsautomat får inte tillåtas lösa in vinsten mot en annan vara eller kontanter hos*

1. *licenshavaren,*
2. *den som innehar den plats eller bedriver näringsverksamhet där spelet tillhandahålls, eller*
3. *ombud för sådana som avses i 1 och 2.*

Paragrafen innehåller ett förbud mot att lösa in vinster från varuspelsautomater till varor eller kontanter. Övervägandena finns i avsnitt 7.6.

Paragrafen motsvarar 37 a § lotterilagen (se prop. 1998/99:80 s. 58 f.).

Kortspel i turneringsform

5 § *Licens enligt 1 § att tillhandahålla kortspel i turneringsform får ges om*

1. *minst 8 och högst 48 spelare deltar i turneringen,*
2. *det på spelplatsen inte förekommer annat spel som omfattas av denna lag,*
3. *ingen teknisk utrustning används av spelarna i samband med spelet,*
4. *endast personer som fyllt 18 år vistas på spelplatsen,*
5. *god ordning råder på spelplatsen, och*
6. *licenshavaren eller funktionärer inte deltar i spelet.*

Paragrafen anger förutsättningarna för att erhålla licens för kortspel, t.ex. poker, i turneringsform. Övervägandena finns i avsnitt 7.6.

Av *punkt 1* följer att minst 8 och högst 48 spelare får delta i turneringen. Regleringen av antalet deltagare avgränsar spelet från kortspel som tillhandahålls med licens för statligt spel (se 5 kap.).

Kravet i *punkt 2* på att det på spelplatsen inte får förekomma annat spel om pengar enligt denna lag innebär att det är uteslutet att tillhandahålla kortspel i turneringsform i lokaler där det tillhandahålls landbaserat kommersiellt spel och på fartyg i internationell trafik, om inte den andra spelverksamheten samtidigt stängs ned.

Enligt *punkt 3* får ingen teknisk utrustning användas av spelarna i samband med spelet. Kortspel i turneringsform ska bestå av en fysisk turnering och spelet får inte bedrivas på datorer. Regleringen hindrar dock inte att teknisk utrustning, t ex monitorer, elektroniska stoppur och kortblandare, får användas av tävlingsledningen.

Av *punkt 4* följer att endast personer som fyllt 18 år får vistas på spelplatsen. Bestämmelsen avser att säkerställa att minderåriga inte deltar i spelet.

I *punkt 5* anges att god ordning måste råda på spelplatsen.

Enligt *punkt 6* får inte licenshavaren eller funktionärer delta i spelet. Det innebär att varken personal från licenshavaren eller andra som är verksamma med evenemanget, såsom domare, publikvärdar, tidtagare och vaktmästare, får delta i spelet.

Av 3 kap. 4 § framgår att licens inte krävs för spel som sker landbaserat med låga belopp under privata former, med en nära inbördes gemenskap mellan deltagarna och som inte har en organiserad eller professionell prägel.

6 § En licens enligt 1 § att tillhandahålla kortspel i turneringsform får avse högst två år och högst två turneringar per dag. I beslutet om licens ska det anges hur många turneringar som får tillhandahållas och på vilken plats spelet får ske.

Paragrafen innehåller tidsgränser för licenser för kortspel i turneringsform. Övervägandena finns i avsnitt 7.6.

Enligt 4 kap. 8 § får en licens enligt spellagen som huvudregel ges för högst fem år. En licens till kortspel i turneringsform enligt 5 § får dock enligt förevarande paragraf avse högst två år. En sådan licens får också som högst innefatta två turneringar per dag. I beslutet om licens ska vidare anges det totala antalet turneringar som får anordnas och på vilken plats som spelet får ske.

7 § En licenshavare med licens att tillhandahålla kasinospel online får ensam eller tillsammans med en eller flera sådana licenshavare ges licens att tillhandahålla en årlig landbaserad turnering i kortspel. Antalet spelare får då uppgå till högst 10 000 personer.

Paragrafen reglerar förutsättningarna för licens att arrangera enstaka större kortspelsturneringar. Övervägandena finns i avsnitt 7.6.

Av bestämmelsen framgår att en licenshavare med licens som innefattar rätt att tillhandahålla kasinospel online har möjlighet att ensam eller tillsammans med annat sådant spelföretag ansöka om licens att anordna en årlig landbaserad turnering i kortspel. Det kan t.ex. gälla ett svenskt mästerskap i poker. Bestämmelsen möjliggör för spelmyndigheten att meddela licens till en årlig tävling, där antalet spelare, utan hinder av regleringen i 5 § 1, får uppgå till högst 10 000 personer. Övriga krav enligt 5 § ska dock vara uppfyllda.

Av 21 kap. 2 § 3 följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att meddela föreskrifter om insatser, vinster och vinståterbetalning.

8 § Vid tillhandahållande av kortspelsturnering får inga andra avgifter än insatsen tas ut.

Paragrafen reglerar vad som gäller i fråga om insatser vid kortspel i turneringsform. Övervägandena finns i avsnitt 7.6.

Enligt bestämmelsen får bara avgifter i form av insatser tas ut för deltagande i kortspelsturneringar.

1 § Licens att tillhandahålla spel på fartyg i internationell trafik får omfatta spel på penning- och värdeautomater samt kasinospel som inte sker online eller på ett kasino.

Paragrafen reglerar vad en licens för spel på fartyg i internationell trafik får omfatta. Övervägandena finns i avsnitt 7.7.

Av 1 kap. 2 och 3 §§ följer att lagen gäller för spel som tillhandahålls på svenska luft- och sjöfartyg, och på utländska fartyg i trafik på svenskt territorium. Undantag gäller dock för spel som sker på utländska luftfartyg som flyger över svenskt territorium utan att trafikera en svensk flygplats. Enligt regleringen i den aktuella paragrafen får licens att tillhandahålla spel på fartyg i internationell trafik omfatta spel på penning- och värdeautomater samt kasinospel som inte sker online.

Av 21 kap. 7 § framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka spel som får omfattas av licens enligt förevarande paragraf.

2 § För fartyg i internationell trafik gäller bestämmelserna i 11 kap. 7 § om krav på tillstånd för innehav av penning-, värde- och varuspelsautomater.

Paragrafen förtydligar att tillstånd krävs för innehav av penning-, värde- och varuspelsautomater enligt bestämmelserna i 11 kap. 7 § för utländska fartyg i internationell trafik som befinner sig på svenskt territorium. Detta gäller även om inget spel tillhandahålls på automaterna. Övervägandena finns i avsnitt 7.7.

11 kap. Licenshavares samarbetspartner

Internationellt samarbete

1 § Licens att tillhandahålla spel enligt 5 kap 1 §, förutom licens för kasino och spel på värdeautomater, samt spel enligt 7 kap. 1 § och 8 kap. 1 §, får omfatta tillhandahållande av spel tillsammans med en organisation eller ett företag som tillhandahåller spel i ett annat EES-land. För sådant samarbete krävs att licenshavarens samarbetspartner har tillstånd till motsvarande spel, har rätt att samarbeta internationellt och inte tillhandahåller spel utan nödvändig licens enligt denna lag.

I paragrafen ges en möjlighet till internationella samarbeten inom ramen för vissa licenser, nämligen statligt spel – med undantag för kasino och spel på värdeautomater – samt onlinespel och vadhållning. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

Med stöd av bestämmelsen kan vissa gemensamma spel tillhandahållas inom flera länder. Samarbete är enligt paragrafen möjligt med en organisation eller ett företag i ett annat EES-land, under förutsättning att licenshavarens samarbetspartner har tillstånd till motsvarande spel i det aktuella landet, har rätt att samarbeta internationellt och inte tillhandahåller spel enligt denna lag utan nödvändig licens. Med nödvändig licens avses den licens som krävs för att tillhandahålla det aktuella spelet enligt spellagen. Samarbetet får endast avse sådant spel som den svenska licenshavaren har licens att tillhandahålla i Sverige.

Av 21 kap. 8 § följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att meddela föreskrifter om att internationellt samarbete också får ske med andra organisationer och företag utanför EES samt om närmare förutsättningar för samarbetet.

Spelombud

2 § För att en licenshavare som omfattas av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska få tillhandahålla spel genom spelombud, måste spelombudet vara registrerat hos spelmyndigheten. Licenshavaren ska ansöka om registrering av spelombudet hos myndigheten.

Paragrafen innehåller krav på registrering av spelombud för licenshavare som omfattas av reglerna om penningtvätt och finansiering av terrorism. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

Av bestämmelsen framgår att det är licenshavaren som är ansvarig för att registrera ombudet. För spelombud till licenshavare som inte omfattas av dessa regler gäller inte något krav på registrering.

Paragrafen motsvarar 48 b § första stycket lotterilagen (se prop. 2016/17:173 s. 576 f.).

3 § När licenshavaren får kännedom om att förändringar har skett i förhållande till en ansökan eller registrering enligt 2 §, ska licenshavaren anmäla förändringen till spelmyndigheten.

Paragrafen innehåller regler om ändring av registrering av spelombud. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

Paragrafen motsvarar 48 c § lotterilagen (se prop. 2016/17:173 s. 577).

4 § Spelmyndigheten ska registrera ett spelombud som uppfyller de krav som föreskrivits med stöd av 21 kap. 9 § och därför är lämpligt att tillhandahålla spel. Om kraven inte längre är uppfyllda, eller om licenshavaren eller spelombudet begär det, ska spelmyndigheten avregistrera spelombudet.

Paragrafen reglerar registrering av spelombud. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

Paragrafen motsvarar 48 d § lotterilagen (se prop. 2016/17:173 s. 577). Lämplighetsprövningen ska ske utifrån vad som följer av penningtvättsregleringen och med beaktande av de krav som ställs enligt spellagen för tillhandahållande av spel.

Paragrafen har fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*.

5 § Ett spelombud får inte tillhandahålla spel i utrymmen som omfattas av ett serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622). Detta gäller dock inte för spel på värdeautomater och spel på travbanor och galoppbanor.

Av paragrafen framgår att ett spelombud inte får tillhandahålla spel i utrymmen som omfattas av ett serveringstillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

Bestämmelsen gäller samtliga spelombud, oavsett om de omfattas av kravet på registrering enligt 2 §. Begreppet utrymmen har samma innebörd som i alkohollagen (se prop. 2009/10:125). Två undantag gäller från

Uppdragsavtal

6 § En licenshavare får uppdra åt någon annan att utföra arbete eller operativa funktioner i licenshavarens verksamhet enligt denna lag. Ett sådant uppdrag fås om licenshavaren ansvarar för

1. den anförtrordade verksamheten mot spelaren,
2. att verksamheten drivs av uppdragstagaren under kontrollerade och säkerhetsmässigt betryggande former, och
3. att uppdraget inte försämrar spelmyndighetens möjligheter att övervaka att licenshavaren följer de regler som gäller för verksamheten.

Paragrafen reglerar uppdragsavtal. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Av bestämmelsen framgår att en licenshavare under vissa förutsättningar får uppdra åt någon annan att utföra arbete eller operativa funktioner som ingår i dennes verksamhet. Som exempel på sådana uppdrag kan nämnas de fall då ideella organisationer anlitar företag, s.k. servicebolag, att sköta deras spelverksamhet. En licenshavare kan dock inte genom ingäendet av ett uppdragsavtal överlåta det ansvar som följer av spellagen på någon annan. Regleringen i paragrafen tydliggör att ansvaret för verksamheten ligger kvar på licenshavaren i tre centrala avseenden.

Enligt *punkt 1* består relationen mellan licenshavare och spelare. Det innebär att licenshavaren alltså är ansvarig för de åtaganden mot spelaren som följer av lagen och villkoren för spelet.

Av *punkt 2* framgår att licenshavaren ska ha viss kontroll över hur uppdragstagaren sköter verksamheten. Spelaren ska således inte riskera att försättas i en sämre situation när licenshavaren lämnat över verksamheten till en uppdragstagare än om verksamheten sköts av licenshavaren själv. Av betydelse vid bedömningen av om verksamheten kan förväntas bedrivas med tillräcklig säkerhet är bl.a. den tekniska säkerheten, den fysiska säkerheten, personalens kunskap samt förmåga att hantera sekretessfrågor och personuppgifter.

Slutligen föreskrivs i *punkt 3* att tillsynsmyndighetens arbete inte ska försämrans genom att verksamheten lämnas över till en uppdragstagare. Således ska t.ex. samma tillgång till information om spelverksamheten finnas även när verksamheten bedrivs av en uppdragstagare.

Tillstånd för innehav av automater

7 § Penning-, värde- och varuspelsautomater får innehas bara av den som har tillstånd för detta.

Sådan automat får dock innehas utan tillstånd av

1. den som har licens enligt denna lag för ett spel som tillhandahålls på automaten,
2. automatinnehavarens dödsbo under en tid av längst ett år från dödsfallet,
3. automatinnehavarens konkursbo längst till dess att konkursen har avslutats, eller
4. den som har fått sitt tillstånd att inneha automaten återkallat, till dess att tre månader har gått från det att beslutet om återkallelsen fick laga kraft.

Paragrafen innehåller krav på tillstånd för innehav av penning-, värde- och varuspelsautomater. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Paragrafen motsvarar 28 § lotterilagen (se prop. 1993/94:182 s. 73 f.) och har fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*.

8 § Tillstånd enligt 7 § kan ges till den som har yrkesmässig befattning med sådana automater och som uppfyller kraven i 4 kap. 1–3 §§.

Om det finns särskilda skäl får tillstånd också ges till den som driver musei- eller annan samlarverksamhet.

I paragrafen, som delvis är en kodifiering av vad som uttalas i förarbetena till lotterilagen (se prop. 1993/94:182 s. 73), anges vad som krävs för tillstånd enligt 7 §. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Enligt *första stycket* får tillstånd för innehav av automater ges till den som yrkesmässigt befattar sig med dem, under förutsättning att samma krav som ställs på en licenshavare uppfylls. Som framgår av kommentaren till 4 kap. 1 §, och i enlighet med vad *Lagrådet* anfört, ska bedömningen av om kraven är uppfyllda göras i förhållande till den verksamhet som ansökan avser. För innehav av en automat endast för service och reparation får således andra krav och villkor ställas än vad som gäller för ett innehav för tillhandahållande av spel.

Enligt *andra stycket* får om särskilda skäl finns tillstånd också ges för sådan icke yrkesmässig befattning som sker i samlingsyfte. Sådana skäl kan exempelvis föreligga om samlingen ingår i en museiverksamhet.

9 § Frågor om tillstånd enligt 7 § prövas av spelmyndigheten.

I paragrafen anges att spelmyndigheten prövar ansökningar om tillstånd att inneha penning-, värde- och varuspelsautomater. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

10 § Spelmyndigheten får förena ett tillstånd med villkor för innehavet.

I paragrafen anges att spelmyndigheten får förena ett tillstånd med villkor för innehavet. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Utgångspunkten är att de krav som ska gälla för verksamheten i första hand ska framgå av lag eller annan författning. Med hänsyn till att lagen är en skyddslagstiftning, och eftersom det kan vara svårt att från tid till annan förutse vilka krav som är nödvändiga att ställa för ett enskilt tillstånd, finns det dock möjlighet att förena ett tillstånd med särskilda villkor. Villkoren får endast avse innehavet.

12 kap. Registrering av spelare

1 § En licenshavare ska registrera den som vill delta i spel. Endast fysiska personer som är bosatta eller stadigvarande vistas i Sverige får registreras för onlinespel.

Genom paragrafen införs ett registreringskrav som innebär att en licenshavare ska registrera den som vill delta i spel. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Prop. 2017/18:220 Det är bara fysiska personer som kan registreras för spel. För det fall spelarens identitet kan fastställas på ett betryggande sätt finns inte något hinder mot att låta någon som tillfälligt vistas i Sverige registrera sig för spel. I 5 kap. 6 § finns särskilda bestämmelser om registrering av besökare till ett kasino.

För onlinespel gäller att endast den som är bosatt eller stadigvarande vistas i Sverige får registreras. Att vara bosatt i Sverige har här samma betydelse som i 3 § folkbokföringslagen. Stadigvarande vistelse har samma innebörd som i 3 kap. 3 § 2 IL. Med det avses en sammanhängande vistelse på sex månader eller mer. En förutsättning är att dygnsvilan är i Sverige. Vistelsen räknas som stadigvarande bara om den är sammanhängande, dvs. utan annat än tillfälliga avbrott (se prop. 2004/05:19 s. 30).

Av 21 kap. 11 § följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att meddela undantag från registreringskravet för vissa spelformer.

2 § Vid registreringen ska spelaren uppge namn, adress och personnummer eller motsvarande.

Licenshavaren ska kontrollera spelarens identitet på ett betryggande sätt genom en tillförlitlig elektronisk identifiering eller motsvarande.

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur registrering ska gå till. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Enligt paragrafens *första stycke* ska en spelare vid registreringen uppge namn, adress, personnummer eller motsvarande uppgift, t.ex. samordningsnummer eller uppgift om när personen är född.

I *andra stycket* anges att licenshavaren ska kontrollera spelarens identitet på ett betryggande sätt. En sådan kontroll kan ske genom att spelaren befinner sig på samma plats som licenshavaren eller dess spelombud och spelarens identitet där kontrolleras genom uppvisande av identitetshandlingar. Kontroll kan även ske genom en tillförlitlig elektronisk identifiering eller motsvarande, i första hand genom e-legitimation, t.ex. Bank-ID. I enligt med vad *Lagrådet* anför omfattar den nu aktuella skyldigheten även den situationen då spelaren vill ändra sina registrerade uppgifter på något sätt.

3 § En spelare som deltar i lotteri för viss tid ska registreras med namn, adress och personnummer eller motsvarande. Identifiering enligt 2 § krävs dock inte.

I paragrafen anges vilka uppgifter som ska registreras vid deltagande i ett lotteri för viss tid, ett s.k. prenumerationslotteri. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Vid deltagande i lotterier av detta slag ska spelarens namn, adress och personnummer eller motsvarande registreras. Någon identifiering enligt 2 § är dock inte nödvändig.

4 § Spel får inte ske förrän spelarens identitet fastställts, om det inte finns förutsättningar för ett tillfälligt spelkonto enligt 13 kap. 4 §.

En licenshavare ska dock fastställa en spelares identitet senast i samband med att den första utbetalningen till spelaren görs.

I paragrafen anges vissa krav som ska vara uppfyllda innan spel eller utbetalningar får ske. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Enligt *första stycket* får en spelare inte börja spela förrän dennes identitet har kontrollerats och fastställts av licenshavaren. Ett undantag gäller dock för s.k. tillfälliga spelkonton, se 13 kap. 4 §.

I *andra stycket* anges att spelarens identitet ska fastställas senast i samband med att den första utbetalningen görs. Det är, som *Lagrådet* påpekar, en följd av huvudregeln att utbetalning till en spelare inte får göras från ett tillfälligt spelkonto, vilket framgår av 13 kap. 4 § tredje stycket. Andra stycket är därmed endast en tydlig handlingsregel för licenshavarnas kontroller av spelarnas identitet. När en betalning till eller från ett spelkonto får ske regleras i 13 kap. Spelkonton.

Av det *tredje stycket* framgår att spel inte får ske förrän licenshavaren har kontrollerat att spelaren inte har stängt av sig från spel, antingen hos licenshavaren eller genom att anmäla sig till spelmyndighetens register för självavstängning, se 14 kap. 11 och 12 §§.

13 kap. Spelkonton

1 § En licenshavare med licens för onlinespel, med undantag för sådant spel som avses i 12 kap. 3 §, ska för varje registrerad spelare öppna ett spelkonto.

Paragrafen innehåller grundläggande bestämmelser om spelkonton. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.1.

Enligt paragrafen ska den som har licens för onlinespel upprätta ett spelkonto för varje registrerad spelare. Ett undantag ska dock gälla för sådana lotterier för viss tid som sker online.

2 § När en registrerad spelare loggar in på sitt spelkonto ska licenshavaren identifiera spelaren på ett betryggande sätt.

Paragrafen innehåller bestämmelser om identifiering vid inloggning på spelkonton. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.1.

Licenshavaren ska identifiera en spelare på ett betryggande sätt när spelaren loggar in på sitt spelkonto. Vid inloggningen kan t.ex. e-legitimation användas. Identifiering kan vidare ske genom exempelvis ett lösenord.

3 § Alla ekonomiska transaktioner till och från spelkontot ska registreras. Licenshavaren ska ge spelaren tillgång till information om spelkontots saldo, spelhistorik, in- och utbetalningar samt övriga transaktioner. Sådan information ska vara tillgänglig för spelaren på spelkontot i minst tolv månader.

Paragrafen behandlar vilka uppgifter som ska registreras på spelkontot och spelarens tillgång till dessa uppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.1.

Av bestämmelsen framgår att ekonomiska transaktioner till och från spelkontot ska registreras och att spelaren ska ges tillgång till information om

Prop. 2017/18:220 spelkontots saldo, spelhistorik, in- och utbetalningar samt övriga transaktioner. Informationen ska finnas tillgänglig i minst tolv månader. Med spelhistorik avses transaktioner i form av insatser, vinster och förluster. Övriga transaktioner kan exempelvis avse bonusar.

Av 21 kap. 12 § följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att meddela undantag från skyldigheten att tillhandahålla information till spelaren.

4 § Innan licenshavaren har kontrollerat de uppgifter som spelaren ska lämna enligt 12 kap. 2 § får ett tillfälligt spelkonto öppnas för spelaren. Ett tillfälligt spelkonto får dock inte öppnas för en spelare som finns i det register för självavstängning som anges i 14 kap. 12 §.

Licenshavaren ska genast stänga ett tillfälligt spelkonto om det visar sig att spelaren har lämnat felaktig information vid registreringen. Detsamma gäller om spelaren inte på uppmaning av licenshavaren inom en viss tid ger in dokumentation som styrker de uppgifter som lämnats vid registreringen.

Utbetalningar till spelaren får inte göras från ett tillfälligt spelkonto, såvida inte annat följer av 8 §.

Paragrafen behandlar s.k. tillfälliga spelkonton. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.2.

Av första stycket följer att en licenshavare har möjlighet att öppna ett tillfälligt spelkonto för en spelare innan licenshavaren genomfört en identitetskontroll av kunden. Detta gäller dock inte om spelaren finns upptagen i spelmyndighetens register för självavstängning.

I andra stycket anges under vilka förutsättningar som en licenshavare genast ska stänga ett tillfälligt spelkonto. Detta ska ske om det visar sig att spelaren angett felaktiga uppgifter om sig själv vid registreringen eller om spelaren inte efter uppmaning från licenshavaren inom viss tid kompletterar eller ger in dokumentation för att styrka de uppgifter som först lämnats.

Bestämmelsen i tredje stycket anger att utbetalningar inte får göras från ett tillfälligt spelkonto. Bestämmelsen hindrar dock inte att utbetalningar görs i samband med att ett konto avslutas enligt 8 §.

5 § En licenshavare får ta emot betalningar till ett spelkonto bara från en betaltjänstleverantör enligt lagen (2010:751) om betaltjänster.

Paragrafen innehåller en begränsning av vilka betalningar som får göras till ett spelkonto. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.1.

Av paragrafen följer att en licenshavare bara får ta emot betalningar till ett spelkonto från en betaltjänstleverantör enligt lagen om betaltjänster. Detta innebär bl.a. att licenshavaren inte kan ta emot kontanter.

6 § Pengar, spelpolletter eller liknande får inte överföras mellan spelkonton.

Paragrafen innehåller ett förbud mot att överföra medel mellan spelkonton. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.1.

Förbudet omfattar pengar, spelpolletter och annat som representerar ett värde, exempelvis värdekoder och bonusar.

7 § De medel som en spelare har innesittande på ett spelkonto ska hållas avskilda från licenshavarens egna medel.

Licenshavaren ska senast i samband med att ett spelkonto öppnas informera spelaren om hur medlen på spelkontot är skyddade om licenshavaren skulle hamna på ekonomiskt obestånd.

Paragrafen anger grundläggande regler till skydd för spelares pengar. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.3.

Av första stycket följer att spelarens egna medel ska hållas avskilda från licenshavarens motsvarande medel. Bestämmelsen innebär att spelarens egna medel ska ges sakrättsligt skydd.

Andra stycket innehåller en informationsplikt. Enligt den måste en licenshavare informera spelaren om vilket skydd spelarnas pengar har om licenshavaren hamnar på ekonomiskt obestånd, exempelvis genom tydlig information i företagets allmänna villkor.

8 § När ett spelkonto avslutas ska licenshavaren skyndsamt betala ut tillgodohavandet på spelkontot till spelaren.

Licenshavaren ska dock endast betala tillbaka vad som återstår av de insättningar som spelaren har gjort, om spelkontot avslutas på grund av att

1. spelaren vid öppnandet av ett tillfälligt spelkonto lämnat felaktiga uppgifter om sig själv, eller på uppmaning av licenshavaren inte gett in dokumentation som styrker de uppgifter som lämnats vid registreringen, eller

2. spelaren stängts av från spel på grund av misskötsamhet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som gäller när ett spelkonto avslutas. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.4.

Av första stycket framgår att licenshavaren skyndsamt efter att kontot har avslutats ska betala ut tillgodohavandet på spelkontot till spelaren.

Enligt andra stycket ska licenshavaren dock endast betala tillbaka vad som återstår av de insättningar som spelaren har gjort om spelkontot avslutas på grund av att spelaren antingen har angett felaktiga uppgifter om sig själv eller på uppmaning av licenshavaren inte gett in dokumentation som styrker de uppgifter som lämnats vid registreringen, eller stängts av från spel till följd av misskötsamhet. Med misskötsamhet avses överträdelser av angivna spelregler eller befogad misstanke om bedrägeri eller annan brottslighet som rör spelet. I sådana fall ska eventuella vinster behållas av licenshavaren.

Av 21 kap. 12 § följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att meddela föreskrifter om hantering av betalningar, exempelvis för att precisera vad skyndsamt avser.

Sådana situationer då spelaren avlidit eller annars inte kan ta emot en betalning när spelkontot avslutas, som *Lagrådet* uppmärksammar, får bedömas civilrättsligt i första hand med utgångspunkt i licenshavarens villkor för spelkontot. Paragrafen har i övrigt utformats i enlighet med *Lagrådets* synpunkter.

9 § Om en licenshavare avslutar ett spelkonto ska spelaren informeras skriftligen om det och om grunderna för beslutet.

Paragrafen innehåller en informationsplikt som gäller när en licenshavare avslutar ett spelkonto. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.4.

Prop. 2017/18:220 En licenshavare som avslutat ett spelkonto måste informera spelaren skriftligen om att det skett och om grunderna för det. Upplysning om grunderna för beslutet ska ske så utförligt som möjligt med hänsyn till regleringen i 17 kap. 6 § andra stycket.

10 § Det är inte tillåtet för licenshavaren att ta ut en avgift för att avsluta ett spelkonto.

Enligt paragrafen får en licenshavare inte ta ut en avgift för att avsluta ett spelkonto. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.4.

14 kap. Spelansvar

Omsorgsplikt

1 § En licenshavare ska säkerställa att sociala och hälsomässiga hänsyn iaktas i spelverksamheten för att skydda spelare mot överdrivet spelande och hjälpa dem att minska sitt spelande när det finns anledning till det (omsorgsplikt). I omsorgsplikten ingår att motverka överdrivet spelande genom fortlöpande kontroll av spelbeteende. Licenshavare ska i en handlingsplan redovisa hur omsorgsplikten ska fullgöras.

I paragrafen behandlas en licenshavares omsorgsplikt när det gäller att skydda spelare mot överdrivet spelande. Övervägandena finns i avsnitt 10.2.

Licenshavarens skyldighet att aktivt utöva omsorgsplikten genom att säkerställa att sociala och hälsomässiga skyddshänsyn tas innebär att licenshavaren ska följa spelarens beteenden för att vid behov kunna begränsa spelandet. Innebörden av begreppet överdrivet spelande bör avgöras med hänsyn till spelarens uppställda gränser för insättningar, förlustgränser, inloggningstid och förändrat spelbeteende m.m. Innehållet i omsorgsplikten kommer till uttryck genom krav på ett antal spelansvarsåtgärder i detta kapitel. Vad omsorgsplikten i övrigt inbegriper kommer att med stöd av dessa bestämmelser, och meddelade föreskrifter på området, utvecklas i praxis. Hur licenshavaren avser fullfölja sin omsorgsplikt ska redovisas i en handlingsplan. Av 21 kap. 13 § följer att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer har möjlighet att meddela föreskrifter om innehållet i handlingsplanen och om undantag från skyldigheten att upprätta en handlingsplan.

Paragrafen har fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*.

Åldersgräns

2 § Licenspliktigt spel får inte tillhandahållas någon som är under 18 år. Den som är under 20 år får inte ges tillträde till ett kasino.

I paragrafen behandlas åldersgränser för att få delta i spel. Övervägandena finns i avsnitt 10.3.

Bestämmelsen motsvarar 35 § första och andra stycket lotterilagen och 4 § kasinolagen (se prop. 2016/17:8 s. 44 f. och prop. 1998/99:80 s. 55). Ålderskraven gäller endast licenspliktiga spel. Av detta följer att spel

som inte kräver licens, såsom frisektorlotterier (3 kap. 5 §) och lotterier som har registrerats i en kommun (6 kap. 9 §), saknar åldersgräns. Prop. 2017/18:220

3 § Spel ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera spelarens ålder. Åldersgränsen för ett spel ska tydligt anges på platser där spelet tillhandahålls.

I paragrafen regleras hur spel ska tillhandahållas för att säkerställa att personer som inte uppfyller föreskriva åldersgränser inte deltar i spel. Övervägandena finns i avsnitt 10.3.

Av paragrafen framgår att spel ska ske på ett sådant sätt att det går att kontrollera spelarens ålder. Detta innebär att licenshavaren inte kan tillhandahålla spel genom försäljningskanaler där spelarens ålder inte kan kontrolleras. Licenshavaren måste ha rutiner och förfaranden för att säkerställa att underåriga inte kan spela. Vid tillhandahållande av spel online bör spelmyndigheten genom föreskrifter reglera hur ålderskontrollen ska ske. Vidare uppställs krav på att åldersgränsen tydligt ska anges, vilket motsvarar regleringen i 35 § tredje stycket lotterilagen (se prop. 2016/17:8 s. 45).

Informationsskyldighet

4 § En licenshavare ska hålla all relevant information om spelet, inklusive spelets vinstmöjligheter och regler, lättillgänglig för spelare och myndigheter. Denna information ska vara på svenska.

I paragrafen regleras licenshavarens skyldighet att tillhandahålla och tillgängliggöra relevant information om spelet. Övervägandena finns i avsnitt 10.4.

Av paragrafen framgår att licenshavaren är skyldig att informera om hur spelet fungerar och om spelets vinstförutsättningar samt ge information om dess risker. Informationen måste anpassas till vilken spelform som licenshavaren tillhandahåller. Informationen ska vara tydlig och lätt tillgänglig för spelare och myndigheter.

Av 21 kap 13 § följer att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer har möjlighet att meddela närmare föreskrifter om informations-skyldighet.

Utformning av spel

5 § Det är inte tillåtet att särskilt utforma eller programmera spel så att spelaren får intryck av att vara nära att vinna när så inte är fallet.

En licenshavare får inte tillhandahålla gratisspel, provspel och liknande spel som har ett annat slumpmässigt utfall än motsvarande spel med insatser.

Paragrafen reglerar hur spel ska utformas för att ge spelaren korrekt information om regler, chanser att vinna och risker att förlora. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

I första stycket anges att det inte är tillåtet att särskilt utforma eller programmera spel så att spelaren ges en illusion av att vara nära att vinna när så inte är fallet. Spelaren ska ges rättvisande förväntningar på sina vinstchanser.

Prop. 2017/18:220 Av *andra stycket* framgår att det inte är tillåtet för en licenshavare att i gratisspel m.m. ha ett annat slumpmässigt utfall än motsvarande spel med insats. Bestämmelsen minskar utrymmet för licenshavaren att locka in spelare i spel under oriktiga premisser.

Insatser och vissa gränser

6 § Vid spel ska spelaren aktivt ange och bekräfta sin insats.

Bestämmelsen ålägger licenshavaren att uppmana spelaren att aktivt ange och bekräfta sin insats för att få möjlighet att spela. Övervägandena finns i avsnitt 10.6.

Innan insatsen angivits och bekräftats ska inte spelet kunna påbörjas.

7 § Vid onlinespel ska spelaren ange en övre gräns för sina insättningar. Vid spel på värdeautomater enligt 5 kap. 7 och 8 §§ ska i stället en förlustgräns anges.

Paragrafen reglerar kravet på spelaren att ange gränser för insättningar och förluster. Övervägandena finns i 10.6.

Av *paragrafen* framgår att det är obligatoriskt att ange insättningsgränser vid onlinespel och förlustgränser vid spel på värdeautomater.

Kreditförbud

8 § Det är inte tillåtet för en licenshavare eller ett spelombud att erbjuda eller lämna kredit för insatser i spelet.

Spelmyndigheten får för ett visst lotteri medge undantag från förbudet i första stycket, om

1. lotteriet tillhandahålls med licens enligt 6 kap.,
2. krediten avser köp av lotter för en viss tid, och
3. det sammanlagda kreditbeloppet uppgår till högst 1/40 prisbasbelopp.

Paragrafen innehåller ett kreditförbud. Övervägandena finns i avsnitt 10.7.

Första stycket motsvarar 37 § första stycket lotterilagen (se prop. 1993/94:182 s. 77 och prop. 2001/02:153 s. 31).

I *andra stycket* ges ett begränsat utrymme att göra undantag från kreditförbudet för prenumerationslotterier som sker till förmån för allmännyttiga ändamål och till låga belopp. Undantaget utgör delvis en kodifiering av den praxis som utvecklats genom tillämpningen av lotterilagens tidigare undantag från förbudet mot spel på kredit.

Bonuserbjudanden

9 § En licenshavare får endast vid det första tillfället då en spelare spelar på något av licenshavarens spel erbjuda eller lämna bonus.

I paragrafen regleras bonuserbjudanden. Övervägandena finns i avsnitt 10.8.

Enligt bestämmelsen är det förbjudet att erbjuda bonus annat än vid det första tillfället en spelare spelar på något av licenshavarens spel.

Av 21 kap 13 § följer att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer har möjlighet att meddela föreskrifter om förutsättningar för bonuserbjudanden.

Självtest

10 § En licenshavare ska erbjuda ett verktyg online för att spelaren ska kunna bedöma sitt spelbeteende.

I paragrafen regleras licenshavarens skyldighet att erbjuda spelaren ett verktyg för bedömning av det egna spelandet, ett s.k. självtest. Övervägandena finns i avsnitt 10.9.

Att spelaren ska ha tillgång till ett verktyg, vanligtvis på licenshavarens webbplats, för att kunna göra ett självtest av sitt spelbeteende utgör en del av licenshavarens omsorgsplikt.

Av 21 kap 13 § följer att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer har möjlighet att meddela närmare föreskrifter om självtest.

Själavstängning

11 § En licenshavare enligt 5–8 kap. ska ge registrerade spelare möjlighet att stänga av sig från spel under en viss tid eller tills vidare. En avstängning tills vidare får inte hävas förrän efter tolv månader.

En licenshavare som tillhandahåller kasinospel online, onlinebingo och datorsimulerat automatspel ska på sin webbplats även ge spelaren en möjlighet att omedelbart stänga av sig från sådant spel i 24 timmar.

I paragrafen regleras skyldigheten för licenshavare att möjliggöra för spelare att stänga av sig under viss tid eller tills vidare. Övervägandena finns i avsnitt 10.10.

I första stycket anges att avstängningsmöjligheten gäller spellicenser enligt 5–8 kap. Vidare framgår att en avstängning från spel tills vidare ska vara möjlig att häva först tolv månader efter avstängningen.

Enligt andra stycket ska spelaren även erbjudas en möjlighet att direkt på webbplatsen omedelbart stänga av sig från kasinospel online, bingo online och datorsimulerat automatspel under 24 timmar.

I 12 § finns bestämmelser om själavstängning hos alla licenshavare genom anmälan till spelmyndighetens själavstängningsregister.

Av 21 kap 13 § följer att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer har möjlighet att meddela närmare föreskrifter om själavstängning.

12 § En spelare ska genom en anmälan till spelmyndigheten kunna stänga av sig från allt spel som kräver registrering enligt 12 kap. 1 §. Avstängningen ska gälla hos alla licenshavare under en viss tid eller tills vidare. En avstängning tills vidare får inte hävas förrän efter tolv månader.

Spelmyndigheten ska föra ett register över spelare som är avstängda från spel enligt första stycket.

I paragrafen regleras en spelares rätt att kunna stänga av sig från spel hos alla licenshavare genom en anmälan till spelmyndigheten. Övervägandena finns i avsnitt 10.10.

Prop. 2017/18:220 Enligt *första stycket* ska spelmyndigheten möjliggöra för spelare att genom en anmälan stänga av sig under en viss tid eller tills vidare från spel hos alla licenshavare. Möjligheten avser endast sådant spel som kräver att spelaren har registrerat sig för att få spela. Det är således inte möjligt att stänga av sig från andra aktörer än de som har en licens. Vidare framgår att en avstängning som gäller tillsvidare inte ska kunna hävas förrän efter tolv månader från det att spelaren stängde av sig.

Enligt *andra stycket* ska spelmyndigheten föra ett register över spelare som är avstängda från spel enligt första stycket. Spelare som tidigare har varit avstängda men inte längre är det, ska inte finnas i registret.

I 11 § finns bestämmelser om självavstängning hos en särskild licenshavare.

Av 21 kap 13 § följer att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer har möjlighet att meddela närmare föreskrifter om självavstängning.

Paragrafen har utformats med beaktande av *Lagrådets* synpunkter.

Kundtjänst

13 § En licenshavare ska ha rutiner och bemanning för hantering av klagomål och andra frågor om de spel som tillhandahålls.

I bestämmelsen regleras en licenshavares skyldighet att ha rutiner för att hantera klagomål och övriga frågor kopplade till spelet. Övervägandena finns i avsnitt 10.11.

Paragrafen utgör en del av regleringen för att uppnå ett högt konsumentskydd. En licenshavare ska enligt bestämmelsen ha rutiner och bemanning för att kunna hantera och besvara klagomål och frågor från spelarna. Vilka rutiner och vilken bemanning som krävs bör avgöras med beaktande av bl.a. omfattningen av den spelverksamhet som bedrivs.

Utbildning

14 § En licenshavare ska kontinuerligt utbilda sin ledning och sådan personal, såväl egen som vid anlitade företag, som arbetar med produktutveckling, marknadsföring, spelövervakning, försäljning och kundtjänst. Utbildningen ska skapa medvetenhet om och förståelse för riskerna med spel och för vilka faktorer som påverkar en spelares spelbeteende.

Paragrafen behandlar licenshavarens skyldighet att utbilda personalen i syfte att förstå risker med spelen och spelarnas beteenden. Övervägandena finns i avsnitt 10.12.

Av paragrafen framgår att licenshavarna ska utbilda viss personal om risker med spel och vilka faktorer som påverkar spelbeteende. Om licenshavaren t.ex. har särskild personal i vars uppgift det ingår att föra direkta samtal med spelare i spelansvarsfrågor, bör de bl.a. ha en särskild utbildning för detta eller jämförbar dokumenterad erfarenhet av sådana samtal.

Av 21 kap. 13 § följer att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer har möjlighet att meddela närmare föreskrifter om utbildning av personal.

Särskilda bestämmelser för anställda

15 § En licenshavare ska ha regler som anger vilka anställda och uppdragstagare som inte får delta i licenshavarens spel och säkerställa att dessa inte deltar i spelen.

Paragrafen ålägger licenshavaren att ha bestämmelser om vilka anställda som inte får delta i licenshavarens spel. Övervägandena finns i avsnitt 10.13.

Varje licenshavare ska enligt paragrafen ha rutiner och bestämmelser som anger vilka anställda och uppdragstagare som inte får delta i licenshavarens egna spel. Licenshavaren ska vidare säkerställa att dessa personer inte deltar i spelen.

Av 21 kap. 13 § följer att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer har möjlighet att meddela närmare föreskrifter om anställdas deltagande i licenshavarens spel.

Kontrollrutiner

16 § En licenshavare ska ha rutiner för att upptäcka och motverka gärningar som omfattas av regleringen om spelfusk i 19 kap. 4 § samt överträdelse av användarvillkor och spelregler.

Licenshavaren ska även möjliggöra för spelare att omedelbart kunna underrätta licenshavaren om sådana förhållanden som anges i första stycket.

En licenshavare får till Polismyndigheten eller åklagare lämna uppgifter som kan tyda på brott i samband med spel.

Paragrafen reglerar skyldigheten för licenshavaren att ha rutiner och rapporteringskrav för att skydda bl.a. idrottens integritet. Övervägandena finns i avsnitt 10.14.

Av första stycket följer att en licenshavare ska skapa förutsättningar för att upptäcka och motverka brottsliga gärningar förknippade med spel. Detta innebär bl.a. att licenshavaren måste ha relevant kompetens och systemstöd för att göra de bedömningar som krävs.

Enligt andra stycket åligger det även licenshavaren att ge spelaren möjlighet att omedelbart kunna uppmärksamma licenshavaren på spelfusk och andra oegentligheter kopplade till spelet.

Enligt tredje stycket får uppgifter som kan tyda på brott i samband med spelet lämnas till Polismyndigheten eller åklagare. Bestämmelsen tydliggör att om misstanke om brott framkommer kan alla uppgifter som tyder på brott lämnas till Polismyndigheten eller åklagare för utredning. Liknande bestämmelser finns i penningtvättslagen och i 6 kap. 5 § lagen (2010:751) om betaltjänster. Av 17 kap. 6 § framgår att uppgift om att information av detta slag har lämnats till Polismyndigheten eller åklagare inte får lämnas ut till den registrerade.

15 kap. Marknadsföring**Måttfull marknadsföring**

1 § Vid marknadsföring av spel till konsumenter ska måttfullhet iakttas.

Marknadsföringen får inte riktas särskilt till personer under 18 år.

Prop. 2017/18:220 Paragrafen anger att marknadsföring av spel till konsumenter ska vara måttfull och att den inte får rikta sig särskilt till barn eller ungdomar. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.

Paragrafen motsvarar 47 a § lotterilagen (se prop. 2016/17:8 s. 46). Begreppen konsument och marknadsföring har samma innebörd som i marknadsföringslagen.

För att avgöra om en marknadsföringsåtgärd är måttfull enligt *första stycket* bör en helhetsbedömning göras. Bedömningen av vad som kan anses strida mot kravet på måttfull marknadsföring bör överlämnas till rättstillämpningen. Vägledning för bedömning finns bl.a. i kommissionens rekommendation om onlinespeltjänster liksom SPER:s riktlinjer för marknadsföring. Konsumentverket har även möjlighet att ta fram allmänna råd som närmare preciserar vad kravet på måttfullhet i samband med marknadsföring innebär.

Av *andra stycket* framgår att marknadsföring inte får riktas särskilt till barn och ungdomar som inte har fyllt 18 år.

Direktreklam

2 § *Marknadsföring får inte riktas direkt till en spelare som har stängt av sig från spel.*

Om en spelare har sagt upp sitt spelkonto hos en licenshavare, får licenshavaren rikta marknadsföring direkt till spelaren endast om spelaren i samband med uppsägningen aktivt godkänt det.

Paragrafen behandlar direktadresserad reklam. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

Enligt *första stycket* får marknadsföring inte riktas direkt till en spelare som har stängt av sig från spel, antingen i självavstängningsregistret eller direkt hos en licenshavare. Har avstängningen gjorts i självavstängningsregistret gäller förbudet samtliga licenshavare. Har avstängningen gjorts i förhållande till en specifik licenshavare får denne inte rikta marknadsföring till spelaren. Marknadsföring kan riktas direkt till en spelare via olika kanaler. Det kan handla om t.ex. reklam via adresserad post, e-post, sms eller telefoni. Även reklam i andra digitala kanaler än e-post kan omfattas av förbudet. Exempelvis kan det handla om marknadsföring i sociala medier, om denna kan anses vara individualiserad på motsvarande sätt som t.ex. reklam via adresserad post.

I *andra stycket* anges att marknadsföring får riktas direkt till en spelare som sagt upp sitt spelkonto endast om denne i samband med uppsägningen aktivt godkänt det. Det krävs således en aktiv handling från spelarens sida för att en licenshavare ska ha rätt att skicka direktadresserad reklam till spelaren efter att spelkontot har sagts upp.

Paragrafen har fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*.

Informationsskyldighet

3 § *Kommersiella meddelanden om spel ska innehålla tydlig information om lägsta ålder för att få spela.*

På platser där spel bedrivs och i samband med kommersiella meddelanden om spel, med undantag för sådana meddelanden i radio, ska licenshavaren

Paragrafen reglerar information om åldersgräns och kontaktuppgifter i kommersiella meddelanden. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.

I *första stycket* anges att kommersiella meddelanden om spel ska innehålla tydlig information om åldersgränsen för att få spela.

I *andra stycket* finns en ny skyldighet för licenshavare att säkerställa att kontaktuppgifter anges till en organisation som tillhandahåller information om och stöd vid spelproblem på platser där licenshavare erbjuder spel och i samband med kommersiella meddelanden om spelen, med undantag för sådana meddelanden i radio. Kontaktuppgifterna ska vara tydliga.

Otillbörlig marknadsföring

4 § Marknadsföring som strider mot 1 eller 2 § ska vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen (2008:486) anses som otillbörlig mot konsumenterna.

Om information som anges i 3 § inte lämnas ska marknadsföringslagen tillämpas, med undantag av bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörningsavgift. Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om otillbörlig marknadsföring på spelområdet. Övervägandena finns i avsnitt 11.5.

Paragrafen motsvarar regleringen i 47 b § lotterilagen (se prop. 2016/17:8 s. 47), såvitt avser ageranden som strider mot kravet på måttfull marknadsföring. Av *första stycket* följer även att marknadsföring som strider mot förbudet mot direktreklam i 2 § ska bedömas som otillbörlig mot konsumenterna enligt 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen.

I *andra stycket* anges att marknadsföringslagen även ska tillämpas vid överträdelse av informationsskyldigheten enligt 3 § och att sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen. Det senare innebär att en överträdelse av 3 § även utgör en överträdelse av nämnda bestämmelse i marknadsföringslagen.

Sponsring

5 § När en licenshavare ingår avtal om sponsring ska den säkerställa att dess logotyper samt namn på spelprodukter eller speltjänster inte förekommer på produkter som är avsedda att användas av personer under 18 år.

Paragrafen reglerar licenshavarnas möjligheter att ingå sponsringsavtal. Övervägandena finns i avsnitt 11.6.

Regleringen syftar till att hindra att barn eller ungdomar som inte har fyllt 18 år används som "reklampelare" för licenshavare. När en licenshavare ingår avtal om sponsring ska därför spelföretaget säkerställa att dess logotyper och namn på spelprodukter eller speltjänster inte förekommer på produkter som är avsedda att användas, som t.ex. genom att bäras, av personer under 18 år. Detta kan t.ex. ske genom särskilda avtalsvillkor.

Reklam i radio och tv

6 § Reklam för spel som tillhandahålls av någon som saknar nödvändig licens enligt denna lag får inte förekomma i tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv eller ljudradiosändningar som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696).

Paragrafen behandlar reklam i tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv och ljudradiosändningar. Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

Paragrafen innehåller ett förbud för den som saknar licens enligt denna lag att göra reklam i radio och tv för sina spel.

16 kap. Tekniska krav

1 § Den som tillhandahåller spel ska se till att spelsystem, affärssystem, dragningsutrustning, fysiska lotter och fysiska bingobrickor uppfyller de tekniska kraven i sådana föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag. Detsamma gäller krav för de rutiner som ska tillämpas för spel- och affärssystem inklusive de uppgifter som finns i dessa system.

Paragrafen behandlar tekniska krav och rutiner. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Enligt paragrafen ska den som tillhandahåller spel vara skyldig att uppfylla de tekniska krav och krav på rutiner för sådan utrustning som anges i bestämmelsen och som meddelats i föreskrifter med stöd av spellagen. Begreppen spelsystem, affärssystem och dragningsutrustning definieras i 2 kap. 3 §.

Av 21 kap. 14 § följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att meddela föreskrifter om tekniska krav och krav på rutiner.

2 § Licenshavarens spelsystem ska vara placerat i Sverige.

Spelmyndigheten får meddela undantag från kravet i första stycket, om licenshavaren

1. har tillåtelse att erbjuda spel i ett annat land där en offentlig myndighet övervakar licenshavarens tillhandahållande av spel och denna myndighet har ingått avtal med spelmyndigheten om tillsyn av licenshavarens tillhandahållande av spel i Sverige, eller

2. kan ge spelmyndigheten möjlighet att genomföra en tillfredsställande kontroll av spelsystemet med hjälp av fjärråtkomst eller liknande.

I paragrafen behandlas placeringen av spelsystemet. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Enligt huvudregeln i första stycket ska spelsystemet vara placerat i Sverige, vilket i normalfallet innebär att den server som inhyser spelsystemet ska vara placerad i landet

Av andra stycket framgår att spelmyndigheten har möjlighet att meddela undantag från vad som sägs i första stycket i två situationer. Det gäller för det första enligt punkt 1 om licenshavaren har tillåtelse att erbjuda spel i ett annat land där en offentlig myndighet övervakar licenshavarens

tillhandahållande av spel och denna myndighet har ingått avtal med spelmyndigheten om tillsyn av spelföretagets tillhandahållande av spel i Sverige. En motsvarande undantagsmöjlighet gäller för det andra enligt *punkt 2* när spelmyndigheten har möjlighet att genomföra en tillfredsställande kontroll av spelsystemet med hjälp av fjärråtkomst eller på annat sätt.

3 § För att säkerställa att en licenshavares spelsystem, affärssystem, rutiner, dragningsutrustning och fysiska lotter uppfyller de krav som avses i 1 § innan de används i spelverksamheten ska de bedömas av ett organ som ackrediterats för uppgiften enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93.

Paragrafen reglerar hur uppfyllelsen av kraven på licenshavarnas utrustning ska bedömas. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

I paragrafen ställs ett grundläggande krav upp avseende bedömning av spelsystem, affärssystem, rutiner, dragningsutrustning och fysiska lotter. Utrustningens överensstämmelse med kraven ska bedömas av ett ackrediterat organ innan de får användas vid tillhandahållande av spel.

Av 21 kap. 14 § följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att meddela föreskrifter om hur bedömningen av överensstämmelsen med de uppställda kraven ska utföras.

4 § Spelmyndigheten får när som helst under licenstiden kräva att licenshavaren låter utföra en bedömning av hur spelsystem, affärssystem, rutiner, dragningsutrustning eller fysiska lotter uppfyller uppställda krav. Kostnaderna för detta ska betalas av licenshavaren.

Paragrafen ger spelmyndigheten rätt att när som helst kräva att licenshavaren låter utföra ytterligare bedömning av överensstämmelsen med de uppställda kraven för spelsystem, affärssystem, rutiner, dragningsutrustning eller fysiska lotter. Kostnaderna för detta ska betalas av licenshavaren. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

5 § En licenshavare ska, om inte spelmyndigheten beslutar om annat, spara alla uppgifter om driften av spelsystemet i minst fem år.

Enligt paragrafen ska en licenshavare som huvudregel spara alla uppgifter om driften av spelsystemet i minst fem år. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Spelmyndigheten kan besluta att uppgifterna inte behöver sparas i fem år. Undantagsmöjligheten är särskilt avsedd att tillämpas på sådana uppgifter som saknar eller har ringa betydelse för tillsynen.

17 kap. Behandling av personuppgifter

Förhållandet till annan dataskyddsreglering

1 § Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska

Prop. 2017/18:220 *personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning.*

Vid behandling av personuppgifter enligt denna lag gäller lagen (2018:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om inte annat följer av denna lag eller av föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

I paragrafen anges tillämpningsområdet för kapitlets bestämmelser om behandling av personuppgifter. Bestämmelserna ska tillämpas vid spelmyndighetens och licenshavarnas behandling av personuppgifter enligt spellagen. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.1.

I *första stycket* finns en upplysningsbestämmelse om att dataskyddsförordningen gäller vid behandling av personuppgifter enligt spellagen. Förordningen är direkt tillämplig i varje medlemsstat och har företräde framför nationell lagstiftning. Trots *Lagrådets* invändning mot bestämmelsens utformning, har bestämmelsen utformats i enlighet med bl.a. förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (se prop. 2017/18:105).

Av *andra stycket* framgår att bestämmelserna i spellagen, och föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag, ska gälla före den särskilda lag som kompletterar förordningen.

Av 21 kap. 15 § följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att meddela föreskrifter om behandlingen av personuppgifter.

Personuppgiftsansvar

2 § *Spelmyndigheten är personuppgiftsansvarig för självavstängningsregistret och för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför i övrigt för att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag.*

En licenshavare är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som den utför för att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag.

Paragrafen reglerar vilka som är personuppgiftsansvariga enligt spellagen. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.2.

Spelmyndigheten är enligt *första stycket* personuppgiftsansvarig för den personuppgiftsbehandling som sker inom ramen för myndighetens verksamhet enligt lagen.

Varje licenshavare är enligt *andra stycket* personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som licenshavaren utför enligt lagen. Spelombud som behandlar personuppgifter för en licenshavares räkning kan anlitas som personuppgiftsbiträden enligt artikel 28 i EU:s dataskyddsförordning.

Behörighetstilldelning

3 § *Tillgången till personuppgifter ska begränsas till vad var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter enligt denna lag.*

Paragrafen reglerar tillgången till personuppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.2.

Bestämmelsen omfattar förutom anställd personal även andra som deltar i spelmyndighetens eller en licenshavares verksamhet, exempelvis spelombud, anställda, uppdragstagare, praktikanter och inhyrd bemanningspersonal. Enligt bestämmelsen ska tillgången till personuppgifter begränsas till vad var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter. Kravet syftar till att minska den interna exponeringen av personuppgifterna. Vilket behov som finns att få ta del av personuppgifter får bedömas utifrån en analys av förutsättningarna och behoven inom spelmyndigheten respektive varje licenshavare.

Paragrafen har fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*.

Tillåtna ändamål för behandling av personuppgifter

4 § *Spelmyndigheten får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att hantera självavstängningsregistret och i övrigt utföra sina uppgifter enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.*

Paragrafen reglerar särskilda ändamål som spelmyndigheten får behandla personuppgifter för. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.3.

Enligt bestämmelsen får spelmyndigheten behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att hantera självavstängningsregistret och i övrigt utföra sina uppgifter enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Denna behandling kan anses som den mest integritetskränkande av de behandlingar av personuppgifter som spelmyndigheten förutsätts utföra enligt lagen och har därför reglerats särskilt. Stöd för spelmyndighetens personuppgiftsbehandling i övrigt finns bl.a. i andra delar av spellagen samt i EU:s dataskyddsförordning och i dataskyddslagen. Kravet på att det ska vara nödvändigt att behandla personuppgifterna innebär att endast sådana uppgifter som behövs för att uppfylla de aktuella ändamålen med personuppgiftsbehandlingen får behandlas. Uppgifter som inte behövs för ändamålen får alltså inte behandlas. När det gäller frågan vilka personuppgifter som får behandlas måste även dataskyddsförordningens grundläggande krav på att personuppgifterna ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas (uppgiftsminimering) beaktas, se artikel 5.1 c i dataskyddsförordningen. De ska också vara adekvata och, om nödvändigt, uppdaterade (artikel 5.1 d). Ovidkommande eller onödigt många personuppgifter i förhållande till ändamålen får med andra ord inte behandlas.

5 § *En licenshavare får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen*

- 1. kontrollera spelarens identitet och ålder,*
- 2. upprätta spelkonton och fullgöra licenshavarens skyldigheter gentemot spelaren i fråga om spelkonton,*
- 3. kontrollera att spelaren följer de villkor och regler som gäller för varje spel,*
- 4. granska spelet i syfte att upptäcka fusk, bedrägeri och annan brottslig verksamhet,*
- 5. kontrollera och rapportera avvikande spelmönster och misstankar om manipulation av resultat inom sport med avseende på vadhållning,*

- Prop. 2017/18:220
6. granska och analysera uppgifter från upprättade spelarprofiler och varje spelares spelbeteende för att kunna vidta spelansvarsåtgärder, och
 7. genomföra självavstängning av spelare samt hantera uppgifter från spelmyndigheten avseende det nationella självavstängningsregistret.

I paragrafen anges särskilda ändamål för vilka en licenshavare får behandla personuppgifter enligt spellagen. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.3.

De särskilda ändamålen förtydligar av de skyldigheter som licenshavarna har enligt lagen. Kravet på att det ska vara nödvändigt att behandla personuppgifterna innebär att endast sådana uppgifter som behövs för att uppfylla de aktuella ändamålen med personuppgiftsbehandlingen får behandlas (se kommentaren till 4 §). Licenshavaren kan förstås behandla personuppgifter för andra ändamål, förutsatt att behandlingen vilar på annan rättslig grund än den som ges i lagen.

Enligt *punkt 1* får licenshavaren behandla personuppgifter för att kontrollera en spelares identitet och ålder.

Enligt *punkt 2* får licenshavaren behandla personuppgifter för att upprätta spelkonton och fullgöra skyldigheter i fråga om sådana. Spelkonton regleras i 13 kap.

Enligt *punkt 3* får licenshavaren behandla personuppgifter för att kontrollera att spelaren följer de villkor och regler som gäller för spelet.

Enligt *punkt 4* får licenshavaren behandla personuppgifter för att upptäcka och motverka spelfusk och andra överträdelser. Enligt 14 kap. 16 § ska licenshavaren ha kontrollrutiner för att upptäcka och motverka spelfusk och andra överträdelser av spelreglerna.

Enligt *punkt 5* får licenshavaren behandla personuppgifter för att kontrollera och rapportera om avvikande spelmönster och misstankar om manipulation av resultat inom sport med avseende på vadhållning till spelmyndigheten.

Enligt *punkt 6* får licenshavaren behandla personuppgifter för att granska och analysera uppgifter från upprättade spelarprofiler och varje spelares spelbeteende.

Enligt *punkt 7* får licenshavaren behandla personuppgifter för att stänga av spelare från spel och hantera uppgifter från det nationella självavstängningsregistret. Punkten har utformats i enlighet med *Lagrådets* synpunkter.

Hinder mot utlämnande av uppgifter

6 § Personuppgifter som behandlas enligt 14 kap. 16 § tredje stycket får inte lämnas ut till den registrerade. Artikel 15 i EU:s dataskyddsförordning om information och rätt att få tillgång till personuppgifter gäller inte vid sådan behandling.

Paragrafen reglerar licenshavarnas möjligheter att lämna uppgifter till Polismyndigheten och åklagare vid misstanke om brott. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.4.

I paragrafen anges att besked om att uppgifter behandlas enligt 14 kap. 16 § tredje stycket inte får lämnas ut till den registrerade. Bestämmelsen omfattar alltså den personuppgiftsbehandling som sker i samband med den närmare analysen och rapporteringen till Polismyndigheten och åklagare

av misstänkt spelfusk eller liknande. *Lagrådet* har ifrågasatt bestämmelsens räckvidd. Regeringen vill med anledning av detta framhålla att bestämmelsen inte endast hindrar att den registrerade informeras på licenshavarens eget initiativ, den utgör även ett undantag från den registrerades rätt att enligt artikel 15 i dataskyddsförordningen få information och tillgång till personuppgifter. En liknande bestämmelse finns avseende uppgifter i register som förs i enlighet med penningtvättslagen (se prop. 1998/99:19 s. 78 och prop. 2008/09:70 s. 200) och i 6 kap. 6 § lagen om betaltjänster avseende register som förs i enlighet med den lagstiftningen.

Sökförbud

7 § Vid behandling av personuppgifter enligt denna lag är det förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på sådana personuppgifter som avses i artiklarna 9.1 och 10 i EU:s dataskyddsförordning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sökförbud. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.2.

I paragrafen förbjuds vissa typer av sökningar i personuppgifter. Detta gäller sökningar som sker i syfte att få fram ett urval av personer grundat på sådana personuppgifter som avses i artiklarna 9.1 och 10 i EU:s dataskyddsförordning. Artikel 9.1 i dataskyddsförordningen behandlar känsliga personuppgifter. Detta är sådana uppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening och behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning. Artikel 10 behandlar personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och lagöverträdelser.

18 kap. Tillsyn och andra åtgärder

Tillsynsmyndigheter

1 § Spelmyndigheten har tillsyn över att denna lag och de föreskrifter och villkor som meddelats med stöd av lagen följs.

Spelmyndigheten har dock inte tillsyn över

- 1. sådana lotterier som avses i 6 kap. 9 §, och*
- 2. behandlingen av personuppgifter.*

Tillsyn över lotterier som avses i andra stycket 1 utövas av den kommunala nämnd som kommunen bestämmer.

Paragrafen reglerar tillsynsansvaret över spellagen. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.

Av *första stycket* framgår att det är spelmyndigheten som ska utöva tillsyn över de som är eller kan antas vara omfattade av spellagen och de villkor och bestämmelser som har meddelats med stöd av lagen. Då bestämmelserna i 15 kap. hänvisar till marknadsföringslagen kan dock även Konsumentverket utöva viss tillsyn över efterlevnaden av lagen.

I *andra stycket* regleras två undantag från första stycket. Enligt *punkt 1* ska spelmyndigheten inte utöva tillsyn över s.k. registreringslotterier

Prop. 2017/18:220 enligt 6 kap. 9 § spellagen. Enligt *punkt 2* ska spelmyndigheten inte heller utöva tillsyn över bestämmelserna om behandling av personuppgifter. Sådana bestämmelser finns i bl.a. 12–14 och 17 kap.

I *tredje stycket* anges att tillsyn över s.k. registreringslotterier enligt 6 kap. 9 § ska utövas av den kommunala nämnd som respektive kommun bestämmer.

2 § Spelmyndigheten har också tillsyn över att sådan verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 14 lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism följer den lagen.

I paragrafen regleras tillsynen över viss verksamhet enligt penningtvättslagen. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.

Paragrafen motsvarar 48 a § lotterilagen (se prop. 2016/17:173 s. 576).

Kontrollanter

3 § Spelmyndigheten får förordna särskilda kontrollanter för att utföra tillsynsuppgifter.

Paragrafen reglerar spelmyndighetens möjlighet att förordna kontrollanter, som inte är anställda av myndigheten, för att utföra tillsynsuppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.

De särskilda kontrollanternas tillsynsbefogenheter framgår av 4 §.

Undersökningar och upplysningar

4 § En kontrollant enligt 3 § eller en befattningshavare hos spelmyndigheten i vars uppgifter det ingår att övervaka att bestämmelser om spel följs, har rätt att

1. få tillträde till fartyg, områden, anläggningar, lokaler och andra utrymmen där det bedrivs eller kan antas bedrivs spel eller där utrustning för spel förvaras eller hanteras,

2. få de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen, och

3. få den hjälp som behövs för tillsynen av den som är föremål för åtgärden.

Paragrafen behandlar spelmyndighetens och de av spelmyndigheten förordnade kontrollanternas tillsynsbefogenheter. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.

Spelmyndighetens befogenheter som anges i paragrafen gäller inte bara i förhållande till licenshavare utan även exempelvis i förhållande till spelombud och, när det gäller tillsyn enligt 16–21 §§, i förhållande till registreringslotterier. Därigenom är paragrafens bestämmelser avsedda att vara tillämpliga i motsvarande situationer som 50 a och b §§ lotterilagen (se prop. 2016/17:173 s. 577 f.).

Paragrafen har delvis fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*. Till skillnad från *Lagrådet* anser regeringen att den rätt att få tillträde, uppgifter och handlingar som anges i *punkt 1* och *2* ska vara begränsad till när detta behövs för tillsynen.

5 § Polismyndigheten ska lämna spelmyndigheten den hjälp som behövs vid tillsynen.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

1. *det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller*
2. *det annars finns synnerliga skäl.*

Paragrafen reglerar Polismyndighetens skyldighet att bistå spelmyndigheten. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.

Spelmyndigheten har enligt *första stycket* möjlighet att begära den hjälp av Polismyndigheten som behövs vid tillsynen.

I *andra stycket* klargörs i *punkt 1* att biträde av Polismyndigheten får begäras endast i sådana situationer där det finns ett verkligt behov av myndighetens särskilda befogenhet i 10 § polislagen att använda våld. Det är spelmyndigheten som ska pröva om förutsättningarna föreligger att begära biträde av Polismyndigheten. Spelmyndigheten kan t.ex. begära biträde av Polismyndigheten när den verksamhetsansvarige tidigare satt sig till motvärm, framfört hot eller förklarat sig vägra tillträde till fartyg, områden, anläggningar, lokaler och andra utrymmen där det bedrivs eller kan antas bedrivas spel eller där utrustning för spel förvaras eller hanteras. Biträde av Polismyndigheten kan vidare enligt *punkt 2* begäras i andra fall då det finns synnerliga skäl. Det kan exempelvis röra sig om situationer där det finns en överhängande risk för att exempelvis handlingar eller annat material kommer att förstöras och man inte kan avvakta med att verkställigheten löses på annat sätt.

6 § Om en licenshavare ingår i en koncern har spelmyndigheten rätt att från de övriga företagen i koncernen få de upplysningar om verksamheten och därmed sammanhängande omständigheter som myndigheten behöver för sin tillsyn över licenshavaren.

Paragrafen behandlar vilka upplysningar som övriga företag i en koncern som en licenshavare ingår i är skyldiga att lämna till spelmyndigheten. Övervägandena finns i avsnitt 14.3.

Av bestämmelsen framgår att spelmyndigheten har rätt att från företag som ingår i samma koncern som en licenshavare få de upplysningar om licenshavarens verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som myndigheten behöver för sin tillsyn över licenshavaren. Med koncern avses detsamma som i 1 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551).

7 § En revisor eller en särskild granskare ska omedelbart underrätta spelmyndigheten om han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag hos en licenshavare får kännedom om förhållanden som

1. *kan utgöra en väsentlig överträdelse av någon författning som reglerar licenshavarens verksamhet,*
2. *kan påverka licenshavarens fortsatta drift negativt, eller*
3. *kan leda till att revisorn avstyrker att balansräkningen eller resultaträkningen fastställs eller till anmärkning enligt 9 kap. 33 eller 34 § aktiebolagslagen (2005:551), 8 kap. 36 och 37 §§ lagen (2018:000) om ekonomiska föreningar, eller 29 eller 30 § revisionslagen (1999:1079).*

Revisorn och den särskilda granskaren har en motsvarande undermålskyldighet om han eller hon får kännedom om förhållanden som avses i första stycket vid fullgörande av uppdrag i licenshavarens moderföretag eller

I paragrafen behandlas en revisors rapporteringsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 14.4.

Av *första stycket* framgår att en revisor eller en särskild granskare har en skyldighet att omedelbart underrätta spelmyndigheten om denne får kännedom om vissa i stycket angivna förhållanden. Med särskild granskare avses detsamma som i 10 kap. 21 § aktiebolagslagen och 9 kap. lagen (2018:000) om ekonomiska föreningar. Skyldigheten att underrätta spelmyndigheten kan uppkomma endast på grund av förhållanden som revisorn eller granskaren får kännedom om vid fullgörandet av sitt uppdrag. Det är alltså omfattningen av uppdraget som utgör avgränsningen för plikten att rapportera. Om revisorn eller granskaren på annat sätt fått del av information, exempelvis vid fullgörandet av konsultuppdrag åt licenshavaren eller vid fullgörandet av revisorsuppdrag och konsultuppdrag i ett annat företag, inträder undermåttsskyldigheten enligt denna paragraf endast om revisorn eller granskaren är skyldig att använda informationen vid fullgörandet av sitt revisionsuppdrag hos licenshavaren. Om så är fallet får avgöras genom en tillämpning av god revisionssed.

Av *andra stycket* framgår att en motsvarande underrättelseskyldighet gäller för en revisor eller särskild granskare vid fullgörande av uppdrag i licenshavarens moderföretag eller dotterföretag eller i ett företag som har en likartad förbindelse med licenshavaren. Om revisorn eller granskaren får information om det reviderade företaget på annat sätt än vid fullgörande av sitt revisorsuppdrag gäller motsvarande begränsning som enligt första stycket.

Kontrollköp

8 § Som ett led i tillsynen av om en licenshavare som tillhandahåller något annat spel än onlinespel följer bestämmelserna om åldersgränser i 14 kap. 2 § får spelmyndigheten genomföra kontrollköp. Vid ett sådant köp får spelmyndigheten endast anlita en person som har uppnått den ålder som gäller för det aktuella spelet.

Ett kontrollköp får genomföras utan att licenshavaren eller dess spelombud underrättas i förväg om kontrollköpet. Spelmyndigheten ska dock snarast efter ett genomfört kontrollköp underrätta licenshavaren om kontrollköpet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kontrollköp av spel som omfattas av en licens enligt spellagen. Övervägandena finns i avsnitt 14.5.

Enligt *första stycket* får spelmyndigheten göra kontrollköp i samband med s.k. landbaserade spel för att undersöka om licenshavaren förvissat sig om att mottagaren har uppnått den ålder som anges i 14 kap. 2 §. Syftet med kontrollköpet är att ge underlag för ett efterföljande samtal mellan spelmyndigheten och licenshavaren om den åldersgräns som gäller vid tillhandahållande av spel. De som anlitas för att utföra kontrollköpen ska vara personer som uppnått föreskriven ålder.

Av det *andra stycket* framgår att ett kontrollköp får genomföras utan att licenshavaren underrättas i förväg om kontrollköpet, men att licenshavaren snarast efter köpet ska underrättas om detta.

9 § Vad som framkommit genom kontrollköp får inte utgöra grund för spelmyndigheten att ingripa enligt 12 §.

Paragrafen begränsar möjligheterna för spelmyndigheten att ingripa enligt 12 § med anledning av vad som framkommit vid ett kontrollköp. Bestämmelsen innebär att myndigheten inte heller får besluta om en sanktionsavgift enligt 19 kap. 10 § i de aktuella fallen. Övervägandena finns i avsnitt 14.5.

Tillsyn över registreringslotterier

10 § För sådana lotterier som avses i 6 kap. 9 § ska kommunen förordna en kontrollant.

Kommunen ska fastställa arvodet till kontrollanten. Arvodet ska betalas av den som har registrerats för att tillhandahålla ett sådant lotteri.

Den som efter registrering tillhandahåller lotterier enligt 6 kap. 9 § ska senast den 15 februari varje år till kontrollanten redovisa de lotterier som har tillhandahållits under föregående kalenderår. Kontrollanten ska senast den 1 april varje år och vid utgången av varje tillståndsperiod lämna kommunen uppgifter om insatsernas sammanlagda belopp i de lotterier som har tillhandahållits under perioden.

I paragrafen regleras tillsynen över registreringslotterier. Övervägandena finns i avsnitt 14.6

Regleringen motsvarar i sak vad som i dag gäller enligt 49 § lotterilagen (se prop. 2001/02:153 s. 31).

11 § Spelmyndigheten ska genom tillsynsvägledning löpande ge stöd till och följa hur kommunerna bedriver sin tillsyn enligt 1 § tredje stycket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillsynsvägledning avseende registreringslotterier. Övervägandena finns i avsnitt 14.6.

Enligt paragrafen ska spelmyndigheten vägleda kommuner i deras tillsyn genom att ge löpande stöd och följa hur tillsynen bedrivs.

Ingripanden

12 § Om förutsättningarna för licens enligt 4 kap. 1–3 §§ inte längre är uppfyllda, eller om en licenshavare i övrigt åsidosätter sina skyldigheter enligt denna lag eller enligt föreskrifter eller villkor som meddelats med stöd av lagen, ska spelmyndigheten förelägga licenshavaren att inom en viss tid vidta rättelse eller besluta om förbud, ändring av villkoren eller anmärkning.

Om överträdelsen är allvarlig ska licensen återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Spelmyndigheten får avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om licenshavaren vidtar rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot licenshavaren och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

Paragrafen reglerar spelmyndighetens möjligheter till ingripande mot en licenshavare som inte bedriver sin verksamhet enligt spellagen eller föreskrifter och villkor som meddelats med stöd av lagen. Övervägandena finns i avsnitt 14.7.

Av *första stycket* framgår att spelmyndigheten ska förelägga en licenshavare som åsidosätter reglerna att inom viss tid vidta rättelse eller besluta om förbud, ändring av villkoren eller anmärkning. Detta inkluderar fall då förutsättningarna för licens enligt 4 kap. inte längre föreligger, t.ex. om licenshavaren har gjort sig skyldig till överträdelser av skattelagstiftningen. Valet mellan de olika typerna av ingripanden som finns att tillgå bör i första hand avgöras utifrån hur allvarlig överträdelsen är. Föreläggande är det enda ingripande som kan användas för att se till att spelföretaget vidtar åtgärder för att rätta till brister i verksamheten. Anmärkning är avsedd att användas vid mindre allvarliga överträdelser då det inte finns något att åtgärda. Föreläggande och anmärkning bör inte komma i fråga för samma överträdelse. Spelmyndigheten kan också besluta om ett förbud eller en ändring av spelföretagets villkor. Det senare förutsätter dock att spelmyndigheten i beslutet om licens förbehållit sig en sådan rätt.

Vid allvarliga överträdelser ska i stället enligt *andra stycket* licensen återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Av *tredje stycket* framgår att spelmyndigheten har möjlighet att avstå från ett ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig. Samma sak gäller om licenshavaren vidtar rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot licenshavaren och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

Att spelmyndigheten har möjlighet att besluta om en sanktionsavgift framgår av 19 kap. 12 §.

Paragrafen har utformats efter synpunkter från *Lagrådets*.

13 § Om det finns sannolika skäl för återkallelse i ett ärende enligt 12 § får spelmyndigheten återkalla licensen fram till dess att frågan om återkallelse har prövats slutligt. Detta gäller dock endast om det behövs för att trygga konsumentskyddet eller det annars är nödvändigt från allmän synpunkt.

Ett beslut enligt första stycket gäller i högst sex månader. Om det finns särskilda skäl får beslutet förlängas en gång med ytterligare högst sex månader.

Paragrafen reglerar möjligheten för spelmyndigheten att återkalla en licens interimistiskt, dvs. för tiden till dess frågan om återkallelse har prövats slutligt. Övervägandena finns i avsnitt 14.8.

En förutsättning för en interimistisk återkallelse är enligt *första stycket* att det föreligger sannolika skäl för att en licenshavare allvarligt åsidosatt sina skyldigheter enligt spellagen. Vid misstanke om brott ska de föreliggande omständigheterna vara sådana att de vid en objektiv bedömning får misstanken att framstå som berättigad. Sannolika skäl kan ofta föreligga om licenshavaren erkänt gärningen.

En ytterligare förutsättning för att interimistiskt återkalla en licens är att en sådan åtgärd behövs för att trygga konsumentskyddet eller det annars är nödvändigt från allmän synpunkt.

I *andra stycket* anges att ett interimistiskt beslut om återkallelse av en licens får gälla högst sex månader, med möjlighet till förlängning om särskilda skäl föreligger. En möjlighet till förlängning kan exempelvis föreligga om utredningsarbetet är svårt att genomföra på grund av licenshavarens agerande eller att åtgärder från en annan myndighet måste inväntas.

14 § Spelmyndigheten ska återkalla en licens om licenshavaren

1. har fått licensen genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt,

2. inte inom ett år från det att licensen beviljades har börjat driva sådan spelverksamhet som licensen avser,

3. under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan verksamhet som licensen avser,

4. har förklarat sig avstå från licensen, eller

5. har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att bolaget ska tvångslikvideras.

I de fall som avses i första stycket 1–3 får i stället varning meddelas, om det är tillräckligt.

I paragrafen anges situationer då spelmyndigheten ska återkalla licensen för en licenshavare. Övervägandena finns i avsnitt 14.9.

Paragrafen är utformad efter förebild av 15 kap. 3 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Den möjlighet till återkallelse som regleras i *första stycket punkt 1* är inte avsedd att tillämpas i fall då de oriktiga uppgifterna saknat betydelse för beslutet att bevilja licens.

Av *andra stycket* följer att spelmyndigheten har möjlighet att, om det är tillräckligt, i stället för återkallelse av licensen meddela licenshavaren en varning om någon av omständigheterna i första stycket 1–3 föreligger. Varning är avsedd att meddelas om det i ett enskilt fall framstår som oproportionerligt att återkalla licensen (punkt 1) eller som motiverat att ge licenshavaren ytterligare en chans att börja bedriva spelverksamheten (punkt 2 och 3).

15 § Om licenshavaren är en fysisk person och förutsättningarna för licens enligt 4 kap. 2 § 4 eller 5 inte längre är uppfyllda, får spelmyndigheten återkalla licensen.

Om licenshavaren är en juridisk person och förutsättningarna för licens enligt 4 kap. 2 § 4 eller 5 inte längre är uppfyllda, får spelmyndigheten förelägga den juridiska personen att vidta rättelse. Om rättelse inte görs får spelmyndigheten återkalla licensen. Om bristen avser den som har ett kvalificerat innehav enligt 4 kap. 3 § tredje stycket, får spelmyndigheten förelägga innehavaren att avyttra så stor del av aktierna eller andelarna att innehavet därefter inte är kvalificerat eller, om innehavaren är en juridisk person, entlediga den diskvalificerade personen i styrelsen eller ledningen.

I paragrafen regleras vissa särskilda möjligheter till ingripande mot licenshavaren eller dennes ägare när kraven i 4 kap. 2 § 4 eller 5 inte längre är uppfyllda. Övervägandena finns i avsnitt 14.10.

Paragrafen motsvarar regleringen i 52 a § lotterilagen (se prop. 2016/17:173 s. 578).

Lagrådet har ifrågasatt om rättelse är en passande beskrivning för den åtgärd som avses i *andra stycket*, om de enda åtgärder som kan komma ifråga är att den diskvalificerade personen entledigas eller tvingas minska sitt ägande. Regeringen anser dock att, även om de åtgärder som *Lagrådet* nämner i normalfallet är de som kan bli aktuella, det inte kan uteslutas att andra åtgärder kan komma ifråga.

Prop. 2017/18:220 **16 §** Om den som är registrerad att tillhandahålla spel enligt 6 kap. 9 § omfattas av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och om kraven i 4 kap. 2 § 4 eller 5 inte längre är uppfyllda, får kommunen förelägga den registrerade att vidta rättelse. Om rättelse inte görs får kommunen förelägga den registrerade att upphöra med verksamheten. Om bristen avser den som har ett kvalificerat innehav enligt 4 kap. 3 § tredje stycket, får kommunen förelägga innehavaren att avyttra så stor del av andelarna att innehavet därefter inte är kvalificerat eller, om innehavaren är en juridisk person, entlediga den diskvalificerade personen i styrelsen eller ledningen.

I paragrafen regleras vissa särskilda möjligheter till ingripande mot den som är registrerad att tillhandahålla spel enligt 6 kap. 9 § eller dennes ägare när kraven i 4 kap. 2 § 4 eller 5 inte längre är uppfyllda. Övervägandena finns i avsnitt 14.10.

Regleringen berör endast sådana registreringslotterier som omfattas av penningtvättslagen. Paragrafen motsvarar regleringen i 52 a § lotterilagen (se prop. 2016/17:173 s. 578).

Ingripande vid penningtvätt eller finansiering av terrorism

17 § Spelmyndigheten får ingripa mot den som tillhandahåller spel och som överträder en bestämmelse i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.

I paragrafen regleras spelmyndighetens möjligheter till ingripanden vid överträdelser av regleringen i penningtvättslagen. Övervägandena finns i avsnitt 14.11.

Paragrafen motsvarar 52 b § lotterilagen (se prop. 2016/17:173 s. 579).

18 § Vid en överträdelse enligt 17 § får spelmyndigheten ingripa genom att utfärda ett föreläggande om att vidta rättelse.

Vid en överträdelse som är allvarlig, upprepad eller systematisk får spelmyndigheten förelägga den som tillhandahåller spelet att upphöra med verksamheten eller, om myndigheten har meddelat licens, återkalla licensen.

Om det är tillräckligt får spelmyndigheten i stället för ingripande enligt andra stycket meddela varning.

Paragrafen reglerar spelmyndighetens möjligheter att ingripa vid överträdelser av bestämmelser om penningtvätt. Övervägandena finns i avsnitt 14.11.

Paragrafen motsvarar delvis 52 c § lotterilagen (se prop. 2016/17:173 s. 579).

19 § En varning enligt 18 § får förenas med sanktionsavgift.

Om den som tillhandahåller spelet är en fysisk person får sanktionsavgift enligt första stycket beslutas endast om personen i fråga uppsåtligen eller av grov oaktsamhet orsakat överträdelsen.

Paragrafen reglerar spelmyndighetens möjlighet att vid överträdelser av bestämmelser om penningtvätt förena en varning med en sanktionsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 14.11.

Paragrafen motsvarar 52 d § lotterilagen (se prop. 2016/17:173 s. 580).

20 § Om den som tillhandahåller spel är en juridisk person får spelmyndigheten även ingripa mot en person som ingår i den juridiska personens styrelse, är dess verkställande direktör eller på motsvarande sätt företräder den som tillhandahåller spelet, eller är ersättare för någon av dem, om den som tillhandahåller spelet har befunnits ansvarig för en överträdelse som avses i 17 §.

Ett ingripande får ske endast om överträdelsen är allvarlig, upprepad eller systematisk och personen i fråga uppsåtligen eller av grov oaktsamhet orsakat överträdelsen.

Ingripande sker genom

1. beslut att personen i fråga under en viss tid, lägst tre år och högst tio år, inte får upprätthålla en funktion som avses i första stycket hos den som tillhandahåller spelet eller i en motsvarande verksamhet, eller
2. beslut om sanktionsavgift.

I paragrafen regleras spelmyndighetens möjligheter att ingripa mot en person i tillhandahållarens ledning, vid överträdelser av bestämmelser om penningtvätt. Övervägandena finns i avsnitt 14.11.

Paragrafen motsvarar 52 e § lotterilagen (se prop. 2016/17:173 s. 580).

21 § Vid ingripande enligt 18–20 §§ ska 7 kap. 13–24 §§ lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism tillämpas.

I paragrafen regleras att vissa bestämmelser i penningtvättslagen ska gälla när spelmyndigheten ingriper vid överträdelser av bestämmelser om penningtvätt. Övervägandena finns i avsnitt 14.11.

Paragrafen motsvarar 52 f § lotterilagen (se prop. 2016/17:173 s. 581).

22 § Spelmyndigheten ska underrätta registreringsmyndigheten när ett beslut att förelägga den som tillhandahåller spel efter registrering enligt 6 kap. 9 § att upphöra med verksamheten har fattats och när beslutet har fått laga kraft.

Avregistrering ska ske när spelmyndigheten har fattat ett beslut som ska gälla omedelbart eller när ett beslut har fått laga kraft.

I paragrafen regleras vad som gäller när spelmyndigheten ingriper mot ett registreringlotteri. Övervägandena finns i avsnitt 14.11.

Paragrafen motsvarar i sak 52 g § lotterilagen (se prop. 2016/17:173 s. 581).

Övriga ingripanden

23 § En tillsynsmyndighet får i övrigt meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag eller föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av lagen ska följas.

Paragrafen reglerar vissa befogenheter för tillsynsmyndigheten, dvs. spelmyndigheten eller kommunen, att ingripa. Övervägandena finns i avsnitt 14.12.

Av paragrafen framgår att tillsynsmyndigheten, utöver de befogenheter som reglerats tidigare i kapitlet, får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att spellagen eller föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen ska följas. Denna möjlighet avser verk-

Prop. 2017/18:220 samheter med en licens eller tillstånd eller som är registrerade enligt spellagen, men även verksamheter som agerar på den svenska spelmarknaden utan nödvändig licens eller registrering eller nödvändigt tillstånd. Att tillhandahålla spel riktade till den svenska marknaden utan nödvändig licens kan dessutom föranleda straffansvar enligt 19 kap. spellagen.

Vite och verkställighet

24 § *Beslut om föreläggande eller förbud får förenas med vite.*

I paragrafen regleras möjligheten att förena ett föreläggande eller förbud med vite. Övervägandena finns i avsnitt 14.13.

Paragrafen motsvarar 52 § andra stycket lotterilagen (se prop. 1993/94:182 s. 84).

25 § *Spelmyndigheten får bestämma att ett beslut om föreläggande, förbud, varning eller återkallelse enligt denna lag ska gälla omedelbart.*

Paragrafen anger att spelmyndigheten har möjlighet att bestämma att ett beslut om föreläggande, förbud, varning eller återkallelse enligt spellagen ska gälla omedelbart. Övervägandena finns i avsnitt 14.14.

Den aktuella möjligheten ska användas när det behövs för en effektiv tillsynsverksamhet.

Betalningsblockering

26 § *Om ett konto används eller kan antas komma att användas för förmedling av insatser eller vinster till eller från en spelverksamhet utan nödvändig licens enligt denna lag, får en betaltjänstleverantör enligt lagen (2010:751) om betaltjänster åläggas att blockera elektroniska betalningstransaktioner till och från kontot.*

Frågor om sådan betalningsblockering prövas av förvaltningsrätten på ansökan av spelmyndigheten. Ansökan om betalningsblockering görs hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets spelmyndigheten är belägen.

Mål om betalningsblockering ska prövas skyndsamt.

Paragrafen reglerar betalningsblockering. Övervägandena finns i avsnitt 14.15.1.

I *första stycket* regleras förutsättningarna för ett beslut om betalningsblockering. För ett sådant beslut krävs att kontot används, eller kan komma att användas, för förmedling av insatser eller vinster till eller ifrån en olovlig spelverksamhet. Endast betaltjänstleverantörer som omfattas av lagen om betaltjänster kan åläggas en sådan skyldighet.

I *andra stycket* regleras förfarandet för beslut om betalningsblockering. Enligt bestämmelsen prövas frågor om betalningsblockering på ansökan av spelmyndigheten av den allmänna förvaltningsdomstol inom vars domkrets spelmyndigheten är belägen. Det är således spelmyndigheten som i egenskap av sökande ska visa att förutsättningarna för betalningsblockering är uppfyllda.

Mål om betalningsblockering ska enligt *tredje stycket* prövas skyndsamt. Av 20 kap. 2 § tredje stycket framgår att prövningstillstånd krävs

vid överklagande till kammarrätten. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Prop. 2017/18:220

27 § Om förutsättningarna för ett beslut om betalningsblockering enligt 26 § inte längre är uppfyllda, ska spelmyndigheten upphäva beslutet.

I paragrafen regleras hur och när ett beslut om betalningsblockering ska upphöra. Övervägandena finns i avsnitt 14.15.1.

Bestämmelsen innebär en skyldighet för spelmyndigheten att kontinuerligt överväga om förutsättningarna för betalningsblockering är uppfyllda. Om förutsättningarna för ett sådant beslut inte längre finns ska myndigheten upphäva detta. Någon särskild rätt för en betaltjänstleverantör eller ett spelföretag som berörs av beslutet att begära omprövning enligt denna bestämmelse finns inte. Av förvaltningslagen följer dock att en sådan framställning föranleder ett ärende hos myndigheten som avslutas genom ett beslut.

Varningsmeddelande

28 Spelmyndigheten får, om det finns särskilda skäl, förelägga en internetleverantör att upprätta ett varningsmeddelande som tydligt visas i samband med besök på en webbplats som tillhandahåller spel utan nödvändig licens enligt denna lag. Meddelandet ska informera besökaren om att den som tillhandahåller spelet saknar licens i Sverige och inte står under svensk tillsyn samt att vinster är skattepliktiga för spelaren.

Paragrafen reglerar varningsmeddelanden. Övervägandena finns i avsnitt 14.15.2.

I paragrafen ges spelmyndigheten möjlighet att, om det finns särskilda skäl, förelägga en internetleverantör att upprätta ett varningsmeddelande för en webbplats som tillhandahåller spel utan licens i Sverige. Sådana skäl kan föreligga när spelmyndigheten har anledning att anta att en aktör tillhandahåller spel på den svenska marknaden i en inte obetydlig omfattning. Av varningsmeddelandet ska framgå att spelplanordnaren saknar licens i Sverige, och inte står under svensk tillsyn, samt att vinster som spelaren gör hos spelplanordnaren är skattepliktiga. Ett varningsmeddelande innebär inte att spelaren blir blockerad från åtkomst till den aktuella webbplatsen.

Spelmyndigheten kan med stöd av 23 § förena föreläggandet med vite.

Av 21 kap. 16 § 4 följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att meddela bestämmelser om formerna för varningsmeddelanden. Sådana bestämmelser kan bl.a. avse hur framträdande meddelandena ska vara och vilken teknisk lösning som ska väljas.

19 kap. Straff och sanktioner

Brott mot spellagen

1 § Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet tillhandahåller otillåtet spel eller spel utan nödvändig licens enligt denna lag döms för olovlig spelverksamhet till böter eller fängelse i högst två år.

I ringa fall döms det inte till ansvar.

I paragrafen kriminaliseras tillhandahållande av otillåtet spel och licenspliktigt spel utan licens. Övervägandena finns i avsnitt 16.3.

Av paragrafens *första stycke* följer att det är straffbart att uppsåtligen eller av grov oaktsamhet tillhandahålla otillåtet spel och licenspliktigt spel utan licens.

Straffansvaret omfattar dels otillåtet spel, dvs. tillhandahållande av spel som enligt spellagen inte får ges licens såsom t.ex. pyramidspel och vissa former av vadhållning, dels tillhandahållande av licenspliktiga spel utan licens.

Brottet omfattar i princip alla de gärningar som hittills omfattats av 54 § första stycket 1 lotterilagen samt bestämmelserna om dobbleri enligt 16 kap. 14 och 14 a §§ brottsbalken. Även sådan verksamhet som omfattats av främjandeförbudet i 38 § första stycket 2 lotterilagen, omfattas av bestämmelsen. Den som tillåter en olovlig spelverksamhet i en lägenhet eller ett annat utrymme som han upplåtit åt allmänheten, vilket tidigare var kriminaliserat enligt 16 kap. 14 § brottsbalken, ska i stället dömas för främjande av olovlig spelverksamhet enligt 2 §.

Brott enligt den aktuella regleringen kan begås såväl uppsåtligen som av grov oaktsamhet. Straffskalan är böter eller fängelse i högst två år. I 3 § anges straffskalan för grovt brott.

Av *andra stycket* framgår att det i ringa fall inte ska dömas till ansvar. Som exempel på ringa gärningar kan nämnas enstaka gärningar av mindre allvarlig beskaffenhet, verksamhet i mycket liten skala eller gärningar som avsett mindre belopp.

2 § Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet främjar deltagande i sådant spel som avses i 1 § döms för främjande av olovligt spel till böter eller fängelse i högst två år.

I ringa fall döms det inte till ansvar.

I paragrafen kriminaliseras främjande av otillåtet spel och licenspliktigt spel utan licens. Övervägandena finns i avsnitt 16.3.

Av *första stycket* framgår att det är straffbart att främja sådan olovlig spelverksamhet som avses i 1 §. Med främjande avses sakligt sett detsamma som i 38 § första stycket 1 och 54 § andra stycket lotterilagen. Av förarbetena till 38 § första stycket 1 lotterilagen framgår att med främjande avses bl.a. att utbjuda, avyttra eller tillhandahålla lotter eller delaktighetsbevis i lotterierna, samt att uppbära eller förmedla insatser och vinster. Även spridande av inbjudan, plan, vinstförteckning, dragningslista eller liknande meddelanden beträffande lotterierna omfattas av begreppet (prop. 1998/99:29 s. 8 ff.). I och med att tillämpningsområdet för brottet olovlig spelverksamhet ändras något i förhållande till motsvarande brott i lotterilagen, på så vis att rekvisitet anordna ersätts av rekvisitet tillhandahålla, kan en gärning som nämnts ovan, beroende på sammanhanget i övrigt, komma att omfattas av brottet olovlig spelverksamhet. I så fall ska dömas till ansvar enligt den senare regleringen.

Främjande kan också ske genom annonsering eller annan marknadsföring av spelet, oavsett medial form (jfr prop. 1998/99:29 s. 8 ff.). Likaså bör tillhandahållande av betalningslösningar som särskilt riktar sig till aktörer inom spelbranschen, betraktas som ett främjande. Normala betal-

ningsuppdrag av det slag som utförs av banker och andra betalningsförmedlare bör dock inte betraktas som främjande.

Även vissa situationer som hittills omfattats av bestämmelserna om dobbleri och medverkan till dobbleri i brottsbalken kommer genom införandet av spellagen att omfattas av främjandebrottet. Så är t.ex. fallet om någon tillåter en olaglig spelverksamhet i en lägenhet eller ett annat utrymme som denne upplåtit till allmänheten.

Främjande kan också bestå i tillhandahållande av applikationer och andra program till datorer, smarta telefoner m.m. som möjliggör olovligt spel.

Brott enligt denna bestämmelse kan begås såväl uppsåtligen som av grov oaktsamhet. Straffskalan är böter eller fängelse i högst två år. I 3 § anges straffskalan för grovt brott.

I *andra stycket* anges att i ringa fall döms inte till ansvar. Som exempel på sådana fall kan nämnas främjande som inneburit en mycket liten ekonomisk vinning för gärningsmannen eller som annars skett i en mycket liten omfattning.

3 § Om ett brott som anges i 1 och 2 §§ har begåtts uppsåtligen och är grovt, döms till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen ingått i en brottslighet som utövats yrkesmässigt och systematiskt eller i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art.

I paragrafen anges straffskalan för grova brott enligt 1 och 2 §§ samt vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av om ett brott är grovt. Övervägandena finns i avsnitt 16.3.

Den särskilda straffskalan för grovt brott omfattar endast uppsåtliga gärningar. Vid bedömningen av om ett brott enligt 1 eller 2 § är grovt ska särskilt beaktas om gärningen ingått i en brottslighet som utövats yrkesmässigt och systematiskt eller i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art. Ett exempel på en gärning av särskilt farlig art är tillhandahållande av olovligt spel, eller främjande av sådant spel, särskilt för personer under 18 år. Som exempel på ett fall då ett främjandebrott kan betraktas som ett grovt brott kan nämnas en aggressiv marknadsföring av olagligt spel som sker genom flera olika kanaler och som bryter mot de regler som spellagen anger för marknadsföring.

Spelfusk

4 § Den som otillbörligen vidtar en åtgärd som är ägnad att påverka utgången av ett spel som omfattas av licenskrav enligt denna lag döms för spelfusk till fängelse i högst två år.

I paragrafen kriminaliseras spelfusk. Övervägandena finns i avsnitt 16.5.

Enligt bestämmelsen straffbeläggs varje otillbörlig handling som är ägnad att påverka utgången av spelet. För straffansvar krävs uppsåt.

Med spel avses sådant spel om pengar som omfattas av licenskravet i 3 kap. 3 § spellagen. Det saknar betydelse om spelet bedrivs olovligt utan licens eller på annat sätt i strid med spellagstiftningen. För att en gärning ska vara straffbar krävs att åtgärden tar sikte på ett licenspliktigt spel. Åtgärder som avser spel som är undantagna från licenskravet om-

Prop. 2017/18:220 fattas inte. Begreppet spel avser således spel om pengar och ska inte förväxlas med det idrottsliga spel som sker vid t.ex. en fotbollsmatch. Det är alltså inte intresset av att idrott bedrivs på ett sportsligt sätt som ska skyddas genom straffbestämmelsen.

För straffansvar krävs vidare att åtgärden är ägnad att påverka utgången av spelet. En objektiv bedömning ska ge vid handen att åtgärden typiskt sett är av ett sådant slag att den sannolikt kan komma att påverka utgången av spelet. Det saknar dock betydelse om utgången av spelet faktiskt påverkas. Som exempel på åtgärder som omfattas av bestämmelsen kan nämnas fall då en domare eller fotbollsspelare gör avsiktliga misstag i en match och då en pokerspelare använder ett datorprogram eller andra tekniska hjälpmedel i spelet, när sådana hjälpmedel inte är tillåtna. Det kan även vara fråga om åverkan på spelutrustning eller spelprogramvara.

Slutligen omfattar straffansvaret även handlingar som syftar till att förmå någon annan att påverka utgången av ett spel. Detta kan ske genom påtryckningar på olika sätt. Det kan t.ex. handla om betalning, men också om trakasserier, olaga hot, utpressning eller misshandel. Till skillnad från mutbrott krävs inte att den som utsätts för påtryckningen har fått någon otillbörlig förmån. Att förmå annan att utföra ett brott kan också utgöra stämpling till brott enligt 23 kap. 4 § andra stycket brottsbalken.

Matchfixning utgörs ofta av en kedja av handlingar som sammantaget syftar till att påverka utgången av ett spel. Det kan t.ex. förekomma att en eller flera personer planerar och organiserar brottet och sedan, genom olika former av påtryckningar, förmår andra personer att utföra de konkreta handlingar som krävs för att styra utgången i spelet i en viss riktning. Både den som aktivt ingriper i de händelser (matchen) som konstituerar spelet (vadhållningen) och den som förmår någon att göra så, omfattas av straffansvar. Den brottsliga gärningen ska således anses fullbordad när någon har vidtagit en handling som, ensam eller tillsammans med andra handlingar, är ägnad att påverka utgången av spelet. I exemplet med fotbollsspelaren ovan fullbordas brottet redan i och med dennes agerande under matchen. Det saknar i sammanhanget också betydelse huruvida övriga personer i kedjan utför sina planerade handlingar och om det har förelegat någon verklig fara för att utgången i spelet kan komma att påverkas. Det krävs inte heller att handlingen medför vinning för gärningsmannen.

Åtgärden ska även vara otillbörlig. Åtgärden är otillbörlig om den vid en helhetsbedömning framstår som avvikande, onaturlig, vilseledande, bedräglig eller på annat sätt i strid med det regelverk som styr spelet om pengar. Åtgärder som endast syftar till att vinna idrottsliga fördelar ska inte anses otillbörliga enligt denna bestämmelse.

Många gånger kan en otillbörlig åtgärd som vidtas för att påverka utgången av ett spel vara brottslig i sig, t.ex. som olaga hot eller misshandel. Vilket eller vilka brott som gärningsmannen ska dömas för får då avgöras med tillämpningen av de sedvanliga reglerna för brottskonkurrens.

Straffskalan är fängelse i högst två år. För grovt brott finns en särskild straffskala i 5 §.

5 § Om ett brott som anges i 4 § är grovt, döms till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art.

I paragrafen anges straffskalan för spelfusk, grovt brott, samt vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av om ett brott är att betrakta som grovt. Övervägandena finns i avsnitt 16.5.

Vid brottsrubriceringen ska en samlad bedömning göras av samtliga relevanta omständigheter. Emellertid ska särskilt beaktas om gärningen ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art. Som exempel på fall då brottslighet kan anses ha utövats systematiskt kan nämnas fall då gärningen har genomförts efter viss beräkning eller har skett vid upprepade tillfällen. Som exempel på gärningar av särskilt farlig art kan nämnas fall då allvarliga former av hot, misshandel eller utpressning har använts för att förmå någon att manipulera en vadslagningshändelse, eller fall då gärningarna avsett betydande belopp.

Övriga straffrättsliga bestämmelser

6 § För försök eller förberedelse till olovlig spelverksamhet, grovt brott, och spelfusk döms det till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

I paragrafen anges att olovlig spelverksamhet, endast grovt brott, och spelfusk, både brott av normalgraden och grovt brott, är straffbart på försöks- och förberedelsestadiet enligt 23 kap. brottsbalken. Övervägandena finns i avsnitt 16.6.

7 § Straff enligt 1–6 §§ får inte dömas ut för en gärning som omfattas av ett beslut om sanktionsavgift eller en ansökan om utdömande av vite.

I paragrafen finns ett förbud mot utdömande av straff för samma gärning som redan har prövats i ett beslut om sanktionsavgift och eller en ansökan om vite. Övervägandena finns i avsnitt 16.6.

Med beslut om sanktionsavgift avses t.ex. ett beslut enligt 12 och 13 §§ detta kapitel. Regler för ansökan om utdömande av vite finns i lagen (1985:206) om viten. Paragrafen motsvarar delvis 55 § lotterilagen (se prop. 1993/94:182 s. 87).

Beslag

8 § Om någon påträffas på bar gärning när han eller hon begår brott enligt denna lag, får beslag göras av spelutrustning eller andra föremål som skäligen kan antas ha betydelse för utredning av brottet eller bli föremål för förverkande enligt denna lag.

Befogenhet att ta i beslag har den som förordnats till kontrollant enligt 18 kap. 3 § och sådana befattningshavare hos spelmyndigheten i vars uppgift det ingår att övervaka att bestämmelser om spel följs.

Om egendom har tagits i beslag enligt första stycket ska detta skyndsamt anmälas till Polismyndigheten eller åklagare. Den polisman eller åklagare som tar emot en sådan anmälan om beslag ska vidta samma åtgärder som om han eller hon själv hade gjort beslaget.

I paragrafen anges förutsättningarna för att kunna ta egendom i beslag. Övervägandena finns i avsnitt 16.7.

Paragrafen ger kontrollanter som har förordnats enligt 18 kap. 3 §, och befattningshavare hos spelmyndigheten som har i uppgift att övervaka efterlevnaden av bestämmelser om spel, rätt att under vissa förhållanden ta spelutrustning och andra föremål i beslag. Beslagsrätten gäller om någon ertappas på bar gärning när han eller hon begår ett brott enligt spellagen. Sådan egendom som skäligen kan antas ha betydelse för brottet eller bli föremål för förverkande enligt 11 § får tas i beslag. Anmälan om sådant beslag ska ske skyndsamt till Polismyndigheten eller åklagare. Den som har tagit emot en sådan anmälan ska vidta samma åtgärder som om han eller hon själv gjort beslaget. Det innebär bl.a. att pröva om de angivna förutsättningarna för beslag föreligger samt iakttä bestämmelserna i 27 kap. rättegångsbalken om t.ex. viss underrättelseskyldighet och skyldighet att upprätta protokoll.

Paragrafen har fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*.

Förverkande

9 § *Insatser som tagits emot vid brott enligt denna lag ska förklaras förverkade. Även annat utbyte av sådant brott ska förklaras förverkat. Detsamma gäller utrustning, handlingar och annan egendom som har varit föremål för ett sådant brott. Om en spelautomat förverkas ska även dess innehåll förklaras förverkat. Förverkande får inte ske om det är uppenbart oskäligt.*

Utrustning, handlingar och annan egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag får förklaras förverkade, om det behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskilda skäl. Detsamma gäller egendom som varit avsedd att användas som hjälpmedel vid sådana brott, om brottet har fullbordats.

Förverkande kan, utöver vad som framgår av 36 kap. 5 § brottsbalken, ske hos den som yrkesmässigt tillhandahållit egendomen. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat.

I paragrafen anges förutsättningarna för förverkande enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 16.8.

Paragrafen motsvarar 58 § lotterilagen (se prop. 1993/94:182 s. 88 och prop. 2004/05:135 s. 185 f.).

Sanktionsavgift

10 § *Om en licenshavare enligt denna lag har fått en anmärkning eller varning enligt 18 kap. 12 §, får spelmyndigheten besluta att licenshavaren ska betala en sanktionsavgift.*

Avgiften tillfaller staten.

Paragrafen reglerar påförande av sanktionsavgift med anledning av ett beslut om varning eller anmärkning enligt 18 kap. 12 §. Övervägandena finns i avsnitt 16.9.

Enligt *första stycket* får spelmyndigheten besluta om sanktionsavgift vid överträdelser av spellagen, eller föreskrifter och villkor meddelade med stöd av lagen, av en licenshavare. En förutsättning är att en anmärkning eller en varning har meddelats enligt 18 kap. 12 §. Ansvaret

för överträdelsen är strikt. I 14 § finns bestämmelser om förbud mot dubbelbestraffning. I 15 § regleras avgiftens storlek. I 19 och 20 §§ finns bestämmelser om verkställighet och preskription.

Enligt *andra stycket* ska avgiften tillfalla staten.

11 § Om en betaltjänstleverantör enligt lagen (2010:751) om betaltjänster har åsidosatt en skyldighet att avvisa en betalningsorder enligt föreskrifter meddelade av regeringen, eller överträtt ett beslut om betalningsblockering enligt 18 kap. 25 §, får spelmyndigheten besluta att betaltjänstleverantören ska betala en sanktionsavgift.

Avgiften ska tillfalla staten.

Paragrafen reglerar påförande av sanktionsavgift vid överträdelser av föreskrifter om betalningsavvisning eller beslut om betalningsblockering av en betaltjänstförmedlare. Övervägandena finns i avsnitt 16.9.

Enligt *första stycket* får spelmyndigheten besluta om en sanktionsavgift vid överträdelser av en föreskrift eller ett beslut om betalningsblockering som begåtts av betaltjänstföremedlare. Möjligheten för regeringen att meddela föreskrifter av det aktuella slaget framgår av 21 kap. 17 §. Ansvaret för överträdelserna är strikt. Det ankommer dock på spelmyndigheten att visa att förutsättningarna för att besluta om en avgift är uppfyllda.

I 14 § finns bestämmelser om förbud mot dubbelbestraffning. I 16 § regleras avgiftens storlek. I 19–20 §§ finns bestämmelser om verkställighet och preskription.

Enligt *andra stycket* ska avgiften tillfalla staten.

12 § Sanktionsavgift får inte beslutas för

1. en gärning som prövats i ett brottmål eller omfattas av ett godkänt straffföreläggande, eller

2. underlåtelse att följa ett beslut om föreläggande eller förbud som har förenats med vite.

I paragrafen stadgas ett förbud mot påförande av sanktionsavgift för en gärning som redan har prövats med stöd av straffbestämmelserna, eller som omfattas av en överträdelse av ett vitesföreläggande eller vitesförbud. Övervägandena finns i avsnitt 16.9.

Paragrafen har fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*.

Sanktionsavgiftens storlek

13 § Sanktionsavgiften enligt 10 § ska uppgå till lägst 5 000 kronor och högst tio procent av licenshavarens omsättning det närmast föregående räkenskapsåret.

Om överträdelsen har skett under licenshavarens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

Endast omsättning från licenspliktig verksamhet enligt denna lag ska beaktas.

I paragrafen regleras sanktionsavgiftens storlek vid överträdelser av en licenshavare. Övervägandena finns i avsnitt 16.10.

I *första stycket* anges att avgiften ska fastställas till lägst 5 000 kr och högst tio procent av licenshavarens omsättning.

Prop. 2017/18:220 I *andra stycket* anges att omsättningen under vissa förutsättningar får uppskattas.

Enligt *tredje stycket* ska endast omsättning från licenspliktig verksamhet beaktas.

Vilka omständigheter som ska beaktas vid bestämningen av storleken på avgiften regleras i 15 §.

14 § Sanktionsavgiften enligt 11 § ska uppgå till lägst 5 000 kronor och högst 10 miljoner kronor.

I paragrafen regleras avgiftens storlek vid överträdelser av en föreskrift eller ett beslut om betalningsblockering. Övervägandena finns i avsnitt 16.10.

Vilka omständigheter som ska beaktas vid bestämningen av storleken på avgiften regleras i 15 §.

15 § När sanktionsavgiftens storlek enligt 13 eller 14 § beslutas, ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått.

Spelmyndigheten får helt eller delvis avstå från att ta ut avgiften om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna framstår som oskäligt att ta ut avgiften.

Paragrafen anger vilka omständigheter som särskilt ska beaktas när sanktionsavgiftens storlek bestäms. Övervägandena finns i avsnitt 16.10.

I *första stycket* anges att sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas med hänsyn till överträdelsens allvar och hur länge den har pågått. Ju större betydelse en bestämmelse har för att uppnå lagens syften (jfr kraven på spel i 3 kap. 1 §), desto allvarligare är en överträdelse av den. Som exempel på allvarliga överträdelser av en licenshavare kan nämnas en överträdelse av kreditförbudet i 14 kap. 8 § eller när licenshavaren i andra fall bedriver verksamhet i strid med bestämmelserna om spelansvar. När det gäller överträdelser av en betaltjänstleverantör bör överträdelser som avser stora belopp eller upprepade transaktioner under lång tid bedömas som särskilt allvarliga.

I bedömningen bör också omständigheter som talar i mildrande riktning vägas in. Sådana omständigheter kan vara att licenshavaren snabbt upphör med överträdelsen sedan den påtalats av spelmyndigheten eller samarbetar väl med myndigheten under utredningen.

I *andra stycket* regleras möjligheten till hel eller delvis befrielse från avgift. Om överträdelsen är ringa eller ursäktlig, eller om det annars med hänsyn till omständigheterna framstår som oskäligt att ta ut avgiften, får avgiften sättas ned helt eller delvis. I fråga om överträdelser av licenshavare, avses med ringa och ursäktlig detsamma som i 18 kap. 12 § tredje stycket. När det gäller överträdelser av betaltjänstförmedlare kan en ringa överträdelse utgöras av en enstaka betalning eller en betalning av ett mycket litet belopp. Ett exempel på en överträdelse som kan anses ursäktlig är om betaltjänstleverantören har haft en god anledning att anta att spelet inte har varit olagligt, t.ex. om spelföretagets licens precis har upphört eller återkallats interimistiskt och betaltjänstleverantören ännu inte har hunnit ta del av beslutet. Ett exempel på en situation då det måste anses som oskäligt att ta ut en avgift är när överträdelsen har skett till följd av att spelmyndigheten har lämnat felaktig information i fråga om

vilka som har licens. Detsamma bör gälla om överträdelsen ligger mycket långt tillbaka i tiden eller om spelmyndigheten har dröjt oskäligt länge med att fatta beslut i ett överträdelseärende. Ledning för tillämpning av regleringen kan även sökas i bestämmelserna om eftergift av företagsbot. Till exempel kan det förhållandet att betaltjänstförmedlaren efter förmåga försökt förebygga, avhjälpa eller begränsa de skadliga verkningarna av överträdelsen tala för en mildare bedömning.

Förseningsavgift

16 § Om en licenshavare inte i tid lämnar de upplysningar som den är skyldig att lämna enligt denna lag får spelmyndigheten besluta att licenshavaren ska betala en förseningsavgift på högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

I paragrafen regleras förutsättningarna för spelmyndigheten att besluta om förseningsavgift i de fall licenshavaren åsidosätter sin uppgiftsskyldighet enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 16.11.

I *första stycket* anges att spelmyndigheten får besluta om en förseningsavgift för en licenshavare som inte i tid har lämnat begärda upplysningar. För att en avgift ska kunna beslutas krävs således att tidpunkten för när upplysningarna senast ska lämnas framgår av spelmyndighetens begäran. Vidare anges att avgiften får beslutas till högst 100 000 kr. Allmänt kan sägas att en längre försening i regel är allvarligare än en försening med endast någon dag, men även mindre förseningar vid upprepade tillfällen är allvarliga. Vid bestämmande av avgiftens storlek ska hänsyn också tas till omfattningen av licenshavarens verksamhet.

Enligt *andra stycket* tillfaller avgiften staten.

Betalning och indrivning av avgifter

17 § Sanktionsavgift och förseningsavgift enligt detta kapitel ska betalas till spelmyndigheten senast 30 dagar efter det att beslutet om att ta ut avgiften fått laga kraft eller den längre tid som anges i beslutet.

Beslutet om sanktionsavgift eller förseningsavgift får verkställas enligt utskökningsbalken, om avgiften inte har betalats inom den tid som avses i första stycket.

Om sanktionsavgiften eller förseningsavgiften inte betalas inom den tid som avses i första stycket, ska spelmyndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning.

Bestämmelser om indrivning av statliga fordringar finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

I paragrafen anges när och till vem sanktionsavgiften eller förseningsavgiften ska betalas, samt förutsättningarna för indrivning. Övervägandena finns i avsnitt 16.12.

Om spelmyndigheten inte har beslutat om en längre tid, ska avgiften enligt *första stycket* betalas till spelmyndigheten senast 30 dagar efter det att beslutet om avgift har fått laga kraft.

Om avgiften inte betalas i tid ska spelmyndigheten enligt *andra och tredje styckena* lämna fordran för indrivning i den ordning som föreskrivs i lagen om indrivning av statliga fordringar m.m.

18 § En sanktionsavgift eller förseningsavgift faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet att ta ut avgiften fick laga kraft.

Paragrafen reglerar preskriptionstiden för ett beslut om sanktionsavgift eller förseningsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 16.12.

Av paragrafen framgår att om verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet att ta ut sanktions- eller förseningsavgiften fått laga kraft faller avgiften bort, dvs. fordran på avgiften preskriberas. Med verkställighet avses faktiska verkställighetsåtgärder. Preskriptionen är absolut. Innebörden av detta är att fullgörande inte kan krävas efter det att fem år har gått sedan beslutet fått laga kraft, även om verkställighet har skett under femårsperioden avseende en del av avgiften. Det som preskriberas är den del av avgiften som ännu inte drivits in.

20 kap. Avgifter och överklagande

1 § Avgifter får tas ut i ärenden om licens, tillstånd, registrering och tillsyn enligt denna lag.

I ärenden hos en kommun får avgift tas ut enligt en taxa som fullmäktige bestämmer.

Paragrafen reglerar avgiftsuttag i ärenden enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 15.1. Paragrafen motsvarar 53 § lotterilagen, se prop. 1993/94:182 s. 84 f.

I *första stycket* anges att avgifter får tas ut i ärenden om licens, tillstånd, registrering och tillsyn enligt spellagen. Av 21 kap. 18 § följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att, med undantag för den avgift som beslutas av en kommun, meddela föreskrifter om storleken på och betalning av sådana avgifter.

I *andra stycket* anges att avgiften för ärenden hos en kommun ska tas ut enligt den taxa som fullmäktige bestämmer.

2 § Spelmyndighetens beslut om sanktionsföreläggande med stöd av 18 kap. 20 § får inte överklagas.

Andra beslut av spelmyndigheten eller av en kommun enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I paragrafen anges vilka beslut enligt denna lag som får överklagas. Övervägandena finns i avsnitt 15.2.

I *första stycket* anges att ett beslut om sanktionsföreläggande med stöd av 18 kap. 20 § inte får överklagas. Bestämmelsen motsvarar 59 § första stycket lotterilagen och 7 kap. 25 § första stycket penningtvättslagen.

I *andra stycket* anges att alla andra beslut av spelmyndigheten eller en kommun får överklagas till förvaltningsrätten under de förutsättningar som regleras i förvaltningslagen.

Vid överklagande till kammarrätten av förvaltningsrättens dom eller beslut enligt denna lag krävs enligt *tredje stycket* prövningstillstånd.

Uttryck i lagen

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som utgör elektroniska kommunikationsmedel enligt denna lag.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad som utgör elektroniska kommunikationsmedel enligt spellagen. Begreppet används för att definiera onlinespel i 2 kap. 1 §.

Licensgivning och registrering

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

- 1. vilka handlingar och uppgifter som ska ges in i samband med en ansökan om licens eller om ändring av en licens,*
- 2. kontaktperson,*
- 3. vilka som ska anses ingå i ledningen enligt 4 kap. 3 §,*
- 4. insatser, vinster och vinståterbetalningsnivåer, och*
- 5. spelansvarsåtgärder och andra krav för spelets bedrivande.*

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om licensgivning enligt spellagen.

I *punkt 1* finns ett bemyndigande avseende vilka handlingar som ska ges in i samband med en ansökan om licens eller ändring av en licens. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

I *punkt 2* ges ett bemyndigande att föreskriva krav på att den som tillhandahåller spel ska utse en kontaktperson med vilken ansvarig myndighet kan kommunicera under ansökningsförfarandet och licenstiden. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Punkt 3 innehåller ett bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka som ska anses ingå i den sökandes ledning enligt 4 kap. 3 §. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

I *punkt 4* ges ett bemyndigande beträffande storleken på insatser, vinster och vinståterbetalningsnivåer som ska gälla för licenser enligt spellagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.7.

I *punkt 5* finns ett bemyndigande beträffande spelansvarsåtgärder och andra krav för spelets bedrivande. Övervägandena finns i avsnitt 10.2, 10.4, 10.5, 10.7–9, 10.11 och 10.12.

Paragrafen har fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*.

Spel som är förbehållet staten

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

- 1. vilka spel eller kombinationer av spel som får omfattas av licens enligt 5 kap. 1 §,*
- 2. det högsta antalet värdeautomater som licens får ges för enligt 5 kap.1 §, och*
- 3. beräkningen av avkastning enligt 5 kap. 8 §.*

Paragrafen innehåller tre bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om statligt spel; dels vilka spel eller kombinationer av spel som får omfattas av en licens för statligt spel, dels det högsta antalet värdeautomater som det får ges licens för i Sverige och dels beräkningen av avkastning på värdeautomater i bingohallar. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.2.

Paragrafen har fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*.

Kommersiellt onlinespel

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka spel och antalet spel som får omfattas av en licens enligt 7 kap. 1 §.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka och hur många spel som får omfattas av en licens för onlinespel enligt 7 kap. 1 §. Övervägandena finns i avsnitt 7.4

Vadhållning

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka spel som får omfattas av en licens enligt 8 kap. 1 § samt om förbud och andra åtgärder för att bekämpa manipulation av resultat inom sport med avseende på vadhållning.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om licenser för vadhållning samt förbud och andra åtgärder som gäller vadhållning. Övervägandena finns i avsnitt 7.5.

Sådana föreskrifter kan bl.a. avse förbud mot vadhållning på enstaka matchhändelser och andra åtgärder för att skydda idrottens integritet genom att bekämpa manipulation av resultat och händelser med avseende på vadhållning.

Landbaserat kommersiellt spel

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka spel som får omfattas av licens enligt 9 kap. 1 §.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka spel som får omfattas av en licens för landbaserat kommersiellt spel enligt 9 kap. 1 §. Överväganden finns i avsnitt 7.6.

Spel på fartyg i internationell trafik

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka spel som får omfattas av licens enligt 10 kap. 1 §.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka spel som får

Internationellt samarbete

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att internationellt samarbete enligt 11 kap. 1 § också får ske med organisationer eller företag i länder utanför EES och om närmare förutsättningar för internationellt samarbete.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om dels internationellt samarbete med organisationer eller företag i länder utanför EES, dels om andra förutsättningar för internationellt samarbete. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

Spelombud

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. de villkor som ska gälla för att tillhandahålla spel genom spelombud,
2. den information som ansökan om registrering ska innehålla, och
3. undantag från kravet på registrering av spelombud.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om spelombud. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

Regleringen motsvarar 48 b § tredje stycket lotterilagen (se prop. 2016/17:173 s. 577). De grundläggande bestämmelserna om spelombud finns i 11 kap. 2–5 §§.

Tillstånd för innehav av automater

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka handlingar och uppgifter som ska ges in i samband med en ansökan om tillstånd till innehav av en penning-, värde- eller varuspelsautomat eller om ändring av ett sådant tillstånd, och
2. krav för att förhindra att penning-, värde- eller varuspelsautomater används för annat än det som tillståndet omfattar.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om säkerhetskrav och andra krav för att förhindra att utrustningen används för annat än det som ett tillstånd att inneha penning-, värde- eller varuspelsautomater avser. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Paragrafen har fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*.

Registrering av spelare

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från registrering enligt 12 kap. 1 § och om hur kontrollerna av en spelares identitet enligt 12 kap. 2 och 4 §§ ska göras.

Prop. 2017/18:220 Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om undantag från registrering av spelare enligt 12 kap. 1 § och om hur kontroller av en spelares identitet ska göras. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Spelkonton

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på en licenshavares hantering av betalningar och spelkonton samt om undantag från skyldigheten att tillhandahålla information till spelaren.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om krav på en licenshavares hantering av betalningar och spelkonton samt undantag från skyldigheten att tillhandahålla information från spelkontot till spelaren. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Spelansvar

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undantag från kravet på handlingsplan enligt 14 kap. 1 § och om innehållet i handlingsplanen,

2. vilken information som ska hållas tillgänglig för spelare enligt 14 kap. 4 §,

3. ytterligare gränser vid onlinespel och spel på värdeautomater samt vad som ska gälla vid ändring av satta gränser,

4. förutsättningar för en licenshavares erbjudande av bonus enligt 14 kap 9 §,

5. självtest enligt 14 kap. 10 §,

6. självavstängning enligt 14 kap. 11 och 12 §§,

7. vad en utbildning enligt 14 kap. 14 § ska innehålla, vilka spel utbildningskraven ska gälla, när och hur utbildning ska ske samt om undantag från vilka som ska utbildas, och

8. anställdas deltagande i licenshavarens spel enligt 14 kap. 15 §.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om spelansvar. Övervägandena finns i avsnitt 10.

Punkt 1 innehåller ett bemyndigande att meddela föreskrifter om undantag från vad som sägs i 14 kap. 1 § om krav på att upprätta en skriftlig handlingsplan samt om innehållet i handlingsplanen.

I *punkt 2* ges ett bemyndigande att meddela föreskrifter avseende vilken information som ett spelföretag ska hålla tillgänglig för spelare och myndigheter enligt 14 kap. 4 §.

I *punkt 3* ges bemyndigande avseende ytterligare gränser vid onlinespel och spel på värdeautomater samt vad som ska gälla vid ändring av satta gränser. De mest betydelsefulla gränserna avser insatser, insättningar och förluster. Dessa framgår av 14 kap. 7 och 8 §§. Ytterligare gränser kan avse tid för inloggning.

I *punkt 4* ges ett bemyndigande avseende licenshavarens förutsättningar att erbjuda bonus enligt 14 kap. 9 §.

I *punkt 5* finns ett bemyndigande som avser självtest för spelaren enligt 14 kap. 10 §.

I *punkt 6* finns ett bemyndigande som avser förutsättningarna för självavstängning enligt 14 kap. 11 och 12 §§.

I *punkt 7* ges ett bemyndigande avseende utbildning för ett spelföretags ledning och personal enligt 14 kap. 14 §.

I *punkt 8* finns ett bemyndigande avseende bestämmelser för de som arbetar för en licenshavare enligt 14 kap. 15 §.

Paragrafen har fått sin utformning efter synpunkter från *Lagrådet*.

Tekniska krav

14 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. sådana tekniska krav och rutiner som avses i 16 kap. 1 §, och
2. den bedömning av överensstämmelse med tekniska krav som avses i 16 kap. 3 §.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om tekniska krav och rutiner samt om bedömning av överensstämmelse med tekniska krav. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Behandling av personuppgifter

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. behandlingen av personuppgifter i och utlämnande av uppgifter från självavstängningsregistret enligt 14 kap. 12 §,
2. begränsningar av de tillåtna ändamålen för behandling av personuppgifter enligt 17 kap. 4 och 5 §§,
3. begränsningar av vilka personuppgifter som får behandlas för de ändamål som anges i 17 kap. 4 och 5 §§,
4. krav på åtgärder till skydd för den registrerades rättigheter och intressen, och
5. bevarande och gallring av personuppgifter.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om behandling av personuppgifter samt om bevarande och gallring av sådana uppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

Tillsyn och andra åtgärder

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. genomförandet av kontrollköp,
2. vilka uppgifter en licens- och tillståndshavare ska lämna till spelmyndigheten för dess tillsynsverksamhet,
3. den tillsyn som utövas av kommunerna enligt 18 kap. 1 §, och
4. formerna för varningsmeddelanden enligt 18 kap. 28 §.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om tillsyn.

Prop. 2017/18:220 *Punkt 1* gäller föreskrifter om kontrollköp och genomförande av sådana köp. Ramarna för hur ett kontrollköp får genomföras framgår av 18 kap. 8 och 9 §§. Övervägandena finns i avsnitt 14.5.

I *punkt 2* finns ett bemyndigande om att meddela föreskrifter om vilka uppgifter som en licens- och tillståndshavare ska lämna till spelmyndigheten för myndighetens tillsynsverksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.

I *punkt 3* finns ett bemyndigande om att meddela föreskrifter om kommunernas tillsyn. Övervägandena finns i avsnitt 14.6

I *punkt 4* ges ett bemyndigande att meddela föreskrifter om formerna för ett varningsmeddelande enligt 18 kap. 28 §. Övervägandena finns i avsnitt 14.15.2.

17 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för sådana betaltjänstleverantörer som avses i lagen (2010:751) om betaltjänster att avvisa en betalningsorder som avser spelverksamhet utan nödvändig licens, där betalkort används och där auktorisation sker genom användning av ett detaljhandelskodsystem, och

2. blockeringar av betalningar enligt 18 kap. 26 §.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter om avvisningar och blockeringar av betalningar. Övervägandena finns i avsnitt 14.15.1.

Punkt 1 innehåller ett bemyndigande som rör avvisningar och blockeringar av betalningar. Bemyndigandet möjliggör för regeringen att i förordningsform bl.a. kunna hänvisa till detaljhandelskodsystemet MCC.

Punkt 2 innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela närmare föreskrifter om blockeringar av betalningar enligt 18 kap. 26 §.

Avgifter

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, med undantag för avgifter som beslutas av en kommun, meddela föreskrifter om storleken på de avgifter som avses i 20 kap. 1 § första stycket och om betalning av sådana avgifter.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om storleken på avgifter som tas ut av spelmyndigheten i ärenden om licens, registrering och tillsyn enligt spellagen samt om betalning av sådana avgifter. Bemyndigandet gäller inte sådana avgifter som beslutas av en kommun. Övervägandena finns i avsnitt 15.1.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2. Genom lagen upphävs lotterilagen (1994:1000) och kasinolagen (1999:355).

3. Lagen får tillämpas före ikraftträdandet på ansökningar om licens som lämnas in till Lotteriinspektionen efter den 1 augusti 2018 och som avser tid efter den 1 januari 2019.

4. *Licens får meddelas trots att de krav som följer av 16 kap. 3 § inte är uppfyllda den 1 januari 2019 om sökanden för spelmyndigheten kan visa att utrustningen uppfyller motsvarade krav och bedömningsförfarandet påbörjats. Om licenshavaren inte senast den 1 juli 2019 inkommit till spelmyndigheten med ett intyg som visar att bedömningsförfarandet är avslutat och kraven är uppfyllda, ska dock licensen återkallas.*

5. *De upphävda lagarna gäller fortfarande för beslut som har meddelats före ikraftträdandet, om besluten inte avser tillämpningen av denna lag.*

Spellagen ska enligt *punkt 1* träda i kraft den 1 januari 2019.

Enligt *punkt 2* upphäver spellagen lotterilagen och kasinolagen.

Av *punkt 3* framgår att de nya bestämmelserna får tillämpas före ikraftträdandet av spellagen när det gäller licensansökningar som lämnas in till spelmyndigheten efter den 1 augusti 2018 och som avser tid efter den 1 januari 2019.

I *punkt 4* anges att en licens får meddelas trots att de krav på bedömningsförfarande som följer av 16 kap. spellagen inte är uppfyllda den 1 januari 2019. För detta krävs att sökanden för spelmyndigheten kan visa att utrustningen uppfyller motsvarande krav och att bedömningsförfarandet har påbörjats. Om licenshavaren inte senast den 1 juli 2019 till spelmyndigheten inkommit med ett intyg som visar att bedömningsförfarandet är avslutat och kraven är uppfyllda, ska myndigheten återkalla licensen.

I *punkt 5* anges att för tillstånd som meddelats före ikraftträdandet gäller de upphävda lagarna. Det står en behörig sökande fritt att fram till dess att lotterilagen upphävts söka nya tillstånd enligt den lagen. Beslut som meddelats med tillämpning av spellagen omfattas inte av denna bestämmelse.

21.2 Förslaget till lag om skatt på spel

Lagens tillämpningsområde

1 § Spelskatt ska betalas till staten för sådant licenspliktigt spel som tillhandahålls av en licenshavare enligt spellagen (2018:000).

I paragrafen anges lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 17.2.

Skatt ska betalas till staten för spel som tillhandahålls enligt licens meddelad med stöd av spellagen. Lagen gäller således varken licenspliktigt spel som bedrivs av någon som saknar licens eller spel för vilket det inte går att få licens, såsom t.ex. pyramidspel. Lagen gäller inte heller sådant spel som är undantaget från kravet på licens enligt spellagen.

Att spel enligt 6 kap. spellagen undantas från lagens tillämpningsområde följer av 2 §.

2 § Från spelskatt undantas spel enligt 6 kap. spellagen (2018:000).

I paragrafen anges undantaget från lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 17.2.

Prop. 2017/18:220 Undantaget avser spel enligt 6 kap. spellagen, dvs. spel som är förbehållet allmännyttiga ändamål. Sådant spel ska inte beläggas med spelskatt och är undantaget från lagens tillämpningsområde.

Definitioner

3 § I denna lag avses med

1. *insats*: det värde som spelaren eller annan betalar för spelarens deltagande i spel som omfattas av denna lag,

2. *utbetalning*: det värde som den skattskyldige eller dennes ombud betalar till spelaren genom att tillgodoföra belopp på spelkontot eller på annat sätt.

Övriga ord och uttryck i denna lag har samma betydelse som i spellagen (2018:000).

I paragrafen definieras vissa begrepp som förekommer i lagen. De begrepp som inte definieras i denna paragraf används med den betydelse de har i spellagen. Övervägandena finns i avsnitt 17.2.

Med begreppet *insats* avses det totala värde spelaren eller annan betalar för spelarens deltagande i ett licenspliktigt spel enligt spellagen. Värdet kan avse såväl kontanter som andra tillgångar. De tillskjutna medlen ska ses som insats oavsett hur de betecknas eller hur ett erbjudande utformas. Oavsett om betalningen betecknas som ersättning för annat än spelet, är ett kombinationserbjudande eller en dispositionsrätt i sin helhet att anse som insats om den erbjuds i anslutning till spel. Som insats räknas även kupongavgift och andra sidoordnade avgifter som krävs för deltagande. Likaså utgör provisioner, avgifter och andra ersättningar som utgår till förmedlare av spel eller ombud en del av insatsen. Det saknar betydelse för definitionen huruvida spelföretaget tar på sig en ekonomisk risk eller vilken spelform det är fråga om. Som exempel på det senare kan nämnas spelbörser och pokerspel där spelföretaget möjliggör för spelare att spela mot varandra och spelföretaget tar provision på spelarnas insatser och/eller vinster. Ett annat exempel är olika former av lotterier och poolspel där spelföretagets intäkt utgörs av en i förväg bestämd andel av spelarnas insatser för att delta i spelet. Oavsett spelform avses med begreppet *insats* det belopp spelaren betalar för att delta i spelet.

Det har inte heller någon betydelse om det är spelaren själv som står för insatsen eller om medlen skjuts till från någon annan, t.ex. i form av en rabatt från ett spelföretag. Även värdet av sådana rabatter, sponsring, förmåner och liknande som läggs till spelpotten av någon annan än spelaren omfattas. Inte heller har det någon betydelse vem som gör själva inbetalningen, avgörande är i stället att betalningen sker för spelarens räkning.

Enbart förhållandet att medel tillförs en spelares spelkonto innebär inte att en insats ska anses föreligga. Vid onlinespel sker betalningen oftast när spelet läggs eftersom spelaren då satsar medel som vid tidigare tillfällen överförts till spelarens spelkonto.

Spel enligt 6 kap. spellagen är undantagna från spelskatt enligt 2 § och betalningar i sådana spel anses inte som insats.

Med begreppet *utbetalning* avses det värde som den skattskyldige eller dennes ombud betalar till spelaren genom att tillgodoföra belopp på spel-

kontot eller på annat sätt. Huruvida vinstbelopp som förts in på spelkontot tas ut från spelkontot eller kvarstår till senare perioder saknar betydelse för bedömningen av om utbetalning ska anses ha skett. Värdet kan avse såväl kontanter som andra tillgångar. Det saknar betydelse för bedömningen hur utbetalningen betecknas eller hur ett erbjudande utformas. Som utbetalning anses till exempel återbetalning av insats vid inställt spel, rakeback vid poker och bonusutbetalning till spelkontot. Däremot omfattas inte utbetalningar som sker till någon annan än spelaren, såsom till exempel provisioner till rättighetsinnehavare och samarbetspartners och inte heller utbetalningar för annat spel än sådant som omfattas av lagen.

Skattskyldighet

4 § Skattskyldig är innehavare av licens som meddelats med stöd av spellagen (2018:000) för sådant spel som omfattas av denna lag.

I paragrafen anges vem som är skattskyldig enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 17.2.

Endast den som har licens enligt spellagen kan vara skattskyldig enligt lagen om skatt på spel. För skattskyldighet krävs vidare att spelet omfattas av lagens tillämpningsområde. Licenshavare som endast har licens för spel som är undantagna från beskattning enligt 2 §, dvs. licens för spel enligt 6 kap. spellagen, ska således inte anses skattskyldig.

Skattskyldighetens inträde

5 § Skattskyldigheten inträder när den skattskyldige tar emot insatser för sådant spel som omfattas av denna lag.

I paragrafen anges när skyldighet att betala skatt inträder. Övervägandena finns i avsnitt 17.2.

Att skattskyldighet inträder innebär att den skattskyldige ska redovisa och betala skatt för de spel för vilka skattskyldighet har inträtt. Detta innebär emellertid inte att skatten omedelbart ska redovisas och betalas. När redovisning och betalning ska ske följer av bestämmelserna i skatteförfarandelagen.

Underlaget för spelskatt

6 § Spelskatt ska betalas för behållningen för varje beskattningsperiod som avser sådant spel som omfattas av denna lag.

I paragrafen regleras underlaget för spelskatt. Övervägandena finns i avsnitt 17.2.

Behållningen för varje beskattningsperiod för sådant spel som omfattas av lagen utgör underlag för beskattningen. Varje beskattningsperiod är sluten och påverkas inte av insatser och utbetalningar under andra perioder. Hur behållningen och beskattningsperioden ska bestämmas framgår av 7 och 8 §§.

Prop. 2017/18:220 *7 § Behållningen för en beskattningsperiod beräknas som skillnaden mellan de sammanlagda insatserna som den skattskyldige tagit emot och de sammanlagda utbetalningarna som den skattskyldige betalat ut under perioden.
Vid bestämmande av behållningen ska endast insatser och utbetalningar som hänför sig till det svenska speldeltagandet beaktas.*

I paragrafen anges hur behållningen enligt 7 § ska beräknas. Övervägandena finns i avsnitt 17.2.

Behållningen för en beskattningsperiod ska beräknas som skillnaden mellan de sammanlagda insatserna och de sammanlagda utbetalningarna under perioden. Begreppen insats och utbetalning definieras i 3 §.

Beskattningsperioden avgränsar vilka insatser och utbetalningar som ska beaktas i ett sammanhang. Under perioden tillämpas en kontantprincip. Alla insatser under en kalendermånad ska hänföras till denna månad oavsett om insatserna utgör förskott för kommande spel eller spelet inte har avgjorts före månadsskiftet. Alla utbetalningar under en kalendermånad ska hänföras till denna månad och därmed räknas av från insatser under denna månad. Detta gäller oavsett om utbetalningarna avser spel som avgjorts tidigare.

Varken överskott eller underskott får föras vidare till annan beskattningsperiod. Det innebär att underskott aldrig kan rullas och inte heller kvittas mot annan periods överskott.

Vidare anges i paragrafen att endast insatser och vinster som hänför sig till det svenska speldeltagandet ska beaktas vid bestämmandet av behållningen. För det spelföretag som även tillhandahåller spel mot andra länder innebär det att denne endast betalar skatt enligt denna lag för viss del av sin verksamhet. Med svenskt speldeltagande avses allt spel som sker på en fysisk plats på svenskt territorium samt spel som sker på fartyg i internationell trafik inom svensk ekonomisk zon. Så länge spelet sker inom landets gränser saknar det betydelse huruvida spelaren är bosatt i Sverige eller endast vistas här tillfälligt. När det däremot gäller onlinespel föreligger svenskt speldeltagande om spelaren är bosatt i Sverige eller stadigvarande vistas här, oavsett var spelaren befinner sig fysiskt.

Beskattningsunderlaget behandlas närmare i avsnitt 17.2.

8 § *En beskattningsperiod utgörs av en kalendermånad.*

I paragrafen regleras beskattningsperiodens längd. Övervägandena finns i avsnitt 17.2.

En beskattningsperiod utgörs av en kalendermånad. Detta innebär att den behållning som enligt 6 § utgör underlag för beskattningen ska beräknas per kalendermånad.

Skattens storlek

9 § *Spelskatt ska betalas med 18 procent av behållningen för en beskattningsperiod.*

I paragrafen anges spelskattens storlek i procent. Övervägandena finns i avsnitt 17.2.

Spelskatt betalas med 18 procent av beskattningsperiodens behållning. Behållningen för en beskattningsperiod beräknas enligt 7 §. Beskattningsperiodens längd regleras i 8 §. Prop. 2017/18:220

Förfarandet

10 § Bestämmelser om förfarandet vid uttag av skatten finns i skatteförfarandelagen (2011:1244).

I paragrafen upplyses om att skatteförfarandelagen gäller för förfarandet vid uttag av skatten. Skatteförfarandet behandlas närmare i avsnitt 17.6.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
2. Genom lagen upphävs
 - a) lagen (1972:820) om skatt på spel,
 - b) lagen (1991:1482) om lotteriskatt, och
 - c) lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m.m.
3. De upphävda lagarna gäller dock fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna behandlas i avsnitt 19.3.

Av den första punkten framgår att lagen träder i kraft den 1 januari 2019.

Av den andra punkten framgår att lagen (1972:820) om skatt på spel, lotteriskattelagen och lagen om skatt på vinstsparande m.m. upphävs.

Den tredje punkten anger att de tre upphävda lagarna fortfarande ska tillämpas på förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet. Detta innebär att skatt ska betalas enligt de upphävda lagarna för sådana spel och lotterier som avses i dessa lagar och som har tillhandahållits före den 1 januari 2019. Det innebär exempelvis att den upphävda lotteriskattelagen tillämpas på spel som haft vinstdragningen före ikraftträdandet. Det gäller även om den tid som bestämts för lottförsäljningen löper ut efter ikraftträdandet. I de fall samtliga vinster enligt vinstplan inte betalats ut före ikraftträdandet gäller den upphävda lagen om skatt på lotteri även för de vinster som inte har blivit utbetalda inom 90 dagar från skattskyldighetens inträde.

21.3 Förslaget till lag om ändring i brottsbalken

16 kap. 14, 14 a och 18 §§ brottsbalken ska upphöra att gälla.

Genom lagen upphör 16 kap. 14, 14 a och 18 §§ brottsbalken att gälla samtidigt som spellagen och den lagens brottskatalog träder i kraft. Övervägandena finns i avsnitt 16.4. Vidare föreskrivs att 16 kap. 17 § brottsbalken ska få en ny lydelse.

Av allmänna principer följer att brott som har begåtts före ikraftträdandet ska bedömas enligt de regler som gällde då gärningen begicks, dvs. enligt de nu angivna bestämmelserna i brottsbalken, om inte nyare bestämmelser leder till en mildare bedömning. I detta sammanhang bör framhållas

Prop. 2017/18:220 att straffskalan för dobbleri är lägre än för brottet olovlig spelverksamhet enligt spellagen.

16 kap.

17 §

Paragrafen, som inte återges här, ändras på så sätt att bestämmelsen inte längre ska tillämpas på försök eller förberedelse till grovt dobbleri. Övervägandena finns i avsnitt 16.4.

Enligt 19 kap. 6 § spellagen är det i stället möjligt att döma till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken för försök eller förberedelse till olovlig spelverksamhet, grovt brott.

21.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel

2 a § Spelmyndigheten är den myndighet som regeringen bestämmer ska fullgöra de uppgifter som anges i denna lag.

Paragrafen är ny och motsvarar delvis regleringen i 3 kap. 2 § spellagen, se kommentaren till den paragrafen.

3–8, 10 och 11 §§

I paragraferna, som inte återges här, har ”Lotteriinspektionen” ersatts med ”spelmyndigheten”. Även vissa språkliga justeringar har gjorts i syfte att förenkla och modernisera språket.

21.5 Förslaget till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078)

6 kap.

1 § Företag som tillhör någon eller några av följande kategorier ska för varje räkenskapsår avsluta bokföringen med en årsredovisning och offentliggöra den enligt 2 §:

1. aktiebolag,
2. ekonomiska föreningar,
3. handelsbolag i vilka en eller flera juridiska personer är delägare,
- 3 a. grupperingar enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006 av den 5 juli 2006 om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS),
- 3 b. konsortier enligt rådets förordning (EG) nr 723/2009 av den 25 juni 2009 om gemenskapens rättsliga ram för ett konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur (Eric-konsortium),
- 3 c. europeiska politiska partier och europeiska politiska stiftelser enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 1141/2014 av den

4. företag som omfattas av lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag,

5. stiftelser som är bokföringsskyldiga enligt denna lag, dock inte stiftelser som får använda sina tillgångar uteslutande till förmån för medlemmar av en viss eller vissa släkter och som är bokföringsskyldiga endast på grund av 2 kap. 3 § första stycket,

6. företag som uppfyller mer än ett av följande villkor:

a) medelantalet anställda i företaget har under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 50,

b) företagets redovisade balansomslutning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 40 miljoner kronor,

c) företagets redovisade nettoomsättning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 80 miljoner kronor,

7. företag som är moderföretag i en koncern vilken uppfyller mer än ett av följande villkor:

a) medelantalet anställda i koncernen har under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 50,

b) koncernföretagens redovisade balansomslutning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 40 miljoner kronor,

c) koncernföretagens redovisade nettoomsättning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 80 miljoner kronor,

8. företag som har licens enligt spellagen (2018:000), dock inte sådana företag med licens enligt 6 kap. spellagen vars balansomslutning för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren inte uppgått till 5 miljoner kronor.

Vid tillämpningen av första stycket 7 b och c ska fordringar och skulder mellan koncernföretag, liksom internvinster, elimineras. Detsamma gäller för intäkter och kostnader som hänför sig till transaktioner mellan koncernföretag, liksom förändring av internvinst.

I paragrafens första stycke har i en ny *punkt 8* företag med licens enligt spellagen lagts till i uppräknningen av företag som ska avsluta sin bokföring med en årsredovisning. Övervägandena finns i avsnitt 14.4.

Företag som har licens enligt spellagen är enligt bestämmelsen skyldiga att upprätta och offentliggöra en årsredovisning enligt de krav som ställs i bestämmelsen. Ett undantag görs dock för företag med licens enligt 6 kap. spellagen, dvs. sådana som bedrivs för allmännyttiga ändamål, vars balansomslutning för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren inte uppgått till 5 miljoner kronor.

21.6 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

7 kap.

3 § Stiftelser som uppfyller ändamåls-, verksamhets- och fullföljdskraven i 4–6 §§ samt ideella föreningar och registrerade trossamfund som förutom dessa krav även uppfyller öppenhetskravet i 10 § är, med undantag för kapitalvinster och kapitalförluster, skattskyldiga bara för inkomst av sådan näringsverksamhet som avses i 13 kap. 1 §.

Prop. 2017/18:220 Föreningar och trossamfund som uppfyller kraven i 4–6 och 10 §§ är dock inte skattskyldiga för

1. sådan inkomst som kommer från en självständig näringsverksamhet eller en särskild förvaltningsenhet som avser fastighet, om inkomsten till huvudsaklig del kommer från

a) verksamhet som är ett direkt led i främjandet av sådana ändamål som avses i 4 § eller som har annan naturlig anknytning till sådana ändamål,

b) verksamhet som avser upplåtelse av rättigheter som uppkommit genom främjandet av sådana ändamål som avses i 4 §,

c) verksamhet som avser försäljning av skänkta varor och som utnyttjas som finansieringskälla för ideellt arbete,

d) verksamhet som bedrivs med stöd av 6 kap. spellagen (2018:000), eller

e) verksamhet som inte avses i c eller d och som av hävd har använts som finansieringskälla för ideellt arbete, eller

2. inkomst från innehav av en fastighet som tillhör föreningen eller trossamfundet och som används i verksamheten på sådant sätt som anges i 3 kap. 4 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

Vid tillämpningen av andra stycket 1 d ska verksamheten ses som en självständig näringsverksamhet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vissa undantag från beskattning för stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund. Övervägandena i fråga om skattebefriad spelverksamhet finns i avsnitt 17.3.

I paragrafen införs ett förtydligande i *andra stycket 1 d* vad gäller undantag vid inkomstbeskattning för ideella föreningar och registrerade trossamfund. En sådan organisation som har licens enligt 6 kap. spellagen ska inte beskattas för resultatet till den del det avser sådant spel.

Inkomster från vissa spel (t.ex. bingo) är av hävd skattefria för allmännyttiga ideella föreningar och registrerade trossamfund. I syfte att undvika dubbelreglering när det gäller spel som dels omfattas av 6 kap. spellagen, dels är hävdvunna, görs en ändring i *andra stycket 1 e*. Någon förändring är inte avsedd gällande vad som enligt praxis utgör verksamheter som omfattas av skattefrihet på grund av hävd. Den aktuella punkten har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Paragrafens *tredje stycke* är nytt och innebär att allt spel som tillhandahålls med licens enligt 6 kap. spellagen ska ses som en självständig näringsverksamhet vid bedömningen av det s.k. huvudsaklighetskriteriet. Genom ändringen kommer inkomster från spelverksamhet som bedrivs med licens för allmännyttiga ändamål att vara skattefria oavsett storleken på denna verksamhet i förhållande till annan verksamhet som föreningen eller trossamfundet bedriver. Inkomster från annat licenspliktigt spel kommer däremot att beskattas om inte huvudsaklighetsbedömningen i förhållande till annan verksamhet än den som bedrivs enligt 6 kap. spellagen resulterar i att inkomsterna är skattefria.

17 §

I paragrafen, som inte återges här, anges vilka skattesubjekt som är skattskyldiga bara för inkomster från innehav av fastigheter. Övervägandena finns i avsnitt 17.3.

Samtliga kommersiella aktörer på spelmarknaden bör behandlas på ett skattemässigt likartat sätt. AB Svenska Spel och dess helägda dotterbolag som bara bedriver spelverksamhet och AB Trav och Galopp (ATG) har

8 kap.

3 § Vinster i lotterier och kombinationsspel samt vid vadhållning är skattefria om

- spelet tillhandahålls av någon som har licens enligt spellagen (2018:000) och spelet kräver licens enligt samma lag,

- spelet tillhandahålls i Sverige och spelet inte kräver licens enligt spellagen, eller

- spelet tillhandahålls i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och spelet inte kräver licens i Sverige.

Vinster vid vinstdragning på premieobligation är skattefria om vinstdragningen avser svenska premieobligationer eller om premieobligationen ställts ut i en stat inom EES.

I paragrafen anges vilka vinster för spelare som omfattas av skattefrihet. Övervägandena finns i avsnitt 17.4.

Paragrafens *första stycke första strecksatsen* innebär att vinster i lotterier och kombinationsspel samt vid vadhållning är skattefria om spelföretaget har en licens enligt spellagen och det spel som vinsten kommer ifrån är licenspliktigt. Spelföretagets licens behöver alltså inte omfatta det aktuella spelet för att skattefrihet ska föreligga. Enligt *andra strecksatsen* är även vinster från spel som tillhandahålls i Sverige och som enligt spellagen inte kräver licens skattefria. De spel som det kan vara fråga om är spel som tillhandahålls under de förutsättningar som anges i 3 kap. 4 och 5 §§ spellagen eller registreringslotterier enligt 6 kap. 9 § spellagen.

Enligt *tredje strecksatsen* är vinster på spel som tillhandahålls inom EES och som inte kräver licens i Sverige skattefria.

Vinster från pyramidspel kan aldrig omfattas av skattefrihet enligt denna bestämmelse.

Exempel 1

En svensk spelare spelar på ett fysiskt kasino i Frankrike. Eftersom kasinot ligger inom EES och spelet inte tillhandahålls i Sverige på ett sådant sätt att det fordras licens enligt spellagen, ska spelaren inte beskattas för sina vinster på kasinot. Om kasinot har ett i Frankrike erforderligt tillstånd för sin verksamhet, saknar betydelse för spelarens beskattning i Sverige.

Exempel 2

Ett spelföretag med licens på Malta tillhandahåller spel online till personer bosatta i Sverige. Företaget saknar licens enligt spellagen. Vinst i ett sådant spel är skattepliktigt, eftersom spelföretaget saknar en sådan licens som krävs för att lagligen tillhandahålla spelet i Sverige. Den omständigheten att spelet har licens på Malta saknar betydelse. Spelaren ska beskattas för sina vinster från spelet.

En svensk spelare spelar på ett fysiskt kasino i Las Vegas. Eftersom kasinot ligger utanför EES och spelet inte tillhandahålls i Sverige på ett sådant sätt att det fordras licens enligt spellagen, ska spelaren beskattas för sina vinster på kasinot. Om kasinot har ett i USA erforderligt tillstånd för sin verksamhet, saknar betydelse för spelarens beskattning i Sverige.

Av paragrafens *andra stycke* följer att vinst vid vinstdragning på premieobligation är skattefri om vinstdragningen avser svenska premieobligationer eller om premieobligationen ställts ut i en stat inom EES.

24 kap.

2 § I inkomstslaget näringsverksamhet tillämpas bestämmelserna i inkomstslaget kapital om

- utnyttjande av företrädesrätt till teckning av vinstandelslån eller kapitalandelslån i 42 kap. 15 §,
- utdelning av andelar i dotterbolag i 42 kap. 16 §,
- utbetalningar vid minskning av aktiekapital eller reservfond och liknande förfaranden i 42 kap. 17 §,
- utskiftning från ideella föreningar i 42 kap. 18 §,
- utskiftning från ekonomiska föreningar i 42 kap. 19–21 §§,
- emission i ekonomiska föreningar i 42 kap. 21 a §,
- utdelning från delägarbeskattade utländska juridiska personer i 42 kap. 22 §,
- utdelning och utskiftning från dödsbon efter personer som var begränsat skattskyldiga vid dödsfallet i 42 kap. 23 §,
- skattetillgodohavanden i 42 kap. 24 §,
- spel i 42 kap. 25 §, och
- schablonintäkt i 42 kap. 43 §.

I *tionde strecksatsen* byts uttrycket lotterier ut mot spel. Ändringen sker med anledning av ändringarna i 42 kap. 25 §.

42 kap.

25 § Vinst i lotteri, kombinationsspel och pyramidspel samt vid vadhållning ska tas upp om vinsten överstiger 100 kronor och inte är skattefri enligt 8 kap. 3 §. Den vinst som ska tas upp beräknas som skillnaden mellan de sammanlagda vinsterna och insatserna under beskattningsåret hos samma spelanordnare.

Utgifter för att delta i lotteri, kombinationsspel, vadhållning och pyramidspel får inte dras av.

I paragrafens *första stycke* anges när vinst i lotterier, kombinationsspel och pyramidspel samt vid vadhållning ska tas upp som intäkt. Vidare anges hur den skattepliktiga vinsten ska beräknas. Övervägandena finns i avsnitt 17.4.

Utgångspunkten är att alla vinster i spel över 100 kronor är skattepliktiga om de inte särskilt undantas enligt 8 kap. 3 § IL.

Nuvarande uttryck är ”lotteri” vilket är liktydigt med lotterilagens definition av ett lotteri. I och med den nya spellagen måste avgränsningen uttryckas på ett annat sätt. Den föreslagna lydelsen är inte avsedd

att inskränka den nuvarande beskattningen av spel. Det innebär att exempelvis utländska lotterier och utländska premieobligationer innefattas.

När det gäller beskattningsunderlaget utgörs detta av nettovinsten som ska beräknas som skillnaden mellan de sammanlagda vinsterna och insatserna under beskattningsåret hos samma tillhandahållare av spel. *Lagrådet* förordar att bestämmelsen om vinstberäkning utformas på så sätt att vinsten ska beräknas som skillnaden mellan de sammanlagda utbetalningarna och insatserna för att undvika att ordet vinst används i två skilda betydelser. Regeringen anser dock att uttrycket ”utbetalningarna” riskerar att snäva in tillämpningsområdet till faktiska utbetalningar av pengar till en spelares bankkonto eller på annat sätt direkt till spelaren. När det gäller internetbaserat spel där spelaren vanligtvis har ett spelkonto (likvidkonto) ska även det värde som tillgodoförs spelkontot, men inte betalas ut till spelaren, ligga till grund för beräkningen av om en skattepliktig vinst har uppkommit. Det ska alltså inte ha någon betydelse för beskattningen om spelaren låter vinstbehållningen på spelkontot stå kvar eller om spelaren tar ut vinsten genom en utbetalning från spelbolaget. Avsikten är också att eventuell skattepliktig vinst ska beräknas när vinsten består av en sak, exempelvis en bil, genom att värdet av saken relateras till insatsen för att delta i spelet. I syfte att beakta *Lagrådets* synpunkter på användningen av begreppet ”vinst” har därför utformningen av andra meningen i första stycket ändrats i förhållande till *lagrådsremissen* genom att uttrycket ”som ska tas upp” har lagts till. Genom ändringen förtydligas att vinstberäkningen handlar dels om den skattepliktiga intäkten av spel (den vinst som ska tas upp), dels om det som spelaren sammanlagt tar emot från spelordnaren med anledning av spelet (vinsterna) som ska relateras till gjorda insatser.

Vad som är beskattningsår för fysiska personer, enskilda näringsidkare, handelsbolag och juridiska personer framgår av 1 kap. 13–15 §§ och 37 kap. 19 § IL. Vinstberäkningen ska tillämpas för alla spelformer.

Andra stycket ändras på så sätt att det anges att utgifter för att delta i spel inte får dras av.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna behandlas i avsnitt 19.3.

21.7 Förslaget till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

1 §

Paragrafen, som inte återges här, innehåller en bestämmelse om marknadsföringslagens syfte. Vidare finns en uppräkningslista av ett antal

Prop. 2017/18:220 lagar som innehåller bestämmelser om marknadsföring. Paragrafens *andra stycke* har ändrats på så sätt att det i stället för lotterilagen hänvisas till spellagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

21.8 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

40 kap.

Självavstängningsregister

7 b § Sekretess gäller i verksamhet som avser förande av eller uttag ur spelmyndighetens register för självavstängning enligt spellagen (2018:000) för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om sekretess för det nationella självavstängningsregistret. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

Registret förs enligt spellagen av spelmyndigheten. Sekretess gäller enligt *första stycket* för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Det råder alltså en presumtion för sekretess.

Andra stycket innehåller en föreskrift om tidsbegränsning av sekretessen enligt bestämmelsen i första stycket i en allmän handling, som innebär att sekretessen i en sådan handling varar i högst sjuttio år.

21.9 Förslaget till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

6 kap.

2 § Leverantörer av medietjänster får på de villkor som anges i 3 och 4 §§ sända filmer, tv-serier, sportprogram och program med lätt underhållning där det förekommer produktplacering.

Första stycket gäller dock inte program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år och inte heller program där det förekommer produktplacering av

1. alkoholdrycker och tobaksvaror,
2. andra produkter som kommer från företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller tobaksvaror,
3. receptbelagda läkemedel och sådan medicinsk behandling som bara är tillgänglig efter ordination,
4. modersmjölk ersättning,
5. sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses i lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, *eller*
6. *spelprodukter från ett företag som inte har nödvändig licens enligt spellagen (2018:000).*

Paragrafen ändrats på så sätt att spelprodukter från ett företag som inte har licens enligt spellagen i *andra stycket 6* har lagts till i uppräkningsdelen över

de produkter som inte får förekomma i vissa sammanhang. Övervägandena finns i avsnitt 11.7. Prop. 2017/18:220

Ändringen innebär att det inte är tillåtet att sända program i tv och beställ-tv där det förekommer produktplacering av spelprodukter från ett företag som saknar nödvändig licens enligt spellagen.

7 kap.

Sponsring från företag som tillhandahåller spel

2 b § *Ett företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillhandahålla spel och som inte har nödvändig licens enligt spellagen (2018:000) får inte sponsra ett program i en tv-sändning, sökbar text-tv eller beställ-tv.*

Regleringen i paragrafen, som är ny, innebär att företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillhandahålla spel, och som inte har nödvändig licens enligt spellagen, inte får sponsra ett program i en tv-sändning, sökbar text-tv eller beställ-tv. Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

Lagrådet har framfört synpunkten att uttrycket nödvändig licens är oklart till sin innebörd. Med uttrycket nödvändig licens enligt spellagen avses den licens som krävs för att tillhandahålla det aktuella spelet enligt spellagen, se författningskommentaren till 11 kap. 1 § spellagen (2018:0000).

8 kap.

Reklam för spel

13 b § *Bestämmelser om förbud mot reklam för spel finns i 15 kap. 6 § spellagen (2018:000).*

Paragrafen, som är ny, innehåller en upplysningsbestämmelse om att det i spellagen finns en bestämmelse om förbud mot viss reklam. Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

15 kap.

Reklam för spel

5 b § *Bestämmelser om förbud mot reklam för spel finns i 15 kap. 6 § spellagen (2018:000).*

Paragrafen, som är ny, innehåller en upplysningsbestämmelse om att det i spellagen finns en bestämmelse om förbud mot viss reklam (se kommentaren till 7 kap. 2 b §). Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

Sponsring från företag som tillhandahåller spel

9 b § *Ett företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillhandahålla spel och som inte har nödvändig licens enligt spellagen (2018:000) får inte sponsra ett program i en ljudradiosändning.*

Prop. 2017/18:220 Regleringen i paragrafen, som är ny, innebär att företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillhandahålla spel, och som inte har nödvändig licens enligt spellagen, inte får sponsra program i ljudradiosändningar. Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

18 kap.

5 § Tillstånd att sända kommersiell radio får återkallas om

1. tillståndshavaren inte inlett sändningsverksamheten inom sex månader efter tillståndets början,

2. tillståndshavaren inte utnyttjat rätten att sända eller sänt endast i obetydlig omfattning under en sammanhängande tid av minst fyra veckor,

3. tillståndshavaren väsentligt brutit mot någon av 14 kap. 2 § samt 15 kap. 1–4, 8–9 a och 10 §§, eller

4. domstol har funnit att ett program innefattat ett yttrandefrihetsbrott som innebär ett allvarligt missbruk av yttrandefriheten.

Förfogar en fysisk eller juridisk person, utan tillåtelse från Myndigheten för press, radio och tv, över mer än ett tillstånd för analog kommersiell radio i ett sändningsområde, och finns det skäl att anta att förfogandet kan inverka menligt på konkurrensen, får det eller de tillstånd återkallas som har lämnats efter det första tillståndet.

Har Myndigheten för press, radio och tv medgett överlåtelse trots att tillståndshavaren redan förfogar över tillstånd att sända analog kommersiell radio i samma sändningsområde, och finns det skäl att anta att överlåtelsen kan inverka menligt på konkurrensen, får tillståndet återkallas endast om beslutet om överlåtelsen grundats på felaktiga eller ofullständiga uppgifter från tillståndshavaren. Återkallelsen ska då avse det eller de tillstånd som överlåtit.

Om staten, landsting eller kommuner innehar ett tillstånd att sända kommersiell radio på det sätt som anges i 13 kap. 4 § andra stycket ska Myndigheten för press, radio och tv återkalla det tillståndet.

Paragrafen, som reglerar återkallelse av sändningstillstånd, har ändrats så att återkallelse inte ska kunna ske vid överträdelse av bestämmelser om sponsring från företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillhandahålla spel, och som inte har nödvändig licens enligt spellagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

Överträdelser av förbudet mot sponsring av det aktuella slaget kan föranleda åläggande att betala en särskild avgift enligt 17 kap. 5 § 6.

21.10 Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

3 kap.

15 § Med punktskatt avses skatt enligt

1. lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,

2. lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,

3. 2 § första stycket 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,

4. lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,

5. lagen (1994:1563) om tobaksskatt,

6. lagen (1994:1564) om alkoholskatt,

7. lagen (1994:1776) om skatt på energi,

- 8. lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
- 9. lagen (1999:673) om skatt på avfall,
- 10. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,
- 11. lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,
- 12. lagen (2017:1200) om skatt på flygresor,
- 13. lagen (2018:000) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter, *och*
- 14. lagen (2018:000) om skatt på spel.

I paragrafen regleras vilka skatter som anses som punktskatt vid tillämpningen av skatteförfarandelagen. Ändringen innebär slopande av punkterna 2, 6 och 7, vilka hänvisar till de lagar som ska upphöra att gälla den 1 januari 2019, dvs. lotteriskattelagen, lagen om skatt på vinstsparande m.m. och lagen (1972:820) om skatt på spel. Ändringen innebär även en omnumrering av kvarvarande punkter samt tillägg av en ny punkt som avser skatt enligt den nya lagen om skatt på spel. Övervägandena finns i avsnitt 17.2.

26 kap.

8 §

I paragrafen, som inte återges här, anges i vilka fall punktskatt ska redovisas i en särskild skattedeklaration för varje händelse som medför skattskyldighet i stället för i en punktskattedeklaration för den aktuella redovisningsperioden. Paragrafen har ändrats på så sätt att punkt 3, som hänvisade till lagen om skatt på vinstsparande m.m., har utgått, eftersom den lagen upphävs. Övervägandena finns i avsnitt 17.2.

39 kap.

5 § Skyldigheten att använda kassaregister gäller inte för den som

1. bara i obetydlig omfattning säljer varor eller tjänster mot kontant betalning eller mot betalning med kontokort,
2. är befriad från skattskyldighet enligt inkomstskattelagen (1999:1229) för inkomst från sådan försäljning som avses i 4 §,
3. bedriver taxitrafik enligt taxitrafiklagen (2012:211),
4. säljer varor eller tjänster genom distansavtal eller hemförsäljningsavtal,
5. säljer varor eller tjänster med hjälp av en varuautomat eller annan liknande automat eller i en automatiserad affärslokal,
6. anordnar automatspel enligt lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel, *eller*
7. *tillhandahåller automatspel enligt spellagen (2018:000).*

Vid bedömningen enligt första stycket 1 av om det är fråga om försäljning i obetydlig omfattning ska det särskilt beaktas om försäljningen normalt uppgår till eller kan antas komma att uppgå till sammanlagt högst fyra prisbasbelopp under ett beskattningsår.

Undantaget i första stycket 2 gäller inte för en näringsidkare som driver verksamhet i Sverige utan fast driftställe i landet.

I paragrafen anges de situationer där skyldigheten att använda kassaregister inte gäller. Övervägandena finns i avsnitt 17.2.

Av punkten 6 följer att den som anordnar automatspel enligt lotterilagen inte är skyldig att använda kassaregister. Paragrafen ändras på så sätt att

21.11 Förslaget till lag om ändring i kameraövervakningslagen (2013:460)

10 § Tillstånd till kameraövervakning krävs inte

1. vid övervakning som sker med en övervakningskamera som för säkerheten i trafiken eller arbetsmiljön är uppsatt på ett fordon, en maskin eller liknande för att förbättra sikten för föraren eller användaren,

2. vid övervakning som bedrivs av Trafikverket

a. i form av vägtrafikövervakning,

b. vid en betalstation som avses i bilagorna till lagen (2004:629) om trängselskatt och som sker för att samla in endast uppgifter som behövs för att beslut om trängselskatt ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan skatt betalas, eller

c. vid en betalstation på allmän väg som används vid uttag av infrastrukturavgifter enligt lagen (2014:52) om infrastrukturavgifter på väg och som sker för att samla in endast uppgifter som behövs för att beslut om infrastrukturavgift ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan avgift betalas,

3. vid sådan trafikövervakning i en vägtunnel som avses i lagen (2006:418) om säkerhet i vägtunnlar och som bedrivs av någon annan tunnelhållare än Trafikverket,

4. vid övervakning som Polismyndigheten bedriver vid automatisk hastighetsövervakning,

5. vid övervakning som sker för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som enligt 4 § 4, 5 § 1–4 eller 6 § första stycket skyddslagen (2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om övervakningen endast omfattar skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,

6. vid övervakning som Försvarsmakten bedriver från fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att prova utrustning för sådan övervakning, eller

7. vid övervakning i ett kasino som avses i *spellagen (2018:000)*, om övervakningen har till syfte att förebygga, avslöja eller utreda brott eller lösa tvister om spel mellan spelare och den som *tillhandahåller* spelet.

Undantaget från tillståndsplikten i första stycket 5 gäller inte för sådana byggnader, andra anläggningar och områden som används för eller är avsedda för fredstida krishantering enligt 4 § 4 skyddslagen.

Vid övervakning enligt första stycket 7 får inte avlyssning eller upptagning av ljud ske utan tillstånd.

Paragrafen, som reglerar i vilka fall tillstånd till kameraövervakning inte behövs, har ändrats på så sätt att hänvisningen till kasinolagen i *första stycket 7* har ersatts med en hänvisning till spellagen. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.1.

21.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:387) Prop. 2017/18:220
om ändring i skatteförfarandelagen
(2011:1244)

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

14. Bestämmelserna i 7 kap. 1 § första stycket 10 i den äldre lydelsen gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Övervägandena finns i avsnitt 19.3.

I en ny *punkt 14* regleras att 7 kap. 1 § första stycket 10 i dess äldre lydelse fortsatt gäller för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet. Det innebär exempelvis att reglerna om registrering av skattskyldiga enligt de upphävda lagarna om skatt på spel, skatt på vinstsparande m.m. respektive lotteriskatt är tillämpliga även efter ikraftträdandet för spel som är hänförligt till tiden före ikraftträdandet.

21.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:630)
om åtgärder mot penningtvätt och finansiering
av terrorism

1 kap.

2 § Denna lag gäller för fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
2. livförsäkringsrörelse,
3. värdepappersrörelse enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
4. verksamhet som kräver ansökan hos Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet eller lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
5. försäkringsförmedling enligt lagen (2005:405) om försäkringsförmedling, i fråga om sådan verksamhet rörande livförsäkring, bedriven av andra än anknutna försäkringsförmedlare,
6. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
8. verksamhet med att som betalningsinstitut tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,
9. verksamhet med att tillhandahålla betaltjänster enligt lagen om betaltjänster utan att vara betalningsinstitut, dock inte om verksamheten uteslutande avser kontoinformationstjänster,
10. verksamhet som förvaltare av alternativa investeringsfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
11. verksamhet med konsumentkrediter enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,
12. verksamhet med bostadskrediter enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,
13. verksamhet som fastighetsmäklare med fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (2011:666),

- Prop. 2017/18:220
14. spelverksamhet som bedrivs med licens eller registrering enligt spellagen (2018:000),
 15. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,
 16. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),
 17. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,
 18. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionsstjänster som inte omfattas av 17,
 19. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatterådgivare),
 20. yrkesmässig verksamhet som advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,
 21. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än som avses i 20, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket, eller
 22. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 17–21.
- Vissa speltjänster får undantas från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den enligt föreskrifter som meddelas med stöd av 8 kap. 1 § 1.

I paragrafen anges tillämpningsområdet för lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

Paragrafen ändras på så sätt att *punkt 14* ersätter punkterna 14 och 15, att efterföljande punkter numreras om samt att hänvisning görs till spellagen i stället för till lotterilagen.

Enligt 8 kap. 1 § 1 får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om undantag för vissa speltjänster från lagens tillämpningsområde eller bestämmelser i den (se prop. 2016/17:173 s. 200).

1 kap. 4 §, 3 kap. 5, 6, 22 och 25 §§, 4 kap. 9 § och 7 kap. 1 §

I paragraferna har följändringar gjorts med anledning av omnumreringen i 1 kap. 2 §. Genom ändringarna har samtliga hänvisningar till 1 kap. 2 § 15–23 i lagen justerats.

21.14 Förslaget till lag om ändring i lag (2018:90) om insyn i finansiering av partier

14 § För intäkter från sådana lotterier som *kräver licens enligt spellagen (2018:000)* ska antal lotter och pris per lott anges i intäktsredovisningen.

I paragrafen regleras ytterligare krav på redovisning av uppgifter i fråga om intäkter från vissa licenspliktiga lotterier. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Paragrafen ändras till följd av att lotterilagen upphävs och spellagen införs. Begreppet tillstånd ersätts i spellagen av begreppet licens.

21.15 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:000) om ändring i lagen (2017:1229) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244) Prop. 2017/18:220

7 kap.

1 § Skatteverket ska registrera

1. den som är skyldig att göra skatteavdrag,
 2. den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter,
 3. den som är skattskyldig enligt mervärdesskattelagen (1994:200), med undantag för den som är skattskyldig bara på grund av förvärv av sådana varor som anges i 2 a kap. 3 § första stycket 1 och 2 samma lag,
 4. den som utan att omfattas av 19 kap. 1 § mervärdesskattelagen har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9, 11 och 11 b–13 §§ samma lag,
 5. den som gör sådant unionsinternt förvärv som är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 30 d § första stycket mervärdesskattelagen,
 6. en utländsk beskattningsbar person som är etablerad i ett annat EU-land och har rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1–3 §§ mervärdesskattelagen utan att omfattas av 19 kap. 1 § samma lag och inte heller ska registreras enligt 3, 4 eller 5,
 7. en beskattningsbar person som är etablerad i Sverige och omsätter tjänster i ett annat EU-land som förvärvaren av tjänsten är skattskyldig för i det landet i enlighet med tillämpningen av artikel 196 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt,
 8. den som är skyldig att jämka ingående mervärdesskatt enligt 8 a kap. eller 9 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen,
 9. den som är skattskyldig och redovisningsskyldig enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
 10. den som är skattskyldig enligt
 - a) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 - b) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
 - c) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 36 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
 - d) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
 - e) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 3 lagen (1994:1776) om skatt på energi,
 - f) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
 - g) lagen (1999:673) om skatt på avfall,
 - h) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,
 - i) 8§ första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,
 - j) lagen (2017:1200) om skatt på flygresor,
 - k) 6 § 1 eller 2 b lagen (2018:000) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter,
- eller
- l) *lagen (2018:000) om skatt på spel.*
 11. den som är skyldig att använda kassaregister enligt 39 kap. 4–6 §§,
 12. den som enligt 39 kap. 11 b § är skyldig att tillhandahålla utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras på en byggarbetsplats,
 13. den som betalar ut ersättning som är underlag för statlig ålderspensionsavgift enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Prop. 2017/18:220 Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

I paragrafen ändras uppräknningen av vilka skattskyldiga som Skatteverket ska registrera. Övervägandena finns i avsnitt 17.6.

Ändringen i *första stycket 10* innebär ett slopande av punkterna 10 a och d, vilka avser lagar som ska upphöra att gälla. Ändringen innebär även en omnumrering av kvarvarande underpunkter. Av punkten 10 l, i dess nya lydelse, följer att Skatteverket ska registrera den som är skattskyldig enligt den föreslagna nya lagen om skatt på spel.

Ändringarna träder i kraft vid samma tidpunkt som ändringarna i SFS 2017:387. Därför finns det inga särskilda ikraftträdandebestämmelser för ändringarna. Se dock avsnitt 19.3 samt författningskommentaren till förslaget till lag om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244) rörande förändringar av ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.

Inledning

Att reglera spelsektorn är utomordentligt komplext. Sektorn omfattar och påverkas av en rad skilda företeelser och aktörer som agerar på marknaden med skiftande verksamheter och skilda drivkrafter – men alla med stort engagemang. Det är spelarna, de ideella organisationerna, statligt ägda/styrda företag och onlinespelsföretag utan licens i Sverige.

Området rymmer frågor om bl.a. konsumentskydd, läggmatcher, problemspelande och spelmissbruk. Spelmarknaden omsätter mycket stora belopp och ger chans till goda vinster och, framför allt för spelarna, medför även risk för avsevärda förluster. Frågorna rör bl.a. de ideella organisationernas och statens intressen som i många stycken skiljer sig från de övriga aktörernas intressen. Det berör många myndigheters verksamheter; utöver den av utredningen föreslagna Spelmyndigheten är det bl.a. Folkhälsomyndigheten, Konsumentverket, Skatteverket, Finansinspektionen, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten som berörs.

Uppdraget att omreglera en marknad av så mångskiftande karaktär liknar inte en vanlig omreglering av en nationell marknad. Därför har utredningsarbetet varit komplicerat, vilket inte minst omfattningen av betänkandet vittnar om. Samtidigt har utredningen haft mycket kort tid – drygt ett år – på sig att ta fram ett omfattande, sammanhängande och konsistent förslag till omreglering som förhoppningsvis svarar mot problemen och rimligt balanserar alla de intressen som spelområdet rymmer.

Det är därför rimligt att anta att vissa saker kommer att behöva ändras, justeras eller kompletteras – även efter att lagen trätt i kraft. Erfarenheterna från andra omregleringar talar för detta.

Det är utredningens uppfattning att det, efter en så omfattande reform som denna, är angeläget att följa upp effekterna på spelområdet i olika avseenden. Regeringen bör därför formulera ett utvärderingsuppdrag att läggas på en oberoende granskare för att löpande följa utvecklingen och värdera måluppfyllelse och andra strategiska aspekter. Väsentliga frågor att följa upp är bl.a. marknadsutvecklingen, kanaliseringen, konsumentskyddet – med fokus på folkhälsan – och skatteintäkterna.

Uppdraget och problemen med nuvarande reglering

Uppdraget

Utredarens uppdrag är att lämna förslag till en ny spelreglering som bygger på ett licenssystem, där alla som verkar på den svenska spelmarknaden ska ha behörigt tillstånd – licens. De som saknar sådan licens ska stängas ute.

Den nya spelregleringen ska främja spel som är sunt och säkert, ha ett högt konsumentskydd och ett transparent regelverk. Vidare ska regleringen bidra till att de negativa konsekvenserna av spelandet begränsas.

I uppdraget ingår även, så långt det är möjligt, att i den nya regleringen säkra förutsättningarna för finansiering av statens verksamhet och allmännyttiga ändamål. Den marknadsmässiga och tekniska utvecklingen samt EU-rätten ska beaktas.

Statens roll på en omreglerad spelmarknad ska analyseras och i tillämpliga delar ingå i regelverket.

Problemen

Betänkandet redovisar de omständigheter som nödvändiggör en omreglering, liksom de analyser och överväganden som lett fram till lagförslaget.

Den nuvarande regleringen är väsentligen en skydds- eller förbudslagstiftning, som utgår från en rent fysisk hantering av spelverksamhet som t.ex. lotterier. Den är också en lagstiftning med syfte att säkra överskottet av spel till staten, föreningslivet och hästsektorn.

Dagens situation präglas av att i Sverige oreglerade, onlinebaserade och gränsöverskridande spelföretag, som i dag har en marknadsandel på cirka 23 procent, tar en ökande del av den svenska marknaden på de reglerade företagens bekostnad.

Den statliga kontrollen som är en väsentlig del av dagens spelreglering är obefintlig när det gäller denna del av spelmarknaden. De onlinebaserade företagen verkar skattefritt i Sverige och konsumentskyddet är begränsat. Härigenom försvåras möjligheterna att hantera problemspelning och spelmissbruk.

I dag har AB Svenska Spel (Svenska Spel), AB Trav och Galopp (ATG) och det ideella föreningslivet tillstånd. De utgör därmed den reglerade delen av dagens spelmarknad.

Den nuvarande lagstiftningen är således partiell och obsolet och svarar vare sig mot nuvarande eller framtida spelmarknad. Sverige är inte unikt. Motsvarande förhållanden finns i flera andra länder. Dessa länder har valt strategier med både olikheter och likheter för att möta problem och utmaningar. Bland likheterna återfinns olika former av licensförfaranden. Några av dessa beskrivs i betänkandet.

Marknaden

Spel om pengar är en utpräglad konsument- och massmarknad. På denna marknad verkar aktörer med skilda ursprung, drivkrafter och affärslogiker; vinstdrivande företag, statligt ägda/styrda företag och ideella organisationer. Marknaden och dess lönsamhet innebär utomordentligt kraftfulla incitament för de onlinebaserade marknadsaktörerna, utan licens i Sverige, som snabbt expanderar och uppvisar god lönsamhet. Denna del av marknaden uppvisar, även jämfört med flera andra dynamiska marknader, snabb förändring som huvudsakligen är kundstyrd och teknikbetingad.

Spelkonsumtionen i Sverige uppgick år 2016 till 2 802 kronor per år och person över 18 år (avser både den i Sverige reglerade marknaden och den i Sverige oreglerade marknaden). Totalt 68 procent spelar årligen. Det blir 4 121 kronor per spelare och år (2016). Den hittillsvarande trenden

avseende spelvolym har varit ett minskat antal spelare men en långsamt ökande spelvolym. Spelandet per person ökar således. Onlinespel ökar och landbaserat spel minskar. Branschen omsatte efter utbetalda vinster cirka 21 miljarder kronor år 2016 (17 miljarder kronor exklusive den i Sverige oreglerade marknaden).

Nuvarande trend

År 2016 har den totala spelvolymen ökat med 5 procent. Spel på den reglerade marknaden har ökat med 2 procent och spel hos de i Sverige oreglerade onlinespelsföretagen har ökat med 16 procent netto. Om spelarantalet finns ingen uppgift, men det finns anledning att anta att antalet spelare har slutat att minska eller t.o.m. ökat något under år 2016.

Utgångspunkter för och syftet med en ny spelreglering

Med den nya spellagen som främsta verktyg ska ett delvis överspelat nationellt monopol övergå till en delvis oligopolliknande del och en delvis fri marknadsdel genom uppdelning av Svenska Spel i en konkurrensutsatt del och en del som bl.a. har exklusiva rättigheter. Gemensamma och långsiktigt hållbara spelregler ska skapas, ett licenssystem ska etableras som onlinespelsbolagen förhoppningsvis ska ansluta sig till, skatteintäkter säkras, föreningslivets ganska sköra spelomänner – väsentligen lotterier – och intäkter ska skyddas. Vidare ska marknadsföring inom området regleras, problemspelande stävjas och måttligt spel främjas samt spelfusk motarbetas. Spelen ska ha ett högt konsumentskydd och god säkerhet. Lagen ska också öppna för konkurrens och konkurrensneutralitet, etablera ett system av sanktioner både för att styra licenshavarnas verksamhet, men även för att kunna lagföra de som står utanför licenssystemet men som riktar sig till den svenska marknaden.

Vidare ska den rätta mixen och avvägningen skapas mellan ramlag och detaljreglering. En av utmaningarna är att göra detta med en verksamhet som i allt ökande takt är onlinebaserad. En del av det globala och gränsöverskridande internet ska omgärdas med ett nationellt regelverk. Vidare ska regleras vilka som ska få licens och krav specificeras på licenshavare och deras beteende gentemot marknad, myndigheter och spelare.

Lagen och dess tillämpning ska således balansera och legalisera spelkonkurrens, beskatta de för närvarande i Sverige oreglerade onlinebaserade företagen med 18 procent och samtidigt vara teknik- och konkurrensneutral.

De i Sverige oreglerade onlinespelsföretagen har verkat på den svenska marknaden i cirka tjugo år. Det är på denna del av marknaden de konkurrensutsatta spelen finns. Utredningens målsättning med den föreslagna regleringen är att så gott som allt spel som erbjuds på marknaden ska erbjudas av företag som har licens i Sverige. Utredningens målsättning är en ”kanalisering” på 90 procent.

Regeringen och Spelmyndigheten ska med hjälp av spellagen kunna bestämma villkoren för tillträdet till den konkurrensutsatta marknaden

genom sin makt över den infrastruktur som regelgivning och regelverk utgör.

Utöver att vara heltäckande ska lagen vara verksamhetslogisk och konsistent. Flera av delarna ska samverka då de förutsätter varandra i ett delvis intrikat synergistiskt förhållande. Lagen och dess effekter får inte heller genom ökad administration för företagen skapa eller bidra till en så omfattande kostnads massa att licensieringsalternativet blir ointressant för i alla fall de större onlinespelsföretagen.

Det är inte möjligt att detaljreglera allt. Därför är lagen utformad som en ramlag – med tydliga och fasta ramar. Lagen öppnar för regeringen att utfärda förordningar och för Spelmyndigheten att utfärda föreskrifter. Genom en ramlag ökar samhällets möjligheter till kontroll och gör att snabba åtgärder kan vidtas för att svara mot förändringar i omvärlden. Det är ett adaptivt regelverk som enligt utredningens mening kommer att vara robust, ändamålsenligt och hållbart över tiden.

I sanktionsdelen föreslås höga straffsats för tillhandahållande av spel riktad till den svenska marknaden utan att vara licensierad om så krävs. Betalningsförmedlingsförbud införs gentemot de som står utanför systemet men som ändå riktar sig mot svenska kunder. Sådan betalningsförmedling föreslås bli kriminaliserad. Däremot kommer IP-blockering inte att ingå i lagen. Utredningen föreslår dock att internet-leverantörer, på uppmaning av Spelmyndigheten, ska vara skyldiga att visa ett varningsmeddelande när en besökare försöker spela på olagliga sidor.

Den föreslagna omregleringen innebär att en stor del av statens samlade arsenal av legala, ekonomiska och administrativa åtgärder mobiliseras för att ta kontroll över spelmarknaden och över förhållanden där den gamla lagen blivit alltmer omodern.

Marknadsuppdelningen

Enligt betänkandet kommer fördelningen av marknaden se ut enligt följande:

Onlinespelsföretag, Svenska Spels konkurrensdel och ATG

Onlinespelsföretag, Svenska Spels konkurrensdel och ATG får med licens verka på den konkurrensutsatta delen av marknaden. De speltyper som får erbjudas är kasinospel online, vadhållning online, poker online och bingo online. Även landbaserad sportvadhållning och landbaserad hästvadhållning kommer att ingå i den konkurrensutsatta delen.

ATG föreslås inte längre ha monopol på vadhållning på hästar. Konkurrens öppnas för andra spelaktörer inom hästvadhållning. ATG får på samma villkor som övriga spelföretag tillträde till den konkurrensutsatta spelsektorn och blir en licenshavare som andra.

Svenska Spels exklusiva rättigheter m.m.

Svenska Spels exklusiva rättigheter kommer att omfatta värdeautomater och landbaserade kasinon i därför avsedd lokal – Casino Cosmopol AB (Casino Cosmopol). Bolaget kommer även fortsättningsvis att få konkur-

rera med det allmännyttiga föreningslivet i fråga om lotterier online och landbaserat.

Prop. 2017/18:220
Bilaga 1

Det allmännyttiga föreningslivet

Här föreslås inga större förändringar. Den ideella sektorn kommer fortsättningsvis bedriva lotteriverksamhet, såväl landbaserat som online, och landbaserad bingo.

Följande bild från kapitel 27 i betänkandet åskådliggör marknadsuppdelningen.

Spel	Licens från Spelmyndigheten	Svenska Spel – ensamrätt (eller delad ensamrätt)	Alla spelföretag som uppfyller kraven	Ideell sektor – ensamrätt (eller delad ensamrätt)
Landbaserade kasinon i därför avsedd lokal	Statligt spel	X		
Spel på värdeautomater	Statligt spel	X		
Lotteri (inkl. skraplotter) online	Statligt spel/Spel för allmännyttiga ändamål	X		X
Lotteri (inkl. skraplotter) landbaserat	Statligt spel/Spel för allmännyttiga ändamål	X		X
Lotteri i form av tilläggsspel	Onlinespel		X	
Lotteri i form av tilläggsspel eller för att avgöra avbrutna vadhållningsobjekt	Vadhållning		X	
Bingo landbaserad	Spel för allmännyttiga ändamål			X
Bingo online	Onlinespel		X	
Lokalt poolspel på hästar	Spel för allmännyttiga ändamål			X
Kasinospel online	Onlinespel		X	
Datorsimulerade automater online	Onlinespel		X	
Vadhållning sport online	Vadhållning		X	
Vadhållning sport landbaserad	Vadhållning		X	
Vadhållning häst online	Vadhållning		X	
Vadhållning häst landbaserad	Vadhållning		X	

Spel	Licens från Spelmyndigheten	Svenska Spel – ensamrätt (eller delad ensamrätt)	Alla spelföretag som uppfyller kraven	Ideell sektor – ensamrätt (eller delad ensamrätt)
Annan vadhållning online	Vadhållning		X	
Annan vadhållning landbaserad	Vadhållning		X	
Landbaserat kommersiellt spel – kasinospel	Landbaserat kommersiellt spel		X	
Landbaserat kommersiellt spel – varuspelsautomater	Landbaserat kommersiellt spel		X	
Landbaserat kommersiellt spel – kortspel i turnerings- form	Landbaserat kommersiellt spel		X	
Spel på fartyg i internationell trafik – kasinospel	Spel på fartyg i internationell trafik		X	
Spel på fartyg i internationell trafik – penning- och värdeautomater	Spel på fartyg i internationell trafik		X	

Varför denna indelning och vad betyder den för respektive sektor?

Onlinespelsföretag

En stor del av de spel som föreslås konkurrensutsättas är spel som redan erbjuds av de i Sverige oreglerade onlinespelsföretagen på den svenska marknaden. Denna del av marknaden är med andra ord konkurrensutsatt redan i dag och kommer genom den nya lagen att regleras på ett effektivt och säkert sätt.

De femton i Sverige börsnoterade onlinespelsföretagen representerar ett börsvärde på 69 miljarder kronor (11 miljarder kronor år 2011) vilket speglar de stora vinster företagen gör och de ännu större förväntningar marknaden har. Få onlinespelföretag har så stora vinstmarginaler som onlinespelsföretagen.

Nettoomsättningen för de i Sverige oreglerade onlinespelsföretagen var år 2016 5,1 miljarder kronor.

Statens motiv för en omreglering av spelmarknaden är att genom reglering och licensiering få kontroll över denna del av marknaden. Det rör bl.a. frågor avseende skatt, spelansvar och konsumentskydd.

För onlinespelsföretagen betyder det ökad legitimitet, gemensamma spelregler, jämlikare konkurrensvillkor, förutsägbarhet och att bli en accepterad och synlig bransch. Det bedöms som positivt för aktieägarna och börsen vilket ökar sannolikheten att de börsnoterade onlinespelsföretagen ansluter sig. Det som är negativt, ur ett företagsperspektiv, är det administrativa merarbete som, inte minst utifrån spelansvarsaspekten och ambitionen att stävja problemspelande samt relativt omfattande informationskrav, läggs på företagen.

En annan aspekt av regleringen är att den i dag omfattande och till stor del olagliga marknadsföringen kommer att begränsas genom bl.a. ett stärkt främjandeförbud. År 2015 uppgick de i Sverige oreglerade onlinespelsföretagens marknadsföring till cirka 2,3 miljarder kronor. Övriga spelföretags marknadsföring uppgick till cirka 1 miljard kronor år 2015.

Svenska Spel – konkurrensdel och exklusiva rättigheter m.m.

Svenska Spels nettoomsättning år 2016 var cirka 9 miljarder kronor. År 2015 tillföll 4,8 miljarder kronor statskassan. År 2016 kom 1,9 miljarder kronor från onlinespel. Det är 21 procent av bolagets egen omsättning och 21 procent av allt onlinespel i Sverige. Svenska Spels onlinespel ökade år 2016 med 14 procent. Det landbaserade spelet har minskat med 3 procent under samma period. Sammantaget ger det en oförändrad nettoomsättning.

Den framtida konkurrensdelen (Svenska Spel K) med licenser kommer enligt utredningens förslag att omfatta sportvadhållning, kasinospel online, poker online samt bingo online. Flera av dessa spelformer förekommer redan i dag på den konkurrensutsatta delen av marknaden. I det framtida Svenska Spel K återfinns sportspel som i dag utgör 20 procent av nettoomsättningen, 1,8 miljarder kronor, och kasinospel online som Svenska Spel i dag inte erbjuder men kommer att så göra i ett licenssystem.

Det är således en femtedel av Svenska Spels nuvarande omsättning som föreslås läggas i Svenska Spel K. Härtill kommer Svenska Spels planerade kasinospel online.

Utredningens förslag innebär att i Svenska Spels del med exklusiva rättigheter m.m. (Svenska Spel E) återfinns spel på värdeautomater och licens för landbaserat kasinospel i därför avsedd lokal (Casino Cosmopol) samt lotterier, såväl landbaserade som online. Detta motsvarar cirka 79 procent av Svenska Spels nettoomsättning.

Tre år efter ikraftträdandet av lagen beräknar utredningen att de två delarna av Svenska Spel sammantaget kan nå en nettoomsättning på 10 miljarder kronor. Med samma leveransandel till staten som tidigare, dvs. cirka 55 procent, kan 5,5 miljarder kronor av dessa tillfalla staten.

Utredningens föreslagna Svenska Spel E, som motsvarar cirka 79 procent av företagets nuvarande omsättning får enligt förslaget, tillsammans med det allmännyttiga föreningslivet och på i princip samma licensvillkor, delad ensamrätt på lotterier. Svenska Spel föreslås dock betala skatt vilket det allmännyttiga föreningslivet inte behöver enligt förslaget.

Lotterierna bedöms ha stort värde för allmännyttan och det föreligger ingen direkt konkurrens från onlinespelsföretag eller motsvarande vilket gör att det inte heller finns något kanaliseringsbehov.

För värdeautomater föreslås fortsatt ensamrätt för Svenska Spel. Utredningens motiv är främst ett främjande av ansvarsfullt spelande och att hämma spelande på illegala spelautomater. Den kanalisering som här kan ske och som bedöms som önskvärd är den som går från illegala spelautomater till värdeautomater. I övrigt finns inget kanaliseringsbehov.

Marknadsföring av spel på värdeautomater till konsument kommer inte att tillåtas. Staten kan ta andra hänsyn än ett rent kommersiellt spelföretag kan göra vilket har betydelse i detta fall.

Frågan om värdeautomater är komplex och utredningen bedömer att om mer väsentliga förändringar ska göras bör detta utredas särskilt, vilket tiden för denna utredning inte medgivit.

Utredningen föreslår att licens för landbaserat kasinospel i därför avsedd lokal (Casino Cosmopol) endast ska få ges till statligt ägt bolag. Motivet är att härigenom säkra att ett ansvarsfullt spel kan upprätthållas, att kriminalitet motverkas, att spelrelaterad brottslighet kan minska och sociala skadeverkningar begränsas.

Hästvadhållning och ATG

Enligt utredningens förslag kommer hästvadhållning att ingå i licenssystemet och i den konkurrensutsatta delen. Det innebär att ATG blir en aktör som andra spelföretag. Dessa spelföretag kan ingå avtal med trav- och galoppsportens organisationer som äger banorna och övrig infrastruktur. Avtalen förhandlas fram mellan parterna och är inte en fråga för utredningen. Regeringen föreslås, som en konsekvens av utredningens förslag, dra sig ur engagemanget i ATG och hästsporten i den form det hittills haft.

Hästvadhållningens skattesats på spelnettot föreslås minska från 35 till 18 procent. Det motsvarar med nuvarande nettoomsättning på cirka 3,5 miljarder kronor, en minskning med knappt 600 miljoner kronor. Totalt 1,6 miljarder kronor av det nuvarande överskottet tillfaller hästsporten, främst anläggningarna.

Med fler spelföretag i konkurrens kan sportens avtal med tillkommande spelföretag finansieras med motsvarande ATG:s eventuella minskning. Det innebär att nettot eller intäkterna för sporten bedöms bli ungefär desamma som före omregleringen men med fler som bidrar.

ATG bedöms få en minskning av kostnadsmassan med 100–150 miljoner kronor givet att inget annat spelföretag kommer in på banan. Om så blir fallet minskar ATG:s marknadsdominans i motsvarande mån.

Faktorer som talar till ATG:s fördel och som är återhållande på konkurrenterna är att såväl varumärket ATG förknippas starkt med sporten och säkra spel, som de inarbetade produkterna som i sig är mycket starka varumärken samt själva spelpoolen.

Samtidigt räknar ATG med att gå in på övriga delar av den konkurrensutsatta delen av spelmarknaden, vilket efterhand kan kompensera en del av marknadsförlusten inom hästområdet.

Omregleringen skapar en ny konkurrenssituation inom hästvadshållning. ATG förlorar en begränsad del av sin marknad och kan kompensera detta genom att erbjuda andra spel som finns på den konkurrensutsatta marknaden, främst de onlinebaserade spelen. Hästvadshållning förväntas få en mindre nettouppgång de närmaste åren med onlinebaserat spel som ökar något mer än vad det landbaserade sjunker. Statens skatteintäkter minskar med cirka 100–150 miljoner kronor.

Det allmännyttiga föreningslivet

Enligt direktiven till utredningen är det av stor vikt att ideella, allmännyttiga organisationer kan fortsätta att utvecklas. Vidare ska förutsättningarna för finansiering av allmännyttiga ändamål vara fortsatt goda.

Flera av de allmännyttiga föreningarna, ofta folkrörelseanknutna, får en inte oväsentlig del av sin finansiering genom spel och lotterier. Cirka två miljarder kronor per år går tillbaks till välgörenhet och icke-kommersiella ändamål.

Utredningen föreslår inga större förändringar för det allmännyttiga föreningslivet. Föreningslivet kommer även fortsättningsvis kunna bedriva lotteriverksamhet, såväl landbaserad som online samt landbaserad bingo på en delvis skyddad marknad. De föreslås vara fortsatt skattebefriade. I den mån föreningslivet önskar bedriva spel som tillhör den konkurrensutsatta delen av marknaden gäller samma villkor för dem som för övriga spelföretag på den delen av marknaden. Att tillträda den konkurrensutsatta delen av marknaden med skattefrihet blir således inte möjligt.

Inom den ideella sektorn handlar det inte om stora intäkter per organisation i relation till övriga aktörer på spelmarknaden. Detta med undantag för Svenska Postkodföreningen. Vinståterbetalningsprocenten för lotterier är låg.

Det är dock strategiska intäkter för civilsamhället varför utan dessa intäkter civilsamhället sannolikt skulle vara både mindre och delvis förlora sitt oberoende. Företrädare för civilsamhället menar att det är pengar med hög samhällelig och social utväxling.

De allmännyttiga föreningarnas spel och lotterier omsatte netto 3,9 miljarder kronor under år 2016 vilket är 17 procent av marknaden. Svenska Postkodföreningen stod för två miljarder kronor eller 53 procent. Volymen har ökat under senare år, med 12 procent mellan åren 2011–2016.

Att det är en avgränsad sektor med skattefrihet och visst oligopol på lotter och bingo innebär inte att sektorn inte skulle kunna utsättas för extern konkurrens vad gäller spelarna. Andra spelföretag kan tänkas locka

över kunder från dessa allmännyttiga lotterier och bingo. Representanter för sektorn menar dock att risken är begränsad.

Sammanfattningsvis gör utredningen bedömningen att det allmännyttiga föreningslivet håller ställningarna på spelmarknaden med en trolig, men begränsad, uppgång under de närmaste åren.

Samtidigt vill utredningen flagga för en viss osäkerhet vad beträffar skattefriheten som kan komma i konflikt med EU:s statsstödsregler.

EU anger i princip fyra villkor för att avvikelser i fall som dessa ska kunna göras från statsstödsreglerna. För det första ska ett undantag tillämpas på ett icke diskriminerande sätt. Det ska därtill vara svar på ett trängande allmänintresse och verkligen fungera utifrån sitt syfte samt slutligen inte innebära större ingripande än vad allmänintresset motsvarar. Utredningen lutar åt att skattefrihet för det allmännyttiga föreningslivet i detta fall torde motsvara de angivna villkoren men rekommenderar att regeringen snarast efter utredningen har presenterats gör en föransökan eller en ”pre-notifiering” till EU-kommissionen för att få besked i frågan.

Landbaserat kommersiellt spel m.m.

Utredningen anser att den nuvarande schablonartade modellen för beskattning av s.k. restaurangkasinon och kasinospel på fartyg i internationell trafik ska behållas.

Här föreligger andra skatteförhållanden än de som utredningen föreslår för andra delar av spelmarknaden. Skatten föreslås tas ut per spelbord med ett belopp på 5 000 kronor. Insatserna liksom vinsterna är relativt låga. Om en skattesats på 18 procent skulle tillämpas skulle man betala 34 miljoner kronor mer. I övrigt betalas 22 procent bolagsskatt. Utredningen bedömer att detta är en välfungerande ordning som fyller sitt syfte. Likväl finns även här en statsstödsproblematik och utredningen föreslår att man även i detta fall så snart som möjligt inleder ett s.k. pre-notifieringsförfarande hos EU-kommissionen för att reda ut om detta är möjligt.

Uppdelningen av Svenska Spel

Som tidigare framgått föreslår utredningen en uppdelning av Svenska Spel i en konkurrensdel och en del med exklusiva rättigheter m.m.

Svenska Spel har en dominerande ställning på marknaden och en uppdelning av företaget bedöms av flera skäl vara grannläga.

Möjligheterna generellt för Svenska Spel att konkurrera med en oreglerad vinståterbetalningsprocent bedöms som goda. Dels är Svenska Spel ett stort företag med finansiella muskler, dels – i likhet med ATG – är företaget ett starkt och inarbetat varumärke liksom dess produkter. Totalt 48 procent av dem som spelar online har Svenska Spel som första val, trots att Svenska Spel bara har 22 procent av hela onlinespelsmarknaden.

Svenska Spel kan dra fördel av att vara en välkänd statlig aktör med spännande spel som utöver vadhållning på sport nu även kan erbjuda kasinospel online och övriga konkurrensutsatta spel.

Utredningen redovisar och diskuterar olika alternativ till hur uppdelningen av Svenska Spel kan hanteras i samband med en omreglering för att den ska ske så smidigt som möjligt och dessutom bidra till marknadsbalans och konkurrensneutralitet. Ett statligt spelföretag som verkar i direkt konkurrens med andra är ju i princip som vilket annat spelföretag som helst. Slutsatsen blir enligt utredningen att det bästa alternativet skulle vara att avyttra konkurrensdelen. Utredningen konstaterar dock att detta vägval är ett rent politiskt ställningstagande med stora konsekvenser för såväl Svenska Spel som offentligfinansiellt. Några mer konkreta förslag lämnas därför inte rörande detta.

Det grundläggande, enligt utredningens bedömning, är att så snart spellagen trätt ikraft, de båda delarna ska hållas lika åtskilda som om de vore två olika företag för att undvika korssubventionering och för att inte rubba konkurrensneutraliteten. Eventuellt kan viss gemensam administration och vissa gemensamma funktioner förekomma.

Några av de kritiska faktorer för ägaren att särskilt beakta vid en eventuell försäljning är t.ex. om Svenska Spels marknadsandel initialt ska begränsas, hur de nya ägardirektiven ska utformas, värdering av företaget vid en avyttring och vilket samhällsansvar som bör tas för Svenska Spels verksamhet på Gotland samt hur de små företagens inträde på marknaden kan främjas.

Oavsett avyttring eller inte är det utredningens bedömning att det, under förutsättning att tillräckliga åtgärder vidtas när det gäller åtskillnaden mellan Svenska Spels båda delar, finns goda förutsättningar att en marknadssituation uppstår som ur konkurrensaspekt har en acceptabel och fungerande aktörsbild.

Utformningen av licenssystemet

Utredningens förslag innebär att den som vill tillhandahålla eller anordna spel i Sverige ska ha licens. För s.k. registreringslotterier räcker det dock med registrering hos kommun.

Principen innebär att kunderna, när de samarbetar med en licensierad aktör, ska vara säkra på att de har att göra med en person eller ett företag som uppfyller ett antal grundläggande krav vilka syftar till att skydda kunden och ge denne en rättvis och ärlig upplevelse.

Även de som innehar eller tillverkar viss spelutrustning ska ha licens liksom de som tillverkar, tillhandahåller, installerar eller ändrar programvara för spel i samband med onlinespel.

Vilka personer är det då som bör vara föremål för godkännande? Utredningen föreslår att det ska vara företagets styrelse, ledning och aktieägare ”med kvalificerat innehav” dvs. ägande motsvarande minst tio procent.

De krav som utredningen föreslår ska ställas på sökanden är

- att denne har den insikt, erfarenhet, och organisation som krävs för att driva den planerade verksamheten,

- att det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att drivas i enlighet med lagen och andra författningar som reglerar verksamheten, och
- att sökanden också i övrigt bedöms lämplig för att driva den planerade verksamheten. Vid denna bedömning ska sökandens anseende och kapitalstyrka beaktas.

Om en person i verksamhetens ledning eller styrelse inte längre uppfyller förutsättningarna enligt lagen föreslår utredningen att personen genast ska utträda ur ledningen eller styrelsen.

Undantag från licensplikt föreligger vid s.k. skicklighetsspel som biljard, tävlingsbridge och schack eller när insatser och vinst är obetydliga eller där spelen försiggår under privata former med låga insatser och som inte har en organiserad eller professionell prägel.

Spelmyndigheten

Utredningen föreslår att Lotteriinspektionen byter namn till Spelmyndigheten.

All licensgivning tas över av Spelmyndigheten som föreslås få en väsentligt utökad föreskriftsrätt vilket till stor del är en följd av den nya lagens ramlagskaraktär.

Myndigheten ska svara för en enhetlig tillämpning av spellagen och lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel och för en ändamålsenlig tillsyn och kontroll över att lagstiftningen följs samt verka för en sund och säker utveckling inom tillsynsområdet.

Spelmyndigheten ska således ansvara för licens-, tillstånds- och regelgivning som rör spellagen respektive lagen om anordnande av visst automatspel.

Vid Spelmyndigheten ska inrättas ett råd för spelmarknadsfrågor som ska bestå av företrädare för Spelmyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Finansinspektionen, Konsumentverket, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten.

Spelmyndigheten ska vara huvudman för, och administrera, ett frivilligt självavstängningssystem som är bindande för spelföretagen.

Myndigheten ska vidare vara ansvarig för en nationell plattform mot manipulation av sporthändelser med avseende på vadhållning. I plattformen ska ingå företrädare för de myndigheter och organisationer som regeringen bestämmer.

Myndigheten tar över den tillståndsgivning som regeringen i dag ansvarar för avseende Svenska Spel och ATG. Utredningens förslag innebär ett väsentligt utökad antal licenshavare vilket i sin tur för med sig en utökad tillsynsverksamhet. Jämfört med nuvarande Lotteriinspektionen bedöms personalstyrkan behöva utökas med 50 procent dvs. cirka 25 personer.

Spelformer och risk, spelansvarsåtgärder och självavstängningsregister

Om riskvärdering

Utredningen belyser sambanden mellan spelform och risken att utveckla spelberoende.

Kasinospel, spelautomater för spel om pengar (värdeautomater) och vissa interaktiva spel online anges samstämmigt av flera undersökningar som de mest riskabla spelformerna. Det är också de mest populära spelformerna och de som ökar mest. Utmärkande för dem är den korta tiden för varje enskild spelomgång. Ju kortare tid mellan satsning, utfall och möjlighet att åter kunna satsa på samma spel, desto högre riskpotential.

Folkhälsomyndighetens undersökning Swelogs (Swedish logitudinel gambling study) visar att av de som spelar på spel med hög riskpotential (t.ex. onlinespel och spelautomater) riskerar sju procent att utveckla spelberoende. Motsvarande för spel med medelhög riskpotential (t.ex. sportspel och spel på hästar) är tre procent och för spel med låg risk (lotter köpta hos ombud) bara en procent.

Denna typ av samhällelig undersökning är ett sätt att försöka bedöma risk och farlighet. Undersökningarna är dock relativt trubbiga instrument då de utgår från kategorier av spel.

Instrument har tagits fram för att klassa grad av farlighet hos ett specifikt spel. GAM-GaRD är ett exempel på ett sådant instrument. Svagheten med dessa instrument är att de rymmer en hel del subjektiva moment som begränsar deras validitet.

Ett tredje sätt att bedöma spels farlighet är att utgå från statistik över dem som söker hjälp för spelproblem. Här blir dock representativiteten problematisk.

Utredningen konstaterar att det är svårt att ange spels farlighet. Dessutom är det så att de s.k. farliga spelen redan finns på marknaden och är de mest attraktiva. De beskrivna ansatserna har var och en sina brister och bör troligen användas med försiktighet och kan möjligen komplettera varandra för att tillsammans ge en bild av riskförhållanden inom området.

Frågan kompliceras av att även sociala och demografiska faktorer visar samband med problemspelande. Socioekonomiskt utsatta grupper och utlandsfödda löper större risk att utveckla spelberoende. Män och unga är andra grupper som lättare utvecklar spelproblem jämfört med kvinnor och äldre.

Utredningen konstaterar att det inte kan garanteras att ett nytt licenssystem inte leder till ett ökat spelande. Det går inte heller att fastställa att ett licenssystem skulle leda till ett ökat problemspelande.

Spelansvarsåtgärder

Ett utökat spelansvar är en hörnsten i den nya spelregleringen. Den riktar sig i stor utsträckning till spelföretagen som genom utredningens förslag får ett väsentligt vidgat åtagande.

Enligt utredningens förslag måste spelföretag vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och minska problemspelande där så är möjligt. Spelarna ska få korrekt information om hur spelet fungerar och om riskerna med spel och hur de kan spela på ett ansvarsfullt sätt.

En utgångspunkt enligt utredningen är att spelföretaget analyserar information från varje spelare då avvikande mönster i spelbeteendet kan leda till tidig upptäckt av problemspelande.

Utöver fortsatt åldersgräns på 18 år för att få spela och förbud mot att ge kredit för spel lägger utredningen en rad förslag för ett utökat spelansvar

- spelföretag måste registrera och analysera varje spelares spelbeteende,
- spelföretag ska obligatoriskt erbjuda spelare att sätta upp gränser för sitt spelande i speltid och belopp,
- spelföretag får inte erbjuda spel till en spelare som inte har en fullgod spelarprofil hos spelanordnaren,
- spelföretag som bedömer en spelares spel som riskfyllt, t.ex. genom att spelaren överskridit sina egna satta gränser, ska aktivt varna spelaren om detta och ge denne möjlighet att välja om han eller hon vill fortsätta att spela eller inte,
- spelföretag ska ha tillgänglig information om vilken hjälp som finns att tillgå och hur man kommer i kontakt med denna hjälp,
- spelföretag ska se till att deltagare i spel kan stänga av sig från spel tills vidare eller för viss tid. Avstängning tills vidare ska kunna hävas först efter 12 månader,
- onlinespelsföretag (dvs. de som erbjuder snabba spel som kasinospel online, bingo online och spel på datorsimulerade automater) ska på sin webbplats tillhandahålla en möjlighet till omedelbar avstängning – en panikknapp – väl synlig. Denna avstängning ska gälla i 24 timmar.

Självavstängningsregister

Utredningen föreslår att Spelmyndigheten ska upprätta och föra ett register över spelare som tillfälligt eller permanent vill stänga av sig för spel hos alla spelföretag. En spelare kan välja att bli införd i registret på Spelmyndighetens webbplats. Spelaren ska lämna sitt uttryckliga samtycke till att bli registrerad. Möjligheten till avstängning gäller för alla spel som kräver att spelaren är registrerad. Uppgifterna i registret ska omfattas av sekretess. Alla spelföretag får kontinuerlig uppdatering om personerna i registret vilket innebär att de registrerade vare sig kan logga in eller nyregistrera sig för spel. Det blir härigenom också möjligt att förhindra reklamutskick till de avregistrerade spelarna.

Marknadsföring

Utredningen föreslår att spellagen ska innehålla grundläggande bestämmelser om marknadsföring. Måttfullhet ska iakttas vid marknadsföring av spel till konsumenter. Vid bedömningen av om marknadsföringen är måttfull ska särskilt beaktas att marknadsföringen

- på ett korrekt och balanserat sätt presenterar chanserna att vinna så att de inte skapar intrycket av att chanserna att vinna är större än de faktiskt är,
- inte förmedlar bilden av spel som socialt attraktivt,
- inte riktar sig särskilt till barn eller ungdomar som inte har fyllt 18 år,
- inte sker genom att använda välkända personer där det antyds att personernas deltagande i spel har bidragit till deras framgång,
- inte förmedlar intrycket av att deltagande i spel är en lösning på ekonomiska problem eller kan förbättra spelarens sociala ställning, och
- inte förmedlar bilden av att ett erbjudande om spel är gratis, fritt eller liknande om så inte är fallet.

Marknadsföring som strider mot kravet på måttfullhet ska vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen anses som otillbörlig mot konsumenter.

Ett förbud mot spelreklam från företag som inte har en licens enligt spellagen när detta krävs införs i radio- och tv-lagen (2010:696) avseende tv-sändningar, sökbar text-tv, beställ-tv och ljudradiosändningar. I radio- och tv-lagen införs vidare en bestämmelse som innebär att ett företag vars huvudsakliga verksamhet är att anordna och tillhandahålla spel och som inte har en licens enligt spellagen när detta krävs inte får sponsra ett program i en tv-sändning, sökbar text-tv, beställ-tv eller ljudradiosändning.

Bestämmelsen i radio- och tv-lagen om förbud mot produktplacering ska utvidgas till att även gälla spelprodukter från ett företag som inte har en licens enligt spellagen när detta krävs.

Marknadsföring får inte riktas direkt till spelkunder som har stängt av sig på egen begäran eller blivit avstängda av spelföretaget. Marknadsföring får endast riktas direkt till en spelkund som sagt upp sitt spelkonto om spelkunden i samband med uppsägningen aktivt godkänt det.

Ett spelföretag som erbjuder en spelare en bonus för att delta i spel ska på ett klart och tydligt sätt samtidigt informera spelaren om villkor och regler gäller för bonusen. Där spelaren tar del av erbjudandet ska alla villkor och regler vara lätt åtkomliga. Utbetalning av bonus ska ske så snart det är möjligt efter det att villkoret har uppfyllts.

Bonus till en enskild spelare får inte vara beroende av andra villkor än de som under samma förutsättningar erbjuds andra spelare som spelar samma spel.

En spelare ska ha minst 60 dagar på sig att uppfylla eventuella villkor som har knutits till utbetalning av en bonus.

Den nya regleringen ska säkra finansiering av statens verksamhet och allmännyttiga ändamål i så hög utsträckning som möjligt. Efterfrågan på onlinespel ska kanaliseras till säkra och kontrollerade erbjudanden, på ett sätt som inte leder till ökat spelande.

Utredningen slår fast att bestämmelser om insatser, vinster och vinståterbetalningsprocent för olika spel är centrala beståndsdelar i spelpolitiken. Därför bör regeringen ha en generell rätt att meddela föreskrifter om dessa frågor.

Vinståterbetalning

I nuläget föreslås inget tak på de konkurrensutsatta spelen. Vinståterbetalningsprocenten – eller priset på spel – har i och med de onlinebaserade spelföretagens inträde på marknaden blivit en konkurrensfaktor. De i Sverige oreglerade onlinespelsföretagen ger i dag tillbaka betydligt högre vinster än motsvarande svenska. Dessa för spelarna förmånligare förhållanden riskerar att minska de svenska aktörernas marknadsandelar. De i Sverige oreglerade onlinespelsföretagen har en vinståterbetalning på mellan 91–99 procent.

Enligt utredningens bedömning skulle ett tak på vinståterbetalningen riskera att minska kanaliseringen.

För de spel som föreningslivet och Svenska Spel ska få erbjuda och som inte får erbjudas av andra spelföretag på marknaden, föreslås en vinståterbetalningsprocent som ska vara i princip densamma för Svenska Spel respektive den ideella sektorn och uppgå till maximalt 50 procent. Detta är i linje med vad den ideella sektorn föreslagit.

För spel på värdeautomater och landbaserade kasinon i därför avsedd lokal, där staten har fortsatt ensamrätt föreslås inte heller någon ändring avseende vinståterbetalning. Detta främst för att det saknas behov att kanalisera sådant spelande.

I debatten har framförts att ett lägre pris innebär ökad risk för ökat problemspelande. Mot detta skulle kunna hävdas att lägre pris innebär att spelarna vinner tillbaka mer och nettoresultatet är att deras totala utgifter på spel minskar.

Vid undersökningar av vilka faktorer som spelar roll när det gäller problemspelande har vinståterbetalningsprocenten visat sig vara oviktig i förhållande till andra faktorer. Det är en faktor som inte ens varit med på listan över de tio viktigaste.

Konkurrensen kommer – om inget ingripande sker – att driva ner priserna tills intäkterna precis klarar av att täcka kostnaderna, så att avkastningskravet kan upprätthållas. Förutom spelbolagens avkastningskrav, styrs prissänkningens storlek av vilken spelskattesats som råder.

Skattesats och kanalisering

Utredningen föreslår en skattesats på 18 procent på spel på den konkurrensutsatta sektorn. Skattesatsen ska räknas på spelnettot dvs. företagets behållning efter utbetalda vinster.

En viktig fråga är naturligtvis om den önskade kanaliseringen uppnås. Härvid spelar skattesatsen en viktig roll. Genom en skattesats på 18 procent och en reglering som inte medför alltför stor administrativ börda räknar utredningen med en kanaliseringsgrad på den konkurrensutsatta marknaden på 90 procent.

Vid försök att prognostisera kanalisering har man i de flesta fall fokuserat på skattesatsen. Som framgått tidigare finns det även andra väsentliga faktorer, både negativa och positiva, som kommer att ingå i beslutsunderlaget när man ska ta ställning till om man ska söka licens eller inte. Att efterleva det nya regelverket innebär en väsentlig kostnad liksom den begränsning av marknadsfrihet man underkastar sig. Informationsleveranser, tillstånd, ”återhållen” vinstmaximering för att stävja problemspelande ska adderas till den totala kostnadsmassan. Dessutom finns sannolikt även en psykologisk tröskeeffekt. Benägenheten att gå med ökar snabbt när man uppfattar att ”tillräckligt många” väljer att gå med i systemet.

Till det positiva med licensiering och lagstiftning framhålls gemensamma spelregler, förutsägbarhet, ökad legitimitet och trovärdighet. Onlinespelföretagen blir en synlig och accepterad bransch.

Utredningens bedömning är att en skatt på 18 procent av spelföretagens behållning från spel är en välavvägd nivå som uppfyller direktivens krav på kanalisering, statens fortsatta möjligheter till finansiering och behovet av ett starkt konsumentskydd för svenska spelare.

Utredningen menar att föreslagna konsumentsskyddsregler är mer ambitiösa än de är i exempelvis Danmark och i varje fall i paritet med de i Storbritannien. Det är viktigt att regelefterlevnaden för spelarskydd blir hög bland samtliga spelföretag efter att en ny spelreglering har trätt i kraft, och att kostnaderna för att implementera och investera långsiktigt i konsumentskydd inte ifrågasätts p.g.a. att skattekostnaderna anses vara för höga. Mot en sådan bakgrund anser utredningen att det finns skäl att skattebördan för spelföretagen inte bör överskrida 18 procent.

Utredningen föreslår även att spelaren blir skattskyldig för vinster hos spelbolag som möjliggör deltagande i spel i Sverige utan att ha licens om detta krävs.

Licens- och tillsynsavgifter

Utredningen föreslår att i princip alla spelföretag ska betala licens- och tillsynsavgift. Licenserna gäller för en viss tid. Vid bestämning av beloppen har riktlinjen varit att kostnaden för det arbete som Spelmyndigheten lägger ner avseende licensgivning och tillsyn ska motsvaras av licens- och tillsynsintäkter. Avgifterna baseras på företagets omsättning och antal spel som avses. Licensavgifterna för de konkurrensutsatta spelen varierar från 60 000 kronor till 700 000 kronor och de motsvarande årliga tillsynsavgifterna ligger mellan 30 000 och 1 miljon kronor.

Ett effektivt sanktionssystem är en förutsättning för att den föreslagna lagen ska fungera som avsetts.

Detta sammanhänger också med att de företag som väljer att arbeta under licens inte ska utsättas för illegal konkurrens av olicensierade spel-företag.

Grundläggande i straffbestämmelserna är att den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i Sverige tillhandahåller, i Sverige anordnar eller annars i Sverige möjliggör deltagande i spel för personer som är bosatta eller stadigvarande vistas här utan en licens när detta krävs enligt spellagen döms för *olovlig spelverksamhet* till böter eller fängelse i högst två år.

Om brottet är grovt är straffet fängelse, lägst sex månader och högst sex år.

För främjande av illegalt spel, dvs. brott mot främjandeförbudet, anser utredningen att straffskalan ska höjas väsentligt i förhållande till vad som gäller i dag.

Straffskalan föreslås bli densamma som för huvudbrottet dvs. från böter eller fängelse i högst två eller, om brottet är grovt, fängelse lägst sex månader och högst sex år.

Om spelföretag som har svensk spellicens bryter mot spellagen, föreskrifter eller villkor meddelade med stöd av lagen ska i första hand en sanktionsavgift påföras. Denna kan variera mellan 5 000 och 50 miljoner kronor. Sanktionsavgiften får inte överstiga tio procent av företagets omsättning i Sverige.

Vidare föreslås att internetleverantörer ska vara skyldiga att visa ett varningsmeddelande när en besökare försöker spela på olagliga sidor. Meddelandet ska informera besökaren om att spelanordnaren saknar licens i Sverige och inte står under svensk tillsyn.

Utredningen föreslår inte blockering av elektronisk kommunikation till sidor där det erbjuds spel som inte är lagliga i Sverige.

Blockering av betalningstransaktioner mellan illegala spelbolag och spelare föreslås prövas. En sådan bör av konkurrensskäl införas samtidigt av alla berörda parter eller betalningsförmedlare.

Förmedling av betalningstransaktioner blir kriminaliserat och straffskalan föreslås bli böter eller fängelse i högst sex månader.

En ny brottsrubricering införs, spelfuskbrott (matchfixning och andra typer av manipulation av utgången i ett spel). Brottet ska kunna ge högst två års fängelse. Om brottet begåtts uppsåtligen och utövats systematiskt eller i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art klassas det som grovt, vilket ger fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Lagförslagen i betänkandet

Förslag till spellag (2018:000)

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Syfte och tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller spel om pengar. Sådant spel ska bedrivas på ett sätt som är sunt och säkert under statlig kontroll. Detta innebär att spel så långt möjligt ska kanaliseras till spelföretag med tillstånd i Sverige i form av licens.

Spelandet i Sverige ska hållas på en rimlig nivå. Därutöver ska spellagen tillämpas så att

1. spelen får ett högt konsumentskydd,
2. det råder hög säkerhet i spelen,
3. de negativa konsekvenserna av spelande begränsas, och
4. spel inte används som stöd i kriminell verksamhet.

2 § Lagen tillämpas på spel som tillhandahålls i Sverige, anordnas i Sverige eller annars i Sverige möjliggör deltagande från personer som är bosatta eller stadigvarande vistas här.

3 § Lagen tillämpas också på svenska fartyg och svenska luftfartyg, oavsett om fartyget eller luftfartyget är på eller utanför svenskt territorium.

Utän hinder av 2 § tillämpas inte lagen på utländska luftfartyg som inte flyger till eller ifrån svenska flygplatser.

4 § Lagen gäller inte svenska statens premieobligationslån och vad-hållning på det framtida värdet av finansiella aktiviteter.

Den tillämpas inte heller på automatspel som inte ger vinst eller bara ger vinst i form av frispel. Föreskrifter om sådant automatspel finns i lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel.

5 § För att tillhandahålla eller anordna spel med vinster som har ett penningvärde krävs licens, om inte annat följer av denna lag eller annan lagstiftning.

Licens krävs dock inte för spel

1. där sannolikheten att vinna baseras helt på skicklighet,
2. där deltagande inte kräver betalning av en insats,
3. som anordnas av en sådan sammanslutning som avses i 5 kap. 1 § och där värdet av varje insats uppgår till högst 1/4000 prisbasbelopp, vinsten endast utgörs av varor, värdet av högsta vinsten uppgår till högst 1/6 prisbasbelopp och gäller landbaserat lotteri som bedrivs inom en kommun och anordnas i samband med en tillställning eller en sammankomst som en sådan sammanslutning anordnar eller deltar i eller ett bingospel som sammanslutningen anordnar,

4. där värdet av varje insats uppgår till högst 1/4000 prisbasbelopp, vinsten endast utgörs av varor, värdet av högsta vinsten uppgår till högst

1/60 prisbasbelopp och gäller landbaserat lotteri som bedrivs inom en kommun och anordnas i samband med en offentlig nöjeställning, en offentlig tillställning till förmån för ett allmännyttigt ändamål, eller en allmän sammankomst för framförande av ett konstnärligt verk till förmån för ett allmännyttigt ändamål, eller

5. som sker landbaserat med låga belopp under privata former där det finns en nära inbördes gemenskap mellan deltagarna och som inte har en organiserad eller professionell prägel.

6 § Utöver vad som anges i 5 § första stycket finns ytterligare krav på licens enligt bestämmelserna i 11 kap.

7 § Pyramidspel är förbjudet. Med pyramidspel avses ett arrangemang med pyramidstruktur där

1. deltagande kräver en insats av ekonomiskt värde,
2. det ställs i utsikt att deltagarna ska få möjlighet till ekonomisk vinning, och
3. denna vinning huvudsakligen härrör från insatser från deltagare som efterhand deltar i arrangemanget.

8 § Bestämmelser om vissa skyldigheter för den som driver verksamhet enligt denna lag finns i lagen (2017:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Vissa bestämmelser om skatt finns i lagen (2018:000) om skatt på spel och lagen (2018:000) om skatt på vissa spelbord.

2 kap. Definitioner

1 § Med spel avses i denna lag lotterier, kombinationsspel och vad-hållning.

Med onlinespel avses spel mellan en spelare och en spelanordnare genom användning av elektroniska kommunikationsmedel. Med landbaserat spel menas spel som sker mellan en spelare och en spelanordnare eller dennes ombud vid ett fysiskt möte. Om det i lagen inte anges att det är fråga om onlinespel eller landbaserat spel avses båda dessa.

2 § Med spelföretag avses den fysiska eller juridiska person som har licens att tillhandahålla och anordna spel enligt denna lag.

3 § I denna lag avses med

1. *affärssystem*: elektroniska system som används av spelföretag eller för ett spelföretags räkning som stöd i spelverksamheten utan att utgöra en del av spelsystemet,
2. *bingo (landbaserad)*: lotteri som förutsätter att deltagaren är närvarande på spelplatsen och där köper en bingobricka, där vinstmöjligheterna är beroende av om de nummer som dras sammanfaller med numren på bingobrickan, och där deltagaren genast gör anspråk på sin vinst,

3. *bingo (online)*: lotteri där deltagaren köper virtuella brickor och där vinstmöjligheterna är beroende av om de nummer som dras sammanfaller med numren på bingobrickan,

4. *datorsimulerad automat*: värdeautomatspel som anordnas online,

5. *dragningsutrustning*: mekanisk eller annan icke-elektronisk utrustning som används av spelföretag eller för ett spelföretags räkning för att fastställa utfall i spel,

6. *insats*: betalning för att få delta i spelet. Som insats räknas inte betalning i ett kombinationsspel i periodisk skrift, radio eller tv där spelet inte är huvudinnehållet och där betalningen sker genom en informations- och innehållsbaserad tjänst med integrerad betalning eller genom en mobil betalningslösning där betalningen inte överskrider 1/3000 prisbasbelopp per telefonnummer och dag,

7. *kasinospel*: roulettspel, tärningsspel, kortspel inkluderande kortspel som utgör kombinationsspel och liknande spel,

8. *kombinationsspel*: aktiviteter där en deltagare har en chans att vinna ett pris och där sannolikheten att vinna baseras på en kombination av skicklighet och slump,

9. *lokalt poolspel*: lotteri på hästar som anordnas i en kommun där hela eller delar av vinsten beror på storleken av de totala insatserna eller när vinsten delas mellan vinnarna,

10. *lotterier*: aktiviteter där deltagarna har en chans att vinna ett pris och där sannolikheten att vinna baseras på slumpen,

11. *penningsautomat*: en fysisk automat som betalar ut vinst i form av pengar och där vinstmöjligheterna huvudsakligen beror på slumpen,

12. *spelprogramvara*: den del av programvaran som tillhandahåller den grundläggande strukturen för spelsystemets funktion (plattformen), tillämpningsprogram för spelet och andra program som typiskt sett används vid onlinespel,

13. *spelsystem*: elektroniska system som används av spelföretag eller för spelföretags räkning för

a) registrering, lagring, bearbetning, delning, överföring eller inhämtning av spel, kundinformation eller kundhistorik,

b) generering, överföring eller behandling av slumpetal, eller

c) lagring eller behandling av utfall i spel.

Detta inkluderar alla in- och utgångspunkter till systemet, liksom alla andra gränssnitt med affärssystem eller spelarens utrustning,

14. *spread betting*: särskild vadhållning där spelaren ska förutsäga ett resultat inom ett visst intervall. I vilken grad spelaren har rätt eller fel bestämmer storleken på spelarens vinst eller förlust,

15. *vadhållning*: aktiviteter där deltagarna har en chans att vinna ett pris och där man satsar på utfallet av en framtida händelse eller på att en särskild händelse ska eller inte ska inträffa i framtiden,

16. *varuspelsautomat*: en fysisk automat som betalar ut vinst i form av varor och där vinstmöjligheterna helt eller delvis beror på slumpen,

17. *vinståterbetalningsprocent*: den procentandel av insatsernas värde som vinsterna sammanlagt ska motsvara, och

18. *värdeautomat*: en fysisk automat som betalar ut vinst bara i form av överföring till spelkonto eller motsvarande, värdebevis, spelpolletter eller liknande och där vinstmöjligheterna huvudsakligen beror på slumpen.

3 kap. Licensgivning

Prövning av ansökan

1 § Licens meddelas av Spelmyndigheten, med undantag av sådana lotterier som kräver registrering enligt 5 kap. 9 §. Sådan registrering meddelas av den kommunala nämnd som kommunen bestämmer.

2 § Varje spelföretag ska utse en kontaktperson som Spelmyndigheten kan kommunicera med under ansökningsförfarandet och under licensens giltighetstid.

Förutsättningar för licens

3 § Licens enligt denna lag kan endast ges till ett spelföretag som kan antas bedriva verksamheten på ett sätt som är sunt och som svarar för att spelet är lämpligt ur allmän synpunkt.

4 § Licens får ges till en fysisk person som är bosatt, eller om det är en juridisk person som är etablerad, i landet eller i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Licens kan också ges till en fysisk person eller en juridisk person utanför EES om sökanden har utsett en representant för verksamheten som Spelmyndigheten har godkänt enligt 10 §.

5 § Den som är underårig, i konkurs eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken kan inte få licens att tillhandahålla och anordna spelverksamhet. Detsamma gäller den som har näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud. För en juridisk person gäller dessa krav den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess styrelse eller ledning.

6 § Licens ska ges, om

1. sökanden bedöms ha den insikt, erfarenhet och organisation som krävs för att driva den planerade verksamheten,
2. det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att drivas i enlighet med lagen och andra författningar som reglerar verksamheten, och
3. sökanden också i övrigt bedöms lämplig för att driva den planerade verksamheten.

7 § Vid bedömningen av om sökanden i övrigt är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas.

8 § För en juridisk person gäller kravet på lämplighet den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess styrelse eller ledning.

Med kvalificerat innehav avses ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet beräknat på det sätt som anges i 1 kap. 5 a § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget.

Om en person i verksamhetens styrelse eller ledning inte längre uppfyller förutsättningarna enligt lagen ska personen genast utträda ur styrelsen eller ledningen.

9 § Ett spelföretag ska omedelbart och senast inom fjorton dagar anmäla till Spelmyndigheten om förändringar sker i den krets som anges i 8 §.

Godkänd representant och licensansvarig m.m.

10 § En utsedd representant enligt 4 § ska godkännas av Spelmyndigheten. Representanten ska för ett godkännande uppfylla de krav som anges i 6 § och kravet på anseende i 7 §.

11 § En godkänd representant ska om det är en fysisk person vara bosatt i Sverige och om det är en juridisk person vara etablerad i Sverige. Hos en juridisk person som är en godkänd representant ska det finnas en eller flera personer som är licensansvariga. En godkänd representant som är en fysisk person ska på samma gång vara licensansvarig.

12 § Den som är underårig eller i konkurs eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken får inte vara licensansvarig. Detsamma gäller den som har näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud.

13 § Den som är licensansvarig har ett särskilt ansvar för att licensstagarens verksamhet utövas i enlighet med de föreskrifter som gäller för licensen. Spelföretaget ska därför utfärda en fullmakt för den licensansvarige att i alla frågor, som rör verksamheten enligt licensen, företräda spelföretaget inför svenska myndigheter, handla på spelföretagets vägnar samt motta stämning för spelföretaget eller genom annan tala och svara för detta.

14 § Ett spelföretag ska till Spelmyndigheten omedelbart och senast inom fjorton dagar anmäla när en godkänd representant byts ut eller upphör att vara representant för spelföretaget.

15 § Om det finns särskilda skäl får Spelmyndigheten vid prövningen av en licensansökan begära personlig inställelse av de som anges i 4, 8, 10 och 11 §§.

Tid och villkor för licens

16 § En licens enligt denna lag ska avse en viss tid. Licens får ges för högst fem år.

Spelmyndigheten får förena en licens med villkor för licensens utövande. Denna möjlighet ska finnas både i samband med licensgivningen och under licensens giltighetstid.

17 § Vid beviljande av licens enligt 4–9 kap. ska Spelmyndigheten i beslutet ange vilka spel licensen omfattar.

Ett spelföretag får hos Spelmyndigheten ansöka om att ändra sin licens. Ändringen ska godkännas av Spelmyndigheten. Om ändringen innebär att det krävs en licens av annat slag än den gällande eller om ändringen annars är synnerligen omfattande får Spelmyndigheten besluta att det krävs en ny ansökan om licens.

Internationellt samarbete

18 § Licens för spel enligt 4 kap. 1 §, med undantag för landbaserat kasino i därför avsedd lokal och värdeautomater, 6 kap. 1 § och 7 kap. 1 § denna lag får omfatta internationellt samarbete med organisation eller företag i annat EES-land. Förutsättningen för sådant samarbete är att spelföretagets samarbetspartner har tillstånd till motsvarande spel, har rätt att samarbeta internationellt och inte tillhandahåller eller anordnar spel som möjliggör deltagande från Sverige utan att ha licens för detta enligt denna lag.

19 § Möjligheten att samarbeta internationellt enligt 18 § förutsätter att

1. Spelmyndigheten godkänt samarbetet efter en prövning av om spelet kan antas bedrivas på ett sunt och säkert sätt,

2. spelföretaget svarar för att den internationella samarbetspartnern uppfyller

a) de tekniska krav som har fastställts enligt 16 kap., och

b) kraven i lagen (2017:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller likvärdiga krav som garanterar att motsvarande skydd mot penningtvätt och finansiering av terrorism uppnås.

4 kap. Statligt spel

1 § Licens för att tillhandahålla och anordna spel på landbaserade kasinon i därför avsedd lokal, värdeautomater och lotterier förutom bingo, får endast ges till ett företag som ägs av staten. Vad som nu sagts hindrar dock inte att licens ges till lotterier för allmännyttiga ändamål enligt 5 kap. 1 och 2 §§ eller i de fall som anges i 6 kap. 1 § andra stycket och 7 kap. 1 § tredje stycket.

2 § Ett statligt företag som har licens enligt detta kapitel kan inte få licens till andra spel enligt denna lag.

3 § Försäljning av lotterier enligt detta kapitel får inte ske med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av spelföretaget eller dess ombud och som hanteras av spelaren själv.

Landbaserade kasinon i därför avsedd lokal

4 § På ett kasino får det tillhandahållas och anordnas kasinospel och spel på värdeautomater.

5 § Det får finnas högst fyra kasinon.

6 § Spelföretaget ska övervaka kasinospelen och lokalerna med hjälp av kameror i syfte att förebygga, förhindra och avslöja brott samt som hjälpmedel vid tvistlösning.

7 § Spelföretaget ska föra ett register över besökarna på kasinot i syfte att förebygga och avslöja brott. Registret får föras med hjälp av automatiserad behandling.

Registret ska innehålla uppgift om besökarens namn, personnummer eller annat identifieringsnummer och postadress. Det ska också innehålla ett fotografi av besökaren samt uppgift om tidpunkt för besöket.

Värdeautomatspel

8 § Licens att anordna spel på värdeautomater utanför kasinon i därför avsedd lokal får ges, om

1. spelet anordnas i samband med hotell- och restaurangverksamhet, om det för rörelsen finns serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) eller i samband med landbaserad bingo,

2. högst fem värdeautomater placeras på varje spelplats,

3. värdeautomaterna kan kontrolleras genom elektroniska kommunikationsmedel,

4. varje värdeautomat förses med tillståndshavarens namn eller något annat kännetecken,

5. det kan antas att värdeautomaten inte kommer att användas för något annat ändamål än den enligt ansökan är avsedd för, och

6. det kan antas att god ordning kommer att råda inom den lokal eller på den plats där spelet ska bedrivas.

Innan Spelmyndigheten meddelar beslut om licens till spel på värdeautomater enligt första stycket 1 ska berörd kommun ges tillfälle att yttra sig.

9 § För värdeautomater som är placerade i bingohallar gäller att avkastningen på dessa inte får vara högre än avkastningen på det bingospel som bedrivs i hallen.

Vid beräkning av avkastningen på värdeautomatspelet som anges i första stycket är det den andel som tillfaller det spelföretag som anordnar det landbaserade bingospelet enligt gällande avtal med statliga spelföretaget som ska beaktas.

10 § Det får ges licens enligt 8 § till högst 7 500 värdeautomater, varav högst 500 stycken får placeras hos spelföretag med licens till landbaserad bingo.

Prop. 2017/18:220
Bilaga 2

5 kap. Spel för allmännyttiga ändamål

1 § Licens att anordna och tillhandahålla spel enligt detta kapitel får lämnas till en juridisk person som är en ideell förening eller ett registrerat trossamfund och som

1. enligt sina stadgar har till huvudsakligt syfte att främja allmännyttiga ändamål inom landet,
2. bedriver verksamhet som huvudsakligen tillgodoser sådant ändamål,
3. inte vägrar någon inträde som medlem, om det inte finns särskilda skäl för detta med hänsyn till arten eller omfattningen av föreningens verksamhet eller syfte eller av någon annan orsak, och
4. för sin verksamhet behöver intäkter från spel.

Licens får lämnas också till en annan juridisk person än en sådan som anges i första stycket eller till en juridisk person som har till huvudsakligt syfte att främja ett allmännyttigt ändamål utom landet, om det finns särskilda skäl för det.

2 § En licens enligt 1 § får ges till spel till förmån för allmännyttiga ändamål men får inte avse följande spelformer

1. kasinospel,
2. vadhållning,
3. kombinationsspel,
4. bingo online,
5. penningautomater
6. värdeautomater, och
7. datorsimulerade automater.

3 § Licens att anordna ett spel enligt 1 § får ges, om

1. vinstandelen anges på lottsedlarna, lottlistorna eller där spelet bedrivs, och

2. det kan antas att spelet kommer att ge sökanden skälig avkastning och att denna kommer att användas för det aktuella allmännyttiga ändamålet.

Kravet enligt första stycket 2 på skälig avkastning gäller inte om det finns särskilda skäl för annat.

4 § Licens till landbaserad bingo får ges till en sådan sammanslutning som avses i 1 §, om

1. vinstplanen anslås i spellokalen, och
2. det kan antas att bingon kommer att ge sammanslutningen skälig avkastning, om det inte finns särskilda skäl för annat.

Förekommer det spel på värdeautomater enligt 4 kap. 8 § i spellokalen ska vid bedömningen enligt första stycket 2 även den avkastning som sådant spel kan antas komma att ge sammanslutningen beaktas.

5 § Vid prövning av frågor om licens enligt 4 § ska särskild hänsyn tas till sammanslutningens behov av inkomster från bingo för sin verksamhet.

Om utrymmet för bingo på marknaden är begränsat ska vid bedömningen av behovet av inkomster från bingo hänsyn främst tas till omfattningen av ungdomsverksamheten i sammanslutningar vars ändamål naturligen kan förenas med ungdomsverksamhet. Företräde ska dessutom ges sammanslutning som bedriver verksamhet som främjar förståelsen för och underlättar anpassningen av funktionshindrade barn och ungdomar i samhället.

6 § Efter särskilt beslut av Spelmyndigheten får en eller flera licenstagare enligt 4 § anordna sammankoppling av spel på bingo som ska bedrivas i flera län.

7 § Försäljning av spel enligt detta kapitel får, med undantag av spel enligt 4 §, inte ske med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av spelföretaget eller dess ombud och som hanteras av spelaren själv.

Lokalt poolspel

8 § Vid prövningen av licens att tillhandahålla och anordna lokalt poolspel på hästar gäller inte förutsättningarna enligt 3 kap. 6–8 §§. En sådan licens meddelas för ett specifikt antal tävlingar per år.

Registreringslotterier

9 § En sådan sammanslutning som avses i 1 § och som är verksam huvudsakligen inom en enda kommun får efter ansökan om registrering till en kommun anordna och tillhandahålla sådana spel som kan ges licens enligt 1 §, med undantag för lotteri i form av lokalt poolspel på hästar i 8 §, om

1. lotterierna bedrivs bara inom den eller de kommuner där sammanslutningen är verksam,
2. lotterierna inte bedrivs från en fast försäljningsplats som tillhandahålls av ett serviceföretag,
3. vinstandelen anges på lottsedlarna, lottlistorna eller på den plats där lotteriet bedrivs, och
4. det för lotterierna finns en utsedd kontaktperson.

10 § En registrering enligt 9 § ska avse en viss tid. Registrering får ges för högst fem år åt gången. Kommunen får förena en registrering med villkor. Denna möjlighet ska finnas både i samband med registreringen och under registreringsens glitighetstid.

11 § Vid försäljning av förhandsdragna fysiska lotter enligt 9 § gäller inte vad som sägs i 7 § om utrustningen inte är försedd med en slump-talsgenerator eller ett elektroniskt minne.

6 kap. Onlinespel

Prop. 2017/18:220
Bilaga 2

1 § Licens att tillhandahålla och anordna onlinespel får omfatta kasinospel, bingo och datorsimulerade automater.

En licens till onlinespel enligt första stycket får även omfatta lotteri, under förutsättning att lotteriet anordnas som ett tillägg till onlinespelet.

2 § Vid onlinespel är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som ägs av spelföretaget eller dess ombud.

7 kap. Vadhållning

1 § Licens kan ges för att tillhandahålla och anordna vadhållning.

Licens får också ges för vadhållning rörande utfallet på elektroniskt simulerade sporthändelser.

En licens till vadhållning får omfatta lotteri för att avgöra avbrutna vadhållningsobjekt eller om lotteriet endast erbjuds som tilläggsspel till vadhållningen.

2 § En licens enligt 1 § får inte avse vadhållning på utfallet i lotterier som tillhandahålls eller anordnas av ett spelföretag utan dess medgivande, evenemang där den övervägande delen av deltagarna är under 18 år eller spread betting. En sådan licens får inte heller avse vadhållning på händelser eller evenemang som kan uppfattas som stötande eller ur allmän synpunkt uppfattas som olämpliga.

3 § Vid vadhållning är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av spelföretaget eller dess ombud.

8 kap. Landbaserat kommersiellt spel

1 § Licens att tillhandahålla och anordna landbaserat kommersiellt spel får omfatta kasinospel inkluderande kortspel i turneringsform och spel på varuspelsautomater.

Kasinospel

2 § Licens till sådant kasinospel som avses i 1 §, med undantag för kortspel i turneringsform, får ges om spelet anordnas i samband med

1. en offentlig nöjeställning inom en nöjespark eller liknande anläggning, eller

2. hotell- och restaurangverksamhet, om det för rörelsen finns serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) eller om det ändå kan antas att spelet utan olägenhet kan anordnas i samband med verksamheten.

Varuspelsautomater

3 § Licens till spel på varuspelsautomater enligt 1 § får ges, om

1. spelet anordnas i samband med en offentlig nöjeställning i form av tivoli eller liknande,
2. varje automat förses med spelföretagets namn,
3. det kan antas att automaten inte kommer att användas för något annat ändamål än den enligt ansökan är avsedd för, och
4. det kan antas att god ordning kommer att råda inom den lokal eller den plats där spelet ska bedrivas.

4 § En vinst som betalas ut i samband med spel på en varuspelsautomat får inte lösas in mot en annan vara eller mot kontanter av

1. spelföretaget,
2. den som innehar den plats där lotteriet tillhandahålls,
3. den som bedriver näringsverksamhet där, eller
4. ombud för sådana som avses i 1–3.

Kortspel i turneringsform

5 § Licens till kortspel i turneringsform enligt 1 § får ges om

1. minst 8 och högst 48 spelare deltar i turneringen,
2. det på spelplatsen inte förekommer annat spel om pengar som omfattas av denna lag,
3. ingen teknisk utrustning används av spelarna i samband med spelet,
4. endast personer som fyllt 18 år vistas på spelplatsen,
5. god ordning råder på spelplatsen, och
6. anordnaren eller funktionärer inte deltar i spelet.

6 § En licens till kortspel i turneringsform enligt 5 § får avse högst två år och som högst två turneringar per dag. Licensen ska även ange det totala antalet turneringar som får anordnas och på vilken plats spelet får ske.

7 § Ett spelföretag med licens som innefattar rätt att anordna kasinospel online får ensamt eller tillsammans med annat sådant spelföretag ansöka om licens att anordna en årlig landbaserad turnering i kortspel. Licensen ska även ange på vilken plats turneringen får ske.

För att en licens enligt första stycket ska beviljas gäller utöver de förutsättningar som anges i 5 § 2–6 att

- a) antalet spelare inte överstiger 10 000 personer,
- b) värdet av varje spelares insats i turneringen uppgår till högst 1/8 prisbasbelopp,
- c) högst 25 prisbasbelopp av vinstpotten tillfaller en spelare,
- d) högst 20 procent av spelarnas insatser täcker spelföretagets kostnader i samband med turneringen, och
- e) högst 50 procent av vinstpotten utgörs av andra medel än av spelarna gjorda insatser.

8 § Vid anordnade av kortspelsturnering får inga andra avgifter än insatsen tas ut. Insatsen får inte betalas med kontanter och ska betalas innan kortspelsturneringen startar. Inte heller vinster får utbetalas kontant.

9 § Innan Spelmyndigheten fattar beslut om licens till spel enligt 2 och 5–7 §§ ska berörd kommun och Polismyndigheten få tillfälle att yttra sig.

9 kap. Spel på fartyg i internationell trafik

1 § Licens att tillhandahålla och anordna spel på fartyg i internationell trafik får omfatta

1. kasinospel, och
2. spel på penning- och värdeautomater.

2 § För fartyg i internationell trafik gäller bestämmelserna i 11 kap. 6 § om krav på licens för innehav av penning-, värde- och varuspelsautomater.

3 § Föreligger det en överenskommelse mellan Sverige och annan stat rörande spel på fartyg i internationell trafik gäller bestämmelserna i den.

10 kap. Uppdragsavtal

1 § Ett spelföretag får uppdra åt någon annan att utföra visst arbete eller vissa operativa funktioner som ingår i spelföretagets verksamhet enligt denna lag. Sådant uppdrag får ges om spelföretaget ansvarar för

1. den anförtrodda verksamheten mot kunden,
2. att verksamheten drivs av uppdragstagaren under kontrollerade och säkerhetsmässigt betryggande former, och
3. att uppdraget inte väsentligt försämrar Spelmyndighetens möjligheter att övervaka att spelföretaget följer de regler som gäller för verksamheten.

2 § Särskilda bestämmelser för spelombud finns i 12 kap.

11 kap. Licens för spelprogramvara m.m.

1 § Den som tillverkar, tillhandahåller, installerar eller ändrar spelprogramvara för onlinespel ska ha licens.

2 § Spelprogramvara för onlinespel som används av spelföretag måste ha varit tillverkad av någon som har licens enligt 1 §. Sådant programvara måste också tillhandahållas av någon som har licens för detta. Den får endast installeras eller förändras av den som har en sådan licens.

3 § Den som har licens enligt 1 § får inte tillverka, tillhandahålla, installera eller ändra spelprogramvara till någon som tillåter spel från Sverige utan att ha licens för detta.

Licens för tillverkning av penning- och värdeautomater

4 § Penning- och värdeautomater får tillverkas bara av den som har licens för detta.

5 § Licens enligt 4 § kan ges till den som avser att ha yrkesmässig befattning med sådana automater och som uppfyller kraven i 3 kap. 3–8 §§, med undantag av kravet på kapitalstyrka i 3 kap. 7 §.

Licens för innehav av penning-, värde- och varuspelsautomater

6 § Penning-, värde- och varuspelsautomater får innehas bara av den som har licens för detta.

Automater som anges i första stycket får dock innehas utan licens av

1. den som har licens att anordna spel på automater enligt denna lag,
2. den som har licens att tillverka automater enligt 4 §,
3. automatinnehavares dödsbo under en tid av längst ett år från dödsfallet,
4. automatinnehavares konkursbo längst intill dess konkursen har avslutats, eller
5. den som har fått sin licens att inneha automaten återkallad, till dess att tre månader har förflutit från det att beslutet om återkallelsen vunnit laga kraft.

7 § Licens enligt 6 § kan ges till den som har yrkesmässig befattning med sådana automater och som uppfyller kraven i 3 kap. 3–8 §§, förutom kravet på kapitalstyrka i 3 kap. 7 §.

Om det finns särskilda skäl får innehavslicens också ges för musei- eller annan samlarverksamhet.

Införsel

8 § Införsel till landet av penning- och värdeautomater är tillåten endast för den som har rätt att enligt 6 § inneha sådan automat.

9 § I fråga om rätten att hantera oförtullade penningautomater, värdeautomater och varuspelsautomater gäller lagen (1973:980) om transport, förvaring och förstöring av införselreglerade varor, m.m.

12 kap. Spelombud

1 § Med ombud avses den som säljer spel, tar emot insatser eller förmedlar vinster åt någon som har licens enligt denna lag.

2 § Sådan verksamhet som anges i 1 § får inte bedrivas på platser där det finns ett serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622). Detta gäller dock inte för spel på värdeautomater och spel på trav- och galoppbanor.

3 § För att ett spelföretag som omfattas av reglerna i lagen (2017:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska få

tillhandahålla spel genom ombud, måste ombudet vara registrerat hos Spelmyndigheten. Anordnaren ska anmäla ombudet för registrering.

Prop. 2017/18:220
Bilaga 2

Anmälan ska innehålla

1. ombudets namn, adress samt personnummer, organisationsnummer eller motsvarande,

2. om ombudet är en juridisk person, dessutom namn, personnummer eller motsvarande samt adress för de som ingår i ombudets styrelse, är verkställande direktör eller på motsvarande sätt företräder ombudet, och

3. uppgifter som visar att de personerna som avses i 2 är lämpliga för en sådan uppgift eller, om ombudet är en fysisk person, att han eller hon är lämplig att tillhandahålla spel.

4 § När spelföretaget får kännedom om att förändringar har skett i förhållande till det som har anmälts enligt 3 § ska spelföretaget så snart det är praktiskt möjligt anmäla förändringen till Spelmyndigheten.

5 § Om anmälan uppfyller kraven i 3 § ska Spelmyndigheten registrera ombudet i ett särskilt register.

6 § Om spelföretaget begär det eller ombudet inte längre bedöms vara lämpligt ska Spelmyndigheten upphäva registreringen.

13 kap. Registrering av spelare

1 § Ett spelföretag ska registrera den som vill delta i spel. Endast fysiska personer som är bosatta eller stadigvarande vistas i Sverige får registreras som onlinespelskunder.

2 § Vid registreringen ska spelkunden uppge namn, adress och personnummer eller motsvarande.

Spelföretaget ska kontrollera spelkundens identitet på ett betryggande sätt genom en tillförlitlig elektronisk identifiering eller motsvarande. En sådan kontroll kan också ske genom att spelkunden befinner sig på samma plats som spelföretaget eller dess ombud och spelkundens identitet där kontrolleras genom uppvisande av identitetshandlingar.

Vill spelkunden ändra registrerade uppgifter ska identifiering ske på det sätt som anges i andra stycket.

3 § En spelare som köper lotter för viss tid (prenumerationslotteri) ska registreras med namn, adress och personnummer eller motsvarande. Krav på identifiering enligt 2 § krävs dock inte.

4 § Spel får inte ske förrän spelkundens identitet fastställts, om inte de förutsättningar om tillfälliga spelkonton som anges i 14 kap. 4 § föreligger.

Ett spelföretag ska fastställa en spelkunds identitet senast i samband med att den första utbetalningen till spelkunden görs.

Spel får inte ske förrän spelföretaget har kontrollerat att spelaren inte stängt av sig enligt 15 kap. 7 eller 8 §.

5 § Deltagande i onlinespel får inte medges innan spelkunden accepterat användarvillkor och spelregler.

14 kap. Spelkonton för onlinespel

1 § Ett spelföretag med licens till onlinespel ska, med undantag för sådant spel som anges i 13 kap. 3 §, till varje registrerad spelare upprätta ett spelkonto. En spelkund får bara ha ett aktivt spelkonto.

2 § När en registrerad spelkund loggar in på sitt spelkonto ska spelföretaget identifiera kunden på ett betryggande sätt.

3 § Alla ekonomiska transaktioner till och från spelkontot ska registreras. Spelföretaget ska ge spelkunden tillgång till information om spelkontots saldo, spelhistorik inklusive insatser, vinster och förluster, in- och utbetalningar samt övriga transaktioner. Sådan information ska vara tillgänglig för spelaren på spelkontot i minst 90 dagar.

På begäran av spelkunden ska spelföretaget ge ut ett kontoutdrag för spelkontot som utvisar alla transaktioner som skett på kontot de senaste tolv månaderna.

4 § Innan spelföretaget har kontrollerat de uppgifter som spelaren ska ange enligt 13 kap. 2 § kan ett tillfälligt spelkonto öppnas för spelaren.

Spelföretaget ska genast stänga ett tillfälligt spelkonto om det visar sig att spelaren har angett felaktig information vid registreringen. Detsamma ska gälla om spelaren inte på uppmaning av spelföretaget inom viss tid kompletterar eller ger in dokumentation för att styrka de uppgifter som lämnats vid registreringen.

Utbetalningar till spelaren får inte göras från ett tillfälligt spelkonto.

Ett tillfälligt spelkonto får inte upprättas till en spelare som finns i registret för självavstängning enligt 15 kap. 8 §.

5 § Ett spelföretag får bara ta emot betalningar till ett spelkonto från en betaltjänstleverantör enligt lagen (2010:751) om betaltjänster.

Vid onlinespel får ett spelföretag inte ta emot kontanter som betalningsmedel.

6 § Ett belopp som betalas in av en spelare till ett spelkonto ska krediteras så snart spelföretaget har mottagit beloppet.

Vinster ska krediteras omedelbart på ett spelkonto.

7 § Ett spelföretag får inte tillåta överföringar av pengar, spelletter eller liknande mellan spelkonton.

8 § De medel som en spelare har inestående på ett spelkonto ska hållas avskilda från spelföretagets egna medel. Medel som en spelare har inestående på ett spelkonto ska inte kunna användas som täckning för krav mot spelföretaget.

Spelföretaget ska i sina allmänna villkor tydligt ange hur spelarnas pengar är skyddade i händelse av att spelföretaget hamnar på ekonomiskt obestånd.

Prop. 2017/18:220
Bilaga 2

9 § När ett spelkonto avslutas ska spelföretaget betala ut tillgodohavandet på spelkontot till spelkunden så snabbt som möjligt och senast inom fem vardagar efter att kontot har avslutats. Utbetalning av spelkontots tillgodohavande ska dock inte göras om de förutsättningar som anges i andra stycket föreligger.

Spelföretaget ska endast betala tillbaka vad som återstår av de insättningar som spelkunden har gjort om spelkontot avslutas på grund av att

1. spelkunden angett felaktiga uppgifter om sig själv, eller
2. spelkunden stängts av från spel på grund av misskötsamhet.

I de fall som anges i andra stycket ska eventuella vinster behållas av spelföretaget.

10 § Om ett spelföretag beslutat att avsluta ett spelkonto ska spelkunden informeras skriftligen om beslutet och grunderna för det. En kopia av beslutet ska ges in till Spelmyndigheten.

11 § Det är inte tillåtet för spelföretaget att ta ut en avgift för att spelkontot avslutas.

15 kap. Spelansvar

1 § Ett spelföretag har en långtgående skyldighet att iaktta försiktighet för att skydda spelarna mot överdrivet spelande och för att hjälpa spelare att minska sitt spelande när det finns anledning till det (omsorgsplikt). Ett spelföretag ska skriftligen i en handlingsplan redovisa hur denna omsorgsplikt ska genomföras.

2 § Ett spelföretag får inte tillåta någon som är under 18 år att delta i spelet. Detsamma ska gälla den som är ombud för spelföretaget.

Den som är under 20 år får inte ges tillträde till ett landbaserat kasino i därför avsedd lokal. Den som inte är känd eller inte legitimerar sig får inte heller ges tillträde till ett kasino.

Åldersgräns ska inte gälla för registreringslotterier eller spel som inte kräver licens eller registrering.

3 § Spel som säljs till konsumenter ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera köparens ålder. Åldersgränsen för ett spel ska tydligt anges på platser där försäljning av spelet sker.

Särskilda bestämmelser för anställda

4 § Varje spelföretag ska ha rutiner som anger vilka anställda och uppdragstagare som inte får delta i spelföretagets spel.

5 § Ett spelföretag ska se till att anställda vid ett landbaserat kasino i därför avsedd lokal inte tar emot dricks. Förbudet att ta emot dricks omfattar inte anställda i spelföretagets restaurangverksamhet.

Kreditspel

6 § Det är inte tillåtet för ett spelföretag att erbjuda eller lämna kredit för insatser i spelet. Detsamma gäller för den som är ombud för spelföretaget.

Köp av lotter för viss tid mot faktura ska inte ses som kredit enligt första stycket.

Självavstängning

7 § Spelföretag med licens enligt 4–7 kap. ska se till att registrerade deltagare i spel har möjlighet att stänga av sig från spel under viss tid, eller tills vidare. Avstängning tills vidare får hävas först efter tolv månader.

Spelföretag som tillhandahåller eller anordnar kasinospel online, bingo online och spel på datorsimulerade automater online ska på sin webbplats även erbjuda spelaren en möjlighet att göra en omedelbar avstängning som är gällande i 24 timmar (panikknapp). Denna panikknapp ska placeras väl synlig och vara åtkomlig från alla sidor på webbplatsen där kunden kan spela och på sidor där det finns uppgifter om kundkontot och spelansvar.

8 § Spelmyndigheten ska föra ett register över spelare som tillfälligt eller permanent vill stänga av sig för spel som kräver registrering hos alla spelföretag. En spelare kan bli uppförd i registret på Spelmyndighetens webbplats. Spelaren ska lämna sitt uttryckliga samtycke till att bli registrerad.

Marknadsföring

9 § Vid marknadsföring av spel till konsumenter ska måttfullhet iakttas. Vid bedömningen av om marknadsföringen är måttfull ska särskilt beaktas att marknadsföringen

1. på ett korrekt och balanserat sätt presenterar chanserna att vinna så att de inte skapar intrycket av att chanserna att vinna är större än de faktiskt är,
2. inte förmedlar bilden av spel som socialt attraktivt,
3. inte riktar sig särskilt till barn eller ungdomar som inte har fyllt 18 år,
4. inte sker genom att använda välkända personer där det antyds att personernas deltagande i spel har bidragit till deras framgång,
5. inte förmedlar intrycket av att deltagande i spel är en lösning på ekonomiska problem eller kan förbättra spelarens sociala ställning, och
6. inte förmedlar bilden av att ett erbjudande om spel är gratis, fritt eller liknande om så inte är fallet.

10 § Marknadsföring som strider mot 9 § ska vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen (2008:486) anses som otillbörlig mot konsumenter.

11 § Marknadsföring får inte riktas direkt till spelkunder som har stängt av sig på egen begäran eller blivit avstängda av ett spelföretag enligt 7 och 8 §§.

Marknadsföring får endast riktas direkt till en spelkund som sagt upp sitt spelkonto om spelkunden i samband med uppsägningen aktivt godkänt det.

12 § Ett spelföretag ska säkerställa att kommersiella meddelanden om spel innehåller tydlig information om lägsta ålder för att få spela.

På platser där spel bedrivs och i samband med kommersiella meddelanden om spel, med undantag för sådana meddelanden i radio, ska spelföretaget säkerställa att kontaktuppgifter anges till en organisation som tillhandahåller information om och stöd i samband med spelproblem. Kontaktuppgifterna ska vara tydliga och läsbara.

Sponsring

13 § När ett spelföretag ingår avtal om sponsring ska spelföretaget säkerställa att dess logotyper, spelprodukter eller speltjänster inte förekommer på kommersiella varor som är avsedda att användas eller bäras av personer under 18 år.

Bonusar m.m.

14 § Ett spelföretag som erbjuder en spelare en bonus för att delta i spel, ska på ett klart och tydligt sätt samtidigt informera spelaren om villkor och regler gäller för bonusen. Där spelaren tar del av erbjudandet ska alla villkor och regler vara lätt åtkomliga. Utbetalning av bonus ska ske så snart det är möjligt efter det att villkoren har uppfyllts.

Bonus till en enskild spelare får inte vara beroende av andra villkor än de som under samma förutsättningar erbjuds andra spelare som spelar samma spel.

En spelare ska ha minst 60 dagar på sig att uppfylla eventuella villkor som har knutits till utbetalning av en bonus.

15 § Spel ska utformas på ett sådant sätt att spelarna ges rättvisande förväntningar på sina vinstchanser. Det är inte tillåtet att särskilt utforma eller programmera spelen så att det ser ut som att spelaren är nära att vinna när så inte är fallet.

Vid gratisspel, provspel eller liknande ska vinstchansen framställas på ett korrekt och balanserat sätt. Ett sådant spel får inte ha ett annat slumpmässigt utfall än motsvarande spel med insatser.

Informationsskyldighet

16 § Ett spelföretag ska hålla all relevant information om spelet, inklusive spelets vinstmöjligheter och regler, lättillgänglig för spelare och myndigheter. Denna information ska vara på svenska språket.

Insatser och vissa gränser

17 § Vid spel ska spelaren aktivt ange och bekräfta sin insats.

18 § Vid onlinespel enligt 4–7 kap. är det obligatoriskt för spelaren att ange hur stora insättningar som kan göras per dag, vecka och månad. Vid spel på värdeautomater enligt 4 kap. 8 och 9 §§ ska i stället en förlustgräns anges.

Vid alla onlinespel och vid spel på värdeautomater enligt 4 kap. 8 och 9 §§ ska spelaren också erbjudas möjligheten att begränsa sin inloggningstid.

Om spelaren vill ändra gjorda begränsningar för insättningar eller förluster ska ändringen gälla omedelbart om ändringen avser sänkning och tidigast efter 24 timmar om ändringen avser höjning. Har gränsen för insättningar eller förluster uppnåtts får nya medel tillföras spelarens konto först efter 24 timmar.

Kundtjänst

19 § Ett spelföretag ska ha rutiner och bemanning för hantering av klagomål och andra frågor rörande spelet.

Utbildning

20 § Ett spelföretag ska kontinuerligt utbilda ledning och personal, såväl egen som extern, som arbetar med marknadsföring, spelövervakning, försäljning och kundtjänst. Utbildningen ska syfta till att skapa medvetenhet och förståelse för riskerna med spel och vilka faktorer som påverkar spelarens spelbeteende.

De personer hos spelföretaget som har till uppgift att föra direkta samtal med spelare i spelansvarsfrågor ska ha en särskild utbildning för detta, eller jämförbar dokumenterad erfarenhet av sådana samtal.

Spelföretaget ska föra en förteckning över den personal som genomgått utbildning enligt första stycket.

21 § Det ankommer på spelföretaget att besluta om vilken modell för kontakt med spelaren som ska användas i de fall problemspelande identifierats eller misstänks.

22 § Utbildning enligt 20 § ska baseras på aktuell kunskap och forskning samt vara föremål för återkommande uppföljning.

Kontroll av spelbeteende

23 § Ett spelföretag ska på sin webbplats erbjuda ett verktyg (självtest) för att deltagaren ska kunna bedöma sitt spelbeteende. Verktyget ska placeras väl synligt och vara åtkomligt från alla sidor på webbplatsen där kunden kan spela och sidor där det finns uppgifter om kundkontot och spelansvar.

24 § Spelföretaget ska säkerställa att sociala och hälsomässiga skyddshänsyn tas, vilket omfattar att beakta och aktivt arbeta för att motverka problem med överdrivet spelande.

Om ett spelföretag är skyldigt att registrera spelare enligt 13 kap. 1 § ska det också följa sådana spelares spelbeteende för att motverka problem med överdrivet spelande.

Prop. 2017/18:220
Bilaga 2

Kontrollrutiner

25 § Ett spelföretag ska ha rutiner för att upptäcka och motverka förekomsten av gärningar som omfattas av 20 kap. 6 § om spelfusk och andra överträdelser av användarvillkoren och spelreglerna.

Spelföretaget ska även möjliggöra för spelare att omedelbart kunna rapportera om sådant som anges i första stycket.

16 kap. Tekniska krav

1 § Ett spelföretag ska uppfylla de tekniska krav på spelsystem, affärssystem, dragningsutrustning, fysiska lotter och fysiska bingobrickor som regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, föreskriver. Detsamma gäller för de rutiner som ska tillämpas för spel- och affärssystem samt de uppgifter som finns i dessa system.

2 § Spelsystemet ska vara placerat i Sverige.

Spelmyndigheten får meddela undantag från kravet i första stycket om spelföretaget

1. har tillåtelse att erbjuda spel i ett annat land där en offentlig myndighet övervakar spelföretagets spelutbud och denna myndighet har ingått avtal med Spelmyndigheten om tillsyn av spelföretagets utbud av spel i Sverige, eller

2. kan ge Spelmyndigheten möjlighet att genomföra en tillfredsställande kontroll av spelsystemet med hjälp av fjärråtkomst eller liknande.

3 § Ett spelföretags spelsystem, affärssystem, rutiner, dragningsutrustning och fysiska lotter ska kontrolleras, provas och certifieras av ett ackrediterat organ innan de får användas i spelverksamheten. Spelmyndigheten får meddela föreskrifter om kontrollen, provningen och certifieringen.

4 § När ett spelsystem, affärssystem, rutiner, dragningsutrustning eller fysiska lotter har kontrollerats, provats och certifierats kan Spelmyndigheten när som helst beordra spelföretaget att utföra ytterligare kontroll, provning och certifiering. Omkostnaderna för detta ska betalas av spelföretaget.

5 § Ett spelföretag ska, om inte Spelmyndigheten beslutar om annat, spara alla uppgifter om driften av spelsystemet i minst fem år.

17 kap. Behandling av personuppgifter

1 § Detta kapitel gäller vid Spelmyndighetens och spelföretags behandling av personuppgifter enligt denna lag. Kapitlet gäller om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

2 § Personuppgifter ska behandlas så att spelkunders och övriga registrerades integritet respekteras.

Förhållandet till dataskyddsförordningen och kompletterande nationell lag (2018:000)

3 § Detta kapitel kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) när det gäller Spelmyndighetens och spelföretags behandling av personuppgifter.

Kompletteringslagen (2018:000) gäller vid sådan behandling av personuppgifter inom Spelmyndigheten och för spelföretag om inte annat följer av detta kapitel eller av föreskrifter som meddelats med stöd av detta kapitel eller annars av kompletteringslagen.

Personuppgiftsansvarig

4 § Spelmyndigheten är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför enligt denna lag.

Ett spelföretag är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som spelföretaget utför enligt denna lag.

Ändamål

5 § Spelmyndigheten får i sin verksamhet behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att

1. handlägga ärenden,
2. hantera självavstängningsregistret enligt 15 kap. 8 §,
3. registrera uppgifter som rör representanter, licensansvariga, kontaktpersoner och ombud,
4. registrera och hantera rapporter från spelföretagen om avvikande spelmönster och misstankar om matchfixning,
5. hantera frågor från allmänheten och lämna information i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde,
6. planera, följa upp och utvärdera verksamheten,
7. framställa statistik i fråga om verksamhet enligt 1 och 6,
8. skapa underlag för olika forskningsprojekt om spelproblem, och
9. lämna ut uppgifter till forskningsprojekt om spelproblem under förutsättning att såväl forskningen som behandlingen av uppgifterna har godkänts enligt lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor och att forskningen bedrivs vid en myndighet.

Personuppgifter som behandlas enligt första stycket och som inte direkt pekar ut den registrerade får också behandlas för att ge tillgång till vägledande avgöranden.

Prop. 2017/18:220
Bilaga 2

6 § Ett spelföretag får i sin verksamhet behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att

1. kontrollera kundens identitet och ålder,
2. upprätta spelkonton och fullgöra spelföretagets skyldigheter gentemot kunden i fråga om spelkonton,
3. kontrollera att spelkunden följer de villkor och regler som gäller för varje spel,
4. granska spelet för att upptäcka fusk, bedrägeri och annan brottslig verksamhet,
5. kontrollera och rapportera avvikande spelmönster och misstankar om manipulation av resultat inom sport med avseende på vadhållning till Spelmyndigheten,
6. granska och analysera uppgifter från upprättade spelarprofiler och varje spelkunds spelbeteende för att kunna vidta de skyldigheter som föreligger avseende spelansvarsåtgärder,
7. stänga av en kund från spel samt hantera uppgifter från Spelmyndigheten avseende det nationella självavstängningsregistret,
8. skapa underlag för olika forskningsprojekt om spelproblem, och
9. lämna ut uppgifter till forskningsprojekt om spelproblem under förutsättning att såväl forskningen som behandlingen av uppgifterna har godkänts enligt lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor och att forskningen bedrivs vid en myndighet.

Personuppgifter som får behandlas

7 § Spelmyndigheten får behandla endast sådana personuppgifter som behövs för de ändamål som anges i 5 §.

Ett spelföretag får behandla endast sådana personuppgifter som behövs för de ändamål som anges i 6 §.

Personuppgifter om lagöverträdelser enligt X kap. X § kompletteringslagen (2018:000) får behandlas av ett spelföretag om det är nödvändigt för ett sådant ändamål.

Sökförbud

8 § Känsliga personuppgifter som avses i artikel 9.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) får inte användas som sökbegrepp. Detsamma gäller sådana personuppgifter som rör fallande domar i brottmål samt överträdelser som avses i artikel 10.

Utlämnande av uppgifter

9 § Om misstanke om brott framkommer efter närmare granskning och kontroll av ett spel får alla uppgifter som kan tyda på brott i samband med spelet lämnas till Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten.

Information till den registrerade

10 § Besked om att personuppgifter behandlas enligt 9 § får inte lämnas ut till den registrerade.

Behörighetstilldelning

11 § Tillgången till personuppgifter ska begränsas till vad varje anställd behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Bevarande av uppgifter

12 § När en personuppgift inte längre behövs för behandling enligt ändamålen i 5 och 6 §§ ska uppgiften tas bort om inget annat följer av denna lag, annan lag, förordning eller föreskrift.

En uppgift eller ett fotografi i ett register över besökare vid ett landbaserat kasino med en licens enligt 4 kap. ska bevaras i fem år från det att uppgiften eller fotografiet registrerats och därefter genast gallras.

18 kap. Tillsyn m.m.

Tillsynsmyndigheter

1 § Spelmyndigheten ska utöva tillsyn över de som är eller kan antas vara omfattade av denna lag och de villkor och bestämmelser som har meddelats med stöd av lagen. Spelmyndighetens tillsyn omfattar dock inte sådana lotterier som avses i 5 kap. 9 § där tillsyn utövas av den kommunala nämnd som kommunen bestämmer.

2 § Spelmyndigheten ska inom sitt verksamhetsområde också utöva tillsyn enligt lagen (2017:000) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.

3 § Spelmyndigheten ska ha rutiner om och hur anställda och andra befattningshavare vid myndigheten får delta i spel som omfattas av denna lag.

Undersökningar och upplysningar

4 § För tillsynen får Spelmyndigheten förordna kontrollanter. En kontrollant och annan befattningshavare hos Spelmyndigheten i vars uppgifter det ingår att övervaka efterlevnaden av bestämmelser om spel har rätt att:

1. få tillträde till fartyg, områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där det bedrivs eller kan antas att spel bedrivs eller där utrustning för spel förvaras eller hanteras,

2. på begäran få de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen, och

3. få den hjälp som behövs för tillsynen av den som är föremål för åtgärden.

En kontrollant får även ges förordnande att ta egendom i beslag enligt 20 kap. 12 §.

Polismyndigheten ska på begäran lämna den hjälp som behövs vid tillsynen.

5 § Spelmyndigheten ska i sin tillsynsverksamhet så långt det är möjligt samarbeta och utbyta information som har betydelse för tillsynen med svenska och utländska behöriga myndigheter.

6 § Om ett spelföretag ingår i en koncern ska de övriga företagen i koncernen lämna Spelmyndigheten de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som myndigheten behöver för sin tillsyn över spelföretaget.

7 § Spelmyndigheten har rätt att förordna en eller flera revisorer att genomföra en revision av spelföretaget. Minst en av de av Spelmyndigheten förordnade revisorerna ska vara auktoriserad revisor. Spelmyndigheten får när som helst återkalla ett sådant förordnade och utse en ny revisor.

Revisorn har rätt till skäligt arvode från spelföretaget för sitt arbete. Storleken på arvodet bestäms av Spelmyndigheten.

Spelmyndigheten ska utfärda en instruktion för en revisor som förordnats av myndigheten. En revisor som förordnats av Spelmyndigheten ska oavsett stämmans anvisningar följa den instruktion som myndigheten har utfärdat.

8 § En revisor eller en särskild granskare ska omedelbart rapportera till Spelmyndigheten om han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag i ett spelföretag får kännedom om förhållanden som

1. kan utgöra en väsentlig överträdelse av någon författning som reglerar företagets verksamhet,

2. kan påverka företagets fortsatta drift negativt, eller

3. kan leda till att revisorn avstyrker att balansräkningen eller resultaträkningen fastställs eller till anmärkning enligt 9 kap. 33 eller 34 § aktiebolagslagen (2005:551), 8 kap. 13 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, eller 29 eller 30 § revisionslagen (1999:1079).

Revisorn och den särskilde granskaren har en motsvarande rapporteringsskyldighet om han eller hon får kännedom om förhållanden som avses i första stycket vid fullgörande av uppdrag i spelföretagets moderföretag eller dotterföretag eller i ett företag som har en likartad förbindelse med spelföretaget.

Kontrollköp

9 § I syfte att ge underlag för en dialog mellan Spelmyndigheten och ett spelföretag som tillhandahåller eller anordnar landbaserade spel om skyldigheten att förvissa sig om att mottagaren har uppnått den ålder som anges enligt 15 kap. 2 § får Spelmyndigheten genomföra kontrollköp. Vid ett sådant köp får Spelmyndigheten endast anlita en person som har uppnått den ålder som gäller för det aktuella spelet.

Ett kontrollköp får genomföras utan att spelföretaget eller dess ombud underrättas i förväg om kontrollköpet. Spelmyndigheten ska snarast efter ett genomfört kontrollköp underrätta spelföretaget om kontrollköpet.

10 § Vad som framkommit genom kontrollköp får inte utgöra grund för Spelmyndigheten att vidta administrativa åtgärder enligt 11 och 22 §§.

Särskilda ingripanden

11 § Om ett spelföretag åsidosätter sina skyldigheter enligt denna lag, de föreskrifter och villkor som meddelats med stöd av denna lag ska Spelmyndigheten ingripa.

Spelmyndigheten ska då förelägga spelföretaget att inom viss tid vidta åtgärder för att komma till rätta med situationen, ett förbud, en ändring av villkoren eller en anmärkning.

Om överträdelsen är allvarlig ska verksamhetens licens återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Spelmyndigheten får avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om verksamheten gör rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot verksamheten och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

12 § När en anmälan enligt 3 kap. 9 § kommer in ska Spelmyndigheten kontrollera att de krav som uppställs i 3 kap. är uppfyllda. Sådana kontroller får också göras löpande under licenstiden.

Om verksamheten drivs av en fysisk person och om de krav som anges i 3 kap. inte är uppfyllda, får Spelmyndigheten återkalla spelföretagets licens.

Om verksamheten drivs av en juridisk person och om de krav som anges i 3 kap. inte är uppfyllda, får Spelmyndigheten förelägga den juridiska personen att göra rättelse. Om rättelse inte görs får Spelmyndigheten återkalla licensen.

Om det är en innehavare som avses i 3 kap. 8 § andra stycket som inte uppfyller kravet på lämplighet i 3 kap., får Spelmyndigheten förelägga innehavaren att avyttra så stor del av aktierna eller andelarna att innehavet därefter inte är kvalificerat eller, om innehavaren är en juridisk person, att entlediga den i dess styrelse eller ledning diskvalificerade personen.

13 § Spelmyndigheten ska när en anmälan enligt 3 kap. 14 § ges in kontrollera om spelföretaget har en representant som uppfyller kraven för godkännande enligt 3 kap. Sådana kontroller får också göras löpande under licenstiden.

Om en tidigare godkänd representant inte längre uppfyller kraven för godkännande ska godkännandet återkallas. Ett beslut om återkallelse av ett godkännande gäller omedelbart, om inte annat beslutas.

14 § Spelmyndigheten ska återkalla en licens om ett spelföretag

1. har fått licensen genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt,

2. inte inom ett år från det att licensen beviljades har börjat driva sådan spelverksamhet som licensen avser,

3. under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan verksamhet som licensen avser,

4. har förklarat sig avstå från licensen, eller

5. har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att bolaget ska tvångslikvideras.

I fall som avses i första stycket 1–3 får i stället varning meddelas, om det är tillräckligt.

15 § Ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta verksamheten.

16 § Om det finns sannolika skäl för återkallelse i ett ärende enligt 11 § får Spelmyndigheten återkalla licensen fram till dess frågan om återkallelse har prövats slutligt. Detta gäller dock endast om det behövs för att trygga konsumentsäkerheten eller det annars är nödvändigt från allmän synpunkt.

Ett beslut enligt första stycket gäller i högst sex månader. Om det finns särskilda skäl får beslutets giltighet förlängas en gång med ytterligare högst sex månader.

Betalningsblockering och andra ingripanden

17 § När det gäller sådana betalningstransaktioner som anges i 20 kap. 5 §, får regeringen meddela föreskrifter om skyldighet för betaltjänstleverantörer enligt lagen (2010:751) om betaltjänster att avvisa betalningsorders där betalkort används och där auktorisation sker genom användning av ett detaljhandelskods-system.

Spelmyndigheten får beträffande sådana betalningstransaktioner som avses i första stycket begära att betaltjänstleverantörer enligt lagen om betaltjänster blockerar elektroniska betalningstransaktioner till och från bestämda kontonummer.

18 § Frågor om att blockera en sådan betalningsförmedling som anges i 17 § andra stycket prövas på begäran av Spelmyndigheten av den förvaltningsrätt inom vars domkrets myndigheten är belägen. Mål om sådana blockeringar ska prövas skyndsamt.

19 § En internetleverantör är skyldig att på uppmaning av Spelmyndigheten upprätta ett varningsmeddelande för domänadresser som erbjuder spel utan licens i Sverige. Meddelandet ska informera besökaren om att spelordnaren saknar licens i Sverige och inte står under svensk tillsyn.

20 § Spelmyndigheten får i övrigt meddela de förelägganden och förbud som behövs för att spellagen eller föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen ska följas.

Är det osäkert om en verksamhet omfattas av lagen, får Spelmyndigheten förelägga den som utövar verksamheten att lämna de uppgifter om verksamheten som behövs för att bedöma om lagen är tillämplig.

21 § Spelmyndigheten får bestämma att ett beslut om föreläggande, förbud, varning eller återkallelse enligt denna lag ska gälla omedelbart.

Beslut om föreläggande eller förbud får förenas med vite. Ett sådant beslut mot en kommun får dock inte förenas med vite.

Sanktionsavgift

22 § Om ett spelföretag som driver verksamhet enligt denna lag har fått anmärkning eller varning enligt 18 kap. 11 §, får Spelmyndigheten besluta att företaget ska betala en sanktionsavgift.

Avgiften tillfaller staten.

23 § Sanktionsavgiften ska uppgå till lägst 5 000 kronor och högst 50 miljoner kronor. Avgiften får inte överstiga tio procent av spelföretagets omsättning det närmast föregående räkenskapsåret.

Om överträdelsen har skett under spelföretagets första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfällig, får omsättningen uppskattas.

För ett spelföretag som även driver annan verksamhet än den tillståndspliktiga enligt denna lag ska omsättningen enligt första stycket avse endast verksamheten i Sverige.

24 § När sanktionsavgiftens storlek beslutas, ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig den överträdelse är som föranlett anmärkningen eller varningen och hur länge överträdelsen har pågått.

25 § Om ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts, får sanktionsavgift inte beslutas för den gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Förseningsavgift

26 § Om ett spelföretag inte i tid lämnar de upplysningar som det är skyldigt att lämna enligt föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag får Spelmyndigheten besluta att spelföretaget ska betala en förseningsavgift på högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Verkställighet av sanktionsavgift och förseningsavgift

27 § Sanktionsavgiften eller förseningsavgiften ska betalas till Spelmyndigheten inom trettio dagar efter det att beslutet om att ta ut avgiften vunnit laga kraft eller den längre tid som anges i beslutet.

28 § Spelmyndighetens beslut om sanktionsavgift eller förseningsavgift får verkställas enligt utsökningsbalkens bestämmelser, om avgiften inte har betalats inom den tid som anges i 27 §.

Om sanktionsavgiften eller förseningsavgiften inte betalas i tid, ska Spelmyndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser

29 § En sanktionsavgift eller förseningsavgift faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet att ta ut avgiften vann laga kraft.

Registreringslotterier m.m.

30 § För sådana lotterier som avses i 5 kap. 9 § ska kommunen förordna en kontrollant.

Kommunen ska fastställa arvodet till kontrollanten. Arvodet ska betalas av den som har registrerats för att anordna ett sådant lotteri.

Den som efter registrering anordnar lotterier enligt 5 kap. 9 § ska senast den 15 februari varje år till kontrollanten redovisa de lotterier som har anordnats under föregående kalenderår. Kontrollanten ska senast den 1 april varje år och vid utgången av varje tillståndsperiod lämna kommunen uppgift om insatsernas sammanlagda belopp i de lotterier som har anordnats under perioden.

31 § Spelmyndigheten ska genom tillsynsvägledning löpande ge stöd till och följa hur kommunerna bedriver sin tillsyn enligt 1 §.

Spelmyndigheten får meddela föreskrifter om den tillsyn som utövas av kommunerna enligt 1 §.

19 kap. Samverkan i vissa spelfrågor

1 § Inom Spelmyndigheten finns ett råd för spelmarknadsfrågor.

Rådet består av företrädare för Spelmyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Finansinspektionen, Konsumentverket, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten.

Rådet ska sammanträda minst två gånger per år och utbyta erfarenheter.

Spelmyndigheten får bestämma att andra myndigheter än de som framgår av andra stycket ska närvara vid rådets sammanträden.

2 § Spelmyndigheten ansvarar för en nationell plattform mot manipulation av sporthändelser med avseende på vadhållning.

I plattformen ska ingå företrädare för de myndigheter och organisationer som regeringen bestämmer.

20 kap. Straffbestämmelser m.m.

Olovlig spelverksamhet, främjandebrott och olagligt anordnade av pyramidspel

1 § Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet i Sverige tillhandahåller, i Sverige anordnar eller annars i Sverige möjliggör deltagande i spel för personer som är bosatta eller stadigvarande vistas här utan en licens när

detta krävs enligt denna lag döms för *olovlig spelverksamhet* till böter eller fängelse i högst två år.

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet främjar deltagande i sådant spel som avses i första stycket döms för *främjandebrott* till böter eller fängelse i högst två år.

2 § Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet anordnar sådant pyramidspel som anges i 1 kap. 7 § döms för *olagligt anordnande av pyramidspel* till böter eller fängelse i högst två år.

3 § Om ett brott som anges i 1 och 2 §§ har begåtts uppsåtligen och är grovt, döms till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömning av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om gärningen ingått i en brottslighet som utövats yrkesmässigt och systematiskt eller i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art.

Olovlig ombudsverksamhet

4 § Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet utan medgivande av ett spelföretag säljer spel, tar emot insatser eller förmedlar vinster som omfattas av spelföretagets licens döms för *olovlig ombudsverksamhet* till böter eller fängelse högst sex månader.

Olovlig betalningsförmedling

5 § Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet förmedlar betalningar för insatser eller vinster till eller ifrån en spelverksamhet utan licens enligt spellagen när detta krävs döms för *olovlig betalningsförmedling* till böter eller fängelse högst sex månader.

Spelfuskbrott

6 § Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet manipulerar utgången av ett spel som omfattas av licenskrav enligt denna lag döms för *spelfuskbrott* till fängelse i högst två år. Detsamma ska gälla den som förmår någon att manipulera utgången av ett sådant spel.

Med att manipulera utgången av ett spel enligt första stycket ska förstås en handling eller underlåtenhet som otillbörligen påverkar, eller kan komma att påverka utgången av spelet, oavsett om gärningen medför vinning eller inte.

7 § Om ett brott som anges i 6 § har begåtts uppsåtligen och är grovt, döms till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömning av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om gärningen ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art.

Övrigt

8 § För försök eller förberedelse till olovlig spelverksamhet, grovt brott, spelfuskbrott och grovt spelfuskbrott döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

9 § Den som har betalat en sanktionsavgift, överträtt ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud enligt denna lag får inte dömas till straff enligt 1–8 §§ för en gärning som omfattas av sanktionsavgiften, föreläggandet eller förbudet.

10 § Om flera har medverkat till brott som avses i detta kapitel gäller bestämmelserna i 23 kap. brottsbalken.

11 § Om olovlig införsel av vara och försök till det finns bestämmelser i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

Beslag

12 § Om någon påträffas på bar gärning när han eller hon begår brott enligt denna lag, får beslag göras av spelutrustning eller andra föremål som

1. skäligen kan antas ha betydelse för utredning av brottet, eller
2. kan antas bli föremål för förverkande enligt denna lag.

Befogenhet enligt första stycket har den som förordnats till kontrollant enligt 18 kap. 4 § och sådana befattningshavare hos Spelmyndigheten i vars uppgift det ingår att övervaka efterlevnaden av bestämmelser om spel.

Om egendom har tagits i beslag enligt första stycket ska detta skyndsamt anmälas till Polismyndigheten eller åklagare. Den polisman eller åklagare som tar emot en sådan anmälan om beslag ska vidta samma åtgärder som om han eller hon själv gjort beslaget.

Förverkande

13 § Insatser som tagits emot vid brott enligt denna lag ska förklaras förverkade. Även annat utbyte av sådant brott ska förklaras förverkat. Detsamma gäller utrustning, handlingar och annan egendom som har varit föremål för ett sådant brott. Om en spelautomat förverkas ska även dess innehåll förklaras förverkat. Förverkande får inte ske om det är uppenbart oskäligt.

Utrustning, handlingar och annan egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag får förklaras förverkade, om det behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskilda skäl. Detsamma gäller egendom som varit avsedd att användas som hjälpmedel vid sådana brott, om brottet har fullbordats.

Förverkande kan, utöver vad som framgår av 36 kap. 5 § brottsbalken, ske hos den som yrkesmässigt tillhandahållit egendomen. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat.

21 kap. Avgifter

1 § Avgifter får tas ut i ärenden om licens, registrering och tillsyn enligt denna lag.

I ärenden hos en kommunal nämnd ska avgiften betalas enligt den taxa som fullmäktige bestämmer.

22 kap. Överklagande

1 § Spelmyndighetens beslut enligt 18 kap. 20 § andra stycket får inte överklagas, såvida inte föreläggandet har förenats med vite.

Andra beslut av Spelmyndigheten eller av kommunal nämnd enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detta gäller dock inte Spelmyndighetens beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

23 kap. Bemyndiganden

Föreskrifter om lagens tillämplighet

1 § Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om vad som utgör elektroniska kommunikationsmedel enligt denna lag.

Föreskrifter om licensgivningen

2 § Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om

1. vilka handlingar och uppgifter som ska ges in i samband med en ansökan om licens eller om ändring av en licens,
2. vilka som ska anses ingå i spelföretagets ledning enligt 3 kap. 8 §,
3. insatser, vinster och vinståterbetalningsprocent,
4. att internationellt samarbete får ske också med organisationer eller företag i länder utanför EES samt om andra förutsättningar för internationellt samarbete, och
5. spelansvarsåtgärder och andra krav för spelets bedrivande.

Föreskrifter om statligt spel

3 § Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om vilka spel eller kombinationer av spel som får eller inte får omfattas av licens enligt 4 kap. 1 §.

Föreskrifter om onlinespel

4 § Regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om tillåtna spelformer och antalet spelformer som får tillhandahållas inom ramen för en licens enligt 6 kap. 1 §.

Föreskrifter om vadhållning

5 § Regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om vilken vadhållning som inte får omfattas av en licens enligt 7 kap. 1 § och om förbud och andra åtgärder för att bekämpa manipulation av resultat inom sport med avseende på vadhållning.

Föreskrifter om landbaserat kommersiellt spel

6 § Regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om vilka spel som får eller inte får omfattas av licens enligt 8 kap. 1 §.

Föreskrifter om spel på fartyg i internationell trafik

7 § Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får med undantag av vad som kan följa enligt en överenskommelse enligt 9 kap. 3 § meddela föreskrifter om vilka spel som får eller inte får omfattas av licens enligt 9 kap. 1 §.

Föreskrifter om licens för spelprogramvara m.m.

8 § Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer får beträffande tillverkning av penning- och värdeautomater meddela föreskrifter om säkerhetskrav för tillverkning och krav för att förhindra att utrustningen används för annat än det som licensen omfattar.

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer får beträffande innehav av penning-, värde- och varuspelsautomater meddela föreskrifter om krav för att förhindra att utrustningen används för annat än det som licensen omfattar.

Föreskrifter om ombud

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om vad som ska gälla för att tillhandahålla spel genom ombud och den ytterligare information som en anmälan enligt 12 kap. 3 § andra stycket ska innehålla.

Föreskrifter om registrering av spelare

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om undantag från registrering enligt 13 kap. 1 § och om hur kontrollerna av en spelkunds identitet ska göras.

Föreskrifter om spelkonton för onlinespel

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om krav på spelföretagets hantering av betalningar och spelkonton.

Föreskrifter om spelansvar

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om

1. undantag från kravet på handlingsplan enligt 15 kap. 1 §,
2. självavstängningsregistret enligt 15 kap. 8 §,
3. vilken information som ska hållas tillgänglig för spelare enligt 15 kap. 16 §, och

4. vad utbildning enligt 15 kap. 20 § ska innehålla, vilka spelformer utbildningskraven ska gälla, när och hur ofta utbildning ska ske samt om undantag från vilka som ska utbildas.

Föreskrifter om behandling av personuppgifter

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om bevarande och gallring av personuppgifter.

Föreskrifter om tillsyn m.m.

14 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om

1. genomförandet av kontrollköp,
2. hur ofta kontroller av ett spelföretag, personer i ett spelföretags ägarkrets och ledning samt representanter ska göras,
3. vilka uppgifter ett spelföretag ska lämna till Spelmyndigheten för dess tillsynsverksamhet,
4. avvísningar och blockeringar av betalningar enligt 18 kap. 17 §, och
5. formerna för varningsmeddelanden enligt 18 kap. 19 §.

Föreskrifter om avgifter

15 § Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får, med undantag för den avgift som beslutas av en kommun, meddela föreskrifter om storleken på de avgifter som avses i 21 kap. 1 § första stycket och om betalning av sådana avgifter.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
 2. Genom lagen upphävs lotterilagen (1994:1000) och kasinolagen (1999:355).
 3. De nya bestämmelserna får dock tillämpas före ikraftträdandet på ansökningar om licens som lämnas in till Lotteriinspektionen efter den 1 juli 2018 och som avser tid efter den 1 januari 2019.
 4. Licens får meddelas trots att de krav på certifiering av en ackrediterad testverksamhet som följer av 16 kap. spellagen inte är uppfyllda den 1 januari 2019 om sökanden för Spelmyndigheten kan visa att utrustningen uppfyller motsvarade krav, testförfarandet påbörjats och senast den 1 juli 2019 visar att kraven uppfylls.
 5. I fråga om tillstånd som meddelats före ikraftträdandet gäller dock den upphävda lagen.
 6. Har beslut meddelats före ikraftträdandet ska äldre bestämmelser för överklagande och handläggningen av överklagandet tillämpas.

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Spelskatt ska betalas till staten för sådant licenspliktigt spel som anordnas av spelföretag som är licenshavare enligt 4–9 kap. spellagen (2018:000).

2 § Från spelskatt enligt denna lag undantas

1. spel enligt 5 kap. spellagen (2018:000), och
2. spel som avses i lagen (2018:000) om skatt på vissa spelbord.

Definitioner

3 § I denna lag avses med

1. *insats*: det som spelaren eller annan betalar för att delta i licenspliktigt spel enligt spellagen (2018:000) och det annan än spelaren tillskjuter till sådant spel,

2. *utbetalning*: det värde som den skattskyldige eller dennes ombud betalar till spelaren genom att tillgodoföra belopp på spelkontot eller på annat sätt. Värdet kan avse såväl kontanter som andra tillgångar.

Övriga begrepp i denna lag har samma betydelse som i spellagen.

Skattskyldighet

4 § Skattskyldig är innehavare av licens som meddelats med stöd av spellagen (2018:000) och som anordnar spel som omfattas av denna lag.

Skattskyldighetens inträde

5 § Skattskyldigheten inträder då den skattskyldige tar emot insatser för sådant spel som omfattas av denna lag.

Underlaget för spelskatt

6 § Spelskatt ska betalas för behållningen för varje beskattningsperiod som avser sådant spel som omfattas av denna lag.

7 § Behållningen för en beskattningsperiod beräknas som skillnaden mellan de sammanlagda insatserna som den skattskyldige mottagit och de sammanlagda utbetalningarna som den skattskyldige betalat ut under perioden.

Vid bestämmande av behållningen ska endast insatser och utbetalningar som hänför sig till det svenska speldeltagandet beaktas.

8 § En beskattningsperiod utgörs av en kalendermånad.

Skattens storlek

9 § Spelskatt tas ut med 18 procent av behållningen för en beskattningsperiod.

10 § Bestämmelser om förfarandet vid uttag av skatten finns i skatteförfarandelagen (2011:1244).

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
2. Genom lagen upphävs
 - a) lagen (1991:1482) om lotteriskatt, och
 - b) lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m.m.
3. De upphävda lagarna gäller dock fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Härmed föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Skatt ska betalas till staten för sådant licenspliktigt spel som avses i 8 kap. 2 § och 9 kap. 1 § 1 spellagen (2018:000) som anordnas av spelföretag som är licenshavare enligt spellagen.

De begrepp som används i denna lag har samma betydelse som i spellagen.

Skattskyldighet

2 § Skattskyldig är innehavare av licens som meddelats med stöd av spellagen (2018:000) och som anordnar spel som omfattas av denna lag.

Skattskyldighetens inträde

3 § Skattskyldigheten inträder då den skattskyldige tar emot insatser för sådant spel som omfattas av denna lag.

Underlaget för skatt och skattens storlek

4 § För varje kalendermånad som den skattskyldige anordnar spel enligt denna lag ska skatt betalas för licens som innebär rätt till spel på spelbord. Skatt tas ut med 5 000 kronor per spelbord enligt licensen.

Förfarandet

5 § Bestämmelser om förfarandet vid uttag av skatten finns i skatteförfarandelagen (2011:1244).

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
 2. Genom lagen upphävs lagen (1972:820) om skatt på spel.
 3. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs i fråga om brottsbalken
dels att 16 kap. 14, 14 a och 18 §§ ska upphöra att gälla,
dels att 16 kap. 17 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

17 §¹

För förberedelse eller stämpling till eller underlåtenhet att avslöja eller förhindra myteri döms det till ansvar enligt 23 kap. Detsamma gäller för *försök eller förberedelse till grovt dobbleri*, försök till sådant barnpornografibrott som avses i 10 a § första stycket och försök eller förberedelse till grovt barnpornografibrott.

För förberedelse eller stämpling till eller underlåtenhet att avslöja eller förhindra myteri döms det till ansvar enligt 23 kap. Detsamma gäller för försök till sådant barnpornografibrott som avses i 10 a § första stycket och försök eller förberedelse till grovt barnpornografibrott.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 §²

Företag som tillhör någon eller några av följande kategorier ska för varje räkenskapsår avsluta bokföringen med en årsredovisning och offentliggöra den enligt 2 §:

1. aktiebolag,
2. ekonomiska föreningar,
3. handelsbolag i vilka en eller flera juridiska personer är delägare,
 - 3 a. grupperingar enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006 av den 5 juli 2006 om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS),
 - 3 b. konsortier enligt rådets förordning (EG) nr 723/2009 av den 25 juni 2009 om gemenskapens rättsliga ram för ett konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur (Eric-konsortium),
4. företag som omfattas av lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag,
5. stiftelser som är bokföringsskyldiga enligt denna lag, dock inte stiftelser som får använda sina tillgångar uteslutande till förmån för medlemmar av en viss eller vissa släkter och som är bokföringsskyldiga endast på grund av 2 kap. 3 § första stycket,

5 a. företag som har licens enligt spellagen (2018:000), dock inte sådana företag med licens enligt 5 kap. spellagen och vars balansomslutning för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren inte uppgått till 5 miljoner kronor samt företag med licens enligt 11 kap. 6 § spellagen,

6. företag som uppfyller mer än ett av följande villkor:
 - a) medelantalet anställda i företaget har under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 50,
 - b) företagets redovisade balansomslutning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 40 miljoner kronor,
 - c) företagets redovisade nettoomsättning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 80 miljoner kronor,
7. företag som är moderföretag i en koncern vilken uppfyller mer än ett av följande villkor:

² Senaste lydelse 2014:1387.

a) medelantalet anställda i koncernen har under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 50,

b) koncernföretagens redovisade balansomslutning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 40 miljoner kronor,

c) koncernföretagens redovisade nettoomsättning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 80 miljoner kronor.

Vid tillämpningen av första stycket 7 b och c ska fordringar och skulder mellan koncernföretag, liksom internvinster, elimineras. Detsamma gäller för intäkter och kostnader som hänför sig till transaktioner mellan koncernföretag, liksom förändring av internvinst.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 3 §, 17 §, 8 kap. 3 § och 42 kap. 25 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

3 §³

Stiftelser som uppfyller ändamåls-, verksamhets- och fullföljdskraven i 4–6 §§ samt ideella föreningar och registrerade trossamfund som förutom dessa krav även uppfyller öppenhetskravet i 10 § är, med undantag för kapitalvinster och kapitalförluster, skattskyldiga bara för inkomst av sådan näringsverksamhet som avses i 13 kap. 1 §.

Föreningar och trossamfund som uppfyller kraven i 4–6 och 10 §§ är dock inte skattskyldiga för

1. sådan inkomst som kommer från en självständig näringsverksamhet eller en särskild förvaltningsenhet som avser fastighet, om inkomsten till huvudsaklig del kommer från

– verksamhet som är ett direkt led i främjandet av sådana ändamål som avses i 4 § eller som har annan naturlig anknytning till sådana ändamål,

– verksamhet som avser försäljning av skänkta varor och som utnyttjas som finansieringskälla för ideellt arbete, eller

– verksamhet som avser annat än försäljning av skänkta varor och som av hävd har utnyttjats som finansieringskälla för ideellt arbete, eller

a) verksamhet som är ett direkt led i främjandet av sådana ändamål som avses i 4 § eller som har annan naturlig anknytning till sådana ändamål,

b) verksamhet som avser försäljning av skänkta varor och som utnyttjas som finansieringskälla för ideellt arbete,

c) verksamhet som bedrivs med stöd av 5 kap. spellagen (2018:000), eller

d) verksamhet som avser annat än försäljning av skänkta varor eller som bedrivs med stöd av 5 kap. spellagen och som av hävd har utnyttjats som finansieringskälla för ideellt arbete, eller

2. inkomst från innehav av en fastighet som tillhör föreningen eller trossamfundet och som används i verksamheten på sådant sätt som anges i 3 kap. 4 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

Vid tillämpningen av andra stycket första punkten c) ska verksamheten ses som en självständig näringsverksamhet.

³ Senaste lydelse 2013:1106.

Följande juridiska personer är också skattskyldiga bara för inkomst på grund av innehav av fastigheter:

- *Aktiebolaget Svenska Spel och dess helägda dotterbolag som bara bedriver spelverksamhet,*
- *Aktiebolaget Trav och Galopp,*
- Jernkontoret, så länge kontorets vinstmedel används till allmänt nyttiga ändamål och utdelning inte lämnas till delägarna,
- Nobelstiftelsen,
- Right Livelihood Award Stiftelsen,
- Stiftelsen Anna Lindhs Minnesfond,
- Stiftelsen Dag Hammarskjölds minnesfond,
- Stiftelsen Industrifonden,
- Stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs 50-årsfond,
- Stiftelsen Norrlandsfonden,
- Stiftelsen Olof Palmes minnesfond för internationell förståelse och gemensam säkerhet,
- Stiftelsen Produktionstekniskt centrum i Borås för tekoindustrin – PROTEKO,
- Stiftelsen Svenska bibelsällskapets bibelfond,
- Stiftelsen Svenska Filminstitutet,
- Stiftelsen Sveriges Nationaldag,
- Stiftelsen TCO:s internationella stipendiefond till statsminister Olof Palmes minne,
- Stiftelsen UV-huset,
- Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet,
- Svenska skeppshypotekskassan,
- Svenska UNICEF-kommittén,
- Sveriges export- och investeringsråd, och
- Sveriges Standardiseringsförbund, så länge dess vinstmedel används till allmänt nyttiga ändamål och utdelning inte lämnas till medlemmarna.

8 kap.

3 §⁵

Vinster i svenska lotterier eller vid vinstdragning på svenska premieobligationer är skattefria.

Vinster i utländska lotterier är skattefria om lotteriet

– anordnas i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), eller

– utgör ett sådant lotteri som avses i 1 § andra stycket lagen

Vinst i spel är skattefri om

– anordnaren har licens för spelet i Sverige enligt spellagen (2018:000),

– spelet är anordnat i Sverige och spelet inte kräver licens enligt 1 kap. 5 § andra stycket spellagen, eller

– spelet är anordnat i en stat inom Europeiska samarbetsom-

⁴ Senaste lydelse 2013:1106.

⁵ Senaste lydelse 2008:1322.

(1991:1482) om lotteriskatt.

Vinster vid vinstdragning på utländska premieobligationer är skattefria om premieobligationen ställts ut i en stat inom EES.

rådet (EES) och inte kräver licens i Sverige

Vinst vid vinstdragning på premieobligation är skattefri om vinstdragningen avser svensk premieobligation eller om premieobligationen ställts ut i en stat inom EES.

Prop. 2017/18:220
Bilaga 2

42 kap.

25 §⁶

Vinst i ett utländskt lotteri eller vid vinstdragning på utländska premieobligationer ska tas upp om vinsten överstiger 100 kronor och inte är skattefri enligt 8 kap. 3 § andra eller tredje stycket.

Vinst i lotterier, kombinationsspel, vadhållning och pyramidspel ska tas upp om vinsten överstiger 100 kronor och inte är skattefri enligt 8 kap. 3 §. Vinsten beräknas som skillnaden mellan de sammanlagda vinsterna och insatserna under året hos samma spelanordnare.

Utgifter för att delta i svenska och utländska lotterier får inte dras av.

Utgifter för att delta i lotterier, kombinationsspel, vadhållning och pyramidspel får inte dras av.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

⁶ Senaste lydelse 2008:1322.

Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Härigenom föreskrivs att 1 § marknadsföringslagen (2008:486) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §⁷

Denna lag har till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenter och näringsidkare.

Bestämmelser om marknadsföring finns bl.a. i

– lagen (1992:1672) om paketresor,

– tobakslagen (1993:581),

– *lotterilagen* (1994:100),

– sjölagen (1994:1009),

– lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,

– lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet,

– lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas,

– lagen (1999:158) om investerarskydd,

– lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informations-samhällets tjänster,

– lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,

– prisinformationslagen (2004:347),

– lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler,

– försäkringsavtalslagen (2005:405),

– lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,

– lagen (2006:484) om franchisegivares informationskyldighet,

– lagen (2010:510) om lufttransporter,

– radio- och tv-lagen (2010:696),

– alkohollagen (2010:1622),

– konsumentkreditlagen (2010:1846),

– lagen (2011:914) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semesterprodukt,

– lagen (2013:1054) om marknadsföring av modersmjölksersättning och tillskottsnäring,

– lagen (2014: 1344) med kompletterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerarförordningar,

– lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden, *och*

– lagen (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter.

Bestämmelser om marknadsföring finns bl.a. i

– lagen (1992:1672) om paketresor,

– tobakslagen (1993:581),

– lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden,

– lagen (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter, *och*

⁷ Senaste lydelse 2015:955.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att det i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas en ny paragraf, 40 kap. 7 a §, av följande lydelse,

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

40 kap.

7 a §

Sekretess gäller i verksamhet som avser förande av eller uttag ur register för självavstängning som förs av Spelmyndigheten för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Härigenom föreskrivs i fråga om radio- och tv-lagen (2010:696) dels att 6 kap. 2 § och 16 kap. 15 § ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas fyra nya paragrafer, 7 kap. 2 b §, 8 kap. 13 b § och 15 kap. 5 b och 9 b §§, samt närmast före 7 kap. 2 b §, 8 kap. 13 b § och 15 kap. 5 b och 9 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

2 §⁸

Leverantörer av medietjänster får på de villkor som anges i 3 och 4 §§ sända filmer, tv-serier, sportprogram och program med lätt underhållning där det förekommer produktplacering.

Första stycket gäller dock inte program som huvudsakligen vänder sig till barn under tolv år och inte heller program där det förekommer produktplacering av

1. alkoholdrycker och tobaksvaror,
 2. andra produkter som kommer från företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller tobaksvaror,
 3. receptbelagda läkemedel och sådan medicinsk behandling som bara är tillgänglig efter ordination, eller
 4. modersmjölkersättning.
3. receptbelagda läkemedel och sådan medicinsk behandling som bara är tillgänglig efter ordination,
 4. modersmjölkersättning, eller
 5. spelprodukter från ett företag som inte har en licens enligt spellagen (2018:000) när detta krävs.

7 kap.

Begränsningar som gäller företag som anordnar och tillhandahåller spel

2 b §

Ett företag vars huvudsakliga verksamhet är att anordna och tillhandahålla spel och som inte har en licens enligt spellagen (2018:000) när detta krävs får inte sponsra ett program i en tv-sändning, sökbar text-tv eller beställ-tv.

⁸ Senaste lydelse 2013:1056.

8 kap.

Reklam för spel

13 b §

Reklam för spel från företag som inte har en licens enligt spellagen (2018:000) när detta krävs får inte förekomma i tv-sändningar, sökbar text-tv och beställ-tv.

15 kap.

Reklam för spel

5 b §

Reklam för spel från företag som inte har en licens enligt spellagen (2018:000) när detta krävs får inte förekomma i ljudradiosändningar.

Sponsring av företag som anordnar och tillhandahåller spel

9 b §

Ett företag vars huvudsakliga verksamhet är att anordna och tillhandahålla spel och som inte har en licens enligt spellagen (2018:000) när detta krävs får inte sponsra ett program i en ljudradiosändning.

16 kap.

15 §⁹

Om en mot Sverige helt eller huvudsakligen riktad tv-sändning från ett programföretag etablerat i en annan EES-stat strider mot 6 kap. 2 § andra stycket 1 eller 2 när det gäller produktplacering av alkoholdrycker eller 7 kap. 2 § när det gäller att program inte får sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka alkoholdrycker, får en behörig myndighet i Sverige kontakta en behörig myndighet i den andra EES-staten för att uppmana programföretaget att följa bestämmelsen.

Detsamma gäller om en tv-sändning som nämns i första stycket strider mot 8 kap. 7 eller 8 §, eller 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:1622).

Första stycket gäller också om en tv-sändning som nämns där strider mot 6 kap. 2 § 5, 7 kap.

⁹ Senaste lydelse 2010:1635.

Om programföretaget inte följer uppmaningen i första stycket, får myndigheten vidta åtgärder mot programföretaget enligt 16 kap. 10 §, 17 kap. 5 och 6 §§ samt 29 och 48 §§ marknadsföringslagen (2008:486) om programföretaget i fråga har etablerat sig i landet i syfte att kringgå de strängare bestämmelser som skulle ha gällt om det var etablerat i det land vars myndighet ingriper. Myndigheten får inte vidta åtgärderna förrän den har underrättat Europeiska kommissionen och den berörda medlemsstaten samt kommissionen har fastställt att åtgärderna är förenliga med unionsrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 15 §, 7 kap. 1 § och 39 kap. 5 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

15 §¹⁰

- Med punktskatt avses skatt enligt
1. lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
 2. *lagen (1972:820) om skatt på spel,*
 3. lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 4. 2 § första stycket 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,
 5. lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
 6. *lagen (1991:1482) om lotteriskatt,*
 7. lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m.m.,
 8. lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
 9. lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
 10. lagen (1994:1776) om skatt på energi,
 11. lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
 12. lagen (1999:673) om skatt på avfall,
 13. lagen (2000:466) om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer, *och*
 14. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.
2. lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 3. 2 § första stycket 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,
 4. lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
 5. lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m.m.,
 6. lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
 7. lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
 8. lagen (1994:1776) om skatt på energi,
 9. lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
 10. lagen (1999:673) om skatt på avfall,
 11. lagen (2000:466) om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer, *och*
 12. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,
 13. *lagen (2018:000) om skatt på spel och*
 14. *lagen (2018:000) om skatt på vissa spelbord.*

¹⁰

Skatteverket ska registrera

1. den som är skyldig att göra skatteavdrag,
 2. den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter,
 3. den som är skattskyldig enligt mervärdesskattelagen (1994:200), med undantag för den som är skattskyldig bara på grund av förvärv av sådana varor som anges i 2 a kap. 3 § första stycket 1 och 2 samma lag,
 4. den som utan att omfattas av 19 kap. 1 § mervärdesskattelagen har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9, 11 och 11 b–13 §§ samma lag,
 5. den som gör sådant unionsinternt förvärv som är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 30 d § första stycket mervärdesskattelagen,
 6. en utländsk beskattningsbar person som är etablerad i ett annat EU-land och har rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1–3 §§ mervärdesskattelagen utan att omfattas av 19 kap. 1 § samma lag och inte heller ska registreras enligt 3, 4 eller 5,
 7. en beskattningsbar person som är etablerad i Sverige och omsätter tjänster i ett annat EU-land som förvärvaren av tjänsten är skattskyldig för i det landet i enlighet med tillämpningen av artikel 196 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt,
 8. den som är skyldig att jämka ingående mervärdesskatt enligt 8 a kap. eller 9 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen,
 9. den som är skattskyldig och redovisningsskyldig enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
 10. den som är skattskyldig enligt
 - a. lagen (1972:820) om skatt på spel,
 - b. lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 - c. lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
 - d. lagen (1991:1482) om lotteriskatt,
 - e. 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 38 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
 - f. 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
 - g. 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 5 lagen (1994:1776) om skatt på energi,
- a. lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 - b. lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
 - c. 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 38 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
 - d. 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
 - e. 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 5 lagen (1994:1776) om skatt på energi,

¹¹ Senaste lydelse 2016:1075.

h. lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,

i. lagen (1999:673) om skatt på avfall,

j. lagen (2000:466) om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer, eller

k. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,

f. lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,

g. lagen (1999:673) om skatt på avfall,

h. lagen (2000:466) om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer, eller

i. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,

j. lagen (2018:000) om skatt på spel och

k. lagen (2018:000) om skatt på vissa spelbord,

11. den som är skyldig att använda kassaregister enligt 39 kap. 4–6 §§, och

12. den som enligt 39 kap. 11 b § är skyldig att tillhandahålla utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras på en byggarbetsplats.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

39 kap.

5 §¹²

Skyldigheten att använda kassaregister gäller inte för den som

1. bara i obetydlig omfattning säljer varor eller tjänster mot kontant betalning eller mot betalning med kontokort,

2. är befriad från skattskyldighet enligt inkomstskattelagen (1999:1229) för inkomst från sådan försäljning som avses i 4 §,

3. bedriver taxitrafik enligt taxitrafiklagen (2012:211),

4. säljer varor eller tjänster genom distansavtal eller hemförsäljningsavtal,

5. säljer varor eller tjänster med hjälp av en varuautomat eller annan liknande automat eller i en automatiserad affärslokal, eller

6. anordnar automatspel enligt lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel eller enligt *lotterilagen (1994:1000)*.

6. anordnar automatspel enligt lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel eller enligt *spellagen (2018: 000)*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Härigenom föreskrivs att 10 § kameraövervakningslagen (2013:460) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹³

Tillstånd till kameraövervakning krävs inte

1. vid övervakning som sker med en övervakningskamera som för säkerheten i trafiken eller arbetsmiljön är uppsatt på ett fordon, en maskin eller liknande för att förbättra sikten för föraren eller användaren,

2. vid övervakning som bedrivs av Trafikverket

a. i form av vägtrafikövervakning,

b. vid en betalstation som avses i bilagorna till lagen (2004:629) om trängselskatt och som sker för att samla in endast uppgifter som behövs för att beslut om trängselskatt ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan skatt betalas, eller

c. vid en betalstation på allmän väg som används vid uttag av infrastrukturavgifter enligt lagen (2014:52) om infrastrukturavgifter på väg och som sker för att samla in endast uppgifter som behövs för att beslut om infrastrukturavgift ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan avgift betalas,

3. vid sådan trafikövervakning i en vägtunnel som avses i lagen (2006:418) om säkerhet i vägtunnlar och som bedrivs av någon annan tunnelhållare än Trafikverket,

4. vid övervakning som en polismyndighet bedriver vid automatisk hastighetsövervakning,

5. vid övervakning som sker för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som enligt 4 § 4, 5 § 1–4 eller 6 § första stycket skyddslagen (2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om övervakningen endast omfattar skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,

6. vid övervakning som Försvarmakten bedriver från fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att prova utrustning för sådan övervakning, eller

vid övervakning i ett kasino som avses i *kasinolagen* (1999:355), om övervakningen har till syfte att förebygga, avslöja eller utreda brott eller lösa tvister om spel mellan spelare och den som anordnar spelet.

vid övervakning i ett kasino som avses i *spellagen* (2018:000), om övervakningen har till syfte att förebygga, avslöja eller utreda brott eller lösa tvister om spel mellan spelare och den som anordnar spelet.

Undantaget från tillståndsplikten i första stycket 5 gäller inte för sådana byggnader, andra anläggningar och områden som används för eller är avsedda för fredstida krishantering enligt 4 § 4 skyddslagen.

¹³ Senaste lydelse 2014:634.

Prop. 2017/18:220 Vid övervakning enligt första stycket 7 får inte avlyssning eller
Bilaga 2 upptagning av ljud ske utan tillstånd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

OBS! Denna lydelse är enligt 2014:634 – det finns dock en kommande lydelse, SFS 2016:1009, som träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Förteckning över remissinstanserna avseende betänkandet

Prop. 2017/18:220
Bilaga 3

Efter remiss har yttrande över betänkandet En omreglerad spelmarknad (SOU 2017:30) kommit in från Riksdagens ombudsmän, Hovrätten för Västra Sverige, Kammarrätten i Jönköping, Kammarrätten i Sundsvall, Linköpings tingsrätt, Stockholms tingsrätt (Patent- och marknadsdomstolen), Östersunds tingsrätt, Förvaltningsrätten i Falun, Förvaltningsrätten i Linköping, Förvaltningsrätten i Malmö, Förvaltningsrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Umeå, Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps), Justitiekanslern, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten Kriminalvården, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Datainspektionen, Kommerskollegium, Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Finansinspektionen, Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Lotteriinspektionen, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Statskontoret, Konsumentverket, Allmänna reklamationsnämnden, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, Uppsala universitet (Juridiska fakulteten), Stockholms universitet (Juridiska fakulteten), Lunds universitet (Medicinska fakulteten), Post- och telestyrelsen, Konkurrensverket, Tillväxtverket, Regelrådet, Statens medieråd, Myndigheten för press, radio och tv, Sveriges Kommuner och Landsting, Stockholms kommun, Göteborgs kommun, Malmö kommun, Nynäshamns kommun, Södertälje kommun, Karlstads kommun, Sundsvalls kommun, Landskrona kommun, Kalmar kommun, Gotlands kommun, Ronneby kommun, AB Svenska Spel, Aktiebolaget Trav och Galopp, Aftonbladet Hierta AB, Paddy Power Betfair, Betsson AB, Branschföreningen för Onlinespel, Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation, Bygdegårdarnas Riksförbund, Cherry Spelglädje AB, Com Hem AB, Folkkrörelsernas samarbetsorgan för spel- och lotterifrågor (Folkspel), Game Over Behandlingshem, Hästnäringens Nationella Stiftelse, Stiftelsen för Internetinfrastruktur, IOGT-NTO, Kindred Group, Kombispiel i Sverige AB, Konsumentvägledarnas förening, Ladbrokes, Läkarmissionen, NetEnt AB, NTF, Motorförarnas Helykterhetsförbund, Pensionärernas Riksorganisation, Prostatacancerförbundet, Riksförbundet för Sveriges Travhästägare, Svenska KommunalPensionärernas Förbund, Spelberoendes riksförbund, Spelbranschens riksorganisation (SPER), Stockholms Handelskammare, Stödlinjen, Swedish Standards Institute, Svensk Galopp AB, Svensk Handel, Svenska Pokerförbundet, Svensk Travsport AB, Svenska Bankföreningen, Svenska Fotbollförbundet, Svenska Handbollförbundet, Svenska Ishockeyförbundet, Svenska Postkodföreningen, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Annonser, Sveriges bingoarrangörers centralorganisation, Sveriges Kommunikationsbyråer, Sveriges Riksidrottsförbund, Sveriges Television AB, Sveriges Tivoliägareförening, Svenska Tidningsutgivareföreningen, TV4 AB, Visita, Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare, Ålands Penningautomatförening.

Därutöver har även Stoägarföreningen, Djurens rätt och Djurskyddet Sverige, Ellmount Interactive AB, StayCool, Astma- och Allergiförbundet, Psoriasisförbundet, Reumatikerförbundet, Föreningen för den Beridna Högvakten, Friluftsförbundet, LeoVegas AB, Lantbrukarnas Riksförbund, Prima Barn & Vuxenpsykiatri Stockholm AB, Dalarnas travsällskap, bet365, Världsnaturfonden WWF, Frivilligorganisationernas insamlingsråd, Scouterna, ICA-handlarnas Förbund, IT och Telekomföretagen, Civil Rights Defenders, Svenska Ridsportförbundet, Avelsföreningen för Svenska Varmblodiga Travhästen, Hallstahammars kommun, Svensk Dagligvaruhandel, ComeOn, Sveriges Stadsmissioner, Olympic Entertainment Group AS, Dataskydd.net, William Hill Online, Trustly Group AB, Gävle Travsällskap, EveryMatrix, Lottovate Limited, FORCE Technology Sweden AB, Evolution Gaming Group AB, Svenska Islandshästförbundet, Gambling Research Network, Barncancerfonden, Hjärnfonden, Föreningen Vi kan mer, Örebro Travsällskap, Casumo, Association of Charity Lotteries in the European Union, Sveriges lantbruksuniversitet, Play'n GO, Postkodstiftelsen, Statens medieråd, Peace Parks Foundation, Lottoland Holdings Limited, Föreningen Svensk Elitfotboll, IF Brommapojkarna, Trelleborgs FF, Hästnäringens Avelskommitté, Helsingborgs IF, Transparency International Sverige, Degerfors IF, IFK Norrköping, ÖIS fotboll, IFK Göteborg, Interwetten Group, Malmö FF, GAIS, Djurgårdens IF, Jönköpings Södra IF, Direct Selling Sweden, Syrianska FC, Lars Björkdahl, ESSA (Sports Betting Integrity), AFC Eskilstuna, Hammarby fotboll, Mr Green, Verisec AB, Novamedia Sverige AB, Greentube, FSport AB, Östers IF, Lundgrens i Gräfsnäs AB, Sandéns Security Printing AB, Jackpotjoy, Åtvidabergs FF, Dalkurd FF, NYX Gaming Group, DraftKings, FSport och OuLaLa, Norrby IF, Betelic Group, Idrottsalliansen, Örebro SK, Betspawn AB, JENSIgame S.E., AIK fotboll, Fredrik Jurstrand, Global Gaming 555 AB, Jägersro, Åby och Solvalla, Visa Sweden och Europay Sweden, Krokoms kommun, Spilnu.dk, Stanley International Betting Limited, NMi Metrology Gaming Ltd, Better Collective A/S, EGBA, Betway Limited, Skill On Net Limited.

Länsstyrelsen i Kalmar län, Täby kommun, Trelleborgs kommun, Umeå kommun, Strängnäs kommun, Kumla kommun, Timrå kommun, Motala kommun, Uddevalla kommun, Bodens kommun, Karlskoga kommun, Skellefteå kommun, Simrishamns kommun, Arboga kommun, Mora kommun, Haparanda kommun, Borgholms kommun, Båstads kommun, Strömstads kommun, Åre kommun, AB Kvällstidningen Expressen, B2 Bredbandsbolaget AB, Bahnhof AB, Bonnier AB, Boss Media AB, BRIS, Centerns Riksorganisations lotterier, Danish Online Gambling Association, DHR, Discovery Networks Sweden AB, Fritidsrörelsernas samarbetsorganisation, Företagarna, Gtech Sweden Interactive AB, HI3G Access AB, Ideella Spel AB, Idrottens Spel AB, IGT-Europe B.V., Institutet för Näringslivsforskning, Kolmårdens behandlingshem, Landsrådet för Sveriges Ungdomsorganisationer, Lottercentralen AB, Miljonlotteriet International AB, Modern Times Group MTG AB, Nöjesbranschens Riksförbund, Reklamombudsmannen, Riksförbundet Spelkontroll, Sportradar AG, Sustainable interaction AB, Swedish Network Users Society, Svensk Servicehandel & Fast Food,

Svenska Bandyförbundet, Svenska Basketförbundet, Svenska Friidrottsförbundet, Svenska Golf förbundet, Svenska Hundkapplöpningssportens Centralförbund, Svenska Innebandyförbundet, Svenska Skidförbundet, Svenska Skidskytteförbundet, Svenska Tennisförbundet, Svenskt Näringsliv, Sveriges Dövas Riksförbund, Sveriges Konsumenter, Sveriges Olympiska Kommitté (SOK), Tele2, Telenor Sverige AB, Telia Sverige AB har inbjudits att lämna synpunkter, men avstått från att yttra sig eller inte avhört.

Prop. 2017/18:220
Bilaga 3

Sammanfattning av promemorian En enhetlig punktskatt på spel anordnat av kommersiella aktörer

I promemorian föreslås att schablonbeskattningen av vissa spelbord, dvs. nuvarande restaurangkasinon och spel på fartyg i internationell trafik, ska tas bort och att detta spel i stället ska beskattas på samma sätt som övriga spel som anordnas av kommersiella aktörer med licens. Förslagen utgår från förslagen i betänkandet En omreglerad spelmarknad (SOU 2017:30).

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:000) om skatt på spel

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2018:000) om spelskatt dels att 2 § ska ha följande lydelse, dels att punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska ha följande lydelse.

<i>Lydelse enligt SOU 2017:30</i>	<i>Föreslagen lydelse</i>
	2 §
Från spelskatt enligt denna lag undantas	Från spelskatt enligt denna lag undantas spel enligt 5 kap. spellagen (2018:000).
1. spel enligt 5 kap. spellagen (2018:000), och	
2. spel som avses i lagen (2018:000) om skatt på vissa spelbord.	

2. Genom lagen upphävs

- a) lagen (1991:1482) om lotteriskatt,
- b) lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m.m., och
- c) lagen (1972:820) om skatt på spel.

Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 15 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

*Lydelse enligt prop. 2017/18:1, Föreslagen lydelse
lagförslag 3.29*

3 kap.

15 §

Med punktskatt avses skatt enligt

1. lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,	
2. <i>lagen (1972:820) om skatt på spel,</i>	
3. lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,	2. lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
4. 2 § första stycket 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,	3. 2 § första stycket 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,
5. lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,	4. lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
6. <i>lagen (1991:1482) om lotteriskatt,</i>	
7. <i>lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m.m.,</i>	
8. lagen (1994:1563) om tobaksskatt,	5. lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
9. lagen (1994:1564) om alkoholskatt,	6. lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
10. lagen (1994:1776) om skatt på energi,	7. lagen (1994:1776) om skatt på energi,
11. lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,	8. lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
12. lagen (1999:673) om skatt på avfall,	9. lagen (1999:673) om skatt på avfall
13. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,	10. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,
14. lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, <i>och</i>	11. lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,
15. lagen (2017:000) om skatt på flygresor.	12. lagen (2017:000) om skatt på flygresor, <i>och</i>
	13. <i>lagen (2018:000) om skatt på spel.</i>

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänförs till tiden före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Prop. 2017/18:220
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteförfarandelagen (2011:1244)
dels att punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2017:387) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse,
dels att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2017:387) om ändring i den lagen ska införas en ny punkt, 14, av följande lydelse.

2. För uppgiftsskyldiga som ska föra en personalliggare enligt 39 kap. 11 och 11 a §§ och som vid ikraftträdandet har fler än 15 anställda samt för den som ska lämna uppgifter enligt 34 kap. 6 och 7 §§, tillämpas lagen med undantag för den nya lydelsen av 7 kap. 1 § 10 från och med den 1 juli 2018. I övrigt tillämpas lagen från och med den 1 januari 2019.

14. Bestämmelserna i 7 kap. 1 § 10 i den äldre lydelsen gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet. Förslag till lag om ändring i lagen (2018:000) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2018:000) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §

Skatteverket ska registrera

1. den som är skyldig att göra skatteavdrag,
2. den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter,
3. den som är skattskyldig enligt mervärdesskattelagen (1994:200), med undantag för den som är skattskyldig bara på grund av förvärv av sådana varor som anges i 2 a kap. 3 § första stycket 1 och 2 samma lag,
4. den som utan att omfattas av 19 kap. 1 § mervärdesskattelagen har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9, 11 och 11 b–13 §§ samma lag,
5. den som gör sådant unionsinternt förvärv som är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 30 d § första stycket mervärdesskattelagen,
6. en utländsk beskattningsbar person som är etablerad i ett annat EU-land och har rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1–3 §§ mervärdesskattelagen utan att omfattas av 19 kap. 1 § samma lag och inte heller ska registreras enligt 3, 4 eller 5,
7. en beskattningsbar person som är etablerad i Sverige och omsätter tjänster i ett annat EU-land som förvärvaren av tjänsten är skattskyldig för i det landet i enlighet med tillämpningen av artikel 196 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt,
8. den som är skyldig att jämka ingående mervärdesskatt enligt

- 8 a kap. eller 9 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen,
9. den som är skattskyldig och redovisningsskyldig enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
10. den som är skattskyldig enligt
- a) lagen (1972:820) om skatt på spel,
 - b) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 - c) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
 - d) lagen (1991:1482) om lotteriskatt,
 - e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 36 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
 - f) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
 - g) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 3 lagen (1994:1776) om skatt på energi,
 - h) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
 - i) lagen (1999:673) om skatt på avfall,
 - j) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,
 - k) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, *eller*
 - l) lagen (2017:000) om skatt på flygresor.
- a) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
b) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
c) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 36 § 1 lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
d) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
e) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 3 lagen (1994:1776) om skatt på energi,
f) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
g) lagen (1999:673) om skatt på avfall,
h) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,
i) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,
j) lagen (2017:000) om skatt på flygresor, *eller*
k) lagen (2018:000) om skatt på spel.

11. den som är skyldig att använda kassaregister enligt 39 kap. 4–6 §§, och

12. den som enligt 39 kap. 11 b § är skyldig att tillhandahålla utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras på en byggarbetsplats.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

Förteckning över remissinstanserna avseende promemorian

Prop. 2017/18:220
Bilaga 6

Efter remiss har yttrande över promemorian En enhetlig punktskatt på spel anordnat av kommersiella aktörer kommit in från Förvaltningsrätten i Falun, Lotteriinspektionen, Regelrådet, Branschföreningen för Online-spel, Cherry Spelglädje AB, Visita och Ålands Penningautomatförening.

Domstolsverket, Skatteverket, Konkurrensverket, Spelbranschens riksorganisation och Svenskt Näringsliv har inbjudits att lämna synpunkter, men avstått från att yttra sig eller inte avhört.

Lagförslagen i lagrådsremissen En omreglerad spelmarknad

Förslag till spellag

1 kap. Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller spel om pengar och andra vinster med ett penningvärde.

2 § Lagen ska tillämpas på spel som tillhandahålls i Sverige, om inte annat följer av 3 eller 4 §. Onlinespel som inte riktas till den svenska marknaden ska inte anses tillhandahållna i Sverige.

3 § Lagen är tillämplig på spel som sker på svenska fartyg och svenska luftfartyg, oavsett var fartyget befinner sig.

Lagen är inte tillämplig på spel som sker på utländska luftfartyg som endast flyger över svenskt territorium utan att trafikera en svensk flygplats.

4 § Lagen är inte tillämplig på köp av svenska statens premieobligationslån eller vadhållning på det framtida värdet av finansiella aktiviteter.

Lagen är inte heller tillämplig på automatspel som omfattas av lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel.

5 § Bestämmelser om vissa skyldigheter för den som driver verksamhet enligt denna lag finns i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Vissa bestämmelser om skatt på spel finns i lagen (2018:000) om skatt på spel.

2 kap. Krav på spelverksamhet

1 § Spelverksamhet ska vara lämplig ur allmän synpunkt samt bedrivas på ett sunt och säkert sätt under offentlig kontroll. Detta innebär bl.a.

1. att spelen ska ha ett högt konsumentskydd,
2. att det ska råda hög säkerhet i spelen,
3. att de negativa konsekvenserna av spelande ska begränsas, och
4. att spel inte ska användas som ett stöd för kriminell verksamhet.

2 § Av 5 kap. och 6 kap. framgår att vissa spel ska vara förbehållna staten och allmännyttiga ändamål.

3 § För att tillhandahålla spel enligt denna lag krävs licens, om inte annat följer av lagen eller annan författning.

Spelombud behöver inte ha licens för att tillhandahålla spel åt en licenshavare.

4 § Licens krävs inte för spel

1. där deltagande inte kräver betalning av en insats, eller
2. som inte har en organiserad eller professionell prägel och som sker på annat sätt än online och med låga belopp under privata former där det finns en nära inbördes gemenskap mellan deltagarna.

5 § Licens krävs inte heller för spel

1. som tillhandahålls av en sådan sammanslutning som avses i 6 kap. 2 § och där värdet av varje insats uppgår till högst 1/4000 prisbasbelopp, vinsten endast utgörs av varor, värdet av den högsta vinsten uppgår till högst 1/6 prisbasbelopp och som utgörs av ett lotteri som bedrivs inom en kommun och i samband med

a) en tillställning eller en sammankomst som en sådan sammanslutning anordnar eller deltar i, eller

b) ett bingospel som sammanslutningen tillhandahåller, eller

2. där värdet av varje insats uppgår till högst 1/4000 prisbasbelopp, vinsten endast utgörs av varor, värdet av högsta vinsten uppgår till högst 1/60 prisbasbelopp och som utgörs av ett lotteri som tillhandahålls i en kommun och i samband med

a) en offentlig nöjeställning,

b) en offentlig tillställning till förmån för ett allmännyttigt ändamål, eller

c) en allmän sammankomst för framförande av ett konstnärligt verk till förmån för ett allmännyttigt ändamål.

6 § Licens får inte ges för pyramidspel.

3 kap. Definitioner

1 § Med *spel* avses i denna lag lotteri, vadhållning, kombinationsspel och pyramidspel.

Med *onlinespel* avses spel som tillhandahålls genom användning av elektroniska kommunikationsmedel och som spelas av en spelare och den som tillhandahåller spelet eller av flera spelare.

2 § Med *spelmyndighet* avses den myndighet som regeringen bestämmer ska fullgöra de uppgifter som anges i denna lag och i föreskrifter meddelade med stöd av lagen.

3 § I denna lag avses med

1. *affärssystem*: elektroniskt system som används av en licenshavare eller för en licenshavares räkning som stöd i spelverksamheten utan att utgöra en del av spelsystemet,

2. *bingo*: lotteri där deltagarna är närvarande på spelplatsen och köper en bingobricka och där sannolikheten att vinna beror på om de nummer som dras sammanfaller med numren på bingobrickan, och där de deltagare som vinner genast gör anspråk på sin vinst,

3. *bonus*: rabatt eller liknande ekonomiskt incitament som är direkt kopplat till spelet,

4. *dragningsutrustning*: mekanisk eller annan icke-elektronisk utrustning som används av en licenshavare eller för en licenshavares räkning för att fastställa utfall i spel,

5. *insats*: betalning för att få delta i ett spel, dock inte betalning i ett kombinationsspel i periodisk skrift, radio eller tv där spelet inte är huvudinnehållet och där betalningen sker genom en informations- och innehållsbaserad tjänst med integrerad betalning eller genom en mobil betalningslösning där betalningen inte överskrider 1/3000 prisbasbelopp per telefonnummer och dag,

6. *intervallspel*: särskild vadhållning där spelaren ska förutsäga ett resultat inom ett visst intervall,

7. *kasino*: särskild lokal för kasinospel,

8. *kasinospel*: roulettspel, tärningsspel, kortspel och liknande spel,

9. *kombinationsspel*: spel där deltagarna har chans att vinna ett pris och där sannolikheten att vinna beror på en kombination av skicklighet och slump,

10. *licenshavare*: den som har licens att tillhandahålla spel enligt denna lag,

11. *lokalt poolspel*: lotteri som tillhandahålls i en kommun och där vinsten delas mellan vinnarna eller där hela eller delar av vinsten beror på storleken av de totala insatserna,

12. *lotteri*: aktivitet där deltagarna har en chans att vinna ett pris och där sannolikheten att vinna helt beror på slumpen,

13. *online-bingo*: lotteri där deltagarna köper en bingobricka online och där sannolikheten att vinna beror på om de nummer som dras sammanfaller med numren på bingobrickan,

14. *penningsautomat*: automat som betalar ut vinst i form av pengar och där sannolikheten att vinna huvudsakligen beror på slumpen,

15. *pyramidspel*: spel som arrangeras i en pyramidstruktur där vinsten härrör från framtida deltagares insatser och där sannolikheten att vinna beror på antalet deltagare som efterhand träder in i spelet.

16. *spelombud*: den som åt en licenshavare säljer spel, tar emot insatser eller förmedlar vinster,

17. *spelsystem*: elektroniskt system som används av en licenshavare eller för en licenshavares räkning för

a) registrering, lagring, bearbetning, delning, överföring eller inhämtning av spel, kundinformation eller kundhistorik,

b) generering, överföring eller behandling av slumpetal, eller

c) lagring eller behandling av utfall i spel,

18. *tilläggsspel*: spel med separat insats som man endast kan delta i genom att delta i ett annat spel där sannolikheten att vinna på tilläggs-spelet helt beror på slumpen,

19. *vadhållning*: aktivitet där deltagarna har chans att vinna ett pris och där man satsar på utfallet av en framtida händelse eller på att en särskild händelse ska eller inte ska inträffa i framtiden,

20. *varuspelsautomat*: automat som betalar ut vinst i form av varor och där sannolikheten att vinna helt eller delvis beror på slumpen, och

21. *värdeautomat*: automat som betalar ut vinst bara i form av överföring till spelkonto eller motsvarande, värdebevis, spelpolletter eller liknande och där sannolikheten att vinna huvudsakligen beror på slumpen.

4 § Med *prisbasbelopp* avses i denna lag prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

4 kap. Licensgivning

Förutsättningar för licens

1 § Licens får endast ges till den som

1. bedöms ha den kunskap, erfarenhet och organisation som krävs för att driva verksamheten,
2. kan antas komma att driva verksamheten i enlighet med lag och andra författningar som reglerar verksamheten, och
3. i övrigt bedöms lämplig att driva verksamheten.

2 § Licens får inte ges till den som

1. är i konkurs,
2. är under 18 år,
3. har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,
4. i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet, eller
5. har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet.

3 § För en juridisk person gäller kraven i 1 § 3 och 2 § 1 även den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess styrelse eller ledning.

För en juridisk person gäller kraven i 2 § 2–5 den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess styrelse eller ledning.

Med ett kvalificerat innehav avses detsamma som i 1 kap. 5 § 15 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Representant för licenshavare från tredje land

4 § En licenshavare som är bosatt eller etablerad i ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) ska ha en fysisk representant som är bosatt i Sverige. Representanten ska uppfylla de krav som anges i 1 och 2 §§.

5 § Representanten ska vara behörig att i alla frågor som rör verksamheten enligt licensen företräda licenshavaren inför svenska myndigheter, handla på licenshavarens vägnar samt ta emot stämning eller genom någon annan tala och svara för licenshavaren.

Prövning av ansökan

6 § Frågor om licens prövas av spelmyndigheten.

7 § Spelmyndigheten ska i beslut att bevilja licens ange vilka spel licensen omfattar.

8 § En licens ska avse en viss tid och får, om inte annat anges i denna lag, ges för högst fem år.

9 § Spelmyndigheten får förena en licens med villkor för hur licensen ska utövas.

- 10 §** Om det finns särskilda skäl får spelmyndigheten vid prövningen av licensansökan begära personlig inställelse av
1. sökanden om denne är en fysisk person,
 2. den krets som anges i 3 § om sökanden är en juridisk person, eller
 3. en sådan representant som anges i 4 §.

Anmälningsskyldighet

11 § En licenshavare ska senast inom 14 dagar efter att en förändring skett i den krets av personer som anges i 3 och 4 §§ anmäla detta till spelmyndigheten.

5 kap. Statligt spel

Licens

1 § Licens för statligt spel får ges för att tillhandahålla kasinospel på ett kasino, spel på värdeautomater och andra lotterier än bingo, onlinebingo, datorsimulerat automatspel, lokalt poolspel samt penning- och varuspelsautomater.

2 § Licens enligt 1 § får endast ges till ett direkt eller indirekt helägt statligt aktiebolag.

Den som har licens enligt 1 § får inte samtidigt ha licens enligt 6–10 kap.

Spel på kasinon

3 § Det får finnas högst fyra kasinon i Sverige.

4 § På ett kasino får kasinospel och spel på värdeautomater tillhandahållas.

5 § Licenshavaren ska övervaka kasinospelen och lokalerna med hjälp av kameror i syfte att förebygga, förhindra och avslöja brott samt som hjälpmedel vid tvistlösning.

6 § Licenshavaren ska föra ett register över besökarna på ett kasino i syfte att förebygga och avslöja brott. Registret får föras med hjälp av automatiserad behandling.

Registret ska innehålla uppgifter om besökarens namn, personnummer eller annat identifieringsnummer och postadress. Det ska också innehålla ett fotografi av besökaren samt uppgift om tidpunkt för besöket.

Spel på värdeautomater

7 § Licens att tillhandahålla spel på en värdeautomat på andra platser än på ett kasino får ges, om

1. spelet tillhandahålls i samband med hotell- och restaurangverksamhet, om det för rörelsen finns serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) eller i samband med bingo,
2. högst fem värdeautomater placeras på varje spelplats,
3. värdeautomaten kan kontrolleras genom elektroniska kommunikationsmedel,
4. värdeautomaten förses med licenshavarens namn eller något annat kännetecken,
5. värdeautomaten inte används för något annat ändamål än vad den enligt ansökan är avsedd för, och
6. det råder god ordning i den lokal eller på den plats där spelet ska bedrivas.

8 § Värdeautomater som är placerade i bingohallar får inte ge en högre avkastning än avkastningen på det bingospel som bedrivs i hallen.

Lotterier

9 § Vid tillhandahållande av lotteri med licens enligt 1 § är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess spelombud.

6 kap. Spel för allmännyttiga ändamål

Licens

1 § Licens att tillhandahålla spel till förmån för allmännyttiga ändamål får omfatta andra lotterier än

1. kasinospel,
2. online-bingo,
3. penningautomater,
4. värdeautomater,
5. varuspelsautomater, eller
6. datorsimulerat automatspel.

2 § Licens enligt 1 § får endast ges till en ideell förening eller ett registrerat trossamfund som

1. enligt sina stadgar har till huvudsakligt syfte att främja allmännyttiga ändamål inom landet,
2. bedriver verksamhet som huvudsakligen tillgodoser sådant ändamål,
3. inte vägrar någon inträde som medlem, om det inte finns särskilda skäl för detta med hänsyn till arten eller omfattningen av föreningens verksamhet eller syfte eller av någon annan orsak, och
4. för sin verksamhet behöver intäkter från spel.

Licens får ges också till en annan juridisk person än en sådan som anges i första stycket eller till en juridisk person som har till huvudsakligt syfte att främja ett allmännyttigt ändamål utomlands, om det finns särskilda skäl för det.

3 § Licens att tillhandahålla ett lotteri förutom bingo enligt 1 § får ges, om

1. vinstandelen anges på lottsedlarna, lottlistorna eller där lotteriet bedrivs, och

2. det kan antas att lotteriet kommer att ge licenshavaren skälig avkastning och att denna kommer att användas för det allmännyttiga ändamålet.

Kravet enligt första stycket 2 på skälig avkastning gäller inte om det finns särskilda skäl för annat.

Bingo

4 § Licens att tillhandahålla bingo enligt 1 § får ges om

1. vinstplanen anslås i spellokalen, och

2. det kan antas att bingon kommer att ge licenshavaren skälig avkastning, om det inte finns särskilda skäl för annat.

Förekommer det spel på värdeautomater enligt 5 kap. 7 § i spellokalen ska vid bedömningen enligt första stycket 2 även den avkastning som sådant spel kan antas komma att ge sammanslutningen beaktas.

5 § Vid prövning av licens för att tillhandahålla bingo enligt 1 § ska särskild hänsyn tas till licenshavarens behov av inkomster från bingo för sin verksamhet.

Om utrymmet för bingo på marknaden är begränsat ska vid bedömningen av behovet av inkomster från bingo hänsyn främst tas till omfattningen av ungdomsverksamheten i sammanslutningar vars ändamål naturligen kan förenas med ungdomsverksamhet. Företräde ska dessutom ges sammanslutning som bedriver verksamhet som främjar förståelsen för och underlättar anpassningen av funktionshindrade barn och ungdomar i samhället.

6 § Efter särskilt beslut av spelmyndigheten får en eller flera licenshavare enligt 1 § tillhandahålla sammankoppling av bingo som bedrivs i flera län.

7 § Vid tillhandahållande av lotteri enligt 1 §, med undantag för bingo, är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess spelombud.

Lokalt poolspel

8 § Vid prövningen av licens att tillhandahålla lokalt poolspel på hästar enligt 1 § gäller inte kraven enligt 4 kap. 1–3 §§, om inte annat följer av andra stycket. En sådan licens meddelas för ett specifikt antal tävlingsdagar per år.

För den som omfattas av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, ska dock kraven i 4 kap. 2 § 4 och 5 samt 3 § andra stycket tillämpas vid licensprövningen.

Registreringslotterier

9 § En sådan juridisk person som avses i 2 §, och som är verksam huvudsakligen inom en enda kommun, får utan licens, men efter registrering hos en kommun, tillhandahålla sådana lotterier som kan ges licens enligt 1 § med undantag för bingo och sådant lotteri som avses i 8 §, om

1. lotteriet bedrivs bara inom den eller de kommuner där sammanslutningen är verksam,
2. lotteriet inte bedrivs från en fast försäljningsplats som tillhandahålls av ett serviceföretag,
3. vinstandelen anges på lottsedlarna, lottlistorna eller på den plats där lotteriet bedrivs, och
4. det för lotteriet finns en utsedd kontaktperson.

För den som omfattas av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, ska kraven i 4 kap. 2 § 4 och 5 samt 3 § andra stycket tillämpas vid registreringen. Förändringar i den krets av personer som anges i 4 kap. 3 § ska anmälas till kommunen inom 14 dagar.

10 § En registrering enligt 9 § ska avse en viss tid. Registrering får ges för högst fem år åt gången. Kommunen får förena en registrering med villkor.

11 § Vid försäljning av förhandsdragna fysiska lotter enligt 9 § gäller inte vad som sägs i 7 § såvida inte utrustningen är försedd med en slump-talsgenerator eller ett elektroniskt minne.

7 kap. Kommersiellt onlinespel

1 § Licens för kommersiellt onlinespel får ges för att tillhandahålla kasinospel, online-bingo och datorsimulerat automatspel.

Licensen får även omfatta annat lotteri online om lotteriet tillhandahålls som ett tilläggsspel till ett spel enligt första stycket.

2 § Vid spel med licens enligt 1 § är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess spelombud.

8 kap. Vadhållning

1 § Licens att tillhandahålla vadhållning, med undantag för spel som anges i 2 §, får omfatta vadhållning online och annan vadhållning, såsom vadhållning som avser utfallet på elektroniskt simulerade sporthändelser.

Licens enligt första stycket får även omfatta lotteri i form av tilläggs-spel till vadhållningen eller lotteri för att avgöra avbrutna vadhållnings-objekt.

2 § Licens enligt 1 § får inte avse

1. vadhållning på utfallet i ett lotteri utan medgivande från licenshavaren till lotteriet,
2. evenemang där den övervägande delen av deltagarna är under 18 år,
3. intervallspel, eller
4. vadhållning på händelser eller evenemang som kan uppfattas som stötande eller ur allmän synpunkt uppfattas som olämpliga.

3 § Vid vadhållning är det inte tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av teknisk eller elektronisk utrustning som tillhandahålls av licenshavaren eller dess spelombud.

9 kap. Landbaserat kommersiellt spel

Licens

1 § Licens att tillhandahålla landbaserat kommersiellt spel får omfatta kasinospel som inte sker på kasino, spel på varuspelsautomater och kortspel i turneringsform.

Kasinospel

2 § Licens enligt 1 § att tillhandahålla kasinospel får ges om spelet tillhandahålls i samband med

1. en offentlig nöjeställning inom en nöjespark eller liknande anläggning, eller
2. hotell- och restaurangverksamhet, om det för rörelsen finns serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) eller om det ändå kan antas att spelet utan olägenhet kan tillhandahållas i samband med verksamheten.

Varuspelsautomater

3 § Licens enligt 1 § att tillhandahålla spel på varuspelsautomater får ges om

1. spelet tillhandahålls i samband med en offentlig nöjeställning i form av tivoli eller liknande,
2. varje automat förses med licenshavarens namn,
3. det kan antas att automaten inte kommer att användas för något annat ändamål än vad den enligt ansökan om licens är avsedd för, och
4. det kan antas att god ordning kommer att råda i den lokal eller på den plats där spelet ska bedrivas.

4 § En vinst som betalas ut i samband med spel på en varuspelsautomat får inte lösas in mot en annan vara eller kontanter av

1. licenshavaren,
2. den som innehar den plats eller bedriver näringsverksamhet där spelet tillhandahålls, eller
3. ombud för sådana som avses i 1 och 2.

Kortspel i turneringsform

5 § Licens enligt 1 § att tillhandahålla kortspel i turneringsform får ges om

1. minst 8 och högst 48 spelare deltar i turneringen,
2. det på spelplatsen inte förekommer annat spel som omfattas av denna lag,
3. ingen teknisk utrustning används av spelarna i samband med spelet,
4. endast personer som fyllt 18 år vistas på spelplatsen,
5. god ordning råder på spelplatsen, och
6. licenshavaren eller funktionärer inte deltar i spelet.

6 § En licens enligt 1 § att tillhandahålla kortspel i turneringsform får avse högst två år och högst två turneringar per dag. I beslutet om licens ska det anges hur många turneringar som får tillhandahållas och på vilken plats spelet får ske.

7 § En licenshavare med licens att tillhandahålla kasinospel online får ensam eller tillsammans med en annan sådan licenshavare ges licens att tillhandahålla en årlig landbaserad turnering i kortspel. Antalet spelare får då uppgå till högst 10 000 personer.

8 § Vid tillhandahållande av kortspelsturnering får inga andra avgifter än insatsen tas ut.

10 kap. Spel på fartyg i internationell trafik

1 § Licens att tillhandahålla spel på fartyg i internationell trafik får omfatta spel på penning- och värdeautomater samt kasinospel som inte sker online eller på ett kasino.

2 § För fartyg i internationell trafik gäller bestämmelserna i 11 kap. 7 § om krav på tillstånd för innehav av penning-, värde- och varuspelsautomater.

3 § Om det finns en överenskommelse mellan Sverige och någon annan stat om spel på fartyg i internationell trafik gäller bestämmelserna i den.

11 kap. Licenshavarnas samarbeten

Internationellt samarbete

1 § Licens att tillhandahålla spel enligt 5 kap 1 §, förutom licens för kasino och spel på värdeautomater, samt spel enligt 7 kap. 1 § och 8 kap. 1 §, får omfatta tillhandahållande av spel tillsammans med en organisation eller ett företag som tillhandahåller spel i ett annat EES-land. För sådant samarbete krävs att licenshavarens samarbetspartner har tillstånd till motsvarande spel, har rätt att samarbeta internationellt och inte tillhandahåller spel utan nödvändig licens enligt denna lag.

2 § För att en licenshavare som omfattas av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska få tillhandahålla spel genom spelombud, måste spelombudet vara registrerat hos spelmyndigheten. Licenshavaren ska ansöka om registrering av spelombudet hos myndigheten.

3 § När licenshavaren får kännedom om att förändringar har skett i förhållande till en ansökan eller registrering enligt 2 §, ska licenshavaren anmäla förändringen till spelmyndigheten.

4 § Spelmyndigheten ska registrera spelombudet, om de krav som föreskrivits med stöd av 21 kap. 9 § är uppfyllda. Om kraven inte längre är uppfyllda, eller om licenshavaren eller spelombudet begär det, ska spelmyndigheten avregistrera spelombudet.

5 § Ett spelombud får inte tillhandahålla spel i utrymmen som omfattas av ett serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622). Detta gäller dock inte för spel på värdeautomater och spel på trav- och galoppbanor.

Uppdragsavtal

6 § En licenshavare får uppdra åt någon annan att utföra ett visst arbete eller vissa operativa funktioner som ingår i licenshavarens verksamhet enligt denna lag. Ett sådant uppdrag får ges om licenshavaren ansvarar för

1. den anförtrodda verksamheten mot spelaren,
2. att verksamheten drivs av uppdragstagaren under kontrollerade och säkerhetsmässigt betryggande former, och
3. att uppdraget inte väsentligt försämrar spelmyndighetens möjligheter att övervaka att licenshavaren följer de regler som gäller för verksamheten.

Tillstånd för innehav av penning-, värde- och varuspelsautomater

7 § Penning-, värde- och varuspelsautomater får innehas bara av den som har tillstånd för detta.

Sådana automater får dock innehas utan tillstånd av

1. den som har licens att tillhandahålla spel på automater enligt denna lag,
2. automatinnehavares dödsbo under en tid av längst ett år från dödsfallet,
3. automatinnehavares konkursbo längst till dess att konkursen har avslutats, eller
4. den som har fått sitt tillstånd att inneha automaten återkallat, till dess att tre månader har gått från det att beslutet om återkallelsen fick laga kraft.

8 § Tillstånd enligt 7 § kan ges till den som har yrkesmässig befattning med sådana automater och som uppfyller kraven i 4 kap. 1–3 §§.

9 § Frågor om tillstånd enligt 7 § prövas av spelmyndigheten.

10 § Spelmyndigheten får förena ett tillstånd med villkor för hur tillståndet ska utövas.

12 kap. Registrering av spelare

1 § En licenshavare ska registrera den som vill delta i spel. Endast fysiska personer som är bosatta eller stadigvarande vistas i Sverige får registreras för onlinespel.

2 § Vid registreringen ska spelaren uppge namn, adress och personnummer eller motsvarande.

Licenshavaren ska kontrollera spelarens identitet på ett betryggande sätt genom en tillförlitlig elektronisk identifiering eller motsvarande.

Vill spelaren ändra registrerade uppgifter ska identifiering ske på det sätt som anges i andra stycket.

3 § En spelare som deltar i lotteri för viss tid ska registreras med namn, adress och personnummer eller motsvarande. Identifiering enligt 2 § krävs dock inte.

4 § Spel får inte ske förrän spelarens identitet fastställts, såvida inte de förutsättningar för tillfälliga spelkonton som anges i 13 kap. 4 § föreligger.

En licenshavare ska dock fastställa en spelares identitet senast i samband med att den första utbetalningen till spelaren görs.

Spel får inte ske innan licenshavaren har kontrollerat att spelaren inte stängt av sig enligt 14 kap. 12 eller 13 §.

13 kap. Spelkonton

1 § En licenshavare med licens för onlinespel, med undantag för sådant spel som avses i 12 kap. 3 §, ska för varje registrerad spelare öppna ett spelkonto.

2 § När en registrerad spelare loggar in på sitt spelkonto ska licenshavaren identifiera spelaren på ett betryggande sätt.

3 § Alla ekonomiska transaktioner till och från spelkontot ska registreras. Licenshavaren ska ge spelaren tillgång till information om spelkontots saldo, spelhistorik, in- och utbetalningar samt övriga transaktioner. Sådan information ska vara tillgänglig för spelaren på spelkontot i minst tolv månader.

4 § Innan licenshavaren har kontrollerat de uppgifter som spelaren ska lämna enligt 12 kap. 2 § får ett tillfälligt spelkonto öppnas för spelaren.

Ett tillfälligt spelkonto får dock inte öppnas för en spelare som finns i det register för självavstängning som anges i 14 kap. 13 §.

Licenshavaren ska genast stänga ett tillfälligt spelkonto om det visar sig att spelaren har lämnat felaktig information vid registreringen. Detsamma gäller om spelaren inte på uppmaning av licenshavaren inom en viss tid ger in dokumentation som styrker de uppgifter som lämnats vid registreringen.

Utbetalningar till spelaren får inte göras från ett tillfälligt spelkonto.

5 § En licenshavare får bara ta emot betalningar till ett spelkonto från en betaltjänstleverantör enligt lagen (2010:751) om betaltjänster.

6 § Pengar, spelpolletter eller liknande får inte överföras mellan spelkonton.

7 § De medel som en spelare har inestående på ett spelkonto ska hållas avskilda från licenshavarens egna medel.

Licenshavaren ska senast i samband med att ett spelkonto öppnas informera spelaren om hur medlen på spelkontot är skyddade om licenshavaren skulle hamna på ekonomiskt obestånd.

8 § När ett spelkonto avslutas ska licenshavaren skyndsamt betala ut tillgodohavandet på spelkontot till spelaren.

Licenshavaren ska dock endast betala tillbaka vad som återstår av de insättningar som spelaren har gjort, om spelkontot avslutas på grund av att

1. spelaren vid öppnandet av ett tillfälligt spelkonto lämnat felaktiga uppgifter om sig själv, eller
2. spelaren stängts av från spel på grund av misskötsamhet.

9 § Om en licenshavare avslutar ett spelkonto ska spelaren informeras skriftligen om det och om grunderna för beslutet.

10 § Det är inte tillåtet för licenshavaren att ta ut en avgift för att avsluta ett spelkonto.

14 kap. Spelansvar

Omsorgsplikt

1 § En licenshavare ska skydda spelare mot överdrivet spelande och hjälpa spelare att minska sitt spelande när det finns anledning till det (omsorgsplikt). En licenshavare ska skriftligen i en handlingsplan redovisa hur denna omsorgsplikt ska fullgöras.

2 § En licenshavare ska säkerställa att sociala och hälsomässiga skyddshänsyn tas i spelverksamheten, vilket omfattar att beakta och motverka problem med överdrivet spelande genom kontroll av spelbeteende. Vid behov ska spelandet begränsas.

Licenshavaren ska följa registrerade spelares spelbeteende för att kunna motverka problem med överdrivet spelande.

Åldersgräns

3 § En licenshavare får inte låta någon som är under 18 år delta i licenspliktigt spel. Detsamma gäller licenshavarens spelombud. Den som är under 20 år får inte ges tillträde till ett kasino.

4 § Spel ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera spelarens ålder. Åldersgränsen för ett spel ska tydligt anges på platser där spelet tillhandahålls.

Informationsskyldighet

5 § En licenshavare ska hålla all relevant information om spelet, inklusive spelets vinstmöjligheter och regler, lättillgänglig för spelare och myndigheter. Denna information ska vara på svenska.

Utformning av spel

6 § Det är inte tillåtet att särskilt utforma eller programmera spel så att spelaren får intryck av att vara nära att vinna när så inte är fallet.

En licenshavare får inte tillhandahålla gratisspel, provspel och liknande spel som har ett annat slumpmässigt utfall än motsvarande spel med insatser.

Insatser och vissa gränser

7 § Vid spel ska spelaren aktivt ange och bekräfta sin insats.

8 § Vid alla onlinespel är det obligatoriskt för spelaren att ange hur stora insättningar som kan göras. Vid spel på värdeautomater enligt 5 kap. 7 och 8 §§ ska i stället en förlustgräns anges.

Kreditförbud

9 § Det är inte tillåtet för en licenshavare att erbjuda eller lämna kredit för insatser i spelet. Detsamma gäller för den som är spelombud för licenshavaren.

Spelmyndigheten får för ett visst lotteri medge undantag från förbudet i första stycket, om

1. lotteriet tillhandahålls med licens enligt 6 kap.,
2. krediten avser köp av lotter för viss tid, och
3. det sammanlagda kreditbeloppet uppgår till högst 1/40 prisbasbelopp.

Bonuserbudanden

10 § Det är inte tillåtet för en licenshavare att erbjuda eller lämna bonus annat än vid det första tillfälle som spelaren deltar i ett spel.

Självtest

11 § En licenshavare ska erbjuda ett verktyg online för att spelaren ska kunna bedöma sitt spelbeteende.

12 § En licenshavare enligt 5–8 kap. ska se till att registrerade spelare har möjlighet att stänga av sig från spel under en viss tid, eller tills vidare. En spelare som stängts av från spel tills vidare får ges möjlighet att häva avstängningen först tolv månader efter avstängningen.

En licenshavare som tillhandahåller kasinospel online, online-bingo och datorsimulerat automatspel ska på sin webbplats även erbjuda spelaren en möjlighet att omedelbart stänga av sig från sådant spel i 24 timmar.

13 § Spelmyndigheten ska föra ett register över spelare som tillfälligt eller permanent vill stänga av sig hos alla licenshavare för spel som kräver registrering enligt 12 kap. 1 §. Spelaren ska lämna sitt uttryckliga samtycke till att bli avstängd. En spelare som stängts av från spel tills vidare får ges möjlighet att häva avstängningen först tolv månader efter avstängningen.

Kundtjänst

14 § En licenshavare ska ha rutiner och bemanning för hantering av klagomål och andra frågor om de spel som tillhandahålls.

Utbildning

15 § En licenshavare ska kontinuerligt utbilda sin ledning och sådan personal, såväl egen som vid anlitate företag, som arbetar med produktutveckling, marknadsföring, spelövervakning, försäljning och kundtjänst. Utbildningen ska skapa medvetenhet och förståelse för riskerna med spel och vilka faktorer som påverkar spelarens spelbeteende.

Särskilda bestämmelser för anställda

16 § En licenshavare ska ha bestämmelser som anger vilka anställda och uppdragstagare som inte får delta i licenshavarens spel och säkerställa att sådant spel inte sker.

Kontrollrutiner

17 § En licenshavare ska ha rutiner för att upptäcka och motverka gärningar som omfattas av regleringen om spelfusk i 19 kap. 4 § och andra överträdelser av användarvillkoren och spelreglerna.

Licenshavaren ska även möjliggöra för spelare att omedelbart kunna underrätta licenshavaren om sådana förhållanden som anges i första stycket.

15 kap. Marknadsföring

Måttfull marknadsföring

1 § Vid marknadsföring av spel till konsumenter ska måttfullhet iakttas.

Sådan marknadsföring får inte rikta sig särskilt till barn eller ungdomar som är under 18 år.

Direktreklam

2 § Marknadsföring får inte riktas direkt till en spelare som har stängt av sig på egen begäran eller blivit avstängd av en licenshavare.

Om en spelare har sagt upp sitt spelkonto, får marknadsföring riktas direkt till spelaren endast om spelaren i samband med uppsägningen aktivt godkänt det.

Informationsskyldighet

3 § Kommersiella meddelanden om spel ska innehålla tydlig information om lägsta ålder för att få spela.

På platser där spel bedrivs och i samband med kommersiella meddelanden om spel, med undantag för sådana meddelanden i radio, ska licenshavaren säkerställa att det också anges kontaktuppgifter till en organisation som tillhandahåller information om och stöd i samband med spelproblem.

Otillbörlig marknadsföring

4 § Marknadsföring som strider mot 1 eller 2 § ska vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen (2008:486) anses som otillbörlig mot konsumenter.

Om information som anges i 3 § inte lämnas ska marknadsföringslagen tillämpas, med undantag av bestämmelserna i 29–36 §§ om marknadsstörningsavgift. Sådan information ska anses vara väsentlig enligt 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

Sponsring

5 § När en licenshavare ingår avtal om sponsring ska den säkerställa att dess logotyper samt namn på spelprodukter eller speltjänster inte förekommer på produkter som är avsedda att användas eller bäras av personer under 18 år.

Reklam i radio och tv

6 § Reklam för spel som tillhandahålls av någon som saknar nödvändig licens enligt denna lag får inte förekomma i tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv och ljudradiosändningar som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696).

16 kap. Tekniska krav

1 § Den som tillhandahåller spel ska se till att spelsystem, affärssystem, dragningsutrustning, fysiska lotter och fysiska bingobrickor uppfyller de tekniska krav som har meddelats i föreskrifter med stöd av denna lag. Detsamma gäller krav för de rutiner som ska tillämpas för spel- och affärssystem inklusive de uppgifter som finns i dessa system.

2 § Licenshavarens spelsystem ska vara placerat i Sverige.

Spelmyndigheten får meddela undantag från kravet i första stycket, om licenshavaren

1. har tillåtelse att erbjuda spel i ett annat land där en offentlig myndighet övervakar licenshavarens spelutbud och denna myndighet har ingått avtal med spelmyndigheten om tillsyn av licenshavarens utbud av spel i Sverige, eller

2. kan ge spelmyndigheten möjlighet att genomföra en tillfredsställande kontroll av spelsystemet med hjälp av fjärråtkomst eller liknande.

3 § En licenshavares spelsystem, affärssystem, rutiner, dragningsutrustning och fysiska lotter ska bedömas av ett organ som ackrediterats för uppgiften enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 för att säkerställa att dessa uppfyller kraven som meddelats med stöd av 1 § innan de får användas i spelverksamheten.

4 § När ett spelsystem, affärssystem, rutiner, dragningsutrustning eller fysiska lotter har kontrollerats, provats eller certifierats kan spelmyndigheten när som helst kräva att licenshavaren utför ytterligare bedömning av överensstämmelsen med uppställda krav. Kostnaderna för detta ska betalas av licenshavaren.

5 § En licenshavare ska, om inte spelmyndigheten beslutar om annat, spara alla uppgifter om driften av spelsystemet i minst fem år.

17 kap. Behandling av personuppgifter

Tillämpliga bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning.

Vid behandling av personuppgifter enligt denna lag gäller lagen (2018:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om inte annat följer av denna lag eller av föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Personuppgiftsansvar

2 § Spelmyndigheten är personuppgiftsansvarig för självavstängningsregistret och för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför i övrigt för att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag.

En licenshavare är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som den utför för att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag.

3 § Tillgången till personuppgifter ska begränsas till vad varje anställd behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Tillåtna ändamål för behandling av personuppgifter

4 § Spelmyndigheten får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att hantera självavstängningsregistret och i övrigt utföra sina uppgifter enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

5 § En licenshavare får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen

1. kontrollera spelarens identitet och ålder,
2. upprätta spelkonton och fullgöra licenshavarens skyldigheter gentemot spelaren i fråga om spelkonton,
3. kontrollera att spelaren följer de villkor och regler som gäller för varje spel,
4. granska spelet i syfte att upptäcka fusk, bedrägeri och annan brottslig verksamhet,
5. kontrollera och rapportera avvikande spelmönster och misstankar om manipulation av resultat inom sport med avseende på vadhållning,
6. granska och analysera uppgifter från upprättade spelarprofiler och varje spelares spelbeteende för att kunna vidta spelansvarsåtgärder, och
7. stänga av en spelare från spel samt hantera uppgifter från spelmyndigheten avseende det nationella självavstängningsregistret.

Utlämnande av uppgifter

6 § Uppgifter som kan tyda på brott i samband med spel får lämnas till Polismyndigheten eller åklagare.

Besked om att personuppgifter behandlas enligt första stycket får inte lämnas ut till den registrerade.

Sökförbud

7 § Vid behandling av personuppgifter enligt denna lag är det förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på sådana personuppgifter som avses i artiklarna 9.1 och 10 i EU:s dataskyddsförordning.

18 kap. Tillsyn och andra åtgärder**Tillsynsmyndigheter**

1 § Spelmyndigheten har tillsyn över att denna lag och de föreskrifter och villkor som meddelats med stöd av lagen följs.

Spelmyndigheten har dock inte tillsyn över

1. sådana lotterier som avses i 6 kap. 9 §, och
2. behandlingen av personuppgifter.

Tillsyn över lotterier som avses i andra stycket 1 utövas av den kommunala nämnd som kommunen bestämmer.

2 § Spelmyndigheten har också tillsyn över att sådan verksamhet som avses 1 kap. 2 § första stycket 14 lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism följer den lagen.

Kontrollanter

3 § Spelmyndigheten får förordna särskilda kontrollanter för att utföra tillsynsuppgifter.

Undersökningar och upplysningar

4 § En kontrollant eller en befattningshavare hos spelmyndigheten i vars uppgifter det ingår att övervaka att bestämmelser om spel följs, har rätt att

1. få tillträde till fartyg, områden, anläggningar, lokaler och andra utrymmen där det bedrivs eller kan antas bedrivas spel eller där utrustning för spel förvaras eller hanteras,
2. på begäran få de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen, och
3. få den hjälp som behövs för tillsynen av den som är föremål för åtgärden.

5 § Polismyndigheten ska lämna spelmyndigheten den hjälp som behövs vid tillsynen.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

6 § Om en licenshavare ingår i en koncern har spelmyndigheten rätt att från de övriga företagen i koncernen få de upplysningar om verksamheten och därmed sammanhängande omständigheter som myndigheten behöver för sin tillsyn över licenshavaren.

7 § En revisor eller en särskild granskare ska omedelbart underrätta spelmyndigheten om han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag hos en licenshavare får kännedom om förhållanden som

1. kan utgöra en väsentlig överträdelse av någon författning som reglerar licenshavarens verksamhet,
2. kan påverka licenshavarens fortsatta drift negativt, eller
3. kan leda till att revisorn avstyrker att balansräkningen eller resultaträkningen fastställs eller till anmärkning enligt 9 kap. 33 eller 34 § aktiebolagslagen (2005:551), 8 kap. 13 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, eller 29 eller 30 § revisionslagen (1999:1079).

Revisorn och den särskilda granskaren har en motsvarande underrättelseskyldighet om han eller hon får kännedom om förhållanden som avses i första stycket vid fullgörande av uppdrag i licenshavarens

Kontrollköp

8 § Som ett led i tillsynen av om en licenshavare som tillhandahåller något annat spel än onlinespel följer bestämmelserna om åldersgränser i 14 kap. 3 § får spelmyndigheten genomföra kontrollköp. Vid ett sådant köp får spelmyndigheten endast anlita en person som har uppnått den ålder som gäller för det aktuella spelet.

Ett kontrollköp får genomföras utan att licenshavaren eller dess spelombud underrättas i förväg om kontrollköpet. Spelmyndigheten ska dock snarast efter ett genomfört kontrollköp underrätta licenshavaren om kontrollköpet.

9 § Vad som framkommit genom kontrollköp får inte utgöra grund för spelmyndigheten att vidta administrativa åtgärder enligt 12 §.

Tillsyn över registreringslotterier

10 § För sådana lotterier som avses i 6 kap. 9 § ska kommunen förordna en kontrollant.

Kommunen ska fastställa arvodet till kontrollanten. Arvodet ska betalas av den som har registrerats för att tillhandahålla ett sådant lotteri.

Den som efter registrering tillhandahåller lotterier enligt 6 kap. 9 § ska senast den 15 februari varje år till kontrollanten redovisa de lotterier som har tillhandahållits under föregående kalenderår. Kontrollanten ska senast den 1 april varje år och vid utgången av varje tillståndperiod lämna kommunen uppgift om insatsernas sammanlagda belopp i de lotterier som har tillhandahållits under perioden.

11 § Spelmyndigheten ska genom tillsynsvägledning löpande ge stöd till och följa hur kommunerna bedriver sin tillsyn enligt 1 § andra stycket 1.

Ingripanden

12 § Om en licenshavare åsidosätter sina skyldigheter enligt denna lag eller föreskrifter och villkor som meddelats med stöd av denna lag ska spelmyndigheten förelägga licenshavaren att inom en viss tid vidta rättelse eller besluta om förbud, ändring av villkoren eller anmärkning.

Om överträdelsen är allvarlig ska licensen återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Spelmyndigheten får avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om licenshavaren vidtar rättelse eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot licenshavaren och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

13 § Om det finns sannolika skäl för återkallelse i ett ärende enligt 12 § får spelmyndigheten återkalla licensen fram till dess att frågan om återkallelse har prövats slutligt. Detta gäller dock endast om det behövs

för att trygga konsumentskyddet eller det annars är nödvändigt från allmän synpunkt.

Ett beslut enligt första stycket gäller i högst sex månader. Om det finns särskilda skäl får beslutet förlängas en gång med ytterligare högst sex månader.

14 § Spelmyndigheten ska återkalla en licens om licenshavaren

1. har fått licensen genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt,

2. inte inom ett år från det att licensen beviljades har börjat driva sådan spelverksamhet som licensen avser,

3. under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan verksamhet som licensen avser,

4. har förklarat sig avstå från licensen, eller

5. har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att bolaget ska tvångslikvideras.

I de fall som avses i första stycket 1–3 får i stället varning meddelas, om det är tillräckligt.

15 § Om licenshavaren eller den registrerade är en fysisk person, och om de krav som följer av 4 kap. 2 § 4 och 5 inte är uppfyllda, får spelmyndigheten återkalla licensen, eller kommunen förelägga den registrerade att upphöra med verksamheten.

Om licenshavaren eller den registrerade är en juridisk person, och om de krav som följer av 4 kap. 2 § 4 och 5 inte är uppfyllda, får spelmyndigheten eller kommunen förelägga den juridiska personen att göra rättelse. Om rättelse inte görs får spelmyndigheten återkalla licensen eller kommunen förelägga den registrerade att upphöra med verksamheten.

Om det är en innehavare som avses i 4 kap. 3 § andra stycket som inte uppfyller de krav som följer av 4 kap. 2 § 4 och 5, får spelmyndigheten eller kommunen förelägga innehavaren att avyttra så stor del av aktierna eller andelarna att innehavet därefter inte är kvalificerat eller, om innehavaren är en juridisk person, att entlediga den diskvalificerade personen i styrelsen eller ledningen.

Ingripande vid penningtvätt eller finansiering av terrorism

16 § Spelmyndigheten får ingripa mot den som tillhandahåller spel och som överträder en bestämmelse i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.

17 § Vid en överträdelse enligt 16 § får spelmyndigheten ingripa genom att utfärda ett föreläggande om att vidta rättelse.

Vid en överträdelse som är allvarlig, upprepad eller systematisk får spelmyndigheten förelägga den som tillhandahåller spelet att upphöra med verksamheten eller, om myndigheten har meddelat licens, återkalla licensen.

Om det är tillräckligt får spelmyndigheten i stället för ingripande enligt andra stycket meddela varning.

18 § En varning enligt 17 § får förenas med sanktionsavgift.

Om den som tillhandahåller spelet är en fysisk person får sanktionsavgift enligt första stycket beslutas endast om personen i fråga uppsåtligt eller av grov oaktsamhet orsakat överträdelsen.

19 § Om den som tillhandahåller spel är en juridisk person får spelmyndigheten även ingripa mot en person som ingår i den juridiska personens styrelse, är dess verkställande direktör eller på motsvarande sätt företräder den som tillhandahåller spelet, eller är ersättare för någon av dem, om den som tillhandahåller spelet har befunnits ansvarig för en överträdelse som avses i 16 §.

Ett ingripande får ske endast om överträdelsen är allvarlig, upprepad eller systematisk och personen i fråga uppsåtligt eller av grov oaktsamhet orsakat överträdelsen.

Ingripande sker genom

1. beslut att personen i fråga under en viss tid, lägst tre år och högst tio år, inte får upprätthålla en funktion som avses i första stycket hos den som tillhandahåller spelet eller i en motsvarande verksamhet, eller

2. beslut om sanktionsavgift.

20 § Vid ingripande enligt 17–19 §§ ska 7 kap. 13–24 §§ lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism tillämpas.

21 § Spelmyndigheten ska underrätta registreringsmyndigheten när ett beslut att förelägga den som tillhandahåller spel efter registrering enligt 6 kap. 9 § att upphöra med verksamheten har fattats och när beslutet har fått laga kraft.

Avregistrering ska ske när spelmyndigheten har fattat ett beslut som ska gälla omedelbart eller när ett beslut har fått laga kraft.

Övriga ingripanden

22 § En tillsynsmyndighet får i övrigt meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag eller föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen ska följas.

Vite och verkställighet

23 § Beslut om föreläggande eller förbud får förenas med vite.

24 § Spelmyndigheten får bestämma att ett beslut om föreläggande, förbud, varning eller återkallelse enligt denna lag ska gälla omedelbart.

Betalningsblockering

25 § Om det står klart att ett konto används eller kan komma att användas för förmedling av insatser eller vinster till eller från en spelverksamhet utan nödvändig licens enligt denna lag, får en betal tjänstleverantör enligt lagen (2010:751) om betaltjänster åläggas att blockera elektroniska betalningstransaktioner till och från kontot.

Frågor om sådan betalningsblockering prövas av förvaltningsrätten på ansökan av spelmyndigheten. Ansökan om betalningsblockering görs hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets spelmyndigheten är belägen.

Mål om betalningsblockering ska prövas skyndsamt.

26 § Om förutsättningarna för ett beslut om betalningsblockering enligt 25 § inte längre är uppfyllda, ska spelmyndigheten upphäva beslutet.

Varningsmeddelande

27 § Spelmyndigheten får, om det finns särskilda skäl, förelägga en internetleverantör att upprätta ett varningsmeddelande som tydligt visas i samband med besök på en webbplats som tillhandahåller spel utan nödvändig licens enligt denna lag. Meddelandet ska informera besökaren om att den som tillhandahåller spelet saknar licens i Sverige och inte står under svensk tillsyn samt att vinster är skattepliktiga för spelaren.

19 kap. Straff och sanktioner

Brott mot spellagen

1 § Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i Sverige tillhandahåller otillåtet spel eller spel utan nödvändig licens enligt denna lag döms för *olovlig spelverksamhet* till böter eller fängelse i högst två år.

I ringa fall döms det inte till ansvar.

2 § Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet främjar deltagande i sådant spel som avses i 1 § döms för *främjande av olovligt spel* till böter eller fängelse i högst två år.

I ringa fall döms det inte till ansvar.

3 § Om ett brott som anges i 1 och 2 §§ har begåtts uppsåtligen och är grovt, döms till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen ingått i en brottslighet som utövats yrkesmässigt och systematiskt eller i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art.

Spelfusk

4 § Den som otillbörligen vidtar en åtgärd som är ägnad att påverka utgången av ett spel som omfattas av licenskrav enligt denna lag döms för *spelfusk* till fängelse i högst två år.

5 § Om ett brott som anges i 4 § är grovt, döms till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art.

6 § För försök eller förberedelse till olovlig spelverksamhet, grovt brott, och spelfusk döms det till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

7 § Straff enligt 1–5 §§ får inte dömas ut för gärningar som omfattas av ett beslut om sanktionsavgift eller vite.

Beslag

8 § Om någon påträffas på bar gärning när han eller hon begår brott enligt denna lag, får beslag göras av spelutrustning eller andra föremål som

1. skäligen kan antas ha betydelse för utredning av brottet, eller
2. kan antas bli föremål för förverkande enligt denna lag.

Befogenhet att ta i beslag har den som förordnats till kontrollant enligt 18 kap. 3 § och sådana befattningshavare hos spelmyndigheten i vars uppgift det ingår att övervaka att bestämmelser om spel följs.

Om egendom har tagits i beslag enligt första stycket ska detta skyndsamt anmälas till Polismyndigheten eller åklagare. Den polisman eller åklagare som tar emot en sådan anmälan om beslag ska vidta samma åtgärder som om han eller hon själv hade gjort beslaget.

Förverkande

9 § Insatser som tagits emot vid brott enligt denna lag ska förklaras förverkade. Även annat utbyte av sådant brott ska förklaras förverkat. Detsamma gäller utrustning, handlingar och annan egendom som har varit föremål för ett sådant brott. Om en spelautomat förverkas ska även dess innehåll förklaras förverkat. Förverkande får inte ske om det är uppenbart oskäligt.

Utrustning, handlingar och annan egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag får förklaras förverkade, om det behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskilda skäl. Detsamma gäller egendom som varit avsedd att användas som hjälpmedel vid sådana brott, om brottet har fullbordats.

Förverkande kan, utöver vad som framgår av 36 kap. 5 § brottsbalken, ske hos den som yrkesmässigt tillhandahållit egendomen. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat.

Sanktionsavgift

10 § Om en licenshavare enligt denna lag har fått anmärkning eller varning enligt 18 kap. 12 §, får spelmyndigheten besluta att licenshavaren ska betala en sanktionsavgift.

Avgiften tillfaller staten.

11 § Om en betaltjänstleverantör enligt lagen (2010:751) om betaltjänster har åsidosatt en skyldighet att avvisa en betalningsorder enligt föreskrifter meddelade av regeringen, eller överträtt ett beslut om betalningsblockering enligt 18 kap. 25 §, får spelmyndigheten besluta att betaltjänstleverantören ska betala en sanktionsavgift.

12 § Sanktionsavgift får inte beslutas för en gärning som medfört ansvar för brott eller för underlåtenhet att följa ett vitesföreläggande eller vitesförbud enligt denna lag.

Sanktionsavgiftens storlek

13 § Sanktionsavgiften enligt 10 § ska uppgå till lägst 5 000 kronor och högst tio procent av licenshavarens omsättning det närmast föregående räkenskapsåret.

Om överträdelsen har skett under licenshavarens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

Endast omsättning från licenspliktig verksamhet enligt denna lag ska beaktas.

14 § Sanktionsavgiften enligt 11 § ska uppgå till lägst 5 000 kronor och högst 10 miljoner kronor.

15 § När sanktionsavgiftens storlek enligt 13 eller 14 § beslutas, ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått.

Spelmyndigheten får helt eller delvis avstå från att ta ut avgiften om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna framstår som oskäligt att ta ut avgiften.

Förseningsavgift

16 § Om en licenshavare inte i tid lämnar de upplysningar som den är skyldig att lämna enligt denna lag får spelmyndigheten besluta att licenshavaren ska betala en förseningsavgift på högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Betalning och indrivning av avgifter

17 § Sanktionsavgift och förseningsavgift enligt detta kapitel ska betalas till spelmyndigheten inom trettio dagar efter det att beslutet om att ta ut avgiften fått laga kraft eller den längre tid som anges i beslutet.

Beslutet om sanktionsavgift eller förseningsavgift får verkställas enligt utskningsbalken, om avgiften inte har betalats inom den tid som anges i första stycket.

Om sanktionsavgiften eller förseningsavgiften inte betalas inom den tid som avses i första stycket, ska spelmyndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning.

Bestämmelser om indrivning av statliga fordringar finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Preskription

18 § En sanktionsavgift eller förseningsavgift faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet att ta ut avgiften fick laga kraft.

20 kap. Avgifter och överklagande

1 § Avgifter får tas ut i ärenden om licens, tillstånd, registrering och tillsyn enligt denna lag.

I ärenden hos en kommunal nämnd ska avgift tas ut enligt den taxa som fullmäktige bestämmer.

2 § Spelmyndighetens beslut om sanktionsföreläggande med stöd av 18 kap. 20 § får inte överklagas.

Andra beslut av spelmyndigheten eller av kommunal nämnd enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

21 kap. Bemyndiganden

Lagens tillämplighet och definitioner

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som utgör elektroniska kommunikationsmedel enligt denna lag.

Licensgivning och registrering

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka handlingar och uppgifter som ska ges in i samband med en ansökan om licens eller om ändring av en licens,
2. kontaktperson,
3. vilka som ska anses ingå i ledningen enligt 4 kap. 3 §,
4. insatser, vinster och vinståterbetalningsnivåer,
5. spelansvarsåtgärder och andra krav för spelets bedrivande, och
6. när en kommun eller Polismyndigheten ska få möjlighet att yttra sig i ett ärende om licens.

Statligt spel

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka spel eller kombinationer av spel som får omfattas av licens enligt 5 kap. 1 §, och
2. det högsta antalet värdeautomater som det får ges licens för enligt 5 kap. 7 §, och
3. beräkningen av avkastning enligt 5 kap. 8 §.

Kommersiellt onlinespel

4 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka spel och antalet spel som får omfattas av en licens enligt 7 kap. 1 §.

Vadhållning

5 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka spel som får omfattas av en licens enligt 8 kap. 1 § och om förbud och andra åtgärder för att bekämpa manipulation av resultat inom sport med avseende på vadhållning.

Landbaserat kommersiellt spel

6 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka spel som får omfattas av licens enligt 9 kap. 1 §.

Spel på fartyg i internationell trafik

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka spel som får omfattas av licens enligt 10 kap. 1 §.

Internationellt samarbete

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att internationellt samarbete enligt 11 kap. 1 § får ske också med organisationer eller företag i länder utanför EES samt om andra förutsättningar för internationellt samarbete.

Spelombud

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. de villkor som ska gälla för att tillhandahålla spel genom spelombud,
2. den information som ansökan om registrering ska innehålla, och
3. undantag från kravet på registrering av spelombud.

Tillstånd för innehav av automater

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka handlingar och uppgifter som ska ges in i samband med en ansökan om tillstånd eller om ändring av ett tillstånd, och
2. krav för att förhindra att penning-, värde- och varuspelsautomater används för annat än det som tillståndet omfattar.

Registrering av spelare

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från registrering enligt 12 kap. 1 § och om hur kontrollerna av en spelares identitet ska göras.

Spelkonton

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på en licenshavares hantering av betalningar och spelkonton samt om undantag från skyldigheten att tillhandahålla information till spelaren.

Spelansvar

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. handlingsplan enligt 14 kap. 1 §,
2. vilken information som ska hållas tillgänglig för spelare enligt 14 kap. 5 §,
3. ytterligare gränser vid onlinespel och spel på värdeautomater samt vad som ska gälla vid ändring av satta gränser,
4. förutsättningar för en licenshavares erbjudande av bonus enligt 14 kap. 10 §,
5. självtest enligt 14 kap. 11 §.
6. självavstängning enligt 14 kap. 12 och 13 §§,
7. vad en utbildning enligt 14 kap. 15 § ska innehålla, vilka spel utbildningskraven ska gälla, när och hur utbildning ska ske samt om undantag från vilka som ska utbildas, och
8. bestämmelser om anställdas deltagande i licenshavarens spel enligt 14 kap. 16 §.

Tekniska krav

14 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. sådana tekniska krav och rutiner som avses i 16 kap. 1 §, och
2. den bedömning av överensstämmelse med tekniska krav som avses i 16 kap. 3 §.

Behandling av personuppgifter

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. behandlingen av personuppgifter i och utlämnande av uppgifter från självavstängningsregistret enligt 14 kap. 13 §,
2. begränsningar av de tillåtna ändamålen för behandling av personuppgifter enligt 17 kap. 4 och 5 §§,
3. begränsningar av vilka personuppgifter som får behandlas för de ändamål som anges i 17 kap. 4 och 5 §§,
4. krav på åtgärder till skydd för den registrerades rättigheter och intressen, och
5. bevarande och gallring av personuppgifter.

Tillsyn och andra åtgärder

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. genomförandet av kontrollköp,

2. vilka uppgifter licens- och tillståndshavare ska lämna till spelmyndigheten för dess tillsynsverksamhet,
3. den tillsyn som utövas av kommunerna enligt 18 kap. 1 §, och
4. formerna för varningsmeddelanden enligt 18 kap. 27 §.

17 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för betaltjänstleverantörer enligt lagen (2010:751) om betaltjänster att avvisa en betalningsorder där betalkort används och där auktorisation sker genom användning av ett detaljhandelskodsystem, och
2. om blockeringar av betalningar enligt 18 kap. 25 §.

Avgifter

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, med undantag för avgifter som beslutas av en kommun, meddela föreskrifter om storleken på de avgifter som avses i 20 kap. 1 § första stycket och om betalning av sådana avgifter.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
 2. Genom lagen upphävs lotterilagen (1994:1000) och kasinolagen (1999:355).
 3. Lagen får tillämpas före ikraftträdandet på ansökningar om licens som lämnas in till Lotteriinspektionen efter den 1 juli 2018 och som avser tid efter den 1 januari 2019.
 4. Licens får meddelas trots att de krav som följer av 16 kap. 3 § inte är uppfyllda den 1 januari 2019 om sökanden för spelmyndigheten kan visa att utrustningen uppfyller motsvarade krav och bedömningsförfarandet påbörjats. Om licenshavaren inte senast den 1 juli 2019 inkommit till spelmyndigheten med ett intyg som visar att bedömningsförfarandet är avslutat och kraven är uppfyllda, ska dock licensen återkallas.
 5. De upphävda lagarna gäller fortfarande för beslut som har meddelats före ikraftträdandet.

Lagens tillämpningsområde

1 § Spelskatt ska betalas till staten för sådant licenspliktigt spel som tillhandahålls av en licenshavare enligt spellagen (2018:000).

2 § Från spelskatt undantas spel enligt 6 kap. spellagen (2018:000).

Definitioner

3 § I denna lag avses med

1. *insats*: det värde som spelaren eller annan betalar för spelarens deltagande i spel som omfattas av denna lag,

2. *utbetalning*: det värde som den skattskyldige eller dennes ombud betalar till spelaren genom att tillgodoföra belopp på spelkontot eller på annat sätt.

Övriga begrepp i denna lag har samma betydelse som i spellagen (2018:000).

Skattskyldighet

4 § Skattskyldig är innehavare av licens som meddelats med stöd av spellagen (2018:000) för sådant spel som omfattas av denna lag.

Skattskyldighetens inträde

5 § Skattskyldigheten inträder när den skattskyldige tar emot insatser för sådant spel som omfattas av denna lag.

Underlaget för spelskatt

6 § Spelskatt ska betalas för behållningen för varje beskattningsperiod som avser sådant spel som omfattas av denna lag.

7 § Behållningen för en beskattningsperiod beräknas som skillnaden mellan de sammanlagda insatserna som den skattskyldige mottagit och de sammanlagda utbetalningarna som den skattskyldige betalat ut under perioden.

Vid bestämmande av behållningen ska endast insatser och utbetalningar som hänför sig till det svenska speldeltagandet beaktas.

8 § En beskattningsperiod utgörs av en kalendermånad.

Skattens storlek

9 § Spelskatt ska betalas med 18 procent av behållningen för en beskattningsperiod.

10 § Bestämmelser om förfarandet vid uttag av skatten finns i skatteförfarandelagen (2011:1244).

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
2. Genom lagen upphävs
 - a) lagen (1972:820) om skatt på spel,
 - b) lagen (1991:1482) om lotteriskatt, och
 - c) lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m.m.
3. De upphävda lagarna gäller dock fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs i fråga om brottsbalken¹
dels att 16 kap. 14, 14 a och 18 §§ ska upphöra att gälla,
dels att 16 kap. 17 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

17 §²

För förberedelse eller stämpling till eller underlåtenhet att avslöja eller förhindra myteri döms det till ansvar enligt 23 kap. Detsamma gäller för *försök eller förberedelse till grovt dobbleri*, försök till sådant barnpornografibrott som avses i 10 a § första stycket och försök eller förberedelse till grovt barnpornografibrott.

För förberedelse eller stämpling till eller underlåtenhet att avslöja eller förhindra myteri döms det till ansvar enligt 23 kap. Detsamma gäller för försök till sådant barnpornografibrott som avses i 10 a § första stycket och försök eller förberedelse till grovt barnpornografibrott.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

¹ Senaste lydelse av
14 § 1986:1007
14 a § 1982:1061
18 § 1980:892

² Senaste lydelse 2016:508.

Förslag till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 §¹

Företag som tillhör någon eller några av följande kategorier ska för varje räkenskapsår avsluta bokföringen med en årsredovisning och offentliggöra den enligt 2 §:

1. aktiebolag,
2. ekonomiska föreningar,
3. handelsbolag i vilka en eller flera juridiska personer är delägare,
 - 3 a. grupperingar enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006 av den 5 juli 2006 om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS),
 - 3 b. konsortier enligt rådets förordning (EG) nr 723/2009 av den 25 juni 2009 om gemenskapens rättsliga ram för ett konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur (Eric-konsortium),
 - 3 c. europeiska politiska partier och europeiska politiska stiftelser enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 1141/2014 av den 22 oktober 2014 om stadgar för och finansiering av europeiska politiska partier och europeiska politiska stiftelser,
4. företag som omfattas av lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag,
 5. stiftelser som är bokföringsskyldiga enligt denna lag, dock inte stiftelser som får använda sina tillgångar uteslutande till förmån för medlemmar av en viss eller vissa släkter och som är bokföringsskyldiga endast på grund av 2 kap. 3 § första stycket,
6. företag som uppfyller mer än ett av följande villkor:
 - a) medelantalet anställda i företaget har under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 50,
 - b) företagets redovisade balansomslutning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 40 miljoner kronor,
 - c) företagets redovisade nettoomsättning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 80 miljoner kronor,
7. företag som är moderföretag i en koncern vilken uppfyller mer än ett av följande villkor:
 - a) medelantalet anställda i koncernen har under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 50,
 - b) koncernföretagens redovisade balansomslutning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 40 miljoner kronor,

¹ Senaste lydelse 2016:1058.

c) koncernföretagens redovisade nettoomsättning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 80 miljoner kronor, Prop. 2017/18:220
Bilaga 7

8. företag som har licens enligt spellagen (2018:000), dock inte sådana företag med licens enligt 6 kap. spellagen vars balansomslutning för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren inte uppgått till 5 miljoner kronor.

Vid tillämpningen av första stycket 7 b och c ska fordringar och skulder mellan koncernföretag, liksom internvinster, elimineras. Detsamma gäller för intäkter och kostnader som hänför sig till transaktioner mellan koncernföretag, liksom förändring av internvinst.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹ att 7 kap. 3 och 17 §§, 8 kap. 3 §, 24 kap. 2 § och 42 kap. 25 § och rubrikerna närmast före 8 kap. 3 § och 42 kap. 25 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

3 §²

Stiftelser som uppfyller ändamåls-, verksamhets- och fullföljdskraven i 4–6 §§ samt ideella föreningar och registrerade trossamfund som förutom dessa krav även uppfyller öppenhetskravet i 10 § är, med undantag för kapitalvinster och kapitalförluster, skattskyldiga bara för inkomst av sådan näringsverksamhet som avses i 13 kap. 1 §.

Föreningar och trossamfund som uppfyller kraven i 4–6 och 10 §§ är dock inte skattskyldiga för

1. sådan inkomst som kommer från en självständig näringsverksamhet eller en särskild förvaltningsenhet som avser fastighet, om inkomsten till huvudsaklig del kommer från

– verksamhet som är ett direkt led i främjandet av sådana ändamål som avses i 4 § eller som har annan naturlig anknytning till sådana ändamål,

– verksamhet som avser upplåtelse av rättigheter som uppkommit genom främjandet av sådana ändamål som avses i 4 §,

– verksamhet som avser försäljning av skänkta varor och som utnyttjas som finansieringskälla för ideellt arbete, *eller*

– verksamhet som avser annat än försäljning av skänkta varor och som av hävd har utnyttjats som finansieringskälla för ideellt arbete, *eller*

a) verksamhet som är ett direkt led i främjandet av sådana ändamål som avses i 4 § eller som har annan naturlig anknytning till sådana ändamål,

b) verksamhet som avser upplåtelse av rättigheter som uppkommit genom främjandet av sådana ändamål som avses i 4 §,

c) verksamhet som avser försäljning av skänkta varor och som utnyttjas som finansieringskälla för ideellt arbete,

d) verksamhet som bedrivs med stöd av 6 kap. spellagen (2018:000), *eller*

e) verksamhet som avser annat än försäljning av skänkta varor *eller som bedrivs med stöd av 6 kap. spellagen* och som av hävd har utnyttjats som finansieringskälla för ideellt arbete, *eller*

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Lydelse enligt 2017:907.

2. inkomst från innehav av en fastighet som tillhör föreningen eller trossamfundet och som används i verksamheten på sådant sätt som anges i 3 kap. 4 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

Prop. 2017/18:220
Bilaga 7

Vid tillämpningen av andra stycket 1 d ska verksamheten ses som en självständig näringsverksamhet.

17 §³

Följande juridiska personer är också skattskyldiga bara för inkomst på grund av innehav av fastigheter:

- Aktiebolaget Svenska Spel och dess helägda dotterbolag som bara bedriver spelverksamhet,
- Aktiebolaget Trav och Galopp,
- Jernkontoret, så länge kontorets vinstmedel används till allmänt nyttiga ändamål och utdelning inte lämnas till delägarna,
- Nobelstiftelsen,
- Right Livelihood Award Stiftelsen,
- Stiftelsen Anna Lindhs Minnesfond,
- Stiftelsen Dag Hammarskjölds minnesfond,
- Stiftelsen Industrifonden,
- Stiftelsen Konung Carl XVI Gustafs 50-årsfond,
- Stiftelsen Norrlandsfonden,
- Stiftelsen Olof Palmes minnesfond för internationell förståelse och gemensam säkerhet,
- Stiftelsen Produktionstekniskt centrum i Borås för tekoindustrin – PROTEKO,
- Stiftelsen Svenska bibelsällskapets bibelfond,
- Stiftelsen Svenska Filminstitutet,
- Stiftelsen Sveriges Nationaldag,
- Stiftelsen TCO:s internationella stipendiefond till statsminister Olof Palmes minne,
- Stiftelsen UV-huset,
- Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet,
- Svenska skeppshypotekskassan,
- Svenska UNICEF-kommittén,
- Sveriges export- och investeringsråd, och
- Sveriges Standardiseringsförbund, så länge dess vinstmedel används till allmänt nyttiga ändamål och utdelning inte lämnas till medlemmarna.

Lotterivinster och tävlingsvinster Spelvinster och tävlingsvinster

8 kap.

3 §⁴

Vinster i svenska lotterier eller vid Vinst i lotteri och kombinations-

³ Senaste lydelse 2013:1106.

⁴ Senaste lydelse 2008:1322.

vinstdragning på svenska spel samt vid vadhållning är premieobligationer är skattefria. skattefri om

– spelet tillhandahålls av någon som har licens enligt spellagen (2018:000) och spelet kräver licens enligt samma lag,

– spelet tillhandhålls i Sverige och spelet inte kräver licens enligt spellagen, eller

– spelet tillhandahålls i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och spelet inte kräver licens i Sverige.

Vinster i utländska lotterier är skattefria om lotteriet

– anordnas i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), eller

– utgör ett sådant lotteri som avses i 1 § andra stycket lagen (1991:1482) om lotteriskatt.

Vinster vid vinstdragning på utländska premieobligationer är skattefria om premieobligationen ställts ut i en stat inom EES.

Vinst vid vinstdragning på premieobligation är skattefri om vinstdragningen avser svensk premieobligation eller om premieobligationen ställts ut i en stat inom EES.

24 kap.

2 §⁵

I inkomstslaget näringsverksamhet tillämpas bestämmelserna i inkomstslaget kapital om

– utnyttjande av företrädesrätt till teckning av vinstandelslån eller kapitalandelslån i 42 kap. 15 §,

– utdelning av andelar i dotterbolag i 42 kap. 16 §,

– utbetalningar vid minskning av aktiekapital eller reservfond och liknande förfaranden i 42 kap. 17 §,

– utskiftning från ideella föreningar i 42 kap. 18 §,

– utskiftning från ekonomiska föreningar i 42 kap. 19–21 §§,

– emission i ekonomiska föreningar i 42 kap. 21 a §,

– utdelning från delägarbeskattade utländska juridiska personer i 42 kap. 22 §,

– utdelning och utskiftning från dödsbon efter personer som var begränsat skattskyldiga vid dödsfallet i 42 kap. 23 §,

– skattetillgodohavanden i 42 kap. 24 §,

– *lotterier* i 42 kap. 25 §, och *– spel* i 42 kap. 25 §, och

– schablonintäkt i 42 kap. 43 §.

⁵ Senaste lydelse 2011:1271.

Lotterier

Spel

42 kap.

25 §⁶

Vinst i ett utländskt lotteri eller vid vinstdragning på utländska premieobligationer ska tas upp om vinsten överstiger 100 kronor och inte är skattefri enligt 8 kap. 3 § andra eller tredje stycket.

Vinst i lotteri, kombinationsspel och pyramidspel samt vid vadhållning ska tas upp om vinsten överstiger 100 kronor och inte är skattefri enligt 8 kap. 3 §. Vinsten beräknas som skillnaden mellan de sammanlagda vinsterna och insatserna under beskattningsåret hos samma spelanordnare.

Utgifter för att delta i svenska och utländska lotterier får inte dras av.

Utgifter för att delta i lotterier, kombinationsspel, vadhållning och pyramidspel får inte dras av.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
 2. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för förhållanden som hänförs till tiden före ikraftträdandet.

⁶ Senaste lydelse 2008:1322.

Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Härigenom föreskrivs att 1 § marknadsföringslagen (2008:486) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag har till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenter och näringsidkare.

Bestämmelser om marknadsföring finns bl.a. i

- lagen (1992:1672) om paketresor,
- tobakslagen (1993:581),
- *lotterilagen (1994:100)*,
- sjölagen (1994:1009),
- lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
- lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet,
- lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas,
- lagen (1999:158) om investerarskydd,
- lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informations-samhällets tjänster,
- lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
- lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
- prisinformationslagen (2004:347),
- lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler,
- försäkringsavtalslagen (2005:104),
- lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,
- lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet,
- lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
- lagen (2010:510) om lufttransporter,
- radio- och tv-lagen (2010:696),
- alkohollagen (2010:1622),
- konsumentkreditlagen (2010:1846),
- lagen (2011:914) om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semesterprodukt,
- lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
- lagen (2013:1054) om marknadsföring av modersmjölksersättning och tillskottsning,
- lagen (2014:1344) med kompletterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerarförordningar,
- lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden,
- lagen (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter,

¹ Senaste lydelse 2017:1309.

- lagen (2016:415) om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner, Prop. 2017/18:220
Bilaga 7
- lagen (2016:915) om krav på installationer för alternativa drivmedel, och
- lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.
- lagen (2016:915) om krav på installationer för alternativa drivmedel,
- lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, och
- *spellagen (2018:000)*.
-

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att det i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas en ny paragraf, 40 kap. 7 b §, och närmast före 40 kap. 7 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

40 kap.

Självavstängningsregister

7 b §

Sekretess gäller i verksamhet som avser förande av eller uttag ur spelmyndighetens register för självavstängning enligt spellagen (2018:000) för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Härigenom föreskrivs i fråga om radio- och tv-lagen (2010:696)
dels att 6 kap. 2 § och 18 kap. 5 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas fyra nya paragrafer, 7 kap. 2 b §, 8 kap.
13 b § och 15 kap. 5 b och 9 b §§, samt närmast före 7 kap. 2 b §, 8 kap.
13 b § och 15 kap. 5 b och 9 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

2 §¹

Leverantörer av medietjänster får på de villkor som anges i 3 och 4 §§
sända filmer, tv-serier, sportprogram och program med lätt underhållning
där det förekommer produktplacering.

Första stycket gäller dock inte program som huvudsakligen vänder sig till
barn under tolv år och inte heller program där det förekommer
produktplacering av

1. alkoholdrycker och tobaksvaror,
2. andra produkter som kommer från företag vars huvudsakliga
verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller tobaksvaror,
3. receptbelagda läkemedel och sådan medicinsk behandling som bara
är tillgänglig efter ordination,
4. modersmjölksersättning, *eller*
5. sådana elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som avses
i lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

4. modersmjölksersättning,

5. sådana elektroniska cigaretter
och påfyllningsbehållare som avses
i lagen (2017:425) om elektroniska
cigaretter och påfyllningsbehållare,
eller

6. spelprodukter från ett företag
som inte har nödvändig licens
enligt spellagen (2018:000).

7 kap.

***Sponsring från företag som
tillhandahåller spel***

2 b §

*Ett företag vars huvudsakliga
verksamhet är att tillhandahålla
spel och som inte har nödvändig
licens enligt spellagen (2018:000)
får inte sponsra ett program i en
tv-sändning, sökbar text-tv eller
beställ-tv.*

¹ Senaste lydelse 2017:428.

8 kap.

Reklam för spel

13 b §

En bestämmelse om förbud mot reklam för spel finns i 15 kap. 6 § spellagen (2018:000).

15 kap.

Reklam för spel

5 b §

En bestämmelse om förbud mot reklam för spel finns i 15 kap. 6 § spellagen (2018:000).

Sponsring från företag som tillhandahåller spel

9 b §

Ett företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillhandahålla spel och som inte har nödvändig licens enligt spellagen (2018:000) får inte sponsra ett program i en ljudradiosändning.

18 kap.

5 §²

Tillstånd att sända kommersiell radio får återkallas om

1. tillståndshavaren inte inlett sändningsverksamheten inom sex månader efter tillståndets början,
2. tillståndshavaren inte utnyttjat rätten att sända eller sänt endast i obetydlig omfattning under en sammanhängande tid av minst fyra veckor,
3. tillståndshavaren väsentligt brutit mot någon av 14 kap. 2 § samt 15 kap. 1–4 och 8–10 §§, eller
3. tillståndshavaren väsentligt brutit mot någon av 14 kap. 2 § samt 15 kap. 1–4, 8–9 a och 10 §§, eller
4. domstol har funnit att ett program innefattat ett yttrandefrihetsbrott som innebär ett allvarligt missbruk av yttrandefriheten.

² Senaste lydelse 2017:569.

Förfogar en fysisk eller juridisk person, utan tillåtelse från Myndigheten för press, radio och tv, över mer än ett tillstånd för analog kommersiell radio i ett sändningsområde, och finns det skäl att anta att förfogandet kan inverka menligt på konkurrensen, får det eller de tillstånd återkallas som har lämnats efter det första tillståndet.

Har Myndigheten för press, radio och tv medgett överlåtelse trots att tillståndshavaren redan förfogar över tillstånd att sända analog kommersiell radio i samma sändningsområde, och finns det skäl att anta att överlåtelsen kan inverka menligt på konkurrensen, får tillståndet återkallas endast om beslutet om överlåtelsen grundats på felaktiga eller ofullständiga uppgifter från tillståndshavaren. Återkallelsen ska då avse det eller de tillstånd som överlåtits.

Om staten, landsting eller kommuner innehar ett tillstånd att sända kommersiell radio på det sätt som anges i 13 kap. 4 § andra stycket ska Myndigheten för press, radio och tv återkalla det tillståndet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 15 §, 26 kap. 8 § och 39 kap. 5 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

15 §¹

Med punktskatt avses skatt enligt

1. lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam, 2. lagen (1972:820) om skatt på spel, 3. lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel, 4. 2 § första stycket 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, 5. lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m., 6. lagen (1991:1482) om lotteriskatt, 7. lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m.m., 8. lagen (1994:1563) om tobaksskatt, 9. lagen (1994:1564) om alkoholskatt, 10. lagen (1994:1776) om skatt på energi, 11. lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus, 12. lagen (1999:673) om skatt på avfall, 13. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m., 14. lagen om skatt på kemikalier i viss elektronik, <i>och</i> 15. lagen (2017:1200) om skatt på flygresor.	2. lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel, 3. 2 § första stycket 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, 4. lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m., 5. lagen (1994:1563) om tobaksskatt, 6. lagen (1994:1564) om alkoholskatt, 7. lagen (1994:1776) om skatt på energi, 8. lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus, 9. lagen (1999:673) om skatt på avfall, 10. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m., 11. lagen om skatt på kemikalier i viss elektronik, 12. lagen (2017:1200) om skatt på flygresor, <i>och</i> 13. lagen (2018:000) om skatt på spel.

¹ Senaste lydelse 2017:1228.

26 kap.8 §²

Punktskatt ska redovisas i en särskild skattedeklaration för varje händelse som medför skattskyldighet, om den som är skyldig att lämna skattedeklaration är skattskyldig enligt

1. lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt, lagen (1994:1776) om skatt på energi eller lagen (2016:1067) om skatt på vissa kemikalier i viss elektronik och inte ska registreras till följd av 7 kap. 1 §,

2. 16 § första stycket lagen om tobaksskatt, 15 § första stycket lagen om alkoholskatt eller 4 kap. 9 § första stycket lagen om skatt på energi och ska registreras enligt 7 kap. 1 § samt inte företräds av en representant som är godkänd av Skatteverket, *eller*

3. *lagen (1991:1483) om skatt på vinstsparande m.m.*

1. lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt, lagen (1994:1776) om skatt på energi eller lagen (2016:1067) om skatt på vissa kemikalier i viss elektronik och inte ska registreras till följd av 7 kap. 1 §, *eller*

2. 16 § första stycket lagen om tobaksskatt, 15 § första stycket lagen om alkoholskatt eller 4 kap. 9 § första stycket lagen om skatt på energi och ska registreras enligt 7 kap. 1 § samt inte företräds av en representant som är godkänd av Skatteverket.

39 kap.5 §³

Skyldigheten att använda kassaregister gäller inte för den som

1. bara i obetydlig omfattning säljer varor eller tjänster mot kontant betalning eller mot betalning med kontokort,

2. är befriad från skattskyldighet enligt inkomstskattelagen (1999:1229) för inkomst från sådan försäljning som avses i 4 §,

3. bedriver taxitrafik enligt taxitrafiklagen (2012:211),

4. säljer varor eller tjänster genom distansavtal eller hemförsäljningsavtal,

5. säljer varor eller tjänster med hjälp av en varuautomat eller annan liknande automat eller i en automatiserad affärslokal, eller

6. anordnar automatspel enligt lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel eller enligt *lotterilagen (1994:1000)*.

7. *tillhandahåller automatspel enligt spellagen (2018:000)*.

Vid bedömningen enligt första stycket 1 av om det är fråga om försäljning i obetydlig omfattning ska det särskilt beaktas om försäljningen normalt uppgår till eller kan antas komma att uppgå till sammanlagt högst fyra prisbasbelopp under ett beskattningsår.

² Senaste lydelse 2016:1076.

³ Senaste lydelse 2017:194.

Prop. 2017/18:220 Undantaget i första stycket 2 gäller inte för en näringsidkare som driver
Bilaga 7 verksamhet i Sverige utan fast driftställe i landet.

1. Denna lag träder ikraft den 1 januari 2019.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:387) om
ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Prop. 2017/18:220
Bilaga 7

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteförfarandelagen (2011:1244)
dels att punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till
lagen (2017:387) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse,
dels att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen
(2017:387) om ändring i den lagen ska införas en ny punkt, 14, av
följande lydelse.

Lydelse enligt lagrådsremissen *Föreslagen lydelse*
Personalliggare i fler verksam-
heter

2. För uppgiftsskyldiga som ska föra en personalliggare enligt 39 kap. 11 och 11 a §§ i restaurang-, tvätter- eller byggverksamhet eller i näringsverksamhet som avser hårvård och som vid ikraftträdandet har fler än 15 anställda samt för den som ska lämna uppgifter enligt 34 kap. 6 och 7 §§, tillämpas lagen från och med den 1 juli 2018. För övriga uppgiftsskyldiga tillämpas lagen från och med den 1 januari 2019.

2. För uppgiftsskyldiga som ska föra en personalliggare enligt 39 kap. 11 och 11 a §§ i restaurang-, tvätter- eller byggverksamhet eller i näringsverksamhet som avser hårvård och som vid ikraftträdandet har fler än 15 anställda samt för den som ska lämna uppgifter enligt 34 kap. 6 och 7 §§, tillämpas lagen *med undantag för den nya lydelsen av 7 kap. 1 § 10* från och med den 1 juli 2018. För övriga uppgiftsskyldiga tillämpas lagen från och med den 1 januari 2019.

14. Bestämmelserna i 7 kap. 1 § 10 i den äldre lydelsen gäller fortfarande för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:1229) om
ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen
(2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen
(2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244) i stället för lydelsen enligt lagen (2017:1229) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 §

Skatteverket ska registrera

1. den som är skyldig att göra skatteavdrag,
2. den som är skyldig att betala arbetsgivaravgifter,
3. den som är skattskyldig enligt mervärdesskattelagen (1994:200), med undantag för den som är skattskyldig bara på grund av förvärv av sådana varor som anges i 2 a kap. 3 § första stycket 1 och 2 samma lag,
4. den som utan att omfattas av 19 kap. 1 § mervärdesskattelagen har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9, 11 och 11 b–13 §§ samma lag,
5. den som gör sådant unionsinternt förvärv som är undantaget från skatteplikt enligt 3 kap. 30 d § första stycket mervärdesskattelagen,
6. en utländsk beskattningsbar person som är etablerad i ett annat EU-land och har rätt till återbetalning enligt 10 kap. 1–3 §§ mervärdesskattelagen utan att omfattas av 19 kap. 1 § samma lag och inte heller ska registreras enligt 3, 4 eller 5,
7. en beskattningsbar person som är etablerad i Sverige och omsätter tjänster i ett annat EU-land som förvärvaren av tjänsten är skattskyldig för i det landet i enlighet med tillämpningen av artikel 196 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt,
8. den som är skyldig att jämka ingående mervärdesskatt enligt 8 a kap. eller 9 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen,
9. den som är skattskyldig och redovisningsskyldig enligt lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
10. den som är skattskyldig enligt
 - a) lagen (1972:820) om skatt på spel,
 - b) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
 - c) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
 - d) lagen (1991:1482) om lotteriskatt,
 - e) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 36 § 1 lagen

- a) lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
- b) lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,
- c) 10 eller 13 § eller 16 § första stycket eller 36 § 1 lagen

(1994:1563) om tobaksskatt,
f) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,

g) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 3 lagen (1994:1776) om skatt på energi,

h) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,

i) lagen (1999:673) om skatt på avfall,

j) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,

k) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, *eller*

l) lagen (2017:1200) om skatt på flygresor.

(1994:1563) om tobaksskatt,
d) 9 eller 12 § eller 15 § första stycket lagen (1994:1564) om alkoholskatt,

e) 4 kap. 3 eller 6 § eller 9 § första stycket eller 12 § första stycket 1 eller 11 kap. 5 § första stycket 1, 2 eller 3 lagen (1994:1776) om skatt på energi,

f) lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,

g) lagen (1999:673) om skatt på avfall,

h) lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,

i) 8 § första stycket 1 lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,

j) lagen (2017:1200) om skatt på flygresor, *eller*

k) lagen (2018:000) om skatt på spel,

11. den som är skyldig att använda kassaregister enligt 39 kap. 4–6 §§, och

12. den som enligt 39 kap. 11 b § är skyldig att tillhandahålla utrustning så att en elektronisk personalliggare kan föras på en byggarbetsplats.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

Förslag till lag om ändring i kameraövervakningslagen (2013:460)

Härigenom föreskrivs att 10 §¹ kameraövervakningslagen (2013:460) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §²

Tillstånd till kameraövervakning krävs inte

1. vid övervakning som sker med en övervakningskamera som för säkerheten i trafiken eller arbetsmiljön är uppsatt på ett fordon, en maskin eller liknande för att förbättra sikten för föraren eller användaren,

2. vid övervakning som bedrivs av Trafikverket

a. i form av vägtrafikövervakning,

b. vid en betalstation som avses i bilagorna till lagen (2004:629) om trängselskatt och som sker för att samla in endast uppgifter som behövs för att beslut om trängselskatt ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan skatt betalas, eller

c. vid en betalstation på allmän väg som används vid uttag av infrastrukturavgifter enligt lagen (2014:52) om infrastrukturavgifter på väg och som sker för att samla in endast uppgifter som behövs för att beslut om infrastrukturavgift ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan avgift betalas,

3. vid sådan trafikövervakning i en vägtunnel som avses i lagen (2006:418) om säkerhet i vägtunnlar och som bedrivs av någon annan tunnelhållare än Trafikverket,

4. vid övervakning som Polismyndigheten bedriver vid automatisk hastighetsövervakning,

5. vid övervakning som sker för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som enligt 4 § 4, 5 § 1–4 eller 6 § första stycket skyddslagen (2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om övervakningen endast omfattar skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,

6. vid övervakning som Försvarsmakten bedriver från fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att prova utrustning för sådan övervakning, eller

7. vid övervakning i ett kasino som avses i *kasinolagen* (1999:355), om övervakningen har till syfte att förebygga, avslöja eller utreda brott eller lösa tvister om spel mellan spelare och den som *anordnar* spelet.

7. vid övervakning i ett kasino som avses i *spellagen* (2018:000), om övervakningen har till syfte att förebygga, avslöja eller utreda brott eller lösa tvister om spel mellan spelare och den som *tillhandahåller* spelet.

¹ Denna lydelse 2014:634. Den senaste lydelsen 2016:1009 träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

² Senaste lydelse 2014:634.

Undantaget från tillståndsplikten i första stycket 5 gäller inte för sådana byggnader, andra anläggningar och områden som används för eller är avsedda för fredstida krishantering enligt 4 § 4 skyddslagen. Prop. 2017/18:220
Bilaga 7

Vid övervakning enligt första stycket 7 får inte avlyssning eller upptagning av ljud ske utan tillstånd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 och 4 §§, 3 kap. 5, 6, 22 och 25 §§, 4 kap. 9 § och 7 kap. 1 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag gäller för fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
2. livförsäkringsrörelse,
3. värdepappersrörelse enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
4. verksamhet som kräver ansökan hos Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet eller lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
5. försäkringsförmedling enligt lagen (2005:405) om försäkringsförmedling, i fråga om sådan verksamhet rörande livförsäkring, bedriven av andra än anknutna försäkringsförmedlare,
6. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
8. verksamhet med att tillhandahålla betalningsinstitut tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,
9. verksamhet med att tillhandahålla betaltjänster enligt lagen om betaltjänster utan att vara betalningsinstitut,
10. verksamhet som förvaltare av alternativa investeringsfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
11. verksamhet med konsumentkrediter enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,
12. verksamhet med bostadskrediter enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,
13. verksamhet som fastighetsmäklare med fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (2011:666),
14. verksamhet som anordnare av kasinospel enligt kasinolagen (1999:355),
14. spelverksamhet som bedrivs med licens eller registrering enligt spellagen (2018:000),
15. verksamhet som anordnare av speltjänster som bedrivs med tillstånd eller registrering enligt lotterilagen (1994:1000), dock inte till den del verksamheten avser anordnande av spel på varuspelsautomater enligt 25 § samma lag,

16. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

17. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),

18. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,

19. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster som inte omfattas av 18,

20. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatterådgivare),

21. yrkesmässig verksamhet som advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

22. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än som avses i 21, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket, eller

23. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 18–22.

Vissa speltjänster får undantas från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den enligt föreskrifter som meddelas med stöd av 8 kap. 1 § 1.

15. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

16. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),

17. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,

18. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster som inte omfattas av 17,

19. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatterådgivare),

20. yrkesmässig verksamhet som advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

21. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än som avses i 20, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket, eller

22. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 17–21.

från tillämpning av lagen eller

4 §

Tjänster som avses i 2 § första stycket 21 och 22 omfattar

1. handlande i en klients namn för dennes räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner med fastigheter, och

2. hjälp vid planering eller genomförande av transaktioner för en klients räkning vid

a) köp och försäljning av fastigheter eller företag,

- b) förvaltning av klientens pengar, värdepapper eller andra tillgångar,
- c) öppnande eller förvaltning av bank-, spar- eller värdepapperskonton,
- d) anskaffande av nödvändigt kapital för bildande, drift eller ledning av företag, och
- e) bildande, drift eller ledning av bolag, föreningar, stiftelser eller trustar och liknande juridiska konstruktioner.

Tjänster som avses i 2 § första stycket 23 omfattar

1. bildande av juridiska personer, försäljning av nybildade aktiebolag och förmedling av svenska eller utländska juridiska personer,
2. fullgörande av funktion som styrelseledamot eller bolagsrättsligt ansvarig, som bolagsman i handels- eller kommanditbolag eller i någon liknande ställning i förhållande till andra juridiska personer,
3. tillhandahållande av ett registrerat kontor eller en postadress och därmed sammanhängande tjänster till en fysisk person, en juridisk person eller en trust eller en liknande juridisk konstruktion,
4. förvaltning av en trust eller en liknande juridisk konstruktion, och
5. funktion som nominell aktieägare för någon annans räkning eller åtgärder som syftar till att någon annan ska ha en sådan funktion, med undantag för uppdrag åt en juridisk person som är noterad på en reglerad marknad.

3 kap.

5 §

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 14 och 15 ska, utöver vad som följer av 4 § första stycket, vidta åtgärder för kundkännedom

- En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 14 ska, utöver vad som följer av 4 § första stycket, vidta åtgärder för kundkännedom
1. vid enstaka transaktioner som avser utbetalning av vinster eller betalning av insatser som uppgår till ett belopp motsvarande 2 000 euro eller mer, och
 2. vid transaktioner som understiger ett belopp motsvarande 2 000 euro och som verksamhetsutövaren inser eller borde inse har samband med en eller flera andra transaktioner som tillsammans uppgår till minst detta belopp.

6 §

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 16 ska, i stället för vad som följer av 4 §, vidta åtgärder för kundkännedom

- En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 15 ska, i stället för vad som följer av 4 §, vidta åtgärder för kundkännedom
1. vid etableringen av en affärsförbindelse, om det när förbindelsen ingås är sannolikt eller under förbindelsens gång står klart att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter inom ramen för affärsförbindelsen uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,
 2. vid enstaka transaktioner där utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till ett belopp motsvarande 5 000 euro eller mer, och
 3. vid transaktioner där utbetalt eller mottaget belopp i kontanter understiger ett belopp motsvarande 5 000 euro och som verksam-

22 §

Med utomstående enligt 21 § avses

1. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserade eller godkända revisorer och advokater som är etablerade inom EES, och

2. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserade eller godkända revisorer och advokater som är etablerade utanför EES, om de

a) tillämpar bestämmelser om kundkännedom och bevarande av handlingar som motsvarar kraven i denna lag, och

b) står under tillsyn över att dessa bestämmelser följs.

1. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserade eller godkända revisorer och advokater som är etablerade inom EES, och

2. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserade eller godkända revisorer och advokater som är etablerade utanför EES, om de

25 §

En verksamhetsutövare som tillhandahåller konto som kunden innehar i syfte att förvalta medel som tillhör andra än kunden behöver inte identifiera och kontrollera identiteten på den för vars räkning kunden förvaltar medlen, om kunden

1. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor och advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå med hemvist inom EES,

2. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor och advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå med hemvist utanför EES, och

a) tillämpar bestämmelser om kundkännedom och bevarande av handlingar som motsvarar kraven i denna lag, och

b) står under tillsyn över att dessa bestämmelser följs, eller

3. till följd av föreskrift i lag eller annan författning är skyldig att hålla medel som förvaltas för någon annans räkning avskilda från egna tillgångar och medel.

1. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor och advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå med hemvist inom EES,

2. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor och advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå med hemvist utanför EES, och

Första stycket får tillämpas endast om den risk som kan förknippas med kunden enligt 2 kap. 3 § bedöms som låg och om verksamhetsutövaren utan dröjsmål på begäran kan få del av uppgift om identiteten hos den för vars räkning kunden förvaltar medlen och den dokumentation som ligger till grund för uppgifterna.

4 kap.

9 §

Den fysiska personen, den juridiska personen, dess styrelseledamöter eller anställda får inte för kunden eller för någon utomstående obehörigen röja att en bedömning enligt 2 § utförs, har utförts eller kommer att utföras eller att uppgifter har lämnats enligt 3 eller 6 §.

Som obehörigt röjande avses inte att

1. uppgifter lämnas till en tillsynsmyndighet eller en brottsbekämpande myndighet,

2. uppgifter lämnas mellan verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 med hemvist i EES och som ingår i samma koncern eller mellan sådana verksamhetsutövare och deras filialer och dotterföretag belägna i ett land utanför EES, förutsatt att filialerna och dotterföretagen utanför EES tillämpar gemensamma rutiner som fastställts enligt 2 kap. 8 eller 9 § eller motsvarande krav enligt lagstiftningen i det land där filialen finns eller dotterföretaget har hemvist,

3. uppgifter lämnas mellan advokater och biträdande jurister på advokatbyrå, andra oberoende jurister, revisorer, tillhandahållare av bokföringstjänster, skatterådgivare och fastighetsmäklare som omfattas av direktiv (EU) 2015/849, i den ursprungliga lydelsen, eller likvärdiga bestämmelser i ett land utanför EES och som är anställda eller på annat sätt verksamma inom samma juridiska person eller olika juridiska personer med gemensamt ägande, gemensam ledning eller gemensam efterlevnadskontroll,

4. uppgifter som rör samma kund och samma transaktion och som omfattar fler än en verksamhetsutövare lämnas mellan sådana juridiska och fysiska personer som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 och 18–22, förutsatt att de tillhör samma verksamhets- eller yrkeskategori och omfattas av skyldigheter i fråga om tystnadsplikt och skydd för personuppgifter som följer av denna lag, och

4. uppgifter som rör samma kund och samma transaktion och som omfattar fler än en verksamhetsutövare lämnas mellan sådana juridiska och fysiska personer som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 och 17–21, förutsatt att de tillhör samma verksamhets- eller yrkeskategori och omfattas av skyldigheter i fråga om tystnadsplikt och skydd för personuppgifter som följer av denna lag, och

5. en kund får kännedom om att åtgärder enligt första stycket vidtas eller kan komma att vidtas, när ett röjande inte kan undvikas till följd av verksamhetsutövarens skyldighet att avstå från en transaktion, att avstå från att inleda en affärsförbindelse eller att avsluta en affärsförbindelse enligt 3 kap. 1–3 §§.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt första stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

7 kap.
1 §

Prop. 2017/18:220
Bilaga 7

Detta kapitel tillämpas i fråga om tillsyn över och ingripanden mot verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 16, 19, 20, 22 och 23.	Detta kapitel tillämpas i fråga om tillsyn över och ingripanden mot verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 15, 18, 19, 21 och 22.
---	---

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka myndigheter som utövar tillsyn enligt detta kapitel.

Bestämmelser om tillsyn över och ingripanden mot annan verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket finns i de lagar som reglerar dessa verksamhetsutövare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:000) om insyn i finansiering av partier

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (2018:000) om insyn i finansiering av partier ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2017/18:55 *Föreslagen lydelse*

14 §

För intäkter från sådana lotterier som *enligt lotterilagen (1994:1000) kräver tillstånd av Lotteriinspektionen* ska antal lotter och pris per lott anges i intäktsredovisningen. För intäkter från sådana lotterier som *kräver licens enligt spellagen (2018:000)* ska antal lotter och pris per lott anges i intäktsredovisningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Lagrådets yttrande över lagrådsremissen En omreglerad spelmarknad

Prop. 2017/18:220
Bilaga 8

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2018-03-21

Närvarande: F.d. justitieråden Severin Blomstrand och Annika Brickman samt justitierådet Thomas Bull

En omreglerad spelmarknad

Enligt en lagrådsremiss den 21 december 2017 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. spellag,
2. lag om skatt på spel,
3. lag om ändring i brottsbalken,
4. lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078),
5. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
6. lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486),
7. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
8. lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696),
9. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),
10. lag om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)
11. lag om ändring i lagen (2018:000) om ändring i lagen (2017:405) om ändring i lagen (2017:387) om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)
12. lag om ändring i kameraövervakningslagen (2013:460),
13. lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism,
14. lag om ändring i lagen (2018:000) om insyn i finansiering av partier.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Mats Rundström och rätts-sakkunniga Frida Niklasson, biträdda av kanslirådet Ulf Olovsson, rätts-sakkunnige Fredrik Vogel samt departementssekreterarna Mia Salborn Hodgson, Fredrik Sandström och Christina Skogh.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Allmänt

Den föreslagna spellagen är avsedd att effektivt kunna anpassas till förändringar på marknaden och den snabba utvecklingen på spelområdet. Den ska samtidigt svara mot behovet av förutsägbara och tydliga regler som marknaden kan utgå ifrån och förhålla sig till under en längre tid.

Förslaget bygger i hög grad på den befintliga lotterilagens principer och regler och på de spel som regleras i den. En utgångspunkt är alltså att lagen inte gäller för spel där utgången helt beror på spelarens skicklighet (s. 88). Som exempel på sådana spel anges biljard, tävlingsbridge och schack. En nyhet i den föreslagna lagen är emellertid ambitionen att reglera kombinationsspel, dvs. spel där sannolikheten att vinna beror på en kombination av skicklighet och slump. När utgången av ett spel ska anses i någon mån bero på slumpen är emellertid en fråga som har behandlats styvmoderligt i remissen.

Det är t.ex. inte uppenbart varför tävlingsbridge ska anses vara helt baserat på skicklighet medan poker inte ska vara det. Även när det gäller schack torde ett enskilt partis utgång i viss mån kunna bero på vem som får börja – något som vanligen avgörs av slumpen. Sportarrangemang där lotten avgör vilka lag eller spelare som ska mötas inledningsvis är andra exempel, liksom golf och andra tävlingar som kan påverkas av väder och vind. Och hur ska man bedöma en nätrullare under en tennismatch? Gränsdragningen mellan kombinationsspelen och de – oreglerade och licensfria – skicklighetsspelen framstår som ytterligt oklar och behöver analyseras vidare.

Lagförslaget utgår annars i påfallande hög grad från de olika slag av reglerade spel som – i större eller mindre omfattning – förekommer i Sverige i dag. I flera speldefinitioner beskrivs således ingående hur ett visst spel vanligen bedrivs. Det gäller t.ex. definitionen av bingo i 3 kap. 3 § 2. En mindre avvikelse från den definitionen – som att en vinnare inte genast gör anspråk på sin vinst – medför alltså att det inte är fråga om bingo. Frågan hur en sådan begränsning inverkar på regleringen i t.ex. 6 kapitlet har inte ställts, än mindre besvarats i remissen. Ett annat exempel är definitionen av insats i 3 kap. 3 § 5, där betalningen för vissa kombinationsspel är undantagen från begreppet insats. De undantagna spelen beskrivs i så komplicerade och svårfångade termer att det är snart sagt omöjligt att förstå vad det grundläggande begreppet insats egentligen omfattar.

Det framstår som uteslutet att lagens definitioner täcker alla tänkbara spelformer och det är osannolikt att de ens omfattar alla spel som förekommer i Sverige i dag. Det är också svårt att bedöma om det finns överlappningar mellan de definierade spelen. Vilka spel som innehåller både slump- och skicklighetsmoment och alltså ska anses utgöra kombinationsspel är oklart. Det är vidare oklart om avsikten är att endast spel som är definierade eller beskrivna i lagen ska kunna ges licens.

Regleringen förefaller ha utformats med den outtalade förutsättningen att allt som inte är tillåtet enligt lagen är förbjudet. I lagen talas därför bara om vad som får göras, t.ex. vem som får tillhandahålla vissa spel. Vid föredragningen har upplysts att avsikten är att allt annat tillhandahållande av spel ska vara förbjudet. När det är ovisst vad som är spel enligt lagen blir det svårt att veta vad som ska vara tillåtet. Lagrådet återkommer till problemet när det gäller straffbestämmelserna i 19 kap. Om avsikten

verkligen är att lagen ska ha förbud som utgångspunkt måste det anges uttryckligen.

Prop. 2017/18:220
Bilaga 8

De företag som marknaden nu ska öppnas för kan tänkas vara mindre lojala mot det existerande systemet och de normer som råder där än aktörer som länge har verkat inom monopolets ramar. Om de nyetablerade företagen vill tänja på gränserna med nya spelformer kan dessa vara svåra att placera i en reglering som bygger på spel som har utvecklats under andra förhållanden. Att förslaget i så hög grad utgår från de spel som har uppstått och överlevt på den hårt reglerade svenska marknaden är därför ägnat att väcka osäkerhet om hur andra spelformer kan komma att hanteras vid tillståndsprovning, tillsyn och beskattning.

Sammanfattningsvis ifrågasätter Lagrådet att förslaget kommer att medföra den ökade flexibilitet eller de tydliga och förutsägbara regler som regeringen vill åstadkomma. Till osäkerheten om lagens effekter bidrar att en del av marknaden reserveras för organisationer som av tradition har finansierat sin verksamhet med spel och kan vara obenägna att anpassa sig till förändringar på marknaden. Förslagets faktiska innebörd kommer också i betydande utsträckning att bestämmas av det okända innehållet i förordningar och myndighetsföreskrifter (se vad Lagrådet anför i anslutning till 21 kap.).

1 kap. 1 §

Enligt paragrafen gäller lagen spel om pengar och andra vinster med ”ett penningvärde”. Med penningvärde avses vanligen priset på pengar, t.ex. vid historiska jämförelser eller i förhållande till andra valutor. Lagrådet föreslår att ordet byts ut mot ”ett värde i pengar”.

1 kap. 3 §

Lagrådet förordar att uttrycket ”som sker” ersätts med ”tillhandahålls” i såväl första som andra stycket. I andra stycket är ordet ”endast” överflödigt.

2 kap. 1 §

I paragrafen föreskrivs att spelverksamhet ska vara lämplig ur allmän synpunkt samt bedrivs på ett sunt och säkert sätt under offentlig kontroll. Enligt en uppräknings i paragrafen innebär detta bl.a. (2) att det ska råda hög säkerhet i spelen.

Frågan kan ställas om punkten 2 tillför något som inte framgår av paragrafens inledning. Innebär att det ska råda hög säkerhet i spelen något annat än att spelverksamhet ska bedrivs på ett säkert sätt? Om en betydelseskilnad är avsedd, bör det framgå av lagtexten.

Enligt punkten 1 ska spelen ha ett högt konsumentskydd. Lagrådet föreslår att ”högt” ändras till ”starkt”.

Enligt andra stycket behöver spelombud inte ha licens för att tillhandahålla spel ”åt en licenshavare”. De citerade orden kan leda tanken fel och bör ersättas med ”för en licenshavares räkning”.

2 kap. 4 §

Punkten 2 har fått en invecklad och svårtillgänglig utformning. Det är inte lätt att förstå att den avser femörespoker i hemmiljö. Utformningen väcker frågan om alla rekvisit måste vara uppfyllda för att spelet ska vara licensfritt.

2 kap. 5 §

Enligt paragrafen krävs inte licens för vissa uppräknade spel. I första punkten anges vissa spel som tillhandahålls av en sådan sammanslutning som avses i 6 kap. 2 §. I författningskommentaren sägs att punkten avser spel för allmännyttiga ändamål. De sammanslutningar som behandlas i 6 kap. 2 § är också sådana organisationer som främjar allmännyttiga ändamål. Emellertid anges där att allmännyttiga ändamål ska vara huvudsaken. I begränsad utsträckning kan alltså sådana organisationer ägna sig åt annan verksamhet. Om avsikten är att undantaget från licensplikten ska gälla bara spel för allmännyttiga ändamål, bör det framgå uttryckligen av lagtexten.

Ett undantag från licensplikten ska vara att det är fråga om lotterier som bedrivs inom en enda kommun. Detta bör tydliggöras, t.ex. genom att uttrycket ”en kommun” preciseras till ”en viss kommun”.

2 kap. 6 §

I paragrafen föreskrivs att licens inte får ges för pyramidspel. Ordet pyramidspel definieras i 3 kap. 3 § 15. Härutöver förekommer ordet bara på ett ställe i lagen, nämligen i definitionen av ”spel” i 3 kap. 1 §. Lagrådet förordar att regleringen förenklas genom att innehållet i definitionen flyttas till 2 kap. 6 §. Dock bör beaktas att definitionen inte är invändningsfri; se vad Lagrådet anför i 3 kap. 3 § 15.

3 kap.

Lagrådet förordar att kapitelrubriken ”Definitioner” ersätts med ”Uttryck i lagen”.

3 kap. 3 §

I paragrafen förklaras ett antal ord och uttryck som används i lagen.

I punkten 2 definieras *bingo* som ett ”lotteri där deltagarna är närvarande på spelplatsen och köper en bingobricka och där sannolikheten att vinna beror på om de nummer som dras sammanfaller med numren på

bingobrickan och där de deltagare som vinner genast gör anspråk på sin vinst”. För att undvika en cirkeldefinition och för att i någon mån generalisera bestämmelsen föreslår Lagrådet att ordet ”bingobricka” byts ut mot ”en eller flera nummerserier”.

Det är vidare tänkbart att uttrycket ”de nummer som dras” inte vållar några bekymmer för den vane bingospelaren. För att definitionen lättare ska förstås av andra bör uttrycket förtydligas, förslagsvis till ”de nummer som dras av spelanordnaren”.

Enligt den fortsatta beskrivningen ska sannolikheten att vinna bero på om de nummer som dras sammanfaller med numren på bingobrickan. Såvitt Lagrådet har sig bekant vinner i bingo den spelare som först har fått alla nummer på sin bricka dragna av spelanordnaren. Om de nummer som dras sammanfaller med de egna är alltså sannolikheten att vinna 100 procent. Lagrådet förordar att beskrivningen i denna del byts mot t.ex. ”vinsten i en spelomgång tillfaller den spelare vars samtliga nummer har dragits av spelanordnaren”. När det slutligen gäller det sista ledet i beskrivningen – att de deltagare som vinner genast ska göra anspråk på sin vinst – ifrågasätter Lagrådet att detta ska vara ett nödvändigt krav för att ett spel ska definieras som bingo.

Lagrådet föreslår att punkten 3 förtydligas och ges följande lydelse.

Ekonomiskt incitament som reducerar spelarens insats i spelet.

Lagrådet efterlyser en förklaring till skillnaden mellan *dragningsutrustning* (punkten 4) och *spelsystem* (punkten 17).

Definitionen av *insats* i punkten 5 tyngs av ett svårtillgängligt undantag för betalningar för vissa kombinationsspel. Vid föredragningen har upplysts att undantaget avser vissa tävlingar i dagstidningar och andra massmedier. Lagrådet ifrågasätter att detta undantag behöver göras i definitionen av *insats*. I den fortsatta beredningen bör övervägas om bestämmelsen i denna del kan placeras i något eller några andra kapitel och hur den kan ges en mindre obegriplig utformning.

Enligt punkten 10 är *licenshavare* den som har licens att tillhandahålla spel enligt lagen. Lagrådet ifrågasätter att definitionen behövs. Även utan den kan det knappast råda något tvivel om vad *licenshavare* betyder.

I punkten 11 definieras *lokalt poolspel*. Det är ett lotteri som tillhandahålls i en kommun. Vid föredragningen har det kommit fram att lotteriet ska tillhandahållas i en enda kommun. Detta bör klargöras, t.ex. genom uttrycket ”en viss kommun”. Vidare anges att de lotterier som avses är sådana där vinsten delas mellan vinnarna eller där hela eller delar av vinsten beror på storleken av de totala insatserna. Innebörden av detta är inte lätt att förstå. Den bör klargöras under den fortsatta beredningen.

Punkten 13 innehåller en definition av *online-bingo*. Se vad Lagrådet har anfört om definitionen av *bingo* (punkten 2). Alla rekvisiten i definitionen av bingo finns inte med i denna punkt. Är skillnaden avsiktlig?

Enligt punkten 14 är en *penningautomat* en automat som betalar ut vinst i form av pengar och där sannolikheten att vinna huvudsakligen beror på slumpen. Vid föredragningen har upplysts att penningautomat är ett slags lotteri. Sannolikheten att vinna i ett lotteri beror enligt punkten 12 helt på slumpen. Ordet ”huvudsakligen” bör därför utgå ur definitionen av penningautomat.

I punkt 15 definieras ”pyramidspel” genom en hänvisning till en ”pyramidstruktur”. Ordet pyramid används alltså för att förklara vad pyramidspel är – ett slags cirkeldefinition. Ordet pyramidstruktur kan strykas och förklaringen ändras till ”spel som arrangeras så att vinsten härrör från...” utan att något sakligt innehåll går förlorat.

Se även vad Lagrådet har anfört i anslutning till 2 kap. 6 §.

I punkt 17 definieras *spelsystem*. Punkten c) bör förtydligas så att det framgår om även fastställande av utfall ingår i behandlingen (jfr punkt 4).

4 kap. 1 §

Inledningen av paragrafen bör justeras till ”Licens får ges endast till den som ...”.

4 kap. 2 §

I paragrafen redovisas obligatoriska hinder för licens. Enligt punkterna 4 och 5 får licens inte ges till den som i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet. För juridiska personer gäller dessa punkter enligt 4 kap. 3 § personer som ingår i styrelsen eller ledningen eller som har ett kvalificerat andelsinnehav.

Varken lagtexten eller författningskommentaren anger någon begränsning i tiden för att försummelse eller gärningar ska vara hinder för licens. Vid föredragningen har upplysts att vandelsprövningen får gå så långt tillbaka som är rimligt och proportionerligt. Enligt allmänmotiveringen ”säkerställs” emellertid genom lagförslaget att en person som har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet ”oavsett omständigheterna i övrigt, aldrig kan få licens” (s. 100).

Det har också upplysts att de aktuella bestämmelserna tar sikte på särskilt allvarliga överträdelser och att överträdelser av normalgraden eller mindre allvarliga sådana inte utgör obligatoriska hinder för licens. En fråga är om överträdelser som inte är särskilt allvarliga kan medföra att sökanden bedöms inte vara lämplig enligt 1 § 3.

Lagrådet förordar att innebörden av de föreslagna hindren för licens förtydligas och att det erinras om att grundläggande krav på proportionalitet gäller även här.

Prop. 2017/18:220
Bilaga 8

4 kap. 4 §

Enligt paragrafen ska en licenshavare som är bosatt eller etablerad i ett land utanför EES-området ha en representant som är bosatt i Sverige. För att underlätta utredningen i dessa ärenden föreslår Lagrådet att paragrafen formuleras så att den träffar licenshavare som inte är bosatta eller etablerade inom EES-området.

4 kap 5 §

I paragrafen föreskrivs att den representant som avses i 4 § ska vara behörig att företräda licenshavaren i olika sammanhang. Det är oklart om avsikten är att representantens behörighet ska följa direkt av bestämmelsen. Enligt allmänmotiveringen är dock avsikten att representanten ska ha fullmakt att företräda licenshavaren på de sätt som paragrafen anger (s. 101). Lagrådet föreslår att bestämmelsen i denna del utformas efter mönster av 24 § andra stycket lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. och ges följande lydelse.

Licenshavaren ska utfärda fullmakt för representanten att i alla frågor som rör spelverksamheten i Sverige handla på licenshavarens vägnar samt ta emot stämning för licenshavaren och själv eller genom annan tala och svara för denne.

4 kap. 9 §

Lagrådet förordar att paragrafen formuleras om så att en licens får förenas med villkor om hur *spelverksamheten* ska utövas.

4 kap 11 §

Paragrafen bör ges följande lydelse.

En licenshavare ska senast 14 dagar efter en förändring i den personkrets som avses i 3 och 4 §§ anmäla förändringen till spelmyndigheten.

5 kap.

Lagrådet föreslår att kapitelrubriken ”Statligt spel” ersätts med ”Spel förbehållet staten”.

I kapitlet föreslås att kasinon och spel på värdeautomater även enligt den nya lagen ska vara föremål för ett statligt spelmonopol. Av övervägandena framgår att man ansett att det även efter det att kommersiella aktörer släppts in på den svenska spelmarknaden finns ett utrymme att förbehålla staten vissa spelformer. I lagrådsremissen (s. 106 f.) framhålls att EU-rätten medger att en stat begränsar anordnad av

hasardspel och att spel på kasino och värdeautomater är spelformer som är riskabla ur spelberoendesynpunkt. Statens ensamrätt är del av en konsekvent och systematisk strategi för att bl.a. uppnå konsumentskyddets syften.

Det finns legitima skyddssyften som kan motivera antingen förbud eller ensamrätter på spelmarknaden, något som framgår av såväl EU-domstolens rättspraxis som av svenska domstolars avgöranden (se HFD 2017 ref. 7 och där anförd rättspraxis). Ett grundläggande krav är dock att ensamrätten är nödvändig i förhållande till statens legitima ändamål. I lagrådsremissen utpekas kasinospel och värdeautomater som spelformer som är riskabla, vilket får motivera bibehållandet av monopolet för dessa. Lagrådet saknar skäl att ifrågasätta bedömningen, men vill ändå peka på det något motsägelsefulla i att regeringen samtidigt vill öppna för kommersiella aktörer att bedriva spelverksamhet via internet, där riskerna för konsumenterna torde vara uppenbara. Det finns därmed också en risk för att den föreslagna ordningen inte skulle anses uppfylla de EU-rättsliga kraven. Synpunkten bör hanteras under den fortsatta handläggningen.

5 kap. 3 §

Bestämmelsens kategoriska begränsning till ett högsta antal kasinon i Sverige är ovanlig och motiveras bl.a. av EU-rättens krav på förutsebarhet och systematik (s. 107). Om EU-rätten kräver att antalet kasinon ska anges i lag, kan frågan ställas om inte antalet värdeautomater också måste begränsas i lag.

5 kap. 4 §

Lagrådet förordar att lagtexten kompletteras så att det framgår att det endast är de i lagtexten nämnda spelen som får spelas i ett kasino.

5 kap. 5 och 6 §§

Bestämmelserna innehåller en hänvisning till syftet med övervakningen och registreringen som Lagrådet finner bättre hör hemma i författningskommentaren. Som lagtext gör hänvisningen till ett visst syfte dessutom bestämmelserna svårare att tillämpa eftersom det då kan uppkomma frågor om en viss övervakning eller registrering bidrar till det angivna syftet.

5 kap. 9 §

I paragrafen finns en regel om att det inte är tillåtet att låta spelaren själv göra sin insats med hjälp av ”teknisk eller elektronisk utrustning”. Innebörden i det citerade uttrycket är oklar. Det ligger nära till hands att uppfatta elektronisk utrustning som en slags teknisk utrustning. Under den fortsatta beredningen bör klargöras vilken utrustning som avses i paragrafen.

Paragrafen har motsvarigheter i 6 kap. 7 §, 7 kap. 2 § och 8 kap. 3 §. Alla fyra paragraferna bör utformas på samma sätt. I den förevarande paragrafen kan ”tillhandahållande av” strykas.

Prop. 2017/18:220
Bilaga 8

6 kap. 1 §

Enligt paragrafen får licens att tillhandahålla spel till förmån för allmännyttiga ändamål omfatta andra lotterier än de som räknas upp i paragrafen. Uppräkningen innehåller som nummer 5 ”Varuspelsautomater”. Vid föredragningen har upplysts att varuspelsautomater inte är lotterier. Då ska dessa automater inte ingå i uppräknningen.

6 kap. 2 §

I första stycket bör ”endast” placeras efter ”ges”.

6 kap. 4 §

I paragrafen regleras förutsättningarna för licens att tillhandahålla bingo. En sådan förutsättning är enligt första stycket 2 att det kan antas att ”bingon” kommer att ge licenshavaren skäligen avkastning, om det inte finns särskilda skäl för annat. Förekommer det spel på värdeautomater i spellokalen, ska – enligt andra stycket – vid bedömningen enligt första stycket 2 även den avkastning som sådant spel kan antas komma att ge sammanslutningen beaktas.

Det är oklart vilken slags avkastning som avses i andra stycket. Under föredragningen har upplysts att det är intäkten för bingoarrangören. Detta framgår inte av lagtexten, som bör ses över under den fortsatta beredningen.

6 kap. 5 §

Enligt paragrafens första stycke ska, vid prövning av licens för att tillhandahålla bingo, särskild hänsyn tas till licenshavarens behov av inkomster från bingo för sin verksamhet. I andra stycket finns en bestämmelse om att, vid bedömningen av behovet av inkomster från bingo, hänsyn främst ska tas till omfattningen av ungdomsverksamheten i sammanslutningar vars ändamål naturligen kan förenas med ungdomsverksamhet. Bestämmelsen är alltför invecklad och svår att förstå. Det måste gå att ange bedömningsgrunderna på ett mer lättbegripligt sätt.

Ordet ”främst” bör placeras efter ordet ”tas”.

Bestämmelsen bör ses över under den fortsatta beredningen.

6 kap. 6 §

Enligt paragrafen får – efter särskilt beslut av spelmyndigheten – en eller flera licenshavare enligt 1 § tillhandahålla sammankoppling av bingo som bedrivs i flera län. Det är inte lätt att förstå vilken slags spel-

verksamhet som avses med bestämmelsen. Vid föredragningen har upplysts att syftet är att en eller flera licenshavare ska kunna tillhandahålla bingo som ett och samma arrangemang samtidigt på flera platser. Detta bör beskrivas närmare i författningskommentaren.

Mot bakgrund av upplysningen föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse.

Efter särskilt beslut av spelmyndigheten får en eller flera licenshavare enligt 1 § tillhandahålla samordnad bingo på flera platser.

6 kap. 7 §

Paragrafen står under rubriken ”Bingo”, men i den görs ett uttryckligt undantag för bingo. Lagrådet föreslår att paragrafen flyttas eller ges en egen rubrik.

Se i övrigt vad Lagrådet har anfört vid 5 kap. 9 §.

6 kap. 8 §

I paragrafen finns bestämmelser om lokalt poolspel, som definieras i 3 kap. 3 § 11. Det är en udda företeelse och den regleras i denna paragraf. Under den fortsatta beredningen bör övervägas om inte innehållet i 3 kap. 3 § 11 kan flyttas hit så att regleringen blir mer sammanhållen.

Paragrafens tillämpningsområde har begränsats till lokalt poolspel på hästar. Definitionen i 3 kap. 3 § 11 är inte begränsad på detta sätt. Frågan är då vad som ska gälla i fråga om lokalt poolspel på annat än hästar. Även om sådant spel inte förkommer nu, kan det inte uteslutas att någon vill tillhandahålla det i framtiden.

6 kap. 9 §

I denna och de två följande paragraferna finns bestämmelser om registreringslotterier. Även registreringslotterier framstår som en udda företeelse. Det ska inte krävas licens för att lotteriet ska vara tillåtet, men väl registrering på angivna villkor. Registreringen är alltså i praktiken ett slags tillstånd. Skillnaden i förhållande till licens tycks vara att villkoren möjligen är lindrigare och att tillståndet meddelas av en kommun.

En ideell förening eller ett registrerat trossamfund med verksamhet huvudsakligen inom en enda kommun får enligt paragrafen på vissa villkor tillhandahålla lotterier efter registrering hos en kommun. Ett av villkoren är att lotteriet bedrivs bara inom den eller de kommuner där sammanslutningen är verksam.

Med denna utformning blir det oklart om sammanslutningen får eller ska registrera sig i en eller flera kommuner. Detta bör klargöras under den fortsatta beredningen.

I lagtexten talas om lotterier som ”kan ges” licens. Det bör ändras till lotterier som ”får omfattas av” licens. Det talas också om lotterier som ”bedrivs”. På andra ställen i lagförslaget används ordet ”tillhandahålls”. Det bör användas här också.

6 kap. 10 §

I paragrafen finns en bestämmelse om att kommunen får förena en registrering med villkor. Det bör preciseras till villkor ”för hur verksamheten ska utövas”, jfr 4 kap. 9 §.

6 kap. 11 §

Vid försäljning av förhandsdragna fysiska lotter enligt 9 § gäller enligt denna paragraf inte vad som sägs i 7 § såvida inte utrustningen är försedd med en slumpvalsgenerator eller ett elektroniskt minne. Paragrafen har formulerats som ett undantag från ett undantag. Därigenom har den blivit onödigt svårläst. Lagrådet förordar att den utformas så att det kan utläsas direkt vad som föreskrivs.

7 kap. 1 § och rubriken till kapitlet

Enligt rubriken och 1 § handlar bestämmelserna i kapitlet om kommersiellt onlinespel. Vad som avses med att spelet är kommersiellt framgår inte. Om syftet är att skilja ut dessa spel från spel som omfattas av bestämmelser i 5 och 6 kap. bör det göras tydligt.

7 kap. 2 §.

Se vad Lagrådet har anfört i anslutning till 5 kap. 9 §.

8 kap. 1 §

Innebörden av paragrafens första stycke är att licens att tillhandahålla vadhållning får avse all vadhållning utom sådan som anges i 2 §. Lagrådet förordar att bestämmelsen utformas i enlighet med detta.

8 kap. 2 §

I paragrafen anges i fyra punkter olika slags vadhållning som en licens inte får avse. Beträffande punkten 4 kan författningskommentaren läsas så att händelsen eller evenemanget ska vara stötande eller olämplig. Vid föredragningen har upplysts att det inte är avsikten. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Licens enligt 1 § får inte avse

1. vadhållning på utfallet i ett lotteri utan medgivande från licenshavaren till lotteriet,
2. vadhållning på evenemang där den övervägande delen av
3. deltagarna är under 18 år,
4. intervallspel, eller

5. sådan vadhållning på händelser eller evenemang som är stötande eller från allmän synpunkt olämplig.

8 kap. 3 §

Se vad Lagrådet har anfört i anslutning till 5 kap. 9 § om uttrycket ”teknisk eller elektronisk utrustning”.

9 kap.

Kapitelrubriken ”Landbaserat kommersiellt spel” bör ändras till något mer informativt och lättförståeligt. Se vad Lagrådet har anfört i anslutning till rubriken till 7 kap.

9 kap. 2 och 3 §§

I 2 § används ordet ”nöjespark” för att avgränsa en situation när kasinospel kan få licens medan ordet ”tivoli” används i 3 §. Om ingen saklig skillnad är avsedd förordar Lagrådet att samma ord används i båda bestämmelserna.

9 kap. 4 §

Lagrrådet föreslår att paragrafens inledning ges följande utformning.

Den som har vunnit i ett spel på en varuspelsautomat får inte lösa in vinsten mot en annan vara eller kontanter hos

9 kap. 5 §

Bestämmelsen är som Lagrådet uppfattat den särskilt utformad för att reglera vad som gäller för pokerturneringar och liknande spel (se lagrådsremissen s. 121). Lagrådet vill peka på att det finns andra kortspelsturneringar i Sverige än poker som innefattar insatser i form av anmälningavgifter och vinster i form av prispengar. Lagrådet känner till spel där det regelbundet ordnas ett större antal tävlingar i Sverige med många unga deltagare och där antalet deltagare kan uppgå till mer än tusen personer. Prissummorna för de största tävlingarna kan uppgå till 70 000 kr.

Enligt Lagrådets bedömning kan de nu nämnda kortspelen omfattas av den nya lagens regler om kortspel i turneringsform, trots att de inte varit föremål för överväganden under utredningsarbetet. I det fortsatta arbetet bör det övervägas om detta är en önskvärd effekt av lagens konstruktion. Lagrådet hänvisar vidare till vad Lagrådet har anfört inledningsvis om att remissens resonemang är ensidigt inriktade på spel som förekommer just nu.

Paragrafen kan läsas så att den aktuella licenshavaren endast tillsammans med en annan sådan licenshavare får ordna den årliga turneringen. Om avsikten är att ett flertal licenshavare ska kunna ordna en sådan turnering gemensamt bör lagtexten förtydligas. Det kan t.ex. ske genom att den får följande lydelse.

... eller tillsammans med en eller flera sådana licenshavare ...

10 kap. 3 §

I paragrafen föreskrivs att, om det finns en överenskommelse mellan Sverige och någon annan stat om spel på fartyg i internationell trafik, bestämmelserna i den gäller. Under föredragningen har förklarats att paragrafen är avsedd att begränsa tillämpningen av spellagen. Tydligt är den inte avsedd att inkorporera internationella avtal. Det bör framgå av bestämmelsen att den avser bara internationella överenskommelser som är gällande i Sverige.

Rubriken till 11 kap.

Rubriken lyder ”Licenshavarnas samarbeten”. Lydelsen kan läsas så att kapitlet handlar om olika slags samarbete mellan licenshavare. Det synes dock inte vara fallet. Paragraferna i kapitlet handlar om en licenshavares samarbete med organisationer i andra EES-länder, spelombud och uppdragstagare. Dessutom finns bestämmelser om innehav av penning-, värde- och varuspelsautomater.

Rubrikens lydelse bör övervägas ytterligare under den fortsatta beredningen.

11 kap. 4 §

I paragrafen föreskrivs att spelmyndigheten ska registrera spelombudet, om de krav som föreskrivits med stöd av 21 kap. 9 § är uppfyllda. Vilka dessa krav är framgår inte. Det ligger nära till hands att anta att det är spelombudet som ska uppfylla vissa krav för att bli registrerad. Någon bestämmelse om det finns inte i detta kapitel. Bemyndigandet i 21 kap., som det hänvisas till i paragrafen, föreskriver att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de villkor som ska gälla för att tillhandahålla spel genom spelombud. Denna formulering säger ingenting om vilka slags villkor som ska gälla spelombudet.

Lagrådet saknar en bestämmelse i lagen som anger vilka villkor som ska vara uppfyllda för att ett spelombud ska få registreras och som därmed kan vara utgångspunkt för bemyndigandet.

11 kap. 5 §

I paragrafen används uttrycket ”trav- och galoppbanor”. Detta ger intrycket att det är fråga om en sorts banor som används för både trav och galopp. Vid föredragningen har upplysts att olika slags banor används för trav och galopp. För att detta ska bli tydligt bör uttrycket ändras till ”travbanor och galoppbanor”.

11 kap. 6 §

I paragrafen finns bestämmelser om uppdragsavtal. En licenshavare ska få uppdra åt någon annan att utföra ett visst arbete eller vissa operativa funktioner som ingår i licenshavarens verksamhet enligt lagen. Bestämmelsens utformning anger att uppdraget får avse preciserade delar av licenshavarens verksamhet. Vid föredragningen har förklarats att avsikten är att uppdraget ska kunna avse hela verksamheten, så länge licenshavaren behåller ansvaret för den. Avsikten bör uttryckas tydligare i lagtexten.

En förutsättning för ett uppdrag är enligt punkten 3 i paragrafen att uppdraget inte väsentligt försämrar spelmyndighetens möjligheter att övervaka att licenshavaren följer de regler som gäller för verksamheten. Ordet ”väsentligt” anger att en avsevärd försämring ska vara tillåten. I detta avseende är författningskommentaren missvisande. Lagrådet ifrågasätter att regleringen är ändamålsenlig och förordar att ordet stryks eller i vart fall byts ut mot ett annat som inte gör undantaget lika långtgående.

11 kap. 7 §

I paragrafen finns bestämmelser om tillstånd att inneha penning-, värde- och varuspelsautomater. Enligt andra stycket 1 får sådana automater innehas utan tillstånd av den som har licens att tillhandahålla spel på automater enligt denna lag. En licens att tillhandahålla spel på automat behöver inte avse alla slags automater, jfr 9 kap. 1 §. Frågan kan då ställas om en licens att tillhandahålla en viss typ av automat ska medföra att det är innehav av just den typen av automat som inte ska kräva tillstånd. Svaret framgår inte tillräckligt tydligt av lagtexten. Frågan bör besvaras under den fortsatta beredningen.

11 kap. 8 §

Enligt paragrafen kan tillstånd enligt 7 § ges till den som har yrkesmässig befattning med sådana automater och som uppfyller kraven i 4 kap. 1–3 §§. I 4 kap. 1 § anges de krav som ska ställas på en licenshavare med hänsyn till den verksamhet som licensen omfattar. Lagrådet ifrågasätter att dessa krav är relevanta i fråga om den som endast innehar en automat.

11 kap. 10 §

Spelmyndigheten får enligt paragrafen förena ett tillstånd med villkor för hur tillståndet ska utövas. Paragrafen handlar om tillstånd att inneha en

12 kap. 2 §

Paragrafens tredje stycke anger att vid ändrade uppgifter identifiering ska ske på samma sätt som enligt andra stycket. Eftersom det stycket kräver att licenshavaren kontrollerar spelarens identitet på ett betryggande sätt utan att vara avgränsat till när en sådan kontroll ska ske kan frågan ställas om det tredje stycket behövs.

12 kap. 4 §

Paragrafen innehåller en regel om att spel inte får ske förrän spelarens identitet fastställts, men innehåller ett undantag med hänvisning till tillfälliga spelkonton enligt 13 kap. 4 §. Senast i samband med den första utbetalningen ska identiteten dock vara fastställd enligt andra stycket. Undantaget framstår som det som i realiteten kommer att vara huvudregeln. Spel kan ske från tillfälliga spelkonton även om spelarens identitet inte är fastställd. Regelns egentliga innebörd – som framgår först vid en läsning av 13 kap. 4 § – är att den som inte har sin identitet fastställd inte kan få en vinst utbetalad. Detta borde kunna uttryckas tydligare.

13 kap 1 §

Paragrafen innehåller en reglering av onlinespel med undantag för spel som avses i 12 kap. 3 §. I den bestämmelsen regleras prenumerationslotterier. Det är för Lagrådet oklart om prenumerationslotterier kan förekomma som onlinespel.

13 kap. 3 §

Enligt paragrafens första mening ska alla ekonomiska transaktioner till och från spelkontot registreras. I andra meningen föreskrivs att licenshavaren ska ge spelaren tillgång till information om bl.a. in- och utbetalningar samt övriga transaktioner. Vilka dessa övriga transaktioner kan vara undandrar sig Lagrådets bedömning.

13 kap. 4 §

Av tredje stycket framgår att utbetalningar inte får ske från ett tillfälligt spelkonto. Av författningskommentaren framgår att avsikten inte är att hindra utbetalningar när kontot avslutas (se 8 §). Den kategoriska utformningen ger inget besked om detta viktiga undantag. Bestämningen bör justeras för att återspegla det avsedda innehållet.

13 kap. 5 §

Paragrafen bör utformas så att ordet ”bara” flyttas till efter ”spelkonto”.

I första stycket anges att tillgodohavandet på ett spelkonto ska betalas ut till spelaren när det avslutas. I författningskommentaren saknas närmare överväganden om vad som ska gälla i fall spelaren avlidit eller annars inte kan emot en sådan utbetalning.

Enligt andra styckets första punkt ska återbetalningen begränsas till det som spelaren satt in om denne lämnat felaktiga uppgifter om sig själv. I 4 § andra stycket anges som grund för att avsluta ett tillfälligt spelkonto även att spelaren inte på uppmaning av licenshavaren gett in dokumentation som styrker de uppgifter som lämnats vid registreringen. Även detta skäl att avsluta ett tillfälligt konto bör återspeglas i första punkten.

14 kap. 1 och 2 §§

Paragraferna reglerar licenshavarnas omsorgsplikt, som definieras i 1 §, varav också framgår att det ska redovisas i en skriftlig handlingsplan hur omsorgsplikten ska fullgöras. I 2 § första stycket föreskrivs att licenshavaren ska säkerställa att sociala och hälsomässiga skyddshänsyn tas i verksamheten och att spelandet vid behov ska begränsas. Enligt andra stycket ska licenshavaren följa registrerade spelares spelbeteende för att kunna motverka problem med överdrivet spelande.

Det är svårt att på något meningsfullt sätt skilja licenshavarens omsorgsplikt enligt 1 § från de skyldigheter som följer av 2 §. Det framgår inte heller vad 2 § andra stycket avser att tillföra de åligganden som framgår av första stycket och det är oklart vad som i andra stycket föranleder begränsningen till "registrerade" spelare. Enligt 2 § första stycket ska vidare spelandet vid behov begränsas vid behov. Eftersom licenshavaren såvitt framgår av lagförslaget inte kan genomföra en sådan begränsning bör åliggandet strykas eller formuleras om.

Lagrådet förordar att bestämmelserna läggs samman i en paragraf, som förslagsvis kan ges följande lydelse.

En licenshavare ska säkerställa att sociala och hälsomässiga hänsyn iaktas i spelverksamheten för att skydda spelare mot överdrivet spelande (omsorgsplikt). I omsorgsplikten ingår att motverka överdrivet spelande genom fortlöpande kontroll av spelbeteende. Licenshavare ska i en handlingsplan redovisa hur omsorgsplikten ska fullgöras.

Om Lagrådets förslag i denna del följs måste de följande paragraferna i kapitlet numreras om.

14 kap. 3 §

Lagrådet förordar att paragrafens första två meningar förenklas och ges följande lydelse.

14 kap. 8 §

Lagrådet föreslår att paragrafens första mening förenklas och förtydligas och ges följande lydelse.

Vid onlinespel ska spelaren ange en övre gräns för sina insättningar.

14 kap. 9 §

Lagrådet föreslår att paragrafens första två meningar läggs samman och ges följande lydelse.

En licenshavare eller ett spelombud får inte erbjuda eller lämna kredit för insatser i spelet.

14 kap. 10 §

Enligt paragrafen är det inte tillåtet för en licenshavare att erbjuda eller lämna bonus annat än vid det första tillfället som spelaren deltar i ett spel. Av remissen (s. 148) framgår att vad som avses är det första tillfället då spelaren spelar på något av licenshavarens spel. Den preciseringen bör framgå av lagtexten som, med viss förenkling, kan ges följande lydelse.

En licenshavare får lämna bonus endast vid det första tillfället då en spelare spelar på något av licenshavarens spel.

14 kap. 12 §

Paragrafen reglerar en spelares möjlighet att stänga av sig från spel under en viss tid eller tills vidare. För att förtydliga att det är fråga om en självvald avstängning bör passivformen i första stycket andra meningen undvikas. Meningen kan förslagsvis ges följande lydelse.

En avstängning tills vidare får inte hävas förrän efter tolv månader.

14 kap. 13 §

Paragrafen avser att ge spelare möjlighet att stänga av sig tillfälligt eller permanent från spel hos alla licenshavare genom en anmälan till spelmyndigheten. Avstängningen ska säkerställas genom att spelmyndigheten för ett register över självavstängda spelare.

En person som har valt att bli införd i självavstängningsregistret tills vidare kommer inte att kunna avsluta sin registrering förrän tidigast efter tolv månader. För att systemet ska fungera så att en avstängd person inte kan registrera sig, spela eller nås av reklamutskick som avser spel krävs att alla spelföretag får kontinuerlig uppdatering om vilka personer som finns i registret. Någon närmare diskussion om vilka befattningshavare, spelombud eller andra uppdragstagare hos spelföretagen som behöver ha

Av utredningen framgår emellertid att t.ex. ATG år 2016 hade 1 914 spelombud, att företagets produkter dessutom såldes i ca 1 310 ICA-butiker och att företagets spel tillhandahölls på 37 trav- eller galoppbanor i landet. Svenska Spel hade samma år 5 198 ombud, varav 2 328 onlineombud, och tillhandahöll dessutom spel på värdeautomater genom avtal med 1 634 restauranger och 64 bingohallar. Enligt förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen ska sekretess gälla i verksamhet som avser förande av eller uttag ur spelmyndighetens register för självavstängning för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denna lider men.

Lagrådet gör ingen annan bedömning än regeringen när det gäller behovet av sekretesskydd för uppgifterna i spelmyndighetens självavstängningsregister. Mot bakgrund av det starka sekretesskyddet är det däremot ägnat att förvåna att så liten uppmärksamhet har ägnats åt frågan om användningen av dessa uppgifter. Hur kommer uppgifter om att en person finns i registret att spridas till t.ex. tobaksaffärer och ICA-butiker i den avstängdes grannskap och hur kan spridningen begränsas? Det är också oklart hur systemet ska säkerställa att den spelare som vill anmäla sig till registret känner till konsekvenserna av en anmälan. Lagrådet förutsätter en adekvat analys i det fortsatta beredningsarbetet.

Beträffande paragrafens utformning föreslår Lagrådet att den ensas med 12 § och att bestämmelsen om registret förs till ett andra stycke. Paragrafen kan förslagsvis ges följande lydelse.

En spelare ska genom en anmälan till spelmyndigheten kunna stänga av sig från spel hos alla licenshavare under en viss tid eller tills vidare.

En avstängning tills vidare får inte hävas förrän efter tolv månader.

Spelmyndigheten ska föra ett register över de spelare som hos myndigheten har stängt av sig från spel hos alla licenshavare.

14 kap. 15 §

I paragrafens sista mening bör ett ”om” skjutas in efter ”medvetenhet”.

14 kap. 16 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En licenshavare ska ha regler som anger vilka anställda och uppdragsstagare som inte får delta i licenshavarens spel och säkerställa att dessa inte deltar i spelen.

Uttrycken ”användarvillkor” och ”spelregler” har inte använts tidigare i lagen och bör därför skrivas i obestämd form.

15 kap. 1 §

Enligt paragrafens första stycke ska måttfullhet iakttas vid marknadsföring av spel till konsumenter. Lagrådet föreslår att andra stycket ges följande utformning (jfr 5 §).

Marknadsföringen får inte riktas särskilt till personer under 18 år.

15 kap. 2 §

I paragrafens första stycke föreskrivs att marknadsföring inte får riktas direkt till en spelare som har stängt av sig på egen begäran eller blivit avstängd av en licenshavare. Under föredragningen har upplysts att förbudet ska rikta sig mot alla licenshavare, inte bara den hos vilken avstängningen har gjorts. Frågan inställer sig hur en annan licenshavare ska få kännedom om avstängningen. Lagen erbjuder ingen sådan möjlighet i andra fall än de som omfattas av bestämmelserna i 14 kap. 13 § om självavstängningsregister. Bestämmelsen i första stycket ska gälla även när en licenshavare stänger av en spelare. Denna avstängningsmöjlighet, som synes vara en rent civilrättslig ordning, regleras inte i lagen. Ett marknadsföringsförbud i dessa fall kan ifrågasättas, även bortsett från svårigheten att upprätthålla det.

I andra stycket bör det preciseras att det är den licenshavare hos vilken spelaren har sagt upp sitt spelkonto som måste begränsa sin marknadsföring.

15 kap. 5 §

Enligt paragrafen ska en licenshavare i ett avtal med en sponsor säkerställa att dess logotyper samt namn på spelprodukter eller speltjänster inte förekommer på produkter som är avsedda att användas eller bäras av personer under 18 år. Att bära en produkt är en form av användning. Orden ”eller bäras” kan utgå.

16 kap. 1 §

Enligt 16 kap. 1 § ska den som tillhandahåller spel se till att system och utrustningar uppfyller föreskrivna tekniska krav. Paragrafens första mening bör med en språklig korrigerings ges följande avslutning.

... uppfyller de tekniska kraven i föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag.

Enligt paragrafen ska en licenshavares spelsystem som huvudregel vara placerat i Sverige. Vid föredragningen har upplysts att detta i normalfallet innebär att servern ska finnas i Sverige. Detta bör framgå av författningskommentaren.

I andra stycket punkten 1 bör uttrycken "licenshavarens spelutbud" och "licenshavarens utbud" ersättas med "licenshavarens tillhandahållande av spel".

I andra stycket punkten 2 görs undantag från kravet i första stycket om licenshavaren kan ge spelmyndigheten möjlighet att genomföra en tillfredsställande kontroll av spelsystemet med hjälp av fjärråtkomst eller liknande. Lagrådet undrar vad som liknar fjärråtkomst men inte är det.

16 kap. 3 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

För att säkerställa att en licenshavares spelsystem, affärssystem, rutiner, dragningsutrustning och fysiska lotter uppfyller de krav som avses i 1 § innan de används i spelverksamheten ska de bedömas av ett organ som ackrediterats för uppgiften enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nummer 765/2008 --- upphävande av förordning (EEG) nummer 339/93.

I linje med vad Lagrådet föreslår vid 17 kap. 1 § kan övervägas att använda en kortare beteckning på den åberopade förordningen.

16 kap 4 §

Lagrådet förordar att paragrafens första mening förenklas och ges följande lydelse.

Spelmyndigheten får när som helst under licenstiden kräva att licenshavaren låter bedöma hur spelsystem, affärssystem, rutiner, dragningsutrustning eller fysiska lotter uppfyller uppställda krav.

17 kap. 1 §

Paragrafens första stycke innehåller hela benämningen på EU:s dataskyddsförordning. Benämningen är så lång och otymplig att bestämmelsen blir olidligt svårläst. Ett sätt att slippa tynga paragrafens text med benämningen kan vara att ta in den i en definition i 3 kap. 3 § och sedan använda uttrycket "EU:s dataskyddsförordning" i lagen.

17 kap. 3 §

Enligt paragrafen ska tillgången till personuppgifter begränsas till vad varje anställd behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter. Den

avsedda innebörden är att varje anställd ska få tillgång endast till sådana personuppgifter som han eller hon behöver för att kunna fullgöra sina uppgifter.

Prop. 2017/18:220
Bilaga 8

Enligt författningskommentaren gäller paragrafen såväl spelmyndighetens som en licenshavares personal. Förutom anställda omfattas andra som deltar i spelmyndighetens eller en licenshavares verksamhet, exempelvis praktikanter och inhyrd bemanningspersonal. Av 11 kap. framgår att även spelombud och uppdragstagare kan delta i licenshavarens verksamhet. Det kan inte utläsas ur lagtexten om även sådana personkategorier ska omfattas av bestämmelsen i paragrafen.

Paragrafens utformning bör övervägas ytterligare under den fortsatta beredningen.

17 kap. 5 §

I paragrafen anges i sju punkter särskilda ändamål för vilka en licenshavare får behandla personuppgifter enligt spellagen.

Ett sådant ändamål är enligt punkten 5 att kontrollera och rapportera avvikande spelmönster och misstankar om manipulation av resultat inom sport med avseende på vadhållning. Lagrådet ifrågasätter det lämpliga i att begränsa bestämmelsen till att gälla sport. Vadhållning kan förekomma om annat som också kan manipuleras.

Enligt punkten 7 är ett annat ändamål att stänga av en spelare från spel samt att hantera uppgifter från spelmyndigheten avseende det nationella självavstängningsregistret. Enligt 14 kap. 12 och 13 §§ är det spelaren som stänger av sig från spel. Vad licenshavaren gör är att vidta åtgärder för att verkställa den avstängning som spelaren har bestämt sig för. Bestämmelsen bör formuleras om i enlighet med detta.

17 kap. 6 §

I paragrafens första stycke föreskrivs att uppgifter som kan tyda på brott i samband med spel får lämnas till Polismyndigheten eller åklagare. Enligt andra stycket får besked om att personuppgifter behandlas enligt första stycket inte lämnas ut till den registrerade. I författningskommentaren sägs att det anges i andra stycket att uppgifter som behandlas enligt första stycket inte får lämnas ut till den registrerade. Detta är inte innebörden av den föreslagna lagtexten, som bara anger att den registrerade inte får upplysas om att personuppgifter behandlas enligt första stycket.

Det framgår inte av lagtexten vem bestämmelserna riktar sig till. Frågan kan också ställas om paragrafens första stycke handlar bara om personuppgifter.

Under den fortsatta beredningen bör klargöras hur paragrafens bestämmelser ska förstås.

För att en diskussion om vad som behövs för tillsynen ska kunna undvikas bör i andra och tredje punkterna ordet ”behövs” ändras till ”han eller hon begär”. Uttrycket ”på begäran” i andra punkten kan utgå.

18 kap. 12 §

Paragrafen bör inledas så att uppräkningsens olika delar framgår tydligt, t.ex. så här.

Om en licenshavare åsidosätter sina skyldigheter enligt denna lag eller enligt föreskrifter eller villkor som meddelats med stöd av lagen ---

18 kap. 15 §

I paragrafen finns bestämmelser om återkallelse av licens och om skyldighet att upphöra med registreringslotterier. En förutsättning för ingripanden enligt paragrafen är att de krav som följer av 4 kap. 2 § 4 och 5 inte är uppfyllda. I 4 kap. 2 § anges fall då licens inte får ges. Enligt punkten 4 får licens inte ges till den som i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet och enligt punkten 5 får licens inte ges till den som har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet. För en juridisk person gäller kraven i 2 § 4 och 5 den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess styrelse eller ledning, se 4 kap. 3 § andra stycket.

Det framstår som oklart hur dessa bestämmelser om licensgivning ska tillämpas på fall som avser återkallelse av licens eller upphörande av registrering. En möjlig tolkning är att paragrafen avser fall då licens har lämnats, trots att förutsättningarna enligt bestämmelserna i 4 kap. inte har förelegat. Emellertid är den tolkningen förmodligen inte avsedd. Troligare är att paragrafen är avsedd för fall då licens har meddelats eller registrering har gjorts och licenshavaren eller den registrerade därefter har gjort sig skyldig till någonting som enligt 4 kap. 2 § 4 eller 5 skulle ha uteslutit licens eller registrering. Om detta är avsikten bör det uttryckas tydligare i lagtexten. Hänvisningarna i paragrafen till 4 kap. 2 § 4 och 5 är inte entydiga och bör ersättas med beskrivningar av vad som avses i de olika situationer som regleras.

Första stycket i paragrafen handlar om fysiska personer. Här nämns – vid sidan av licenshavare – ”den registrerade”. Därmed avses tydligen sådana som är registrerade för att tillhandahålla registreringslotterier. Av 6 kap. 9 § framgår att endast juridiska personer får tillhandahålla sådana lotterier. Registreringslotterier hör alltså inte hemma i första stycket. Det gör inte heller kommunen, som är tillsynsmyndighet i fråga om registreringslotterier.

I andra stycket, som behandlar juridiska personer, behöver inte ”den registrerade” kvalificeras som juridisk person. Beteckningen ”den

registrerade” är mindre lyckad, eftersom registrering förekommer även i andra sammanhang i lagen.

Prop. 2017/18:220
Bilaga 8

I andra stycket anges som sanktion att den juridiska personen får föreläggas att göra rättelse. Det är inte givet hur rättelse ska ske när de krav som inte är uppfyllda består i att skyldigheter i näringsverksamhet har åsidosatts eller i att allvarlig brottslighet har begåtts. De enda åtgärder som kan komma i fråga, om felet har begåtts av en ledande befattningshavare eller en person med ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen, synes vara att den felande personen entledigas eller tvingas minska sitt ägande. Att ”göra rättelse” passar mindre väl som beskrivning på en sådan åtgärd.

Regleringen beträffande registreringslotterier förefaller vara ofullständig. Endast lotterier som omfattas av penningtvättslagstiftningen kan föranleda någon sanktion enligt paragrafen. Paragrafens utformning bör övervägas ytterligare under den fortsatta beredningen.

18 kap. 21 §

I paragrafen föreskrivs att spelmyndigheten ska underrätta registreringsmyndigheten när ett beslut att förelägga den som tillhandahåller spel efter registrering enligt 6 kap. 9 § att upphöra med verksamheten har fattats och när beslutet har fått laga kraft.

En fråga är varför underrättelse ska lämnas både när beslutet fattas och när det vinner laga kraft.

18 kap. 25 §

Paragrafen uppställer villkor för när en betalningsblockering kan komma i fråga. I den inledande meningen ställs som krav att det ska stå ”klart att ett konto används eller kan komma att användas” i visst syfte. Varje konto kan komma att användas för de angivna syftena. Beviskravet ”står klart” förefaller dessutom onödigt. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande inledning.

Om ett konto används eller kan antas komma att användas ...

19 kap. 1 §

Genom paragrafen införs ett nytt brott, olovlig spelverksamhet, som ska ersätta det nuvarande dobbleribrottet, 16 kap. 14 § brottsbalken. Nyordningen innebär att det kriminaliserade området utvidgas. Det beror på att den föreslagna spellagen – till skillnad från lotterilagen – omfattar också spel där chansen att vinna pris beror på en kombination av slump och skicklighet (se 3 kap. 1 och 3 §§). Av vad som sägs i remissen om kortspel framgår att poker är ett sådant spel (s. 120 f.). I NJA 2011 s. 45 fann Högsta domstolen att vissa former av poker inte kunde anses som spel där utgången till en väsentlig del beror på slumpen och därför inte utgjorde dobbleri. Med den nya spelformen kombinationsspel kommer

sådana spel som enligt Högsta domstolens dom faller utanför dobbleribestämmelsens tillämpningsområde att omfattas av den nya spellagen. Förslaget innebär alltså en utvidgad kriminalisering utan att detta framgår eller särskilt motiveras. Lagrådet efterlyser närmare överväganden i denna fråga under ärendets fortsatta beredning.

Brottet gäller otillåtet spel och spel utan nödvändig licens enligt spellagen som tillhandahålls i Sverige. Enligt 1 kap. 2 § ska lagen tillämpas på spel som tillhandahålls i Sverige. Enligt 1 kap. 3 § första stycket är lagen dessutom tillämplig på spel som sker på svenska fartyg och svenska luftfartyg, oavsett var fartyget befinner sig. Frågan inställer sig om den territoriella tillämpningen av denna paragraf ska vara begränsad så att den inte omfattar de fall som regleras i 1 kap. 3 § första stycket. Frågan bör besvaras under den fortsatta beredningen.

19 kap. 7 §

I paragrafen föreskrivs att straff enligt 1-5 §§ inte får dömas ut för gärningar som omfattas av ett beslut om sanktionsavgift eller vite. Paragrafen syftar till att reglera principen *ne bis in idem*. Principen innebär att en gärning som har prövats i straffrättslig ordning inte får tas upp till ny sådan prövning. Förbudet är inte begränsat till rent straffrättsliga förfaranden. Det gäller även vite och sanktionsavgifter.

Förbudet mot ny prövning gäller även när det tidigare förfarandet har lett till att ett åtal eller ett yrkande om vite eller sanktionsavgift har ogillats. Uttrycket i den föreslagna bestämmelsen ”gärningar som omfattas av ett beslut om sanktionsavgift eller vite” är oklart, men det kan läsas så att det omfattar även beslut om ogillande. Författningskommentaren talar dock i motsatt riktning. Bestämmelsens innebörd och utformning bör övervägas ytterligare under den fortsatta beredningen.

19 kap. 8 §

I paragrafen finns bestämmelser om beslag då någon påträffas på bar gärning när han eller hon begår brott enligt lagen. Beslag ska få göras av spelutrustning och andra föremål som skäligen kan antas ha betydelse för utredning av brottet eller som kan antas bli föremål för förverkande enligt lagen.

Bestämmelsen bör utformas i närmare anslutning till motsvarande bestämmelser i rättegångsbalken. Ordet ”skäligen” bör läggas till före ”kan antas” även i punkten 2.

19 kap. 12 §

Liksom 7 § behandlar denna paragraf principen *ne bis in idem*. Se vad Lagrådet har anfört i anslutning till den förra paragrafen. Inte heller när den första talan har ogillats, bör en talan om sanktionsavgift få föras.

Enligt paragrafen faller en sanktionsavgift eller förseningsavgift bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet att ta ut avgiften fick laga kraft.

Det bör övervägas att införa ytterligare en preskriptionsbestämmelse, som begränsar tiden inom vilken en fråga om ingripande ska tas upp. I författningskommentaren till 19 kap. 15 § uttalas att, om det vid tidpunkten för ett beslut om varning eller anmärkning enligt 18 kap. 12 § eller ett beslut om sanktionsavgift enligt 19 kap. 13 § har gått mer än fem år från det att överträdelsen upptäcktes, avgiften bör sättas ned helt. Om en sådan regel ska gälla, bör den lagfästas. Det kan också övervägas att formulera den som en regel om preskription.

20 kap. 1 och 2 §§

Lagrådet förordar att uttrycket ”kommunal nämnd” i bägge paragraferna ersätts med ”kommun”.

21 kap.

Kapitlet innehåller ett stort antal bemyndiganden till regeringen och till myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Många av bemyndigandena är allmänt hållna och ger regeringen stor frihet avseende vilket innehåll de meddelande föreskrifterna ska ha. Vissa bestämmelser har en utformning som ger intryck av att regeringen kan meddela föreskrifter som avviker från bestämmelserna i lagen, t.ex. 6 §, men detta är inte helt klart utifrån en läsning av lagtexten.

Reglerna i 8 kapitlet regeringsformen medger att riksdagen bemyndigar regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, tämligen vidsträckt befogenhet att utfärda föreskrifter som annars förbehålls riksdagen. Sådana bemyndiganden bör vara precisa, så att riksdagen vet vilken normgivningsmakt den överlåter till regeringen. Bemyndiganden innehåller därför vanligen en beskrivning av vilken typ av regler som de avser.

Spellagens bemyndiganden är ibland av denna karaktär, t.ex. 3 och 10 §§. Andra bemyndiganden är däremot öppet formulerade och det är svårt att se att de i sak begränsar regeringens utrymme att utfärda föreskrifter. Några sådana bestämmelser finns i 2 § 5 där det hänvisas till ”andra krav” för spelets bedrivande utan att det anges närmare vilken typ av krav det kan vara fråga om. Bemyndigandena i 6, 7, 9 och 11 §§ är exempel på den svepande utformning som nämndes ovan. Bemyndigandenas utformning bör övervägas ytterligare i den fortsatta beredningen.

Rubrikerna i kapitlet får anpassas till de ändringar i rubriker som föreslagits tidigare.

Lagrådet ifrågasätter att det behövs ett bemyndigande om föreskrifter om en kommuns eller Polismyndighetens möjlighet att yttra sig (sjätte punkten). Sådana föreskrifter kan utfärdas med stöd av regeringens egen normgivningsmakt (8 kap.7 § regeringsformen).

21 kap. 3 §

Enligt punkten 2 får regeringen meddela föreskrifter om det högsta antalet värdeautomater som det får ges licens för enligt 5 kap. 7 §. Enligt punkten 2 i den paragrafen får högst fem automater placeras på varje spelplats. Utrymmet för ett bemyndigande framstår då som begränsat. Vid föredragningen har upplysts att bemyndigandet ska avse det totala antalet värdeautomater i riket. Det bör i så fall framgå uttryckligen av bemyndigandet.

21 kap. 9 §

Se vad Lagrådet har anfört vid 11 kap. 4 §.

21 kap. 10 §

Paragrafen ska enligt rubriken avse innehav av automater, men lagtexten har inte fått en utformning där det framgår att bemyndigandet handlar om sådana tillstånd. Detta bör justeras under den fortsatta handläggningen.

21 kap. 13 §

I punkten 3 bemyndigas regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om ytterligare gränser bl.a. vid onlinespel. Formuleringen ger vid handen att det ska vara fråga om andra gränser än de som anges i lagen. Bemyndigandet kräver sakligt stöd i lagen.

21 kap. 17 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande som avser en annan lag när denna tillämpas i samband med betalningar vid spelande. Konstruktionen gör inte regleringen lättare att överblicka. Paragrafen ska enligt motiveringen (s. 199) avse avvisning av betalningsorder vid olicensierat spel. Detta framgår inte av lagtexten.

Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen

7 kap. 3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från inkomstbeskattning för bl.a. föreningar och trossamfund som uppfyller vissa krav. Sådana organisationer är inte skattskyldiga för verksamhet som avser försäljning av skänkta varor och som utnyttjas som finan-

sieringskälla för ideellt arbete. Genom en ny bestämmelse i första stycket d) föreslås nu att sådana organisationer inte heller ska vara skattskyldiga för ”verksamhet som bedrivs med stöd av 6 kap. spellagen”. Till yttermera visso ska de enligt första stycket e) inte vara skattskyldiga för ”verksamhet som avser annat än försäljning av skänkta varor eller som bedrivs med stöd av 6 kap. spellagen och som av hävd har utnyttjats som finansieringskälla för ideellt arbete”. Som punkten e) är utformad ger den intrycket att skattefriheten för spel med stöd av 6 kap. spellagen är trefalt reglerad. Sådan verksamhet är ju skattefri redan enligt punkten d) och måste i punkten e) rimligen omfattas också av uttrycket ”annat än försäljning av skänkta varor”. I författningskommentaren anges föga hjälpsamt att spel enligt 6 kap. ”kan både omfattas och vara undantaget från hävdbegreppet” och att inkomster från sådant spel även fortsättningsvis ska vara skattefria.

Enligt vad som har upplysts vid föredragningen är avsikten med punkten e) att skattefriheten inte bara ska omfatta de verksamheter som beskrivs under c) och d) utan även annan verksamhet som av hävd har använts som finansieringskälla för ideellt arbete. Lagrådet föreslår att punkten ges följande lydelse.

e) verksamhet som inte avses i c eller d och som av hävd har använts som finansieringskälla för ideellt arbete.

42 kap. 25 §

Enligt paragrafens första stycke ska vinst på vissa spel tas upp som inkomst av kapital. Vinsten ska enligt förslaget beräknas som ”skillnaden mellan de sammanlagda vinsterna och insatserna under beskattningsåret hos samma spelanordnare”.

För att förtydliga paragrafen och för att undvika att ordet ”vinst” används i två skilda betydelser förordar Lagrådet att den nu föreslagna andra meningen i första stycket ges följande lydelse.

Vinsten beräknas som skillnaden mellan de sammanlagda utbetalningarna och insatserna under beskattningsåret hos samma spelanordnare.

Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen

Se vad Lagrådet har anfört vid 14 kap. 13 §.

Förslaget till lag om ändring i radio- och tv-lagen

7 kap. 2 b §

Enligt paragrafen får ett företag vars huvudsakliga verksamhet är att tillhandahålla spel och som inte har nödvändig licens enligt spellagen inte sponsra ett program i en tv-sändning, sökbar text-tv eller beställ-tv.

Prop. 2017/18:220 Uttrycket ”nödvändig licens” är oklart till sin innebörd. Lagrådet föreslår
Bilaga 8 att det ersätts med ”de licenser som krävs för de spel företaget till-
handahåller”.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 5 april 2018

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden
M Johansson, Baylan, Hallengren, Bucht, Hultqvist, Andersson, Bolund,
Shekarabi, Fridolin, Linde, Ekström, Fritzon, Eneroth

Föredragande: statsrådet Shekarabi

Regeringen beslutar proposition 2017/18:220 En omreglerad
spelmarknad